

VALSTS STATISTISKĀ PĀRVALDE

LATVIJAS LAUKSAIMNIECĪBA

1930. gadā

Piektais izdevums

Sastādījis **A. Maldups**. Rediģējis **V. Salnais**

Bureau de statistique de l'Etat

Etat de l'agriculture en Lettonie

en 1930

V Édition

Écrit par **A. Maldups**. Rédigé par **V. Salnais**

RIGĀ, 1931. GADĀ.

-1915-

Grāmatu spiestuves kooperatīvs

„GRĀMATRŪPNIEKS”

Rīgā, Pils ielā Nr. 14.

Priekšvārds.

Lauksaimniecības statistisko gada grāmatu Valsts statistiskā pārvalde regulāri katru gadu izdod, sākot ar 1928. gadu. Līdz tam laikam statistiskās ziņas pa lauksaimniecību ievietotas periodiskos pārvaldes izdevumos, kādi iznākuši 1926. un 1928. gadā. Šis izdevums ir jau pēc kārtas piektais, kurā sistemātiskā veidā ievietotas vispusīgas ziņas par mūsu valsts galvenāko saimnieciskās dzīves nozari — lauksaimniecību. Jāpiezīmē, ka šajā izdevumā ievietotas ne tikai ziņas vienīgi par 1930. gadu, bet arī īsi savilkumi par 1929. gada lauksaimniecības skaitīšanas rezultātiem. Visumā šās gada grāmatas ledalījums palicis tāds pats kā ie-

priekšējās grāmatas, tikai atsevišķas nodaļas pēc satura pārgrozītas. Tā, starp citu, paplašināts saturs nodaļām, kurās leviēotas ziņas par sējumiem un mājlopiem. Gandrīz visu nodaļu skaitliskie pārskati pārstrādāti tādā veidā, lai tie būtu ātri un pēc iespējas labāk pārskatāmī. Nedaudz paplašināta satura ziņā nodaļa par lauksaimniecības grāmatvedību. No jauna šai izdevumā ieviests pārskats par zemes kultūrām.

Rīgā, aprīlī, 1931. gadā.

Valsts statistiskā pārvalde.

Satura rādītājs.

	Lap. p.
Priekšvārds	III
Etat de l'agriculture en 1930	V
Die Lage der Landwirtschaft im Jahre 1930	IX
1. Zemes kultūras	1
2. Sējumi	3
3. Mājlopi	15
4. Lauksaimniecības ražojumi	23
Laukaugu raža	23
Laukaugu kopražas vērtība	52
Sakņuugu raža	54
Tiruma zālāju un pļavu siena raža	55
Lopkopības ražojumi	66
Lauksaimniecības blakus nozaru ražojumi	72
5. Tirdzniecība ar lauksaimniecības ražojumiem	74
Lauksaimniecības ražojumu cenas	74
Lauksaimniecības ražojumu eksports un imports	80
6. Laukstrādnieki un viņu algas	85
7. Lauksaimniecības grāmatvedības rezultāti	109
8. 1929. g. lauksaimniecības skaitīšanas rezultāti	156
9. Dažādas ziņas	173
Lauksaimniecību zemes pārdošana un izrentēšana	173
Lauku un sakņu dārzu stāvoklis	175
Augļu dārzu stāvoklis	177
Lauksaimniecības darbību un dažādu dabas parādību kalendārs	179
Meteoroloģiskās ziņas	188
Angu slimības	192
Mājlopu slimības	194
T a b e l e s :	
1. Zemes īpašumu skaits 1929. gadā (pēc kategorijām)	196
1-a. Saimniecību skaits 1929. gadā	197
2. Zemes kultūras 1929. gadā	198
3. Sējumu platība	200
Sējumi (1000 hektaros)	200
4. Mājlopi (tūkstošos)	202
5. Raža	203
6. Laukstrādnieku algas	214
7. Lauksaimniecīb. ražojumu cenas	219
8. Starptautiskie pārskati	226

Table des matières.

	Page
Avant-propos	III
Etat de l'agriculture en 1930	V
Die Lage der Landwirtschaft im Jahre 1930	IX
1. Espèces de terre	1
2. Cultures	3
3. Bétail de ferme	15
4. Produits agricoles	23
Rendement des fruits des champs	23
Valeur du rendement total des fruits des champs	52
Rendement des tubercules	54
Rendement des herbes sur champs et du foin des prairies	55
Produits de l'élevage du bétail	66
Produits des branches accessoires de l'agriculture	72
5. Commerce des produits agricoles	74
Prix des produits agricoles	74
Exportation et importation des produits agricoles	80
6. Mains-d'oeuvre et leurs salaires	85
7. Résultats de la comptabilité agricole	109
8. Résultats du recensement agricole de l'année 1929	156
9. Renseignements divers	173
Vente et bail des terres agricoles	173
Etat des cultures des champs et des jardins	175
Etat des vergers	177
Calendrier sur l'activité agricole et les conditions météorologiques	179
Informations météorologiques	188
Maladies des plantes	192
Maladies du bétail de ferme	194
T a b l e a u x :	
1. Nombre des propriétés foncières en 1929 (par catégories)	196
1-a. Nombre des exploitations agricoles en 1929	197
2. Espèces de terre en 1929	198
3. Superficie emblavée	200
Emblavures (en 1000 d'hectares)	200
4. Bétail de ferme (en 1000)	202
5. Rendement	203
6. Salaire des ouvriers agricoles	214
7. Prix des produits agricoles	219
8. Aperçus internationaux	226

Etat de l'agriculture en 1930.

L'année 1930 a été une des meilleures par rapport au rendement des fruits des champs, principalement à celui du seigle d'hiver et du froment. La superficie des cultures a augmenté en 1930, de même que l'effectif du bétail de ferme.

Ainsi l'année 1930 a été en général une des plus favorables pour les agriculteurs dès la guerre. Prenant en considération séparément les diverses espèces de terre, la superficie cultivée, l'effectif du bétail de ferme et la récolte des fruits des champs nous parvenons au aperçu suivant:

Espèces de terre.

	H e c t a r e s	
	1929	1923
Terres labourables (incl. vergers et potagers)	1 947 875,70	1 698 424,89
Prairies	890 019,18	796 592,15
Pâturages	828 270,08	869 659,00
Total des terres agricoles	3 666 164,94	3 364 676,02
Forêts et parcs	1 659 222,62	1 780 383,42
Marais	522 358,75	555 748,42
Terres improductives et autres	343 804,49	389 455,15
Superficie totale	6 191 550,78	6 090 263,01

Les terres labourables, y compris vergers et potagers — comprennent 31,00% environ de la superficie totale, les prairies 14,37%, les pâturages 13,38%; toutes les terres agri-

coles en représentent donc 59,21%, les forêts 26,80%, les marais 8,44% et les autres terres improductives 5,55%.

Cultures (en 1000 d'ha).

	1930.	1929.	1920.-1929.	1909.-1922
Seigle (d'hiver et d'été)	266,8	237,0	246,3	350,8
Froment (d'hiver et d'été)	72,3	58,3	45,7	32,0
Orge	177,0	182,0	166,5	191,0
Avoine	319,3	303,1	288,1	305,9
Pommes de terre	93,9	68,5	73,9	79,6
Lin	51,2	55,9	54,9	69,3

L'augmentation de la superficie cultivée en 1930 par rapport à 1929 est la suivante pour les cultures séparément: pour le seigle dans tout le pays de 12,33%, pour le froment de 22,30%, pour l'avoine de 5,51%, pour les

pommes de terre de 36,04% et pour les herbages sur champs de 5,09%. Quant à l'orge et au lin leur superficie cultivée a diminué en 1930 par rapport à 1929 et savoir: pour l'orge de 3,23% et pour le lin même de 8,44%.

Rendement moyen et total des fruits des champs.

	Rendement moyen (en quint par ha)		Rendement total (en 1000 de quintaux)	
	1930.	1929.	1930.	1929
Seigle: d'hiver	13,73	10,13	3 626,5	2 382,3
d'été.	9,07	8,56	25,3	31,6
Froment: d'hiver	17,01	10,93	882,9	425,2
d'été	10,86	10,64	222,7	210,6
Orge	10,58	11,39	1 873,3	2 078,9
Avoine	10,68	11,25	3 416,3	3 401,3
Pois	9,69	11,75	401,7	330,3
Pommes de terre	117,90	130,72	11 040,9	10 797,7
Lin: Filasse	3,76	3,93	192,3	219,3
Graines	3,63	4,12	186,1	229,6

En comparant entre eux les rendements moyens des divers fruits des champs en 1930 et en 1929 nous voyons que le rendement moyen du seigle d'hiver en 1930 est supérieur à celui de 1929 de 35,54%. Le rendement moyen du seigle d'été de 5,06%, celui du froment d'hiver de 55,90%, celui du froment d'été de 2,07%. Quant aux autres fruits des champs leur rendement moyen est en 1930 inférieur à celui de 1929 et

savoir: celui de l'orge de 7,93%, celui de l'avoine de 5,07%, celui des pois de 17,70%, celui des pommes de terre de 9,76%, celui de la filasse de lin de 4,33% et enfin celui de la graine de lin même de 11,80%.

En calculant la valeur du rendement total des fruits des champs en lats d'après les prix moyens du mois d'octobre nous recevons le suivant aperçu sur la valeur des fruits des champs récoltés.

Valeur des fruits des champs récoltés — en 1000 de lats.

	1930.	1929.	1921.—1929.	1913.
Seigle	65 734	53 927	56 836	57 962
Froment	29 296	18 960	16 132	9 253
Orge	30 538	44 590	31 439	36 198
Avoine	46 976	67 278	48 883	54 732
Pois	16 871	19 157	9 757	6 527
Pommes de terre	66 245	97 179	56 055	38 729
Filasse de lin	23 268	30 084	32 593	26 934
Graines de lin	4 932	9 349	6 857	5 954
Total	283 860	340 524	258 552	236 289

La valeur du seigle récolté en 1930 a augmenté en comparaison avec l'année passée en moyenne de 21,80%, celle du froment de 54,51%.

Au contraire la valeur des autres fruits des champs a diminué en 1930 et savoir: celle de l'orge environ de 31,51%, celle de l'avoine de 30,13%, celle des pois de 11,90%, celle des pommes de terre de 31,83%, celle des graines de lin de 47,26% et celle de la filasse de lin de 22,96%.

Exportation des produits agricoles.

L'exportation des produits agricoles joue un rôle assez considérable dans la vie économique de Lettonie. Dans les premières années après la guerre mondiale l'exportation des produits agricoles augmentait d'année en année assez vivement, atteignant la plus haute norme en 1928. A partir de cette année la valeur totale des produits agricoles exportés a commencé à diminuer. Voilà un aperçu sur la valeur totale des produits agricoles exportés pendant les 2 dernières années:

Exportation des produits agricoles.

	1930.		1929.	
	tonnes	valeur en 1000 de Ls	tonnes	valeur en 1000 de Ls
Beurre	18 431	57 724	14 830	58 768
Filasse de lin	8 778	11 063	10 412	13 580
Graine de lin	10 757	3 599	15 352	8 087
Viande de toute sorte	1 821	2 850	896	1 694
Graines de trèfle	1 211	1 626	608	930
Autres produits agricoles	31 677	7 432	5 687	6 389
Total	72 675	84 294	47 785	89 448

Comme ce tableau le démontre la première place parmi les produits agricoles revient au beurre, dont les quantités exportées ont augmenté d'année en année. La première place comme consommateur a occupé en 1930 l'Allemagne avec 80,90% de toute l'exportation du beurre dans l'année mentionnée. La plupart du lin a été exporté pour la Belgique (50,67%) et puis pour l'Angleterre (42,53%), et la viande de toute sorte est allée presque exclusivement en Angleterre (98,25%).

Bétail de ferme.

L'effectif du bétail de ferme à l'exception de celui des ovidés a augmenté de plus ou de moins en 1930 par rapport à 1929, ce que le tableau ci-après démontre.

Effectif du bétail de ferme (en 1000).

	1930.	1929.	1920.-1929.	1913.
Espèce chevaline	359,0	356,3	333,0	320,0
Espèce bovine	1 026,3	978,4	896,7	912,0
Espèce porcine	522,7	382,2	478,0	557,0
Espèce ovine	872,9	905,5	1 144,0	996,0

L'effectif des chevaux a augmenté en 1930 en comparaison à 1929 dans tout le pays en moyenne de 0,70%, celui des bovins de 4,90% et celui des porcs de 36,70%. Cependant le nombre des ovidés a diminué en 1930 par rapport à 1929 de 3,00%.

THE UNIVERSITY OF CHICAGO

1. The first part of the paper discusses the
 2. general theory of the subject.
 3. The second part discusses the
 4. application of the theory to the
 5. case of the [unclear].
 6. The third part discusses the
 7. results of the [unclear].
 8. The fourth part discusses the
 9. implications of the [unclear].
 10. The fifth part discusses the
 11. conclusions of the [unclear].

12. The author wishes to thank
 13. the [unclear] for their
 14. assistance in the [unclear].
 15. The author also wishes to thank
 16. the [unclear] for their
 17. assistance in the [unclear].

18. The author wishes to thank
 19. the [unclear] for their
 20. assistance in the [unclear].
 21. The author also wishes to thank
 22. the [unclear] for their
 23. assistance in the [unclear].

Die Lage der Landwirtschaft im Jahre 1930.

Das Jahr 1930 ist in Bezug auf die Erträge an Feldfrüchten für die Landwirte eines der günstigsten nach dem Kriege gewesen; besonders was den Ertrag an Winterroggen und Weizen anbelangt. Sowohl die Anbau-

fläche als auch der Bestand an Haustieren hat nicht unbedeutend zugenommen.

Die Aufstellung über die verschiedenen Landkategorien, die Anbaufläche, den Viehbestand und die Ernteerträge ergeben folgende Übersicht:

Landkategorien.

	1929.	1923.
	H e k t a r	
Ackerland (incl. Obst- und Gemüsegärten)	1 947 875,70	1 698 424,80
Wiesen	890 019,10	796 592,10
Weiden	828 270,08	869 659,00
In Summa landwirtschaftl. genutztes Land	3 666 164,88	3 364 676,90
Wälder und Parks	1 659 222,02	1 780 383,12
Moräste	522 358,73	555 748,12
Unfruchtbares Land	343 804,10	389 455,15
Gesamtfläche	6 191 550,73	6 090 263,11

Das Ackerland (incl. Obst- und Gemüsegärten) beträgt ungefähr 31,10% der Gesamtfläche, die Wälder bilden 26,80%, die Moräste 8,44% und das übrige unfruchtbare Land 13,98%; das landwirtschaftlich genutzte Land repräsentiert also 59,21% der Gesamtfläche, die Wälder bilden 26,80%, die Moräste 8,44% und das übrige unfruchtbare Land 5,55%.

Anbaufläche (in 1000 ha).

	1930.	1929.	1920. - 1929.	1909. - 1913.
Roggen (Winter- und Sommer)	266,9	237,0	246,9	350,6
Weizen (Winter- und Sommer)	72,3	58,3	45,7	32,6
Gerste	177,0	182,0	166,5	191,0
Hafer	319,9	303,1	288,1	305,9
Kartoffeln	93,6	68,5	73,6	79,6
Flachs	51,2	55,0	54,0	69,0

Die Zunahme der Anbaufläche im Jahre 1930 im Verhältnis zum vorhergehenden Jahre — 1929 — beträgt für die einzelnen Ackerfrüchte: für Roggen fürs ganze Land ungefähr 12,98%; für Weizen 22,06%; für Hafer 5,51% für Kartoffeln 36,04% und für Gräser auf Ackerland 5,00%. Die Anbaufläche für Gerste und Flachs hat sich dagegen verringert und zwar für Gerste um 3,22% und für Flachs um 8,00%.

Durchschnitts- und Gesamternte der Feldfrüchte.

	Durchschnittsernte (in Quint pro ha).		Gesamternte (in 1000 Quint.)	
	1930.	1929.	1930.	1929.
Roggen: Winter-	13,73	10,13	3 626,5	2 382,3
Sommer-	9,07	8,56	25,4	31,0
Weizen: Winter-	17,01	10,93	882,8	425,2
Sommer-	10,86	10,61	222,7	210,6
Gerste	10,58	11,88	1 873,5	2 078,8
Hafer	10,68	11,25	3 416,4	3 401,3
Erbsen	9,66	11,75	401,7	330,3
Kartoffeln	117,06	130,72	11 040,0	10 797,7
Flachs: Faser	3,76	3,93	192,3	219,3
Saat	3,63	4,12	186,1	229,0

Wenn man die Durchschnittserträge der einzelnen Feldfruchtarten in der Jahren 1930 und 1929 mit einander vergleicht, ergibt sich für Winterroggen im Jahre 1930 eine Zunahme des Ertrages von 35,51%, für Sommerroggen von 5,93%, für Winterweizen von 55,00%, und für Sommerweizen von 2,07%. Die Durchschnittserträge der übrigen Feldfruchtarten sind dagegen im Jahre 1930 nie-

driger also im Jahre 1929 und zwar für Gerste um 7,93%, für Kartoffeln um 9,70% für Flachsfasern um 4,33% und für Leinsaat um 11,66%.

Bei Berechnung des Wertes der Gesamternte aller Feldfrüchte in Lats nach den Durchschnittspreisen des Oktober kommen wir zu folgender Übersicht:

	Wert der geernteten Feldfrüchte in 1000 Ls.			
	1930.	1929.	1921.—1929.	1913.
Roggen	65 734	53 927	56 836	57 962
Weizen	29 296	18 960	16 132	9 253
Gerste	30 538	44 590	31 439	36 198
Hafer	46 976	67 278	48 883	54 732
Erbsen	16 871	19 157	9 757	6 527
Kartoffeln	66 245	97 179	56 055	38 729
Flachs	23 268	30 084	32 593	26 934
Leinsaat	4 932	9 349	6 857	5 954
Summa	283 860	340 524	258 552	236 289

Der Wert des im Jahre 1930 geernteten Roggens ist im Vergleich zum Vorjahre durchschnittlich um 21,66% gestiegen, für Weizen um 54,51%. Dagegen ist der Wert der übrigen Feldfrüchte im Jahre 1930 zurückgegangen und zwar für Gerste um 31,51%, für Hafer um 30,18%, für Erbsen um 11,93%, für Kartoffeln um 31,88%, für Leinsaat um 47,25% und für Flachs um 22,66%.

Ausfuhr landwirtschaftlicher Erzeugnisse.

Die Ausfuhr landwirtschaftlicher Erzeugnisse spielt eine ziemlich bedeutende Rolle im Wirtschaftsleben Lettlands. In den ersten Nachkriegsjahren nahm die Ausfuhr der landwirtschaftlichen Erzeugnisse ständig zu und erreichte im Jahre 1928 seine Höchstnorm. Dann sank der Wert der Gesamtausfuhr der landwirtschaftlichen Erzeugnisse. Die folgende Tabelle gibt eine Übersicht über den Wert der Ausfuhr in den letzten 2 Jahren.

Ausfuhr landwirtschaftlicher Erzeugnisse.

	1930.		1929	
	Tonnen	Wert in 1000 Ls	Tonnen	Wert in 100 Ls
Butter	18 431	57 724	14 830	58 768
Flachs	8 778	11 063	10 412	13 580
Leinsaat	10 757	3 599	15 352	8 087
Fleisch aller Gattungen	1 821	2 850	896	1 694
Kleesaat	1 211	1 626	608	930
Andere landwirtschaftl. Erzeugn.	31 677	7 432	5 687	6 389
Summa	72 675	84 294	47 785	89 448

Wie vorstehende Tabelle zeigt, nimmt unter den ausgeführten landwirtschaftlichen Erzeugnissen die Butter die erste Stelle ein und die ausgeführten Mengen haben von Jahr zu Jahr zugenommen. Der grösste Teil der Butter geht nach Deutschland — 80,00% der Gesamtausfuhr von Butter im Jahre 1930. Flachs wird vorzugsweise nach Belgien (50,67%) und England (42,53%) ausgeführt

und Fleisch aller Gattungen fast ausschliesslich nach England (98,25%).

Haustiere.

Im Bestand der Haustiere ist im Jahre 1930 im Vergleich zum Jahre 1929 ein Zuwachs zu verzeichnen. Die Anzahl der Schafe hat sich aber verringert, was aus nachstehender Tabelle ersichtlich ist.

Bestand an Haustieren (in 1000).

	1930.	1929.	1920.—1929.	1913.
Pferde	359,0	356,3	333,0	320,0
Rinder	1 026,3	978,4	896,7	912,0
Schweine	522,7	382,2	478,0	557,0
Schafe	872,0	905,3	1 144,8	996,0

Der Pferdebestand hat im Jahre 1930 im Vergleich zum Jahre 1929 im ganzen Lande durchschnittlich um 0,70% zugenommen, der

Bestand an Rindern um 4,00% und der Bestand an Schweinen um 36,70%.

Dagegen hat sich der Bestand an Schafen im Jahre 1930 um 3,00% verringert.

1. Zemes kultūras.

Pēc pēdējā (1929. gadā) lauksaimniecības skaitīšanā ievāktām ziņām, visā valstī dažāda rakstura un lieluma īpašumos reģistrēta pavisam 6 191 550,78 ha liela zemes kopplatība. Vairāk nekā trešā daļa — 35,43% no minētās zemes kopplatības atrodas Vidzemes apgabalā, 20,35% — Kurzeme-

mes apgabalā, 21,23% — Zemgalē un 22,00% — Latgalē. Tieši tīri lauksaimnieciska rakstura saimniecībās reģistrētā zemes kopplatība ir tikai 4 381 941,04 ha liela. Augšminētā zemes kopplatība pēc viņas izmantošanas veida atsevišķos valsts apgabalos sadalās sekošā kārtā:

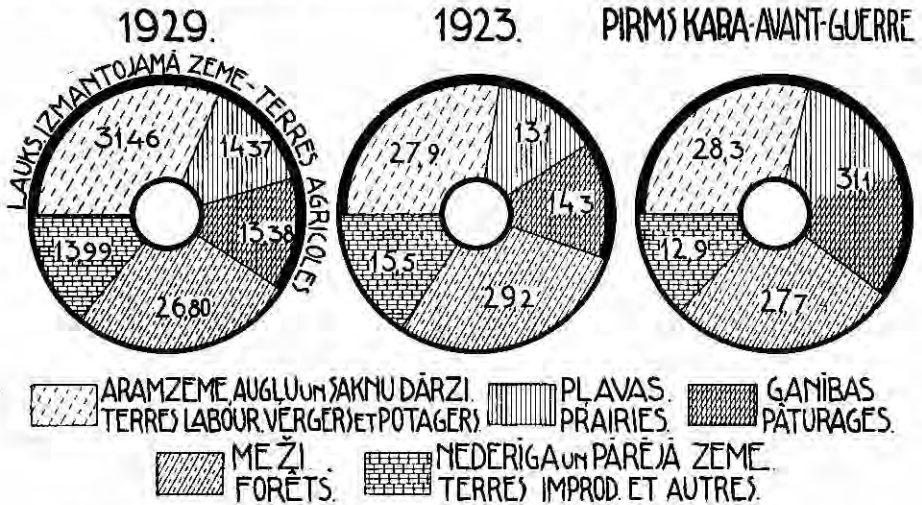
Zemes kultūras 1929. gadā. — Espèces de terre en 1929.

	Vidzeme	Kurzeme	Zemgale	Latgale	Latvija Lettonie
	H e k t a r i ha				
Aramzeme (ieskaitot augļu un sakņu dārzus) Terres labourables (y compris vergers et potagers) no tās saimniecībās dont exploit. agr.	567 167,00	334 324,75	519 488,01	526 894,04	1 947 875,70
Plavas Prairies no tām saimniecībās dont exploit. agr.	340 025,23	193 000,03	160 687,35	196 305,05	890 019,16
Ganības Pâturages no tām saimniecībās dont exploit. agr.	328 965,84	158 391,84	142 128,72	198 783,03	828 270,08
Kopā lauksaimn. izman- totā zeme Total des terres agricoles no tās saimniecībās dont exploit. agr.	1 236 158,07	685 717,22	822 304,08	921 984,47	3 666 164,04
Meži un parki Forêts et parcs no tiem saimniecībās dont exploit. agr.	628 553,13	449 013,72	352 769,39	228 886,38	1 659 222,02
Purvi Marais no tiem saimniecībās dont exploit. agr.	207 627,80	65 445,82	73 173,08	176 112,03	522 358,73
Nederīga un pārējā zeme Terres non utilisées et autres terres no tās saimniecībās dont exploit. agr.	121 363,05	59 878,91	66 265,31	96 296,82	343 804,40
Zemes kopplatība Superficie totale no tās saimniecībās dont exploit. agr.	2 193 703,45	1 260 055,07	1 314 512,46	1 423 279,20	6 191 550,78
	1 549 814,08	764 761,07	922 036,48	1 145 329,40	4 381 941,04

Apskatot augšminētos skaitļus un aprēķinot pēc viņiem attiecīgos relatīvos skaitļus, redzams, ka aramzeme (ieskaitot augļu un sakņu dārzus) dažāda rakstura īpašumos aizņem Vidzemes apgabalā 25,85% (lauksaimnieciska rakstura saimniecībās 36,51%), Kurzemes apgabalā 26,53% (43,51%), Zemgalē — 39,52% (56,14%), Latgalē — 37,02% (45,86%), bet caurmērā visā valstī — 31,16% (44,31%) no visas zemes kopplatības. Tādā kārtā mēs redzam, ka aramzeme procentuāli samērā lielāko platību aizņem Zemgales un Latgales, kurpretim samērā mazāks aramzemes procents ir Vidzemes un pa daļai arī Kurzemes apgabalā.

Plāvu un ganību kultūru platība atsevišķi diezgan grūti nosakāma, jo ir gadījumi, kad nav iespējams novilkēt noteiktas robežas starp plāvām un ganībām, jo dažreiz vienā gadā kādu plāvas gabalu lieto kā ganības, bet otrā gadā šai pašā zemes

gabalā ievāc sienu vai arī otrādi. 1929. gadā īpašumos reģistrētā plāvu platība sastāda Vidzemes apgabalā 15,56% (saimniecībās — 21,55%) no visas zemes kopplatības, Kurzēmē — 15,32% (24,17%), Zemgalē — 12,22% (16,88%), Latgalē — 13,76% (16,85%), bet caurmērā visā valstī 14,37% (19,82%). Tā tad plāvu procentuāli samērā visvairāk ir Vidzemes un Kurzemes apgabalos, pie kam abos šajos apgabalos plāvu procents ir samērā vienāds (īpašumos). Zemgales un Latgales apgabalos plāvu relatīvi ir mazāk nekā divos iepriekšminētos apgabalos. Kas attiecas uz ganībām, tad to visvairāk ir Vidzemes apgabalā, kurā atrodas 39,72% no ganību kopplatības visā valstī. Vispār Vidzemes apgabalā ganības sastāda 15,06% (saimniecībās 21,14%), Kurzēmē 12,57% (20,18%), Zemgalē 10,81% (15,37%), Latgalē 13,97% (17,33%), bet visā valstī caurmērā 13,38% (18,81%) no visas zemes kopplatības.

Zemes kultūras pirms- un pēc kara gados (%).
Espèces de terre dans les années avant et après la guerre (%).

Saskaitot kopā visas augšminētās zemes kultūras, kuras, kopā ņemot, sastāda lauksaimniecībā izmantojamo zemi, redzam, ka šo kultūru platības kopsumma sastāda Vidzemes apgabalā 56,35% (saimniecībās 79,20%) no visas zemes kopplatības, Kurzēmē 54,22% (88,16%), Zemgalē 62,55% (88,30%), Latgalē 64,78% (80,14%), bet caurmērā visā valstī 59,21% (82,94%).

Lauksaimniecībā neizmantojamās zemes starpā galveno lomu spēlē zeme, kurā

aizņem meži, parki un krūmi (kurī nav pieskaitāmi ganībām vai nederīgai zemei). Procentuāli mežu zemes īpašumos samērā visvairāk ir Kurzemes apgabalā, kur tie sastāda vairāk nekā trešo daļu (35,64%) no visas īpašumu zemes kopplatības. Vidzemes un Zemgales apgabalos mežu procents ir samērā vienāds — pirmā 28,85% un otrā 26,84%. Vismazāk mežu ir Latgales apgabalā, kur to platība sastāda tikai 16,85% no visas zemes kopplatības. Vispār visā

valstī meži aizņem caurmērā 26,80% no īpašumu zemes kopplatības. Kas attiecas tieši tikai uz lauksaimnieciska rakstura saimniecībām, tad viņās mežu platība sastāda caurmērā visā valstī tikai 5,67% no visas šo saimniecību zemes kopplatības, pie kam relatīvi samērā visvairāk mežu ir Vidzemes (8,63%) un pa daļai arī Latgales (5,56%) apgabala saimniecībās, kurpretim maz mežu ir Kurzemes (3,25%) un Zemgales (2,83%) apgabala saimniecībās.

Pie lauksaimnieciski neizmantojamās zemes pieskaitīti un atsevišķi reģistrēti purvi. Relatīvi samērā visvairāk purvu ir Latgales apgabalā, kur to platība zemes īpašumos sastāda vairāk nekā desmito daļu — 12,37% (saimniecībās 7,08%) no visas

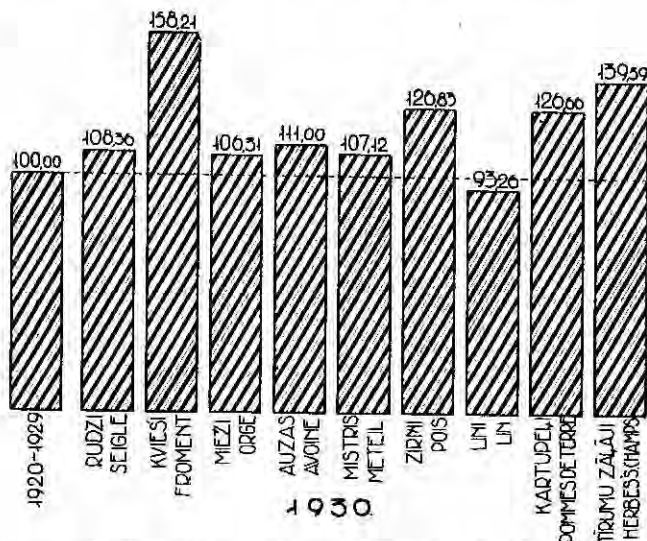
zemes kopplatības. Arī Vidzemes apgabalā purvi aizņem gandrīz desmito daļu — 9,47% (6,11%) no zemes kopplatības, Kurzemes un Zemgales apgabalos purvi procentuāli aizņem samērā vienādas platības — pirmā — 5,19% (2,45%) un otrā — 5,57% (2,74%) no zemes kopplatības. Vispār visā valstī purvi aizņem caurmērā 8,44% (5,02%) no zemes kopplatības.

Pārējā lauksaimnieciski neizmantojamā un nederīgā zeme (zem ēkām, ceļiem un ūdeņiem u. c. t.) aizņem caurmērā visā valstī 5,53% (saimniecībās 6,37%) no visas zemes kopplatības, pie kam minēto zemju samērā visvairāk ir Vidzemes un Latgales apgabalu apriņķos.

2. Sējumi.

Ja sadalām visu arāmcemi trīs galvenākos viņas izmantošanas veidos: sējumos, papuvē un tīruma zālājos, tad redzams, ka, atsevišķi ņemot, sējumi vien aizņem vairāk nekā pusi (1929. gadā — 53,85%) no visas arāmcemes kopplatības, tīruma zālāji 23,72%, bet papuve 15,83%. Šeit īpaši sīkāk apskatīsim vienīgi galvenāko sējumu un tīrumu zālāju platības, jo ziņas par papuves platību katru gadu Statistiskā pārvalde neievāc.

Pirms pārejam uz atsevišķu laukaugu platību apskatīšanu, vēl jāatzīmē, ka ziņas par sējumu platībām 1930. gadā ievāktas tieši skaitīšanas ceļā, bet ne tā kā agrākos gados — kad šīs ziņas Statistiskā pārvalde bij spiesta ievākt administratīvā kārtā caur pagastu valdēm. Ievērojot sacīto, ziņas par sējumu platībām 1930. gadā uzskatāmas par noteiktām, uz kuru pamata varam taisīt drošus slēdzienus.

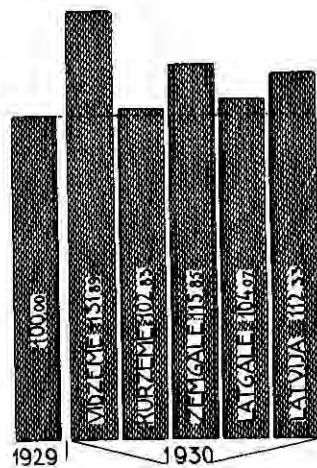
Galveno laukaugu platība 1930. gadā un vidējā platība laikā no 1920. g. (1929. g. (%).
Superficie des principaux fruits des champs en 1930 et superficie moyenné dans les années 1920 à 1929 (%).

Tālāk atsevišķi apskatīsim galvenāko laukaugu platības atsevišķos apgabalos un gados (ziņas par sējumu platībām atse-

višķos apriņķos levletotas tabulārā daļā — grāmatas beigās).

		Rudzi (ziemas un vasaras). — Seigle (d'hiver et d'été).			
		1930.	1929.	1920—1929.	1909—1913.
Vidzeme	1 000 ha	67,0	50,8	64,5	79,8
	%	131,80	100,00	—	—
	%	103,88	78,76	100,00	—
	%	84,17	63,82	81,03	100,00
Kurzeme	1 000 ha	43,0	42,1	42,0	61,9
	%	102,83	100,00	—	—
	%	101,63	98,83	100,00	—
	%	70,44	68,50	69,31	100,00
Zemgale	1 000 ha	59,2	51,1	52,0	78,0
	%	115,85	100,00	—	—
	%	111,01	96,80	100,00	—
	%	75,00	65,51	67,82	100,00
Latgale	1 000 ha	97,1	93,3	86,0	131,3
	%	104,07	100,00	—	—
	%	112,81	108,48	100,00	—
	%	73,85	71,08	65,50	100,00
Latvija Lettonie	1 000 ha	266,0	237,6	246,3	350,8
	%	112,33	100,00	—	—
	%	108,36	96,47	100,00	—
	%	76,08	67,73	70,21	100,00

Kā zināms, rudzi pieder pie tiem laukaugiem, kuņi samērā vienmērīgi izplatīti gandrīz pa visiem valsts apgabaliem. Pirmskaņa gados ar rudziem bij aizņemta ievērojama platība, kāda vēl nav sasniegta nevienā no pēckara gadiem, pie kam gandrīz visos šajos pēckara gados novērojama diezgan liela rudzu lauku platības svārstība uz vienu vai otru pusi. Pēdējā 1930. gadā ar rudziem apsētā platība, salīdzinot ar iepriekšējo 1929. gadu, diezgan jūtami pieaugusi, pie kam šis rudzu lauku platības pieaugums lielākos vai mazākos apmēros novērojams bez izņēmuma visos valsts apgabalos. Tā Vidzemes apgabalā rudzu lauku platība 1930. gadā, salīdzinot ar 1929. gadu, pieaugusi caurmērā par 31,80%, Kurzēmē par 2,83%, Zemgalē par 15,85%, Latgalē par 4,07%, bet visā valstī par 12,33%. Tādā kārtā samērā visvairāk rudzu lauku platība 1930. gadā pieaugusi Vidzemes apgabalā, kurpretim mazākos apmēros šis pieaugums ir novērojams Kurzemes un Latgales apgabalos. Salīdzinot 1930. gadā reģistrēto rudzu platību ar vidējo pēckara gadu (1920.—1929. g.) rudzu caurmēra platību, redzams, ka tā 1930. gadā ir visā valstī par 8,36% lielāka. Kā jau augšā sa-

Rudzu platība 1930. un 1929. g. (%) [1929. g. = 100].
Superticie du seigle en 1930 et en 1929 (%) [1929 = 100].

čīts, neviēnā no pēckara gadiem rudzu platība nav sasniegusi tos apmērus, kādi tie bijuši pirmskara gados. Arī 1930. gadā ar rudziem aizņemtā platība ir Vidzemes apgabalā par 15,83%, Kurzemē par 29,56%, Zemgalē par 24,10%, Latgalē par 26,05%, bet caurmērā visā valstī par 23,02% mazāka nekā pirmskara gados.

Vēl jāpiezīmē, ka augšā pievestā pārskatā ietilpst kā ziemas, tā arī vasaras rudzu platība. Atsevišķi katru no šīm kultūrām šeit neapskatīsim tādēļ, ka vasaras rudziem vispār maza saimnieciska nozīme, jo tie aizņem samērā niecīgu platību. Tā 1930. gadā ar vasaras rudziem bijuši apsēti Vidzemes apgabalā 600 ha (0,00% no rudzu kopplatības), Kurzemes apgabalā — 400 ha (0,02%), Zemgalē — 600 ha (1,01%),

Latgalē — 1200 ha (1,24%), bet visā valstī — 2800 ha (1,05%). No pievestiem skaitļiem redzam, ka vasaras rudzi 1930. gadā samērā plašākos apmēros sēti vienīgi Latgalē un Zemgalē, kurpretim pārējos apgabalos tie sastopami samērā retāk.

Starp atsevišķiem valsts apgabaliem 1930. gadā rudzu lauku kopplatība savstarpēji sadalās sekošā kārtā: Vidzemes apgabalā atrodas 25,10% (1929. gadā 21,38%) no visas rudzu kopplatības valstī, Kurzemē — 16,33% (17,84%), Zemgalē — 22,18% (21,51%) un Latgalē — 36,38% (39,27%). No pievestiem skaitļiem redzams, ka rudzi pieder pie tiem laukaugiem, no kuru platības vairāk nekā trešā daļa atrodas Latgales apgabalā.

Kvieši (ziemas un vasaras). — Froment (d'hiver et d'été).

		1930.	1929.	1920—1929.	1909—1913.
Vidzeme	1 000 ha	16,0	14,2	12,7	3,0
	%	119,01	100,00	—	—
	%	133,07	111,81	100,00	—
	%	433,33	364,10	325,84	100,00
Kurzeme	1 000 ha	15,0	14,0	10,4	9,2
	%	113,57	100,00	—	—
	%	152,88	134,82	100,00	—
	%	172,83	152,18	113,04	100,00
Zemgale	1 000 ha	31,4	24,9	19,2	17,8
	%	126,10	100,00	—	—
	%	163,64	129,80	100,00	—
	%	178,41	141,38	109,09	100,00
Latgale	1 000 ha	8,1	5,7	3,4	1,9
	%	142,11	100,00	—	—
	%	238,23	167,65	100,00	—
	%	426,32	300,00	178,95	100,00
Latvija Lettonie	1 000 ha	72,3	58,8	45,7	32,6
	%	122,96	100,00	—	—
	%	158,21	128,67	100,00	—
	%	221,78	180,37	140,18	100,00

Kvieši pieder pie tiem mūsu laukaugiem, kuru platība gandrīz visos pēckara gados pakāpeniski pieaugusi, pārsniedzot pirmskara gadu kviešu platības apmērus jau pašos pirmos pēckara gados. Pēdējā 1930. gadā ar kviešiem aizņemtā platība, salīdzinot ar iepriekšējo 1929. gadu, ir jūtami pieaugusi visos valsts apgabalos un proti: Vidzemes apgabalā par 19,01%, Kurzemē par 13,57%, Zemgalē par 26,10%, Latgalē par 42,11%, bet caurmērā visā valstī par 22,96%. No šiem skaitļiem redzams, ka visvairāk kviešu lauku platība 1930. gadā

paplašinājusies Latgales un Zemgales apgabalu apriņķos, kurpretim samērā mazākos apmēros minētā platība pieaugusi Kurzemes apgabalā. Ja tagad tālāk kviešu platību 1930. gadā salīdzinām ar vidējo caurmēra vairākgadīgo pēckara gadu (1920.—1929. g.) platību, tad redzam, ka pirmā pārsniedz pēdējo caurmērā visā valstī par 58,21%. Salīdzinot savstarpēji ar kviešiem aizņemto platību 1930. gadā un pirmskara gados, redzam, ka Vidzemes apgabalā kvieši 1930. gadā aizņem par 333,33%, Kurzemē par 72,83%, Zemgalē par 78,41%, Latgalē

par 326,32%, bet caurmērā visā valstī par 121,78% lielāku platību nekā pirmskara gados. Galvenākie kviešu audzēšanas rajoni atrodas Jelgavas, Kuldīgas un Tukuma apriņķos, kā arī daļai Bauskas, Talsu, Liepājas un Aizputes apriņķos. Pa atsevišķiem valsts apgabaliem kviešu lauki 1930. gadā sadalās šādi: Vidzemes apgabalā atrodas 23,33% (1929. gadā — 24,15%) no visas kviešu sējumu kopplatības valstī, Kurzemē — 21,00% (23,81%), Zemgalē — 43,33% (42,35%) un Latgalē — 11,00% (9,09%).

Kas attiecas uz jautājumu, kādus kviešus, ziemas vai vasaras, pie mums plašākos apmēros kultivē, tad jāsaka, ka pie mums kultivē kā ziemas, tā arī vasaras kviešus, kādēļ šeit pievedīsim arī atsevišķu pārskatu vienīgi par vasaras kviešu platībām.

Kā no augšā pievestiem skaitļiem redzams, tad ar vasaras kviešiem aizņemtā auzmēmes platība pēdējos divos gados (1930. un 1929. g.) ir palikusi visos valsts apgabalos bez lielākām pārmaiņām. Ja savstarpēji salīdzinām vasaras kviešu lauku platību 1930. un 1920. g., tad redzam,

Kviešu platība 1930. un 1929. g. (%)
 [1929. g. = 100].
Superficie du froment en 1930 et en 1929 (%)
 [1929 = 100].

Vasaras kviešu platība (1000 hektaros).

Froment d'été (superficie en 1000 d'ha).

		1930	1929.	1928.	1925.	1923.	1920.
Vidzeme	1 000 ha	10,4	10,4	9,7	10,3	11,0	3,5
	%	100,00	100,00	—	—	—	—
	%	297,14	297,14	277,14	294,29	314,29	100,00
Kurzeme un	1 000 ha	7,4	7,4	7,0	11,00	11,0	2,3
	%	100,00	100,00	—	—	—	—
Zemgale	%	321,74	321,74	304,35	517,30	478,26	100,00
Latgale	1 000 ha	2,7	2,2	1,3	1,3	1,3	0,5
	%	122,73	100,00	—	—	—	—
	%	540,00	440,00	260,00	360,00	260,00	100,00
Latvija	1 000 ha	20,5	20,0	18,0	24,0	23,3	6,3
	Lettonie	%	102,50	100,00	—	—	—
	%	325,30	317,48	285,71	380,95	369,84	100,00

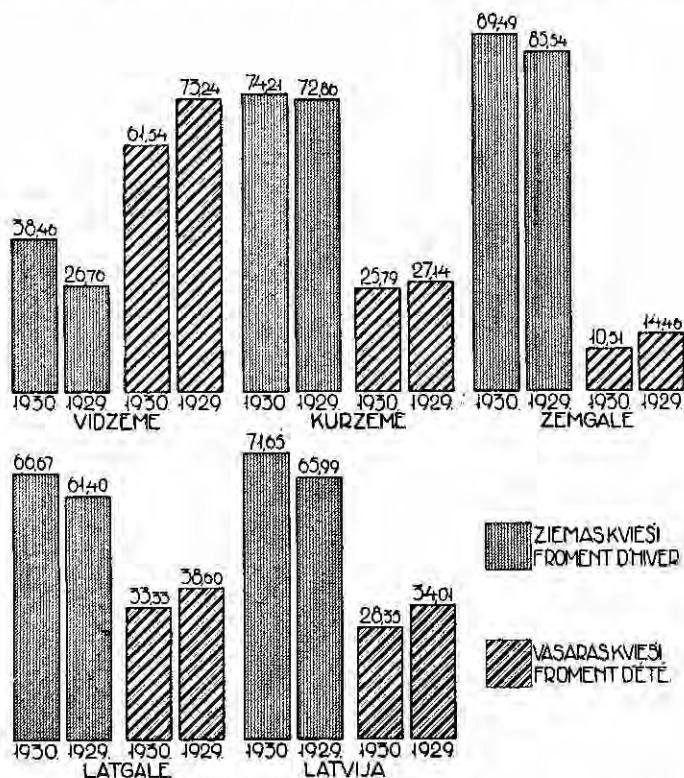
ka tā 1930. gadā ir lielāka nekā 1920. gadā. Vidzemē par 197,14%, Kurzemē un Zemgalē par 221,74%, Latgalē par 440,00%, bet caurmērā visā valstī par 225,30%. Puse (caurmērā 50,73%) no vasaras kviešu kopplatības (1930. gadā) valstī atrodas Vidze-

mes apgabalā, 36,36% — Kurzemē un Zemgalē un tikai 13,15% — Latgalē.

Lai noteiktāk raksturotu ziemas un vasaras kviešu platību savstarpējās attiecības, šeit pievedīsim arī kopīgu pārskatu par abām minētām kviešu šķirnēm.

		Ziemas kvieši. Froment d'hiver.			Vasaras kvieši. Froment d'été.			K o p ā. T o t a l.		
		1930.	1929.	1923.	1930.	1929.	1923.	1930.	1929.	1923.
		1000 ha	%	%	1000 ha	%	%	1000 ha	%	%
Vidzeme	1000 ha	6,5	3,8	3,3	10,4	10,3	11,3	16,0	14,2	14,6
	%	38,46	26,70	22,00	61,54	73,24	77,10	100,00	100,00	100,00
Kurzeme	1000 ha	11,8	10,2	4,2	4,1	3,8	5,3	15,0	14,0	9,3
	%	74,21	72,86	45,16	25,79	27,11	54,84	100,00	100,00	100,00
Zemgale	1000 ha	28,1	21,3	10,1	3,3	3,6	5,8	31,3	24,0	15,7
	%	89,40	85,64	64,33	10,51	14,36	35,67	100,00	100,00	100,00
Latgale	1000 ha	5,3	3,5	1,0	2,7	2,2	1,3	8,1	5,7	3,2
	%	66,67	61,40	59,38	33,33	38,60	40,62	100,00	100,00	100,00
Latvija Lettonie	1000 ha	51,6	38,8	19,5	20,5	20,0	23,3	72,3	58,8	42,8
	%	71,05	65,00	45,50	28,35	34,01	54,44	100,00	100,00	100,00

Pievēstie skaitļi liecina, ka atsevišķos apgabalos un gados ir novērojama diezgan liela dažādība savstarpējā ziemas un vasaras kviešu platību sadalījumā. Tā kamēr Vidzemes apgabalā 1930. gadā ziemas kviešu platība sastāda tikai 38,46% no visas

Ziemas un vasaras kviešu platība 1930. un 1929. g. (%),
Superficie du froment d'été et du froment d'hiver en 1930 et en 1929 (%).

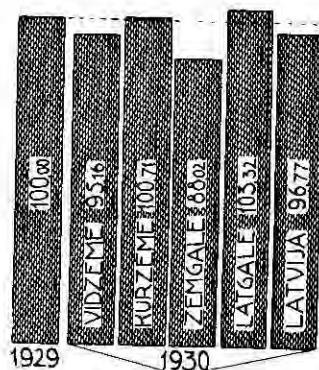
kviešu lauku kopplatības, tikmēr pārējos valsts apgabalos ziemas kviešu ir stipri vairāk nekā vasaras kviešu, jo Kurzemes apgabalā 1930. gadā ziemas kvieši aizņem 74,21%, Zemgales — 89,40% un Latgales — 66,07% no visas kviešu lauku kopplatības.

Šeit gan reizē ar to vēl jāpiezīmē, ka dažos pēckara gados (piem. 1923. gadā) vispār (caurmērā visā valstī) vasaras kviešu platība sastāda vairāk nekā pusi (54,4%) no kviešu lauku kopplatības.

		Mieži. — Orģe.			
		1930.	1929.	1920—1929.	1909—1913.
Vidzeme	1 000 ha	49,1	51,6	50,7	65,5
	%	95,18	100,00	—	—
	%	96,84	101,78	100,00	—
	%	74,08	78,78	77,40	100,00
Kurzeme	1 000 ha	28,3	28,1	25,1	29,3
	%	100,71	100,00	—	—
	%	112,76	111,05	100,00	—
	%	96,60	95,00	85,07	100,00
Zemgale	1 000 ha	40,4	45,0	38,4	44,7
	%	88,02	100,00	—	—
	%	105,21	119,53	100,00	—
	%	90,38	102,08	85,01	100,00
Latgale	1 000 ha	59,2	57,3	52,3	51,5
	%	103,32	100,00	—	—
	%	113,19	109,66	100,00	—
	%	114,05	111,26	101,55	100,00
Latvija Lettonie	1 000 ha	177,0	182,0	166,5	191,0
	%	96,77	100,00	—	—
	%	106,31	109,85	100,00	—
	%	92,67	95,76	87,17	100,00

Ar miežiem apsētā platība 1930. gadā, kā tas redzams no augšā pievestiem skaitļiem, ir mazāka nekā iepriekšējā 1929. gadā, kā arī ir mazāka par pirmskara gadu miežu lauku platības apmēriem. Ja tomēr 1930. gada miežu lauku platību salīdzinām ar vidējo pēckara gadu (1920.—1929. g.) caurmēra platību, tad redzam, ka 1930. gada miežu lauku platība ir caurmērā par 6,31% lielāka par vidējo pēckara gadu miežu platību. Sacitais attiecas uz visu valsts miežu lauku kopplatību. Atsevišķos valsts apgabalos stāvoklis ir dažāds. Tā Vidzemes un Zemgales apgabalos miežu platība 1930. gadā ir mazāka nekā 1929. gadā — pirmā apgabalā par 4,84%, bet otrā par 11,06%, kurpretim Latgalē 1930. gadā ar miežiem apsēta par 3,32% lielāka platība nekā iepriekšējā gadā. Kurzemes apgabalā miežu lauku platība 1930. gadā, salīdzinot ar 1929. gadu, palikusi gandrīz bez pārmaiņām. Ja tālāk miežu platību 1930. gadā atsevišķos apgabalos salīdzinām ar vidējo pēckara gadu (1920.—1929. g.) caurmēra platību, tad redzam, ka vienīgi Vidzemes apgabalā miežu platība

1930. gadā ir mazāka par vidējo pēckara gadu miežu lauku platību, kurpretim pārējos valsts apgabalos tā ir lielāka un proti:

Miežu platība 1930. un 1929. g. (%) [1929. g. = 100].
Superficie de l'orge en 1930 et en 1929 (%) [1929 = 100].

Kurzemes apgabalā par 12,75%, Zemgalē par 5,21% un Latgalē par 13,10%. Galvenākie miežu audzēšanas rajoni atrodas Latgales apgabala ziemeļu daļā, tad Jelgavas apriņķa dienvidus daļā un ziemeļu Vidze-

mē. 1930. gadā 27,74% (1929. gadā — 28,21%) no visas miežu kopplatības valstī atrodas Vidzemes apgabalā, 15,00% (15,36%) — Kurzemē, 22,82% (25,10%) — Zemgalē un 33,43% (31,33%) — Latgalē.

A u z a s. — A v o i n e.

		1930.	1929.	1920—1929.	1909—1913.
Vidzeme	1 000 ha	107,7	101,0	103,0	97,1
	%	105,60	100,00	—	—
	%	103,66	100,00	100,00	—
	%	110,02	104,04	107,00	100,00
Kurzeme	1 000 ha	72,5	68,6	65,6	76,6
	%	105,60	100,00	—	—
	%	110,02	104,57	100,00	—
	%	94,77	89,07	85,76	100,00
Zemgale	1 000 ha	67,2	69,7	66,6	79,6
	%	96,31	100,00	—	—
	%	101,05	104,61	100,00	—
	%	84,32	87,56	83,54	100,00
Latgale	1 000 ha	72,4	62,0	52,1	52,7
	%	115,10	100,00	—	—
	%	138,06	120,73	100,00	—
	%	137,38	119,36	98,86	100,00
Latvija Lettonie	1 000 ha	319,8	303,1	288,1	305,0
	%	105,51	100,00	—	—
	%	111,00	105,21	100,00	—
	%	104,54	99,08	94,18	100,00

A u z a s uzskatāmas pie mums par visizplatītāko laukaugu, jo viņu platība aizņem apm. trešo daļu no visu sējumu kopplatības, pie kam gandrīz visas valsts apgabalos tās kultivē samērā vienādos apmēros. Pēckaŗa gados ar auzām aizņemtā platība pakāpeniski pieaugusi, pārsniedzama pirmskaŗa auzu lauku platības apmērus jau 1923. gadā. 1930. gadā ar auzām apsētā platība ir visā valstī caurmērā par 5,21% lielāka nekā iepriekšējā 1929. gadā, pie kam šis auzu lauku platības pieaugums novērojams visos apgabalos, izņemot vienīgi Zemgali. Tā Vidzemes apgabalā auzu lauku platība 1930. gadā, salīdzinot ar 1929. gadu, pieaugusi caurmērā par 5,60%, Kurzemē arī par 5,00% un Latgalē par 15,10%. Vienīgi Zemgales apgabalā ar auzām 1930. gadā apsēta par 3,00% mazāka platība nekā iepriekšējā 1929. gadā. Ja savstarpēji salīdzinām auzu platību 1930. gadā ar šo pašu laukaugu vidējo pēckaŗa gadu (1920.—1929. g.) caurmēra platību, tad redzam, ka pirmā ir par pēdējo visos apgabalos lielāka un proti: Vidzemes apgabalā par 3,66%, Kurzemē par 10,52%, Zemgalē par 1,05%, Latgalē par 38,06%, bet

visā valstī caurmērā par 11,00%. Tālāk, salīdzinot savstarpēji auzu lauku platību

Auzu platība 1930. un 1929. g. (%)
[1929. g. = 100].
Superficie de l'avoine en 1930 et en 1929
(%) [1929 = 100].

1930. gadā ar pirmskaņa gadiem, redzam, ka Vidzemes un Latgales apgabalos ar uzņēmām auzēm platība 1930. gadā ir lielāka nekā pirmskaņa gados Vidzemē par 10,62%, bet Latgalē par 37,38%. Kurzemē un Zemgalē turpretim 1930. gadā auzas aizuē mazāku platību nekā pirmskaņa gados un proti: pirmā par 5,23%, bet otrā par 15,58%. Galvenākie auzu kultūras rajoni sastopami

atsevišķos Kurzemes apgabala apvidos un dažos Vidzemes apgabala apriņķos. Vispār auzu kopplatība 1930. gadā pa atsevišķiem valsts apgabaliem savstarpēji sadalās šādā kārtā: Vidzemes apgabalā atrodas 33,68% (1929. gadā 33,02%) no auzu kopplatības valstī, Kurzemē — 22,67% (22,03%), Zemgalē — 21,01% (23,00%) un Latgalē — 22,64% (20,75%).

Mistris. — Méteil.

		1930.	1929.	1928.	1920—1929.
Vidzeme	1 000 ha	14,7	11,7	16,8	17,0
	%	125,64	100,00	—	—
	%	86,47	68,82	98,82	100,00
Kurzeme	1 000 ha	7,6	5,8	13,6	9,3
	%	131,03	100,00	—	—
	%	81,72	62,37	146,24	100,00
Zemgale	1 000 ha	37,0	27,1	35,7	27,3
	%	139,85	100,00	—	—
	%	138,83	99,27	130,77	100,00
Latgale	1 000 ha	4,5	2,2	7,8	6,8
	%	204,65	100,00	—	—
	%	66,18	32,35	114,71	100,00
Latvija Lettonie	1 000 ha	64,7	46,8	73,9	60,4
	%	138,26	100,00	—	—
	%	107,12	77,48	122,35	100,00

Mistris uzskatāms par vienu no tipiskākiem lopkopības rajonu laukaugiem. Pirmskaņa gados mistra platība atsevišķi nav tikusi reģistrēta un tā pieskaitīta vai nu miežiem vai arī auzām, skatoties pēc mistra atsevišķo sastāvdaļu daudzuma. 1930. gadā ar mistri aizņemtā platība ir, salīdzinot ar iepriekšējo 1929. gadu, visos valsts apgabalos lielāka un proti: Vidzemes apgabalā caurmērā par 25,61%, Kurzemē par 31,03%, Zemgalē par 39,85%, Latgalē par 104,55%, bet visā valstī par 38,23%. Tādā kārtā 1930. gadā visjūtāmāk ar mistri aizņemtā platība pieaugusi Latgales apgabalā, bet pārējos apgabalos šis mistra lauku platības pieaugums ir samērā vienāds. Salīdzinot savstarpēji mistra platību 1930. gadā ar šī laukauga vidējo caurmēra platību pēckara gados (1920.—1929. g.), redzams, ka pirmā par pēdējo ir visos valsts apgabalos, izņemot vienīgi Zemgali, mazāka, Galvenākie mistra audzēšanas rajoni atrodas Zemgales apgabalā, kas sevišķi sakāms par Jelgavas un Bauskas apriņķiem. Pa atsevišķiem valsts apgabaliem ar mistri apsētā kopplatība savstarpēji sadalās šādi: Vidzemes apgabalā 1930. gadā atrodas

22,72% (1929. gadā 25,00%) no mistra kopplatības valstī, Kurzemē — 11,75% (12,30%), Zemgalē — 58,58% (57,91%), bet Latgalē tikai 6,95% (4,70%).

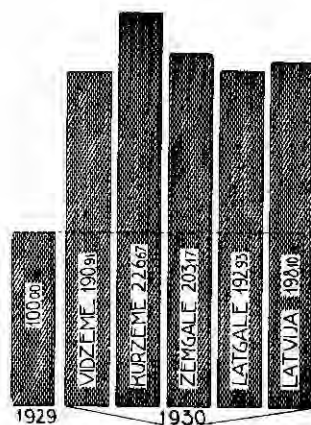
Mistra platība 1930. un 1929. g. (%)
[1929. g. = 100].
Superficie du méteil en 1930 et en 1929 (%)
[1929 = 100].

Zirņi. — Pois.

		1930.	1929.	1920—1929.	1909—1913.
Vidzeme	1 000 ha	6,3	3,3	5,0	4,8
	%	190,01	100,00	—	—
	%	126,00	66,00	100,00	—
	%	136,98	71,74	108,70	100,00
Kurzeme	1 000 ha	3,4	1,5	4,1	3,2
	%	226,67	100,00	—	—
	%	82,93	36,59	100,00	—
	%	106,25	46,88	128,13	100,00
Zemgale	1 000 ha	12,8	6,3	9,0	6,8
	%	203,17	100,00	—	—
	%	142,22	70,00	100,00	—
	%	188,24	92,65	132,35	100,00
Latgale	1 000 ha	19,1	9,0	14,7	8,8
	%	192,93	100,00	—	—
	%	129,93	67,36	100,00	—
	%	222,09	115,12	170,93	100,00
Latvija Lettonie	1 000 ha	41,6	21,0	32,8	23,2
	%	198,16	100,00	—	—
	%	126,83	64,02	100,00	—
	%	179,31	90,52	141,38	100,00

No visiem pākšaugiem, kādus tikai pie mums kultivē, zirņi ieņem visredzamāko vietu. Augšā pievestais pārskats nepārprotami liecina par to, ka pēckara gados zirņus mūsu lauksaimnieki sākuši sēt samērā plašākos apmēros nekā pirmskara gados. Pēdējā 1930. gadā ar zirņiem aizņemtā platība ir lielāka par to, kāda tā bijusi jebkurā no pēckara gadiem. Salīdzinot ar 1929. gadu, 1930. gadā ar zirņiem aizņemtā platība ir lielāka Vidzemes apgabalā par 90,01%, Kurzēmē par 126,67%. Zemgalē par 103,17%, Latgalē par 92,03%, bet caurmērā visā valstī par 98,16%. No šiem skaitļiem redzam, ka pēdējā 1930. gadā zirņu platība samērā visvairāk pieaugusi Kurzemes un daļai arī Zemgales apgabalā, kurpretim Vidzemes un Latgales apgabalos zirņu platības pieaugums 1930. gadā (salīdzinot ar 1929. gadu) ir samērā vienāds. Ja tālāk ar zirņiem aizņemto platību 1930. gadā salīdzinām ar vidējo pēckara gadu (1920.—1929. g.) zirņu caurmēra platību, tad redzam, ka tā 1930. gadā visos apgabalos, izņemot vienīgi Kurzemi, ir lielāka par pēckara gadu vidējo zirņu platību. Salīdzinot savstarpēji zirņu platību 1930. gadā un pirmskara gados, redzams, ka pirmā par pēdējo ir lielāka caurmērā visā valstī par 79,31%.

Galvenākie zirņu audzēšanas rajoni atrodas Daugavpils, Rēzeknes, Ludzas un Ilūkstes apriņķos. Starp atsevišķiem valsts

Zirņu platība 1930. un 1929. g. (%)
[1929. g. = 100].
Superficie des pois en 1930 et en 1929 (%)
[1929 = 100].

apgabaliem zirņu kopplatība savstarpēji sadalās šādā kārtā: Vidzemes apgabalā 1930. gadā atrodas 15,15% (1929. gadā 15,72%) no zirņu kopplatības visā valstī, Kurzēmē — 8,17% (7,14%), Zemgalē — 30,77% (30,00%), bet Latgalē — 45,91% (47,14%).

		Lini. — Lin.			
		1930.	1929.	1920—1929.	1909—1913.
Vidzeme	1 000 ha	11,4	15,2	19,3	37,5
	%	75,00	100,00	—	—
	%	59,07	78,78	100,00	—
	%	30,40	40,53	51,47	100,00
Kurzeme	1 000 ha	1,8	1,2	2,8	3,7
	%	133,33	100,00	—	—
	%	61,54	46,15	100,00	—
	%	43,24	32,43	70,27	100,00
Zemgale	1 000 ha	4,4	5,0	6,5	9,4
	%	74,58	100,00	—	—
	%	67,69	90,77	100,00	—
	%	46,81	62,77	69,16	100,00
Latgale	1 000 ha	33,8	33,6	26,5	19,0
	%	100,00	100,00	—	—
	%	127,55	126,79	100,00	—
	%	177,89	176,84	139,47	100,00
Latvija Lettonie	1 000 ha	51,2	55,0	54,0	69,8
	%	91,59	100,00	—	—
	%	93,28	101,82	100,00	—
	%	73,56	80,32	78,88	100,00

Neskatoties uz to, ka linu kultūrai piekrit liela nozīme mūsu valsts saimnieciskā dzīvē, pēdējos gados ar liniem apsētā platība pakāpeniski ir samazinājusies. Šī linu lauku platības samazināšanās diezgan jūtamā apmērā novērojama arī pēdējā 1930. gadā, kad, salīdzinot ar iepriek-

Linu platība 1930. un 1929. g. (%)
[1929. g. = 100].

Superficie du lin en 1930 et en 1929 (%)
[1929 = 100].

šējo 1929. gadu, linu lauku platība caurmērā visā valstī samazinājusies par 8,41%. Apskatot pārmaiņas linu lauku platībā atsevišķos apgabalos, redzam, ka Vidzemes apgabalā linu lauku platība 1930. gadā (salīdzinot ar 1929. gadu) samazinājusies caurmērā par 25,00%, bet Zemgalē par 25,43%. Latgalē, kurā sastopami samērā lielākie linu ražošanas rajoni, linu lauku platības apmēri 1930. gadā palikuši gandrīz bez pārmaiņām. Kas attiecas uz Kurzemi, tad šīnī apgabalā ar liniem apsētā platība 1930. gadā diezgan jūtamā apmērā pieaugusi, tomēr šim pieaugumam samērā maza nozīme, jo Kurzemes apgabala apriņķos linus vispār samērā maz sēj, pie kam tie šīnī apgabalā tiek sēti pa lielākai daļai tikai pašu saimniecību vajadzību apmierināšanai.

Salīdzinot savstarpēji linu lauku platību 1930. gadā ar vidējo pēckara gadu (1920.—1929. g.) linu caurmēra platību, redzams, ka pirmā ir par 6,7% mazāka. (caurmērā visā valstī) nekā pēdējā. Ja tālāk savstarpēji salīdzinām ar liniem apsētās platības 1930. gadā un pirmskara gados, tad redzams, ka Vidzemes apgabalā 1930. gadā linu platība sastāda vairs tikai nepilnu trešo daļu no pirmskara linu lauku platības apmēriem. Kurzemes un Zemgales apgabalos ar liniem apsētā platība 1930. gadā sastāda nepilnu pusi no pirmskara gadu linu platības. Latgales apgabalā turpretim novērojama pretēja aina, jo šīnī ap-

gabalā līnī 1930 gadā aizņem caurmērā par 77,80% lielāku platību nekā pirmskaŗa gados.

Galvenākie līnu audzēšanas rajoni atrodas Latgalē un Ziemeļu Vidzemē. Vis-

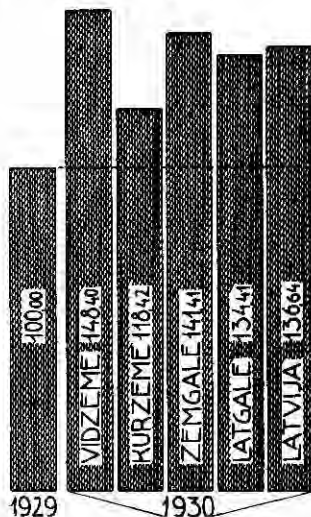
pār Latgales apgabalā 1930. gadā atradusies 66,02% (1929. gadā 60,11%) no visas līnu lauku kopplatības valstī. Vidzemē — 22,27% (27,10%), Zemgalē — 8,58% (10,55%), bet Kurzemē tikai 3,12% (2,15%).

Kartupeļi. — Pommes de terre.

		1930.	1929.	1920—1929.	1909—1913.
Vidzeme	1 000 ha	32,5	21,9	24,0	21,3
	%	148,40	100,00	—	—
	%	135,42	91,25	100,00	—
	%	152,58	102,82	112,88	100,00
Kurzeme	1 000 ha	18,0	15,2	14,7	17,8
	%	118,42	100,00	—	—
	%	122,45	103,40	100,00	—
	%	102,27	86,38	83,52	100,00
Zemgale	1 000 ha	18,1	12,5	12,7	15,2
	%	141,41	100,00	—	—
	%	142,82	100,70	100,00	—
	%	119,08	84,21	83,55	100,00
Latgale	1 000 ha	25,0	18,6	22,5	25,5
	%	134,31	100,00	—	—
	%	111,11	82,67	100,00	—
	%	98,04	72,04	88,24	100,00
Latvija Lettonie	1 000 ha	93,6	68,5	73,0	79,5
	%	136,04	100,00	—	—
	%	126,88	92,89	100,00	—
	%	117,58	86,06	92,84	100,00

Kartupeļi pieder pie tiem laukaugiem, kuri aizņem procentuāli samērā gandrīz vienādu arārzemes platību visos valsts apgabalos. 1930. gadā ar kartupeļiem apstādītā platība ir lielāka, kāda tā vispār iebkūrā no pēckara gadiem bijusi. Salīdzinot ar 1929. gadu, pēdējā, 1930. gadā kartupeļu platība ir lielāka Vidzemes apgabalā caurmērā par 48,30%. Kurzemē par 18,42%, Zemgalē par 41,41%, Latgalē par 34,41%, bet visā valstī par 36,01%. Par vidējo pēckara gadu (1920.—1929. g.) kartupeļu caurmēra platību 1930. gadā reģistrētā kartupeļu platība arī ir lielāka un proti sekošos apmēros: Vidzemes apgabalā par 35,42%, Kurzemē par 22,45%, Zemgalē par 42,52%, Latgalē par 11,11%, bet caurmērā visā valstī par 26,88%. Ja beidzot 1930. gadā kartupeļu platību salīdzinām ar pirmskaŗa gadu šo pašu laukaugu platību, tad redzam, ka pirmā par pēdējo ir lielāka visā valstī caurmērā par 17,58%.

Galvenākie kartupeļu audzēšanas rajoni atrodas Rīgas apriņķī, tad Kurzemes apgabala piejūras joslā, kā arī pa daļai Latgales apgabala dienvidus austrumu daļā. Pa atsevišķiem valsts apgabaliem kartu-

Kartupeļu platība 1930. un 1929. g. (%) [1929. g. = 100].
Superficie des pommes de terre en 1930 et en 1929 (%) [1929 = 100].

peļu lauki 1930. gadā savstarpēji sadalās šādi: Vidzemes apgabalā atrodas 34,72% (1929. gadā 31,02%) no visas kartupeļu lauku kopplatības valstī, Kurzemes apgabalā — 19,23% (22,10%), Zemgalē — 19,34% (18,09%) un Latgalē — 26,71% (27,15%). Pievestie skaitļi liecina, ka ar kartupeļiem aizņemtā platība samērā vienlīdzīgi sadalās pa vi- siem valsts apgabaliem.

Āboliņš un sētās zāles. — Trèfle et herbes sur champs.

		1930.	1929.	1923.	1923—1929.
Vidzeme	1 000 ha	163,4	157,3	96,8	120,3
	%	103,88	100,00	—	—
	%	135,83	130,70	80,47	100,00
Kurzeme	1 000 ha	88,1	86,0	62,0	71,1
	%	102,44	100,00	—	—
	%	123,01	120,00	88,47	100,00
Zemgale	1 000 ha	148,8	141,0	90,4	106,0
	%	105,08	100,00	—	—
	%	140,88	133,88	85,28	100,00
Latgale	1 000 ha	66,2	59,0	25,5	36,8
	%	112,20	100,00	—	—
	%	179,80	160,33	69,20	100,00
Latvija Lettonie	1 000 ha	466,5	443,0	275,0	334,2
	%	105,09	100,00	—	—
	%	139,50	132,82	82,47	100,00

Sakarā ar vispārējo lopkopības, resp. piensaimniecības attīstības gaitu, tīruma zālāju platība pēdējos gados pakāpeniski pieaugusi un pie tam samērā diezgan jutamos apmēros. Pēdējā 1930. gadā tīruma zālāju platība, salīdzinot ar iepriekšējo 1929. gadu, pieaugusi Vidzemes apgabalā par 3,88%, Kurzēmē par 2,44%, Zemgalē par 5,08%, Latgalē par 12,20%, bet visā valstī caurmērā par 5,00%. Tādā kārtā 1930. gadā visvairāk tīruma zālāju platība pieaugusi Latgales apgabalā, kurā pirmos pēckaņa gados tīruma zālāji aizņēma (salīdzinot ar pārējiem apgabaliem) samērā ma- zu platību.

Galvenākie tīruma zālāju rajoni atrodas Zemgales (Jelgavas un Tukuma apriņķi) un Vidzemes (Rīgas un Madonas apriņķi) apgabalos. Atsevišķos valsts apgabalos 1930. gadā atrodas šādas tīruma zālāju platības: Vidzemes apgabalā atrodas 35,03% (1929. gadā — 35,44%) no tīruma zālāju kopplatības valstī, Kurzēmē — 18,88% (19,37%), Zemgalē — 31,00% (31,00%) un Latgalē — 14,10% (13,20%). Tā tad, kā

redzams, vairāk nekā trešā daļa no visas tīruma zālāju kopplatības atrodas Vidzemes apgabalā.

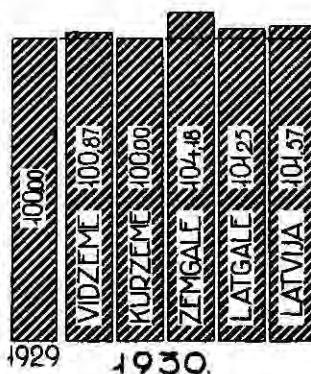
Tīruma zālāju platība 1930. un 1929. g. (%) [1929. g. = 100].
Superficie des herbages sur champs en 1930 et en 1929 (%) [1929 = 100].

3. Mājlopi.

Vispārējais mājlopu skaits, izņemot vienīgi siklopus, pēdējos pāris gados nav sevišķi radikāli pārgrozījies, par ko arī liecina apakšā pievestos pārskatos minētie skaitļi. Apskatot atsevišķo mājlopu skaitu pēc gadiem un dažādiem valsts apgabaliem, redzam sekošo:

		Zirgi. — Chevaux.			
		1930.	1929.	1920—1929.	1913.
Vidzeme	skaitis (tūkstošos)	104,0	103,1	100,2	90,0
	% (en 1000)	100,87	100,00	—	—
	%	103,79	102,89	100,00	—
	%	115,56	114,36	111,33	100,00
Kurzeme	skaitis (tūkstošos)	68,0	68,0	62,5	76,0
	% (en 1000)	100,00	100,00	—	—
	%	108,80	108,80	100,00	—
	%	89,47	89,47	82,24	100,00
Zemgale	skaitis (tūkstošos)	81,0	81,4	74,3	66,0
	% (en 1000)	100,61	100,00	—	—
	%	110,08	109,41	100,00	—
	%	124,00	123,33	112,73	100,00
Latgale	skaitis (tūkstošos)	105,1	103,8	96,8	88,0
	% (en 1000)	101,25	100,00	—	—
	%	108,87	107,23	100,00	—
	%	119,43	117,05	110,00	100,00
Latvija Lettonie	skaitis (tūkstošos)	359,0	356,3	333,9	320,0
	% (en 1000)	100,76	100,00	—	—
	%	107,52	106,71	100,00	—
	%	112,10	111,34	104,34	100,00

Zirgu skaits, kā tas no augšā pievestiem skaitļiem redzams, pēdējā 1930. gadā pieaudzis (salīdzinot ar iepriekšējo 1929. gadu) caurmērā visā valstī par 0,76%. Atsevišķos valsts apgabalos zirgu skaita pieaugums nav vienāds. Procentuāli samērā visvairāk zirgu skaits 1930. gadā pieaudzis Latgales apgabalā, kur 1930. gadā zirgu ir caurmērā par 1,25% vairāk nekā iepriekšējā 1929. gadā. Vidzemes apgabalā zirgu skaits pēdējā gada laikā pieaudzis par 0,87% un Zemgalē par 0,61%. Kurzemes apgabalā zirgu skaits 1930. gadā palicis pilnīgi bez pārmainām. Salīdzinot savstarpēji zirgu skaitu 1930. gadā ar vidējo pēckara gadu (1920.—1929. g.) caurmēra zirgu skaitu, redzams, ka pirmais par pēdējo ir lielāks Vidzemes apgabalā par 3,70%, Kurzemē par 8,80%, Zemgalē par 10,08%, Latgalē par 8,87%, bet caurmērā visā valstī par 7,52%. Ja tālāk zirgu skaitu 1930. gadā salīdzinām ar pirmskara gadu zirgu kopskaitu, tad iznāk, ka 1930. gadā Vidzemes apgabalā zirgu ir par 15,56% vai-

Zirgu skaits 1930. un 1929. g. (%)
[1929. g. = 100].
Effectif des chevaux en 1930 et en 1929
(%) [1929 = 100].

rāk nekā pirmskara gados, Zemgalē par 24,00% un Latgalē par 19,33%. Kurzemes apgabalā zirgu skaits 1930. gadā ir mazāks nekā pirmskara gados caurmērā par 10,53%. Vispār visā valstī zirgu skaits 1930. gadā

ir lielāks nekā pirmskara gados caurmērā par 12,19%.

Pēc vecuma zirgu skaits atsevišķos valsts apgabalos savstarpēji sadalās sekošā kārtā:

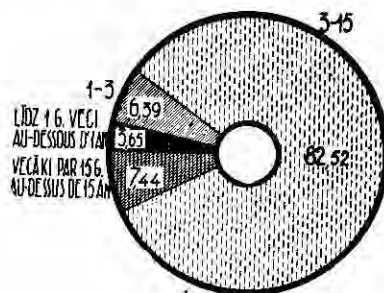
Zirgi. — Chevaux.

Apgabali Provinces	Gadi Années	Kumeļi — Poulains				Kāves, zirgi un ērzeli Juments, chevaux et étalons				Zirgu kopskaits Nombre total des chevaux	
		Līdz 1 g. Au-dessous de 1 an.		No 1—3 g. veci De 1 à 3 ans		No 3—15 g. veci De 3 à 15 ans		15 g. v. un vecāki 15 ans et au- dessus			
		skaitis Nombre	%	skaitis Nombre	%	skaitis Nombre	%	skaitis Nombre	%		
Vidzeme	1929.	2 903	2,82	7 727	7,49	81 976	79,39	10 516	10,20	103 122	100,00
	1930.	3 240	3,12	6 930	6,68	82 730	79,35	11 100	10,87	104 000	100,00
Kurzeme	1929.	2 433	3,58	5 673	8,34	56 473	83,02	3 442	5,08	68 021	100,00
	1930.	2 510	3,69	4 440	6,53	57 120	84,06	3 930	5,78	68 000	100,00
Zemgale	1929.	2 420	2,97	5 567	6,84	69 250	85,07	4 169	5,12	81 405	100,00
	1930.	2 660	3,25	4 590	5,60	70 140	85,84	4 510	5,61	81 900	100,00
Latgale	1929.	3 757	3,92	7 901	7,61	85 473	82,35	6 664	6,42	103 795	100,00
	1930.	4 700	4,47	6 960	6,69	86 280	82,09	7 160	6,81	105 100	100,00
Latvija Lettonie	1929.	11 513	3,23	26 868	7,54	293 172	82,27	24 791	6,98	356 344	100,00
	1930.	13 110	3,85	22 920	6,89	296 270	82,52	26 700	7,44	359 000	100,00

Augšā minētā pārskatā pievestie skaitļi liecina, ka 1930. gadā līdz vienu gadu vecu kumeļu skaits pieaudzis (salīdzinot ar iepriekšējo 1929. gadu) Vidzemes apgabalā par 11,61%, Kurzemē par 3,10%, Zemgalē par 9,02%, Latgalē par 25,10%, bet caurmērā visā valstī par 13,87%. Tādā kārtā līdz vienu gadu vecu kumeļu skaits samērā visvairāk pieaudzis Latgales apgabalā. 1—3 gadu vecu kumeļu skaits turpretim visos valsts apgabalos 1930. gadā samazinājies un proti: Vidzemes apgabalā par 10,31%, Kurzemē par 21,73%, Zemgalē par 17,55%. Latgalē par 11,91%, bet caurmērā visā valstī par 14,06%. Pieaugušo, 3—15 gadus vecu zirgu skaits 1930. gadā pieaudzis Vidzemes apgabalā par 0,92%, Kurzemē par 1,15%, Zemgalē par 1,20%, Latgalē par 0,91%, bet caurmērā visā valstī par 1,06%. Tāpat visos valsts apgabalos pieaudzis arī veco (vecāku par 15 gadiem) zirgu skaits un proti: Vidzemes apgabalā par 5,55%, Kurzemē par 14,18%, Zemgalē par 8,18%, Latgalē par 7,31%, bet visā valstī caurmērā par 7,70%.

Kas attiecas uz savstarpējām attiecībām starp dažāda vecuma zirgu grupām, tad, kā tas no augšā pievestā pārskata redzams, šīs attiecības 1930. gadā, salīdzinot ar iepriekšējo 1929. gadu, nav radikāli pārproziņējušās. Vienīgi atzīmējams, ka 1930.

gadā nedaudz samazinājies 1—3 gadus vecu kumeļu procents, kurpretim vecāku par 15 gadiem zirgu procents nedaudz pieaudzis.

Zirgu skaits pēc vecuma grupām 1930. g. (%)

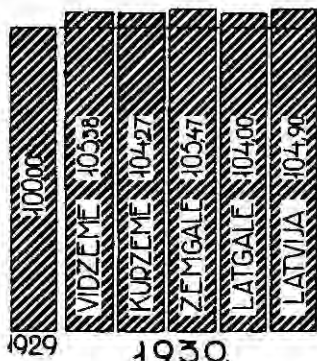
Effectif des chevaux en 1930 par groupes d'âge (%).

Starp atsevišķiem apgabaliem zirgu skaits 1930. gadā savstarpēji sadalās šādā kārtā: Vidzemes apgabalā atrodas 28,02% (1929. gadā — 28,04%) no zirgu kopskaita visā valstī, Kurzemē — 18,04% (19,00%), Zemgalē — 22,91% (22,94%) un Latgalē — 29,28% (29,13%)

Govslopi. — Espèce bovine.

		1930.	1929.	1920—1929.	1913.
Vidzeme	skaitis (tūkstošos)	375,8	356,8	343,8	355,0
	% (en 1 000)	105,38	100,00	—	—
	%	109,37	103,78	100,00	—
	%	105,88	100,45	96,79	100,00
Kurzeme	skaitis (tūkstošos)	185,4	177,8	153,1	165,0
	% (en 1 000)	104,27	100,00	—	—
	%	121,10	116,13	100,00	—
	%	112,38	107,78	92,79	100,00
Zemgale	skaitis (tūkstošos)	239,1	226,7	186,3	185,0
	% (en 1 000)	105,47	100,00	—	—
	%	128,34	121,89	100,00	—
	%	129,24	122,64	100,70	100,00
Latgale	skaitis (tūkstošos)	226,0	217,3	213,7	207,0
	% (en 1 000)	104,00	100,00	—	—
	%	105,78	101,88	100,00	—
	%	109,18	104,98	103,24	100,00
Latvija Lettonie	skaitis (tūkstošos)	1 026,3	978,4	896,7	912,0
	% (en 1 000)	104,00	100,00	—	—
	%	114,45	109,11	100,00	—
	%	112,53	107,28	98,32	100,00

Nevienā no pēckara gadiem govslopu skaits nav bijis tik liels kā pēdējā 1930. gadā, pie kam govslopu skaita pieaugums, kā tas no augšā pievestā pārskata

Govslopu skaits 1930. un 1929. g. (%)

[1929. g. = 100].

Effectif des bovins en 1930 et en 1929 (%)

[1929 = 100].

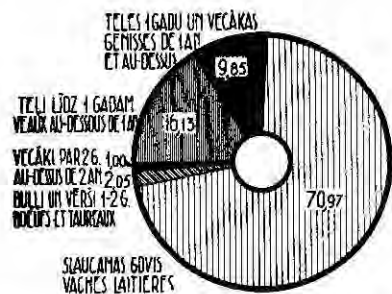
redzams, novērojams bez izņēmuma visos valsts apgabalos, pie kam šis pieaugums ir samērā vienāds visos apgabalos. Tā Vidzemes apgabalā govslopu skaits 1930. gadā, salīdzinot ar iepriekšējo 1929. gadu, pieaudzis par 5,38%, Kurzemē par 4,27%, Zemgalē par 5,47%, Latgalē par 4,00%, bet caurmērā visā valstī par 4,00%. Ja salīdzinām govslopu skaitu 1930. gadā ar vidējo caurmēra govslopu skaitu pēckara gados (1920.—1929. g.), tad nupat minētais govslopu skaita pieaugums ir vēl lielāks un proti: Vidzemes apgabalā par 9,37%, Kurzemē par 21,10%, Zemgalē par 28,34%, Latgalē par 5,70%, bet caurmērā visā valstī par 14,45%. Beidzot ja salīdzinām govslopu skaitu 1930. gadā ar šo pašu govslopu skaitu pirmskara gados, tad redzams, ka 1930. gadā govslopu skaits visos apgabalos ir lielāks nekā pirmskara gados. Tā Vidzemes apgabalā 1930. gadā govslopu ir par 5,80% vairāk nekā pirmskara gados, Kurzemē par 12,36%, Zemgalē par 29,24%, Latgalē par 9,18%, bet caurmērā visā valstī par 12,53%. Sadalot govslopus pēc vecuma un dzimuma grupām, dabūjam šādu pārskatu:

1915-

Govslopi. — Espèce bovine.

Apgabali Provinces	Gadi Années	Tēli līdz 1 gadam Veaux au- dessous de 1 an.		Teles 1 g. v. un vecākas Génisses d'un an et au-dessus		Slaucamas govis Vache laitières		Bulli un vērši Boeufs et taureaux				Govslopu kopskaits Nombre total des bovins	
		skaits Nombre	% %	skaits Nombre	% %	skaits Nombre	% %	No 1—2 g. veci De 1 à 2 ans		2 g. veci un vecāki ans et au- dessus		skaits Nombre	% %
								skaits Nombre	% %	skaits Nombre	% %		
Vidzeme	1929.	43 696	12,25	39 623	11,11	261 041	73,21	8 893	2,49	3 334	0,94	356 587	100,00
	1930.	62 230	16,58	37 750	10,04	264 100	70,28	8 270	2,20	3 450	0,92	375 800	100,00
Kurzeme	1929.	25 641	14,42	22 662	12,75	123 231	69,21	4 015	2,28	2 234	1,26	177 783	100,00
	1930.	31 240	16,85	21 440	11,57	125 700	67,80	4 790	2,58	2 230	1,20	185 400	100,00
Zemgale	1929.	28 839	12,72	24 559	10,82	164 855	72,71	5 227	2,31	3 237	1,43	226 717	100,00
	1930.	39 790	16,84	23 850	9,98	166 900	69,89	5 250	2,20	3 310	1,38	239 100	100,00
Latgale	1929.	21 416	9,88	20 822	9,58	172 063	79,17	2 070	0,95	941	0,44	217 312	100,00
	1930.	32 320	14,30	18 060	7,99	171 700	75,97	2 680	1,19	1 240	0,55	226 000	100,00
Latvija Lettonie	1929.	119 592	12,22	107 666	11,00	721 190	73,71	20 205	2,07	9 746	1,00	978 399	100,00
	1930.	165 580	16,13	101 100	9,88	728 400	70,07	20 990	2,05	10 230	1,00	1 026 300	100,00

Kā redzams no augšā pievestiem skaitļiem, slaucamo govju skaits caurmērā visā valstī sastāda 70,97% (1930. g.) līdz 73,71% (1929. g.) no kopējā govslomu skaita, pie kam šis slaucamo govju procents samērā augstāks ir Latgales apgabalā, bet zemāks Kurzemes un Zemgales apgabalos. 1930. gadā slaucamo govju skaits pieaudzis (salīdzinot ar iepriekšējo 1929. gadu) Vidzemē par 1,17%, Kurzēmē par 2,00% un Zemgalē par 1,24%, Latgales apgabalā turpretim slaucamo govju skaits 1930. gadā nedaudz samazinājies (caurmērā par 0,21%). Līdz vienu gadu veci tēli sastāda caurmērā visā valstī 12,22% (1929. g.) līdz 16,13% (1930. g.) no visu govslomu kopskaita, pie kam minētā vecuma tēļu skaits 1930. gadā, salīdzinot ar 1929. gadu, ievērojami pieaudzis un proti: Vidzemes apgabalā par 42,82%, Kurzēmē par 21,84%, Zemgalē par 37,07%, Latgalē par 50,92%, bet visā valstī par 38,45%. Teles, kuņas vecākas par vienu gadu un vēl nav slaucamas, sastāda apm. desmito daļu no visu govslomu skaita valstī. Šāda vecuma tēlišu skaits 1930. gadā ir visos apgabalos mazāks nekā 1929. gadā un proti: Vidzemes apgabalā par 4,73%, Kurzēmē par 5,39%, Zemgalē par 2,39%, Latgalē par 13,28%, bet caurmērā visā valstī par 6,10%. Bulli un vērši, kuri vecāki par 1 gadu, sastāda 1930. gadā caurmērā visā valstī 2,05% no kopējā govslomu

**Govslopu skaits pēc vecuma grupām
1930. g. (%).
Effectif des bovins en 1930 par groupes
d'âge (%).**

skaita, pie kam 1930. gadā minēto govslomu skaits ir nedaudz lielāks nekā iepriekšējā 1929. gadā.

Atsevišķos vaļsts apgabalos 1930. gadā atradās šāds govslomu skaits: Vidzemes apgabalā 36,62% (1929. g. — 36,45%) no visa govslomu kopskaita valstī, Kurzēmē — 18,06% (18,17%), Zemgalē — 23,30% (23,17%) un Latgalē — 22,02% (22,21%).

Cūkas. — Espèce porcine.

		1930.	1929.	1920—1929.	1913.
Vidzeme	skaits (tūkstošos)	172,3	135,7	163,3	185,0
	% (en 1 000)	126,87	100,00	—	—
	%	105,51	83,10	100,00	—
	%	93,14	73,35	88,27	100,00
Kurzeme	skaits (tūkstošos)	121,1	89,3	95,1	88,0
	% (en 1 000)	135,81	100,00	—	—
	%	127,34	93,90	100,00	—
	%	137,81	101,45	108,07	100,00
Zemgale	skaits (tūkstošos)	116,4	88,9	104,5	117,0
	% (en 1 000)	130,93	100,00	—	—
	%	111,39	85,07	100,00	—
	%	99,49	75,95	89,32	100,00
Latgale	skaits (tūkstošos)	112,9	68,3	115,7	167,0
	% (en 1 000)	165,30	100,00	—	—
	%	97,55	59,03	100,00	—
	%	67,80	40,80	69,28	100,00
Latvija Lettonie	skaits (tūkstošos)	522,7	382,2	478,4	557,0
	% (en 1 000)	136,76	100,00	—	—
	%	109,21	79,86	100,00	—
	%	93,84	68,82	85,92	100,00

Lauksaimniekiem nelabvēlīgais 1928. gads bij atstājis visai sliktu iespaidu uz cūkkopības attīstības gaitu, jo 1929. gadā cūku skaits bij noslidējis ļoti zemu. Pateicoties tomēr mūsu lauksaimnieku uzņēmībai, tiem ir izdevies cūku skaitu pavairot diezgan jūtamās apmēros. Tā Vidzemes apgabalā cūku skaits 1930. gadā, salīdzinot ar iepriekšējo 1929. gadu, pieaudzis par 26,87%, Kurzemē par 35,01%, Zemgalē par 30,93%, Latgalē par 65,30%, bet caurmērā visā valstī par 36,76%. Salīdzinot cūku skaitu 1930. gadā ar šo pašu mājlopu vidējo caurmēra skaitu pēckara gados (1920.—1929. g.), redzams, ka pirmais par pēdējo ir lielāks Vidzemes apgabalā par 5,51%, Kurzemē par 27,34% un Zemgalē par 11,36%, bet mazāks Latgalē — par 2,42%. Kas attiecas uz cūku kopskaitu 1930. gadā un pirmskara gados, tad 1930. gadā cūku skaits visos apgabalos, izņemot vienīgi Kurzemi, ir mazāks nekā pirmskara gados.

Cūku skaits 1930. un 1929. g. (%)
[1929. g. = 100].

Effectif des porcs en 1930 et en 1929 (%)
[1929 = 100].

Pēc vecuma grupām cūku skaits sadaļās šādi:

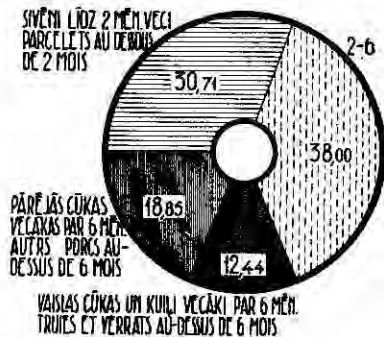
Cūkas. — Espèce porcine.

Apgabali Provinces	Gadi Années	Sivēni — Porcelets				Vaišlas cūkas un kuļļi 6 mēn. veci un vecāki		Pārēj. cūkas 6 m. vecas un vecākas		Cūku kopskaits Total d. porcins	
		Līdz 2 mēn. veci au-dessous de 2 m.		No 2—6 m. veci de 2 à 6 mois		Truies et ver- rats de 6 m. et au-dessus		Autres porcins de 6 mois et au-dessus		Total d. porcins	
		skaits Nombre	%	skaits Nombre	%	skaits Nombre	%	skaits Nombre	%	skaits Nombre	%
Vidzeme	1929.	38 685	28,52	48 864	36,03	17 192	12,48	30 886	22,77	135 627	100,00
	1930.	56 140	32,58	74 850	43,44	20 210	11,73	21 100	12,25	172 300	100,00
Kurzeme	1929.	21 234	23,77	29 713	33,26	12 194	13,65	26 191	29,32	89 332	100,00
	1930.	35 180	29,05	46 400	38,31	17 410	14,38	22 110	18,28	121 100	100,00
Zemgale	1929.	19 303	21,72	32 370	36,42	12 174	13,69	25 043	28,17	88 890	100,00
	1930.	31 630	27,17	47 010	40,39	15 800	13,37	21 960	18,37	116 400	100,00
Latgale	1929.	12 254	17,98	15 486	22,56	7 556	11,08	33 051	48,36	68 347	100,00
	1930.	37 590	33,80	30 360	26,89	11 600	10,27	33 350	29,54	112 900	100,00
Latvija Lettonie	1929.	91 476	23,95	126 433	33,08	49 116	12,88	115 171	30,13	382 196	100,00
	1930.	160 540	30,71	198 620	38,00	65 020	12,44	98 520	18,85	522 700	100,00

No augšā pievestiem skaitļiem redzams, ka 1930. gadā gandrīz divas piektdaļas no cūku kopskaita (caurmērā visā valstī) ir sivēni, vecumā no 2—6 mēneši. Šāda vecuma cūku skaits 1930. gadā pieaudzis (salīdzinot ar 1929. gadu) Vidzemē par 53,15%, Kurzemē par 56,16%. Zemgalē par 45,23%, Latgalē par 96,05%, bet caurmērā visā valstī par 57,10%. Tā tad visjūtāmāk 1930. gadā minētā vecuma cūku skaits pieaudzis Latgales apgabalā. Līdz divus mēnešus vecu sivēnu skaits sastāda 1930. gadā nepilnu trešo daļu no cūku kopskaita visā valstī, pie kam arī šāda vecuma sivēnu skaits 1930. gadā visos apgabalos stinri pieaudzis un proti: Vidzemes apgabalā par 45,12%, Kurzemē par 65,68%, Zemgalē par 63,88%, Latgalē par 206,76%, bet caurmērā visā valstī par 75,50%. Vaišlas cūkas un kuļļi (vecāki par 6 mēnešiem) caurmērā visā valstī sastāda vairāk nekā desmito daļu no visu cūku kopskaita, pie kam arī šās kategorijas cūku skaits 1930. gadā pieaudzis caurmērā visā valstī par 32,38%. Pārējo, šeit īpaši neminēto cūku skaits caurmērā visā valstī 1930. gadā sastāda nepilnu piekto daļu no cūku kopskaita, pie kam pie šās kategorijas piederošo cūku skaits 1930. gadā visos apgabalos, izņemot Latgali, ir mazāks nekā iepriekšējā gadā un proti: Vidzemes apgabalā par

31,88%, Kurzemē par 15,38%, Zemgalē par 12,31%, bet caurmērā visā valstī par 14,86%.

Atsevišķos valsts apgabalos 1930. gadā atradies šāds skaits cūku (procentos): Vidzemes apgabalā 32,00% (1929. g. — 35,51%) no visu cūku kopskaita valstī, Kurzemē — 23,17% (23,38%), Zemgalē — 22,27% (23,26%) un Latgalē — 21,80% (17,87%).

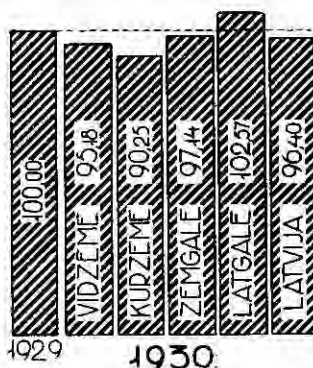
Cūku skaits pēc vecuma grupām 1930. g. (%)
Effectif des porcs en 1930 par groupes d'âge (%).

Aitas. — Espèce ovine.

		1930.	1929.	1920—1929.	1913.
Vidzeme	skaitis (tūkstošos)	240,9	253,1	367,4	425,0
	% (en 1000)	95,18	100,00	—	—
	%	65,57	68,89	100,00	—
	%	56,88	59,55	86,45	100,00
Kurzeme	skaitis (tūkstošos)	186,1	206,2	249,1	138,0
	% (en 1000)	90,25	100,00	—	—
	%	74,71	82,78	100,00	—
	%	134,88	149,42	180,51	100,00
Zemgale	skaitis (tūkstošos)	210,3	216,5	247,0	168,0
	% (en 1000)	97,14	100,00	—	—
	%	85,14	87,65	100,00	—
	%	125,18	128,87	147,02	100,00
Latgale	skaitis (tūkstošos)	235,8	229,7	281,1	265,0
	% (en 1000)	102,57	100,00	—	—
	%	83,51	81,71	100,00	—
	%	88,91	86,68	106,08	100,00
Latvija Lettonie	skaitis (tūkstošos)	872,9	905,5	1 144,6	996,0
	% (en 1000)	96,30	100,00	—	—
	%	76,26	79,11	100,00	—
	%	87,64	90,91	114,92	100,00

Pašos pirmajos pēckaņa gados aitu skaits pie mums bij nesamērīgi liels, kas pa lielākai daļai bij izskaidrojams ar īpatnējiem pēckaņa gadu saimniekošanas apstākļiem. Sākot ar 1924. gadu, aitu skaits sāka samazināties, un šī samazināšanās turpinājusies pakāpeniski visus pēdējos gadus. Arī pēdējā 1930. gadā aitu skaits ir mazāks nekā iepriekšējā 1929. gadā, Vidzemē par 4,82%, Kurzemē par 9,75%, Zemgalē par 2,96%, bet caurmērā visā valstī par 3,00%. Kā izņēmums no sacītā ir vienīgi Latgales apgabals, kurā aitu skaits 1930. gadā ir par 2,57% lielāks nekā 1929. gadā. Salīdzinot aitu skaitu 1930. gadā un pirmskaņa gados, redzams, ka Vidzemes un Latgales apgabalos aitu skaits 1930. gadā ir mazāks nekā pirmskaņa — pirmā apgabalā par 43,32%, bet otrā par 11,06%. Kurzemē aitu skaits 1930. gadā ir par 34,86% un Zemgalē par 25,18% lielāks nekā pirmskaņa gados. Vispār caurmērā visā valstī aitu skaits 1930. gadā ir par 12,36% mazāks nekā pirmskaņa gados.

Pēc vecuma grupām aitu skaits 1930. gadā sadalās šādi: jēri līdz vienam gadam sastāda caurmērā visā valstī 51,81% (1929. gadā — 50,15%), bet aitas, vecākas par vienu gadu — 48,19% (49,85%). Pa atse-

Aitu skaits 1930. un 1929. g. (%)

[1929. g. = 100].

Effectif des ovins en 1930 et en 1929 (%)

[1929 = 100].

višķiem valsts apgabaliem aitas 1930. gadā savstarpēji sadalās šādā kārtā: Vidzemē atrodas 27,80% (1929. gadā — 27,95%) no kopējā aitu skaita valstī, Kurzemē — 21,32% (22,77%), Zemgalē — 24,09% (23,91%) un Latgalē — 26,99% (25,37%).

Mājputni.

Mājputnu skaits atsevišķās saimniecībās pie mums pēckara gados reģistrēts divas reizes: 1923. un 1929. gadā. Turpmāk mājputnu skaitu, līdzīgi māiļopiem, Sta-

tistikā pārvalde nodomājusi reģistrēt katru gadu, jo putnkopības nozare pēdējos gados sākusi pie mums attīstīties straujāk nekā pirmos pēckara gados, par ko liecina sekošais pārskats par mājputnu skaitu atsevišķos apgabalos 1923. un 1929. gados.

Mājputni. — Volaille domestique.

		Vistas, gaiļi un cāļi		Zosis		Pīles		Titari		Mājputnu kopskaits	
		Poules, coqs et poussins		Oies		Canes		Dindons		Total général de la volaille domestique	
		skaitis	%	skaitis	%	skaitis	%	skaitis	%	skaitis	%
Vidzeme	1923. g.*	470 133	89,58	19 987	3,81	24 351	4,84	10 316	1,92	524 787	100,00
	1929. g.	668 877	94,04	14 295	2,01	21 687	3,03	6 362	0,90	711 221	100,00
Kurzeme	1923. g.*	166 171	83,68	22 475	11,32	8 291	4,12	1 642	0,83	198 579	100,00
	1929. g.	321 958	88,38	19 803	5,44	19 104	5,24	3 410	0,94	364 275	100,00
Zemgale	1923. g.*	314 015	86,98	14 334	3,97	28 047	7,77	4 618	1,28	361 014	100,00
	1929. g.	473 368	90,63	13 102	2,51	30 710	5,88	5 133	0,98	522 313	100,00
Latgale	1923. g.*	240 176	89,80	14 025	5,23	10 013	3,74	3 233	1,21	267 447	100,00
	1929. g.	389 450	93,18	12 500	2,99	12 641	3,02	3 611	0,88	418 202	100,00
Latvija	1923. g.*	1 190 495	88,07	70 821	5,24	70 702	5,23	19 809	1,46	1 351 827	100,00
	1929. g.	1 853 653	91,98	59 700	2,96	84 142	4,17	18 516	0,92	2 016 011	100,00

No augšā pievestiem skaitļiem redzams, ka apm. deviņas desmitās daļas no kopējā mājputnu skaita sastāda vistas un gaiļi, kuru skaits laikā no 1923.—1929. gadam pieaudzis Vidzemes apgabalā par 42,27%, Kurzemē par 93,75%, Zemgalē par 50,75%, Latgalē par 62,35%, bet caurmērā visā valstī par 55,70%. Pa atsevišķiem valsts apgabaliem vistu un gaiļu skaits 1929. gadā savstarpēji sadalās šādi: Vidzemes apgabalā atrodas 36,08% (1923. gadā — 39,30%) no vistu un gaiļu kopskaita valstī, Kurzemē — 17,37% (13,06%), Zemgalē — 25,54% (26,38%), bet Latgalē — 21,01% (20,37%).

Zosu skaits augšminētā laikā visos valsts apgabalos diezgan jūtami samazinājies un proti: Vidzemes apgabalā par 28,38%, Kurzemē par 11,50%, Zemgalē par 8,58%, Latgalē par 10,87%, bet caurmērā visā valstī par 15,70%. Visnār zosu skaits sastāda caurmērā visā valstī tikai 2,06% (1929. g.) līdz 5,24% (1923. g.) no kopējā visu mājputnu skaita, pie kam pa atsevišķiem valsts apgabaliem zosis 1929. gadā sadalījušās šādi: Vidzemē atradušās 23,01% (1923. gadā — 28,22%) no visu zosu kopskaita valstī, Kurzemē — 33,37% (31,73%), Zemgalē — 21,95% (20,24%), bet Latgalē — 20,04% (19,30%).

Pīles sastāda caurmērā visā valstī 4,17% (1929. gadā) līdz 5,23% (1923. g.) no kopējā mājputnu skaita. Pīļu skaits laikā no 1923. līdz 1929. gadam pieaudzis Kurzemes apgabalā par 130,32%, Zemgales apgabalā par 9,30% un Latgalē par 26,25%. Vidzemes apgabalā turpretim pīļu skaits augšminētā laikā samazinājies caurmērā par 10,94%. Vispār pīļu skaits minēto sešu gadu laikā visā valstī pieaudzis par 19,01%, pie kam pa atsevišķiem valsts apgabaliem pīļu skaits 1929. gadā sadalās šādi: Vidzemē atrodas 25,77% (1923. gadā — 34,44%) no pīļu kopskaita valstī, Kurzemē — 22,71% (11,73%), Zemgalē — 36,50% (39,07%), bet Latgalē — 15,02% (14,16%).

Kas attiecas uz titariem, tad to skaits pie mums nav liels, jo 1929. gadā titaru skaits sastāda tikai nepilnu vienu procentu no mājputnu kopskaita valstī. Procentuāli samērā visvairāk titaru ir Vidzemes un Zemgales apgabalos, kurpretim samērā maz to ir Kurzemē.

Ziņas par mājputnu skaitu 1930. gadā nav pilnīgas, kādēļ tās parādam šeit nevaram publicēt. Pēc vispārējiem novērojumiem mājputnu kopskaits 1930. gadā, salīdzinot ar iepriekšējo 1929. gadu, pieaudzis caurmērā visā valstī par 25%—30%.

* 1923. g. vecā apgabalu iedalījumā. — 1923 d'après l'ancienne division des provinces.

4. Lauksaimniecības ražojumi.

a) Laukaugu raža.

Apskatot laukaugu ražas apmērus 1930. gadā, jau iepriekš jāatzīmē, ka minētā gadā ievāktā laukaugu raža visumā uzskatāma par pilnīgi apmierinošu. Šeit gan reizē ar to jāpiezīmē, ka starp ziemāju un vasarāju labību ražas apmēriem 1930. gadā ir zināma starpība. Tā kamēr ziemāju labības ražas apmēri 1930. gadā ir augstāki nekā iepriekšējā 1929. gadā, tikmēr vasarāju labību raža ir nedaudz zemāka. Neskatoties uz samērā augstu laukaugu ražu 1930. gadā, vispār tomēr pie mums laukaugu ražas vēl arvien ir zemākas nekā ci-

tās, mūsu klimatiskiem apstākļiem līdzīgās valstīs. Novērojumi liecina, ka arī mūsu lauksaimnieki cenšas laukaugu ražību paaugstināt, piegriežot arvien lielāku vērību kā racionālākiem zemes apstrādāšanas veidiem, tā arī lietderīgākiem zemes mēslošanas pasākumiem. Par sacīto liecina pakāpeniski pieaugošie lauksaimnieku pieprasījumi pēc modernākām zemes apstrādāšanas mašīnām un darba rīkiem.

Kas attiecas uz mākslīgo mēslošanas līdzekļu patēriņu, tad par to zināmu liecību nodod pārskats par minēto mākslīgo mēsļu ievadumiem no ārzemēm:

Mēslošanas vielu ievadumi Latvijā:
Engrais artificiels importēs:

	1928.		1929.		1930. 1)	
	to	1000 Ls	to	1000 Ls	to	1000 Ls
Superfosfāts — Superphosphate . . .	33 861	2 345	25 295	1 894	31 884	2 395
Tomasa milti — Scories Thomas m. . .	29 674	1 594	24 187	1 799	21 912	1 405
Kālija sāļi — Sel de potasse	16 400	2 006	16 941	2 182	15 614	1 804
Čilīsalpetris — Salpêtre du Chili	1 011	293	3 079	822	1 705	406
Kainīts — Kainite	509	25	727	37	279	14
Pārējās mēsloš. viel. — Autres engrais	5 685	752	4 317	1 236	2 629	721
Kopā — Total	87 140	7 015	74 546	7 970	74 023	6 745

Kā no augšā pievestā pārskata redzams, tad mākslīgo mēsļu ievadumos pirmā vietā stāv superfosfāts, kuŗa ievadumi 1930. gadā ir bijuši lielāki nekā iepriekšējā 1929. gadā. Nākošo vietu ieņem tomasa miltu ievadumi. Šī mēslošanas līdzekļa ievadumi gan 1930. gadā, salīdzinot ar 1929. gadu, ir nedaudz samazinājušies. Trešo vietu mākslīgo mēslošanas līdzekļu ievadumos ieņem kālija sāļi, kuŗu gan 1930. gadā ievests nedaudz mazākos apmēros nekā iepriekšējā 1929. gadā. 1930. gadā samazinājušies arī čilīsalpetra ievadumi. Kopsummā visu ievesto dažādo mākslīgo mēslošanas līdzekļu daudzums 1930. gadā gandrīz ir tāds pats kā iepriekšējā 1929. gadā.

Ja jautājam, kādos valsts apvidos samērā visvairāk lieto mākslīgos mēsļus, tad

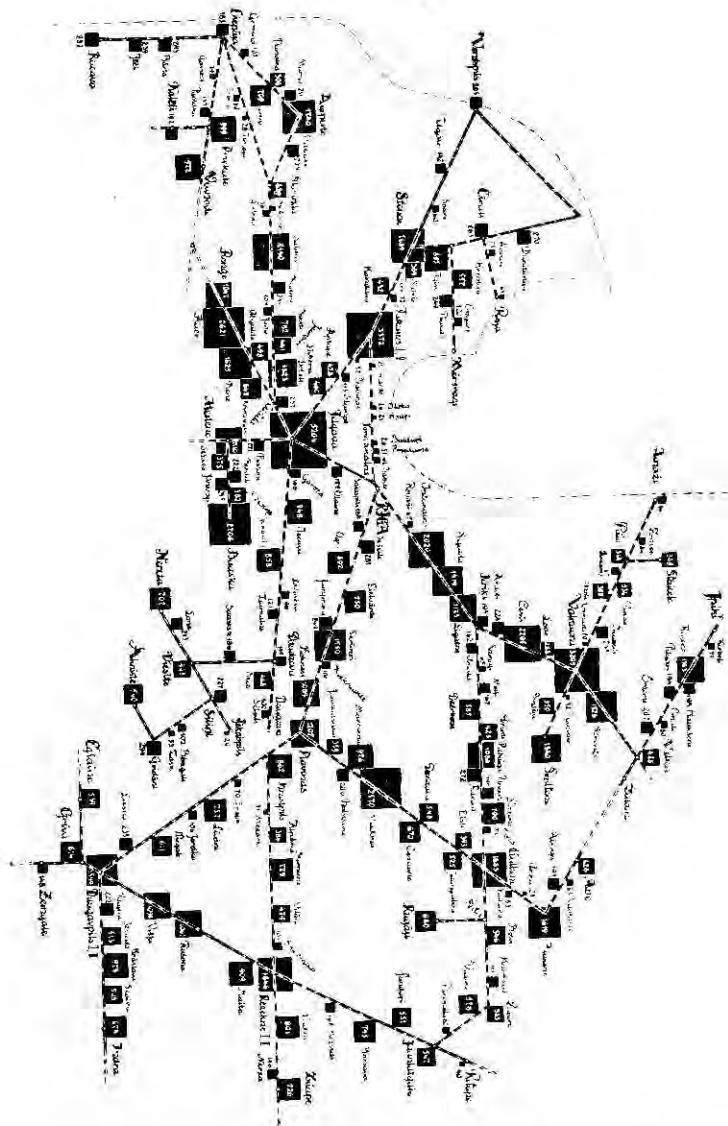
atbildi uz šo jautājumu zināmā mērā dod kartogramma par mākslīgo mēsļu pārvadājumiem pa dzelzceļiem 1929./1930. gadā.

Samērā visvairāk mākslīgo mēslošanas līdzekļu 1929./1930. g., kā tas no šeit ievietotās kartogrammas redzams, patērējuši Vidzemes apgabala lauksaimnieki (39 257 tonnas), kuŗiem seko Zemgales apgabala lauksaimnieki (31 504 tonn.), tad Latgales apgabals (19 904 tonn.) un beidzot Kurzemes apgabals (14 928 tonn.). Salīdzinot ar 1928./1929. g., mākslīgo mēsļu sūtījumi 1929./1930. g. palielinājušies visos apgabalos.

Tālāk tagad apskatīsim atsevišķi katra galvenākā laukauga kā caurmēra, tā arī kopražas apmērus.

1) Zinas iepriekšējās.

2) Données préliminaires.

Mākslīgo mēsļu pārvadājumi pa dzelzceļiem 1929./1930. g.
Transport des engrais artificiels par chemins de fer en 1929/1930.

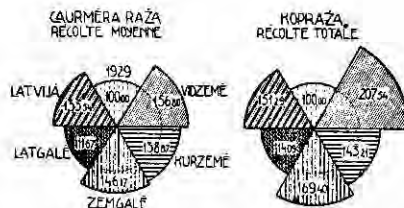
Ziemas rudzi. — Seigle d'hiver.

a) Caurmēra raža no 1 ha kvintalos.
a) Rendement moyen en quint. par ha.

Apgabali Provinces		1930.	1929.	1920—1929.	1909—1913.
Vidzeme	kv.	15,46	9,98	9,19	11,46
	%	156,80	100,00	—	—
	%	168,23	107,29	100,00	—
	%	134,90	86,04	80,19	100,00
Kurzeme	kv.	16,15	11,63	10,33	10,80
	%	138,87	100,00	—	—
	%	156,04	112,37	100,00	—
	%	149,54	107,60	95,83	100,00
Zemgale	kv.	15,07	10,31	9,57	10,80
	%	146,17	100,00	—	—
	%	157,47	107,73	100,00	—
	%	139,54	95,46	88,61	100,00
Latgale	kv.	10,82	9,51	7,53	6,37
	%	111,87	100,00	—	—
	%	141,04	126,29	100,00	—
	%	166,73	149,29	118,21	100,00
Latvija Lettonie	kv.	13,73	10,13	8,97	9,29
	%	135,54	100,00	—	—
	%	153,07	112,93	100,00	—
	%	147,70	109,04	96,56	100,00

1930. gadā ziemas rudzu caurmēra raža ir viena no augstākām, kāda tā vispār jebkurā no pēckara gadiem ir bijusi. Samērā augstākā ziemas rudzu caurmēra raža 1930. gadā ievākta Kurzemes apgabalā, kas sevišķi sakāms par Aizputes (ievākti 16,77 kvintali no viena hektara), Talsu (16,58) un Kuldīgas (16,53) apriņķiem. Vidzemes un Zemgales apgabalos 1930. gadā ievākta samērā vienāda ziemas rudzu caurmēra raža, pie kam šajos apgabalos visaugstākā rudzu caurmēra raža ievākta Valmieras (18,24 kvintali no ha) un Jelgavas (18,00 kv.) apriņķos. Zemākā ziemas rudzu caurmēra raža ievākta Latgales apgabalā, kas it sevišķi sakāms par Ludzas (9,39 kv.) un Daugavpils (9,88 kv.) apriņķiem.

Salīdzinot savstarpēji ziemas rudzu caurmēra ražas apmērus 1930. un 1929. g., redzams, ka pirmie par pēdējiem bez izņēmuma visos valsts apgabalos ir lielāki un proti: Vidzemes apgabalā par 56,80%, Kurzemē par 38,87%, Zemgalē par 46,17%, Latgalē par 11,07%, bet caurmērā visā valstī par 35,51%. Par vidējo pēckara gadu (1920—1929. g.)

Ziemas rudzu caurmēra raža un ziemas un vasaras rudzu kopražā 1930. un 1929. g. (%) [1929. g. = 100].
Récolte moyenne du seigle d'hiver et récolte totale du seigle d'hiver et d'été en 1930 et en 1929 (%)
[1929 = 100].

caurmēra ziemas rudzu ražu 1930. gada raža ir augstāka Vidzemē par 68,23%, Kurzemē par 56,04%, Zemgalē par 57,47%, Latgalē par 41,01%, bet caurmērā visā valstī par 53,07%. Ja beidzot ziemas rudzu caurmēra ražu 1930. gadā savstarpēji salīdzini-

nām ar pirmskara gadu šo rudzu caurmēra ražu apgabalā par 34,00%, Kurzemē par 49,04%, Zemgalē par 39,54%, Latgalē par 66,72%, bet caurmērā visā valstī par 47,78%.

Vasaras rudzi. — Seigle d'été.

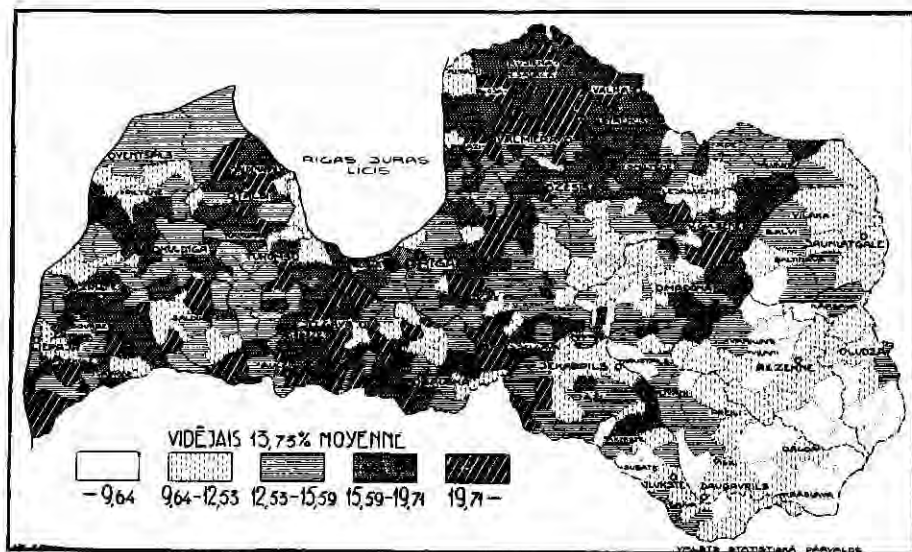
a) Caurmēra raža no 1 ha kvintalos.
a) Rendement moyen en quint. par ha.

Apgabali Provinces		1930.	1929.	1920—1929.	1909—1913.
Vidzeme	kv.	9,81	8,36	7,33	8,32
	%	114,85	100,00	—	—
	%	129,34	112,52	100,00	—
	%	115,50	100,38	89,30	100,00
Kurzeme	kv.	11,11	9,83	7,62	7,37
	%	113,62	100,00	—	—
	%	145,90	129,00	100,00	—
	%	150,75	133,38	103,38	100,00
Zemgale	kv.	9,40	9,10	7,36	7,37
	%	104,20	100,00	—	—
	%	128,94	123,64	100,00	—
	%	128,77	123,47	99,86	100,00
Latgale	kv.	7,02	7,00	6,13	5,43
	%	100,25	100,00	—	—
	%	129,20	128,87	100,00	—
	%	145,86	145,40	112,89	100,00
Latvija Lettonie	kv.	9,07	8,56	7,12	7,05
	%	105,96	100,00	—	—
	%	127,39	120,22	100,00	—
	%	128,65	121,42	100,99	100,00

Jau agrāk, apskatot laukaugu sēju-
mu platības, bij redzams, ka vasaras
rudzus samērā maz sēj, kādēļ arī to
ražas apmēriem maza saimnieciska nozī-
me, tādēļ šeit atsevišķi apskatīsim vie-
nīgi vasaras rudzu caurmēra ražas apmē-
rus, kurpretim vasaras rudzu kopražu ap-
skatīsim tālāk, kopā ar ziemas rudzu kop-
ražu.

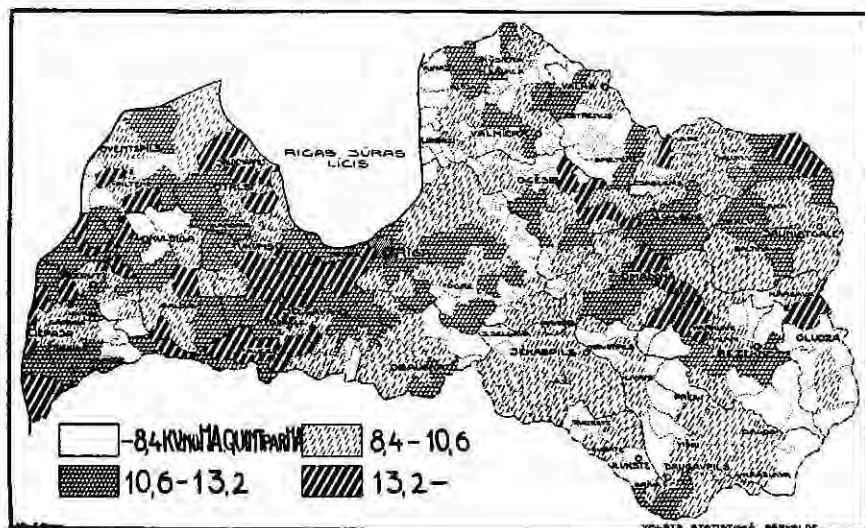
Vasaras rudzu caurmēra raža, kā tas
no augšā pievestā pārskata redzams, 1930.
gadā ir caurmērā visā valstī par 5,96% aug-
stāka nekā tā bijusi iepriekšējā 1929. gadā,
pie kam šis vasaras rudzu caurmēra ražas
pieaugums samērā vislielākais ir Vidzemes
(pieaugums par 14,95%) un Kurzemes

(13,02%) apgabalos. Salīdzinot vasaras
rudzu caurmēra ražu 1930. gadā ar vidējo
pēcvara (1920—1929. g.) un pirmskara
(1909—1913. g.) gadu šā laukauga ražu,
redzams, ka 1930. gada raža ir caurmērā
visā valstī par 27,30% augstāka par vidējo
pēcvara gadu ražu, kā arī ir par 28,05%
augstāka nekā vidējā pirmskara gadu va-
saras rudzu caurmēra raža. Absolūtos
skaitļos rēķinot, samērā augstākā vasaras
rudzu caurmēra raža ievākta Kurzemes
apgabalā, kas it sevišķi sakāms par Liepā-
jas (ievākti 12,40 kvintali no hektara) un
Aizputes (12,05 kv.) apriņķiem. Ja apska-
tām vasaras rudzu caurmēra ražas apmē-
rus atsevišķos apriņķos, tad redzams, ka

Ziemas rudzu ražas rajoni 1930. gadā.
Régions de récolte du seigle d'hiver en 1930.

visaugstākā vasaras rudzu raža 1930. gadā kurpretim viszemākā — Ilūkstes apriņķī
ievākta Jelgavas apriņķī (13,38 kv. no ha), (7,38 kvint.).

Ziemas rudzu ražas rajoni 1929. gadā.
Régions de récolte du seigle d'hiver en 1929.

b) Koppraža 1000 kvintalos (kopā ziemas un vasaras rudzi).
b) Rendement total en 1000 de quint. (Seigle d'hiver et d'été).

Apgabali Provinces		1930.	1929.	1920—1929.	1909—1913.
Vidzeme	1000 kv.	1 032,5	497,5	591,1	910,7
	%	207,54	100,00	—	—
	%	174,67	84,17	100,00	—
	%	113,37	54,83	64,91	100,00
Kurzeme	1000 kv.	702,0	490,2	445,7	667,3
	%	143,21	100,00	—	—
	%	157,51	109,93	100,00	—
	%	105,20	73,48	66,78	100,00
Zemgale	1000 kv.	889,0	524,8	510,0	840,3
	%	169,40	100,00	—	—
	%	174,31	102,00	100,00	—
	%	105,73	62,45	60,88	100,00
Latgale	1000 kv.	1 028,4	901,4	653,8	835,9
	%	114,09	100,00	—	—
	%	157,30	137,87	100,00	—
	%	123,03	107,34	78,22	100,00
Latvija Lettonie	1000 kv.	3 651,0	2 413,0	2 200,6	3 254,3
	%	151,29	100,00	—	—
	%	165,95	109,89	100,00	—
	%	112,22	74,18	67,62	100,00

Apskatot ziemas un vasaras rudzu (kopā) kopražas apmērus 1930. gadā, vispirms jāatzīmē tas, ka nevienā no pēckara gadiem ievāktā rudzu kopražā nav bijusi tik liela kā pēdējā 1930. gadā. Samērā augsta rudzu kopražā bijusi vēl arī 1925. gadā, tomēr arī tad tikai ievākti 3 150 900 kvintali rudzu pret 3 651 900 kv. 1930. gadā. Salīdzinot ar 1929. gadu, rudzu kopražā 1930. gadā ir augstāka Vidzemes apgabalā par 107,34%, Kurzēmē par 43,21%, Zemgalē par 69,40%, Latgalē par 14,00%, bet caurmērā visā valstī par 51,28%. Tā tad, kā redzams, samērā vislielākais rudzu kopražas pieaugums 1930. gadā novērojams Vidzemes apgabalā. Tālāk vēl jāpiezīmē, ka 1930. gadā rudzu kopražā ir caurmērā visā valstī par 65,95% augstāka nekā vidējā pēckara ga-

du (1920—1929. g.) caurmēra kopražā un par 12,22% augstāka par rudzu pirmskara gadu kopražā.

Kā jau aizrādīts, augšminētā pārskatā ietilpst kā ziemas, tā arī vasaras rudzu kopražā. Atsevišķi ņemot, 1930. gadā vasaras rudzu kopražā bijusi šāda: Vidzemes apgabalā — 5800 kvintali (1929. gadā — 12 500 kv.), Kurzēmē — 4400 kv. (3900 kv.), Zemgalē — 5700 kv. (7300 kv.), Latgalē — 9500 kv. (7900 kv.), bet visā valstī 25400 kv. (31600 kv.). Vasaras rudzu kopražā tā tad 1930. gadā ir bijusi mazāka nekā iepriekšējā 1929. gadā, kas izskaidrojams ar to, ka 1930. gadā ar vasaras rudziem apsetā platība bijusi jūtami mazāka nekā 1929. gadā.

Ziemas kvieši. — Froment d'hiver.

a) Caurmēra raža no 1 ha kvintalos.

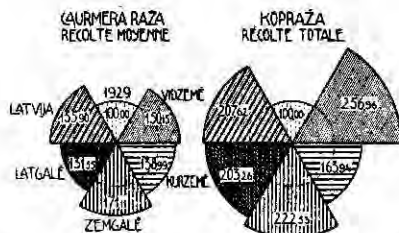
a) Rendement moyen en quint. par ha.

Apgabali Provinces		1930.	1929.	1920—1929.	1909—1913.
Vidzeme	kv.	15,33	10,21	9,97	11,33
	%	150,15	100,00	—	—
	%	153,78	102,41	100,00	—
	%	135,30	90,11	88,00	100,00

Kurzeme	kv.	16,70	12,08	10,89	12,82
	%	138,99	100,00	—	—
	%	152,78	109,82	100,00	—
	%	133,04	95,72	87,08	100,00
Zemgale	kv.	18,60	10,87	11,03	12,82
	%	171,11	100,00	—	—
	%	155,01	91,11	100,00	—
	%	147,30	86,13	94,53	100,00
Latgale	kv.	11,55	8,78	8,21	7,27
	%	131,55	100,00	—	—
	%	140,68	106,94	100,00	—
	%	158,87	120,77	112,83	100,00
Latvija Lettonie	kv.	17,04	10,93	11,16	12,33
	%	155,90	100,00	—	—
	%	152,80	97,84	100,00	—
	%	138,20	88,68	90,61	100,00

Tāpat kā ziemas rudzu, arī ziemas kviešu caurmēra raža 1930. gadā ir augstāka nekā tā bijusi jebkurā no pēckara gadiem, pie kam sacītais vienādā mērā attiecas gandrīz uz visiem valsts apgabaliem. Vidzemes apgabalā 1930. gadā ziemas kviešu caurmēra raža ir par 50,15% augstāka nekā iepriekšējā 1929. gadā. Kurzemē par 38,99%, Zemgalē par 71,11%, Latgalē par 31,65%, bet visā valstī caurmērā par 55,90%. Ja savstarpēji salīdzinām ziemas kviešu caurmēra ražu 1930. gadā ar vidējo pēckara gadu (1920.—1929. g.) kviešu caurmēra ražu, tad redzam, ka pirmā par pēdējo višos apgabalos ir lielāka un proti: Vidzemē par 53,76%, Kurzemē — 52,78%, Zemgalē — 55,91%, Latgalē — 40,68%, bet caurmērā visā valstī par 52,99%. Par pirmskara gadu ziemas kviešu caurmēra ražu 1930. gada raža ir lielāka Vidzemes apgabalā par 35,30%, Kurzemē — 33,91%, Zemgalē — 47,30%. Latgalē — 58,87%, bet caurmērā visā valstī par 38,30%.

Apskatot ziemas kviešu caurmēra ražas apmērus absolūtos skaitļos, redzams, ka samērā augstāka ziemas kviešu raža ievākta Zemgales apgabalā, kas sevišķi sakāms par Jelgavas (ievākti 20,47 kvintali

Ziemas kviešu caurmēra un kopraža 1930. un 1929. g. (%) [1929. g. = 100].

Récolte moyenne et totale du froment d'hiver en 1930 et en 1929 (%) [1929 = 100].

no hektara) un Bauskas (18,30 kvintali) apriņķiem. Nākošo vietu pēc ziemas kviešu caurmēra ražas apmēriem ieņem Kurzemes apgabals, kuram tūlīt seko Vidzeme. Samērā zemāko ziemas kviešu caurmēra ražu ievākuši Latgales lauksaimnieki, lai gan tomēr arī šini apgabalā kviešu raža 1930. gadā, salīdzinot ar citiem gadiem, ir samērā augsta.

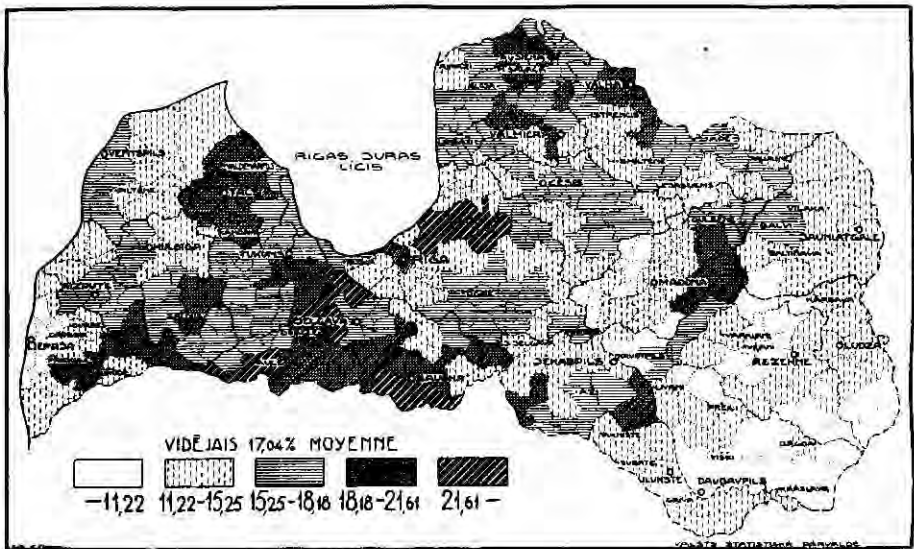
b) Kopraža 1000 kvintalos.

b) Rendement total en 1000 de quint.

Apgabali Provinces	1930.	1929.	1920—1929.	1909—1913.
Vidzeme 1 000 kv.	99,7	38,8	42,5	21,6
%	256,66	100,00	—	—
%	234,59	91,29	100,00	—
%	461,57	179,83	196,78	100,00

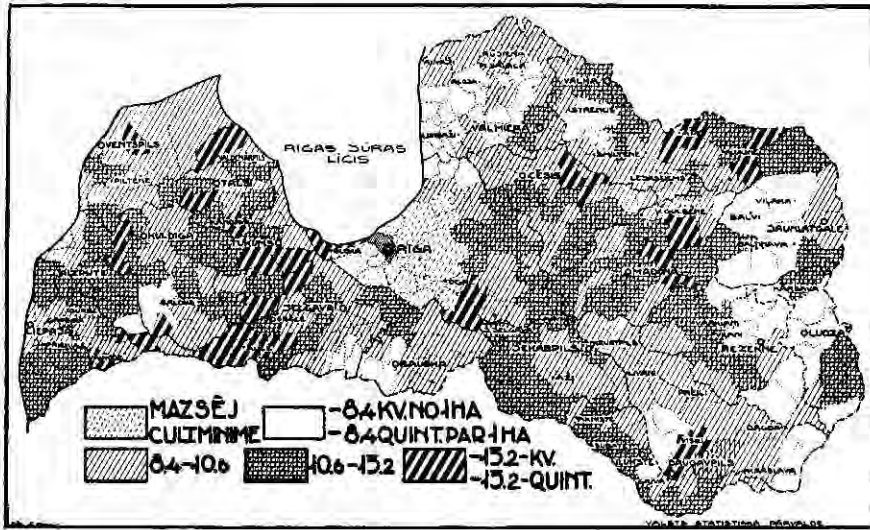
Kurzeme	1 000 kv.	198,2	120,9	76,4	110,2
	%	163,91	100,00	—	—
	%	259,42	158,23	100,00	—
	%	179,85	109,71	69,33	100,00
Zemgale	1 000 kv.	522,5	234,8	197,8	210,9
	%	222,38	100,00	—	—
	%	264,16	118,71	100,00	—
	%	247,75	111,33	93,79	100,00
Latgale	1 000 kv.	62,4	30,7	18,6	7,3
	%	203,28	100,00	—	—
	%	346,67	170,56	100,00	—
	%	854,79	420,35	246,58	100,00
Latvija Lettonie	1 000 kv.	882,8	425,2	334,7	350,0
	%	207,62	100,00	—	—
	%	263,76	127,04	100,00	—
	%	252,23	121,49	95,63	100,00

Sakarā ar ziemas kviešu lauku platības palielināšanos, kā arī ar kviešu caurmēra ražas apmēru pieaugumu, ziemas kviešu kopražas apmēri 1930. gadā, salīdzinot ar citiem gadiem, ir visai prāvi. 1930. gadā ražoto ziemas kviešu daudzums vairāk nekā divkārtīgi pārsniedz (visas valsts apjomā) ziemas kviešu kopražas apmērus iepriekšējā 1929. gadā. Vispār ziemas kviešu kopražā 1930. gadā ir lielāka nekā 1929. g. — Vidzemes apgabalā par 156,96%, Kurzemē par 63,04%, Zemgalē par 122,33%, Latgalē par 103,26%, bet caurmērā visā valstī par 107,92%. Tādā kārtā samērā visvairāk ziemas kviešu kopražā 1930. gadā pieaugusi Vidzemes un pa daļai arī Zemgales apgabalos, kurpretim samērā mazāks ziemas kviešu kopražas pieaugums 1930. gadā bijis Kurzemes apgabalā. Vēl lielāku pieaugumu 1930. gadā ziemas kviešu kopražā uzrāda, ja to salīdzinām ar vidējo pēc-kaŗa gadu (1920—1929. g.) caurmēra kopra-

Ziemas kviešu ražas rajoni 1930. gadā.
Régions de récolte du froment d'hiver en 1930.

žu. Šīnī gadījumā 1930. g. kviešu kopražā šu kopražu pirmskara gados, tad redzam, ir caurmērā visā valstī par 163,76% lielāka, ka pirmā par pēdējo ir caurmērā visā valstī par vidējo pēckara gadu kviešu kopražu, stī par 152,23% lielāka, pie kam it sevišķi Ja beidzot savstarpēji salīdzinām ziemas lielu kviešu kopražas pieaugumu šīnī zinā kviešu kopražu 1930. gadā ar šo pašu kviešu uzrāda Vidzemes apgabals, kurā 1930. gadā

Ziemas kviešu ražas rajoni 1929. gadā.
 Régions de récolte du froment d'hiver en 1929.

ievākta vairāk nekā četrreiz lielāka ziemas gados, jo pirmskara gados Vidzemes apgabalā kviešu kopražā nekā pirmskara gados. Tas balā ziemas kvieši sēti daudz mazākos apgalvenā kārtā izskaidrojams ar ziemas mēros nekā pēckara. kviešu lauku platības pieaugumu pēckara

Vasaras kvieši. — Froment d'été.

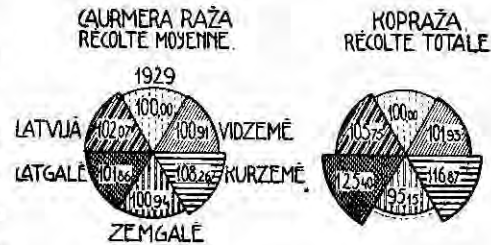
- a) Caurmēra raža no 1 ha kvintalos.
 a) Rendement moyen en quint. par ha.

Apgabali Provinces		1930.	1929.	1920—1929.	1909—1913.
Vidzeme	kv.	11,14	11,04	9,32	8,61
	%	100,01	100,00	—	—
	%	119,03	118,46	100,00	—
	%	129,38	128,22	108,25	100,00
Kurzeme	kv.	11,00	10,77	8,92	9,17
	%	108,26	100,00	—	—
	%	130,72	120,74	100,00	—
	%	127,15	117,45	97,27	100,00
Zemgale	kv.	10,86	10,59	8,94	9,17
	%	100,04	100,00	—	—
	%	119,57	118,46	100,00	—
	%	116,68	115,49	97,39	100,00

Latgale	kv.	8,77	8,61	6,70	5,87
	%	101,88	100,00	—	—
	%	130,00	128,51	100,00	—
	%	149,40	146,68	114,14	100,00
Latvija	kv.	10,86	10,81	8,97	8,21
Lettonie	%	102,07	100,00	—	—
	%	121,07	118,62	100,00	—
	%	132,28	129,80	109,26	100,00

Vasaras kviešu caurmēra raža 1930. gadā ir visos valsts apgabalos, izņemot vienīgi Kurzemes apgabalu, gandrīz tāda pati kā iepriekšējā 1929. gadā, un vienīgi Kurzemes apgabalā tā 1930. gadā ir caurmērā par 8,26% augstāka nekā iepriekšējā gadā. Caurmērā visā valstī vasaras kviešu raža ir 1930. gadā tikai par 2,07% lielāka nekā 1929. gadā. Ja savstarpēji salīdzinām vasaras kviešu caurmēra ražu 1930. gadā ar vidējo pēckara gadu (1920—1929. g.) šo kviešu ražu, tad redzams, ka pirmā par pēdējo visos apgabalos ir diezgan jūtami lielāka un proti: Vidzemes apgabalā par 19,53%, Kurzemē par 30,72%, Zemgalē par 19,07%, Latgalē par 30,90%, bet caurmērā visā valstī par 21,07%. Par pirmskara gadu vasaras kviešu caurmēra ražu 1930. gada raža ir (caurmērā visā valstī) augstāka par 32,28%.

Absolūtos skaitļos (kvintalos) rēķinot, 1930. gadā samērā augstākā vasaras kviešu caurmēra raža ievākta Kurzemes un daļai arī Vidzemes apgabalos, kas it se-

Vasaras kviešu caurmēra un kopražā 1930. un 1929. g. (%) [1929. g. = 100].
Récolte moyenne et totale du froment d'été en 1930 et en 1929 (%) [1929 = 100].

višķi sakāms par Liepājas (ievākti 12,89 kvintali no hektara) un Talsu (12,14%) apriņķiem. Zemākā vasaras kviešu caurmēra raža 1930. gadā bijusi Latgales apgabalā, kur minēto kviešu caurmēra raža visos apriņķos ir mazāka par desmit kvintaliem.

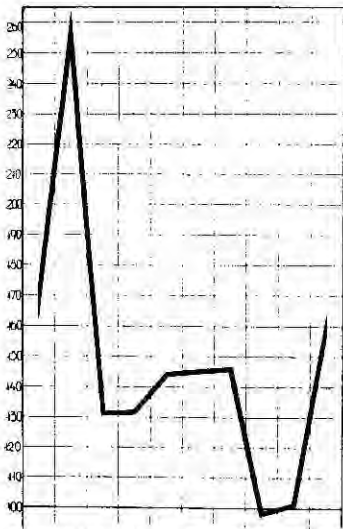
b) Kopražā 1000 kvintalos.

b) Rendement total en 1000 de quint.

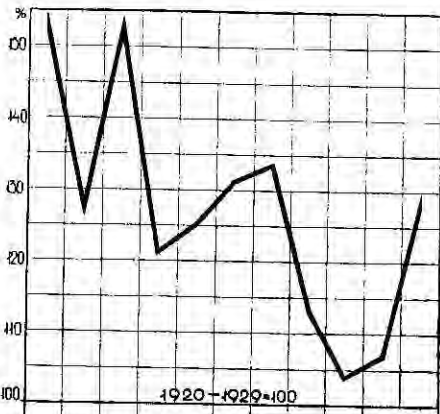
Apgabali Provinces		1930.	1929.	1920—1929.	1909—1913.
Vidzeme	1 000 kv.	115,9	113,7	85,4	16,9
	%	101,93	100,00	—	—
	%	135,71	133,14	100,00	—
	%	685,80	672,78	505,33	100,00
Kurzeme	1 000 kv.	47,8	40,9	38,9	4,4
	%	116,87	100,00	—	—
	%	122,88	105,14	100,00	—
	%	1 086,38	929,55	884,09	100,00
Zemgale	1 000 kv.	35,3	37,1	36,2	8,3
	%	95,15	100,00	—	—
	%	97,51	102,49	100,00	—
	%	420,24	441,67	430,65	100,00
Latgale	1 000 kv.	23,7	18,9	9,5	5,2
	%	125,40	100,00	—	—
	%	249,47	198,98	100,00	—
	%	455,77	363,48	182,69	100,00
Latvija Lettonie	1 000 kv.	222,7	210,8	170,0	34,9
	%	105,75	100,00	—	—
	%	131,00	123,88	100,00	—
	%	638,11	603,44	487,11	100,00

Kas attiecas uz vasaras kviešu kopražu, tad tā 1930. gadā atsevišķos valsts apgabalos ir diezgan dažāda. Tā Vidzemes, Kurzemes un Latgales apgabalos 1930. gadā vasaras kviešu kopražs ir lielāka nekā iepriekšējā 1929. gadā (Vidzemē par 1,93%, Kurzēmē par 16,87% un Latgalē par 25,96%), kurpretim Zemgales apgabalā tā ir par 4,8% mazāka. Caurmērā visā valstī 1930. gadā vasaras kviešu kopražs ir par 5,7% lielāka nekā 1929. gadā. Salīdzinot savstarpēji 1930. gada vasaras kviešu kopražu ar vidējo pēckara gadu (1920—1929. g.) vasaras kviešu kopražs, redzams, ka pirmā par pēdējo ir lielāka Vidzemes (caurmērā par 35,71%), Kurzemes (22,88%) un Latgales (149,87%) apgabalos, kurpretim samērā mazāka tā ir vienīgi Zemgales (par 2,48%) apgabalā. Uzkrītoši lielas starpības ir vasa-

un pirmskara gados. Tā Kurzemes apgabalā 1930. gadā ievāktā vasaras kviešu kopražs ir vairāk nekā desmitkārtīgi lielāka par šo kviešu pirmskara gadu kopražu. Caurmērā visā valstī vasaras kviešu kopražs 1930. gadā ir par 538,11% lielāka nekā pirmskara gadu kopražs. Šis lielais vasaras kviešu kopražas pieaugums galvenā kārtā izskaidrojams ar samērā straujo vasaras kviešu lauku platības pieaugumu. Absolūtos skaitļos rēķinot, vairāk nekā puse no vasaras kviešu kopražas valstī ievāktā Vidzemes apgabalā, kas norādē uz to, ka galvenie vasaras kviešu audzēšanas rajoni atrodas Vidzemes apgabalā.

Laukaugu kopražs valstī 1930. g. (%) [1929—1930. g. = 100].
Récolté totale des fruits des champs par tout l'Etat en 1930 (%) [1929—1930 = 100].

Laukaugu caurmēra raža valstī 1930. g. (%) [1929—1930. g. = 100].
Récolté moyenne des fruits des champs par tout l'Etat en 1930 (%) [1929—1930 = 100].

ras kviešu kopražas apmēros, ja savstarpēji salīdzinām ražu, kāda ievāktā 1930.

Uzsākot apskatīt vasarāju labību ražas apmērus, vispirms jāatzīmē tas, ka 1930. gadā vispār vasarāju labību raža bijusi nedaudz zemāka kā iepriekšējā 1929. gadā, kas tomēr nebūt nenozīmē to, ka šo labību raža 1930. gadā būtu uzskatāma visumā par neapmierinošu, bet gan kvalificējama kā augstāka par vidējo. Tālāk apskatīsim atsevišķu vasarāju labību caurmēra un kopražas.

Mieži. — Orge.

a) Caurmēra raža no 1 ha kvintalos.

a) Rendement moyen en quint. par ha.

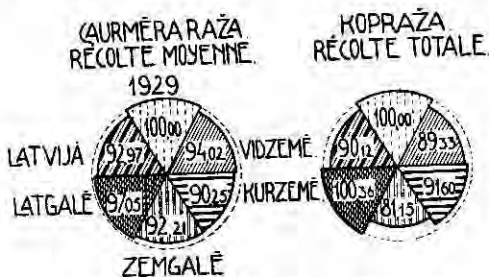
Province	1930.	1929.	1920—1929.	1909—1913.
Vidzeme	11,01	11,71	8,74	10,12
	%	100,00	—	—

	%	125,97	133,98	100,00	—
	%	108,79	115,71	86,36	100,00
Kurzeme	kv.	11,20	12,51	9,21	9,00
	%	90,25	100,00	—	—
	%	122,58	135,83	100,00	—
	%	113,01	125,23	92,19	100,00
Zemgale	kv.	12,08	13,10	9,00	9,00
	%	92,21	100,00	—	—
	%	125,83	136,46	100,00	—
	%	120,82	131,13	96,10	100,00
Igaule	kv.	8,88	9,15	6,71	6,24
	%	97,05	100,00	—	—
	%	132,34	136,36	100,00	—
	%	140,08	144,32	105,84	100,00
Latvija Lettonie	kv.	10,58	11,38	8,45	9,05
	%	92,87	100,00	—	—
	%	125,21	134,67	100,00	—
	%	116,91	125,75	93,37	100,00

Miežu caurmēra raža, kā tas no augšā pievestā pārskata redzams, 1930. gadā ir visos valsts apgabalos zemāka nekā iepriekšējā 1929. gadā un proti: Vidzemes apgabalā par 5,08%, Kurzēmē par

9,75%, Zemgalē par 7,76%, Latgalē par 2,95%, bet caurmērā visā valstī par 7,03%. Tādā kārtā samērā jūtamiākos apmēros miežu caurmēra raža 1930. gadā samazinājusies Kurzemes un Zemgales apgabalos. Ja tomēr miežu caurmēra ražu 1930. gadā savstarpēji salīdzinām ar vidējo pēckara ražu (1920—1929. g.) miežu caurmēra ražu, tad redzams, ka pirmā par pēdējo ir augstāka Vidzemes apgabalā par 25,07%, Kurzēmē par 22,38%, Zemgalē par 25,83%, Latgalē par 32,34%, bet caurmērā visā valstī par 25,21%. Tāpat 1930. gada miežu caurmēra raža ir par 16,01% (caurmērā visā valstī) augstāka nekā pirmskara gadu vidējā miežu caurmēra raža.

Absolūtos skaitļos rēķinot, samērā labāko miežu caurmēra ražu 1930. gadā ievākuši Zemgales apgabala lauksaimnieki, kas it sevišķi sakāms par Jelgavas apriņķi, kurā no viena hektara ievākti caurmērā 13,9 kvintāli miežu.

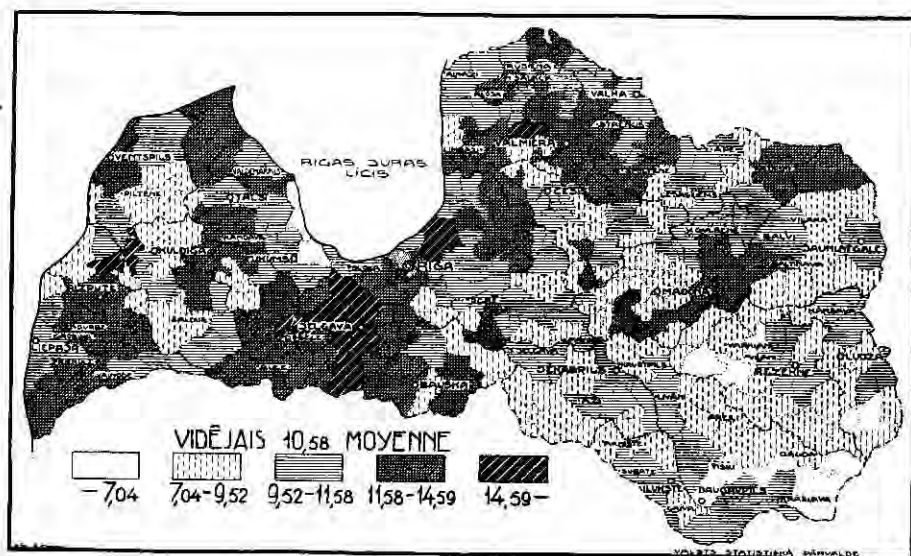

Miežu caurmēra un kopraža 1930. un 1929. g. (%) [1929. g. = 100].
Récolte moyenne et totale de l'orge en 1930 et en 1929 (%) [1929 = 100].

b) Kopraža 1000 kvintālos.
b) Rendement total en 1000 de quint.

Apgabali Provinces		1930.	1929.	1920—1929.	1909—1913.
Vidzeme	1 000 kv.	540,6	605,2	450,7	662,8
	%	89,33	100,00	—	—
	%	119,93	134,28	100,00	—
	%	81,58	91,31	68,00	100,00
Kurzeme	1 000 kv.	319,6	348,9	236,1	292,8
	%	91,60	100,00	—	—
	%	135,37	147,78	100,00	—
	%	109,15	119,16	80,64	100,00

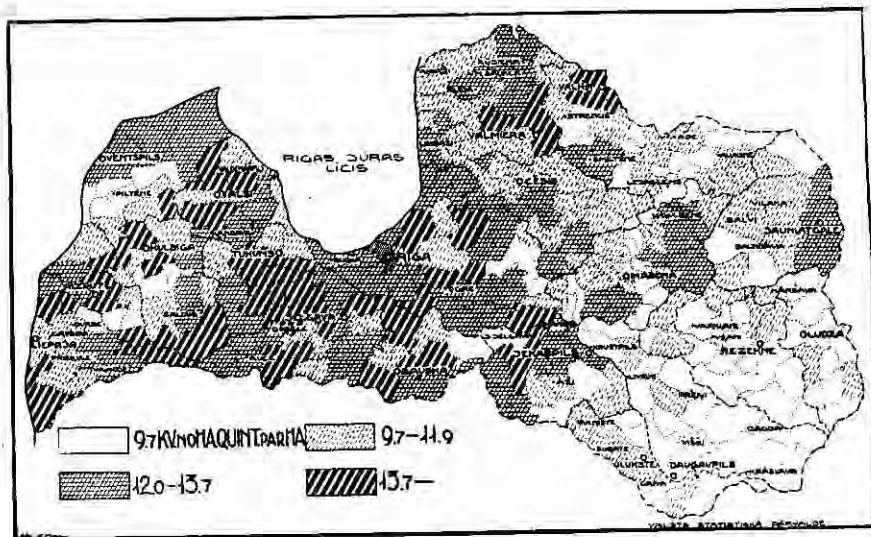
Zemgale	1 000 kv.	487,9	601,2	376,7	446,1
	%	81,15	100,00	—	—
	%	129,52	159,60	100,00	—
	%	109,37	134,77	84,44	100,00
Latgale	1 000 kv.	525,4	523,5	360,8	326,7
	%	100,36	100,00	—	—
	%	145,70	145,17	100,00	—
	%	160,82	160,24	110,38	100,00
Latvija Lettonie	1 000 kv.	1 873,5	2 078,8	1 424,1	1 728,4
	%	90,12	100,00	—	—
	%	131,58	145,07	100,00	—
	%	108,40	120,27	82,39	100,00

Miežu ražas rajoni 1930. gadā.
Régions de récolte de l'orge en 1930.

Kas attiecas uz miežu kopražas apmēriem, tad tie 1930. gadā ir mazāki nekā iepriekšējā 1929. gadā visā valstī caurmērā par 9,85%, kas izskaidrojams kā ar miežu caurmēra ražas samazināšanos, tā arī ar miežu lauku platības sašaurināšanos. Atsevišķos valsts apgabalos miežu kopražas apmēri samazinājušies Vidzemē caurmērā par 10,67%, Kurzemē par 8,40% un Zemgalē par 18,85%. Latgales apgabalā miežu kopraža 1930. gadā bijusi gandrīz tāda pati

kā iepriekšējā 1929. gadā. Salīdzinot miežu vidējo kopražu pēckara gados (1920—1929. g.) ar 1930. gadā ievāktu miežu kopražu, redzams, ka pēdējā par pirmo visos valsts apgabalos ir lielāka un proti: Vidzemes apgabalā par 19,95%, Kurzemē par 35,37%, Zemgalē par 29,52%, Latgalē par 45,70%, bet caurmērā visā valstī par 31,56%. Par pirmskara gadu miežu kopražu 1930. gada raža ir caurmērā visā valstī augstāka par 8,40%.

Miežu ražas rajoni 1929. gadā.
Régions de récolte de l'orge en 1929.

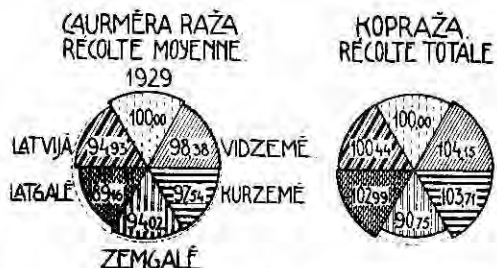
Auzas. — Avoine.

a) Caurmēra raža no 1 ha kvintalos.
a) Rendement moyen en quint. par ha.

Apgabali Provinces		1930.	1929.	1920—1929.	1909—1913.
Vidzeme	kv.	10,92	11,10	8,19	9,22
	%	98,38	100,00	—	—
	%	133,38	135,53	100,00	—
	%	118,44	120,38	88,83	100,00
Kurzeme	kv.	11,08	11,37	8,51	9,89
	%	97,54	100,00	—	—
	%	130,32	133,81	100,00	—
	%	112,13	114,04	86,05	100,00
Zemgale	kv.	11,63	12,37	8,59	9,89
	%	94,02	100,00	—	—
	%	135,38	144,00	100,00	—
	%	117,50	125,05	86,98	100,00
Latgale	kv.	9,05	10,15	6,85	6,66
	%	89,16	100,00	—	—
	%	132,12	148,18	100,00	—
	%	135,89	152,40	102,88	100,00
Latvija Lettonie	kv.	10,65	11,25	8,14	9,12
	%	94,83	100,00	—	—
	%	131,20	138,21	100,00	—
	%	117,11	123,86	89,25	100,00

Tāpat kā miežu, arī auzu caurmēra raža 1930. gadā ir visos valsts apgabalos nedaudz mazāka nekā iepriekšējā 1929. gadā un proti: Vidzemes apgabalā par 1,82%.

Kurzemes par 2,36%, Zemgales par 5,08%, Latgales par 10,33%, bet caurmērā visā valstī par 5,07%. Tādā kārtā samērā jūtāmāk auzu caurmēra raža 1930. gadā samazinājusies Latgales un pa daļai arī Zemgales apgabalos. Salīdzinot 1930. gada auzu caurmēra ražu ar vidējo pēckara gadu (1920—1929. g.) ražu, redzams, ka pirmā par pēdējo ir lielāka Vidzemes apgabalā par 33,33%, Kurzemē par 30,32%, Zemgalē par 35,36%, Latgalē par 32,12%, bet caurmērā visā valstī par 31,26%. Ari par pirmskara gadu ražu auzu caurmēra raža 1930. gadā ir lielāka caurmērā visā valstī par 17,11%. Kvintalos rēķinot, samērā augstākā auzu caurmēra raža 1930. gadā ievākta Zemgales un Kurzemes apgabalos, kas it sevišķi sakāms par Jelgavas (ievākti 13,57 kvintali no hektara) un Bauskas (12,08 kvint.) apriņķiem. Zemākā auzu caurmēra raža ievākta Ludzas (8,11 kv.) un Daugavpils (8,38 kv.) apriņķos.

Auzu caurmēra un kopražā 1930. un 1929. g. (%) [1929. g. = 100].

Récolte moyenne et totale de l'avoine en 1930 et en 1929 (%) [1929 = 100].

b) Kopražā 1000 kvintalos.

b) Rendement total en 1000 de quint.

Apgabali Provinces		1930.	1929.	1920—1929.	1909—1913.
Vidzeme	1 000 kv.	1 175,8	1 128,9	860,8	895,1
	%	104,15	100,00	—	—
	%	136,59	131,15	100,00	—
	%	131,32	126,08	96,14	100,00
Kurzeme	1 000 kv.	804,2	775,4	565,6	756,4
	%	103,71	100,00	—	—
	%	142,19	137,09	100,00	—
	%	106,32	102,51	74,78	100,00
Zemgale	1 000 kv.	781,2	860,8	579,8	787,2
	%	90,75	100,00	—	—
	%	134,78	148,32	100,00	—
	%	99,24	109,35	73,83	100,00
Latgale	1 000 kv.	655,2	636,2	367,2	351,3
	%	102,09	100,00	—	—
	%	178,43	173,26	100,00	—
	%	186,51	181,10	104,83	100,00
Latvija Lettonie	1 000 kv.	3 416,4	3 401,3	2 373,2	2 790,3
	%	100,44	100,00	—	—
	%	143,96	143,32	100,00	—
	%	122,34	121,00	85,06	100,00

Neskatoties uz to, ka auzu caurmēra raža 1930. gadā ir bijusi zemāka nekā 1929. gadā, auzu kopražā tomēr 1930. gadā ir nedaudz lielāka (caurmērā visā valstī) nekā 1929. gadā, kas izskaidrojams ar to, ka 1930. gadā pieaugusi ar auzām apstētā platība. Apskatot auzu kopražas apmērus at-

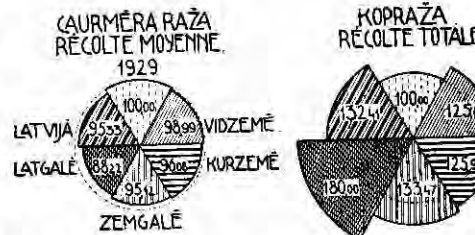
sevišķos valsts apgabalos, redzams, ka Vidzemes, Kurzemes un Latgales apgabalos 1930. gadā ievāktā auzu kopražā ir lielāka nekā iepriekšējā 1929. gadā, kurpretim Zemgales apgabalā šī kopražā 1930. gadā ir mazāka nekā 1929. gadā. Ja tālāk 1930. gadā auzu kopražā savstarpēji salīdzinām

ar auzu vidējo pēckara gadu (1920—1929, g.) caurmēra kopražu, tad redzams, ka pirmā par pēdējo visos valsts apgabalos ir lielāka un proti: Vidzemes apgabalā par 36,58%, Kurzemē par 42,19%, Zemgalē par 34,78%, Latgalē par 78,33%, bet caurmērā visā valstī par 43,00%. Tāpat 1930. gada auzu kopražs ir lielāks par vidējo pirmskara gadu ražu caurmērā visā valstī par 22,33%.

Mistris. — Météil.

		a) Caurmēra raža no 1 ha kv.			b) Kopražs 1000 kvintalos.		
		a) Rendement moyen en quint. par ha.			b) Rendement total en 1000 de quint.		
		1930.	1929.	1920—1929.	1930.	1929.	1920—1929.
Vidzeme	kv.	11,82	11,84	9,06	173,8	138,3	152,7
	%	98,88	100,00	—	125,48	100,00	—
	%	130,46	131,79	100,00	113,82	90,70	100,00
Kurzeme	kv.	12,50	13,01	9,06	95,0	75,4	92,3
	%	96,08	100,00	—	125,00	100,00	—
	%	125,50	130,62	100,00	102,93	81,69	100,00
Zemgale	kv.	13,85	14,56	10,11	524,8	393,2	280,0
	%	95,12	100,00	—	133,47	100,00	—
	%	133,05	139,87	100,00	186,83	139,88	100,00
Latgale	kv.	8,81	9,78	7,15	38,7	21,5	47,7
	%	88,22	100,00	—	180,00	100,00	—
	%	120,32	136,50	100,00	81,13	45,07	100,00
Latvija Lettonie	kv.	12,88	13,49	9,84	832,3	628,6	573,6
	%	95,33	100,00	—	132,41	100,00	—
	%	133,40	139,94	100,00	145,10	109,58	100,00

Mistris pieder pie tiem laukaugiem, kurus samērā plašākos apmēros kultivē tajos valsts apvidos, kurus lauksaimnieki samērā intensīvāki nodarbojas ar lopkopību. Tāpat kā pārējo vasarāju labību raža, arī mistra caurmēra raža 1930. gadā visos valsts apgabalos ir nedaudz zemāka nekā iepriekšējā 1929. gadā, un proti: Vidzemes apgabalā par 1,01%, Kurzemē par 3,92%, Zemgalē par 4,58%, Latgalē par 11,78%, bet caurmērā visā valstī par 4,67%. Salīdzinot savstarpēji mistra caurmēra ražu 1930. gadā ar vidējo pēckara gadu (1920—1929, g.) ražu, redzam, ka pirmā par pēdējo ir lielāka Vidzemes apgabalā par 30,10%, Kurzemē par 25,50%, Zemgalē par 33,05%, Latgalē par 20,12%, bet caurmērā visā valstī par 33,00%. Ziņu par mistra caurmēra ražu pirmskara gados trūkst, jo pirmskara gados mistris kā tāds atsevišķi nav reģistrēts.

Mistra caurmēra un kopražs 1930. un 1929. g. (%) [1929. g. = 100].
Réculte moyenne et totale du méteil en 1930 et en 1929 (%) [1929 = 100].

Apskatot mistra caurmēra ražu atsevišķos apriņķos, redzams, ka samērā vislabākā mistra raža 1930. gadā ievākta Jelgavas (ievākti caurmērā 15,33 kvintāli no hektāra), Kuldīgas (13,73 kv.) un Bauskas

(13,00 kv.) apriņķos, kurpretim zemākā — Ludzas (7,30 kv.) un Daugavpils (8,30 kv.) apriņķos.

Kas attiecas uz mīstra kopražu, tad tā 1930. gadā (neskatoties uz to, ka mīstra caurmēra raža 1930. gadā ir zemāka nekā iepriekšējā gadā) tomēr ir lielāka nekā

1929. gadā — Vidzemes apgabalā par 25,46%, Kurzemē par 25,90%, Zemgalē par 33,47%, Latgalē par 80,00%, bet caurmērā visā valstī par 32,41%. Mīstra kopražas pieaugums 1930. gadā izskaidrojams ar to, ka minētā gadā ar mīstri aizņemtā platība ir jutāmī lielāka nekā iepriekšējā 1929. gadā.

Zirņi. — Pois.

- a) Caurmēra raža no 1 ha kvintalos.
a) Rendement moyen en quint. par ha.

Apgabali Provinces		1930.	1929.	1920—1929.	1909—1913.
Vidzeme	kv.	9,57	11,87	8,83	8,17
	%	80,82	100,00	—	—
	%	108,38	134,45	100,00	—
	%	117,14	145,29	108,06	100,00
Kurzeme	kv.	11,71	11,77	9,01	9,15
	%	99,46	100,00	—	—
	%	129,97	130,83	100,00	—
	%	127,88	128,83	98,47	100,00
Zemgale	kv.	10,87	14,06	9,60	9,15
	%	77,31	100,00	—	—
	%	112,15	145,10	100,00	—
	%	118,80	153,86	105,90	100,00
Latgale	kv.	8,51	10,12	7,24	5,74
	%	84,09	100,00	—	—
	%	117,54	139,78	100,00	—
	%	148,36	176,31	126,13	100,00
Latvija Lettonie	kv.	9,66	11,75	8,51	7,70
	%	82,21	100,00	—	—
	%	113,61	138,07	100,00	—
	%	125,45	152,80	110,52	100,00

No augšā pievestā pārskata redzams, ka zirņu caurmēra raža 1930. gadā visos valsts apgabalos ir zemāka nekā iepriekšējā 1929. gadā, un proti, Vidzemes apgabalā par 19,38%, Kurzemes par 0,51%, Zemgalē par 22,00% un Latgalē par 15,91%. Tādā kārtā samērā visvairāk zirņu caurmēra raža 1930. gadā samazinājusies Zemgales apgabalā. Vispār visā valstī zirņu caurmēra raža 1930. gadā ir par 17,70% mazāka nekā 1929. gadā.

Absolūtos skaitļos (kvintalos) rēķinot, samērā augstāko zirņu caurmēra ražu 1930. gadā ievākuši Kurzemes apgabala lauksaimnieki, kas it sevišķi sakāms par Kuldīgas (ievākti caurmērā 12,54 kvintali no hektara) un Talsu (12,03 kv.) apriņķiem.

Zirņu caurmēra un kopražā 1930. un 1929. g. (%) [1929. g. = 100].
Récolte moyenne et totale des pois en 1930 et en 1929 (%) [1929 = 100].

Samērā zemākā zirņu caurmēra raža turpretim 1930. gadā ievākta Ludzas (7,38 kv.) un Jaunlatgales (7,94 kv.) apriņķos.

b) Kopraža 1000 kvintalos.
b) Rendement total en 1000 de quint.

Apgabali Provinces		1930.	1929.	1920—1929.	1909—1913.
Vidzeme	1 000 kv.	60,3	48,7	43,8	38,3
	%	123,82	100,00	—	—
	%	137,67	111,10	100,00	—
	%	157,44	127,15	114,38	100,00
Kurzeme	1 000 kv.	39,8	25,0	37,1	29,3
	%	153,67	100,00	—	—
	%	107,28	69,81	100,00	—
	%	135,84	88,40	126,62	100,00
Zemgale	1 000 kv.	139,2	125,2	87,3	62,5
	%	111,18	100,00	—	—
	%	159,45	143,41	100,00	—
	%	222,72	200,32	139,68	100,00
Latgale	1 000 kv.	162,4	130,5	107,6	49,2
	%	124,44	100,00	—	—
	%	150,03	121,28	100,00	—
	%	330,08	265,24	218,70	100,00
Latvija Lettonie	1 000 kv.	401,7	330,3	275,3	179,3
	%	121,62	100,00	—	—
	%	145,85	119,76	100,00	—
	%	224,04	184,22	153,62	100,00

Apskatot zirņu kopražas apmērus, redzams, ka tie 1930. gadā, salīdzinot ar iepriekšējo 1929. gadu, ir augstāki Vidzemes apgabalā par 23,82%, Kurzēmē par 53,67%, Zemgalē par 11,18%, Latgalē par 24,44%, bet caurmērā visā valstī par 21,62%. Šāds zirņu kopražas pieaugums 1930. gadā izskaidrojams ar spēju zirņu lauku platības pieaugumu, jo nevienā no pēckara gadiem

ar zirniem aizņemtā platība nav bijusi tik liela kā taisni 1930. gadā. Salīdzinot zirņu kopražas apmērus 1930. gadā ar vidēj pēckara gadu (1920—1929. g.) zirņu kopražā, redzams, ka pirmā par pēdējo ir vis valstī caurmērā par 45,85% lielāka. Pirmskara gadu zirņu kopražā 1930. gadā ir (caurmērā visā valstī) par 124,04% lielāka.

Līnu šķiedra. — Filasse de lin.

a) Caurmēra raža no 1 ha kvintalos.
a) Rendement moyen en quint. par ha.

Apgabali Provinces		1930.	1929.	1920—1929.	1909—1913.
Vidzeme	kv.	3,84	3,95	3,66	4,55
	%	97,22	100,00	—	—
	%	104,82	107,92	100,00	—
	%	84,40	86,51	80,44	100,00
Kurzeme	kv.	3,33	3,38	3,34	4,78
	%	98,52	100,00	—	—
	%	99,70	101,20	100,00	—
	%	69,87	70,71	69,87	100,00
Zemgale	kv.	4,23	4,09	4,12	4,78
	%	103,42	100,00	—	—
	%	102,67	99,27	100,00	—
	%	88,48	85,56	86,19	100,00

Latgale	kv.	3,98	3,91	3,48	3,83
	%	94,12	100,00	—	—
	%	105,75	112,36	100,00	—
	%	101,88	107,71	95,87	100,00
Latvija	kv.	3,76	3,93	3,82	4,34
Lettonie	%	95,67	100,00	—	—
	%	103,87	108,56	100,00	—
	%	86,84	90,55	83,41	100,00

Kā jau zināms, līnu kultūra pieder tiem laukaugiem, kuri dažos valsts apvidos lauksaimniekiem dod galvenākos ienākumus, kādēļ to ražas apmēriem parasti tiek piegriezta liela ievēriba. Līnu šķiedras caurmēra raža, kā to liecina augšā pievestā pārskatā uzrādītie skaitļi, 1930. gadā dažos

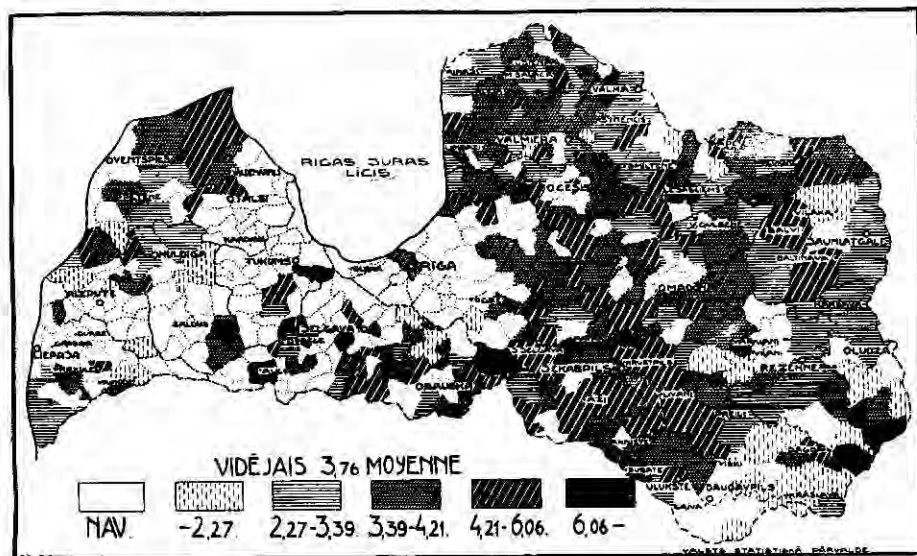
valsts apvidos ir zemāka nekā iepriekšējā 1929. gadā, bet citos tā atkal ir augstāka. Tā Vidzemes, Kurzemes un Latgales apgabalos šī līnu caurmēra raža 1930. gadā ir mazāka nekā 1929. gadā un proti: Vidzemē par 2,76%, Kurzemē par 1,48% un Latgalē par 5,98%. Zemgales apgabalā turpretim 1930. gadā līnu caurmēra raža ir par 3,42% augstāka nekā 1929. gadā. Vispār caurmēra visā valstī līnu raža 1930. gadā ir par 4,33% zemāka nekā iepriekšējā 1929. gadā. Tomēr, salīdzinot 1930. gada līnu šķiedras caurmēra ražu ar vidējo pēckara gadu (1920—1929. g.) ražu, pirmā par pēdējo ir visā valstī par 3,87% augstāka. Ja beidzot savstarpēji salīdzinām līnu šķiedras caurmēra ražu 1930. gadā un pirmskara gados, tad redzams, ka līnu raža 1930. gadā visos valsts apgabalos, izņemot vienīgi Latgales apgabalu, ir jūtami zemāka nekā pirmskara gados: Vidzemē par 15,66%, Kurzemē par 30,33%, Zemgalē par 11,51%, caurmērā visā valstī par 13,36%.

CAURMĒRA RAŽA
RÉCOLTE MOYENNE

KOPRAŽA
RÉCOLTE TOTALE

Līnu šķiedras caurmēra un kopražā 1930. un 1929. g. (%) [1929. g. = 100].
Récolte moyenne et totale de la filasse du līn en 1930 et en 1929 (%) [1929 = 100].

Līnu ražas rajoni 1930. gadā. — Régions de récolte du līn en 1930.

Absolūtos skaitļos (kvintalos) rēķinot, samērā labāko līnu caurmēra ražu 1930. gadā ievākuši Zemgales apgabala lauksaimnieki. Atsevišķos apriņķos augstākā līnu šķiedras caurmēra raža ievākta Jelgavas (ievākti 5,11 kvintali no hektāra), Tukuma (4,04 kv.), Jēkabpils (4,30 kv.), Talsu (4,11 kv.), Cēsu (4,07 kv.), Bauskas (4,02 kv.), Madonas (4,02 kv.) un Jaunlatgales (4,01 kv.) apriņķos, kurpretim zemāka — Ventpils (3,02 kv.) un Ludzas (3,04 kv.) apriņķos.

b) Kopražā 1000 kvintalos.

b) Rendement total en 1000 de quint.

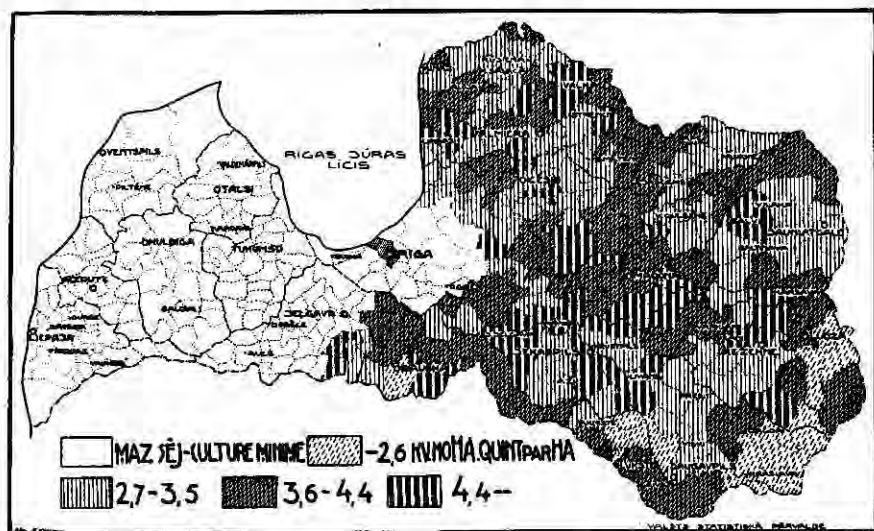
Apgabali Provinces		1930.	1929.	1920—1929.	1909—1913.
Vidzeme	1000 kv.	43,8	59,8	70,3	170,0
	%	73,30	100,00	—	—
	%	62,30	84,78	100,00	—
	%	25,63	34,87	41,13	100,00
Kurzeme	1000 kv.	5,3	4,1	8,8	17,8
	%	129,27	100,00	—	—
	%	60,23	46,66	100,00	—
	%	30,11	23,30	50,00	100,00
Zemgale	1000 kv.	18,8	24,1	26,7	44,8
	%	77,18	100,00	—	—
	%	69,68	90,26	100,00	—
	%	41,52	53,79	59,80	100,00
Latgale	1000 kv.	124,8	131,5	90,8	69,0
	%	94,75	100,00	—	—
	%	137,53	145,14	100,00	—
	%	180,88	190,89	131,30	100,00
Latvija Lettonie	1000 kv.	192,3	219,3	196,4	302,3
	%	87,60	100,00	—	—
	%	97,61	111,66	100,00	—
	%	63,61	72,54	64,67	100,00

Sakarā ar jau agrāk (sk. nodaļu par laukuugu sējumu platībām) norādīto līnu lauku platības sašaurināšanos, kā arī ar augšminēto līnu šķiedras caurmēra ražas samazināšanos, līnu šķiedras kopražā 1930. gadā visos valsts apgabalos, izņemot vienīgi Kurzemi, ir jūtami mazāka nekā iepriekšējā 1929. gadā un proti: Vidzemes apgabalā par 26,51%, Zemgalē par 22,82%, Latgalē par 5,25%, bet caurmērā visā valstī par 12,31%. Kurzemes apgabalā gan līnu šķiedras kopražas apmēri 1930. gadā ir lielāki nekā 1929. gadā, tomēr šim apstāklim visai maza saimnieciska nozīme, jo līnus vispār Kurzemes apgabalā maz sēj.

Salīdzinot līnu šķiedras kopražas apmērus 1930. gadā ar vidējo pēckara gadu (caurmērā no 1920—1929. g.) līnu kopražu, redzams, ka pirmā par pēdējo visas valsts mērogā ir caurmērā par 2,00% mazāka. Vēl jāatzīmē, ka 1930. gadā līnu šķiedras kopražā sastāda caurmērā visā valstī tikai nepilnas divas trešdaļas — 63,01% no pirmskara gadu līnu šķiedras kopražas apmēriem.

Zināmu pārskatu par līnu šķiedras kopražu un tās krājumiem sniedz dzelzceļu centrālās statistikas izstrādātā kartogramma, ko šeit ilustrācijas dēļ pievedam. No

dzelzceļu preču pārvadājumu statistikas tonnas līnu, no Kurzemes — 25 tonn., no redzams, ka no Vidzemes apgabala stacijām 1929./1930. g. nosūtītas pavisam 3 449 8 672 tonnas

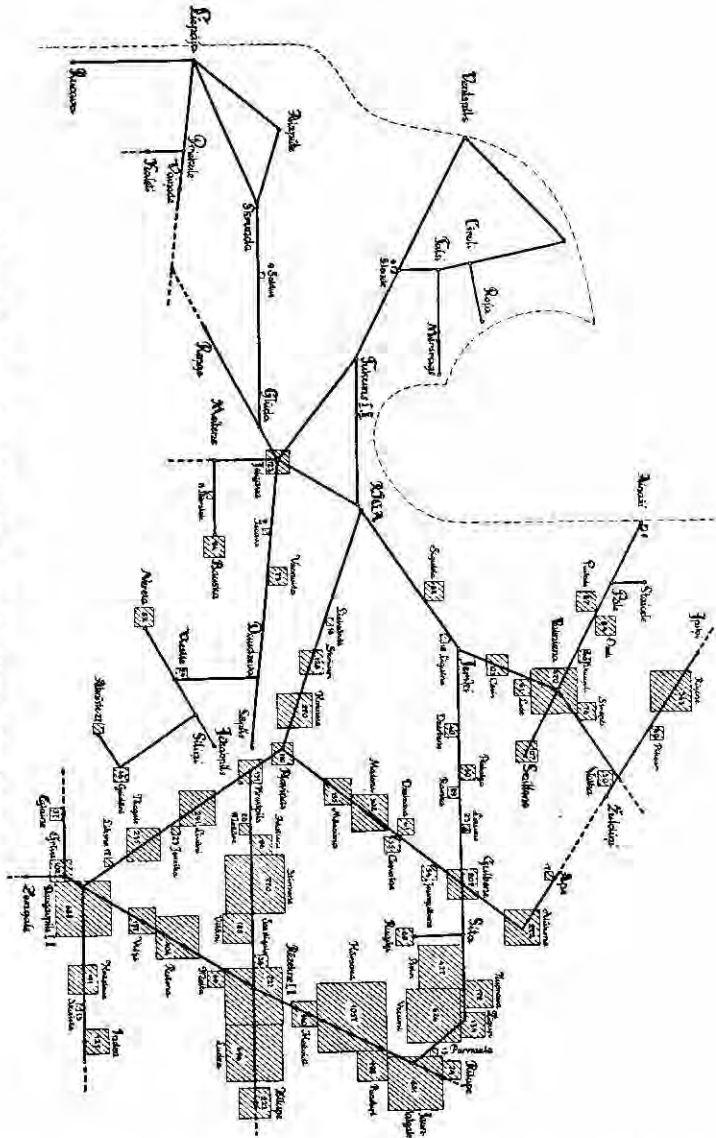
Līnu ražas rajoni 1929. gadā. — Régions de récolte du līn en 1929.

Linsēklas. — Graine de līn.

a) Caurmēra raža no 1 ha kvintalos.
a) Rendement moyen en quint. par ha.

Apgabali Provinces		1930.	1929.	1920—1929.	1909—1913.
Vidzeme	kv.	3,78	4,14	3,33	3,79
	%	90,82	100,00	—	—
	%	112,91	124,32	100,00	—
	%	99,21	109,23	87,96	100,00
Kurzeme	kv.	4,19	4,66	4,27	4,59
	%	96,35	100,00	—	—
	%	105,15	109,13	100,00	—
	%	97,82	101,53	93,93	100,00
Zemgale	kv.	4,80	4,78	4,35	4,59
	%	96,23	100,00	—	—
	%	105,75	109,59	100,00	—
	%	100,22	104,14	94,77	100,00
Latgale	kv.	3,43	3,96	3,09	2,74
	%	86,82	100,00	—	—
	%	111,00	128,16	100,00	—
	%	125,15	144,53	112,77	100,00
Latvija Lettonie	kv.	3,63	4,12	3,40	3,85
	%	88,11	100,00	—	—
	%	106,78	121,19	100,00	—
	%	99,45	112,88	93,15	100,00

Linu šķiedras pārveidojumi 1929./1930. g.
Transport de la filasse de lin par chemins de fer en 1929/1930.

Ja apskatām linsēklu caurmēra ražas apmērus 1930. gadā, tad, kā to rāda augšā pievestais pārskats, linsēklu caurmēra raža pēdējā 1930. gadā bez izņēmuma visos valsts apgabalos ir zemāka nekā iepriekšējā 1929. gadā un proti: Vidzemes apgabalā par 9,18%, Kurzēmē par 3,85%, Zemgalē par

3,77%, Latgalē par 13,38%, bet caurmērā visā valstī par 11,80%. Tādā kārtā samērā visjūtāmāk linsēklu caurmēra ražas apmēri 1930. gadā samazinājušies Latgales un daļai arī Vidzemes apgabalā. Salīdzinot 1930. gada linsēklu caurmēra ražas apmērus atsevišķos valsts apgabalos ar vidējo

linsēklu ražu pēckara gados (1920—1929. g.) redzams, ka pirmā par pēdējo ir lielāka Vidzemes apgabalā par 12,91%, Kurzemē par 5,15%, Zemgalē par 5,75%, Latgalē par 11,00%, bet caurmērā visā valstī par 6,78%. Ja beidzot linsēklu caurmēra ražu 1930. gadā salīdzinām ar pirmskara gadu caurmēra ražu, tad redzam, ka 1930. gadā linsēklu caurmēra raža valsts apjomā ir gandrīz tāda pati kā pirmskara gados.

Kvintalos rēķinot, samērā labākā linsēklu caurmēra raža ievākta Zemgales un Kurzemes apgabalos, kas it sevišķi sakāms par Jelgavas (ievākti 4,88 kvintali no hektara), Talsu (4,00 kv.) un Jēkabpils (4,91 kv.) apriņķiem.

CAURMĒRA RAŽA.
RÉCOLTE MOYENNE.

KOPRAŽA.
RÉCOLTE TOTALE.

Linsēklu caurmēra un kopražas 1930. un 1929. g. (%) [1929. g. = 100].
Récolte moyenne et totale de la graine de lin en 1930 et en 1929 (%) [1929 = 100].

b) Kopražas 1000 kvintalos.
b) Rendement total en 1000 de quint.

Apgabali Provinces		1930.	1929.	1920—1929.	1909—1913.
Vidzeme	1000 kv.	42,9	62,6	64,5	142,3
	%	68,33	100,00	—	—
	%	66,51	97,05	100,00	—
	%	30,15	43,99	45,33	100,00
Kurzeme	1000 kv.	7,2	5,8	11,7	17,0
	%	128,67	100,00	—	—
	%	61,54	47,86	100,00	—
	%	42,35	32,04	68,82	100,00
Zemgale	1000 kv.	20,2	28,2	28,9	43,0
	%	71,83	100,00	—	—
	%	69,00	97,59	100,00	—
	%	46,98	65,58	67,21	100,00
Latgale	1000 kv.	115,8	133,2	79,3	52,0
	%	86,94	100,00	—	—
	%	145,88	167,55	100,00	—
	%	222,89	256,15	152,88	100,00
Latvija Lettonie	1000 kv.	186,1	229,8	184,8	254,3
	%	81,05	100,00	—	—
	%	100,81	124,38	100,00	—
	%	73,18	90,29	72,58	100,00

Kas attiecas uz linsēklu kopražas apmēriem, tad jau augstāk norādīto apstākļu dēļ (linu lauku platības un caurmēra ražas samazināšanās) linsēklu kopražas 1930. gadā ir caurmērā visā valstī par 18,95% mazāka nekā iepriekšējā 1929. gadā, pie kam vēl jāpiezīmē, ka šī linsēklu kopražas samazināšanās it sevišķi jūtama ir Vidzemes un

arī Zemgales apgabalu apriņķos, kuros linsēklu kopražas apmēri 1930. gadā ir mazāki nekā 1929. gadā Vidzemē caurmērā par 31,7%, bet Zemgalē par 28,97%. Vēl jāatzīmē, ka 1930. gadā linsēklu kopražas apmēri visā valstī sastāda tikai 73,15% no linsēklu kopražas pirmskara gados.

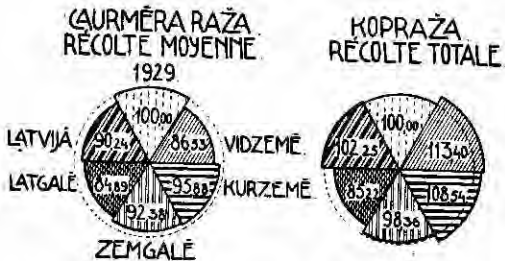
Kartupeļi. — Pommes de terre.

a) Caurmēra raža no 1 ha kvintalos.
a) Rendement moyen en quint. par ha.

Apgabali Provinces		1930.	1929.	1920—1929.	1909—1913.
Vidzeme	kv.	126,71	146,43	100,13	90,85
	%	86,53	100,00	—	—
	%	126,55	146,23	100,00	—
	%	139,47	161,18	110,21	100,00
Kurzeme	kv.	131,58	137,22	102,88	91,85
	%	95,88	100,00	—	—
	%	127,75	133,25	100,00	—
	%	143,23	149,40	112,12	100,00
Zemgale	kv.	126,88	137,34	96,28	91,85
	%	92,38	100,00	—	—
	%	131,81	142,88	100,00	—
	%	138,14	149,53	104,80	100,00
Latgale	kv.	90,33	106,41	69,90	56,51
	%	84,89	100,00	—	—
	%	129,23	152,23	100,00	—
	%	159,85	188,30	123,69	100,00
Latvija Lettonie	kv.	117,98	130,72	91,10	80,25
	%	90,24	100,00	—	—
	%	129,48	143,40	100,00	—
	%	146,89	162,89	113,52	100,00

Pēdējos gados kartupeļu caurmēra raža samērā diezgan svārstīga. Tā kamēr 1927. gadā no viena hektara ievākti caurmērā visā valstī 83,90 kvintali kartupeļu, tikmēr 1928. gadā — 40,11 kv., 1929. gadā — 130,72 kv., bet pēdējā — 1930.

gadā — 117,98 kvintali. 1930. gadā kartupeļu caurmēra raža visos valsts apgabalos ir mazāka nekā iepriekšējā 1929. gadā un proti: Vidzemē par 13,47%, Kurzemē par 4,12%, Zemgalē par 7,02%, Latgalē par 15,11%, bet caurmērā visā valstī par 9,76%. Neskatoties tomēr uz to, ka kartupeļu caurmēra raža 1930. gadā ir par apm desmito daļu mazāka nekā iepriekšējā 1929. gadā, tomēr tā uzskatāma par vienu no labākām kartupeļu caurmēra ražām pēckara gados, jo pārsniedz vidējo pēckara gadu (1920—1929. g.) kartupeļu ražu Vidzemes apgabalā par 26,55%, Kurzemē par 27,75%, Zemgalē par 31,81%, Latgalē par 29,23%, bet caurmērā visā valstī par 29,35%.

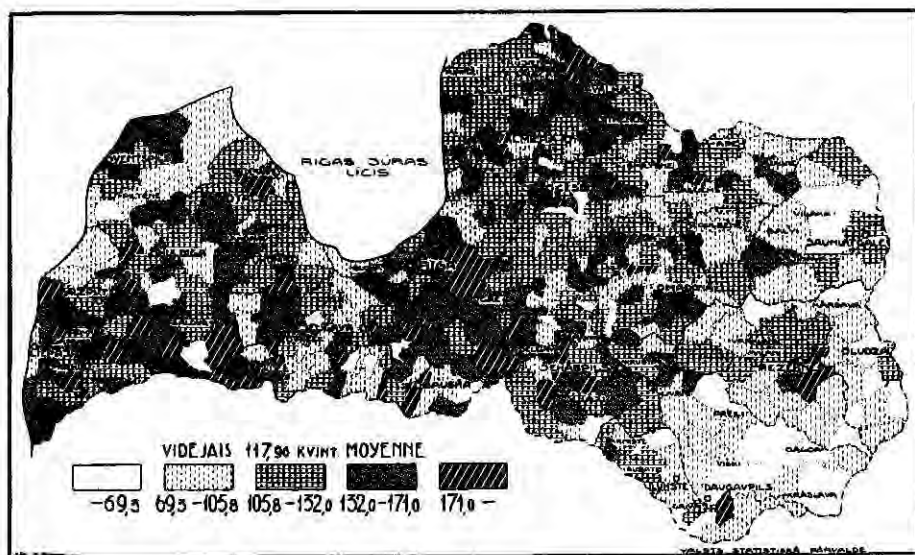

Kartupeļu caurmēra un kopražā 1930. un 1929. g. (%) [1929. g. = 100].
Récolte moyenne et totale des pommes de terre en 1930 et en 1929 (%) [1929 = 100].

Absolūtos skaitļos rēķinot, samērā augstāko kartupeļu caurmēra ražu 1930. gadā ievākuši Kurzemes apgabala lauksaimnieki, pie kam it sevišķi laba kartupeļu raža ievāka Kuldīgas (ievākti 141,48 kvintali no hektāra) un Liepājas (137,78 kvintali) apriņķos. Vidzemes un Zemgales

apgabalos 1930. gadā ievākta gandrīz pilnīgi vienāda kartupeļu caurmēra raža. Šajos apgabalos samērā augstākā kartupeļu caurmēra raža ievākta Jēkabpils (136,51 kv.), Bauskas (132,41 kv.), Tukuma (132,28

kv.) un Valmieras (130,48 kv.) apriņķos. Latgales apgabalā kartupeļu caurmēra raža viszemākā, jo šinī apgabalā no hektara ievākti caurmērā tikai 90,33 kvintali kartupeļu.

Kartupeļu ražas rajoni 1930. gadā.
Régions de récolte des pommes de terre en 1930.

b) Kopraža 1000 kvintalos.

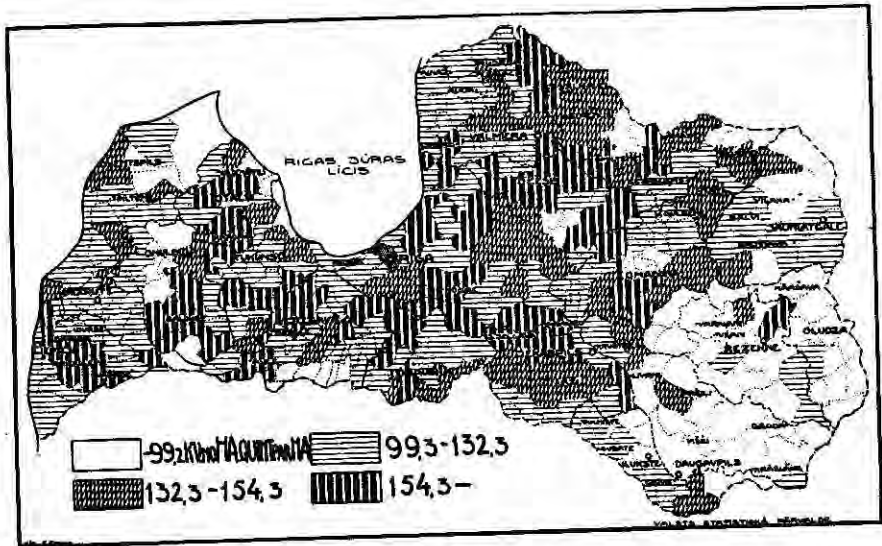
b) Rendement total en 1000 de quint.

Apgabali Provinces		1930.	1929.	1920—1929.	1909—1913.
Vidzeme	1 000 kv.	4 118,1	3 631,5	2 457,5	1 930,2
	%	113,40	100,00	—	—
	%	167,57	147,77	100,00	—
	%	213,35	188,14	127,22	100,00
Kurzeme	1 000 kv.	2 368,1	2 181,7	1 539,2	1 618,2
	%	108,54	100,00	—	—
	%	153,85	141,74	100,00	—
	%	146,34	134,82	95,12	100,00
Zemgale	1 000 kv.	2 296,5	2 334,8	1 233,3	1 395,2
	%	98,36	100,00	—	—
	%	186,21	189,31	100,00	—
	%	164,60	167,85	88,40	100,00

Latgale	1 000 kv.	2 258,2	2 649,7	1 622,9	1 441,6
	%	85,22	100,00	—	—
	%	139,15	163,27	100,00	—
	%	156,65	183,50	112,58	100,00
Latvija	1 000 kv.	11 040,9	10 797,7	6 852,9	6 385,2
Lettonie	%	102,25	100,00	—	—
	%	161,11	157,58	100,00	—
	%	172,91	169,11	107,32	100,00

Neskatoties uz to, ka 1930. gadā kartupeļu caurmēra raža ir mazāka nekā iepriekšējā 1929. gadā, kartupeļu kopražas apmēri tomēr caurmērā visā valstī 1930. gadā ir par 2,25% lielāki nekā 1929. gadā, kas izskaidrojams ar to, ka 1930. gadā pieaugusi ar kartupeļiem apstādītā zemes platība. Samērā visjūtāmāk kartupeļu kopražas apmēri 1930. gadā pieauguši (sali-

dzinot ar 1929. gadu) Vidzemes apgabalā — caurmērā par 13,50%. Salīdzinot vidējo kartupeļu kopražu pēckara (1920—1929. g.) un pirmskara gados ar 1930. gada kartupeļu kopražu, redzams, ka pēdējā ir lielāka kā par pēckara gadu kopražu (caurmērā visā valstī par 61,11%), tā arī par pirmskara gadu-ražu (par 72,01%).

Kartupeļu ražas rajoni 1929. gadā.
Régions de récolte des pommes de terre en 1929.

Nobeidzot šo pārskatu par mūsu galvenāko laukaugu caurmēra un kopražu, vēl izsumā apskatīsim arī augšā minēto laukaugu kopražas sadalījumu pa atsevišķiem valsts apgabaliem.

Kopražas salīdzinājums pa apgabaliem 1930., 1929., 1928. un 1927. g. procentos.
 Comparaison par districts du rendement total en 1930, 1929, 1928 et 1927. Pourcentage.

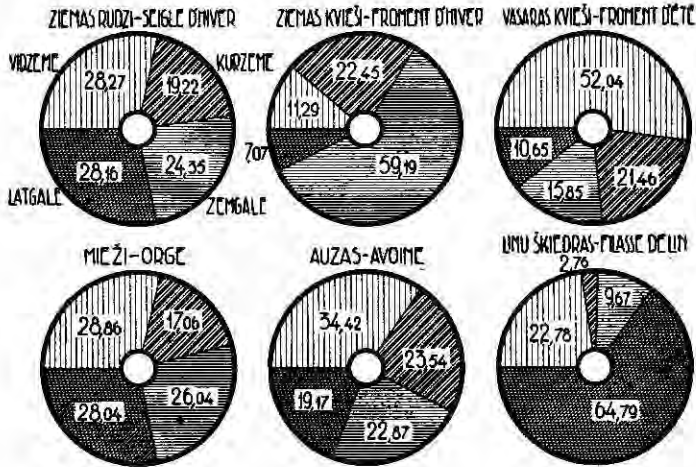
		Vidzeme	Kurzeme	Zemgale	Latgale	Latvija
		P r o c e n t i (%)	P r o c e n t i (%)	P r o c e n t i (%)	P r o c e n t i (%)	Lettonie
Rudzi, ziemas — Seigle d'hiver	1930.	28,27	19,22	24,35	28,16	100,00
	1929.	20,36	20,41	21,72	37,61	100,00
	1928.	25,34	21,37	24,62	28,67	100,00
	1927.	28,27	20,12	24,25	27,26	100,00
Rudzi, vasaras — Seigle d'été	1930.	22,84	17,32	22,44	37,46	100,00
	1929.	39,56	12,34	23,10	25,00	100,00
	1928.	28,15	21,48	24,44	25,93	100,00
	1927.	30,59	20,00	21,76	27,65	100,00
Kvieši, ziemas — Froment d'hiver	1930.	11,29	22,45	59,19	7,07	100,00
	1929.	9,13	28,43	55,22	7,22	100,00
	1928.	10,47	22,64	62,70	4,19	100,00
	1927.	11,83	21,61	62,82	3,84	100,00
Kvieši, vasaras — Froment d'été	1930.	52,04	21,46	15,85	10,65	100,00
	1929.	53,99	19,42	17,62	8,97	100,00
	1928.	50,35	28,57	16,08	5,00	100,00
	1927.	55,59	23,98	16,07	4,38	100,00
Mieži — Orge	1930.	28,86	17,06	26,04	28,04	100,00
	1929.	29,11	16,79	28,62	25,18	100,00
	1928.	24,64	30,78	27,15	17,53	100,00
	1927.	30,81	18,24	31,14	19,81	100,00
Auzas — Avoine	1930.	34,42	23,54	22,87	19,17	100,00
	1929.	33,19	22,50	25,31	18,70	100,00
	1928.	32,23	35,01	18,69	13,17	100,00
	1927.	35,45	30,09	22,40	12,06	100,00
Zirņi — Pois	1930.	15,01	9,81	34,85	40,43	100,00
	1929.	14,74	7,54	37,91	39,51	100,00
	1928.	15,09	15,44	32,81	36,66	100,00
	1927.	16,83	15,94	37,35	29,98	100,00
Linu šķiedra — Filasse de lin	1930.	22,78	2,76	9,67	64,79	100,00
	1929.	27,18	1,87	10,99	59,96	100,00
	1928.	28,62	3,89	11,89	55,00	100,00
	1927.	32,53	4,26	12,22	50,99	100,00

No augšā pievestiem skaitļiem redzams, ka ziemas rudzu kopražas sadalījums 1930. gadā pa atsevišķiem valsts apgabaliem diezgan manāmi atšķiras no šo rudzu kopražas sadalījuma iepriekšējā 1929. gadā. Tā kamēr 1929. gadā Vidzemes apgabalā ražotais ziemas rudzu daudzums sastāda 20,36% no visas ziemas rudzu kopražas valstī, tikmēr 1930. gadā — 28,27%. Kurzēmē ražoto ziemas rudzu procentos abos minētos gados palicis gandrīz bez jebkādas lielas pārmaiņas, jo kā 1930., tā

arī 1929. gadā Kurzēmē ražoto ziemas rudzu daudzums sastāda apm. piekto daļu no rudzu kopražas valstī. Zemgalē 1930. gadā ražota nepilna ceturtdaļa, bet Latgalē — 28,16% no ziemas rudzu kopražas valstī. 1930. gadā vairāk nekā trešā daļa (37,46%) no vasaras rudzu kopražas valstī ievākta Latgales apgabalā. Vidzemes un Zemgales apgabalos 1930. gadā ievākto vasaras rudzu daudzums ir samērā vienāds — katrā apgabalā nedaudz vairāk kā piektā daļa no vasaras rudzu kopražas valstī.

Samērā vismazāk vasaras rudzu ražots Kurzemes apgabalā — tikai 17,32% no visas kopražas valstī. Kā zināms, galvenākie ziemas kviešu ražošanas rajoni atrodas Zemgales apgabalā, kurā 1930. gadā ievāktas trīs piektdaļas no visas ziemas kviešu kopražas valstī. Kurzemes apgabalā 1930. gadā ražoto ziemas kviešu daudzums sastāda vairāk nekā piekto daļu no šo kviešu kopražas valstī. Uz Vidzemes

apgabalu krit tikai nedaudz vairāk kā desmitā daļa, bet uz Latgali tikai 7,07% no visas ziemas kviešu kopražas valstī. Vairāk nekā puse (52,04%) no visiem vasaras kviešiem 1930. gadā ražots Vidzemes apgabalā. Kurzemē 1930. gadā ražoto vasaras kviešu daudzums sastāda nedaudz vairāk kā piekto daļu, bet Latgalē tikai desmito daļu no visas vasaras kviešu kopražas valstī. Miežu kopražas dau-

Laukaugu kopražā 1930. gadā atsevišķos apgabalos (%).
Récolte totale des fruits des champs en 1930 par provinces (%).

dzums 1930. gadā samērā vienlīdzīgi sadalās pa visiem valsts apgabaliem, izņemot vienīgi Kurzemes apgabalu, kurā miežu ražots mazāk nekā pārējos apgabalos. Vairāk nekā trešā daļa no visas auzu kopražas valstī 1930. gadā krit uz Vidzemes apgabalu. Pārējos trijos apgabalos auzu kopražā savstarpēji sadalās samērā vienlīdzīgās daļās. Zirņu ražošanas galvenie rajoni atrodas Latgalē. Šinī apgabalā 1930. gadā ražoto zirņu daudzums sastāda divas piektdaļas no visas zirņu kopražas valstī. Zemgales apgabalā 1930. gadā ražota vairāk nekā trešā daļa no zirņu kopražas valstī, Vidzemē — 15,04%, bet Kurzemē tikai 9,04% no šās kopražas. 1930. gadā gandrīz divas trešdaļas no līnu šķiedras kopražas krit uz Latgales apgabalu. Vidzemes apgabalā minētā gadā ražota ne-

daudz vairāk nekā piektā daļa no līnu šķiedras kopražas, Zemgalē nepilna desmitā daļa, bet Kurzemē tikai 2,76%. Kas attiecas uz kartupeļiem, tad 1930. gadā Vidzemes apgabalā ražots 37,30% (1929. gadā 33,65%) no visas kartupeļu kopražas valstī, Kurzemē — 21,45% (20,21%), Zemgalē — 20,50% (21,62%) un Latgalē — 20,35% (24,34%).

Līdz šim esam apskatījuši laukaugu ražas apmērus vienīgi kvantitatīvā ziņā, kādēļ šeit nedaudz vārdos raža jāapskata arī no kvalitatīvās puses. Šinī ziņā gan mums pagaidām ir vēl visai trūcīgas ziņas un jāapmierinājas vienīgi ar lauksaimniecības brīvprātīgo korespondentu ziņojumiem attiecībā uz labību tilpuma svaru. Pēc minēto korespondentu ziņojumiem, viens pūrs labības graudu svēris:

1 pūrs graudu svēra kilogramos.
Poids d'un pèse-grain en kg.

Čadi Années	Rudzi, ziemas Seigle d'hiver	Kvieši, ziemas Froment d'hiver	Mieži Orge	Auzas Avoine	Zirņi Pois
1930.	49,06	51,89	43,36	34,09	51,09
1929.	48,48	51,20	45,39	35,33	52,62
1921—1930.	47,90	50,07	40,38	30,39	49,51

No pievestiem skaitļiem redzams, ka ziemāju labību raža 1930. gadā netikai kvantitatīvi, bet arī kvalitatīvi ziņā, jo kamēr pūrs ziemas rudzu 1929. gadā svēris 48,48 klgr., tikmēr 1930. gadā — 49,06 klgr. Tas pats sakāms arī par ziemas kviešiem, arī to svars 1930. gadā ir lielāks nekā 1929. gadā. Kas attiecas uz vasarāju labībām, miežiem, auzām un zirņiem, tad to svars 1930. gadā ir nedaudz mazāks nekā iepriekšējā 1929. gadā.

Pagājušā 1929. gadā valsts statistiskai pārvaldei bija iespējams, pateicoties valsts sēkļu kontroles pretimnāksšanai, publicēt arī ziņas par labību tīrību, digšanas sparū un spējām. Šogad, par nožēlošanu, valsts sēkļu kontrolei nav bijis iespējams augsminētās labību analīzes izdarīt, kādēļ ziņu publicēšana par labību tīrību un digšanas spējām un sparū tekošā gadā izpaliek. Cerams, ka minētās ziņas statistiskā pārvalde varēs atkal sniegt nākošā gada izdevumā.

Lai priestu par mūsu laukaugu ražas apmēriem, salīdzinot tos ar citu, mums samērā līdzīgos klimatiskos apstākļos atrodošos valšku to pašu laukaugu ražām, šeit pievedīsim dažus salīdzinošus skaitļus par augšā minēto jautājumu. (Ziņas ņemtas no Romas starptautiskā zemkopības institūta izdotās gada grāmatas, kurās vajadzības gadījumos papildinātas ar datiem no attiecīgu valšku statistiskajiem periodiskiem vai speciāliem izdevumiem).

Rudzi. — Seigle.

	Pirms kara Avant-guerre			
	1930.	1929.	1928.	
	No 1 ha kvintalu En quint. par ha			
Latvija — Lettonie .	13,7	10,1	8,1	9,2
Igaunija — Estonie .	14,0	11,0	10,2	11,0
Lietava — Lithuanie .	13,0	12,4	10,3	9,0

Polija — Pologne .	11,8	10,8	13,0	11,2
Somija — Finlande .	15,6	14,8	12,0	11,2
Dānija — Danemark .	27,9	30,8	—	33,1
Vācija — Allemagne .	16,4	17,3	16,6	18,6
Krievija — U. R. S. S.	—	—	7,7	7,5

Kvieši. — Froment.

	Pirms kara Avant-guerre			
	1930.	1929.	1928.	
	No 1 ha kvintalu En quint. par ha			
Latvija — Lettonie .	17,0	10,8	11,4	12,3
Igaunija — Estonie .	9,3	10,5	10,3	—
Lietava — Lithuanie .	13,8	12,1	12,4	10,4
Polija — Pologne .	13,5	11,8	13,6	12,4
Somija — Finlande .	16,2	15,7	14,1	11,2
Dānija — Danemark .	27,9	30,8	—	33,1
Vācija — Allemagne .	20,1	20,9	19,9	22,7
Krievija — U. R. S. S.	—	—	8,5	6,0

Mieži. — Orge.

	Pirms kara Avant-guerre			
	1930.	1929.	1928.	
	No 1 ha kvintalu En quint. par ha			
Latvija — Lettonie .	10,6	11,4	4,9	9,0
Igaunija — Estonie .	11,1	10,8	8,0	10,2
Lietava — Lithuanie .	10,3	12,2	9,5	8,7
Polija — Pologne .	11,9	11,8	15,1	11,8
Somija — Finlande .	12,3	12,5	11,9	9,3
Dānija — Danemark .	28,0	29,9	—	23,1
Vācija — Allemagne .	17,8	20,8	19,3	—
Krievija — U. R. S. S.	—	—	8,2	8,0

Kartupeli. — Pommes de terre.

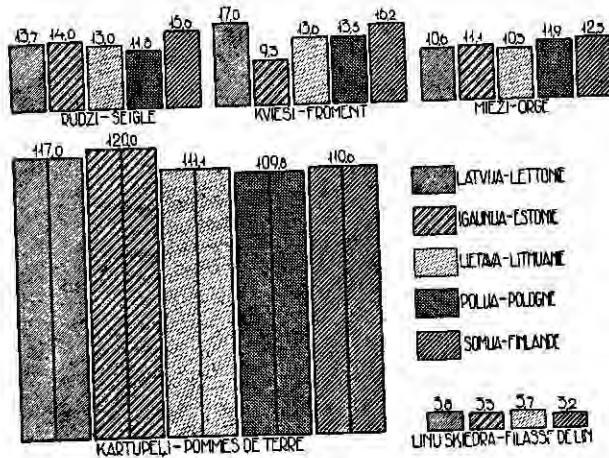
	Pirms kara Avant-guerre			
	1930.	1929.	1928.	
	No 1 ha kvintalu En quint. par ha			
Latvija — Lettonie .	117,0	130,7	40,1	80,2
Igaunija — Estonie .	120,0	121,2	67,0	104,0
Lietava — Lithuanie .	111,1	148,6	76,1	66,8
Polija — Pologne .	109,3	—	113,4	103,1
Somija — Finlande .	110,6	116,4	94,1	62,0
Dānija — Danemark .	146,1	160,9	—	148,3
Vācija — Allemagne .	158,1	141,4	130,4	137,7
Krievija — U. R. S. S.	—	80,0	—	69,1

Linu šķiedra — Filasse de lin.

	1930.	1929.	1928.	Pirms kara	
				Avant-guerre	Apr. 1914.
	No 1 ha kvintalu En quint. par ha				
Latvija — Lettonie .	3,8	3,9	2,1	4,3	—
Igaunija — Estonie .	3,3	3,3	2,5	4,0	—
Lietava — Lithuanie .	3,7	4,2	3,0	4,4	—
Polija — Pologne .	—	—	6,7	5,1	—
Somija — Finlande .	3,2	3,0	2,4	—	—
Dānija — Danemark .	—	—	—	—	—
Vācija — Allemagne .	—	—	—	—	—
Krievija — U. R. S. S.	—	2,6	—	4,0	—

No augšminētā starptautiskā galvenāko lauku caurmēra ražu salīdzinošā

pārskata redzams, ka 1930. gadā mēs ražas ziņā jau esam pārspējuši dažas citas mums klimatiskā ziņā radnieciskas valstis. Tā rudzu caurmēra raža pie mums 1930. gadā ir augstāka nekā Lietavā un Polijā. Kviešu caurmēra raža nie mums 1930. gadā ir bijusi samērā augstāka nekā Igaunijā, Lietuvā un Polijā, miežu raža augstāka nekā Lietavā; kartupeļu raža augstāka nekā Lietavā, Polijā un Somijā; linu šķiedras raža augstāka nekā Igaunijā, Lietuvā un Somijā. Pievestie skaitļi liecina, ka 1930. gadā šeit minēto lauku ražības ziņā mūsu lauksaimnieki ir tuvinājušies citu valstu lauksaimniekiem, kuri parasti no saviem laukiem vēl arvien iegūst augstākas ražas nekā mūsu zemkopji. Jācer, ka tuvākā vai tālākā nākotnē šīs lauku ražas starpības pakāpeniski izlīdzināsies.

Laukaugu caurmēra raža 1930. gadā
Latvijā un citās valstīs.
Récolte moyenne des fruits des champs en
1930 — en Lettonie et en autres Etats.

Laukaugu kopražas vērtība.

Kā zināms, lauku kopražas vērtība atkarīga kā no ražas daudzuma, tā arī no cenām, par kādām vietējos tirgos vai arī savās saimniecībās lauksaimnieki ir varējuši savu ražu realizēt, resp. to pārdot. Pirmos pēckara gados lauku kopražas vērtība pakāpeniski pieauga, pie kam šī kopražas vērtības pieaugšana gandrīz nepārtraukti turpinājusies līdz 1925. gadam.

Vēlākos gados jau novērojama diezgan liela lauku kopražas vērtības svārstība uz vienu vai otru pusi, skatoties pēc vispārējā saimnieciskā stāvokļa. 1929. gadā lauku ražas kopvērtība ir bijusi samērā visaugstākā, jo šīnī gadā tā sasniegusi un pat pārsniegusi visu iepriekšējo pēckara un arī pirmskara gadu vidējo lauku kopražas vērtību. Ražoto galvenāko lauku vērtību pēdējos trīs gados raksturo sekošais pārskats:

Ražoto laukaugu vērtība 1000 latos.
Valeur en 1000 de lats des fruits des champs récoltés.

		1930.	1929.	1928.	1921.—1929.	1913.
Rudzi — Seigle	Ls	65 734	53 927	63 623	56 836	57 962
	%	121,89	100,00	—	—	—
	%	115,88	94,88	111,94	100,00	—
	%	113,41	93,04	109,77	98,08	100,00
Kvieši — Froment	Ls	29 296	18 960	24 654	16 132	9 253
	%	154,81	100,00	—	—	—
	%	181,00	117,83	152,83	100,00	—
	%	316,01	204,01	266,44	174,34	100,00
Mieži — Orge	Ls	30 538	44 590	20 701	31 439	36 198
	%	68,40	100,00	—	—	—
	%	97,13	141,83	65,94	100,00	—
	%	84,36	123,18	57,19	86,85	100,00
Auzas — Avoine	Ls	46 976	67 278	40 720	48 883	54 732
	%	69,82	100,00	—	—	—
	%	96,10	137,83	83,30	100,00	—
	%	85,83	122,82	74,40	89,31	100,00
Zirņi — Pois	Ls	16 871	19 157	7 835	9 757	6 527
	%	88,07	100,00	—	—	—
	%	172,81	196,34	80,30	100,00	—
	%	258,48	293,00	120,04	149,49	100,00
Kartupeļi — Pommes de terre	Ls	66 245	97 179	53 387	56 055	38 729
	%	68,17	100,00	—	—	—
	%	118,18	173,36	95,24	100,00	—
	%	171,05	250,82	137,85	144,74	100,00
Linu sēkla — Graine de lin	Ls	4 932	9 349	4 608	6 857	5 954
	%	52,75	100,00	—	—	—
	%	71,03	136,34	67,20	100,00	—
	%	82,84	157,02	77,39	115,17	100,00
Linu šķiedra — Fibasse de lin	Ls	23 268	30 084	30 305	32 593	26 934
	%	77,34	100,00	—	—	—
	%	71,39	92,30	92,83	100,00	—
	%	86,39	111,70	112,82	121,01	100,00
Kopā — Total	Ls	283 860	340 524	245 833	258 552	236 289
	%	83,30	100,00	—	—	—
	%	109,79	131,70	95,08	100,00	—
	%	120,13	144,11	104,04	109,42	100,00

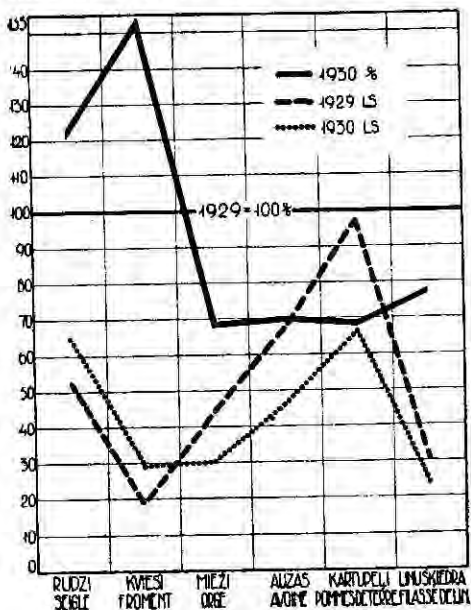
Neskatoties uz to, ka 1930. gadā no vairākiem laukaugiem ievākta samērā augstāka kopražā, kas it sevišķi sakāms par ziemas rudziem un kviešiem, tomēr, kā tas redzams no augšā pievestā pārskata, visumā galveno laukaugu kopražas vērtība 1930. gadā ir caurmērā visā valstī par 16,04% zemāka nekā iepriekšējā 1929. gadā. Tas izskaidrojams kā ar samērā zemākām lauksaimniecības ražojumu cenām, tā arī ar dažu lauku zemākām kopražām.

Apskatot atsevišķu laukaugu kopražas vērtības, redzams, ka rudzu ražas kopvērtība 1930. g., neskatoties uz samērā zemāku cenām, ir samērā par 21,80% augstāka nekā iepriekšējā 1929. gadā, kā arī par 13,41% augstāka nekā šī vērtība bijusi pirmskara gados. Sāds stāvoklis ar rudziem izskaidrojams ar visai labu minētā laukauga kopražā. Kviešu kopražas vērtība 1930. gadā ir par 54,51% lielāka nekā iepriekšējā gadā un pārsniedz vairāk

nekā trīskārtīgi pirmskara gadu kviešu ražas kopvērtību. Miežu kopražas vērtība 1930. gadā ir visai zema, jo sastāda tikai 68,40% no iepriekšējā 1929. gada miežu kopvērtības vai 84,36% no pirmskara gadu kopvērtības, kas izskaidrojams kā ar samērā zemāku miežu kopražu, tā arī ar zemām miežu cenām. Arī auzu kopražas vērtība 1930. gadā ir caurmērā par 30,18% mazāka nekā 1929. gadā vai par 14,17% mazāka nekā pirmskara gados. Tas pats sakāms arī par zirņu kopvērtību, kura 1930. gadā ir par 11,93% mazāka nekā

Par 100 kg. maksāts (latos).
Prix par 100 kg. (en lats).

	1930.	1929.	1928.
Rudzi — Seigle	18,00	22,84	29,81
Kvieši — Froment	26,80	29,82	36,26
Auzas — Avoine	13,75	19,78	27,85
Mieži — Orge	16,30	21,45	29,03
Zirņi — Pois	42,00	58,00	54,00
Kartupeļi	6,00	9,00	17,00
Pommes de terre			
Linsēklas	26,50	40,72	44,18
Lin, graine			
Linu šķiedra	121,00	137,18	207,00
Lin, filasse			

Laukaugu kopražas vērtība 1930. un 1929. g. (miljonos latu un %).
Valeur de la récolte totale des fruits des champs en 1930 et en 1929 (en millions de lats et en %).

1929. gadā. Kartupeļu kopražas vērtība 1930. gadā sastāda tikai 68,17% no 1929. gada kopvērtības. Linu šķiedras un sēkļu kopražas vērtība 1930. gadā samazinājusies, salīdzinot ar iepriekšējo 1929. gadu, pirmā par 22,86%, bet otrā par 47,25%.

Lai būtu redzams iemesls, kādēļ dažu laukaugu kopražas vērtība 1930. gadā samazinājusies, šeit, starp citu, pievedīsim dažus skaitļus par lauksaimniecības ražojumu cenām atsevišķos gados.

Pievēstie skaitļi nepārprotami liecina, ka visu pārskatā minēto lauksaimniecības ražojumu cenas 1930. gadā, salīdzinot ar iepriekšējo 1929. gadu, ir ievērojamā mērā samazinājušās, kas it sevišķi sakāms par vasarāju labībām un kartupeļiem.

Saknaugu raža.

Pēdējos piecos, sešos gados pie mums novērojama ar dažādiem saknaugiem aizņemtās platības pieaugšana, kas it sevišķi sakāms par lopbarības saknaugiem. Tas, saprotams, galvenā kārtā izskaidrojams ar lopkopības attīstības gaitu. Tā kamēr 1923. gadā dažādi lopbarības saknaugi aizņēma tikai 14 114,00 ha lielu aramzemes platību, tikmēr 1929. gadā — 21 587,07 ha, no kuriem 12 840,70 ha (vai 59,56%) aizņem lopbarības bietes (runkuļi), 4 367,02 ha (20,28%) lopbarības burkāni, 2 942,83 ha (13,68%) turnepši un 1 436,13 ha (6,65%) dažādi citi lopbarības saknaugi.

Kas attiecas uz saknaugu (dārzāju) ražu, tad pagaidām ziņas ievāktas vienīgi par kāpostiem, burkāniem un turnepšiem. Šo dārzāju caurmēra ražu pēdējos divos gados raksturo sekojošais pārskats. (Sk. tabeļi 55. lpp.)

No pievestiem skaitļiem redzams, ka visu pārskatā minēto dārzāju caurmēra raža 1930. gadā ir zemāka nekā iepriekšējā gadā. Tā kāpostu caurmēra raža 1930. gadā, salīdzinot ar 1929. gadu, samazinājusies Vidzemes apgabalā par 32,06%, Kurzemē par 31,40%. Zemgalē par 29,85%, Latgalē par 38,00%, bet caurmērā visā valstī par 34,55%. Samērā labākā kāpostu

caurmēra raža (kvintalos rēķinot) 1930. gadā bijusi Zemgales apgabalā, kur no viena hektara ievākts caurmērā 151,30 kvintali kāpostu. Burkānu caurmēra raža 1930. gadā ir mazāka nekā iepriekšējā 1929. gadā — Vidzemes apgabalā par 25,80%, Kurzemē par 12,10%, Zemgalē par 27,13%, Latgalē par 14,35%, bet caurmērā visā valstī par 22,88%. Samērā labāko burkānu caurmēra ražu 1930. gadā ievākuši Kurzemes un pa daļai arī Zemgales lauksaimnieki. Arī turnepšu caurmēra raža 1930. gadā visos valsts apgabalos ir zemāka nekā iepriekšējā 1929. gadā un proti: Vidzemes apgabalā par 31,14%, Kurzemē par 5,17%, Zemgalē par 21,02%, Latgalē par 27,05%, bet

Sakņaugu raža no 1 ha kvintalos.

Rendement des tubercules en quintaux par ha.

		Vidzeme		Kurzeme		Zemgale		Latgale		Latvija Lettonie	
		No 1 ha kv. En quint. par ha	%	No 1 ha kv. En quint. par ha	%	No 1 ha kv. En quint. par ha	%	No 1 ha kv. En quint. par ha	%	No 1 ha kv. En quint. par ha	%
Kāposti	1930.	134,32	126,98	123,01	114,44	151,32	124,18	85,95	104,51	125,16	118,41
	1929.	197,78	186,96	179,64	167,02	215,80	177,02	140,68	171,06	191,24	180,92
	1921—1930.	105,79	100,00	107,49	100,00	121,90	100,00	82,24	100,00	105,70	100,00
Burkāni	1930.	118,06	96,19	142,61	105,01	136,32	101,68	93,14	108,42	123,42	97,17
	1929.	159,31	129,79	162,40	119,59	187,72	139,32	108,22	126,00	160,00	125,96
	1921—1930.	122,74	100,00	135,60	100,00	134,57	100,00	85,90	100,00	127,07	100,00
Turnepši	1930.	194,39	115,03	175,20	116,22	200,04	122,67	108,81	110,14	183,47	116,12
	1929.	282,22	167,07	184,72	122,52	253,29	155,32	151,01	152,66	252,86	160,04
	1921—1930.	168,96	100,00	150,72	100,00	163,07	100,00	98,79	100,00	158,00	100,00

caurmērā visā valstī par 27,42%. Absolūtos skaitļos rēķinot, samērā vislabāko turnepšu caurmēra ražu 1930. gadā ievākuši Zemgales un Vidzemes apgabalu lauksaimnieki.

Dažos valsts apvidos mūsu lauksaimnieki pastiprinātā mērā sākuši kultivēt cukurbietes. 1929. gadā ar cukurbietēm bijuši aizņemti Vidzemes apgabalā 131,51 ha, Kurzemē — 90,81 ha, Zemgalē — 1382,86 ha, Latgalē — 35,32 ha, bet visā valstī — 1640,50 ha.

Kas attiecas uz cukurbiešu caurmēra un kopražas apmēriem, tad tiešu ziņu par to trūkst, jo šis ziņas regulāri pagaidām vēl netiek vāktas. Zināmu ainu par cukurbiešu ražu dod šie ievietotā kartogramma par dzelzceļu pārvaļādājumiem, no kuras redzams, cik un no kādām stacijām ir cu-

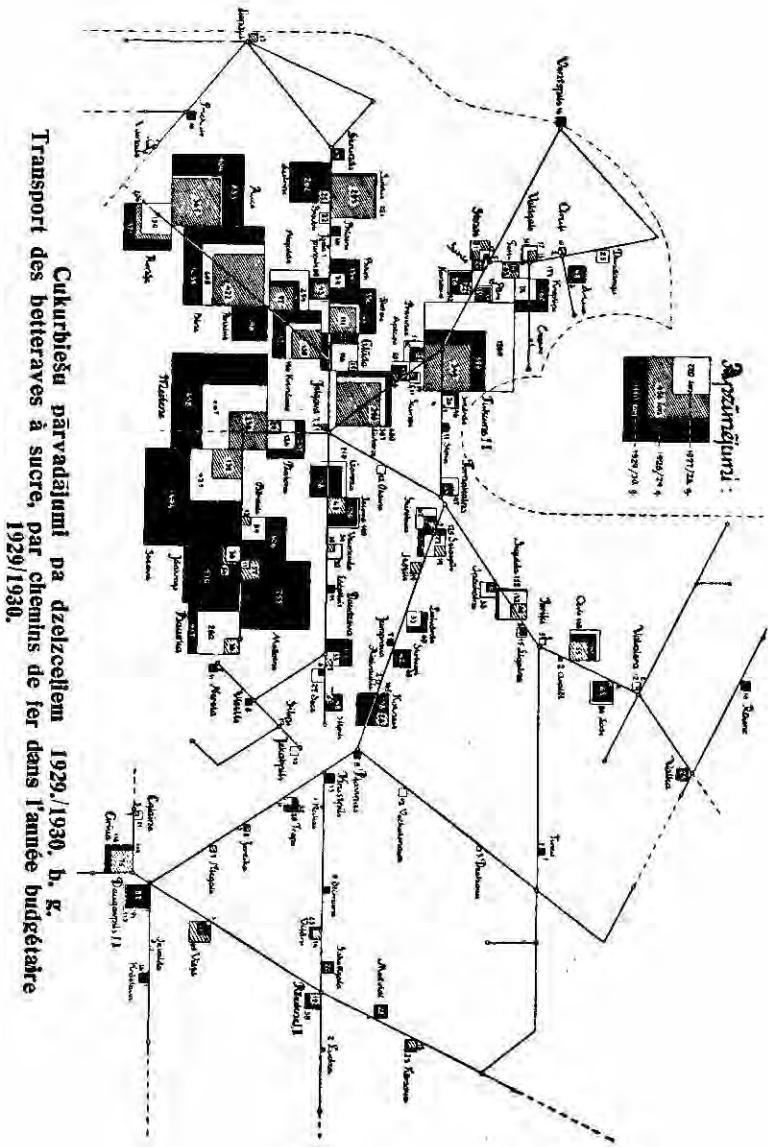
kurbietes nosūtītas. 1929./1930. gadā no Vidzemes apgabala stacijām ir nosūtītas 906 (iepriekšējā 1928./1929. g. — 183 tonnas) tonnas cukurbiešu, no Kurzemes 1011 (670 t.) tonnas, no Zemgales — 10824 t. (2796 t.) un no Latgales — 322 (234) tonnas cukurbiešu.

b) Tiruma zālāju un plavu siena raža.

Sakarā ar samērā straujo lopkopības, resp. piensaimniecības attīstības gaitu, mūsu lauksaimnieki sākuši piegriezt arī vien lielāku ievēribu kā mākslīgo, tā arī dabisko zālāju lauku ražības un siena kopražas paaelšanai. Tā starp citu jāatzīmē, ka pēdējo sešu gadu laikā (1923.—1929. g.) tiruma zālāju platība palielinājusies no

275 661,30 ha — 1923. gadā līdz 443 861,34 ha — 1929. gadā. Tādā kārtā tirumu zālāju platība minētā laikā pieaugusi visā valstī caurmērā par 61,02%. Arī dabisko zālāju, resp. plavu platība pieaugusi. Bez zālāju lau-

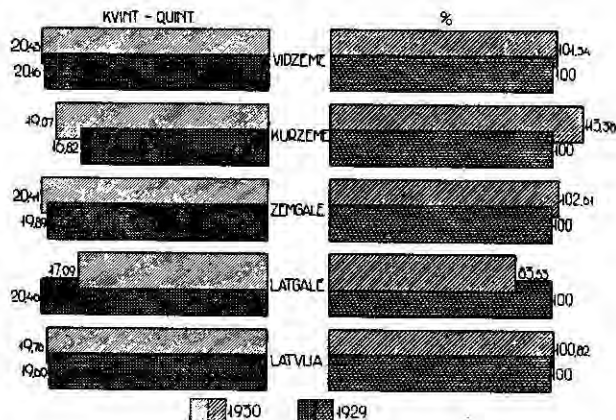
ku platības paplašināšanas piegriezta vēriba arī šo zālāju racionālākai izmantošanai. Sakarā ar sacīto, lopbarības — stena un ābolīna kopražas apmēri arī pieauguši, kas it sevišķi sakāms par ābolīgu.

Siena raža.

Pēdējos trijos gados siena caurmēra ražas apmēri pakāpeniski pieauguši. Tas vedams sakarā kā ar samērā labvēlīgiem zāles augšanas apstākļiem šajos gados, tā arī ar vispārējo dabisko zālāju lauku ražības celšanos, jo pēdējā laikā uzsākti diez-

gan plašos apmēros pļavu meliorēšanas darbi. Nosusinātas slapjās un mazražīgās pļavas, pārvēršot tās tādā kārtā par augļīgiem dabisko zālāju laukiem. Par sacīto liecina sekošais pārskats par siena caurmēra ražu atsevišķos apriņķos un apgabalos.

**Plavu siena vidējā caurmēra raža 1930. un 1929. g. (no ha kvint.)
Rendement moyen du foin de prairies en 1930 et en 1929 (en quint. par ha).**

Siena vidējā caurmēra raža no 1 hektara (kvintalos).

Rendement moyen du foin par hectare (en quintaux).

	1930	1929	1928	1920-1929
Rīgas . . .	21,63	19,84	19,20	20,63
Cēsu . . .	20,96	21,45	20,34	20,30
Valmieras . .	19,43	17,99	17,78	18,45
Valkas . . .	19,07	19,23	20,02	20,26
Madonas . . .	20,46	23,21	21,41	22,75
Vidzeme kv.	20,43	20,16	19,78	20,05
%	101,00	100,55	98,65	100,00
%	101,34	100,00	—	—
Liepājas . . .	18,53	15,79	15,78	18,29
Aizputes . . .	19,03	17,22	15,07	17,00
Kuldīgas . . .	18,94	18,01	16,35	18,50
Ventspils . . .	19,73	15,05	16,09	18,99
Talsu	19,53	17,15	16,46	17,61
Kurzeme kv.	19,07	16,82	15,94	18,17
%	104,05	92,57	87,73	100,00
%	113,38	100,00	—	—

Tukuma . . .	17,82	17,93	15,80	19,12
Jelgavas . . .	21,43	21,36	17,07	21,04
Bauskas . . .	21,82	20,68	16,82	20,92
Jēkabpils . .	21,63	19,12	15,20	19,82
Ilūkstes . . .	19,17	20,33	15,99	18,15
Zemgale kv.	20,41	19,89	16,25	20,25
%	100,78	98,22	80,25	100,00
%	102,61	100,00	—	—
Daugavpils . .	17,00	17,20	14,77	18,51
Rēzeknes . . .	16,47	23,94	16,18	19,83
Ludzas	14,52	19,26	13,19	18,72
Jaunlatgales	18,26	22,60	15,10	18,79
Latgale kv.	17,00	20,46	14,95	18,90
%	90,42	108,25	79,10	100,00
%	83,53	100,00	—	—
Latvija: kv.	19,78	19,80	17,68	19,60
Lettonie %	100,82	100,00	90,20	100,00
%	100,82	100,00	—	—

No augšā pievestiem skaitļiem redzams, ka siena caurmēra raža 1930. gadā ir visos valsts apgabalos, izņemot vienīgi Latgali.

augstāka nekā iepriekšējā 1929. gadā un proti: Vidzemes apgabalā par 1,34%, Kurzēmē par 13,38% un Zemgalē par 2,61%. Latgales apgabalā 1930. gadā siena caurmēra raža ir par 16,47% mazāka nekā 1929. gadā. Vispār caurmērā visā valstī siena caurmēra raža 1930. gadā ir gandrīz tāda pati kā 1929. gadā, kā arī gandrīz līdzinās vidējai pēckara gadu (1920.—1929. g.) siena caurmēra ražai. Absolūtos skaitļos (kvintālos) rēķinot, samērā augstākā siena caurmēra raža 1930. gadā ievākta Vidzemes un Zemgales apgabalos, kas it sevišķi sakāms par Rīgas, Bauskas, Jēkabpils un Jelgavas apriņķiem, kuŗos no viena hektara ievākti vairāk nekā 21 kvintāls siena.

Kā zināms, no dažāda rakstura un labuma pļāvām parasti tiek ievākta arī dažāda siena caurmēra raža, par ko liecina šādi skaitļi:

Ievākts no 1 ha (kvintālos).
Rendement en quint par ha.

Apgabali Provinces	Gadi Années	Upju pļāvās Prairies de fleuves	Purvu pļāvās Prairies marécageuses
Vidzeme	1930.	22,75	10,07
	1929.	22,77	10,82
	1920.—1929.	22,98	11,82
Kurzeme	1930.	22,06	10,42
	1929.	19,64	9,67
	1920.—1929.	21,79	11,33
Zemgale	1930.	23,43	11,52
	1929.	22,69	11,19
	1920.—1929.	23,16	12,76
Latgale	1930.	19,73	11,56
	1929.	23,36	14,08
	1920.—1929.	23,09	13,51
Latvija Lettonie	1930.	22,35	10,85
	1929.	22,30	11,35
	1920.—1929.	22,75	12,11

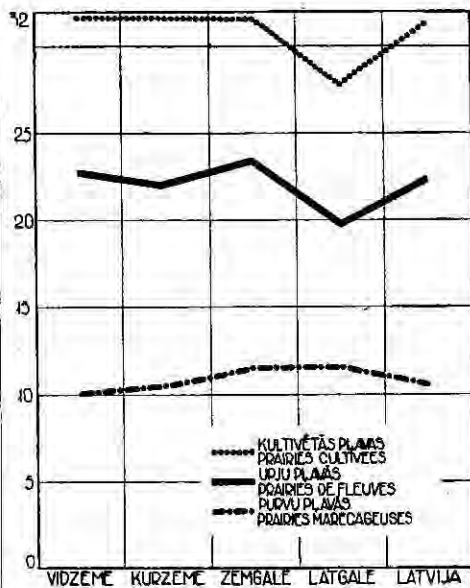
No pievestā pārskata skaidri redzams, ka upju pļāvās siena caurmēra raža ir nesalīdzināmi augstāka nekā purvu pļāvās, pie kam starpība starp upju un purvu pļavu caurmēra ražu ir samērā vienāda visos valsts apgabalos.

Tālāk vēl jāatzīmē, ka pie mums pēdējos gados arvien vairāk novērojams kultivēto pļavu platību pieaugums. Šās kategorijas pļavas samērā visvairāk sast-

pamas Vidzemes un Zemgales apgabalos, kas sevišķi sakāms par Madonas un Jelgavas apriņķiem. No kultivētām pļāvām ievākta šāda siena caurmēra raža:

Ievākts no viena hektara
kvintālu siena.
Rendement du foin en quint.
par ha.

	1930.	1929.	1928.
Vidzeme	31,87	30,85	29,59
Kurzēmē	31,61	27,20	24,47
Zemgalē	31,57	31,58	24,64
Latgalē	27,79	28,23	20,80
Caurmērā Latvijā: Moyenne en Lettonie			
Kultivētās pļāvās	31,34	30,13	26,90
Prairies cultivées			
Upju pļāvās	22,35	22,30	18,89
Prairies de fleuves			
Purvu pļāvās	10,85	11,35	10,88
Prairies marécageuses			

Pļavu siena caurmēra raža dažāda rakstura pļāvās 1930. gadā (no ha kvint.)
Rendement moyen du foin de prairies de différente nature en 1930 (en quint. par ha.).

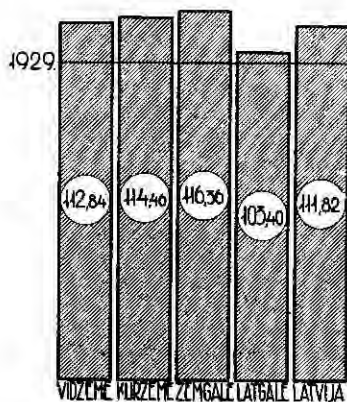
No pievestām skaitļu rindām nepārprotami ir redzams, ka kultivētās pļavas dod jūtami augstāku siena caurmēra ražu nekā upju pļavas. Kultivētās pļavās samērā augstākā siena caurmēra raža 1930. gadā ievākta Vidzemes apgabala apriņķos.

Kas attiecas uz pļavu siena kopražas apmēriem, tad to noteikšana 1930. gadā ir daudz vieglāk un pareizāk izdarāma nekā iepriekšējos gados, jo tagad ir zināmas sīkas ziņas par dažāda rakstura pļavu platību, kurās ievāktas 1929. gada vispārējā lauksaimniecības skaitīšanā.

Sakarā ar pļavu platības, kā arī ar augšā minēto siena caurmēra ražas pieaugumu, arī siena kopražas apmēri 1930. gadā ir lielāki nekā 1929. gadā. Lai novērstu varbūtējos pārpratumus, šeit gan reizē ar to jāpiezīmē, ka 1929. gadā siena kopražas apmēri aprēķināti no tās pļavu platības, kāda reģistrēta 1929. gada lauksaimniecības skaitīšanā. Pļavu siena kopražas apmēri pēdējos piecos gados bijuši šādi:

Siena kopražā (1000 kvintalos).
Rendement total du foin (en 1000 de quintaux).

		1930.	1929.	1928.	1927.	1926.	1920—1929.
Vidzeme	kvintali	6 946,2	6 157,7	6 035,5	7 107,6	6 377,8	6 346,2
	%	112,81	100,00	—	—	—	—
	%	109,45	97,03	95,10	112,00	100,50	100,00
Kurzeme	kvintali	3 680,5	3 215,4	3 047,2	4 121,5	4 118,1	3 382,8
	%	114,48	100,00	—	—	—	—
	%	108,80	95,05	90,08	121,84	121,74	100,00
Zemgale	kvintali	3 279,0	2 818,8	2 303,0	3 224,1	2 964,2	2 774,2
	%	116,38	100,00	—	—	—	—
	%	118,23	101,61	83,01	116,22	106,85	100,00
Latgale	kvintali	3 354,8	3 244,8	2 370,8	3 373,1	2 830,8	2 948,5
	%	103,40	100,00	—	—	—	—
	%	113,78	110,04	80,41	114,40	96,01	100,00
Latvija Lettonie	kvintali	17 261,4	15 436,5	13 756,5	17 826,3	16 291,0	15 451,7
	%	111,82	100,00	—	—	—	—
	%	111,71	99,00	89,03	115,37	105,43	100,00

Pļavu siena kopražā 1930. un 1929. g. (%).
Rendement total du foin de prairies en 1930 et en 1929 (en %).

Pļavu siena kopražā 1930. gadā, kā tas no augšā pievestā pārskata redzams, ir bijusi visos valsts apgabalos lielāka nekā iepriekšējā gadā un proti: Vidzemes apgabalā par 12,81%, Kurzēmē par 14,48%, Zemgalē par 16,38%, Latgalē par 3,40%, bet caurmērā visā valstī par 11,82%. Tādā kārtā samērā visvairāk siena kopražā 1930. gadā pieaugusi Zemgales un daļai arī Kurzemes apgabalos, kurpretim samērā maz minētā kopražā pieaugusi Latgales apgabalā. Arī salīdzinot ar vidējo pēckara gadu (1920.—1929. g.) siena kopražā, tā 1930. gadā pieaugusi caurmērā visā valstī par 11,71%.

Kā lopbarībai sienam ir no svara arī viņa kvalitāte (labums). Pēc Valsts statistiskās pārvaldes brīvprātīgo korespondentu ziņojumiem, ievāktā pļavu siena kvalitāte pēdējos gados bijusi šāda:

Siena kvalitāte.
Qualité du foin.

(Apzīmējumi: 4 = labs; 3 = vidējs; 2 =
= slihts).

(Légende: 4 = bon; 3 = moyen; 2 =
= mauvais).

	1930.	1929.	1928.	1927.	1920—1929
Vidzeme	2,74	3,88	2,56	3,90	3,37
Kurzeme	3,13	3,78	3,04	3,80	3,47
Zemgale	3,10	3,78	2,88	3,92	3,41
Latgale	2,71	3,76	2,89	3,65	3,22
Latvija	2,88	3,81	2,78	3,88	3,39
Lettonie					

Kā redzams no siena labuma raksturojošiem skaitļiem, 1930. gadā ievāktais pļavu siens ir bijis jūtami sliktākas kvalitātes nekā iepriekšējā 1929. gadā ievāktais siens, kas pa lielāku daļu izskaidrojams ar to, ka 1930. gadā bijuši samērā sliktāki siena ievākšanas apstākļi nekā iepriekšējā gadā. 1930. gadā kvalitātes ziņā samērā labāko pļavu sienu ievākuši Kurzemes un Zemgales apgabalu lauksaimnieki, kurpretim Vidzemes un arī Latgales apgabalos ievāktais pļavu siens ir bijis nesalīdzināmi sliktāks nekā abos iepriekšminētos valsts apgabalos.

Āboliņa raža.

Tīrumā sēto zālāju starpā galvenāko lomu spēlē āboliņš. Pēdējos trijos gados āboliņa caurmēra raža, kā to liecina apakšā pievestie skaitļi, pakāpeniski pieaugusi.

Āboliņa vidējā caurmēra raža
(no 1 hektara kvintalos).

Rendement moyen du trèfle
(en quintaux par hectare).

Apriņķi un apg. Districts et provinces	1930.	1929.	1928.	1920— 1929
Rīgas	40,36	29,71	28,62	30,11
Cēsu	37,90	31,01	31,13	29,15
Valmieras	40,83	25,66	31,16	30,90
Valkas	34,39	25,52	31,91	27,01
Madonas	35,96	30,88	30,67	28,94
Vidzemē: kv.	38,36	28,31	30,67	29,29
%	130,97	96,85	104,71	100,00
%	135,50	100,00	—	—

Liepājas	34,43	26,17	24,88	25,40
Aizputes	34,46	28,05	22,79	25,09
Kuldīgas	33,71	27,30	22,34	26,29
Ventspils	31,07	28,65	22,38	25,79
Talsu	34,44	27,93	23,21	26,13

Kurzemē: kv.	33,90	27,42	23,32	25,80
%	131,40	106,28	90,36	100,00
%	123,68	100,00	—	—

Tukuma	34,19	27,87	22,98	28,05
Jelgavas	33,55	28,51	21,15	25,74
Bauskas	33,69	28,72	18,24	26,00
Jēkabpils	35,03	28,51	23,96	27,30
Ilūkstes	29,53	30,90	28,39	24,88

Zemgalē: kv.	33,38	28,74	22,82	26,59
%	125,97	108,09	85,07	100,00
%	116,18	100,00	—	—

Daugavpils	30,03	26,10	24,43	25,21
Rēzeknes	28,87	34,34	24,95	26,88
Ludzas	23,01	26,98	24,51	24,71
Jaunlatgales	27,08	25,07	23,76	23,31

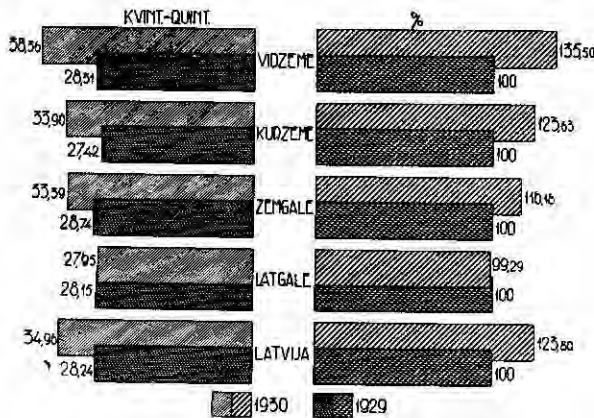
Latgalē: kv.	27,05	28,15	24,43	25,32
%	110,39	111,18	96,48	100,00
%	99,29	100,00	—	—

Latvijā: kv.	34,98	28,24	26,81	27,25
Lettonie %	128,29	103,63	97,65	100,00
%	123,80	100,00	—	—

Pēdējā 1930. g. āboliņa siena caurmēra raža ir Vidzemes apgabalā par 35,50% augstāka nekā iepriekšējā 1929. g., Kurzemē par 23,65% un Zemgalē par 16,18%. Kas attiecas uz Latgali, tad tur āboliņa caurmēra raža 1930. gadā ir gandrīz tāda pati kā 1929. gadā. Vispār caurmērā visā valstī āboliņa caurmēra raža 1930. gadā ir par 23,90% augstāka nekā iepriekšējā gadā. Kvintalos rēķinot, samērā augstāko āboliņa caurmēra ražu 1930. gadā ievākuši Vidzemes apgabala lauksaimnieki, kas it sevišķi sakāms par Rīgas un Valmieras apriņķiem.

Tālāk atzīmējams, ka samērā augstākā āboliņa caurmēra raža ievākta no jaunākiem — 1—2 gadīgiem āboliņa laukiem, kurpretim vecie — 2—3 gadīgi āboliņa

lauki parasti dod samērā zemākās āboliņa siena caurmēra ražas. Par sacīto liecina sekošais pārskats:

Āboliņa vidējā caurmēra raža 1930. un 1929. g. (no ha kvint.).
Rendement moyen du trèfle en 1930 et en 1929 (en quint. par ha).

Āboliņa raža no 1 ha kvintālos.
Rendement du trèfle en quint. par ha.

Apgabali Provinces		1—2 gadīgs de 1 à 2 ans	2—3 gadīgs de 2 à 3 ans
Vidzeme:	1930.	43,27	33,36
	1929.	35,36	20,95
	1920.—1929.	34,23	24,03
Kurzeme:	1930.	39,04	28,55
	1929.	33,49	21,14
	1920.—1929.	30,70	20,51
Zemgale:	1930.	39,49	27,28
	1929.	35,88	21,24
	1920.—1929.	32,40	20,84
Latgale:	1930.	29,86	25,90
	1929.	32,88	23,16
	1920.—1929.	28,60	21,83
Latvija: Lettonie	1930.	39,70	30,10
	1929.	34,34	21,35
	1920.—1929.	32,25	22,14

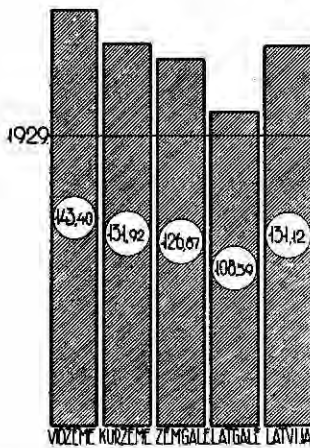
No blakus pievestā pārskata redzams, ka 1—2 gadīga āboliņa lauki vispār 1930. g. devuši no viena hektara apm. desmit kvintālu vairāk āboliņa siena nekā 2—3 gadīgie āboliņa lauki. Samērā augstāko āboliņa siena caurmēra ražu no 1—2 gadīgiem āboliņa laukiem ievākuši Vidzemes lauksaimnieki. Tas pats sakāms par vecā — 2—3 gadīga āboliņa laukiem.

Kas attiecas uz āboliņa siena kopražas apmēriem, tad tie, sakarā ar jau agrāk norādīto āboliņa, resp. tīruma zālāju lauku paplašināšanos, kā arī sakarā ar āboliņa siena caurmēra ražas pieaugumu, 1930. gadā ir jūtami augstāki nekā iepriekšējā 1929. gadā.

No tālāk pievestā pārskata redzams, ka 1930. gadā, salīdzinot ar iepriekšējo 1929. gadu, āboliņa siena kopražas pieaugusi Vidzemes apgabalā par 43,40%, Kurzemē par 31,02%, Zemgalē par 26,87%, Latgalē par 8,39%, bet caurmērā visā valstī par 31,12%. Ja savstarpēji salīdzinām āboliņa siena kopražu 1930. gadā ar vidējo pēckara gadu (1920.—1929. g.) āboliņa kopražu, tad redzams, ka pirmā par pēdējo ir lielāka visā valsts mērogā caurmērā par 94,86%.

Āboliņa kopraža (1000 kvintalos).
Rendement total du trèfle (en 1000 de quintaux).

		1930.	1929.	1928.	1927.	1926.	1920—1929.
Vidzeme	kvintali	6 268,0	4 371,0	3 979,2	3 831,1	2 594,5	3 180,9
	%	143,40	100,00	—	—	—	—
	%	197,05	137,41	125,10	120,44	81,00	100,00
Kurzeme	kvintali	2 986,6	2 264,0	1 783,0	2 564,6	1 583,6	1 859,3
	%	131,92	100,00	—	—	—	—
	%	160,63	121,77	95,00	137,93	85,17	100,00
Zemgale	kvintali	4 968,4	3 916,0	2 502,0	3 489,0	1 998,0	2 448,0
	%	126,97	100,00	—	—	—	—
	%	202,96	159,97	102,24	142,55	81,64	100,00
Latgale	kvintali	1 850,3	1 707,0	935,3	785,0	465,1	759,5
	%	108,30	100,00	—	—	—	—
	%	243,62	224,75	123,15	103,36	61,24	100,00
Latvija Lettonie	kvintali	16 073,3	12 258,0	9 200,4	10 670,3	6 641,3	8 247,7
	%	131,12	100,00	—	—	—	—
	%	194,65	148,62	111,65	129,37	80,53	100,00

Āboliņa kopraža 1930. un 1929. g. (%).
Rendement total du trèfle en 1930 et en 1929 (%).

Atsevišķos valsts apgabalos 1930. gadā ražotā āboliņa siena daudzumi sastāda no visas āboliņa kopražas valstī šādus procentus: Vidzemes apgabalā 39,00% (1929. gadā

35,66%), Kurzemē — 18,58% (18,47%), Zemgalē — 30,91% (31,95%) un Latgalē — 11,51% (13,92%).

Ja beidzot apskatām jautājumu par to, kāda ir bijusi āboliņa siena kopražas kvalitātīvā (labuma) ziņā, tad, kā tas no lauksaimniecības brīvpriekšmāko korespondentu iesūtītiem ziņojumiem redzams, tā bijusi šāda:

Āboliņa kvalitāte.

Qualité du trèfle.

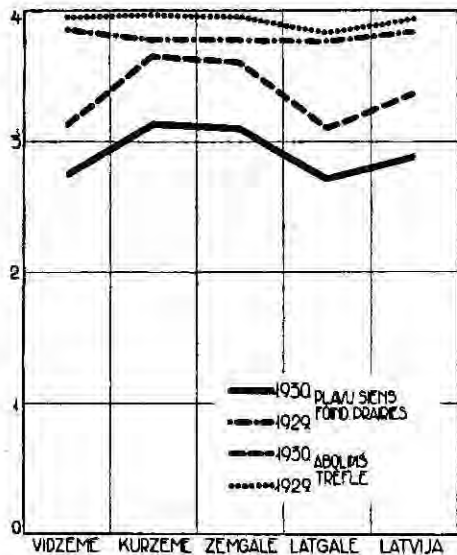
(Apzīmējumi: 4 = labs; 3 = vidējs; 2 = slikts).

(Légende: 4 = bon; 3 = moyen; 2 = mauvais).

	1930.	1929.	1928.	1927.	1920—1929.
Vidzeme	3,23	3,95	3,14	3,97	3,80
Kurzeme	3,85	3,06	3,39	3,80	3,57
Zemgale	3,80	3,95	3,49	3,92	3,54
Latgale	3,10	3,82	3,29	3,64	3,46
Latvija Lettonie	3,37	3,93	3,29	3,91	3,56

No pievestiem skaitļiem redzams, ka 1930. gadā ievāktā āboliņa siena ražas kvalitāte bijusi nedaudz zemāka nekā iepriekšējā 1929. gadā, kas pa lielākai daļai izskaidrojams ar to, ka 1930. gadā āboliņa

novākšanas laikā ir pastāvējis samērā neizdevīgāks laiks nekā 1929. gadā. Samērā labāko (kvalitātes ziņā) āboliņa sienu 1930. gadā ievākuši Kurzemes un Zemgales lauksaimnieki, kurpretim samērā zemākas kvalitātes āboliņa siens minētā gadā ievākts Latgales apgabalā.

Pļavu siena un āboliņa kvalitāte 1930. un 1929. g.
Qualité du foin de prairies et du trèfle en 1930 et en 1929.

Salmu raža.

Kā zināms, parasti ziemāju un vasarāju labību salmus lieto lielākos vai mazākos apmēros arī lopbarībai, pie kam sevišķi nepieciešami kļūst salmi kā lopbarības līdzeklis tajos gados, kuŗos padevusies samērā vājāka siena vai āboliņa raža. Nemoj vērā teikto, šeit īsumā apstāsimies arī pie ziemāju un vasarāju labību salmu caurmēra un kopražas apskatīšanas.

No sekojošā pārskata redzams, ka ziemāju labību (rudzu un kviešu) salmu caurmēra raža 1930. gadā ir bez izņēmuma visos valsts apgabalos augstāka nekā iepriekšējā 1929. gadā, kas it sevišķi sakāms par ziemas rudziem, kuru salmu caurmēra raža 1930. gadā ir lielāka nekā 1929. gadā. Vidzemes apgabalā par 37,7%, Kurzemē par 38,7%, Zemgalē par 41,0%, Latgalē par 27,3%, bet caurmērā visā valstī par 44,4%. Arī ziemas kviešu salmu caurmēra raža 1930. gadā visā valstī ir par 34,7% lielāka nekā 1929. gadā.

Apskatot vasarāju labību salmu caurmēra ražas, redzams, ka visu sekojošā pārskatā minēto galvenāko vasarāju labību salmu caurmēra raža 1930. gadā ir zemāka

Salmu caurmēra raža (no 1 ha kvintalos).
Rendement moyen de la paille (en quint. p. ha).

Apgabali Provinces	Gadi Années	Rudzi, ziemas	Kvieši, ziemas	Rudzi, vasaras	Kvieši, vasaras	Mieži Orge	Auzas Avoine
		Seigle d'hiver	From. d'hiver	Seigle d'été	From. d'été		
Vidzemē:	1930.	33,44	29,16	18,69	20,74	19,22	21,30
	1929.	24,27	21,24	19,07	21,81	19,80	21,88
	1921.—1930.	24,30	21,43	18,02	19,41	16,88	18,12
Kurzemē:	1930.	34,75	31,10	17,70	19,45	18,28	20,90
	1929.	25,04	22,56	20,50	21,87	20,58	22,05
	1921.—1930.	24,04	21,78	17,37	18,65	16,99	17,81
Zemgalē:	1930.	32,91	30,81	16,36	18,17	17,48	19,81
	1929.	23,34	21,22	18,39	19,40	20,57	21,98
	1921.—1930.	23,04	22,87	16,40	17,05	16,33	16,98

Latgalē:	1930.	24,47	21,35	12,87	14,22	14,42	15,84
	1929.	19,21	17,68	14,40	16,73	15,11	17,31
	1921.—1930.	17,49	16,65	12,51	13,44	12,57	13,31
Latvijā: Lettonie	1930.	32,05	28,61	16,43	19,16	17,93	20,02
	1929.	22,19	21,24	17,81	20,83	18,64	20,90
	1921.—1930.	22,59	21,68	16,09	18,20	15,82	17,03

nekā iepriekšējā 1929. gadā, pie kam sacītais attiecas uz visiem valsts apgabaliem. Vispār caurmērā visā valstī vasaras rudzu salmu caurmēra raža 1930. gadā, salīdzinot ar iepriekšējo 1929. gadu, samazinājusies par 7,75%, vasaras kviešiem par 8,02%, miežiem par 3,81% un auzām par 4,21%. Tādā kārtā samērā jūtāmākos apmēros 1930. gadā samazinājusies vasaras kviešu salmu caurmēra raža.

Kas attiecs uz ziemāju un vasarāju labību salmu kopražu, tad to raksturo sekošais pārskats.

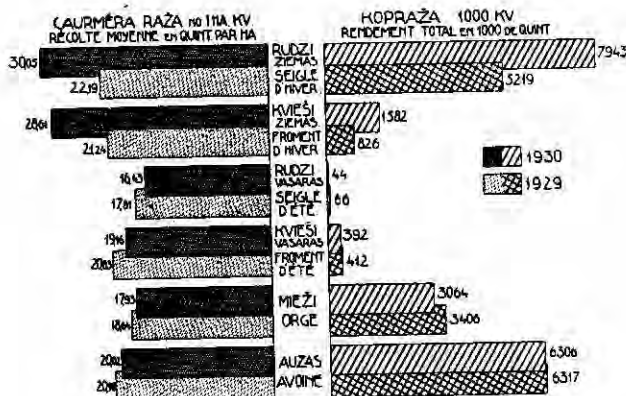
Salmu kopražs 1930. un 1929. g. (1000 kvintalos).
Rendement total de la paille en 1930 et 1929 (en 1000 de quint.).

		Vidzeme	Kurzeme	Zemgale	Latgale	Latvija Lettonie
Rudzi, ziemas — Seigle d'hiver	1930.	2 219,3	1 514,3	1 890,3	2 318,8	7 942,8
	1929.	1 194,2	1 046,7	1 171,5	1 806,3	5 218,8
Rudzi, vasaras — Seigle d'été	1930.	11,1	7,1	9,8	15,8	43,5
	1929.	28,8	8,2	14,7	14,4	65,9
Kvieši, ziemas — Froment d'hiver	1930.	188,8	372,2	903,2	117,7	1 582,0
	1929.	80,7	225,8	458,3	61,8	826,4
Kvieši, vasaras — Froment d'été	1930.	217,0	79,0	57,8	38,4	392,2
	1929.	224,6	83,1	67,9	36,8	412,4
Mieži — Orge	1930.	939,0	522,8	737,2	864,9	3 063,8
	1929.	1 023,5	573,7	944,0	864,8	3 405,7
Auzas — Avoine	1930.	2 293,7	1 523,3	1 312,8	1 175,7	6 305,3
	1929.	2 218,8	1 504,0	1 508,8	1 085,3	6 316,8
Mistris — Méteil	1930.	311,8	163,3	805,2	67,2	1 347,7
	1929.	249,1	131,7	634,0	36,8	1 052,2
Zirnāji — Pois	1930.	112,6	63,2	212,7	266,4	654,0
	1929.	92,8	45,8	212,7	199,8	551,1

Pievēstie skaitļi liecina, ka ziemas rudzu salmu kopražs 1930. gadā, salīdzinot ar iepriekšējo 1929. gadu, pieaugusi caurmērā visā valstī par 52,20%. Vēl jūtāmāk minētā laikā pieaugusi ziemas kviešu salmu kopražs, kura 1930. gadā ir gandrīz divreiz lielāka nekā iepriekšējā gadā. Vasaras rudzu, kviešu, miežu un auzu salmu kopražs turpretim 1930. gadā samazinājusies: vasaras rudziem par 33,90% (caurmērā visā valstī), vasaras kviešiem par 4,90%, miežiem par 10,04% un auzām par 0,18%. Tā

tad visjūtāmāk 1930. gadā samazinājusies vasaras rudzu salmu kopražā, bet vismazāk — auzu salmu kopražā. Mistra un zirnāju

salmu kopražā 1930. gadā diezgan jūtami pieaugusi: pirmo par 28,08% (caurmērā visā valstī) un otro par 18,84%.

Salmu caurmēra un kopražā 1930. un 1929. g.
Rendement moyen et total de la paille en
1930 et en 1929.

Kā ziemāju, tā arī vasarāju labību salmi 1930. gadā bijuši apmierinošas kvalitātes, kaut, gan zemākas nekā iepriekšējā 1929. gadā, par ko liecina sekošais pārskats.

Salmu labums,
Qualité de la paille.

(Apzīmējumi: 4 = labs; 3 = vidējs; 2 = slikts).

(Légende: 4 = bon; 3 = moyen; 2 = mauvais).

Ziemas labību Vasarāju labību
salmi salmi
Paille d'hiver Paille d'été

Reģions	Gads	Ziemas salmi (Paille d'hiver)	Vasarāju salmi (Paille d'été)
Vidzemē:	1930.	3,50	3,00
	1929.	3,00	3,00
	1928.	3,04	2,60
	1927.	3,08	2,00
	1926.	2,98	3,52
Kurzemē:	1930.	3,77	3,08
	1929.	3,72	3,08
	1928.	3,28	2,45
	1927.	3,04	3,21
	1926.	3,12	3,10

Reģions	Gads	Ziemas salmi	Vasarāju salmi
Zemgalē:	1930.	3,47	3,48
	1929.	3,04	3,04
	1928.	3,13	2,70
	1927.	3,78	2,92
	1926.	3,32	3,43
Latgalē:	1930.	3,27	3,20
	1929.	3,01	3,70
	1928.	3,01	2,67
	1927.	3,05	2,75
	1926.	2,90	3,47
Latvijā: Lettonie	1930.	3,01	3,00
	1929.	3,03	3,05
	1928.	3,00	2,05
	1927.	3,08	2,94
	1926.	3,12	3,42

No augšā pievestiem skaitļiem redzams, ka kvalitātes ziņā samērā labākie ziemāju labību salmi ievākti Kurzemes apgabalā, kurpretim vasarāju labību salmi samērā labāki bijuši Vidzemes apgabala apriņķos.

c) Lopkopības ražojumi.

Sakarā ar lopkopības, resp. piensaimniecības nozares vispārējo attīstības gaitu, Valsts statistiskā pārvalde pēdējos gados arī piegriež lielāku vērību ziņu ievākšanai par lopkopības ražojumu daudzumu, viņu patēriņu un tirdzniecību ar dažādiem lopkopības ražojumiem. Vispusīgas un izsmelošas ziņas par augšminētiem jautājumiem statistiskā pārvalde ievāca 1929./1930. g. izdarītajā produkcijas skaitīšanā. Šīs skaitīšanas rezultātus statistiskā pārvalde patlaban steidzamības kārtā apstrādā un sagatavo attiecīgos skaitliskos pārskatus, kuri, cik paredzams, tiks publicēti speciālā izdevumā tekošā gada rudenī. Līdz minēto pārskatu sastādīšanai un publicēšanai pagaidām šeit vēl jāapmierinājas ar vispārējo ziņu publicēšanu, kuras, lai gan tikai netiešā kārtā, raksturo lopkopības ražojumu apgrozību, tomēr dod zināmu pārskatu par lopkopības nozares vispārējo attīstības gaitu.

Piensaimniecība.

Apskatot jautājumu par piensaimniecības attīstības gaitu, pirmā kārtā krit svarā govslomu, resp. slaucamo govju skaita pieaugums. Otrkārt, no svara ir slaucamo govju piena ražas pacelšanas jautājums. Runājot par pirmo jautājumu, t. i. par slaucamo govju skaita pieaugšanu, jāizrāda, ka ziņas par slaucamo govju skaitu ievietotas šīs grāmatas nodalījumā „Mājlopi”. Tur ievietotie skaitļi nepārprotami liecina par slaucamo govju skaita pakāpenisku pieaugšanu.

Kas atiecas uz otru — govslomu piena ražas pacelšanas jautājumu, tad jāsaka, ka arī šim jautājumam ar katru gadu tiek piegriezta arvien lielāka vērība, par ko liecina apakšā pievestie pārskati.

Lielu lomu slaucamo govju ražības pacelšanā spēlē lopkopības pārraudzības biedrības, kuru skaits gandrīz visos valsts apgabalos pakāpeniski ar katru gadu pieaug. Pēc Zempkopības ministrijas lauksaimniecības pārvaldes publicētām ziņām, lopu pārraudzības biedrību skaits atsevišķos apgabalos un gados būlis šāds (skat. tabeļi).

Tālāk pievestie skaitļi rāda, ka 1930. g., salīdzinot ar iepriekšējo 1929. g., lopu pārraudzības biedrību skaits pieaudzis Vidzemes apgabalā par 8,00%, Zemgales par 14,01% un Latgales par 14,00%. Vispār visā valstī lopkopības pārraudzības biedrību

Lopkopības pārraudzības biedrību skaits uz 1. aprīli.

Nombre des Sociétés de Contrôle de l'élevage du bétail au 1. avril.

	1930.	1929.	1928.	1927.
Vidzemē . . .	379	349	320	305
Kurzemē . . .	127	129	115	108
Zemgalē . . .	204	178	163	139
Latgalē . . .	73	64	63	54
Latvijā . . .	783	720	661	606
Lettonie				

skaitis 1930. gadā pieaudzis caurmērā par 8,70%. 1930. gadā gandrīz puse — 48,00% (1929. gadā — 48,47%) no visām lopu pārraudzības biedrībām atrodas Vidzemes apgabalā, 16,22% (17,02%) Kurzemē, 26,08% (24,72%) Zemgalē un tikai 9,33% (8,80%) Latgales apgabalā.

Sakarā ar lopkopības pārraudzības biedrību pieaugumu, pieaudzis arī slaucamo govju skaits, kurš atrodas zem lopu pārraugu uzraudzības, par ko liecina šādi skaitļi:

Slaucamo govju skaits uz 1. aprīli.

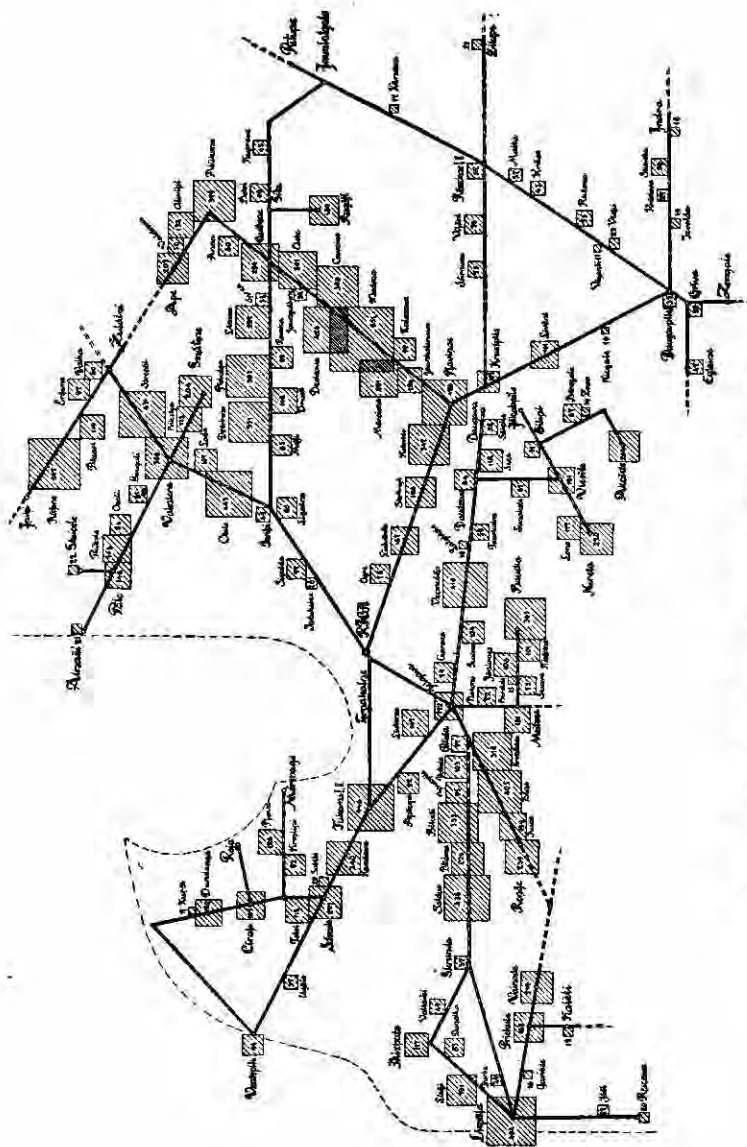
Nombre des vaches à lait au 1. avril.

	1930.	1929.	1928.	1927.
Vidzemē	62 604	56 640	51 119	52 525
Kurzemē	17 650	18 637	17 731	17 954
Zemgalē	36 318	30 446	28 121	25 053
Latgalē	6 737	5 172	5 056	4 662
Latvijā	123 309	110 895	102 027	100 194
Lettonie				

Pievestie skaitļi rāda, ka slaucamo govju skaits, kurš atrodas zem lopu pārraugu uzraudzības, 1930. gadā pieaudzis Vidzemes apgabalā par 10,53%, Zemgalē par 19,20% un Latgalē par 30,20%, bet caurmērā visā valstī par 11,00%. 1930. gadā vairāk nekā puse — 50,77% (1929. g. — 51,00%) no visām zem uzraudzības esošām slaucamām govīm atrodas Vidzemes apgabalā, 14,32% (16,81%) — Kurzemē, 29,45% (27,45%) Zemgalē un tikai 5,46% (4,00%) Latgales apgabalā.

Bez minētām lopkopības pārraudzības biedrībām, lopkopības attīstības gaitu 1929./1930. g. sekmējuši šādi kopdarbības pasākumi (pēc Zemkopības ministrijas zi-

nām): 43 sugas lopu audzētāju biedrības, 407 vaislas bullu stacijas, 152 vaislas ērzēļu stacijas, 145 vaislas kuiļu stacijas, 25 vaislas teķu stacijas un 175 putnu audzētavas.

Svēsta pārvaldājumi pa dzelzceļiem 1929./1930. b. g.
Transport du beurre par chemins de fer dans l'année budgétaire 1929/1930.

Piensaimniecības attīstības gaitu, starp citu, raksturo arī vēl koppienotavu skaits, kontrolei pieteiktā un izkontrolētā sviesta daudzums un piena un sviesta pārvadājumi pa dzelzceļiem.

Koppienotavu skaits.
Nombre des laiteries collectives.

	Kooperatīvās Coopératives	Privātās Privées	Kopā Total
1930.	426	37	463
1929.	469	70	539
1928.	455	67	522
1927.	465	83	548
1926.	449	110	559
1925.	422	118	540
1924.	367	99	466
1923.	319	88	407

No augšā pievestiem skaitļiem redzams, ka koppienotavu skaits vispār 1930. gadā nedaudz samazinājies, kas tomēr nebūt nenozīmē sviesta ražošanas samazināšanos, kā to mēs redzēsim no turpmāk pievestiem skaitļiem. Pienotavu skaita samazināšanās stāv sakarā vienīgi ar pienotavu pārveidošanos. Nepilnīgi iekārtotas rokas un citas mazākas pienotavas pārvērtušās krejošanas punktos, lai dotu vietu modernāki iekārtotām tvaika un cita mehāniska dzinēj spēka pienotavām.

Apskatot piensaimniecības ražojumus, mums galvenā kārtā krit svarā ražotā sviesta daudzums. Ražotā sviesta daudzumu zināmā mērā raksturo valsts sviesta kontrolei pieteiktā sviesta daudzums, kurš pēdējos divos gados bijis šāds:

Kontrolei pieteiktais un izkontrolētais sviesta daudzums.
Quantité de beurre annoncé au contrôle et contrôlé.

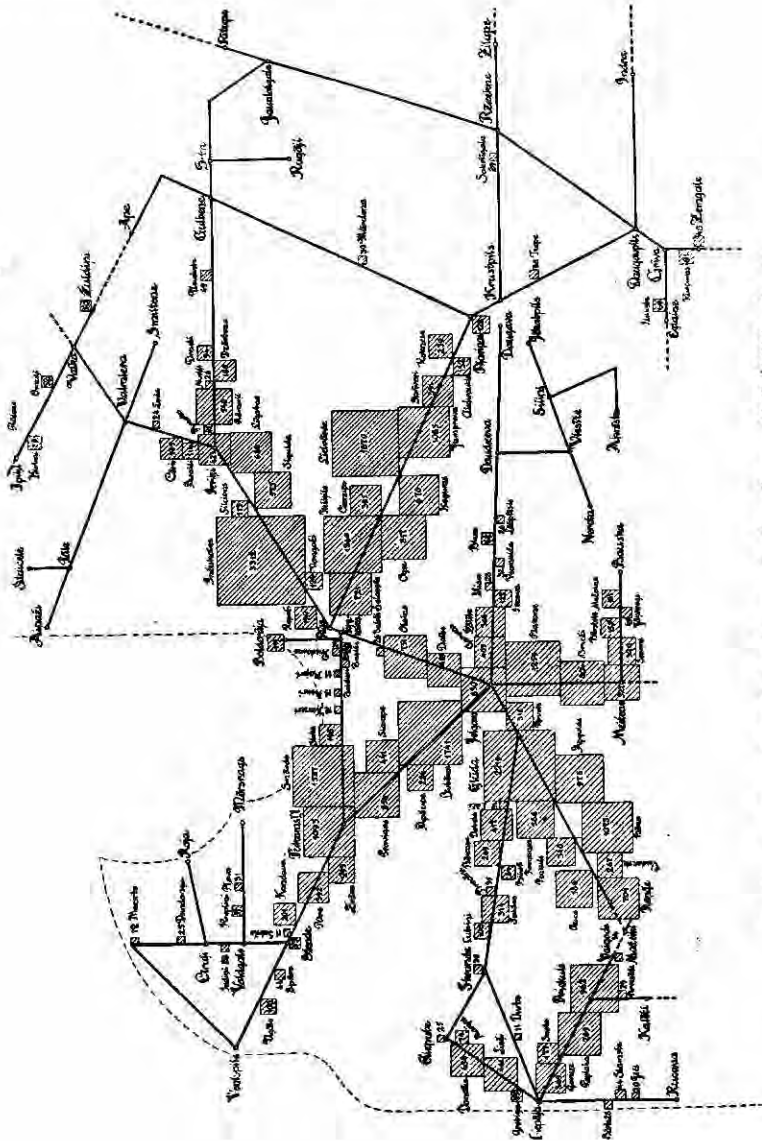
Mēneši — Mois	1930.	1929.	1925—1929.
Janvāris — Janvier	1 142 542,3	629 615,2	559 097,3
Februāris — Février	929 157,4	603 529,4	520 922,4
Marts — Mars	987 501,2	745 388,4	676 273,2
Aprīlis — Avril	1 276 553,2	1 009 853,2	809 635,7
Maijs — Mai	1 645 513,3	1 100 124,0	887 677,5
Jūnijs — Juin	2 294 280,4	1 930 603,2	1 449 861,3
Jūlijs — Juillet	2 486 355,2	2 113 381,3	1 574 708,7
Augusts — Août	2 157 171,2	1 974 545,2	1 380 080,7
Septembris — Septembre	2 206 193,2	1 731 873,3	1 253 138,3
Oktobris — Octobre	1 726 742,3	1 591 767,3	1 009 250,3
Novembris — Novembre	1 144 016,0	1 145 438,4	711 189,3
Decembris — Décembre	1 078 534,3	1 062 532,3	630 926,3
Kopā — Total	19 074 561,3	15 638 653,0	11 462 762,3
%	121,37	100,00	—
%	166,43	136,44	100,00

Valsts sviesta kontrolei pieteiktā sviesta daudzums ar katru gadu pakāpeniski pieaudzis. Pēdējā 1930. gadā ražotā sviesta daudzums ir caurmērā par 21,37% lielāks nekā tas bijis iepriekšējā 1929. gadā, kā arī ir par 66,43% lielāks par vidējo caurmērā pieteikto sviesta daudzumu 1925.—1929. g.

Piensaimniecības attīstības gaitu atsevišķos valsts apgabalos pa daļai raksturo arī piena un sviesta pārvadājumi pa dzelzceļiem, kādēļ šeit ievietojam dzelzceļu virsvaldes centrālās statistikas kartogrammas par minētiem piena un sviesta pārvadājumiem.

Pēc augšminētās centrālās statistikas sakopotām ziņām, 1929./1930. g. no Vidzemes apgabala dzelzceļu stacijām nosūtītas 9 551 tonna sviesta un 15 962 tonn. piena, no Kurzemes apgabala — 3 230 tonn. sviesta un 4 568 t. piena, no Zemgales apgabala —

5 579 t. sviesta un 20 384 t. piena, no Latgales apgabala — 1 163 t. sviesta un 79 t. piena. No visām dzelzceļu stacijām valstī 1929./1930. g. nosūtītas 19 523 t. sviesta un 40 993 t. piena.

Svaiga piena pārvadājumi pa dzelzceļiem 1929./1930. b. g.
Transport du lait frais par chemins de fer dans l'année budgétaire 1929/1930.

Galas produkcija.

Kamēr vēl galīgā veidā nav apstrādāti un sakopoti 1929./1930. saimn. gada produkcijas skaitīšanas materiāli, noteiktu skaitlisku datu par gaļas ražošanu un tās

patēriņu pagaidām vēl trūkst, kādēļ jāapmierinājas ar tām pašām ziņām, ko zemkopības ministrijas veterinārvalde sniedz par lopkautuvēs nokauto un gaļas izmeklēšanas stacijās apskatīto mājlopu skaitu.

Lopkautuvēs nokauto un gaļas izmeklēšanas stacijās apskatīto mājlopu skaits.

Nombre du bétail abattu dans les abattoirs et examiné dans les points d'examen de la viande.

	Gadi Années	Liellopi Bovins	Teli Veaux	Aitas Moutons	Cūkas Porcs
Vidzemē:	1930.	61 151	169 808	99 056	148 608
	1929.	73 041	163 262	107 885	107 112
	1928.	82 972	140 898	154 844	119 158
	1923.—1927.	67 645	132 400	136 171	125 398
Kurzemē:	1930.	16 146	73 366	34 617	16 292
	1929.	17 032	49 047	27 880	13 040
	1928.	21 354	57 435	40 812	17 873
	1923.—1927.	14 961	40 919	40 005	25 842
Zemgalē:	1930.	9 895	47 002	20 542	21 676
	1929.	12 014	43 658	22 166	17 701
	1928.	16 205	51 956	31 598	22 869
	1923.—1927.	10 678	37 042	31 214	19 613
Latgalē:	1930.	15 094	28 815	16 770	12 759
	1929.	18 719	29 734	17 845	7 910
	1928.	23 960	28 016	19 338	7 753
	1923.—1927.	19 874	19 808	14 978	10 222
Latvijā: Lettonie	1930.	102 286	318 991	170 985	199 335
	1929.	120 806	285 701	175 776	145 763
	1928.	144 491	278 305	246 592	167 653
	1923.—1927.	113 158	230 169	222 368	181 075

No pievestā pārskata redzams, ka nokauto liellopu skaits 1930. gadā visos valsts apgabalos ir mazāks nekā 1929. gadā un proti, Vidzemes apgabalā par 16,28%, Kurzemē par 5,20%, Zemgalē par 17,01%, Latgalē par 19,37%, bet caurmērā visā valstī par 15,33%. Procentuāli 1930. gadā nokauto liellopu skaits pa atsevišķiem valsts apgabaliem savstarpēji sadalās šādi: Vidzemes apgabalā 59,73% (1929. gadā 60,36%), Kurzemē — 15,70% (14,10%), Zemgalē — 9,07% (9,34%) un Latgalē — 14,78% (15,50%).

Kas attiecas uz nokautiem teļiem, tad to skaits 1930. gadā ir lielāks nekā iepriekšējā 1929. gadā — Vidzemes apgabalā caurmērā par 4,01%, Kurzemē par 49,33% un Zemgalē par 7,00%. Latgales apgabalā turpretim 1930. gadā nokauto teļu skaits ir par 3,00% mazāks nekā 1929. gadā. Vispār

visā valstī 1930. gadā nokauto teļu skaits ir caurmērā par 11,05% lielāks nekā 1929. gadā, pie kam pa atsevišķiem valsts apgabaliem nokauto teļu skaits savstarpēji sadalās šādi (procentos): Vidzemē — 53,23% (1929. gadā 57,14%), Kurzemē — 23,00% (17,17%), Zemgalē — 14,74% (15,23%) un Latgalē — 9,03% (10,11%). Visai jūtami 1930. gadā pieaudzis nokauto cūku skaits, pie kam sacitais attiecas bez izņēmuma uz visiem valsts apgabaliem. Tā Vidzemes apgabalā 1930. gadā nokauto cūku skaits pieaudzis, salīdzinot ar 1929. gadu, par 38,74%, Kurzemē par 24,00%, Zemgalē par 22,46%, Latgalē par 61,30%, bet caurmērā visā valstī par 36,75%. Atsevišķos valsts apgabalos 1930. gadā nokauto cūku skaits sastāda šādus procentus: Vidzemes apgabalā — 74,55% (1929. gadā 73,38%), Kurzemē — 8,17% (8,95%), Zemgalē — 10,88%

(12,14%) un Latgalē — 6,40% (5,48%). Ja beidzot apskatām nokauto aitu skaitu, tad redzams, ka tas, salīdzinot ar iepriekšējo 1929. gadu, visos valsts apgabalos, izņemot vienīgi Kurzemi, samazinājies un proti: Vidzemes apgabalā par 8,18%, Zemgalē par 7,33% un Latgalē par 6,02%. Vispār visā valstī nokauto aitu skaits 1930. gadā samazinājies caurmērā par 2,73%. Vidzemes apgabalā 1930. gadā nokauto aitu skaits sastāda 57,03% (1929. gadā 61,86%) no visā valstī nokauto aitu kopskaita, Kurzēmē — 20,25% (15,86%), Zemgalē — 12,01% (12,01%) un Latgalē — 9,01% (10,16%).

Vilnas raža.

Vēl arvien aitkopībai pie mums tiek piegriezta samērā maza ievēriba. Samērā reti pie mums sastopamas sugas aitas ar augstāzīgu vilnas ražu. Vispārējais aitu skaits arī pēdējos gados ir pakāpeniski samazinājies. Pēc valsts statistiskās pārvaldes lauksaimniecības brīvprātīgo korespondentu iesūtītiem ziņojumiem, aitu vilnas caurmēra un kopražā pēdējos gados ir bijusi šāda:

Vilnas raža.

Production de laine.

Vilnas raža no
Production de laine

Apgabali Provinces	Gadi Années	aitas vecākas par 1 gadu par brebis au- dessus d'un an.	lēja līdz 1 kadām par agneau au- dessous de 1 an	Kopražā 1000 kg. Production totale en 1000 de kg.
		kilogramos — kg.		
Vidzemē:	1930.	2,16	1,16	425,0
	1928.	1,84	1,00	486,7
	1927.	1,94	1,04	508,0
	1926.	1,83	0,95	480,0
	1925.	1,72	0,94	469,0
Kurzēmē:	1930.	2,21	1,16	349,0
	1928.	1,84	0,85	334,0
	1927.	2,01	0,99	393,0
	1926.	1,88	0,88	379,0
	1925.	1,78	0,94	357,0
Zemgalē:	1930.	2,17	1,10	353,0
	1928.	1,82	0,94	371,0
	1927.	1,97	0,96	403,0
	1926.	1,83	0,99	414,0
	1925.	1,80	0,94	404,0

Latgalē:	1930.	2,12	1,15	375,0
	1928.	1,80	1,00	345,0
	1927.	1,84	1,05	346,0
	1926.	1,88	1,02	359,0
	1925.	1,82	0,78	298,0

Latvijā: Lettonie	1930.	2,17	1,16	1 504,0
	1928.	1,92	0,96	1 538,2
	1927.	1,95	1,01	1 650,0
	1926.	1,87	0,97	1 632,0
	1925.	1,72	0,90	1 528,0

Kā redzams no pievestiem skaitļiem, aitu vilnas caurmēra raža 1930. gadā ir visos valsts apgabalos jūtami augstāka nekā iepriekšējos gados. Samērā augstāko vilnas caurmēra ražu 1930. gadā ievākuši Kurzemes aitkopji, kurpretim zemākā vilnas caurmēra raža ievākta Latgales apgabalā. Neskatoties uz šādu aitu vilnas caurmēra ražas pieaugumu, vilnas kopražā 1930. gadā tomēr ir mazāka nekā iepriekšējos gados, kas izskaidrojams ar aitu skaita samazināšanos. Pa atsevišķiem valsts apgabaliem 1930. gadā ražotās vilnas daudzums savstarpēji sadalās sekošā kārtā: Vidzemes apgabalā ražotās vilnas daudzums sastāda 28,30% no visas vilnas kopražas valstī, Kurzēmē — 23,21%, Zemgalē — 23,00% un Latgalē — 24,00%.

Olu raža.

Tāpat kā aitkopībai, arī putnkopībai mūsu lauksaimnieki nav vēl piegriezuši vajadzīgo ievēribu. Pēdējos gados gan, pateicoties zemkopības ministrijas gādībai, ir ierīkotas sugas putnu audzētavas. Pie mums galvenā kārtā audzē vistas. Pēc valsts statistiskās pārvaldes brīvprātīgo korespondentu iesūtītiem ziņojumiem, viena vista caurmērā gadā izdējusi sekošu skaitu olu:

Production moyenne annuelle d'oeufs par poule.

	1930.	1929.	1928.	1927.
Olu skaits				
Vidzemē	108	102	103	99
Kurzēmē	120	112	114	113
Zemgalē	110	108	106	104
Latgalē	114	97	97	95
Caurmērā Latvijā	111	104	105	102
Lettonie — moyenne				

No pievestiem skaitļiem redzams, ka samērā deģigākās vistas 1930. gadā sastopamas Kurzemes apgabala apriņķos, kurpretim mazāk deģigās tās bijušas Vidzemes apgabalā.

Lauksaimniecības blakus nozaru ražojumi.

No lauksaimniecības blakus nozarēm samērā redzamu lomu spēlē biškopība, kura nereti mūsu lauksaimniekiem dod diezgan jūtamus ienākumus. Biškopības attīstības gaitu pēdējos gados raksturo apakšā pievestie skaitļi par bišu saimju skaitu 1929. un 1923. gadā.

Bišu saimju skaits 1929. un 1923. g.
Nombre des colonies d'abeilles.

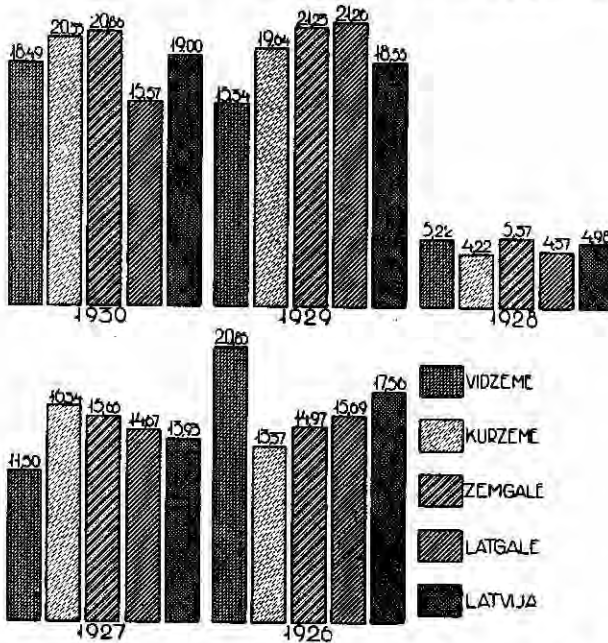
	1929.	1923.
Vidzemē	32 680	27 385
Kurzemē	14 899	13 073
Zemgalē	23 892	17 603
Latgalē	13 549	9 632
Latvijā — Lettonie	85 020	67 693

Pievestie skaitļi rāda, ka bišu saimju skaits kopš 1923. gada pieaudzis Vidzemes

apgabalā par 19,34%, Kurzemē par 13,87%, Zemgalē par 35,78%, Latgalē par 40,87%, bet caurmērā visā valstī par 25,00%. Tā tad samērā visjūtāmāk bišu saimju skaits pieaudzis Latgales un Zemgales apgabalos.

Pa atsevišķiem valsts apgabaliem bišu saimju skaits 1929. gadā savstarpēji sadalās šādi: Vidzemes apgabalā atrodas 38,44% (1923. gadā — 40,86%) no visu bišu saimju kopskaita valstī, Kurzemē — 17,82% (19,31%), Zemgalē — 28,10% (26,00%) un Latgalē — 15,04% (14,23%).

Biškopības attīstības gaitā ievērojamu lomu spēlē tas apstākļis, kā bišu saimes katrā atsevišķā gadā pārcietušas ziemu. Ievērojot sacīto, tad arī šeit pievēdīsim pārskatu par to, kā bites atsevišķu gadu ziemās pārciekušas. Pārskats sastādīts, pamatojoties uz valsts statistiskās pārvaldes brīvprātīgo lauksaimniecības korespondentu iesūtīto ziņojumu pamata.

Medus caurmēra raža. — Rendement moyen du miel.

Kā bites pārciekušas.
Hivernage des abeilles.
(% no korespondentu ziņojumu skaita)
(% du nombre des rapports des correspondants.)

	Labi Bon	Vidējīl Moyen	Slikti Mauvais
Vidzemē: 1930.	79,51	19,17	1,82
1929.	8,68	58,11	33,21
1928.	40,28	54,30	5,48
1927.	46,48	48,89	4,63
1926.	15,68	52,47	31,88

Kurzemē: 1930.	67,25	30,87	2,18
1929.	5,01	41,88	52,71
1928.	43,41	54,15	2,44
1927.	25,78	63,84	10,86
1926.	35,20	60,00	4,80
Zemgalē: 1930.	86,48	12,26	1,28
1929.	9,09	48,82	42,09
1928.	50,70	45,83	3,47
1927.	32,82	58,84	8,84
1926.	14,84	59,01	26,18

Latgalē:	1930.	72,63	25,70	1,67
	1929.	11,68	59,80	29,07
	1928.	42,60	52,07	5,33
	1927.	43,14	54,25	2,61
	1926.	10,07	40,94	48,99
Latvijā: Lettonie	1930.	78,06	20,43	1,61
	1929.	8,74	53,16	38,10
	1928.	43,61	51,80	4,38
	1927.	39,21	54,48	6,31
	1926.	18,84	54,16	27,00

Latgalē:	1930.	15,57	1,75
	1929.	21,98	1,76
	1928.	4,37	0,66
	1927.	14,67	1,93
	1926.	15,69	2,14
1923.—1925.		8,64	1,50
Latvijā: Lettonie	1930.	19,00	1,80
	1929.	18,36	1,38
	1928.	4,98	0,61
	1927.	13,83	1,33
	1926.	17,56	1,61
1923.—1925.		10,61	1,86

No augšā pievestā pārskata redzams, ka 1929./1930. gadā bites pārziemojušas reti labi, jo nevienā no pēdējo piecu gadu ziemām bites nav tik labi pārziemojušas, pie kam it sevišķi labi bišu saimes pārziemojušas Zemgalē un pa daļai arī Vidzemes apgabalu apriņķos.

Kas attiecas uz medus un vaska ražu, tad jāsaka, ka tā pa lielākai daļai atkarājas kā no bišu saimju pārziemošanas apstākļiem, tā arī no vispārējiem laika apstākļiem vasaras mēnešos. Sakarā ar labiem bišu saimju pārziemošanas un samērā izdevīgiem vasaras meteoroloģiskiem apstākļiem, 1930. gada vasarā medus un vaska raža bijusi viena no labākām pēckara gados, par ko liecina sekošie skaitļi:

Kā redzams, medus caurmēra raža (no vienas bišu saimes kilogramos) 1930. gadā bijusi Vidzemes un Kurzemes apgabalos augstāka nekā iepriekšējā gadā un proti: Vidzemē caurmērā par 20,55%, bet

**Medus un vaska kopražā.
Rendement total du miel et de la cire.**

Medus un vaska caurmēra raža (kilogramos no 1 bišu saimes).

Rendement moyen du miel et de la cire (en kg. par ruche).

		Medus Miel kg.	Vasks Cire kg.
Vidzemē:	1930.	18,49	1,39
	1929.	15,84	1,14
	1928.	5,22	0,57
	1927.	11,56	1,13
	1926.	20,85	1,43
1923.—1925.		9,26	1,16
Kurzemē:	1930.	20,33	1,88
	1929.	19,64	1,32
	1928.	4,22	0,56
	1927.	16,34	1,22
	1926.	13,37	1,50
1923.—1925.		13,37	1,64
Zemgalē:	1930.	20,86	1,56
	1929.	21,23	1,46
	1928.	5,37	0,62
	1927.	15,65	1,35
	1926.	14,07	1,62
1923.—1925.		11,57	1,43

		Medus Miel kgr.	Vasks Cire kgr.
Vidzemē:	1930.	604 253	45 425
	1929.	407 891	30 313
	1928.	138 800	15 156
	1927.	307 115	30 047
	1926.	554 402	38 024
Kurzemē:	1930.	302 897	28 010
	1929.	272 564	18 319
	1928.	58 565	7 772
	1927.	226 767	16 931
	1926.	185 549	20 817
Zemgalē:	1930.	498 387	37 988
	1929.	373 499	25 686
	1928.	94 474	10 908
	1927.	275 330	23 751
	1926.	263 367	28 501
Latgalē:	1930.	210 958	23 711
	1929.	204 776	16 856
	1928.	42 092	6 646
	1927.	141 301	18 590
	1926.	151 126	20 612
Latvijā: Lettonie	1930.	1 616 495	135 134
	1929.	1 258 730	91 174
	1928.	333 931	40 482
	1927.	950 513	89 319
	1926.	1 154 444	107 954

Kurzemē par 3,51%. Zemgales un Latgales apgabalos turpretim 1930. gadā ievākta zemāka medus raža nekā 1929. gadā, pirmā par 1,75% un otrā par 26,70%. Vispār visā valstī 1930. gadā ievāktā medus caurmēra raža ir par 2,43% augstāka nekā tā bijusi 1929. gadā. Kas attiecas uz vaska caurmēra ražu, tad tā 1930. gadā ir augstāka nekā iepriekšējā gadā Vidzemes apgabalā par 21,03%, Kurzemē par 42,42% un Zemgalē par 8,00%. Latgales apgabalā 1930. gadā ievākta pilnīgi tāda pati vaska raža kā 1929. gadā.

Sakarā ar labu medus un vaska caurmēra ražu, kā arī ar bišu saimju skaita palielināšanos, medus un vaska kopražas apmēri 1930. gadā ir jūtami lielāki nekā iepriekšējā 1929. gadā, par ko liecina iepriekš pievestais pārskats (skat. tab. 73. lpp.).

No pievestiem skaitļiem redzams, ka medus kopražā 1930. gadā (salīdzinot ar 1929. gadu) visos valsts apgabalos jūtami pieaugusi un proti, Vidzemes apgabalā par 48,14%, Kurzemē par 11,13%, Zemgalē par 33,44%, Latgalē par 3,02%, bet caurmērā visā valstī par 28,42%. Pa atsevišķiem valsts apgabaliem medus kopražā 1930. gadā savstarpēji sadalās sekošā kārtā (procentos): Vidzemē — 37,36% (1929. gadā — 32,11%), Kurzemē 18,74% (21,05%), Zemgalē — 30,88% (29,87%) un Latgalē — 13,05% (16,87%). Arī vaska kopražā 1930. gadā visos apgabalos pieaugusi — Vidzemē par 49,86%, Kurzemē par 52,90%, Zemgalē par 47,80% un Latgalē par 40,87%. Caurmērā 33,01% no vaska kopražas 1930. gadā krit uz Vidzemes apgabalu, 20,73% uz Kurzemi, 28,11% uz Zemgali un 17,55% uz Latgali.

5. Tirdzniecība ar lauksaimniecības ražojumiem.

a) Lauksaimniecības ražojumu cenas.

Sakarā ar vēl vienmēr nenokārtotiem lauksaimniecības ražojumu iekšējā tirgus apstākļiem, minēto lauksaimniecības ražojumu cenām daudzos gadījumos piemīt tīri gadījuma raksturs. Ziņas par mūsu galvenāko lauksaimniecības ražojumu siktirdzniecības cenām valsts statistiskā pārvalde ievāc no saviem speciāliem cenu brīvprātīgiem korespondentiem, kuri pa lielāki daļai atrodas ārpus pilsētās vai arī bieži apdzīvotās vietās, kur parasti tiek noturēti lielāki nedēļas vai gada tirgi. Šeit tālāk īpaši apskatīsim galvenāko lauksaimniecības ražojumu vidējās gada siktirdzniecības cenas ievērojamākās dažādu pilsētu pilsētās.

Sviests. — Beurre.

(Cena latos par vienu kilogramu.)

(Prix en lats par kg.)

		1930.	1929.	1928.	1921.
Rīga . .	Ls	3,42	4,07	3,96	2,44
	%	140	167	162	100
Madona . .	Ls	2,93	3,46	3,36	2,83
	%	111	131	128	100
Liepāja . .	Ls	3,46	3,97	3,79	2,52
	%	137	157	150	100

Kuldīga . .	Ls	3,10	3,03	3,43	2,19
	%	142	166	157	100
Jelgava . .	Ls	3,20	4,00	3,50	2,23
	%	140	175	154	100
Daugavpils . .	Ls	2,04	3,44	3,22	3,20
	%	92	107	101	100
Rēzekne . .	Ls	2,86	3,26	3,11	1,93
	%	147	167	159	100
Caurmērā	Ls	3,13	3,69	3,45	2,48
Moyenne	%	127	150	141	100

No augšā pievestiem skaitļiem redzams, ka 1930. gadā par kilogramu sviesta samērā augstākā cena maksāta Liepājā un Rīgā, turpretim zemākā Rēzeknē, Madonā un Daugavpilī. Visās augšā minētās pilsētās sviesta cena 1930. gadā ir zemāka nekā iepriekšējā 1929. gadā un proti: Rīgā caurmērā par 15,97%, Madonā par 15,32%, Liepājā par 12,55%, Kuldīgā par 14,60%, Jelgavā par 20,00%, Daugavpilī par 14,53% un Rēzeknē par 12,37%. Tādā kārtā sviesta cena 1930. gadā visjūtāmāk samazinājusies Jelgavā. Ja tālāk sviesta cenas 1930. gadā salīdzinām ar 1921. gada cenām, tad redzam, ka pirmās par pēdējām visās augšā minētās pilsētās, izņemot vienīgi Daugavpili, ir augstākas.

Svaiga cūkas gaļa.
Viande de porc fraîche.
(Cena latos par vienu kilogramu.)
(Prix en lats par kg.)

		1930.	1929.	1928.	1921.
Rīga . .	Ls	1,00	2,35	1,86	1,35
	%	141	174	138	100
Madona .	Ls	1,87	2,17	1,69	1,26
	%	148	172	134	100
Liepāja .	Ls	2,08	2,25	1,76	1,17
	%	174	192	150	100
Kuldīga .	Ls	1,86	2,12	1,82	0,98
	%	200	228	196	100
Jelgava .	Ls	1,85	2,23	1,73	1,15
	%	161	194	150	100
Daugavpils	Ls	1,71	1,93	1,57	0,94
	%	182	205	167	100
Rēzekne .	Ls	1,87	2,25	1,33	0,88
	%	213	256	151	100
Caurmērā	Ls	1,87	2,19	1,68	1,10
	Moyenne %	170	199	153	100

Svaigas cūkas gaļas cena 1930. gadā, salīdzinot ar iepriekšējo 1929. gadu, visās augšā minētās pilsētās ir pamazinājusies, un proti: Rīgā par 19,15%, Madonā par 13,82%, Liepājā par 9,78%, Kuldīgā par 12,26%, Jelgavā par 17,04%, Daugavpilī, par 11,40% un Rēzeknē par 16,80%. Tā tad samērā jūtāmākos apmēros svaigas cūkas gaļas cena 1930. g. (salīdzinot ar 1929. g.) samazinājusies Rīgā, Jelgavā un Rēzeknē. Absolūtos skaitļos rēķinot, samērā augstākā cena 1930. gadā par svaigu cūkas gaļu maksāta Liepājā un pa daļai arī Rīgā, kurpretim zemākā — Daugavpilī. Vēl jāpiezīmē, ka svaigas cūkas gaļas sīktirdzniecībā nav novērojama tik liela cenu svārstība atsevišķās pilsētās kā pie citiem lauksaimniecības ražojumiem.

Liellopu gaļa.
Viande de boeuf fraîche.
(Cena latos par vienu kilogramu.)
(Prix en lats par kg.)

		1930.	1929.	1928.	1921.
Rīga . .	Ls	1,36	1,46	1,20	0,89
	%	201	211	174	100
Madona .	Ls	1,20	1,17	0,88	0,76
	%	160	156	91	100

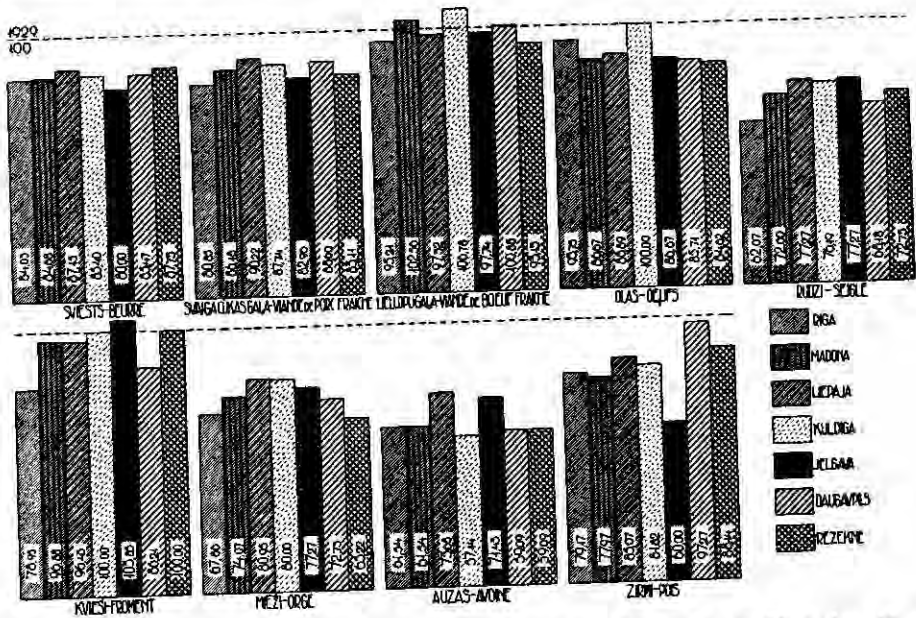
Liepāja .	Ls	1,45	1,36	1,07	0,61
	%	238	244	175	100
Kuldīga .	Ls	1,26	1,18	0,87	0,43
	%	293	274	202	100
Jelgava .	Ls	1,30	1,33	1,02	0,62
	%	210	214	165	100
Daugavpils	Ls	1,15	1,14	0,81	0,58
	%	198	196	140	100
Rēzekne .	Ls	1,22	1,31	0,80	0,59
	%	207	222	136	100
Caurmērā	Ls	1,28	1,30	0,82	0,61
	Moyenne %	210	213	151	100

Tāpat kā svaigas cūkas gaļas cena, arī liellopu gaļas sīktirdzniecības cena 1930. gadā ir samazinājusies, kaut gan mazākos apmēros nekā cūkas gaļas, pie kam dažās pilsētās tā pat nedaudz pieaugusi. Liellopu gaļas cena 1930. gadā, salīdzinot ar iepriekšējo 1929. gadu, ir pieaugusi Madonā (caurmērā par 2,56%), Kuldīgā (par 6,78%) un Daugavpilī (par 0,88%), bet samazinājusies Rīgā (par 4,79%), Liepājā (par 2,85%), Jelgavā (par 2,26%) un Rēzeknē (par 6,87%). Par kilogramu liellopu gaļas samērā augstākā cena 1930. gadā maksāta Liepājā un Rīgā, bet zemākā Daugavpilī un Madonā.

O l a s. — O e u f s.
(Cena latos par gabalu.)
(Prix en lats par pièce.)

		1930.	1929.	1928.	1921.
Rīga . .	Ls	0,15	0,16	0,15	0,12
	%	125	133	125	100
Madona .	Ls	0,13	0,15	0,13	0,12
	%	108	125	108	100
Liepāja .	Ls	0,16	0,18	0,16	0,12
	%	133	150	133	100
Kuldīga .	Ls	0,13	0,13	0,12	0,09
	%	144	144	133	100
Jelgava .	Ls	0,13	0,15	0,13	0,10
	%	130	150	130	100
Daugavpils	Ls	0,12	0,13	0,11	0,11
	%	109	127	100	100
Rēzekne .	Ls	0,11	0,13	0,12	0,11
	%	100	118	109	100
Caurmērā	Ls	0,13	0,15	0,13	0,11
	Moyenne %	118	136	118	100

Kā jau agrāk aizrādīts, putnkopība, resp. vistkopība, pie mums nav vēl pietiekoši attīstījusies, sakarā ar ko arī kā iekšējais, tā ārējais olu tirgus ir visai nenorganizēts, kas savukārt atstāj nelabvēlīgu iespaidu arī uz olu siktirdzniecības cenām. 1930. gadā vidējā olu siktirdzniecības cena ir zemāka nekā iepriekšējā, 1929. gadā, Rīgā caurmērā par 6,26%, Madonā par 13,33%, Liepājā par 11,11%, Jelgavā par 13,33%, Daugavpilī par 14,29% un Rēzeknē par 15,38%. Kuldīgā par olām 1930. gada

Lauksaimniecības ražojumu siktirdzniecības cenu svārstība 1930. gadā galvenās pilsētās (%) [1929 = 100].

Fluctuation des prix de détail des produits agricoles en 1930 dans les villes principales (en %) [1929 = 100].

maksāta tāda pat cena kā 1929. gadā. Samērā augstāka cena par vienu olu 1930. gadā maksāta Liepājā un Rīgā, kurpretim zemākā Rēzeknē un Daugavpilī.

Rudzi. — Seigle.
(Cena latos par kvintalu.)
(Prix en lats par quint.)

	1930.	1929.	1928.	1921.
Rīga . . .	Ls 18 % 46	29 74	34 87	39 100
Madona . .	Ls 18 % 72	25 100	30 120	25 100
Liepāja . .	Ls 17 % 49	22 63	26 74	35 100

Kuldīga . .	Ls 16 % 59	21 78	28 104	27 100
Jelgava . .	Ls 17 % 46	22 59	28 76	37 100
Daugavpils	Ls 15 % 52	22 76	28 97	29 100
Rēzekne . .	Ls 16 % 55	22 76	29 100	29 100
Caurmērā .	Ls 17 % 57	23 77	29 96	30 100

Rudzu siktirdzniecības cena 1930. gadā ir jūtami zemāka nekā iepriekšējā 1929. gadā, pie kam sacītāis attiecas bez izņēmuma uz visām augšā minētām pilsētām.

Tā Rīgā rudzu cena 1930. gadā ir bijusi par 37,02% zemāka nekā iepriekšējā 1929. gadā, Madonā par 28,00%, Liepājā par 22,73%, Kuldīgā par 23,81%, Jelgavā par 22,73%, Daugavpilī par 31,82% un Rēzeknē par 27,27%. No pieviestiem skaitļiem redzams, ka 1930. gadā samērā visjutamākos apmēros rudzu cena samazinājusies Rīgā un pa daļai arī Daugavpilī. Par kvintalu rudzu samērā augstākā cena 1930. gadā maksāta Rīgā un Madonā, kurpretim zemākā — Daugavpilī.

Kvieši. — Froment.
(Cena latos par kvintalu.)
(Prix en lats par quint.)

		1930.	1929.	1928.	1921.
Rīga . .	Ls	30	38	43	57
	%	53	67	75	100
Madona .	Ls	31	32	40	34
	%	91	94	118	100
Liepāja . .	Ls	27	28	32	53
	%	51	53	60	100
Kuldīga .	Ls	—	27	31	36
	%	—	75	86	100
Jelgava .	Ls	27	26	31	46
	%	59	56	67	100
Daugavpils	Ls	25	29	32	35
	%	71	83	91	100
Rēzekne .	Ls	25	25	30	36
	%	69	69	83	100
Caurmērā .	Ls	27	29	34	42
	%	64	69	80	100

Arī kviešu cena, tāpat kā rudzu, 1930. gadā vispār ir zemāka nekā iepriekšējā 1929. gadā, pie kam gan jāpiezīmē, ka šī kviešu cenas samazināšanās ir mazāka nekā pie rudziem. Procentuāli kviešu cena 1930. gadā, salīdzinot ar 1929. gadu, samazinājusies Rīgā caurmērā par 21,08%, Madonā par 3,12%, Liepājā par 3,57% un Daugavpilī par 13,78%. Rēzeknē par kviešiem 1930. gadā maksāta tāda pati cena kā iepriekšējā, 1929. gadā. Absolūtos skaitļos rēķinot (latos par kvintalu), samērā augstākā cena 1930. g. maksāta Madonā un Rīgā, kurpretim zemākā Daugavpilī un Rēzeknē.

Mieži. — Orge.
(Cena latos par kvintalu.)
(Prix en lats par quint.)

		1930.	1929.	1928.	1921.
Rīga . .	Ls	19	28	34	32
	%	59	87	106	100
Madona . .	Ls	20	27	23	19
	%	105	142	121	100
Liepāja . .	Ls	17	21	27	31
	%	55	68	87	100
Kuldīga .	Ls	16	20	28	25
	%	64	80	112	100
Jelgava .	Ls	17	22	28	27
	%	63	81	104	100
Daugavpils	Ls	16	22	28	21
	%	76	105	133	100
Rēzekne .	Ls	15	23	29	22
	%	68	104	132	100
Caurmērā .	Ls	17	23	28	25
	%	68	92	112	100

Miežu cena 1930. gadā uzrāda atsevišķu apgabalu starpā diezgan lielas svārstības, pie kam visas augšā pievestā pārskatā minētās pilsētās 1930. gadā miežu sīktirdzniecības cena ir jūtami zemāka nekā iepriekšējā, 1929. gadā, un proti, Rīgā caurmērā par 32,11%, Madonā par 25,00%, Liepājā par 19,00%, Kuldīgā par 20,00%, Jelgavā par 22,73%, Daugavpilī par 27,27% un Rēzeknē par 34,78%. Par vienu kvintalu miežu samērā augstākā cena 1930. gadā maksāta Madonā un Rīgā, kurpretim zemākā — Rēzeknē.

Auzas. — Avoine.
(Cena latos par kvintalu.)
(Prix en lats par quint.)

		1930.	1929.	1928.	1921.
Rīga . .	Ls	16	26	29	27
	%	59	96	107	100
Madona . .	Ls	16	26	25	14
	%	114	186	179	100
Liepāja . .	Ls	14	19	26	27
	%	52	70	96	100
Kuldīga .	Ls	12	21	26	17
	%	71	123	153	100
Jelgava . .	Ls	15	21	27	23
	%	65	91	117	100
Daugavpils	Ls	13	22	26	18
	%	72	122	144	100
Rēzekne .	Ls	13	22	30	19
	%	68	116	158	100
Caurmērā .	Ls	14	22	27	21
	%	67	105	129	100

Auzu siktirdzniecības cenas 1930. gadā vispār uzrāda atsevišķu valsts apvidu starpā samērā mazāku svārstību nekā iepriekšējos gados. Auzu vidējās cenas 1930. gadā visās augšā minētās pilsētās ir zemākas nekā iepriekšējā, 1929. gadā un proti, Rīgā caurmērā par 38,00%, Madonā par 38,00%, Liepājā par 26,32%, Kuldīgā par 42,80%, Jelgavā par 28,57%, Daugavpilī par 40,01%, Rēzeknē par 40,01%. Tā tad samērā visjūtāmāk auzu cena 1930. gadā samazinājusies Kuldīgā, Daugavpilī un Rēzeknē. Samērā augstākā cena 1930. gadā par kvintalu auzu maksāta Rīgā un Madonā, bet zemākā Kuldīgā, Daugavpilī un Rēzeknē.

Zirņi. — Pois.
(Cena latos par kvintalu.)
(Prix en lats par quint.)

	1930.	1929.	1928.	1921.
Rīga	Ls 57	72	72	36
	% 158	200	200	100
Madona	Ls 46	59	26	23
	% 200	256	113	100
Liepāja	Ls 57	67	67	32
	% 178	209	209	100
Kuldīga	Ls 63	77	—	22
	% 186	350	—	100

Jelgava	Ls 33	55	38	25
	% 132	220	152	100
Daugavpils	Ls 42	33	36	22
	% 191	150	164	100
Rēzekne	Ls 52	59	61	20
	% 260	295	305	100
Caurmērā	Ls 50	60	50	26
Moyenne	% 192	231	192	100

Kas attiecas uz zirņu cenām, tad tās atsevišķos apvidos ir visumā samērā diezgan nenoteiktas un svārstīgas, kas pa daļai izskaidrojams ar zirņu dažādām šķirnēm un to labumu. 1930. gadā vispār zirņu cenas ir zemākas nekā iepriekšējā, 1929. gadā Rīgā caurmērā par 20,83%, Madonā par 22,03%, Liepājā par 14,03%, Kuldīgā par 18,13%, Jelgavā par 40,00% un Rēzeknē par 11,36%. Par vienu kvintalu zirņu samērā augstākā cena 1930. gadā maksāta Kuldīgā, Rīgā un Liepājā, bet zemākā Jelgavā.

Ar šo tad arī nobeigsim pārskatu par galvenāko lauksaimniecības ražošanu siktirdzniecības cenām un tālāk īsumā apskatīsim lieltirdzniecības, resp. eksporta cenas.

Lieltirdzniecības cenas. Šeit īsumā apskatīsim vienīgi to lauksaimniecības ražošanu lieltirdzniecības, resp. eksportcenas, ku-

Vidējās eksportcenas Rīgā 1922.—1929. g. (latos).

Prix moyens d'exportation à Riga.

	Gadi — Années	Mēneši — Mois					Vidējā gada cena Prix moyens annuels	
		Janvāris Janvier	Aprīlis Avril	Jūnijs Juin	Oktobris Octobre	Ls	%	
Sviests, I. šķ., 1 kg. Beurre, I sorte	1922.—1926.	3,72	3,67	3,74	4,28	3,90	100	
	1927.	3,92	4,02	3,82	4,28	3,98	102	
	1928.	3,98	3,78	3,99	4,58	4,21	108	
	1929.	4,32	3,90	3,74	4,28	3,97	102	
	1930.	3,82	2,82	2,85	2,92	3,16	81	
Šķiņķis, 1 kg.: Jambon	1923.	—	—	2,08	2,08	2,08	100	
	1924.	2,05	1,98	2,13	2,15	2,10	101	
	1925.	2,15	2,18	2,18	2,85	2,35	113	
	1926.	2,65	2,85	2,85	2,85	2,65	127	
	1927.	2,15	2,15	2,15	2,15	2,17	104	
	1928.	2,25	2,25	2,25	2,80	2,45	118	
	1929.	2,80	2,80	2,80	2,80	2,80	135	
	1930.	2,80	2,80	2,80	2,80	2,80	135	
	1926.—1930.	2,33	2,21	2,29	2,10	2,21	100	
„Bacon“ I. s.	1927.	1,75	1,70	1,78	1,78	1,78	80	
	1928.	1,71	1,67	1,98	1,95	1,84	83	
	1929.	1,90	2,51	2,25	2,29	2,27	103	
	1930.	2,13	2,22	1,65	1,48	1,90	86	
	1926.—1930.	15,47	10,41	10,61	12,60	12,27	100	
Olas, 100 gab.: Oeufs 100 piēces.	1927.	16,50	9,00	8,50	12,00	11,98	98	
	1928.	18,00	9,50	—	18,00	13,58	111	
	1929.	20,00	12,00	10,00	16,84	15,85	127	
	1930.	18,43	10,00	11,17	14,85	14,42	115	
	1926.—1930.	15,47	10,41	10,61	12,60	12,27	100	

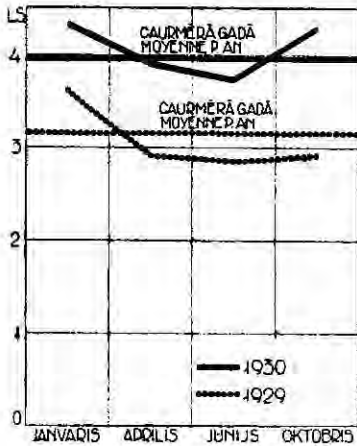
rus mēs samērā plašākos apmēros izvedam uz ārzemēm. Pie tādiem lauksaimniecības ražojumiem pieder sviests, līnī un pa daļai

arī dažāda veida gaļa un olas.

Eksporta cenas pirmos gados, kad sviestu samērā plašākos apmēros sākām izvest uz ārzemēm, pakāpeniski pieauga, samiedzot savu augstāko normu 1925. gadā, kad par kilogramu I. labuma eksporta sviesta maksāti Ls 4,44 (caurmērā gadā). Turpmākos gados jau sviesta eksportcenas sāk pazemināties un paliek samērā svārstīgas, kā tas redzams no šeit pievestā pārskata.

(Skat. tab. 78. lpp.)

Pēdējos divos gados (1929. un 1930. g.) eksportsviesta cena pakāpeniski samazinā-

Sviesta eksporta cenas 1930. un 1929. g.
Prix d'exportation du beurre en 1930 et en 1929.

jusies, pie kam sevišķi jūtama šī eksportsviesta cenas samazināšanās novērojama pēdējā, 1930. gadā, kad par eksportsviestu maksāta caurmērā par 20,00% (vidējā gada cena) zemāka cena nekā iepriekšējā, 1929. gadā. Kā zināms, atsevišķos gada laikos eksportsviesta cena ir dažāda, pie kam ziemas mēnešos šī cena ir augstāka, bet vasaras mēnešos savukārt zemāka.

Kas attiecas uz gaļu, tad tā galvenā kārtā tiek eksportēta šķiņķa vai arī bekona veidā. Šķiņķa eksportcena pēdējos divos (1929. un 1930. g.) gados palikusi pilnīgi bez jeb-

kādas pārmaiņas, jo kā vienā, tā otrā gadā par vienu kilogramu eksporta šķiņķa maksāti Ls 2,00.

Apskatot bekona eksportcenu, redzams, kā tā 1930. gadā atsevišķos mēnešos uzrāda diezgan lielu svārstību. Gada pirmā pusē par bekonu maksāta samērā augsta cena, kurpretim gada otrā pusē šī cena diezgan jūtamos apmēros samazinājusies. Caurmērā visā 1930. gadā bekona cena ir par 16,00% zemāka nekā iepriekšējā, 1929. gadā, jo kamēr 1929. gadā par I. šķiras bekonu maksāti Ls 2,27 par kilogramu, tikmēr 1930. gadā vairs tikai Ls 1,90.

Olu eksports pēdējos gados jūtami samazinājies, un tam nereti piemīt gadījuma raksturs. Olu eksporta cenas ir visai svārstīgas un nenoteiktas. 1930. gadā par olām samērā visaugstākā cena maksāta janvāra mēnesī (par simts olām Ls 18,00), bet zemākā aprīlī (Ls 10,00). Vispār eksportolu vidējā gada cena 1930. gadā, salīdzinot ar iepriekšējo, 1929. gadu, samazinājusies caurmērā par 9,00%.

Vienu no samērā redzamākām vietām mūsu lauksaimniecības izvedumos iņem līnu šķiedras eksports. Pēc līnu monopola pārvaldes ziņām, līnu šķiedrai bijušas šādas vidējās gada caurmēra eksportcenas:

Prix moy. ann. de l'export. de la filasse de lin:

1922. gadā	Ls 2163,—	par tonnu
1923. " "	2141,—	" "
1924. " "	2858,—	" "
1925. " "	2420,—	" "
1926. " "	1818,—	" "
1927. " "	2446,—	" "
1928. " "	2538,—	" "
1929. " "	1929,—	" "
1930. " "	1378,—	" "

Kā redzams no augšā pievestiem skaitļiem, līnu šķiedras eksporta cena pēdējos divos gados (1929. un 1930. g.) pakāpeniski samazinājusies, pie kam it sevišķi zema šī līnu šķiedras eksporta cena ir bijusi pēdējā, 1930. g., kad par līnu šķiedru maksāta caurm. par 28,00% zemāka cena nekā iepriekšējā, 1929. gadā. Šādai parādībai par cēloni galvenā kārtā ir vispārējā saimnieciskās dzīves krīze, kura pēdējā laikā skārusi daudzas kā līnās, tā arī mazās valstis.

b) Lauksaimniecības ražošanu eksports un imports.

Lauksaimniecības ražošanu eksports spēlē visai ievērojamu lomu mūsu valsts saimnieciskajā dzīvē, kādēļ ārējam lauksaimniecības ražošanu tirgum piegriežama nopietna ievēriba.

Pēckara gados lauksaimniecības ražošanu izvedumi ar katru gadu pakāpeniski pieauga, sasniedzot savu augstāko normu 1928.

gadā, kad uz dažādām valstīm izvesto lauksaimniecības ražošanu kopvērtība sastāda Ls 101 400 000 lielu summu, kas sastāda caurmērā 38,7% no visu 1928. g. izvesto preču kopvērtības. Sākot ar minēto 1928. g., uz ārzemēm izvesto lauksaimniecības ražošanu kopvērtība pakāpeniski ir samazinājusies, par ko liecina šē pievestais pārskats par galveno lauksaimniecības ražošanu izvedumiem, kuri savstarpēji atsevišķos gados sadalās sekošā kārtā:

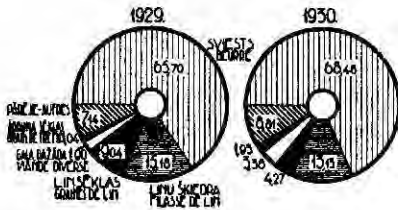
Lauksaimniecības ražošanu eksports.
Exportation des produits agricoles.

	1921.—1925. g.			1929. g.			1930. g.		
	t ^o	1 000 Ls	% no eksp. kopsummas % du total de l'export.	t ^o	1 000 Ls	% no eksp. kopsummas % du total de l'export.	t ^o	1 000 Ls	% no eksp. kopsummas % du total de l'export.
Lini — Lin	16 995	31 876	24,84	10 412	13 580	4,08	8 778	11 063	4,47
Linsēklas Graines de lin	14 142	6 764	5,27	15 352	8 087	2,95	10 757	3 599	1,45
Sviests — Beurre	2 952	11 271	8,79	14 830	58 768	21,48	18 431	57 724	23,31
Gaļa visādā veidā Viande de tout genre	867	1 330	1,03	896	1 694	0,82	1 821	2 850	1,15
Āboliņa sēklas Graines de trèfle	283	567	0,44	608	930	0,34	1 211	1 626	0,66
Vīki un vīku sēklas Vesces et grain. de v.	1 503	536	0,42	946	395	0,14	1 251	364	0,15
Mieži — Orge	2 409	500	0,39	32	7	0,00	20	3	0,00
Auzas — Avoine	6 523	1 239	0,97	2	1	0,00	7 441	851	0,34
Kartupeļi Pom. de terre	731	51	0,04	24	1	0,00	11	*)	0,00
Olas — Oeufs	78	122	0,10	*)	*)	0,00	*)	*)	0,00
Pārējie lauksaimn. raž. Autr. prod. agricoles	8 774	5 986	4,88	4 683	5 985	2,19	22 954	6 214	2,81
Kopā — Total	55 257	60 242	46,84	47 785	89 448	32,88	72 675	84 294	34,04

*) Mazāks par tonnu, resp. par 1 000 Ls. — Au-dessous d'une ton. resp. 1 000 lats.

No pievestā pārskata redzams, ka 1930. g. eksportēto lauksaimniecības ražojumu starpā pirmo vietu ieņem sviesta izvedumi, kurpretim pirmos pēckara gadus redzamāko vietu ieņēma līnu šķiedras izvedumi. Izvestā sviesta daudzums (tonnās) 1930. gadā pieaudzis salīdzinot ar iepriekšējo, 1929. gadu, caurmērā par 24,28%, kurpretim izvestā sviesta vērtība 1930. gadā ir par 1,78% mazāka, kas izskaidrojams ar sviesta eksportcenas samazināšanos. Vispār 1930. g. uz ārzemēm izvestā sviesta vērtība sastāda 68,44% (1929. gadā 65,70%) no visu izvesto lauksaimniecības ražojumu kopvērtības.

Nākošo vietu 1930. gadā izvesto lauksaimniecības ražojumu starpā (pēc vērtības) ieņem līnu šķiedra. Līnu šķiedras izve-

Lauksaimniecības ražojumu eksports 1930. un 1929. g. (%).

Exportation des produits agricoles en 1930 et en 1929 (en %).

dumi 1930. gadā, salīdzinot ar iepriekšējo 1929. gadu, samazinājušies pēc daudzuma (tonnās) par 15,00%, bet pēc vērtības par 18,55%. Pēc vērtības līnu šķiedras izvedumi 1930. gadā sastāda caurmērā 13,13% (1929. gadā 15,19%) no visu izvesto lauksaimniecības ražojumu kopvērtības. Līnsēklu izvedumi 1930. gadā pēc to vērtības sastāda caurmērā 4,27% (1929. gadā 9,04%) no visu 1930. gadā izvesto lauksaimniecības ražojumu kopvērtības. Salīdzinot ar 1929. gadu, pēdējā, 1930. gadā līnsēklu izvedumi samazinājušies pēc daudzuma par 29,00%, bet pēc vērtības par 55,00%. Dažādas gaļas un gaļas produktu izvedumu vērtība 1930. gadā sastāda 3,25% (1929. gadā 1,00%) no visu izvesto lauksaimniecības ražojumu kopvērtības. Gaļas izvedumi 1930. gadā, salīdzinot ar 1929. gadu, pieauguši pēc daudzuma caurmērā par 103,24%, bet pēc vērtības par 68,24%. Pārējie lauksaimniecības ražojumi izvesti samērā mazākos apmēros. Tā pēc vērtības āboliņa sēklu izvedumi sastāda tikai 1,00% no visu izvesto lauksaimniecības ražojumu kopvērtības, auzas 1,00%, vīķi un vīķu sēkla 0,44% u. t. t.

Vispār 1930. gadā izvesto lauksaimniecības ražojumu kopvērtība, salīdzinot ar 1929. gadu, samazinājusies caurmērā par 5,70%, kaut gan pēc daudzuma (tonnās) minētie izvedumi 1930. gadā par 52,00% pieauguši.

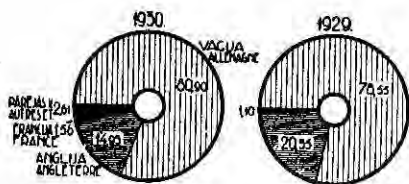
Tālāk atsevišķi apskatīsim lauksaimniecības ražojumu izvedumus pēc valstīm, uz kurām tie nosūtīti.

Sviesta eksports. — Exportation du beurre.

Valstis — Etats	1921.—1925. Caurmērā — Moyenne			1929.			1930.		
	t ^o	1 000 Ls	%	t ^o	1 000 Ls	%	t ^o	1 000 Ls	%
Vācija — Allemagne	1 430	5 985	53,10	11 477	46 160	78,55	14 942	46 696	80,00
Anglija — Angleterre	1 052	3 550	31,00	3 181	11 959	20,85	2 736	8 618	14,95
Dānija — Danemark	355	1 247	11,08	161	607	1,05	224	675	1,17
Norvēģija — Norvège	14	55	0,40	1	2	0,00	—	—	—
Polija — Pologne	65	304	2,70	—	—	—	3	8	0,01
Zviedrija — Suède	15	48	0,42	—	—	—	—	—	—
Čehoslov. — Tschéc	14	54	0,48	—	—	—	—	—	—
Holande — Pays-Bas	3	11	0,10	—	—	—	—	—	—
Francija — France	2	8	0,07	—	—	—	271	900	1,58
Pārēj. v. — Autr. Et.	3	9	0,08	10	40	0,07	255	827	1,45

Kopā — Total 2 953 11 271 100 14 830 58 768 100 18 431 57 724 100

Par galveno mūsu eksportsviesta noņēmēju uzskatāma Vācija, jo uz turieni, jau sākot ar pirmiem pēckara gadiem, izvests vairāk nekā puse no visa uz ārzemēm eksportē

Sviesta eksports 1930. un 1929. g. (%)
Exportation du beurre en 1930 et en 1929 (en %).

tētā sviesta. 1930. gadā uz Vāciju izvestā sviesta vērtība sastāda vairāk nekā četras

piektdaļas no visa uz ārzemēm izvestā sviesta kopvērtības. Nākošā mūsu sviesta noņēmēja ir Anglija, uz kuriem 1930. g. izvests sviests par Ls 8 618 000, kas sastāda 14,00% no visa izvestā sviesta kopvērtības. Uz pārējām, šeit īpaši neminētām valstīm izvesti samērā mazi daudzumi sviesta, pie kam šiem sviesta izvedumiem nereti bijis tīri gadījuma raksturs.

Kā jau agrāk norādīts, nākošo vietu pēc sviesta izvedumiem ieņem linu šķiedras eksports. Par galvenākām mūsu linu šķiedras noņēmējām uzskatāmas Belģija un Anglija. Uz Belģiju 1930. gadā izvesta vairāk nekā puse (pēc vērtības) no visa minētā gada eksportētās linu šķiedras, bet uz Angliju 42,53% no minētā daudzuma. Nedaudz linu šķiedras (5,73% pēc vērtības) izvests 1930. gadā arī uz Vāciju. Pārējām valstīm linu šķiedras izvedumos visai maza nozīme.

Linu šķiedras eksports. — Exportation de la filasse de lin.

Valstis — Etats	1921.—1925.			1929.			1930.		
	Caurmērā — Moyenne								
	t ^o	1 000 Ls	%	t ^o	1 000 Ls	%	t ^o	1 000 Ls	%
Anglija — Angleterre	5 327	9 645	30,28	4 789	5 799	42,70	3 684	4 705	42,53
Vācija — Allemagne	2 378	4 699	14,74	263	399	2,94	445	634	5,73
Belģija — Belgique	8 513	16 222	50,89	4 622	6 410	47,30	4 553	5 606	50,87
Pārēj. v. — Autr. Et.	777	1 310	4,11	738	972	7,16	96	118	1,07
Kopā — Total	16 995	31 876	100	10 412	13 580	100	8 778	11 063	100

Linsēklu eksports. — Exportation des graines de lin.

Valstis — Etats	1921.—1925.			1929.			1930.		
	Caurmērā — Moyenne								
	t ^o	1 000 Ls	%	t ^o	1 000 Ls	%	t ^o	1 000 Ls	%
Anglija — Angleterre	4 782	2 042	30,19	2 292	1 164	14,30	3 344	1 003	27,37
Vācija — Allemagne	2 139	972	14,37	2 468	1 214	15,01	3 811	1 168	32,43
Belģija — Belgique	3 327	1 691	25,00	2 876	1 577	19,50	1 210	561	15,59
Francija — France	1 555	844	12,48	3 054	1 839	22,74	761	359	9,87
Pārēj. v. — Autr. Et.	2 339	1 215	17,86	4 662	2 293	28,36	1 631	508	14,12
Kopā — Total	14 142	6 764	100	15 352	8 087	100	10 757	3 599	100

Linsēklas pirmos pēckara gados galvenā kārtā izvestas uz Angliju un Belģiju, jo tad kopā uz abām šīm valstīm izvesta vairāk nekā puse (pēc vērtības) no linsēklu kop eksporta. Pēdējā, 1930. gadā turpretī linsēklas galvenā kārtā izvestas uz Vāciju

(caurmērā 32,45% no linsēklu kop eksporta vērtības) un Angliju (27,37%). Uz Belģiju 1930. gadā izvests samērā mazāk linsēklu nekā iepriekšējā, 1929. gadā. Apm. desmito daļu no linsēklām 1930. gadā nopēmusi Francija.

Gaļas eksports. — Exportation de la viande.

Valstis — Etats	1921.—1925.			1929.			1930.		
	Caurmērā — Moyenne								
	t ^o	1 000 Ls	%	t ^o	1 000 Ls	%	t ^o	1 000 Ls	%
Anglija — Angleterre	687	1 057	79,29	798	1 493	88,13	1 782	2 800	98,28
Vācija — Allemagne	72	89	6,87	27	106	6,20	1	1	0,08
Pārēj. v. — Autr. Et.	108	184	14,10	71	95	5,01	38	49	1,79
Kopā — Total	867	1 330	100	896	1 694	100	1 821	2 850	100

Gaļu dažādā veidā uzsākts eksportēt samērā plašākos apmēros, sākot ar 1923. gadu. Visvairāk dažādas gaļas uz ārzemēm izvests 1926. gadā. Sākot ar šo gadu, gaļas izvedumi pakāpeniski samazinājušies, un tikai pašā pēdējā gadā šie gaļas izvedumi nedaudz pieauguši. Par gandrīz vienīgo mūsu gaļas pārītētāju 1930. g. uzskatāma Anglija, uz kuriem izvests 98,28% (pēc vērtības) no visa gaļas koeksporta.

Āboliņa un timotiņa sēkļu eksports.
Exportation des graines de trèfle et de fléole.

Valstis — Etats	1921.—1925.			1929.			1930.		
	Caurmērā — Moyenne								
	t ^o	1 000 Ls	%	t ^o	1 000 Ls	%	t ^o	1 000 Ls	%
Vācija — Allemagne	22	36	6,34	166	242	26,03	716	895	55,98
S. P. R. S. — U. R. S. S.	107	228	40,21	—	—	—	—	—	—
Igaunija — Estonie	18	40	7,05	59	90	9,88	133	232	14,37
Dānija — Danemark	111	226	39,88	277	437	46,90	171	226	13,90
Pārēj. v. — Autr. Et.	25	37	6,54	106	161	17,31	191	273	16,70
Kopā — Total	283	567	100	608	930	100	1 211	1 626	100

Samērā prāvāki āboliņa un timotiņa sēkļu izvedumi uz ārzemēm bijuši 1926. un 1927. g. Pēdējos gados āboliņa un timotiņa sēkļu izvedumi jūtami samazinājušies.

Pēc vērtības vairāk nekā puse no āboliņa un timotiņa sēklām 1930. g. izvesta uz Vāciju, 14,37% uz Igauniju, 13,90% uz Dāniju un 16,70% uz pārējām valstīm.

Viķu un viķu sēkļu eksports.
Exportation des vesces et des graines de vesce.

Valstis — Etats	1921.—1925.			1929.			1930.		
	Caurmērā — Moyenne								
	t ^o	1 000 Ls	%	t ^o	1 000 Ls	%	t ^o	1 000 Ls	%
Anglija — Angleterre	417	137	25,58	388	114	28,88	284	69	18,90
Vācija — Allemagne	294	118	22,01	377	188	47,60	404	115	31,90
Holande — Pays-Bas	5	1	0,19	20	9	2,28	—	—	—
Francija — France	215	62	11,58	2	1	0,25	130	32	8,70
Z. A. S. V. — Et. Unis	146	85	15,88	50	30	7,59	185	89	24,45
Pārēj. v. — Autr.-Et.	426	133	24,88	109	53	13,42	248	59	16,21
Kopā — Total	1 503	536	100	946	395	100	1 251	364	100

Dažos gados vīķu un vīķu sēkļu izvedumi spēlēja samērā diezgan redzamu lomu mūsu lauksaimniecības ražojumu eksportā. Pēdējos gados gan šie izvedumi jūtami samazinājušies. Tā pēdējā, 1930. gadā pavisam izvests tikai 1251 tonna vīķu un vīķu sēkļu, pie kam šie izvedumi galvenā kārtā gājuši uz Vāciju (caurmērā 31,50% pēc vērtības), Ziemeļamerikas Savienotām Valstīm (24,45%) un Angliju (18,06%).

Kas attiecas uz citiem, šeit īpaši neminētiem lauksaimniecības ražojumu izvedumiem, tad jāsaka, ka tie ir samērā niecīgi, un viņiem nereti vien piekrit tīri tikai gadījumā

raksturs, kādēļ arī šiem izvedumiem visai maza saimnieciska nozīme.

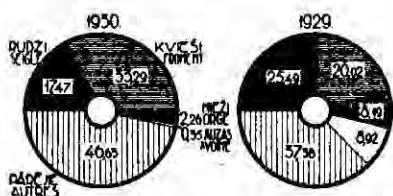
Ja tagad tālāk apskatām lauksaimniecības ražojumu ievadumus, tad vispirms jākonstatē tā iepriecinošā aina, ka pēdējā, 1930. gadā šie ievadumi diezgan jūtāmā kārtā ir samazinājušies, jo kamēr 1929. gadā ievesto lauksaimniecības ražojumu vērtība ir Ls 106 151 000,— liela, tikmēr 1930. gadā vairs tikai Ls 47 100 000,—. Tādā kārtā 1930. gadā lauksaimniecības ražojumu levests caurmērā par 55,63% (pēc vērtības) mazāk nekā iepriekšējā, 1929. gadā. Ievestie lauksaimniecības ražojumi savstarpēji sadalās šādā kārtā:

Lauksaimniecības ražojumu imports.
Importation des produits agricoles.

	1921.—1925.			1929.			1930.		
	t°	1 000 Ls	% no eksportkopsummas du total de l'import.	t°	1 000 Ls	% no eksportkopsummas du total de l'import.	t°	1 000 Ls	% no eksportkopsummas du total de l'import.
Kvieši — Froment	29 032	9 027	4,86	74 939	21 256	5,87	63 659	15 677	5,28
Rudzi — Seigle . .	37 096	8 769	4,72	126 712	27 063	7,47	59 629	8 228	2,78
Mieži — Orge . . .	3 086	710	0,28	37 130	8 697	2,40	7 982	1 066	0,28
Auzas — Avoine . .	6 737	1 382	0,78	40 582	9 467	2,81	1 351	165	0,08
Kartupeli — Pom. d. t.	777	46	0,02	12 836	1 311	0,28	1	*)	0,00
Eļļas rauši — Tourteaux	1 340	284	0,15	5 598	1 569	0,48	323	57	0,02
Pārējie lauks. ražoj.	26 715	26 403	14,23	55 801	36 788	10,16	29 434	21 907	7,40
Autr. prod. agricoles +	34 295 gab.			+ 27 308 gab.			+ 33 143 gab.		
Kopā — Total	104 783	46 621	25,11	353 598	106 151	29,80	162 379	47 100	15,00
	+ 34 295 gab.			+ 27 308 gab.			+ 33 143 gab.		

No augšā pievēstā pārskata redzams, ka galveno lomu lauksaimniecības ražojumu ievadumos spēlē maizes labību, kviešu un rudzu imports. 1930. gadā ievesto kviešu vērtība sastāda caurmērā 33,28% (1929. gadā 20,00%) no visu importēto lauksaimniecības ražojumu kopvērtības, bet rudzu 17,47% (25,00%). Salīdzinot savstarpēji 1930. gadā ievesto kviešu un rudzu vērtību ar iepriek-

šējo, 1929. gadu, redzam, ka 1930. gadā ievesto kviešu vērtība ir par 26,28% mazāka nekā 1929. gadā. Miežu un auzu ievadumi, kuri 1929. g., sakarā ar 1928. gada neražu, bijuši visai prāvi, 1930. gadā visai jūtami samazinājušies, un proti, miežu ievadumi caurmērā par 87,74% (pēc vērtības), bet auzu ievadumi par 98,00%. Kas attiecas uz dažādiem pārējiem, šeit atsevišķi

Lauksaimniecības ražojumu imports 1930. un 1929. g. (%).

Importation des produits agricoles en 1930 et en 1929 (%).

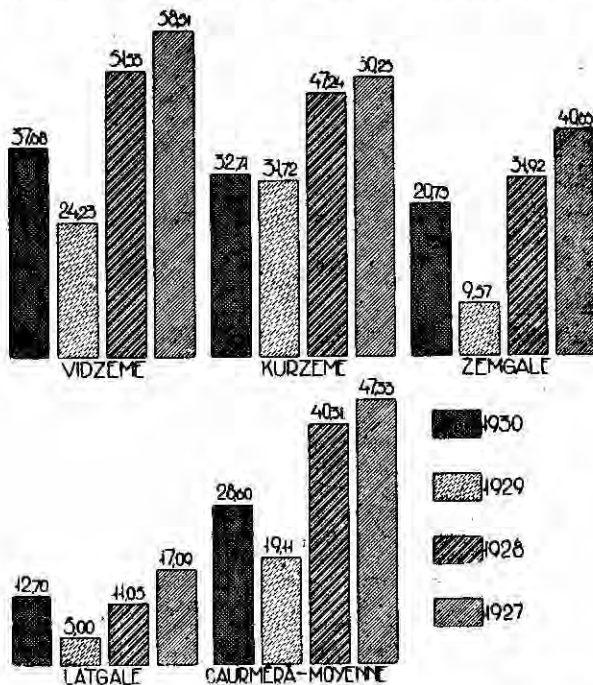
neminētiem lauksaimniecības ražojumiem, tad tie kopsummā ir samērā prāvi, tomēr arī tie visumā 1930. gadā ir samazinājušies, salīdzinot ar 1929. gadu, caurmērā par 40,48% (pēc vērtības).

Nemot vērā augšā pievestos skaitļus, redzam, ka 1930. gadā lauksaimniecības ražojumu ievedumi lielā mērā samazinājušies, kas reizē ar to atvieglo mūsu maksājumu bilanci. Jācer, ka turpmāk vēl vairāk samazināsies lauksaimniecības ražojumu imports un ka varēsīm iztikt paši ar savas zemes ražojumiem, reizē ar to pēc iespējas paceļot lauksaimniecības ražojumu eksportu.

6. Laukstrādnieki un viņu algas.

Katra saimniecības gada sākumā mūsu lauksaimniekus nodarbina laukstrādnieku jautājums. Šis jautājums gandrīz visus pēc-

kāra gadus ir bijis priekš zemkopjiem viens no sāpīgākiem, katru gadu lauksaimniekiem ir nācies sadurties kā ar laukstrādnieku trū-

Gada un vasaras laukstrādnieku trūkums (% no korespondentu ziņojumu skaita).

Manque de la main-d'oeuvre agricole annuelle et saisonnière (% du nombre des rapports des correspondants volontiers.)

kumu, tā arī ar šo strādnieku algu normām. Katru gadu laukstrādnieku līgšanas laikā tenāk ziņojumi par laukstrādnieku trūkumu. Skaitlisku datu par to, cik un kādu laukstrādnieku katrā atsevišķā gadā un apgabalā ir trūcis, nav, kādēļ jāapmierinājas ar Valsts statistiskās pārvaldes lauksaimniecības brīvprātīgo korespondentu vispārējiem ziņojumiem.

Uz jautājumu, vai zināmā apvidū un gadā ir bijis novērojams laukstrādnieku trūkums, korespondenti atbildējuši vai nu pozitīvi (ar „jā”), vai arī negatīvi („nē”). Minētie korespondentu ziņojumi relatīvo skaitļu veidā dod sekošu vispārēja rakstura pārskatu par laukstrādnieku trūkumu atsevišķos gados un apgabalos.

Laukstrādnieku trūkums. — Manque de la main-d'oeuvre agricole.

	1930. g.	Jā — Oui		1927.	Nē — Non		1927.
		1929.	1928.		1929.	1928.	
		% no ziņojumu skaita			% du nombre des rapports		
Vidzeme							
Gada un vasaras strādnieki .	37,00	24,28	51,00	58,01	62,32	75,77	41,40
Ouvriers à l'année et saisonniers							
Dienas strādnieki — Journaliers	53,00	28,80	21,00	43,40	46,01	71,00	56,54
Kurzeme							
Gada un vasaras strādnieki .	32,71	31,72	47,24	50,25	67,30	68,28	49,75
Ouvriers à l'année et saisonniers							
Dienas strādnieki — Journaliers	36,32	24,00	17,30	41,70	63,00	75,35	58,24
Zemgale							
Gada un vasaras strādnieki .	20,78	9,67	31,02	40,00	79,27	90,43	59,30
Ouvriers à l'année et saisonniers							
Dienas strādnieki — Journaliers	42,00	23,57	13,00	30,70	57,00	76,00	69,21
Latgale							
Gada un vasaras strādnieki .	12,70	5,00	11,00	17,00	87,00	95,00	82,01
Ouvriers à l'année et saisonniers							
Dienas strādnieki — Journaliers	26,40	13,70	7,00	15,00	73,00	86,21	84,11
Latvija — Lettonie							
Gada un vasaras strādnieki .	28,00	19,11	40,01	47,33	71,40	80,00	52,07
Ouvriers à l'année et saisonniers							
Dienas strādnieki — Journaliers	44,00	24,40	17,11	36,01	55,02	75,54	63,00

No pievestiem relatīviem skaitļiem mēs redzam, ka pēdējā, 1930. gadā laukstrādnieku trūkums ir bijis vairāk sajūtams nekā iepriekšējā, 1929. gadā, pie kam jūtams ir bijis dienas laukstrādnieku trūkums nekā gada un sezonas (vasaras) laukstrādnieku. Tā par dienas laukstrādnieku trūkumu iesūti 1930. gadā caurmērā visā valstī 44,00% no ziņojumu skaita, bet par gada un vasaras laukstrādnieku skaitu tikai 28,00%. Kā dienas, tā arī gada un vasaras laukstrādnieku trūkums 1930. gadā samērā vislielākais ir bijis Vidzemes apgabala apriņķos.

Kas attiecas uz vispārējo laukstrādnieku skaitu, tad pateicoties 1929. gadā izveistai lauksaimniecības skaitīšanai, tagad ir

pieietami skaitliski dati par dažādu kategoriju laukstrādnieku skaitu atsevišķos valsts apgabalos. Visā valstī 1929. gadā pavisam saskaitīti 158 399 dažādu kategoriju laukstrādnieki, kurpretim 1923. gadā saskaitīti 186 678 laukstrādnieki. Tā tad sešu pēdējo gadu laikā vispārējais laukstrādnieku kopskaitis samazinājies visā valstī caurmērā par 15,15% (vīriešu par 22,15%, sievietes par 8,73%). Šāda laukstrādnieku samazināšanās pa lielāku daļu izskaidrojama ar agrārreformu, kā arī ar rūpniecības attīstības gaitu pilsētās, uz kuriem pārgājusi daļa no laukstrādniekiem.

Augšminētais laukstrādnieku kopskaitis pēc atsevišķām laukstrādnieku kategorijām savstarpēji sadalās šādi:

Algotais personāls lauksaimniecībā. —
Personnel salarié dans l'agriculture.

		Vidzeme	Kurzeme	Zemgale	Latgale	Latvija Lettonie
Pārvaldn. u. c. techn. personāls: Régisseurs et autre personnel technique	vīr. hommes	974	450	647	295	2 366
	siev. femmes	841	332	459	251	1 883
	kopā. total	1 815	782	1 106	546	4 249
Gada strādnieki: Ouvriers à l'année	vīr. hommes	5 133	6 050	4 816	1 170	17 169
	siev. femmes	10 112	8 461	6 592	1 463	26 628
	kopā. total	15 245	14 511	11 408	2 633	43 797
Vasaras strādnieki: Ouvrier saisonniers	vīr. hommes	5 527	1 854	5 640	946	13 967
	siev. femmes	6 870	2 470	5 618	793	15 751
	kopā. total	12 397	4 324	11 258	1 739	29 718
Gani: Gardeurs de bétail	vīr. hommes	4 345	3 489	4 953	3 337	16 124
	siev. femmes	10 224	4 488	6 684	3 669	25 065
	kopā. total	14 569	7 977	11 637	7 006	41 189
Mēneša strādnieki: Ouvriers au mois	vīr. hommes	2 700	966	1 979	409	6 054
	siev. femmes	2 900	970	1 772	464	6 106
	kopā. total	5 600	1 936	3 751	873	12 160
Dienas strādnieki: Journaliers	vīr. hommes	3 896	2 358	2 845	2 206	11 305
	siev. femmes	3 576	1 821	3 202	2 013	10 612
	kopā. total	7 472	4 179	6 047	4 219	21 917
Kopā algots personāls: Total du personnel salarié	vīr. hommes	22 575	15 167	20 880	8 363	66 985
	siev. femmes	34 523	18 542	24 327	8 653	86 045
	kopā. total	57 098	33 709	45 207	17 016	153 030
Siksaimniecībā, kopā: Total dans les exploit. de lot	vīr. hommes	1 636	358	239	287	2 520
	siev. femmes	1 515	474	334	526	2 849
	kopā. total	3 151	832	573	813	5 369
Pavisam kopā: Total général	vīr. hommes	24 211	15 525	21 119	8 650	69 505
	siev. femmes	36 038	19 016	24 661	9 179	88 894
	kopā. total	60 249	34 541	45 780	17 829	158 399

Augšā pievestie skaitļi liecina, ka lauksaimniecībā algotā personāla starpā galvenāko lomu spēlē gada puīši un meitas, vasaras puīši un meitas un gani.

Gada puīšu un meitu skaits 1929. gadā sastāda caurmērā visā valstī vairāk nekā ceturto daļu — 27,05% no visu algoto personu skaita valstī. Atsevišķos valsts apgabalos gada strādnieku procents ir ļoti dažāds. Tā Vidzemes apgabalā gada strādnieki sastāda 25,00% no visu algoto strādnieku skaita minētā apgabalā, Kurzemē — 42,01%, Zemgalē — 24,02%, bet Latgalē tikai 14,77%. Tādā kārtā procentuāli gada strādnieku samērā visvairāk ir Kurzemes apgabalā, bet vismazāk to ir Latgalē. Salīdzinot ar 1923. gadu, gada puīšu skaits 1929. gadā visā valstī samazinājies caurmērā par 54,00%, bet gada meitu par 47,00%. Vispār gada strādnieku skaits 1930. gadā ir uz pusi (caurmērā visā valstī par 50,75%) mazāks nekā tas bijis 1923. gadā.

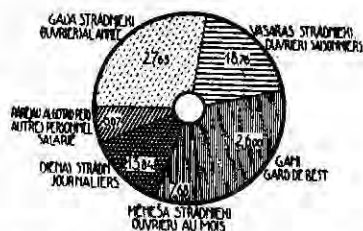
Vasaras, resp. sezonas, laukstrādnieku skaits 1929. gadā sastāda nepilnu piekto daļu (caurmērā visā valstī 18,70%) no visa laukstrādnieku kopskaita valstī, pie kam atsevišķos valsts apgabalos minētās kategorijas laukstrādnieki sastāda šādus procentus: Vidzemes apgabalā — 20,00%, Kurzemē — 12,52%, Zemgalē — 24,00% un Latgalē — 9,75%. Tā tad vasaras strādniekus samērā plašākos apmēros līgst Zemgales un pa daļai arī Vidzemes apgabalā. Vasaras puīšu skaits kopš 1923. gada samazinājies visā valstī caurmērā par 58,20%, vasaras meitu par 53,20%, bet kopā puīšu un meitu skaits par 55,77%.

Vairāk nekā ceturto daļu (visā valstī caurmērā 26,00%) no laukstrādnieku kopskaita sastāda gani. Procentuāli samērā visvairāk ganu ir Latgales apgabalā, kur tie sastāda 39,30% no visu laukstrādnieku kopskaita. Vidzemes apgabalā gani sastāda 24,10%, Kurzemes — 23,10%, bet Zemgales — 25,42% no visu laukstrādnieku kopskaita. Ganu starpā 60,05% (caurmērā visā valstī) ir sievietes un 39,15% vīriešu kārtas personas.

Bez gada un vasaras strādniekiem lauksaimniecībā nodarbina arī vēl mēneša un dienas laukstrādniekus. Mēneša laukstrādnieku skaits caurmērā visā valstī sastāda 7,00% no visu laukstrādnieku kopskaita, pie kam procentuāli samērā visvairāk mēnešu laukstrādnieku ir Vidzemes (9,00% no laukstrādnieku kopskaita) un Zemgales (8,10%) apgabalos, kurpretim samērā mazāk šādu laukstrādnieku ir Kurze-

mes (5,00%) un Latgales (4,00%) apgabalos. Apm. puse (49,70%) no mēneša laukstrādniekiem ir vīriešu dzimuma, bet otrā puse (50,21%) ir sievietes.

Vairāk nekā desmito daļu (caurmērā visā valstī 13,04%) no visu laukstrādnieku kopskaita sastāda dienas strādnieki. Šādus laukstrādniekus samērā plašākos apmēros nodarbina Latgales apgabalā, kur tie sastāda 23,00% no visu laukstrādnieku kopskaita. Pārējos valsts apgabalos dienas laukstrādnieku skaits procentuāli ir samērā vienāds: Vidzēmē — 12,00%, Kurzemē — 12,10% un Zemgalē — 13,21%. Dienas laukstrādnieku starpā ir 51,00% vīriešu un 48,42% sievietes.

Laukstrādnieku skaits 1929. gadā (%).
Nombre des ouvriers agricoles en 1929
(en %).

Bez augšā minētām laukstrādnieku kategorijām, lauksaimniecībā vēl 1929. gadā 4249 personas ir bijušas nodarbinātas kā saimniecību pārvaldnieki un tehniski darbinieki. Minēto darbinieku skaits sastāda Vidzemes apgabalā 3,01%, Kurzemē — 2,20%, Zemgalē — 2,02%, Latgalē — 3,00%, bet caurmērā visā valstī 2,08% no algotā personāla kopskaita valstī. Tālāk atsevišķi vēl jāatzīmē, ka siksaimniecībā, t. i. saimniecībās, kurās zemes kopplatība mazāka par vienu hektaru, nodarbināti 5369 dažādi laukstrādnieki, no kuriem 46,04% ir vīrieši un 53,00% sievietes. Procentuāli samērā visvairāk siksaimniecību laukstrādnieku ir Vidzemes apgabalā (caurmērā 5,23% no algotā personāla kopskaita), tad Latgalē (4,00%) un Kurzemē (2,41%). Vismazāk algoto laukstrādnieku ir Zemgales apgabala siksaimniecībās.

Sakarā ar augšā norādīto laukstrādnieku trūkumu, atsevišķos apvidos pēdējos gados novērota pastiprināta laukstrādnieku pārceļošana no viena valsts apvida otrā. Daļa laukstrādnieku pat ieceļo no kaunimvalstīm. Ziņas par laukstrādnieku kustī-

bu atsevišķos pagastos Valsts statistiskā pārvalde ievāc regulāru ziņojumu veidā ar speciālām anketām caur pagastu valdēm, kādēļ ar atbildība par šo ziņu pareizību gulstas uz ziņu sniedzējām — pagastu valdēm. Sakopotā veidā augšā minētie pagastu valžu ziņojumi sniedz sekošos pārskatus

Lauku pagastos ieceļojošo strādnieku kopskaits pēc apgabaliem 1930. g.

Nombre total des ouvriers immigrés en 1930 dans les communes rurales — par provinces.

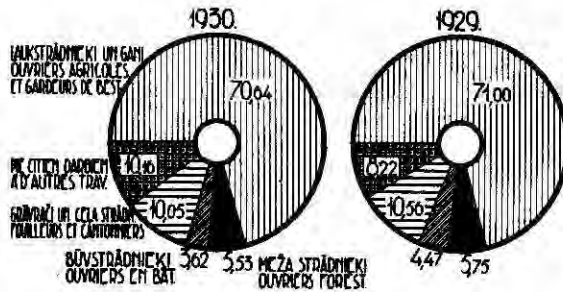
		Laukstrādnieki un gani Ouvriers agricoles et gardeurs de bétail	Meža strādnieki Ouvriers forestiers	Būvstrādnieki Ouvriers en bâtimēt.	Grāvrāči un ceļu strādnieki Fonilleurs et cantonniers	Strādnieki pie citiem darbiem Autres ouvriers	Kopā Total
	skaitis (nombre) %						skaitis Nombre
Vidzemē:	skaitis (nombre) %	24 743 67,20	2 204 5,99	1 268 3,44	4 401 11,95	4 204 11,42	36 820 100
Kurzemē:	skaitis (nombre) %	12 324 70,01	1 293 7,35	592 3,36	1 884 10,70	1 510 8,58	17 603 100
Zemgalē:	skaitis (nombre) %	34 820 81,46	1 135 2,65	669 1,57	2 550 5,97	3 570 8,35	42 744 100
Latgalē:	skaitis (nombre) %	4 447 40,83	1 340 12,30	1 385 12,72	2 024 18,58	1 696 15,57	10 892 100
Latvijā: 1930. g. skaitis (nombre) %		76 334 70,81	5 972 5,53	3 914 3,62	10 859 10,05	10 980 10,16	108 059 100
Lettonie: 1929. g. skaitis (nombre) %		68 510 71,00	5 547 5,75	4 315 4,47	10 191 10,66	7 930 8,22	96 493 100

Augšā pievestā pārskatā minētie skaitļi rāda, ka 1930. gadā laukstrādnieku kustība bijusi lielāka nekā iepriekšējā, 1929. gadā. Vairāk nekā trešā daļa — 34,07% (1929. gadā 36,24%) no visiem laukstrādniekiem, kuŗi mainījuši savas dzīves vietas, ieceļojuši Vidzemes apgabala pagastos, 16,26% (18,52%) — Kurzemes pagastos, 39,00% (40,83%) — Zemgalē un 10,06% (4,55%) — Latgalē. Pievestie skaitļi rāda, ka samērā visdzīvākā laukstrādnieku kustība 1930. gadā bijusi novērojama Zemgales un Vidzemes apgabalu pagastos.

Sadalot pagastos ieceļojušos strādniekus pēc viņu nodarbošanās veida, redzams, ka 1930. gadā 70,84% (1929. gadā 71,00%) no tiem bijuši nodarbināti tieši kā laukstrādnieki, 10,05% (10,58%) kā grāvrāči un ceļu strādnieki, 10,16% (8,22%) pie dažādiem ga-

dījuma darbiem, 5,95% (5,75%) kā meža strādnieki un 3,02% (4,47%) kā būvstrādnieki. Tādā kārtā redzams, ka 1930. gadā procentuāli nedaudz samazinājies pārceļojušo laukstrādnieku un ganu, meža strādnieku, būvstrādnieku un grāvrāču skaits, kurpretim pieaudzis gadījuma darbu strādnieku skaits.

Ja tagad tālāk apskatām lauku pagastos ieceļojušo strādnieku skaitu pēc viņu agrākām, resp. izceļošanas, dzīves vietām, tad redzams, ka 1930. gadā 41,41% (1929. gadā — 39,00%) no pārceļojušiem strādniekiem ieceļojuši no viena pagasta otrā, 21,44% (18,76%) — ieceļojuši no ārvalstīm, 18,84% (18,77%) — no dažādām iekšzemes pilsētām un bieži apdzīvotām vietām un 18,27% (22,55%) no Latgales apgabala. Pievestie skaitļi liecina, ka 1930. gadā procen-

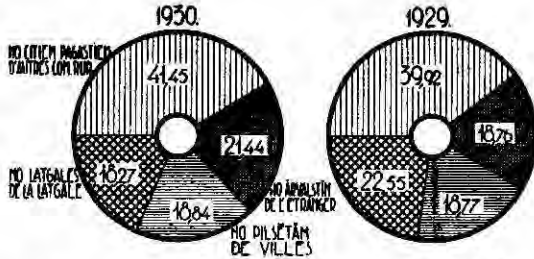

**Pagastos iecelojušo strādnieku skaits 1930.
un 1929. g. (% pēc izceļošanas vietām).
Nombre des ouvriers immigrés dans les
communes rurales (en % par occupations)**

Lauku pagastos iecelojušo strādnieku kopskaits 1930. gadā pēc vietām, no kurām tie izceļojuši.
Nombre total des ouvriers immigrés en 1930 dans les communes rurales — par endroits de venue.

		Laukstrādnieki un gani Ouvriers agricoles et gardiens de bétail	Mēža strādnieki Ouvriers forestiers	Būvstrādnieki Ouvriers en bâtiment.	Grāvrāči un celu strādnieki Fouilleurs et cantonniers	Strādnieki oie citiem darbiem Autres ouvriers	Kopā Total
		skaitis Nombre	skaitis Nombre	skaitis Nombre	skaitis Nombre	skaitis Nombre	skaitis Nombre
No Lietavas:	skaitis (nombre)	17 369	214	193	653	391	18 820
De Lithuanie	%	92,29	1,14	1,02	3,47	2,06	100
No Polijas:	skaitis (nombre)	2 318	5	6	67	38	2 434
De Pologne	%	95,23	0,21	0,25	2,75	1,55	100
No Igaunijas:	skaitis (nombre)	1 153	143	63	145	184	1 688
D'Estonie	%	68,31	8,47	3,75	8,50	10,90	100
No cit. valst.:	skaitis (nombre)	161	2	3	2	64	232
D'autres États	%	69,40	0,86	1,29	0,86	27,59	100
No pilsētām:	skaitis (nombre)	13 821	1 487	718	1 173	3 155	20 354
D'autres villes	%	67,90	7,31	3,68	5,79	15,30	100
No Latgales:	skaitis (nombre)	10 538	1 398	761	4 783	2 262	19 742
De Latgale	%	53,88	7,08	3,85	24,23	11,96	100
No cit. pag.:	skaitis (nombre)	30 974	2 723	2 170	4 036	4 886	44 789
D'autres com. rur.	%	69,16	6,08	4,88	9,01	10,91	100
Kopā: 1930. g.	skaitis (nombre)	76 334	5 972	3 914	10 859	10 980	108 059
Total	%	70,04	5,53	3,62	10,05	10,16	100,00
1929. g.	skaitis (nombre)	68 510	5 547	4 315	10 191	7 930	96 493
	%	71,00	5,75	4,47	10,56	8,29	100

tuāli pieaudzis no ārzemēm iecelojušo strādnieku skaits. Tāpat nedaudz pieaudzis no pilsētām un citiem lauku pagastiem (izņemot Latgali) izceļojušo strādnieku skaits, kurpretim diezgan jūtami 1930. gadā samazinājies strādnieku skaits, kuri iecelojuši pārējos Latvijas apgabalos no Latgales apgabala.

Pagastos iecelojušo strādnieku skaits 1930. un 1929. g. (% pēc izceļošanas vietām).
 Nombre des ouvriers immigrés dans les communes rurales en 1930 et en 1929 (en % par lieux d'émigration).

Tālāk atsevišķi tuvāk apskatīsim 1930. skaitu pēc viņu izceļošanas un iecelošanas gadā lauku pagastos iecelojušo strādnieku vietām un nodarbošanās veidiem.

No citiem pagastiem iecelojušo strādnieku skaits 1930. gadā.
 Nombre d'ouvriers immigrés en 1930 d'autres communes rurales.

		Laukstrādnieki un gani Ouvriers agricoles et gardiens de bétail	Meža strādnieki Ouvriers forestiers	Būvstrādnieki Ouvriers en bâtiment.	Grāvrāči un ceļu strādnieki Fouilleurs et cantonniers	Strādnieki citiem darbiem Autres ouvriers	Kopā Total
Vidzemē:	skaitis (nombre)	10 204	691	399	1 140	1 788	14 222
	%	71,76	4,86	2,81	8,01	12,57	100
Kurzemē:	skaitis (nombre)	4 859	423	225	442	476	6 425
	%	75,83	6,58	3,56	6,88	7,41	100
Zemgalē:	skaitis (nombre)	11 738	306	200	547	1 084	13 875
	%	84,86	2,21	1,44	3,94	7,51	100
Latgalē:	skaitis (nombre)	4 173	1 803	1 346	1 907	1 538	10 267
	%	40,68	12,69	13,11	18,57	14,88	100
Latvijā: 1930. g. skaits (nombre)		30 974	2 723	2 170	4 036	4 886	44 789
	%	69,16	6,08	4,84	9,01	10,91	100
Lettonie: 1929. g. skaits (nombre)		27 766	2 153	1 910	3 358	3 336	38 523
	%	72,07	5,58	4,98	8,73	8,66	100

No dažādiem lauku pagastiem (izņemot Latgales pagastus attiecībā uz pārējiem apgabaliem) izeļojušie strādnieki pa atsevišķiem valsts apgabaliem savstarpēji sadalās šādā kārtā: Vidzemes apgabala pagastos izeļojuši 31,75% no pārceļojušo strādnieku kopskaita, Kurzēmē 14,35%, Zemgalē — 30,00% un Latgalē — 22,02%. Vairāk nekā divas trešdaļas — 69,10% (1929. gadā — 72,07%) no citu pagastu strādniekiem at-

raduši nodarbošanos pie lauku darbiem un kā gani, 9,01% (8,72%) kā grāvrači un ceļa strādnieki, 6,00% (5,50%) kā meža strādnieki, 4,84% (4,00%) kā būvstrādnieki un 10,01% (8,00%) kā dažādu darbu strādnieki. Vēl jāatzīmē, ka 1930. gadā pie lauku darbiem visvairāk nodarbināti Zemgales apgabala pagastos izeļojušie citu pagastu strādnieki (84,00%).

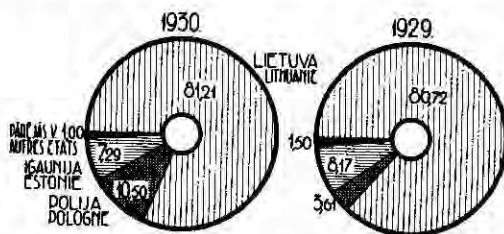
No ārvalstīm izeļojušo laukstrādnieku skaits.
Nombre des ouvriers agricoles immigrés de l'étranger.

		No Lietavas De Lithuanie		Polijas De Pologne		Igaunijas D'Estonie		Citiem valstīm D'autres Etats		Kopā Total	
		skaitis	%	skaitis	%	skaitis	%	skaitis	%	skaitis	%
		Nombre		Nombre		Nombre		Nombre		Nombre	
Vidzemē:	1930. g.	974	30,00	560	17,00	1 534	48,70	78	2,48	3 146	100,00
	1929. g.	701	31,17	105	4,07	1 374	61,09	69	3,07	2 249	100,00
Kurzēmē:	1930. g.	4 044	96,15	77	1,83	67	1,59	18	0,43	4 206	100,00
	1929. g.	3 892	95,03	68	1,07	37	0,91	73	1,79	4 070	100,00
Zemgalē:	1930. g.	13 778	88,59	1 653	10,61	52	0,33	105	0,67	15 588	100,00
	1929. g.	11 106	94,82	477	4,07	14	0,12	116	0,98	11 713	100,00
Latgalē:	1930. g.	24	10,25	144	61,84	35	14,00	31	13,26	234	100,00
	1929. g.	3	4,05	4	5,41	54	72,07	13	17,07	74	100,00
Latvijā: Lettonie	1930. g.	18 820	81,21	2 434	10,50	1 688	7,20	232	1,00	23 174	100,00
	1929. g.	15 702	86,72	654	3,81	1 479	8,17	271	1,80	18 106	100,00

Apskatot no ārzemēm, resp. kaimiņvalstīm, mūsu lauku pagastos izeļojušo strādnieku skaitu, redzam, kā 1930. gadā vairāk nekā divas trešdaļas — 67,26% (1929. gadā 64,00%) no minētā strādnieku kopskaita izeļojuši Zemgales apgabala pagastos, pie kam 88,30% (1929. gadā 94,82%) no minētā apgabala izeļojušiem strādniekiem-ārzem-

niekiem nākuši no Lietavas, 10,01% (4,07%) no Polijas un 1,00% (1,11%) no pārējām valstīm.

Kurzemes apgabala lauku pagastos izeļojušo strādnieku-ārzemnieku skaits 1930. gadā sastāda nepilnu piekto daļu — 18,15% (1929. gadā 22,48%) no visu strādnieku-ārzemnieku kopskaita. Gandrīz visi Kurze-

No ārzemēm pagastos izeļojušo strādnieku skaits 1930. un 1929. g. (%)

Nombre des ouvriers immigrés de l'étranger dans les communes rurales en 1930 et en 1929 (en %).

mes apgabalā ieceļojušie ārzemnieki strādnieki nākuši no Lietavas (96,15%). Vidzemes apgabala pagastos 1930. gadā ieceļojušo ārzemju strādnieku skaits sastāda caurmērā visā valstī 13,58% (1929. gadā — 12,42%) no minēto strādnieku kopskaita, pie kam samērā visvairāk strādnieku-ārzemnieku Vidzemes apgabala pagastos ieceļojuši no Igaunijas — 48,78% (1929. gadā 61,00%) un Lietavas — 30,00% (31,17%).

Kas attiecas uz Latgales apgabala pagastiem, tad viņos no ārzemēm ieceļojsi samērā visai niecīgs skaits strādnieku-ārzemnieku, pie kam galvenā kārtā minētā apgabalā strādnieki ieceļojuši no Polijas.

Ja tagad tālāk aplūkojam jautājumu par to, kādu nodarbošanos atraduši no ārzemēm ieceļojušie strādnieki, tad redzam sekošo:

No kaimiņu valstīm Latvijā ieceļojušo strādnieku skaits
1930. g.
Nombre d'ouvriers immigrés en 1930 en Lettonie — des Etats
voisins.

		Laukstrādnieki un gani Ouvriers agricoles et sardaurs de bétail	Meža strādnieki Ouvriers forestiers	Būvstrādnieki Ouvriers en bâtimēt.	Grāvrači un ceļu strādnieki Fouilleurs et cantonniers	Strādnieki pie citiem darbiem Autres ouvriers	Kopā Total
		skaitis Nombre	skaitis Nombre	skaitis Nombre	skaitis Nombre	skaitis Nombre	skaitis Nombre
Vidzemē:	skaitis (nombre)	2 545	134	66	165	236	3 146
	%	80,90	4,28	2,10	5,24	7,50	100
Kurzemē:	skaitis (nombre)	3 741	81	82	164	138	4 206
	%	88,95	1,92	1,95	3,90	3,28	100
Zemgalē:	skaitis (nombre)	14 570	129	114	482	293	15 588
	%	93,47	0,88	0,73	3,09	1,88	100
Latgalē:	skaitis (nombre)	145	20	3	56	10	234
	%	61,97	8,56	1,28	23,98	4,27	100
Latvijā:	1930. g. skaits (nombre)	21 001	364	265	867	677	23 174
	%	90,83	1,57	1,14	3,74	2,92	100
Lettonie:	1929. g. skaits (nombre)	16 071	567	264	666	538	18 106
	%	88,76	3,13	1,46	3,68	2,97	100
	1928. g. skaits (nombre)	11 744	256	222	142	—	12 364
	%	94,99	2,07	1,79	1,15	—	100

No pievestiem skaitļiem redzams, ka no ārzemēm ieceļojušie strādnieki 1930. gadā galvenā kārtā bijuši nodarbināti tieši pie lauku darbiem un kā gani (caurmērā visā valstī 90,83% no ieceļojušo strādnieku-ārzemnieku kopskaita). Pie meliorācijas

(kā grāvrači) un ceļu darbiem bijuši nodarbināti 867 (3,74%) strādnieki ārzemnieki, pie kam samērā visvairāk šādu strādnieku bijis Vidzemes apgabala pagastos, kur minēto strādnieku skaits sastāda 5,24% no ārzemnieku-strādnieku kopskaita.

No pilsētām lauku pagastos ieceļojušo strādnieku skaits
1930. gadā.
Nombre d'ouvriers immigrés en 1930 dans les communes
rurales — des villes.

		Laukstrādnieki un gani Ouvriers agricoles et gardes de bétail	Meža strādnieki Ouvriers forestiers	Būvstrādnieki Ouvriers en bâtiment.	Grāvrāči un ceļu strādnieki Fouilleurs et cantonniers	Strādnieki pie citiem darbiem Autres ouvriers	Kopā Total
	skaitis (nombre)						skaitis Nombre
Vidzemē:	skaitis (nombre)	5 481	508	252	411	1 368	8 020
	%	68,34	6,33	3,14	5,13	17,00	100
Kurzemē:	skaitis (nombre)	2 929	626	218	334	721	4 828
	%	60,87	12,97	4,51	6,92	14,93	100
Zemgalē:	skaitis (nombre)	5 282	336	212	367	918	7 115
	%	74,24	4,72	2,98	5,16	12,90	100
Latgalē:	skaitis (nombre)	129	17	36	61	148	391
	%	32,99	4,35	9,21	15,60	37,65	100
Latvijā: 1930. g. skaits (nombre)		13 821	1 487	718	1 173	3 155	20 354
	%	67,90	7,31	3,53	5,76	15,60	100
Lettonie: 1929. g. skaits (nombre)		12 384	1 192	818	1 601	2 112	18 107
	%	68,39	6,58	4,52	8,84	11,67	100
	1928. g. skaits (nombre)	12 894	1 378	783	473	—	15 528
	%	83,04	8,87	5,04	3,05	—	100

Kā jau agrāk norādīts, nepilna piektā daļa no visiem 1930. gadā lauku pagastos ieceļojušiem strādniekiem nākuši no pilsētām un bieži apdzīvotām vietām. Minētās kategorijas strādnieki pa atsevišķiem valsts apgabaliem savstarpēji 1930. gadā sadalās šādā kārtā: Vidzemes apgabalā ieceļojušo pilsētas strādnieku skaits sastāda caurmērā 39,40% (1929. gadā 39,00%) no visa izpilsētām ieceļojušā strādnieku kopskaita, Kurzemē — 23,72% (23,02%), Zemgalē — 34,00% (35,00%) un Latgalē — 1,02%

(1,00%). Tādā kārtā procentuāli samērā visvairāk strādnieku no pilsētām ieceļojuši uz Vidzemes un Zemgales apgabalu pagastiem. Vairāk nekā divas trešdaļas — 67,90% (1929. gadā 68,30%) no minētiem pilsētu strādniekiem bijuši nodarbināti pie lauku darbiem un kā gani, 7,31% — kā meža strādnieki, 5,76% kā grāvrāči un ceļa strādnieki, 3,53% — kā būvstrādnieki un 15,60% kā dažādu gadījuma darbu strādnieki.

No Latgales pārējos apgabalos ieceļojušo strādnieku skaits
1930. g.
Nombre d'ouvriers immigrés de la Latgale en autres
provinces.

		Laukstrādnieki un gani Ouvriers agricoles et éleveurs de bétail	Meža strādnieki Ouvriers forestiers	Būvstrādnieki Ouvriers en bâtement.	Grāvrači un ceļu strādnieki Pouilleurs et cantonniers	Strādnieki pie citiem darbiem Autres ouvriers	Kopā Total
		skaitis (nombre) %	skaitis (nombre) %	skaitis (nombre) %	skaitis (nombre) %	skaitis (nombre) %	skaitis (nombre) %
Vidzemē:	skaitis (nombre) %	6 513 56,97	871 7,02	551 4,82	2 685 23,40	812 7,10	11 432 100
Kurzemē:	skaitis (nombre) %	795 37,08	163 7,00	67 3,13	944 44,03	175 8,10	2 144 100
Zemgalē:	skaitis (nombre) %	3 230 52,38	364 5,00	143 2,32	1 154 18,72	1 275 20,88	6 166 100
Latvijā:	1930. g. skaits (nombre) %	10 538 53,88	1 398 7,08	761 3,85	4 783 24,23	2 262 11,48	19 742 100
Lettonie:	1929. g. skaits (nombre) %	12 289 56,48	1 635 7,51	1 323 6,08	4 566 20,00	1 944 8,94	21 757 100
	1928. g. skaits (nombre) %	13 712 66,41	2 029 9,88	2 138 10,35	2 768 13,41	—	20 647 100

Kas attiecas no Latgales pārējos apgabalu pagastos ieceļojušo strādnieku skaitu, tad tas, kā redzams no augšā pievestiem skaitļiem, 1930. gadā ir, salīdzinot ar iepriekšējo, 1929. gadu samazinājies, jo kamēr 1929. gadā no Latgales apgabala ieceļojušo strādnieku skaits sastādīja caurmērā 22,55% no kopējā pagastos ieceļojušo strādnieku kopskaita, tikmēr 1930. gadā vairs tikai 18,27%. Vairāk nekā puse — 57,01% (1929. gadā 55,48%) no Latgales apgabala ieceļojušiem strādniekiem nodarbošanos atraduši Vidzemes apgabala pagastos, 31,23% (30,36%) — Zemgalē un tikai 10,80% (14,21%) Kurzemē. Pēc nodarbošanās veidiem no Latgales ieceļojušie strādnieki sadalās šādi: 53,38% (1929. gadā 56,48%) nodarbojušies pie lauku darbiem vai kā gani, 24,23% (20,00%) kā grāvrači vai ceļu strādnieki, 7,08% (7,51%) kā meža strādnieki, 3,85% (6,08%) kā būvstrādnieki un 11,48% (8,94%) kā gadījuma darba strādnieki.

Nobeidzot šo vispārējo pārskatu par laukstrādnieku kustību, vēl īsumā apstāsimies pie tā ļautājuma, kā augšā minētie lauku pagastos ieceļojušie strādnieki savstarpēji sadalās pēc dzimuma:

Pēc dzimuma 1930. gadā lauku pagastos ieceļojušie strādnieki savstarpēji sadalās sekošā kārtā.

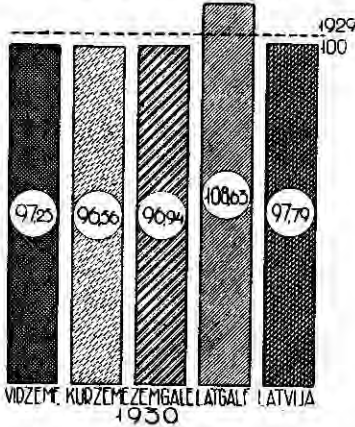
Répartition par sexe des ouvriers immigrés en 1930 dans les communes rurales.

	Vīrieši Hommes		Sievietes Femmes	
	Skaitis nombre	%	Skaitis nombre	%
Vidzemē:	22 094	60	14 726	40
Kurzemē:	10 675	61	6 928	39
Zemgalē:	23 735	56	19 009	44
Latgalē:	8 300	76	2 592	24
Latvijā: 1930. g.	64 804	60	43 255	40
Letton.: 1929. g.	57 306	59	39 187	41

No augšā pievestiem skaitļiem redzams, ka lauku pagastos ieceļojušo strādnieku starpā vairāk ir vīriešu dzimuma personas nekā sieviešu dzimuma. Tā 1930. gadā caurmērā visā valstī 60% no pārceltojušiem strādniekiem ir vīrieši un tikai 40% sievietes, pie kam procentuāli samērā visvairāk sieviešu ir starp Zemgales apgabala pagastos ieceļojušiem strādniekiem.

Laukstrādnieku algas.

Pirmos pēckara gados, sakarā ar vispārējo laukstrādnieku trūkumu, to algas pakāpeniski pieauga. Šī laukstrādnieku algu pieaugšana turpinājās nepārtraukti līdz 1926./1927. g., kad minētās algu normas sasniegušas savu augstāko pakāpi. Sākot ar 1927. gadu, jau novērojama neliela lauku strādnieku algu pazemināšanās, kas novē-

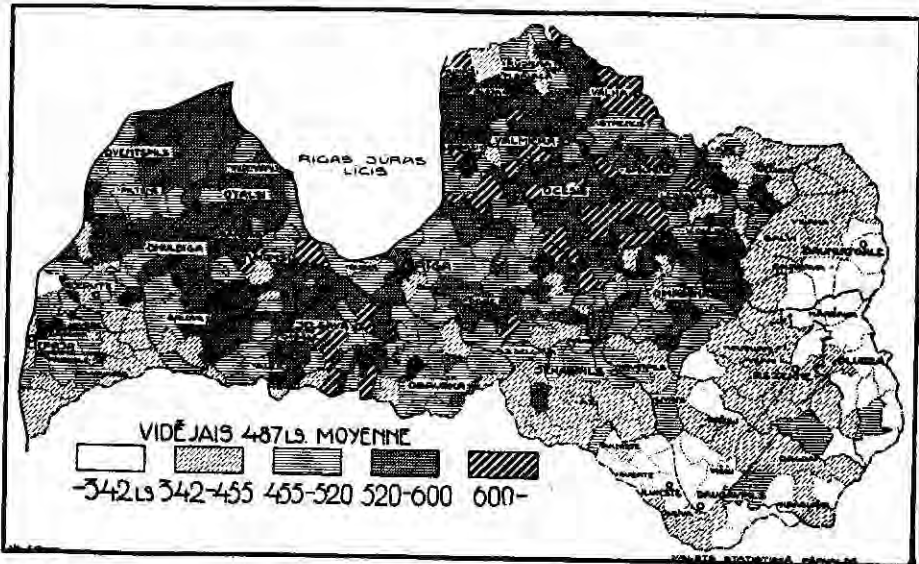
Gada puīšu alga 1930. un 1929. g.
(% — 1929. = 100)
Salaire des valets à l'année en 1930 et
en 1929 (en % — 1929 = 100)

rojams arī 1928. un 1929. g. Kas attiecas uz pēdējo, 1930. gadu, tad viņā laukstrādnieku algu normās novērojama diezgan liela dažādība, jo viena apgabalā laukstrādniekiem 1930. gadā maksātas nedaudz zemākas algas nekā iepriekšējā, 1929. gadā, turpretim citā apgabalā atkal novērojams pretējais. Vispār tomēr jāsap, ka gada un sezonas laukstrādnieku algas 1930. gadā ir palikušas bez ievērojamām pārmaiņām uz vienu vai otru pusi, par ko arī liecina apakšā pievestie pārskati par dažādu laukstrādnieku algām atsevišķos valsts apgabalos.

Gada un sezonas laukstrādnieku algas. — Salaires des ouvriers agricoles.

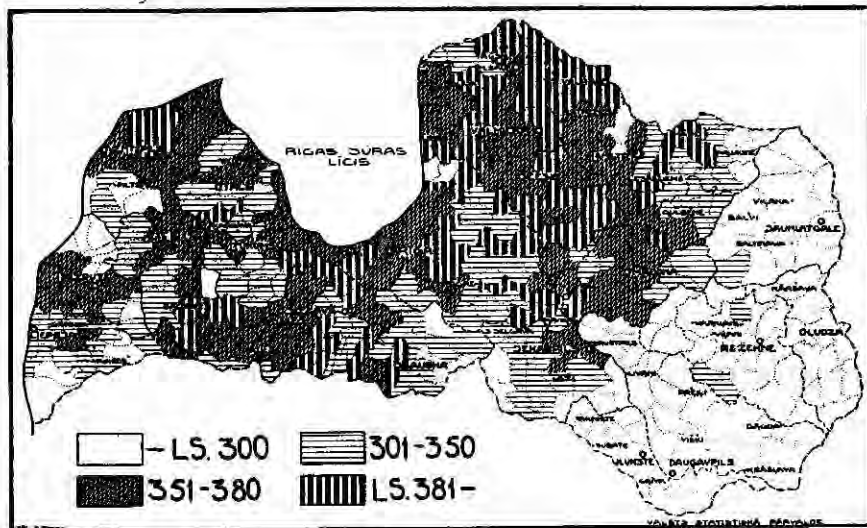
a) Algas gada puīšiem.

	Salaire annuel des valets.		
	1930.	1929.	1921.—1929.
Vidzemē:	Ls 531	546	496
	% 97,25	100,00	—
	% 107,08	110,08	100,00
Kurzemē:	Ls 506	524	444
	% 96,68	100,00	—
	% 113,06	118,02	100,00
Zemgalē:	Ls 475	490	497
	% 96,94	100,00	—
	% 95,67	98,69	100,00
Latgalē:	Ls 365	336	334
	% 108,63	100,00	—
	% 109,28	100,30	100,00
Latvijā:	Ls 487	498	464
Lettonie	% 97,79	100,00	—
	% 104,08	107,33	100,00

Gada puīšu algu rajoni 1930. gadā. — Régions de salaire des valets à l'année en 1930.

Kā no augšā pievestiem skaitļiem redzams, gada puišu alga 1930. gadā ir caurmērā visā valstī par 2,21% zemāka nekā iepriekšējā, 1929. gadā. Minēto gada puišu algas samazināšanās 1930. gadā novērojama visos valsts apgabalos, izņemot vienīgi Latgali. Vidzemes apgabalā gada puišu alga 1930. gadā samazinājusies caur-

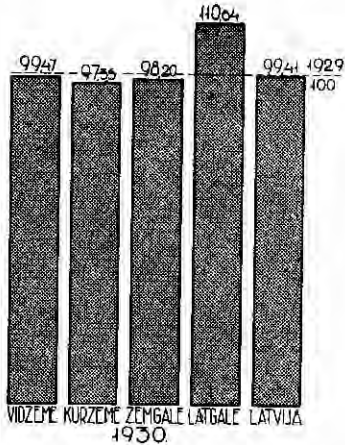
Gada puišu algu rajoni 1929. gadā.
 Régions de salaire des valets à l'année en 1929.

mērā par 2,76%, Kurzemē par 3,44% un Zemgalē par 3,06%. Latgalē turpretim gada puišu alga 1930. gadā pieaugusi caurmērā par 8,03%. Absolūtos skaitļos rēķinot, gada puišiem samērā visaugstākās algas maksātas Vidzemes un pa daļai arī Kurzemes apgabala apriņķos, bet zemākās Latgalē.

b) Algas gada meitām.
 b) Salaire annuel des servantes.

	1930.	1929.	1921.—1929.
Vidzemē:	Ls 372	374	320
	% 99,47	100,00	—
	% 116,28	116,88	100,00

Kurzemē:	Ls 330	339	266
	% 97,38	100,00	—
	% 124,08	127,44	100,00
Zemgalē:	Ls 328	334	315
	% 98,20	100,00	—
	% 104,13	106,03	100,00
Latgalē:	Ls 260	235	226
	% 110,64	100,00	—
	% 115,04	103,88	100,00
Latvijā:	Ls 336	338	295
Lettonie	% 99,41	100,00	—
	% 113,90	114,58	100,00

Gada meitu alga 1930. un 1929. g. (% — 1929. = 100)

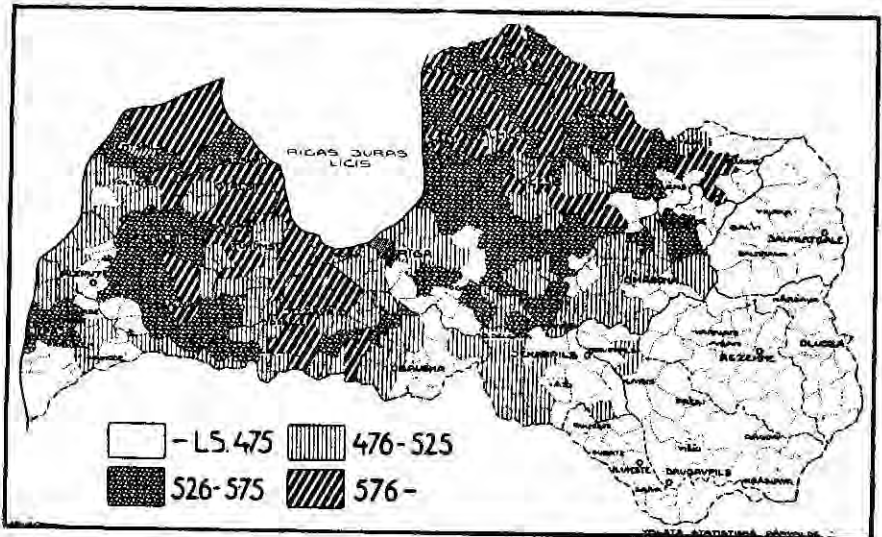
Salaire des servantes à l'année en 1930 et en 1929 (en % — 1929 = 100).

Gada meitu alga 1930. gadā, salīdzinot ar iepriekšējo, 1929. gadu, caurmērā visā valstī gandrīz palikusi bez pārmaiņām. Neliela algas pazemināšanās gada meitām 1930. gadā novērojama Kurzemes un Zemgales apgabalos, bet Latgalē šīs algas gada meitām 1930. gadā ir par 10,04% augstākas nekā 1929. gadā. Latos rēķinot, samērā augstākās algas gada meitām maksātas, tāpat kā gada puīšiem, Vidzemē, bet zemākās — Latgalē.

c) Algas vasaras puīšiem.

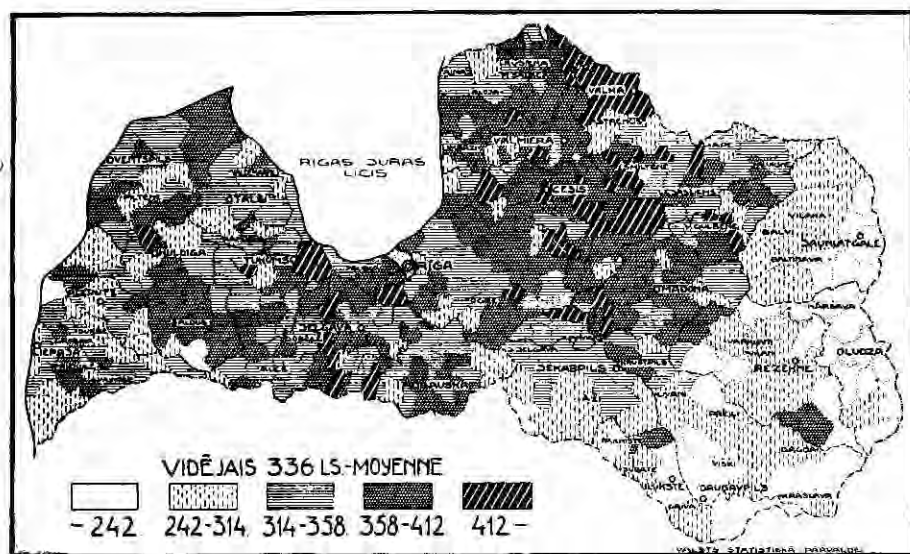
c) Salaire des valets saisonniers.

	1930.	1929.	1921.—1929.
Vidzemē:	Ls 346	344	338
	% 100,58	100,00	—
	% 102,37	101,78	100,00

Gada meitu algu rajoni 1929. gadā.

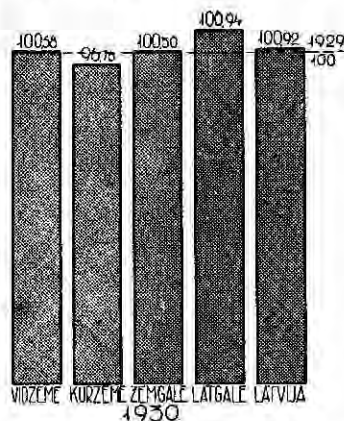
Régions de salaire des servantes à l'année en 1929.

Gada mēitu algu rajoni 1930. gadā.
Régions de salaire des servantes à l'année en 1930.

	1930.	1929.	1921.—1929.
Kurzēmē:	Ls 328	339	307
	% 96,78	100,00	—
	% 106,84	110,42	100,00
Zemgalē:	Ls 331	330	339
	% 100,30	100,00	—
	% 97,84	97,35	100,00
Latgalē:	Ls 262	245	251
	% 106,94	100,00	—
	% 104,38	97,81	100,00
Latvijā:	Ls 328	325	321
Lettonie	% 100,92	100,00	—
	% 102,18	101,25	100,00

neuzrāda sevišķi lielas starpības, salīdzinot ar iepriekšējo, 1930. gadu. Tā vasa-

Vasaras puīšu alga 1930. un 1929. g.
(% — 1929. = 100).

Salaire des valets saisonniers en 1930
et en 1929 (en % — 1929 = 100)

Kas attiecas uz sezonas, resp. vasaras, strādnieku algām, tad arī tās 1930. gadā

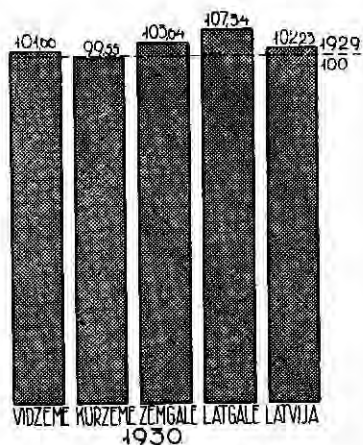
ras puīšu alga 1930. gadā Vidzemes apgabalā pieaugusi tikai caurmērā par 0,33%, Zemgalē par 0,30% un Latgalē par 6,94%. Kurzemes apgabalā 1930. gadā vasaras puīšiem maksātas par 3,24% zemākas algas nekā 1929. gadā. Vispār caurmērā visā valstī vasaras puīšu alga 1930. gadā pieaugusi par 0,92%.

Samērā augstākās algas 1930. gadā vasaras puīšiem maksātas Vidzemes un daļai arī Kurzemes apgabalos, bet zemākās, kā parasti, Latgales apgabalā.

d) Algas vasaras meitām.
d) Salaire saisonnières des servantes.

	1930.	1929.	1921.—1929.
Vidzemē:	Ls 245	241	229
	% 101,98	100,00	—
	% 106,09	105,24	100,00
Kurzemē:	Ls 223	224	192
	% 99,65	100,00	—
	% 116,15	116,67	100,00
Zemgalē:	Ls 228	220	217
	% 103,64	100,00	—
	% 105,07	101,35	100,00
Latgalē:	Ls 190	177	174
	% 107,34	100,00	—
	% 109,20	101,72	100,00
Latvijā:	Ls 229	224	213
Lettonie	% 102,23	100,00	—
	% 107,61	105,16	100,00

Vasaras meitu algu norma 1930. gadā, salīdzinot ar iepriekšējo, 1929. gadu, pieaugusi visā valstī caurmērā par 2,23%, pie kam samērā visjūtāmāk vasaras meitu alga 1930. gadā pieaugusi Latgales (caurmērā par 7,34%) un Zemgales (par 3,64%) apgabalos. Vidzemes apgabalā vasaras meitu alga pieaugusi tikai visai niecīgos apmēros, turpretim Kurzemē tā savukārt nedaudz pazeminājusies. Kā parasts, samērā

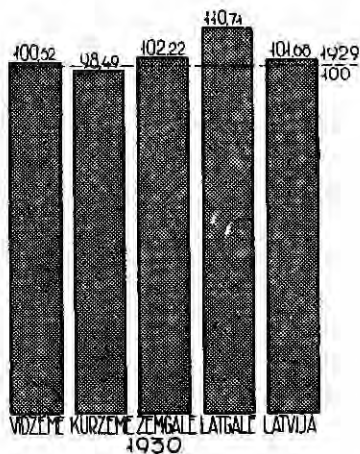
Vasaras meitu alga 1930. un 1929. g.
(% — 1929. = 100).
Salaire des servantes saisonnières en 1930
et en 1929 (en % — 1929 = 100).

augstākā alga vasaras meitām maksāta Vidzemes apgabala apriņķos, kurpretim zemākā — Latgalē.

e) Algas ganiem.
e) Salaire des gardeurs de bétail.

	1930.	1929.	1921.—1929.
Vidzemē:	Ls 194	193	186
	% 100,62	100,00	—
	% 104,30	103,76	100,00
Kurzemē:	Ls 196	199	169
	% 98,46	100,00	—
	% 115,05	117,75	100,00
Zemgalē:	Ls 184	180	176
	% 102,22	100,00	—
	% 104,65	102,27	100,00
Latgalē:	Ls 124	112	120
	% 110,71	100,00	—
	% 103,33	93,33	100,00
Latvijā:	Ls 182	179	172
Lettonie	% 101,68	100,00	—
	% 105,81	104,07	100,00

Kā no augšā pievestiem skaitļiem redzams, tad ganu algas 1930. gadā uzrāda apmēram tādas pat svārstības, kā vasaras meitu algas. Ganu algas 1930. gadā, salīdzinot ar iepriekšējo, 1929. gadu, pieaugušas visā valstī caurmērā tikai par 1,08%, pie kam šis ganu algas pieaugums novērojams samērā jūtamos apmēros vienīgi Latgales apgabalā (alga pieaugusi par 10,71%), kurpretim Vidzemes un Zemgales apgabalos ganu algu normas pieaugušas samērā niecīgos apmēros, bet Kurzemes apgabalā tās pat ir nedaudz pazeminājušās (par 1,51%). Ganiem samērā augstākās al-

Ganu alga 1930. un 1929. g.
(% — 1929 = 100).

Salaires des gardeurs de bétail en 1930
et en 1929 (en % — 1929 = 100.)

gas 1930. gadā maksātas Kurzemes un Vidzemes apgabalos, bet zemākās Latgales apriņķos.

Novērots, ka pēdējos gados mūsu lauksaimnieki sākuši samērā plašākos apmēros nodarbināt laukstrādniekus — precētus pārus, jo tos uzskata par pastāvīgākiem strādniekiem, un tie retāk maina savas agrākās darba vietas nekā neprecētie puīši un meitas. Sakarā ar sacīto, Valsts statistiskā pārvalde ievākusi ziņas arī par laukstrādnieku — precēto pāru algām.

Laukstrādnieku — precētu pāru gada alga 1930. gadā, kā to liecina tālāk pievestie skaitļi, ir, salīdzinot ar iepriekšējo, 1929. gadu, pieaugusi Vidzemes un Zemgales apgabalos caurmērā par 1%, bet Latgalē par

f) Strādnieka — precēta pāra vidējā alga pie saimnieka uztura.

f) Salaire moyen avec logement et nourriture à un couple.

	Par gadu		Par vasaru			
	Par an		Par été			
	Latos — En lats					
	1930.	1929.	1928.	1930.	1929.	1928.
Vidzeme	Ls 752	749	813	509	478	557
	% 101	100	—	106	100	—
Kurzeme	Ls 641	686	709	422	472	478
	% 93	100	—	89	100	—
Zemgale	Ls 632	627	664	451	441	479
	% 101	100	—	102	100	—
Latgale	Ls 599	475	552	410	314	394
	% 126	100	—	131	100	—
Latvija	Ls 681	674	728	465	448	505
Lettonie	% 101	100	—	104	100	—

26%. Kurzemes apgabalā precēta pāra alga samazinājusies par 7%. Samērā augstākā gada alga precētiem pāriem maksāta Vidzemes apgabalā, bet zemākā Latgalē. Vasaras laukstrādnieku — precētu pāru alga 1930. gadā visā valstī ir caurmērā par 4% augstāka nekā iepriekšējā, 1929. gadā, pie kam samērā visjūtāmāk minēto laukstrādnieku alga pieaugusi Latgalē.

Nobeidzot šo vispārējo pārskatu par gada un sezonas laukstrādnieku algām, nedaudz vārdos vēl jāapskata arī laukstrādnieku algas izmaksas veids. Kā zināms, laukstrādnieki savu algu saņem kā skaidrā naudā, tā arī graudā, dažādu naturāliju (deputāta) veidā. Savstarpējās attiecības starp naudā un graudā izmaksājamo algas daļu raksturo sekojošais pārskats (skat. tab. 102. lpp.).

No pievestiem skaitļiem redzams, ka lielākā daļa algas vasaras laukstrādniekiem, kā puīšiem, tā arī meitām, tiek izmaksāta skaidrā naudā, un tikai visai neliela daļa algas minētiem laukstrādniekiem tiek izmaksāta dažādu naturāliju veidā.

Vēl jāatzīmē, ka visas augšā minētās gada un sezonas laukstrādnieku algas uzdotas pie saimnieka uztura, dzīvokļa, apsildīšanas un apgaismošanas.

	Vasaras pušiem alga izmaksāta Salaire payé aux valets saisonniers				Vasaras meitām alga izmaksāta Salaire payé aux servantes saisonnières			
	graudā en nature		naudā en espèces		graudā en nature		naudā en espèces	
	1930.	1929.	1930.	1929.	1930.	1929.	1930.	1929.
	P r o c e n t o s							
Vidzemē:	4,76	6,08	95,24	93,92	6,22	8,74	93,78	91,26
Kurzemē:	5,30	5,46	94,70	94,55	6,22	7,59	93,78	92,41
Zemgalē:	3,82	4,97	96,18	95,03	5,04	6,30	94,06	93,51
Latgalē:	8,67	8,12	91,33	91,88	10,06	8,94	89,91	91,06
Latvijā: Lettonie	5,04	5,01	94,06	94,00	6,37	8,02	93,83	91,08

Dienas laukstrādnieku algas.

Novērots, ka pēdējos gados mūsu lauksaimnieki sākuši arvien vairāk nodarbināt dienas laukstrādniekus, pieņemot tos uz īsāku vai garāku laiku steidzamāku lauku darbu periodos, kā siena un āboliņa novākšanas laikā, rudzu plaujas laikā u. t. t. Kā to jau agrāk redzējām, dienas laukstrādnieku skaits sastāda vairāk nekā desmito daļu no visu lauksaimniecības nodarbināto algoto strādnieku kopskaita. Dienas laukstrādnieku algas ir atkarīgas no atsevišķiem darba periodiem, kā arī no katrreizējā darba spēka piedāvājuma apmēriem. Sakarā ar sacīto, tad arī dienas laukstrādnieku algas atsevišķos lauku darbu periodos ir diezgan dažādas un pie tam arī svārstīgas, kādēļ šeit atsevišķi apskatīsim dienas laukstrādnieku algas katrā lauku darbu periodā. (Algas uzdotas pie saimnieka uztura).

a) Āboliņa un siena plaujas laiks (Latos).

Pendant le temps de la fenaison.
(en lats).

	Viriešiem Aux hommes			Sievietēm Aux femmes		
	1930.	1929.	1922.— 1930.	1930.	1929.	1922.— 1930.
	Vidzeme	Ls 3,66 % 103	3,53 100	3,92 —	2,85 102	2,58 100
Kurzeme	Ls 3,70 % 102	3,64 100	3,32 —	2,90 100	2,29 100	2,10 —
Zemgale	Ls 3,38 % 104	3,28 100	3,28 —	2,30 105	2,19 100	2,16 —
Latgale	Ls 3,01 % 99	3,04 100	2,80 —	2,15 103	2,09 100	2,02 —
Latvija Lettonie	Ls 3,56 % 102	3,42 100	3,55 —	2,43 103	2,36 100	2,29 —

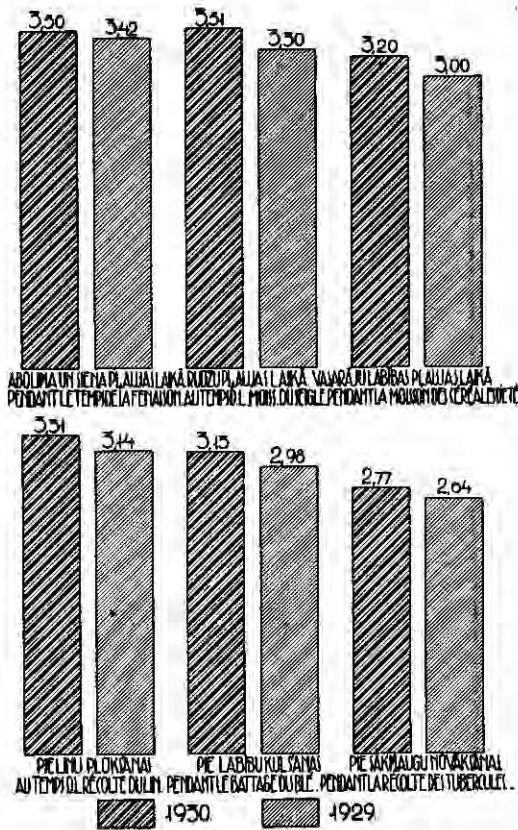
Āboliņa un siena novākšanas laiks ir viens no tiem lauku darbu periodiem, kurā dienas laukstrādniekiem parasti maksā samērā augstāku algu nekā pārējos lauku darbu periodos, kas pa lielāku daļu izskaidrojams ar to, ka āboliņa un siena novākšanas darbi nereti (sakarā ar laika apstākļiem) jāveic samērā īsā laikā. 1930. gadā pie āboliņa un siena novākšanas darbiem nodarbinātiem dienas laukstrādniekiem maksātas par 2% (viriešiem) līdz 3% (sievietēm) augstākas algas nekā iepriekšējā, 1929. gadā, pie kam samērā augstākās algu likmes minētā darba periodā 1930. gadā bijušas viriešiem Kurzemes apgabalā, bet sievietēm Vidzemes apgabalā.

b) Rudzu plaujas laiks (Latos). Pendant le temps de la moisson. (en lats).

	Viriešiem Aux hommes			Sievietēm Aux femmes		
	1930.	1929.	1922.— 1930.	1930.	1929.	1922.— 1930.
	Vidzeme	Ls 3,88 % 107	3,43 100	3,82 —	2,76 109	2,52 100
Kurzeme	Ls 3,66 % 106	3,44 100	3,80 —	2,48 105	2,38 100	2,21 —
Zemgale	Ls 3,43 % 106	3,24 100	3,34 —	2,48 108	2,28 100	2,29 —
Latgale	Ls 2,98 % 98	2,98 100	2,89 —	2,27 100	2,27 100	2,17 —
Latvija Lettonie	Ls 3,51 % 106	3,30 100	3,88 —	2,90 108	2,58 100	2,42 —

Arī rudzu plaujas laiks pieder pie tiem lauku darbu periodiem, kuŗos lauksaimnieki parasti mēdz nodarbināt samērā lielāku skaitu dienas laukstrādnieku, sakarā ar ko tad arī šiem lauku darbu perioda dienas

laukstrādniekiem algas ir samērā augstas. 1930. gadā pie ziemāju labību novākšanas nodarbinātiem dienas laukstrādniekiem maksātas samērā augstākas algas nekā iepriekšējā, 1929. gadā, un proti, vīriešiem par 6%

Dienas laukstrādnieku (vīriešu) alga 1930. un 1929. g. (Ls par dienu).

Salaire des Journaliers agricoles (hommes) en 1930 et en 1929 (en lats par jour.)

(caurmērā visā valstī) un sievietēm par 8%. Latos ņemot, samērā augstāko algu rudzu novākšanas laikā dienas laukstrādniekiem 1930. gadā maksājuši Vidzemes un Kurzemes apgabalu lauksaimnieki.

Nākošais samērā intensīvākais lauku darbu periods ir vasarāju labību novākšana. Minētā laikā dienas laukstrādniekiem maksātas šādas vidējās dienas algas:

c) Vasarāju labības plaujas laiks (Latos).

Pendant le temps de la moisson des céréales d'été (en lats).

	Viriešiem Aux hommes			Sievietēm Aux femmes		
	1930.	1929.	1922.— 1930.	1930.	1929.	1922.— 1930.
	Ls			Ls		
Vidzeme	3,58	3,11	3,22	2,58	2,31	2,40
	% 108	100	—	110	100	—
Kurzeme	3,27	3,15	2,98	2,20	2,07	1,84
	% 104	100	—	106	100	—
Zemgale	3,14	2,94	3,01	2,24	2,06	2,09
	% 107	100	—	109	100	—
Latgale	2,77	2,59	2,55	2,04	1,91	1,91
	% 107	100	—	107	100	—
Latvija	3,26	3,00	3,08	2,32	2,15	2,17
Lettonie	% 107	100	—	108	100	—

Vasarāju labību novākšanas laikā, kā tas no augšā pievestiem skaitļiem redzams, dienas laukstrādniekiem jau maksāta samērā mērenāka dienas alga nekā abos iepriekšējos — āboliņa un siena plaujas un rudzu novākšanas — lauku darbu periodos. 1930. gadā dienas laukstrādnieku algas vasarāju labību novākšanas laikā, salīdzinot ar iepriekšējo, 1929. gadu, pieaugušas caurmērā visā valstī par 7% (viriešiem) līdz 8% (sievietēm), pie kam šis algu pieaugums minētā lauku darbu periodā attiecas, bez izņēmuma, uz visiem valsts apgabaliem. Dienas laukstrādniekiem — viriešiem un sievietēm samērā augstāka alga vasarāju labību novākšanas laikā 1930. gadā maksāta Vidzemes apgabalā.

Par vienu no grūtākiem lauku darbiem mēdz uzskatīt līnu novākšanu (plūksanu). Pie šiem darbiem dienas laukstrādniekiem maksātas šādas vidējās dienas algas.

d) Pie līnu plūksanas (Latos).

Pendant le temps de la récolte de lin (en lats).

	Viriešiem Aux hommes			Sievietēm Aux femmes		
	1930.	1929.	1922.— 1930.	1930.	1929.	1922.— 1930.
	Ls			Ls		
Vidzeme	3,61	3,35	3,63	2,94	2,73	2,95
	% 108	100	—	108	100	—
Kurzeme	3,19	3,06	3,04	2,25	2,10	2,09
	% 104	100	—	107	100	—

Zemgale	Ls 3,11	3,01	3,22	2,39	2,32	2,47
	% 103	100	—	103	100	—
Latgale	Ls 2,88	2,72	2,82	2,27	2,09	2,28
	% 106	100	—	109	100	—
Latvija	Ls 3,51	3,14	3,34	2,69	2,48	2,61
Lettonie	% 105	100	—	106	100	—

Sakarā ar augšā sacīto pie līnu plūksanas nodarbinātiem dienas laukstrādniekiem tiek maksāta augstāka alga nekā vasarāju labību novākšanas laikā. 1930. gadā līnu plūcēju vidējā dienas alga ir caurmērā visā valstī par 5% (viriešiem) līdz 6% (sievietēm) augstāka nekā iepriekšējā, 1929. gadā. Kā viriešiem, tā arī sievietēm samērā augstāku algu līnu novākšanas laikā 1930. gadā maksājuši Vidzemes apgabala lauksaimnieki.

Bieži vien dažos valsts apvidos lauksaimnieki līnu plūksanas darbus mēdz izdot uz „akordu“, maksājot zināmu cenu par katru noplūktu pūrvietu līnu. Pēdējos trijos gados par vienas pūrvietas līnu noplūksanu maksātas sekošas akorda darbu cenas:

Līnu plūcējiem par vienas pūrvietas līnu noplūksanu maksāts.

Païement par pūrvête aux broyeururs de lin

	L a t i		
	1930.	1929.	1928.
Vidzeme	Ls 17,53	16,45	16,79
	% 106,79	100,00	—
Kurzeme	Ls 16,48	14,81	14,80
	% 111,28	100,00	—
Zemgale	Ls 13,78	13,29	14,34
	% 103,54	100,00	—
Latgale	Ls 12,17	12,06	10,54
	% 100,91	100,00	—
Latvija	Ls 15,80	14,87	14,88
Lettonie	% 104,91	100,00	—

No pievestiem skaitļiem redzams, ka 1930. gadā par vienas pūrvietas līnu noplūksanu samērā augstāka cena maksāta Vidzemes apgabalā, bet zemākā — Latgalē.

Vispār līnu noplūksanas cenas 1930. gadā, salīdzinot ar iepriekšējo, 1929. gadu pie-

augušas, un proti: Vidzemes apgabalā par 6,70%, Kurzemē par 11,28%, Zemgalē par 3,64%, Latgalē par 0,91%, bet caurmērā visā valstī par 4,91%.

Nākošais darba periods, pie kura lauksaimnieki parasti vēl mēdz nodarbināt dienas strādniekus, ir labības kulšanas laiks. Šinī laikā dienas laukstrādniekiem maksātas šādas vidējās algas.

e) Labību kulšanas laiks (Latos).
Pendant le temps de battage du blé (en fatts).

	Vīriešiem Aux hommes			Sievietēm Aux femmes		
	1930.	1929.	1922.— 1930.	1930.	1929.	1922.— 1930.
	Ls			Ls		
Vidzeme	3,59	3,47	3,58	2,68	2,47	2,49
	% 107	100	—	109	100	—
Kurzeme	2,92	2,86	2,66	2,08	1,97	1,82
	% 102	100	—	103	100	—
Zemgale	2,98	2,77	2,87	2,14	1,98	2,04
	% 108	100	—	108	100	—
Latgale	2,80	2,22	2,14	1,77	1,67	1,61
	% 104	100	—	106	100	—
Latvija	3,13	2,98	2,94	2,29	2,16	2,18
Lettonie	% 105	100	—	106	100	—

Pie labību kulšanas nodarbināto dienas laukstrādnieku algas jau ir zemākas nekā iepriekš minētos lauku darbu periodos. Tomēr arī šinī laikā dienas strādnieku algas normas 1930. gadā ir visos valsts apgabalos augstākas nekā tās bijušas iepriekšējā, 1929. gadā. Tā Vidzemes apgabalā dienas laukstrādnieka — vīrieša alga 1930. gadā ir par 7% augstāka nekā 1929. gadā, Kurzemē par 2%, Zemgalē par 8%, Latgalē par 4%, bet caurmērā visā valstī par 5%. Kā vīriešiem, tā arī sievietēm labības kulšanas laikā samērā augstākās algas 1930. gadā maksātas Vidzemes apgabalā, bet zemākās — Latgalē.

Viens no beidzamajiem lauku darbu periodiem ir sakņu augu novākšanas laiks. Šinī laikā dienas laukstrādnieku skaits jau ir samērā mazāks, kādēļ arī minētā periodā laukstrādnieku trūkums gandrīz nemaz nav sajūtams, vēl jo vairāk tāpēc, ka pie sakņu

augu novākšanas darbiem lauksaimnieki parasti mēdz nodarbināt vairāk sievietes un pusaudzus.

f) Pie sakņu augu novākšanas (Latos).

Pendant le temps de la récolte des tubercules.

	Vīriešiem Aux hommes			Sievietēm Aux femmes		
	1930.	1929.	1922.— 1930.	1930.	1929.	1922.— 1930.
	Ls			Ls		
Vidzeme	2,97	2,82	2,88	2,38	2,12	2,17
	% 105	100	—	110	100	—
Kurzeme	2,76	2,62	2,51	2,12	1,97	1,87
	% 105	100	—	108	100	—
Zemgale	2,76	2,58	2,65	2,14	1,94	1,99
	% 107	100	—	110	100	—
Latgale	2,16	2,10	2,03	1,66	1,60	1,51
	% 103	100	—	104	100	—
Latvija	2,77	2,64	2,62	2,15	1,98	1,98
Lettonie	% 105	100	—	109	100	—

Sakarā ar augšā norādītiem apstākļiem, arī dienas laukstrādnieku algas sakņu augu novākšanas laikā ir samērā viszemākās, kā to redzam arī no augšā pievestā pārskata. Arī sakņu augu novākšanas laikā, tāpat kā visos pārējos augšā minētos lauku darbu periodos dienas laukstrādnieku algas 1930. gadā, salīdzinot ar iepriekšējo, 1929. gadu, ir visos valsts apgabalos pieaugušas, un proti, Vidzemes apgabalā — vīriešiem par 5%, sievietēm par 10%, Kurzemē — vīriešiem par 5%, sievietēm par 8%; Zemgalē — vīriešiem par 7%, sievietēm par 10%; Latgalē — vīriešiem par 3%, sievietēm par 4%, bet caurmērā visā valstī — vīriešiem par 5%, sievietēm par 9%. Tādā kārtā, kā redzams, sieviešu algas normas pieaugušas jūtāmākos apmēros nekā vīriešu algas.

Lai ērtāk būtu iespējams savstarpēji salīdzināt dienas laukstrādnieku algas dažādos lauku darbu periodos, šeit pievedīsim arī kopīgu pārskatu par minēto laukstrādnieku dienas algām pēdējos gados, salīdzinot tās ar vidējām pēckara gadu (1922. līdz 1930. g.) caurmēra algām, pielīdzinot pēdējās 100.

Laukstrādnieku caurmēra vidējā dienas alga.
Moyenne des salaires agricoles d'une journée.

Viriešiem — Aux hommes.

	Gadi	Vidzeme		Kurzeme		Zemgale		Latgale		Latvija Lettonie	
		Ls	%	Ls	%	Ls	%	Ls	%	Ls	%
a) Āboliņa un siena plaujas laikā. Pendant la fenaison.	1930.	3,66	105	3,70	114	3,98	108	3,01	112	3,50	108
	1929.	3,55	109	3,64	116	3,26	110	3,04	116	3,42	109
	1922.—1930.	3,52	105	3,42	115	3,28	107	2,89	114	3,35	108
b) Rudzu plaujas laikā. Pendant le temps de la moisson du seigle.	1930.	3,08	106	3,06	113	3,43	110	2,83	109	3,51	108
	1929.	3,43	105	3,34	110	3,24	109	2,98	114	3,30	105
	1922.—1930.	3,62	108	3,30	111	3,34	109	2,89	114	3,38	109
c) Vasarāju labību plaujas laikā. Pend. le t. de la mois. des céréales d'été.	1930.	3,38	97	3,27	101	3,13	100	2,77	103	3,20	99
	1929.	3,11	95	3,13	100	2,94	99	2,59	99	3,00	96
	1922.—1930.	3,22	96	2,98	100	3,01	98	2,55	100	3,03	98
d) Pie līnu plūksanas. Pend. le temps de la ré- colte du lin.	1930.	3,61	104	3,19	98	3,11	99	2,88	107	3,31	102
	1929.	3,35	102	3,06	98	3,01	101	2,72	104	3,14	100
	1922.—1930.	3,64	109	3,04	102	3,22	105	2,82	111	3,34	108
e) Labību kulšanas laikā. Pendant le temps de bat- tage du blé.	1930.	3,59	103	2,92	90	2,98	95	2,30	86	3,13	97
	1929.	3,37	103	2,98	91	2,77	93	2,22	85	2,98	95
	1922.—1930.	3,38	100	2,96	89	2,87	94	2,14	84	2,94	95
f) Pie sakņaugu novākšanas. Pendant le temps de la récolte des tubercules	1930.	2,97	85	2,76	85	2,76	88	2,18	81	2,77	85
	1929.	2,82	86	2,62	84	2,96	87	2,10	80	2,84	84
	1922.—1930.	2,83	84	2,51	84	2,95	87	2,03	80	2,62	85
Gada vidējā dienas alga. Moyenne annuelle des salai- res d'une journée.	1930.	3,48	100	3,25	100	3,13	100	2,68	100	3,24	100
	1929.	3,27	100	3,13	100	2,97	100	2,61	100	3,13	100
	1922.—1930.	3,35	100	2,98	100	3,06	100	2,54	100	3,10	100

Augšā pievestais pārskats par dienas laukstrādnieku — vīriešu algām liecina, ka tās samērā visaugstākās bijušas āboliņa un siena plaujas un ziemāju labību novākšanas laikā, pie kam sacitais attiecas bez izņēmuma uz visiem valsts apgabaliem. Nākošā vietā pēc dienas laukstrādnieku algu lieluma stāv līnu novākšanas laiks, kuram seko vasarāju labību novākšana un labību kulšanas laiks. Samērā viszemākās dienas laukstrādnieku — vīriešu darba algas normas, kā tas jau arī agrāk norādīts, ir pašā beidzamajā samērā intensīvākā darba laikā — pie sakņaugu novākšanas. Apskatot dte-

Laukstrādnieku caurmēra vidējā dienas alga.
Moyenne des salaires agricoles d'une journée.

	Gadi	Sievietēm — Aux femmes									
		Vidzeme		Kurzeme		Zemgale		Latgale		Latvija Lettonie	
		Ls	%	Ls	%	Ls	%	Ls	%	Ls	%
a) Āboliņa un siena plaujas laikā.	1930.	2,65	100	2,30	103	2,30	101	2,15	106	2,43	102
	1929.	2,59	105	2,29	108	2,19	103	2,09	108	2,36	105
Pendant la fenaison.	1922.—1930.	2,53	100	2,10	105	2,18	100	2,02	106	2,29	102
b) Rudzu plaujas laikā.	1930.	2,76	104	2,45	111	2,43	107	2,27	112	2,56	107
Pendant le temps de la moisson du seigle.	1929.	2,62	102	2,36	111	2,26	106	2,27	117	2,38	106
	1922.—1930.	2,68	106	2,21	111	2,29	106	2,17	114	2,42	108
c) Vasarāju labību plaujas laikā.	1930.	2,53	95	2,20	99	2,24	99	2,04	100	2,32	97
	1929.	2,31	94	2,07	97	2,06	97	1,91	98	2,15	96
Pend. le t. de la mois. des céréales d'été.	1922.—1930.	2,40	95	1,94	97	2,09	97	1,91	101	2,17	96
d) Pie līnu plūkšanas.	1930.	2,94	111	2,25	101	2,30	105	2,27	112	2,60	109
Pend. le temps de la ré- colte du lin.	1929.	2,73	111	2,10	99	2,32	109	2,09	108	2,46	109
	1922.—1930.	2,95	117	2,09	105	2,47	114	2,23	117	2,61	116
e) Labību kuļšanas laikā.	1930.	2,68	101	2,03	91	2,14	94	1,77	87	2,29	96
Pendant le temps' de bat- tage du blé.	1929.	2,47	100	1,97	92	1,99	93	1,67	86	2,16	96
	1922.—1930.	2,49	99	1,82	91	2,04	94	1,61	85	2,13	95
f) Pie sakņuogu novākšanas.	1930.	2,33	88	2,12	95	2,14	94	1,86	82	2,16	90
Pendant le temps de la récolte des tubercules	1929.	2,12	86	1,97	92	1,94	91	1,60	82	1,98	88
	1922.—1930.	2,17	86	1,87	94	1,99	92	1,51	79	1,98	88
Gada vidējā dienas alga.	1930.	2,95	100	2,23	100	2,27	100	2,03	100	2,36	100
Moyenne annuelle des salai- res d'une journée.	1929.	2,46	100	2,13	100	2,13	100	1,94	100	2,26	100
	1922.—1930.	2,52	100	2,00	100	2,16	100	1,60	100	2,25	100

nas laukstrādnieču vidējās algu normas, redzam, kā arī viņām, tāpat kā vīriešiem, šīs algu likmes ir atkarīgas no atsevišķiem lauku darbu periodiem. Vienīgā starpība ir tā, ka dienas laukstrādniekiem — vīriešiem samērā augstākās algas maksātas āboliņa, siena un ziemāju labību plaujas laikā, kurpretim sievietēm — dienas laukstrādniecēm samērā visaugstākās algu normas ir līnu novākšanas (plūkšanas) laikā.

Nobeidzot šo vispārējo pārskatu par gada, sezonas (vasaras) un dienas laukstrādnieku algām pēckara gados, šeit pievedīsim arī īsus salīdzinošus pārskatus par minēto laukstrādnieku algām pirms un pēckara gados. Šeit gan reizē ar to jāatzīmē, ka ziņas par laukstrādnieku pirmskara algām

Valsts statistiskā pārvalde ir ievākusi caur saviem brīvprātīgiem lauksaimniecības korespondentiem, kuri pa lielākal daļai ir paši saimniecību īpašnieki. Šo korespondentu iesūtītās ziņas, par nožēlošanu, ir tik visai dažādas un uzdotās algu starpības ir tik lielas, ka ir ļoti grūti sastādīt vajadzīgos pārskatus. Šāda, tik dažādu ziņu iesūtīšana pa lielākal daļai izskaidrojama ar to, ka daļa lauksaimnieku jau ir aizmirsuši tieši tās algu normas, kādas pastāvējušas pirmskara gados. Nemot vērā tomēr augšā minēto ziņu svarīgumu, Valsts statistiskā pārvalde nodod tās ar augšā minēto piezīmi atklātībai, aizrādot oie tam, ka pievestās ziņas tomēr vispārējo stāvokli laukstrādnieku algu jautājumā raksturo pietiekoši labi.

Laukstrādnieku algas pirms- un pēc kara gados.
Salaires des ouvriers agricoles avant et après la guerre.

		Gada strādniekiem Ouvriers à l'année				Vasaras strādniekiem Ouvriers saisonniers				Ganiem Gardeurs de bétail		
		Puišiem Valets		Meitām Servantes		Puišiem Valets		Meitām Servantes				
		Alga Salaire	Indeks N.-ind.	Alga Salaire	Indeks N.-ind.	Alga Salaire	Indeks N.-ind.	Alga Salaire	Indeks N.-ind.	Alga Salaire	Indeks N.-ind.	
Vidzeme	1913.	Frs	325	100	192	100	205	100	120	100	88	100
	1921.—1929.	Ls	496	153	320	167	338	165	229	191	186	211
	1928.	Ls	586	180	398	207	382	186	271	226	220	250
	1929.	Ls	546	168	374	195	344	168	241	201	193	219
	1930.	Ls	531	163	372	194	346	169	245	204	194	220
Kurzeme	1913.	Frs	350	100	191	100	219	100	120	100	98	100
	un 1921.—1929.	Ls	471	135	291	152	323	147	205	171	173	177
Zemgale	1928.	Ls	545	156	355	186	372	170	246	205	209	213
	1929.	Ls	507	145	337	176	335	153	222	185	190	194
	1930.	Ls	491	140	329	172	330	151	226	188	190	194
Latgale	1913.	Frs	203	100	128	100	125	100	80	100	56	100
	1921.—1929.	Ls	334	165	226	177	251	201	174	218	120	214
	1928.	Ls	377	186	266	208	278	222	199	249	134	239
	1929.	Ls	336	166	235	184	245	196	177	221	112	200
	1930.	Ls	365	180	260	203	262	210	190	238	124	221
Latvija	1913.	Frs	320	100	181	100	200	100	115	100	88	100
	1921.—1929.	Ls	464	145	295	163	321	161	213	185	172	195
Lettonie	1928.	Ls	542	169	364	201	364	182	250	217	202	230
	1929.	Ls	498	156	338	187	325	163	224	195	179	203
	1930.	Ls	487	152	336	186	328	164	229	199	182	207

Pievēstie skaitļi liecina, ka pēc kara gados laukstrādnieku algas visai jūtamos apmēros pārsniedz pirmskara gadu algas, pie kam sacītāis attiecas bez izņēmuma uz visām laukstrādnieku kategorijām. Pēdējā, 1930. gadā gan dažu kategoriju laukstrādnieku algas ir nedaudz zemākas nekā iepriekšējos gados, tomēr, salīdzinot ar pirmskara gadu algām, tās vēl ir visai augstas. Gada puīšu alga 1930. gadā ir samērā augstāka nekā pirmskara gados, Vidzemē par 63%, Kurzēmē un Zemgalē par 40%, Latgalē par 80%, bet visā valstī par 52%. Gada meitu algas 1930. gadā ir augstākas nekā pirmskara gados Vidzemes apgabalā caurmērā par 94%, Kurzēmē un Zemgalē par 72%, Latgalē par 103%, visā valstī par 86%. Tā tad gada

meitu alga pēc kara gados pieaugusi samērā jūtāmākos apmēros nekā gada puīšu alga. Vasaras puīšu alga 1930. gadā, salīdzinot ar pirmskara gadiem, pieaugusi caurmērā visā valstī par 64%, kurpretim vasaras meitu alga tai pašā laikā pieaugusi par 99%. Visjūtāmākos apmēros tomēr pēc kara gados pieaugusi ganu alga, jo 1930. gadā tā ir bijusi augstāka nekā pirmskara gados Vidzemes apgabalā par 120%, Kurzēmē un Zemgalē par 94%, Latgalē par 121%, bet caurmērā visā valstī par 107%.

Kas attiecas uz laukstrādnieku dienas algu normu savstarpēju salīdzinājumu pirmskara gados, tad tā ir diezgan grūta, jo par pirmskara gadiem trūkst noteiktu skait-

lisku ziņu par dienas laukstrādnieku algām dažādos lauku darbu periodos.

Izlietojot tomēr dažus skaitļus, kuri atrodami pirmskaņa gadu dažādu krievu iestāžu publicējumos, kas galvenā kārtā gan attiecas vienīgi uz Vidzemi un Kurzemi (kopā ar Zemgali), varam sastādīt īsu pārskatu par dienas laukstrādnieku algām āboliņa un siena plaujas laikā, kurš rāda sekošo:

Dienas strādnieku algas āboliņa un siena plaujas laikā (pie saimnieka uztura).

Salaires des journaliers pendant la fenaison (outré l'entretien).

Gadi Années	Strādniekam Ouvriers		Strādniecei Ouvrières	
	Ls (Fr.)	%	Ls (Fr.)	%
Vidzemē: 1913.	2,87	100	1,87	100
1922.	2,76	103	1,98	106
1923.	3,18	119	2,18	117
1924.	3,68	134	2,56	137
1925.	3,80	146	2,86	153
1926.	3,74	140	2,70	144
1927.	3,76	141	2,72	145
1928.	3,66	133	2,55	136
1929.	3,66	133	2,59	139
1930.	3,88	137	2,86	142

	Gadi Années	Strādniekam Ouvriers		Strādniecei Ouvrières	
		Ls (Fr.)	%	Ls (Fr.)	%
Kurzemē	1913.	2,93	100	1,80	100
un	1922.	2,96	81	1,48	92
Zemgalē:	1923.	3,05	104	1,87	117
	1924.	3,44	117	2,14	134
	1925.	3,61	120	2,27	142
	1926.	3,70	126	2,38	147
	1927.	3,87	125	2,32	145
	1928.	3,45	117	2,28	139
	1929.	3,45	118	2,24	140
	1930.	3,64	121	2,30	144

Pievestie skaitļi liecina, ka arī dienas laukstrādnieku algas normas pēckaņa gados ir diezgan jutamos apmēros pieaugušas. Tā Vidzemes apgabalā 1930. gadā āboliņa un siena novākšanas laikā maksātās dienas laukstrādnieku algas ir vīriešiem caurmērā par 37%, bet sievietēm par 42% augstākas nekā tās bijušas pirmskaņa gados. Tas pats sakāms arī par Kurzemes un Zemgales apgabaliem, kur augšminētā laikā dienas laukstrādnieka — vīrieša alga pieaugusi caurmērā par 21%, bet sievietes par 44%.

Reizē ar to tad arī nobeidzam laukstrādnieku skaita un viņu algu jautājuma apskatīšanu, piezīmējot, ka minētais laukstrādnieku jautājums vēl arvien uzskatāms par ne nokārtotu, jo vēl arvienu mūsu lauksaimniekiem jasaduras kā ar laukstrādnieku trūkumu, tā arī ar nenoteiktām un svārstīgām laukstrādnieku algu normām.

7. Lauksaimniecības grāmatvedības rezultāti.

Kā zināms, jau kopš 1927./1928. saimniecības gada pie Valsts statistiskās pārvaldes lauksaimniecības nodaļas pastāv savs lauksaimniecības grāmatvedības birojs, kurš ved un noslēdz grāmatas apm. divi simts dažāda rakstura un lieluma saimniecībām. Pirmajā savā darbības gadā (1927./1928. s. g.) birojs galīgā veidā noslēdza grāmatas apm. 110 saimniecībām, publicējot statistiskās ziņas par 72 saimniecībām. Savā otrajā — 1928./1929. s. darbības gadā grāmatvedības

birojs noslēdzis grāmatas apm. 130 saimniecībām un publicējis statistiskās ziņas par 90 saimniecībām. Trešajā — 1929./1930. s. g. birojs statistiskās ziņas sakopojis jau par 102 grāmatvedības saimniecībām, kuŗas tad arī šeit ievietojam.

Minētās 102 saimniecības, uz kuŗām attiecas visi tālāk pievestie skaitliskie pārskati, pēc sava rakstura un lieluma savstarpēji pa atsevišķiem valsts apgabaliem sadalās sekošā kārtā:

Saimniecību skaits. — Nombre des exploitations agricoles.

Apriņķi un apgabali Districts et provinces	No tām: Dont:		Saimniecību platība Superficie des exploitations agricoles				Saimniecību caurmēra platība ha Superf. moyenne d. expl. agr. en ha
	Saimniecību kop skaits Total général des exploitations agricoles	Vecsaimniecību Exploit. agric. anciennes	Jaunsaimniecību Exploit. agric. neuv. fondées	Līdz 20 ha Au-dessous de 20 ha	No 20—50 ha De 20 à 50 ha	Pāri par 50 ha Au-dessus de 50 ha	
Rīgas	11	9	2	1	7	3	
Cēsu	14	12	2	1	8	5	
Valmieras	11	9	2	1	2	9	
Valkas	3	2	1	1	—	1	
Madonas	9	8	1	1	5	3	
Vidzeme: 1929./1930.	48	40	8	5	22	21	48,04
1928./1929.	39	33	6	3	23	13	44,04
Liepājas	6	5	1	2	2	2	
Aizputes	3	1	2	2	1	—	
Kuldīgas	5	5	—	—	3	2	
Ventspils	4	4	—	—	3	1	
Talsu	2	1	1	1	—	1	
Kurzeme: 1929./1930.	20	16	4	5	9	6	41,34
1928./1929.	22	17	5	4	10	8	47,46
Tukuma	5	3	2	1	2	2	
Jelgavas	11	8	3	2	4	5	
Bauskas	4	4	—	—	3	1	
Jēkabpils	4	3	1	1	1	2	
Ilūkstes	2	1	1	2	—	—	
Zemgale: 1929./1930.	26	19	7	6	10	10	39,08
1928./1929.	18	13	5	3	9	6	44,76
Daugavpils	5	5	—	—	4	1	
Rēzeknes	—	—	—	—	—	—	
Ludzas	—	—	—	—	—	—	
Jaunlatgales	3	2	1	—	3	—	
Latgale: 1929./1930.	8	7	1	—	7	1	32,48
1928./1929.	11	10	1	1	8	2	37,60
1929./1930.	102	82	20	16	48	38	43,04
Latvija: %		80,39	19,61	15,98	47,06	37,26	
Lettonie: 1928./1929.	90	73	17	11	50	29	44,08
%		81,11	18,89	12,32	55,66	32,22	

Kā redzams, starp augšā minētām 102 saimniecībām ir 82 (80,39%) vecsaimniecības un 20 (19,61%) jaunsaimniecības, pie kam kā vecsaimniecību, tā arī jaunsaimniecību skaits ir pieaudzis visos valsts apgabalos, izņemot vienīgi Latgali, kur grāmatvedības saimniecību skaits 1929./1930. s. g. ir samazinājies.

Gandrīz puse — 47,06% no minētām 102 saimniecībām ir saimniecības ar 20—50 hektaru lielu zemes kopplatību, 37,26% — ar vairāk par 50 hektaru lielu platību un 15,68% saimniecību ar līdz 20 hektaru lielu zemes kopplatību. Vienas grāmatvedības biroja saimniecības caurmēra platība 1929./1930. s. g. ir bijusi: Vidzemes apgabalā 48,03 ha (1928./1929. s. g. — 44,84 ha), Kurzemē — 41,34 ha (47,16 ha), Zemgalē — 39,08 ha (44,70 ha), Latgalē — 32,98 ha (37,00 ha), caurmērā visā valstī 43,63 ha (44,08 ha).

Tā tad, kā redzams, šeit ievietotie statistiskie dati attiecas kā uz dažāda rakstura,

tā arī uz dažāda lieluma saimniecībām, kādēļ šie skaitļi dod pietiekoši vispusīgus pārskatus par mūsu lauksaimniecības dažādām nozarēm, un uz šo pārskatu pamata varam taisīt vajadzīgos slēdzienus. Tas iespējams vēl jo vairāk arī tādēļ, ka tagad mūsu rīcībā jau ir salīdzinošie skaitļi par trim saimniecības gadiem.

Tālāk pāriesim pie vispārējā lauksaimniecību stāvokļa apskatīšanas, un pēc tam arī atsevišķi apskatīsim dažādu lauksaimniecības nozaru stāvokli un attīstības gaitu.

Saimniecību zemes kultūras. Zemes kopplatības izmantošana ir viens no tiem faktoriem, kurš raksturo vispārējo saimniekošanas veidu atsevišķās saimniecībās. Augšā minētā Statistiskās pārvaldes lauksaimniecības grāmatvedības biroja saimniecības zemes kopplatības izmantošanas veidu raksturo sekošais pārskats.

Zemes kultūras 1929./30. s. g. — Espèces de terre en 1929/30.

		Vidzeme	Kurzeme	Zemgale	Latgale	Latvija Lettonie	
						1929./30.	1928./29.
						s. g.	s. g.
Aramzeme Terres labourables	1 saimn. ha						
	par expl. agr. en ha	18,73	20,66	26,81	11,16	20,87	21,46
	% no zemes kopplatības % de la superf. générale	38,27	49,98	68,64	34,17	47,14	48,05
Dārza zeme Terres propres au jardinage	1 saimn. ha						
	par expl. agr. en ha	0,45	0,33	0,28	0,14	0,86	0,84
	% no zemes kopplatības % de la superf. générale	0,92	0,80	0,80	0,43	0,80	0,78
Plavas Prairies	1 saimn. ha						
	par expl. agr. en ha	11,02	9,37	4,24	4,44	8,45	8,89
	% no zemes kopplatības % de la superf. générale	22,52	22,67	10,80	13,67	19,38	19,90
Ķanības Pâturages	1 saimn. ha						
	par expl. agr. en ha	9,64	6,12	3,89	6,71	7,21	7,34
	% no zemes kopplatības % de la superf. générale	19,49	14,80	9,68	20,66	16,32	16,43
Kopā lauksaimn. izlietotā zeme Total des terres agricoles	1 saimn. ha						
	par expl. agr. en ha	39,74	36,48	35,20	22,89	36,66	38,08
	% no zemes kopplatības % de la superf. générale	81,20	88,25	90,12	68,98	83,82	85,12
Meži Forêts	1 saimn. ha						
	par expl. agr. en ha	6,40	2,47	1,10	2,48	3,97	3,61
	% no zemes kopplatības % de la superf. générale	13,08	5,97	2,81	7,64	9,10	7,86

				Latvija Lettonie			
				1929./30.	1928./29.		
				s. g.	s. g.		
Kopā derīgas zemes Total des terres productives	I saimn. ha par expl. agr. en ha % no zemes kopplatības % de la superf. générale	Vidzeme	Kurzeme	Zemgale	Latgale		
		46,14	38,95	36,50	24,87	40,55	41,54
		94,28	94,22	92,98	76,57	92,92	92,97
Nederīgas un neizman- tojamās zemes Terres improductives	I saimn. ha par expl. agr. en ha % no zemes kopplatības % de la superf. générale	Vidzeme	Kurzeme	Zemgale	Latgale		
		2,80	2,39	2,76	7,61	3,09	3,14
		5,72	5,78	7,07	23,48	7,08	7,08
Zemes kopplatība Superficie générale	I saimn. ha par expl. agr. en ha % no zemes kopplatības % de la superf. générale	Vidzeme	Kurzeme	Zemgale	Latgale		
		48,94	41,34	39,08	32,48	43,64	44,68
		100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00

No augšā pievestiem skaitļiem redzams, ka 1929./1930. s. g. grāmatvedības biroja saimniecībās caurmērā visā valstī gandrīz pusi — 47,14% no visas zemes kopplatības aizņem a r a m z e m e, pie kam šis a r a m zemes procenta samērā visaugstākais ir Zemgales apgabalā, kurpretim zemākais tas ir Latgales un Vidzemes apgabalos. A u g ļ u u n s a k ņ u d ā r z a z e m e aizņem samērā mazu platību, kuŗa caurmērā visā valstī sastāda tikai 0,80% no visas zemes kopplatības. Procentuāli samērā lielākās platības augļu un sakņu dārzi aizņem Vidzemes un Kurzemes apgabalu grāmatvedības saimniecībās. Gandrīz piekto daļu (caurmērā visā valstī 19,38%) no visas zemes kopplatības aizņem p l a v a s. Procentuāli samērā visvairāk pļavu ir Vidzemes un Kurzemes apgabalu saimniecībās, kur tās aizņem vairāk nekā piekto daļu no zemes kopplatības. Aprēķinot pļavu platību caurmērā uz vienu saimniecību, visvairāk pļavu iznāk Vidzemes apgabala saimniecībām (11,02 ha). G a n ī b a s grāmatvedības saimniecībās aizņem caurmērā visā valstī 16,52% no visas zemes kopplatības, pie kam samērā vislielākais šīs ganību procenta ir Latgales apgabalā, kurpretim vismazākais — Zemgalē. Caurmērā uz vienu saimniecību (hektaros rēķinot) visvairāk ganību tomēr iznāk Vidzemes apgabala saimniecībās. Kopā visas l a u k s a i m n i e c i s k i i z m a n t o j a m ā s z e m e s (a r a m zeme, dārza zeme, pļavas un ganības) platība sastāda caurmērā visā valstī vairāk nekā četras piektdaļas — 83,82% no visas saimniecību zemes kopplatības, pie kam samērā visaugstākais šīs lauksaimnieciski izmantotajās zemes procenta ir Zemgales apgabalā, bet viszemākais Latgalē. M e ž ī g r ā m a t v e d ī b ā s saimniecībās aizņem nepilnu des-

mito daļu (caurmērā visā valstī 9,10%) no zemes kopplatības. Visvairāk mežu ir Vidzemes apgabala saimniecībās, kur caurmērā uz vienu saimniecību iznāk 6,30 hektari mežu. N e d e r ī g ā s u n n e i z m a n t o j a m ā s zemes platība sastāda visā valstī caurmērā 7,08% no zemes kopplatības, pie kam šādas zemes samērā visvairāk ir Latgales apgabala grāmatvedības saimniecībās.

A r a m z e m e s i z m a n t o š a n a. Kas attiecas uz a r a m z e m e s i z m a n t o š a n u, r e s p. s ē j u n u p l a t ī b ā m, tad to grāmatvedības saimniecībās raksturo sekojošais pārskats (skat. tab. 113. lpp.).

Gandrīz vienu trešo daļu — 32,77% no a r a m z e m e s p l a t ī b ā s aizņem ā b o l ī ņ š u n s ē t ā s z ā l e s. Samērā plašākos apmēros tīruma zālājus kultivē Zemgales un pa daļai arī Vidzemes apgabalos, kur caurmērā vienā grāmatvedības saimniecībā tīruma zālāji aizņem 6,34 ha (Vidzemē) līdz 9,30 ha (Zemgalē) lielu platību. Vismazāk sēto zālāju ir Latgales saimniecībās. Pēc aizņemtās platības apmēriem nākošo vietu pēc tīruma zālājiem ieņem p a p u v e, kuŗa aizņem caurmērā visā valstī nedaudz vairāk kā desmito daļu (10,31%) no visas a r a m z e m e s kopplatības. Relatīvi samērā visvairāk papuves ir Latgales apgabala saimniecībās. R u d z ī a i z ņ e m c a u r m ē r ā visā valstī 8,21% no visas a r a m z e m e s kopplatības, pie kam tos samērā visvairāk (procentuāli) sēj Latgales un Kurzemes apgabalos. Vidzemes un Zemgales apgabalos rudzu platības procenta ir gandrīz pilnīgi vienāds. Z i e m a s k v i e š u s samērā plašākos apmēros sēj Zemgales un Kurzemes apgabalu saimniecībās, kur tie aizņem caur-

Ārāmzemes izlietošana 1929./30. s. g.
Utilisation des terres labourables en 1929/30.

	Vidzeme Kurzeme Zemgale Latgale				Latvija — Lettonie			
	% no ārāmzemes kopplatības.				1929./30. s. g.	1928./29. s. g.		
	% du total des terres labourables				%	I saimn. ha par expl. agr. en ha	%	I saimn. ha par expl. agr. en ha
Rudzi Seigle	7,05	11,62	7,01	13,15	8,21	1,69	11,23	2,41
Ziemas kvieši Froment d'hiver	1,17	4,02	4,83	1,08	2,77	0,57	4,48	0,95
Vasaras kvieši Froment d'été	1,71	1,81	0,45	1,08	1,17	0,24	1,21	0,28
Mieži Orge	7,80	7,12	10,22	8,47	8,51	1,76	7,41	1,59
Auzas Avoine	16,07	20,72	7,24	12,07	13,90	2,86	11,98	2,56
Mīsturs Météil	2,99	2,27	9,14	9,01	5,15	1,06	6,46	1,39
Zirņi Pois	0,85	0,34	1,31	0,99	0,92	0,19	1,28	0,27
Zaļbarība Fourrage vert	0,85	0,77	1,45	0,64	1,02	0,21	—	—*)
Kartupeļi Pommes de terre	3,47	6,00	2,20	3,97	3,80	0,74	4,36	0,98
Saknes Légumes	3,10	2,81	3,13	3,24	3,01	0,62	3,12	0,67
Cukurbietes Betteraves à sucre	—	—	1,23	—	0,39	0,08	—	—*)
Lini Lin	2,99	0,68	0,75	3,33	1,80	0,27	2,14	0,46
Ābolipīš Trèfle	33,85	28,55	34,69	24,87	32,77	6,74	30,29	6,50
Papuve Jachère	9,18	11,08	10,65	15,23	10,81	2,12	15,94	3,42
Pārējie laukaugi un neapsētā zeme Autres fruits des champs et terres n. cult.	8,97	2,81	6,00	2,97	6,47	1,33		
Kopā ārāmzeme Total des terres labourables	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	20,57	100,00	21,45

*) Pie pārējiem laukaugiem.
Dans „les autres fruits des champs“.

Zirgu skaits grāmatvedības saimniecībās ir nedaudz samazinājies. Tā 1928./1929. s. g. caurmērā uz vienu saimniecību iznāca 3,3 zirgi, kurpretim 1929./1930. s. g. tikai 3 zirgi. Samērā labāk 1929./1930. s. g. ar zirgiem apgādātas Kurzemes un Zemgales apgabalu saimniecības, kur uz katru saimniecību caurmērā iznāk 3,5 līdz 3,7 zirgi. Gandrīz deviņas desmit daļas no visu zirgu kopskaita sastāda darba zirgi, vecāki par 3 gadiem, kurpretim kumeli sastāda tikai desmito daļu no zirgu kopskaita, pie kam kumelu procentuāli samērā visvairāk ir Latgales apgabalā.

Kas attiecas uz govslapiem, tad 1929./1930. s. g. caurmērā uz vienu grāmatvedības saimniecību iznāk 11 (1928./1929.

s. g. — 11,6) dažāda vecuma govslopi. Caurmērā visā valstī 69,30% no govslomu skaita sastāda slaucamas govīs, pie kam procentuāli samērā visvairāk slaucamo govju ir Latgales apgabalā. 1—2 gadus veci jaungovslopi sastāda caurmērā 14,36% no govslomu kopskaita. Relatīvi samērā visvairāk jaungovslomu ir Kurzemes un Vidzemes apgabalu grāmatvedības saimniecībās. Apm. desmito daļu no govslomu skaita sastāda līdz vienu gadu veci teļi, kuŗu procentuāli visvairāk ir Vidzemes apgabalā.

Tāpat kā liellopu, arī sīklopu — cūku un aitu skaits 1929./1930. s. g., salīdzinot ar 1928./1929. s. g., grāmatvedības saimniecībās ir samazinājies, par ko liecina apakšā pievestie pārskati.

Aitas un cūkas. — Espèce ovine et espèce porcine.

Cūkas — Espèce porcine.			Vidzeme	Kurzeme	Zemgale	Latgale	Latvija Lettonie	
							1929./30. s. g.	1928./29. s. g.
Cūkas, lielas	} 1 saimniecībā		1,0	3,4	3,1	1,1	2,3	2,1
		par expl. agr. %	39,11	51,52	48,21	39,13	45,14	35,11
Sivēni līdz 6 m.	} 1 saimniecībā		2,6	3,3	3,3	1,8	2,8	4,2
		par expl. agr. %	60,89	48,48	51,79	60,87	54,86	64,88
Kopā	} 1 saimniecībā		4,2	6,6	6,4	2,9	5,1	6,5
		par expl. agr. %	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00
Aitas — Espèce ovine.								
Aitas un auni	} 1 saimniecībā		3,0	4,6	3,5	2,9	3,4	4,8
		par expl. agr. %	50,52	54,39	46,88	48,94	50,30	49,84
Jēri līdz 1 g.	} 1 saimniecībā		3,6	3,9	3,9	3,0	3,4	5,0
		par expl. agr. %	49,48	45,61	53,12	51,06	49,64	50,16
Kopā	} 1 saimniecībā		6,6	8,5	7,4	5,9	6,8	9,8
		par expl. agr. %	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00

1929./1930. saimniecības gadā caurmērā vienā grāmatvedības saimniecībā bijušas 5,1 dažāda vecuma cūkas, kurpretim iepriekšējā saimniecības gadā 6,5 cūkas. 1929./1930. s. g. samērā visvairāk cūku uz vienu saimniecību iznāk Kurzemes un Zemgales apgabalos, bet vismazāk Latgalē. Vairāk nekā puse — caurm. visā valstī 54,30% no cūku kopskaita sastāda līdz sešus mēnešus veci sivēni, kuŗu procentuāli samērā visvairāk ir Vidzemes un Latgales apgabalos, bet vismazāk Kurzemē. Pieaugušo cūku skaits turpretim relatīvi samērā lielākais ir Kurzemes un Zemgales apgabalos.

Kas attiecas uz aitām, tad to skaits vispār pēdējos gados ir pakāpeniski samazinājies. Arī grāmatvedības saimniecībās aitu skaits ir samazinājies, jo kamēr 1928./1929. saimn. gadā caurmērā uz vienu saimniecību iznāk 9,6 dažāda vecuma aitas, tikmēr 1929./1930. saimn. gadā vairs tikai 6,8 aitas. Samērā visvairāk aitu ir Kurzemes apgabala saimniecībās, kurpretim mazāk to ir Vidzemes un Latgales apgabalos. Puse no aitām ir jēri līdz vienu gadu veci un otrā puse ir aitas un auni vecāki par vienu gadu.

Putnkopības un biškopības nozares uzskatāmas par samērā redzamākām lauksaimniecības blakus nozarēm, kādēļ šeit pie-

vedīsim arī īsu pārskatu par māļputnu un bišu saimju skaitu grāmatvedības saimniecībās.

Māļputni un bišu saimes.
Volaille de la basse-cour et colonies d'abeilles.

Māļputni — Volaille de la basse-cour.		Vidzeme Kurzeme Zemgale Latgale				Latvija Lettonie	
		1929./30. s. g.	1928./29. s. g.	1929./30. s. g.	1928./29. s. g.		
Vistas un gaiļi	1 saimniecībā	10,2	7,8	15,7	5,0	10,7	12,2
Poules et coqs	par expl. agr. %	96,08	86,97	92,94	85,11	93,01	91,41
Pārējie	1 saimniecībā	0,4	1,2	1,3	0,9	0,8	1,1
Autre volaille	par expl. agr. %	3,94	13,03	7,06	14,89	6,99	8,59
Kopā	1 saimniecībā	10,6	9,0	16,9	5,9	11,5	13,3
Total	par expl. agr. %	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00
Bišu saimes	1 saimniecībā	1,4	1,3	1,3	2,4	1,4	1,3
Colonies d'abeilles	par expl. agr.						

Galvenāko lomu māļputnu starpā mūsu lauksaimniecībās spēlē vistas, kuru skaits 1929./1930. saimn. gadā grāmatvedības saimniecībās sastāda caurmērā visā valstī 93,01% no kopējā māļputnu skaita. Samērā vislielākais šīs vistu procentos ir Vidzemes un Zemgales apgabalos. Pārējos māļputnus, kā zosis, pīles un tītarus samērā biežāk sastopam Kurzemes un Latgales saimniecībās, kur šie pārējie māļputni sastāda caurmērā 13,33% līdz 14,36% no māļputnu kopskaita. Vispār māļputnu kopskaits 1929./1930. s. g., salīdzinot ar iepriekšējo gadu, grāmatvedības saimniecībās ir samazinājies.

1929./1930. saimn. gadā nedaudz samazinājies, jo kamēr 1928./1929. saimn. gadā caurmērā uz vienu grāmatvedības saimniecību iznāk 1,3 bišu saimes, tikmēr 1929./1930. s. g. vairs tikai 1,1 saimes.

Lauksaimniecībā ieguldītie kapitāli. Lauksaimniecībā ieguldīto kapitālu noteikšana ir viens no svarīgākiem un reizē ar to arī grūtākiem lauksaimniecības grāmatvedības uzdevumiem, jo no šo kapitālu apmēriem ir atkarīga lauksaimniecības rentabilitātes noteikšana.

Kas attiecas uz bišu saimēm, tad arī viņu skaits grāmatvedības saimniecībās

Sadalot visus lauksaimniecības grāmatvedības saimniecībās ieguldītos kapitālus divās lielākās grupās — pamatkapitālos un rīcības kapitālos, dabūjam šādu pārskatu:

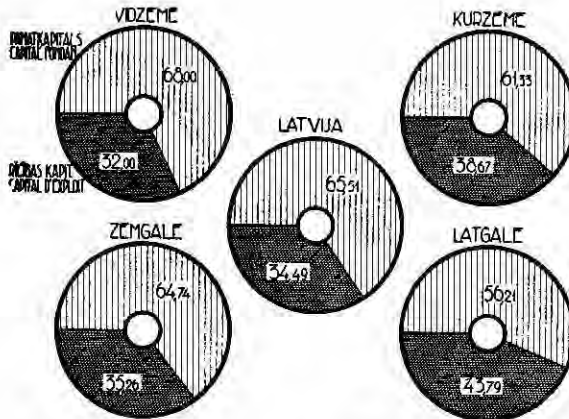
Lauksaimniecībā ieguldīto kapitālu kopsumma 1929./1930. s. g.
Somme totale des capitaux engagés dans l'agriculture dans l'année comptable 1929/1930.

	Pamatkapitāli Capitaux fondamentaux		Rīcības kapitāli Capitaux d'exploitation		Kapitālu kopsumma Somme totale des capitaux	
	1 saimn. par expl. agr. Ls	Uz 1 ha der. zem. par ha de terre productive Ls	1 saimn. par expl. agr. Ls	Uz 1 ha der. zem. par ha de terre productive Ls	1 saimn. par expl. agr. Ls	Uz 1 ha der. zem. par ha de terre productive Ls
Vidzeme:	18 165,75	393,71	8 548,97	185,28	26 714,82	578,99
Kurzeme:	13 862,14	355,90	8 741,90	224,43	22 604,04	580,33
Zemgale:	17 858,80	491,97	9 724,94	267,90	27 583,54	759,87
Latgale:	5 746,31	231,05	4 476,92	180,01	10 223,23	411,06
Latvija: 1929./1930.	16 269,54	401,22	8 567,04	211,27	24 836,58	612,49
Lettonie: 1928./1929.	15 978,06	384,84	9 267,84	223,10	25 245,80	607,74

No pievestiem skaitļiem redzams, ka gandrīz divas trešdaļas — (1929./1930. saimn. gadā 65,51%) no visiem lauksaimniecībā ieguldītiem kapitāliem sastāda pamatkapitāli. Atsevišķos valsts apgabalos pamatkapitāli 1929./1930. s. g. sastāda šādus procentus: Vidzemes apgabalā — 68,00%, Kurzēmē — 61,33%, Zemgalē — 64,74% un Lat-

galē — 56,21%. Tā tad pamatkapitāli samērā augstāku procentu sastāda Vidzemes apgabalā, kas galvenā kārtā izskaidrojams ar to, ka šai apgabalā augu kapitāli ir samērā lielāki nekā pārējos valsts apgabalos.

Rīcības kapitāli lauksaimniecības grāmatvedības saimniecībās sastāda nedaudz vairāk kā trešo daļu (caurmērā visā

Lauksaimniecībā ieguldītie kapitāli
1929./1930. s. g. (%).

Capitaux engagés dans l'agriculture — dans
l'année agricole 1929/1930 (en %).

valstī — 34,49%) no visu kapitālu kopsummas. Rīcības kapitāli samērā augstāko procentu sastāda Latgales apgabala saimniecībās — 43,79%, bet zemāko — Vidzemē — 32,00%. Kurzemes apgabalā rīcības kapitāli sastāda 38,67%, bet Zemgalē — 35,26% no visu lauksaimniecībā ieguldīto kapitālu kopsummas. Aprēķinot lauksaimniecībā ieguldītos rīcības kapitālus uz derīgās zemes platību, redzams, ka caurmērā uz vienu hektaru derīgas zemes visvairāk rīcības kapitālu iznāk Zemgales apgabalā (Ls 759,87), kurpretim vismazāk Latgales apgabalā — tikai Ls 411,00.

Ja tagad tālāk atsevišķi apskatām lauksaimniecībā ieguldītos pamatkapitālus pēc viņu sastāvdaļām, tad redzam sekošo:

(Sk. tabeli 118. lap. p.)

Sadalot lauksaimniecībā ieguldītos pamatkapitālus trīs galvenās sastāvdaļās un

proti: a) zeme un meliorācija, b) ēkas un ietaises un c) augu kapitāli, redzams, ka 1929./1930. s. g. zemē un meliorācijā ieguldītais kapitāls caurmērā visā valstī sastāda 31,06% (1928./1929. s. g. 31,36%) no visas pamatkapitāla kopsummas, ēkās un dažādās ietaisēs 48,01% (46,33%) un augos — 20,91% (21,36%). Apskatot atsevišķi katru no minētām pamatkapitāla sastāvdaļām, redzams, ka zemē un meliorācijā ieguldītais kapitāls procentuāli samērā vislielākais ir Zemgales un Latgales apgabalos. Vidzemes un Kurzemes apgabalos zemes un meliorācijas kapitāls procentuāli ir samērā vienāds. Ēkās un dažādās ietaisēs ieguldītais kapitāls, kā to jau agrāk redzējām, sastāda gandrīz pusi no visa pamatkapitāla kopsummas, plekam sacītais vienādā mērā attiecas gandrīz uz visiem valsts apgabaliem.

(Sk. tabeli 118. lap. p.)

Pamatkapitāli lauksaimniecībā 1929./1930. s. g.
Capitaux fondamentaux dans l'agriculture dans l'année agricole 1929/1930.

	Zeme un meliorācij. Capital — terre et améliorations		Ēkas un ietaises Capital — bâtiment et installations		Augu kapitāli Capital — plantes		Pamatkapitālu kopsumma Sommes totale des capitaux fondamentaux	
	Uz 1 ha der. zem. Par ha de terre productive		Uz 1 ha der. zem. Par ha de terre productive		Uz 1 ha der. zem. Par ha de terre productive		Uz 1 ha der. zem. Par ha de terre productive	
	Ls	%	Ls	%	Ls	%	Ls	%
Vidzeme	115,18	29,26	185,08	47,01	93,46	23,74	393,71	100
Kurzeme	104,20	29,28	170,77	47,88	80,93	22,74	355,90	100
Zemgale	174,08	35,57	245,81	49,08	71,18	14,47	491,07	100
Latgale	71,00	31,12	110,02	47,82	49,13	21,28	231,05	100
Latvija 1929./1930.	124,88	31,08	192,64	48,01	83,89	20,91	401,22	100
Lettonie 1928./1929.	121,41	31,86	179,17	46,88	84,08	21,88	384,84	100

Augu kapitāli lauksaimniecībā 1929./1930. s. g.
Capitaux — plantes dans l'agriculture dans l'année agricole 1929/1930.

	Meži Forêts		Augļu koki Arbres fruitiers		Ziemas sējas Semaines d'hiver		Augu kapitālu kopsumma Somme totale des capitaux — plantes	
	Uz 1 ha der. zem. Par ha de terre productive		Uz 1 ha der. zem. Par ha de terre productive		Uz 1 ha der. zem. Par ha de terre productive		Uz 1 ha der. zem. Par ha de terre productive	
	Ls	%	Ls	%	Ls	%	Ls	%
Vidzeme	48,05	8,30	15,30	2,84	30,12	5,20	93,46	16,18
Kurzeme	25,74	4,44	12,25	2,11	42,94	7,40	80,93	13,95
Zemgale	9,82	1,25	9,72	1,28	51,94	6,84	71,18	9,37
Latgale	16,58	4,03	5,20	1,27	27,34	6,85	49,13	11,95
Latvija 1929./1930.	33,54	5,48	12,97	2,12	37,38	6,10	83,89	13,70
Lettonie 1928./1929.	29,28	4,81	12,04	1,98	42,77	7,04	84,08	13,83

Kas attiecas uz augu kapitāliem, kurš sastādās no meža, augļu kokiem un zemes sējas un mēslojumiem, tad tie visos valsts apgabalos, izņemot vienīgi Zemgali, sastāda vairāk nekā piekto daļu no pamatkapitāla kopsummas. Atsevišķi ņemot, mežu kapitāls viens pats sastāda 5,48% (caurmērā visā valstī), augļu koku kapitāls 2,12%, bet ziemas sēja un mēslojumi 6,10% no pamatkapitāla kopsummas.

Apskatot atsevišķi rīcības kapitālu pēc šī kapitāla sastāvdaļām, redzam sekošo: (skat. tab. 119. lpp.).

Rīcības kapitāls galvenā kārtā sastādās no dzīvā un nedzīvā inventārā ieguldītā kapitāla, produktos un materiālos ieguldītā kapitāla, aizdevumiem un dalības naudām un skaidras naudas. Vairāk nekā piekto daļu no visas rīcības kapitāla kopsummas sastāda kapitāls, kurš ieguldīts dzīvā un nedzīvā inventārā, pie kam procentuāli samērā visvairāk dzīvā un nedzīvā inventārā ieguldīts kapitāls Latgales apgabala grāmatvedības saimniecībās. Dažādu produktu un materiālu vērtība sastāda apm. desmito daļu no rīcības kapitāla kopsummas. Aizdevu-

Rīcības kapitāli lauksaimniecībā 1929./1930. s. g.
Capitaux d'exploitation dans l'année agricole 1929/1930.

	Dzīvais un nedzīvais inventārs Cheptel mort et cheptel vivant		Produkti un materiāli Produits et matériaux		Aizdevumi un dalības nauda Prêts et quotes-parts		Kasē skaidra nauda Encaisse en argent comptant		Rīcības kapitālu kopsumma Somme totale des capitaux d'exploitation	
	Uz 1 ha derīgas zemes Par ha de terre productive		Uz 1 ha derīgas zemes Par ha de terre productive		Uz 1 ha derīgas zemes Par ha de terre productive		Uz 1 ha derīgas zemes Par ha de terre productive		Uz 1 ha derīgas zemes Par ha de terre productive	
	Ls	%	Ls	%	Ls	%	Ls	%	Ls	%
Vidzeme	116,96	20,10	51,36	8,87	13,95	2,41	3,01	0,52	185,28	32,00
Kurzeme	132,65	22,66	75,58	13,61	12,62	2,17	3,62	0,62	224,42	38,67
Zemgale	159,57	21,00	86,29	11,26	17,41	2,29	4,68	0,61	267,90	35,96
Latgale	115,60	28,12	50,22	12,22	8,79	2,14	5,39	1,21	180,01	43,79
Latvija 1929./1930.	129,59	21,16	63,82	10,42	14,24	2,32	3,61	0,59	211,27	34,49
Lettonie 1928./1929.	134,02	22,64	71,62	11,82	14,40	2,27	2,68	0,47	223,10	36,71

mi un dažādu sabiedrisku organizāciju dalības naudas sastāda samērā mazu procentu no rīcības kapitālu kopsummās — caurmērā visā valstī tikai 2,32%. Nepilnu vienu procentu (1929./1930. s. g. caurmērā visā valstī — 0,59%) no rīcības kapitālu kopsummās

sastāda lauksaimniecībās atrodošās skaidrā nauda.

Apskatot atsevišķi dzīvā inventārā ieguldīto kapitālu, redzam, ka tas sadalās sekošā kārtā:

Dzīvā inventāra ieguldītais kapitāls lauksaimniecībā
1929./1930. s. g.

Capital engagé dans le cheptel vivant en l'agriculture dans
l'année agricole 1929/30.

	Zirgi Espèce chevaline		Govslopi Espèce bovine		Aitas un cūkas Espèce ovine et espèce porcine		Mājputni un bites Volaille de la basse-cour et abeilles		Kopā dzīvais inventārs Total du cheptel vivant	
	Uz 1 ha derīgas zemes Par ha de terre productive		Uz 1 ha derīgas zemes Par ha de terre productive		Uz 1 ha derīgas zemes Par ha de terre productive		Uz 1 ha derīgas zemes Par ha de terre productive		Uz 1 ha derīgas zemes Par ha de terre productive	
	Ls	%	Ls	%	Ls	%	Ls	%	Ls	%
Vidzeme	17,47	3,02	41,11	7,10	7,49	1,29	1,62	0,28	67,69	11,69
Kurzeme	23,51	4,08	33,10	5,70	11,75	2,02	1,32	0,27	69,91	12,02
Zemgale	31,29	4,12	54,28	7,14	12,84	1,69	2,19	0,29	100,60	13,24
Latgale	19,25	4,71	35,12	8,55	7,12	1,72	2,60	0,62	64,21	15,62
Latvija 1929./1930.	21,25	3,57	42,22	6,91	9,50	1,52	1,79	0,29	75,48	12,22
Lettonie 1928./1929.	22,26	3,72	41,59	6,84	10,80	1,72	2,22	0,26	77,57	12,75

No pievestiem skaitļiem redzams, ka apm. puse no dzīvā inventārā ieguldītā kapitāla sastāda govslōpu vērtība, tad zirgu vērtība un beidzot siklopu, mājputnu un bišu saimju vērtība. Aprēķinot dzīvā inventāra vērtību caurmērā uz vienu hektaru derīgās zemes, Vidzemes apgabalā iznāk caur-

mērā Ls 67,69, Kurzēmē Ls 69,91, Zemgalē Ls 100,60, Latgalē Ls 64,21, bet visā valstī Ls 75,48.

Kas attiecas uz lauksaimniecību aizņēmumiem un skaidro kapitālu, tad tie savstarpēji atsevišķos valsts apgabalos sadalās sekošā kārtā:

Lauksaimniecību aizņēmumi un skaidrs kapitāls 1929./1930. s. g.
Emprunts agricoles et capital net dans l'année agricole
1929/30.

	Aizņēmumi Emprunts		Skaidrs kapitāls Capital net.		Kopā Total	
	Uz 1 ha der. zem. Par ha de terre productive		Uz 1 ha der. zem. Par ha de terre productive		Uz 1 ha der. zem. Par ha de terre productive	
	Ls	%	Ls	%	Ls	%
Vidzeme	78,37	13,84	500,82	86,46	578,99	100
Kurzeme	39,23	6,76	541,10	93,24	580,33	100
Zemgale	119,22	15,88	640,85	84,31	759,87	100
Latgale	36,75	8,94	374,31	91,06	411,06	100
Latvija 1929./1930.	78,33	12,79	534,18	87,21	612,49	100
Lettonie 1928./1929.	57,94	9,53	549,80	90,47	607,74	100

No pievestā pārskata redzams, ka lauksaimniecību skaidrais kapitāls 1929./1930. saimn. gadā sastāda gandrīz deviņas desmitās daļas (caurmērā visā valstī 87,21%) no visa lauksaimniecībā ieguldītā kapitāla kopsomas, pie kam šis skaidrais kapitāls procentuāli samērā lielākais ir Kurzemes un Latgales apgabalos. Lauksaimniecību aizņēmumi vispār sastāda vairāk nekā desmito daļu no visu kapitālu kopsomas. Samērā visvairāk aizņēmumi ir Zemgales apgabala grāmatvedības saimniecībām, kurām caurmērā uz vienu hektaru derīgās zemes iznāk Ls 119,22 aizņēmumu.

Paši par sevi lauksaimniecību aizņēmumi savstarpēji sadalās šādā kārtā:

Lauksaimniecību aizņēmumi 1929./1930. s. g. (procentos).
Imprunts agricoles dans l'année agricole 1929/30 (en %).

	Vidzeme	Kurzeme	Zemgale	Latgale	Latvija — Lettonie	
					1929./30. s. g.	1928./29. s. g.
Hipotekārie — Hypothécaires	47,35	64,09	50,63	55,99	50,26	44,98
Daž. kredītiestādēs Dans div. instit. de crédit	16,52	7,30	21,59	12,89	17,34	24,00
Mākslīgo mēslu, spēkbarības, lopbarības, sēklas parādi Dettes p. engrais artificiels, fourrage concentré, fourrage et semences	13,27	7,01	18,01	7,70	14,20	*)
Algu parādi — Dettes de salaire	3,19	3,98	1,37	—	2,66	1,76
Nodokļu, apdrošināšanas parādi Dettes d'impôt et d'assurance	0,75	0,59	0,63	2,03	0,74	0,63
Pārējie parādi Autres dettes	18,02	17,03	7,72	21,29	14,80	28,65
Kopā — Total	100	100	100	100	100	100

*) Pie pārējiem. — Dans „autres dettes“.

Kā redzams, pusi — 50,30% caurmērā visā valstī) no lauksaimniecību aizņēmumiem sastāda tā saucamie hipotekārie parādi, pie kam procentuāli samērā visvairāk šāda veida parādu ir Kurzemes lauksaimniecībām, kurpretim savukārt vismazāk viņu ir Vidzemes apgabala lauksaimniecībām. Lauksaimniecību aizņēmumi dažādās kredītiestādēs sastāda caurmērā visā valstī 17,34% no visu aizņēmumu kopsummas. Visvairāk tādu parādu ir Zemgales apgabala saimniecībām. Mākslīgo mēslu, spēkbarības, lopbarības un sēklas parādi sastāda 14,20% (caurmērā visā valstī) no aizņēmumu kopsummas. Dažādi pārējie parādi ir

samērā mazi, kādēļ pie tiem šeit īpaši neapstāsimies.

Lauksaimnieku kases ieņēmumi un izdevumi. Lauksaimniecību kases ieņēmumi sastādās no tīri lauksaimnieciska rakstura ieņēmumiem un tādiem ieņēmumiem, kuŗi nav tieši saistīti ar lauksaimniecību. Tīri lauksaimnieciska rakstura ieņēmumi sastāda 1929./1930. s. g. Vidzemes apgabalā 77,81% no visiem kases ieņēmumiem, Kurzemē 81,58%, Zemgalē — 83,63%, Latgalē — 67,28%, bet caurmērā visā valstī 79,27% (1928./1929. s. g. — 72,26%). Visi lauksaimnieku kases ieņēmumi savstarpēji atsevišķos valsts apgabalos sadalās sekošā kārtā:

Kases ieņēmumi 1929./1930. s. g.
Recettes de caisse en 1929/30.

	Vidzeme Kurzeme Zemgale Latgale				Latvija — Lettonie	
	1929./30. s. g. %	1928./29. s. g. %	1929./30. s. g. %	1928./29. s. g. %	1929./30. s. g. %	1928./29. s. g. %
Lauk-, dārz- un pļavkopība . . . Culture des champs, des jardins et des prairies	7,25	25,25	22,78	11,70	15,12	12,65
Lopkopība — Elevage du bétail .	47,80	35,21	42,89	38,63	43,55	39,89
Darba zirgi — Chevaux de labour	0,62	0,72	0,31	0,44	0,63	1,18
Cūkkopība — Elevage du porc. .	9,74	12,23	9,21	5,18	9,82	9,05
Aitkopība — Elevage du mouton .	0,44	0,41	0,29	0,58	0,39	0,65
Putn- un biškopība Elevage de la volaille et apiculture	1,08	1,79	1,89	0,86	1,37	1,22
Īpaši neminētas nozares Branches n. spéc. dénommées	5,78	1,50	1,23	6,78	3,69	3,99
Zemes nomu un aizdevumu % . . . Fermage et intérêts de prêts	0,08	0,17	0,08	0,02	0,09	0,11
Pārējie ieņēmumi Autres recettes	27,23	22,72	21,78	35,75	25,01	31,27

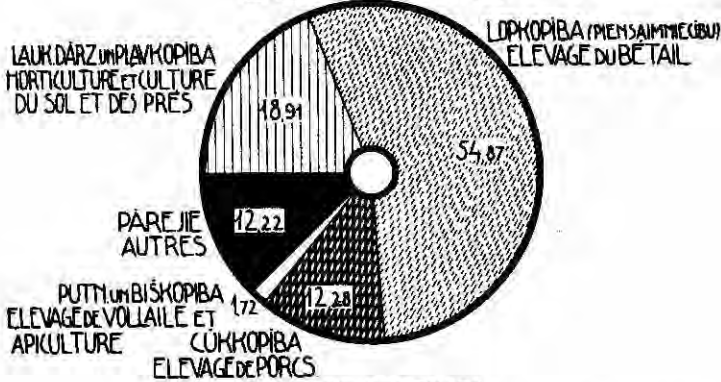
Kā redzams no augšā pievestiem skaitļiem, vairāk nekā divas piektdaļas no visiem lauksaimnieku kases ieņēmumiem sastāda ieņēmumi no lopkopības, resp. piensaimniecības. Procentuāli samērā visvairāk no piensaimniecības nozares ieņēmušas Vidzemes apgabala lauksaimniecības, kurpretim samērā vismazāk Kurzemes lauksaimnieki.

Atsevišķi ņemot, lopkopības kases ieņēmumi savstarpēji sadalās sekošā kārtā:

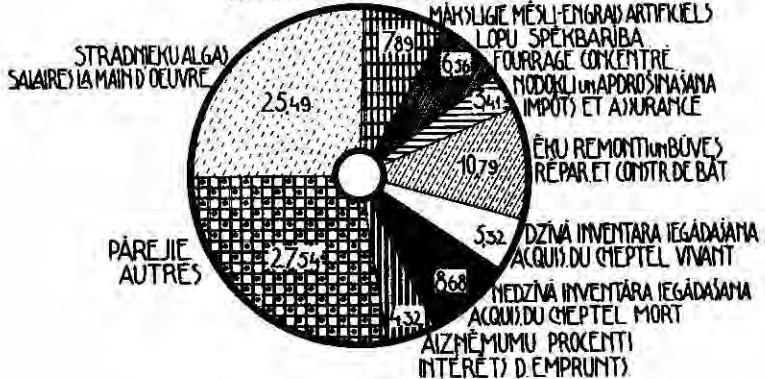
	Piena produkti	pārdotie lopi	pārējie ieņēmumi
	Produits laitiers	Bétail vendu	Autres recettes
	(% no kases ieņēmumu kopsummas)		
	(% des recettes totales de caisse)		
Vidzeme	40,31	6,63	0,66
Kurzeme	26,04	9,06	0,11
Zemgale	37,44	5,11	0,14
Latgale	26,32	12,20	0,11
Caurmērā Latvijā			
1929./1930. s. g.	36,83	6,66	0,39
1928./1929. s. g.	32,29	6,99	0,61

Kases ieņēmumi no laukkopības sastāda caurmērā visā valstī 14,30%, no dārzkopības 0,48%, bet no pļavkopības tikai 0,30% no visiem lauksaimnieku kases ieņēmumiem. Procentuāli samērā visvairāk no laukkopības ieņēmumi Kurzemes un Zemgales apgabalu lauksaimnieki, no dārzkopības Kurzemes lauksaimnieki, bet no pļavkopības Vidzemes zemkopji. Kases ieņēmumi no cūkkopības sastāda caurmērā visā valstī

IEŅĒMUMI-RECETTES.

IZDEVUMI-DEPENSES.

Lauksaimnieciskie kases ieņēmumi un izdevumi 1929./1930. s. g. (%).

Recettes et dépenses agricoles de caisses dans l'année agricole 1929/1930 (en %).

gandrīz desmito daļu no visiem lauksaimnieku ieņēmumiem, pie kam procentuāli samērā visvairāk no cūkkopības nozares ieņēmumi Kurzemes lauksaimnieki. Pārējās šeit īpaši neatzīmētās lauksaimniecību nozares devušas samērā mazus kases ienākumus.

Kas attiecas uz lauksaimnieku kases izdevumiem, tad arī viņi, tāpat kā ieņēmumi, sadalās tīri lauksaimnieciska rakstura izdevumos, un izdevumos, kuriem nav tiešo sakaru ar lauksaimniecību kā tādu. Lauksaimnieciska rakstura izdevumi 1929./1930. s. g. sastāda caurmērā Vidzemē 54,70% no

visiem lauksaimnieku kases izdevumiem, (1928./1929. s. g. — 57,88%). Visi lauksaimnieku kases izdevumi savstarpēji atsevišķos valsts apgabalos sadalās šādi:

Kases izdevumi 1929./1930. s. g.
Dépenses de caisse en 1929/30.

	Vidzeme	Kurzeme	Zemgale	Latgale	Latvija — Lettonie	
					1929./30. s. g.	1928./29. s. g.
	%	%	%	%	%	%
Strādnieku algas	13,82	18,77	14,47	4,83	14,30	16,01
Salaires ouvriers						
Mākslīgie mēsli	3,74	6,73	4,45	4,74	4,45	2,85
Engrais artificiels						
Lopu spēkbarība	4,97	1,22	2,90	3,42	3,70	6,13
Fourrage concentré						
Nodokļi un apdrošināš.	1,50	2,34	2,20	2,25	1,02	2,12
Impôts et assurance						
Meliorācija	0,81	1,55	1,40	0,12	1,11	1,16
Améliorations						
Ēku remonts un būves	7,10	4,88	4,80	7,92	6,08	5,02
Réparations de bâtiments et constructions						
Dzīvā inventāra iegād.	2,33	2,40	4,40	1,03	3,00	1,62
Acquisition du cheptet vivant						
Nedzīvā inventāra iegād.	4,15	7,70	4,50	7,13	4,80	4,32
Acquisition du cheptet mort						
Aizņēmumu %	2,84	1,10	2,78	1,73	2,34	2,32
Intérêts des emprunts						
Dažādi un pārējie izd.	59,09	53,13	57,06	67,13	58,05	58,55
Dépenses diverses						
Pavisam izdevumi	100	100	100	100	100	100
Total des dépenses						

No augšā pievēstā pārskata redzams, ka vienu no redzamākām vietām lauksaimnieku kases izdevumos ieņem izdevumi strādnieku algām. Šie izdevumi procentuāli samērā vislielākie ir Kurzemes apgabala grāmatvedības saimniecībām. Ēku remontam lauksaimnieki no kases izdod 4,45% (caurmērā visā valstī) no visiem kases izdevumiem, lopu spēkbarībai 3,70%, nedzīvā inventāra iegādāšanai 4,88% u. t. t. Vairāk nekā pusi no augšā minētā pārskatā uzrādītiem lauksaimnieku kases izdevumiem sastāda pārējie izdevumi, starp kuriem ir šādi izdevumu posteņi: dažādi izdevumi lopkopībai (caurmērā visā valstī 5,28% no visu kases izdevumu kopsomas), dažādi izde-

vumi lopkopībai (2,20%), zemes noma (0,36%), dažādi lauksaimnieciska rakstura izdevumi (6,80%), mājturības izdevumi (9,31%), saimniecības īpašnieka personīgie izdevumi (16,31%) un aizdevumi un parādu atmaksa (17,83%).

Lauksaimniecības bruto ienākumi. Bruto ienākumi lauksaimniecībā sastādās no pārdoto lauksaimniecības ražojumu vērtības, no saimniecības iedzīvotājiem un arī mājlopiem patērēto lauksaimniecības ražojumu vērtības un minēto ražojumu krājumu kopvērtības. Atsevišķas lauksaimniecības nozares 1929./1930. saimn. gadā devušas šādus bruto ienākumus:

Lauksaimniecības brutto ienākumi 1929./1930. s. g.
Rendement brut de l'agriculture dans l'année agricole
1929/1930.

	Vidzeme	Kurzeme	Zemgale	Latgale	Latvija — Lettonie			
					1929./1930. s. g.		1928./1929. s. g.	
					Uz 1 ha der. zemes	Uz 1 ha der. zemes	Uz 1 ha der. zemes	Uz 1 ha der. zemes
	%	%	%	Ls	Ls	%	Ls	
Lauk-, dārz- un pļavkopība	14,72	27,29	24,86	17,27	20,10	34,11	22,28	32,54
Culture des champs, horticulture et culture des prairies								
Lopkopība	44,80	31,44	37,47	37,30	39,67	67,04	40,08	58,88
Elevage du bétail								
Darba zirgi	3,39	5,02	2,64	4,78	3,49	5,90	5,48	7,98
Chevaux de labour								
Cūk- un aitkopība	13,03	16,40	14,17	13,34	13,89	23,84	15,10	22,09
Elevage du porc et du mouton								
Putn- un biškopība	1,75	1,82	2,58	2,42	2,05	3,46	2,05	2,98
Volaille de la basse-cour et apiculture								
Mežkopība	1,28	0,18	0,35	0,55	0,74	1,25	0,82	1,19
Sylviculture								
Pārējie un dažādi ienākumi	21,53	17,85	17,98	24,34	19,87	33,58	14,29	20,90
Autres recettes diverses								
Kopā	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	168,98	100,00	146,29
Total								

No pievestā pārskata redzams, ka samērā lielākos brutto ienākumus devusi lopkopības, resp. piensaimniecības, nozare, jo šīs nozares brutto ienākumi sastāda caurmērā 39,67% no visiem lauksaimniecības brutto ienākumiem, pie kam samērā visaugstākais minētās nozares brutto ienākumu procents 1929./1930. s. g. bijis Vidzemes apgabalā. Vairāk nekā piekto daļu (caurmērā visā valstī 20,16%) no visiem lauksaimniecības brutto ienākumiem sastāda ienākumi no laukkopības, dārzkopības un pļavkopības. Atsevišķi ņemot šīs trīs nozares devušas šādu brutto ienākumus (procentos): laukkopība — 19,08%, dārzkopība — 0,81% un pļavkopība — 0,95%; pie kam no laukkopības procentuāli samērā visvairāk ienēmuši Kurzemes un Zemgales lauksaimnieki, no dārzkopības Kurzemes lauksaimnieki un no pļavkopības Vidzemes lauksaimnieki.

Brutto ienēumi no cūkkopības un aitkopības kopā sastāda caurmērā vi-

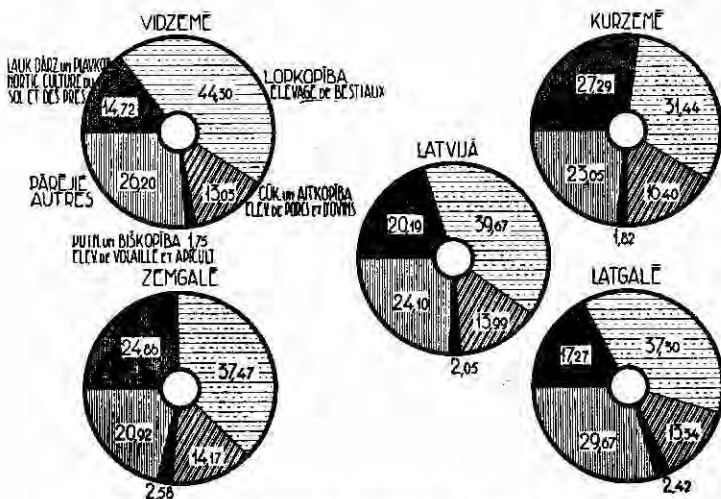
sā valstī 13,99% no visu brutto ienēumu kopsummas, pie kam atsevišķi vienas pašas cūkkopības brutto ienēumi sastāda 12,70% no brutto ienēumu kopsummas. No cūkkopības procentuāli samērā lielākos brutto ienākumus ieguvuši Kurzemes apgabala lauksaimnieki, bet no aitkopības Latgales zemkopji. Putnkopība devusi tikai 1,88%, bet biškopība — 0,40% no brutto ienēumiem, pie kam putnkopība relatīvi samērā lielāko ienēumu devusi Zemgales, bet biškopība Latgales apgabala lauksaimniekiem.

Brutto ienēumi no mežkopības sastāda visai nelielu procentu (0,74%) no visu lauksaimniecību brutto ienēumu kopsummas, pie kam samērā visvairāk no mežkopības nozares ienēmuši Vidzemes apgabala lauksaimnieki.

Vēl atzīmējams, ka darba zirgi devuši 3,49% brutto ienēumus.

Kopsummā 1929./1930. s. g. uz vienu hektaru lauksaimnieciski izmantojamas zemes iznāk lauksaimniecības bruto ienākumu: Vidzemes apgabalā Ls 174,00, Kurzemē Ls 167,50, Zemgalē Ls 238,45, Latgalē Ls 141,04, bet caurmērā visā valstī — Ls

187,32. Uz katriem 1000 latiem lauksaimniecībā ieguldītā kapitāla krit bruto ienākumi: Vidzemē Ls 259,81, Kurzemē Ls 270,33, Zemgalē Ls 304,30, Latgalē Ls 312,27, bet caurmērā visā valstī Ls 275,80.

Lauksaimniecību bruto ienākumi 1929./1930. s. g. (%).
 Recettes agricoles brutes dans l'année agricole
 1929/1930 (en %).

Ja tālāk apskatām lauksaimniecību bruto ienākumus pēc saimniecību lieluma grupām un saimniekošanas veida (sistēmas), tad redzams sekošo.

Saimniecību lieluma grupas.
 Classes de superficie des exploit. agr.

	Līdz 20 ha Au-dessous de	20—50 ha	pāri par 50 ha au-dessus de
	(% no bruto ienākumu kopsummas)		
	(% des recettes brutes totales)		
Laukkopība Culture des champs	17,23	19,88	18,08
Lopkopība Elevage du bétail	34,42	39,38	40,73
Cūkkopība Elevage du porc.	19,29	12,04	11,07
Aitkopība Elevage du mouton	1,14	1,42	1,32
Putnkopība Elevage de la volaille	2,50	1,68	1,47
Biškopība Agriculture	0,06	0,25	0,57

Tā tad, kā redzams, lielākie bruto ienākumi no laukkopības gūti saimniecībās ar

20—50 ha lielu zemes kopplatību, kurpretim no lopkopības samērā lielākos ienākumus saņēmuši par 50 ha lielāku saimniecību īpašnieki.

Sadalot saimniecības pēc viņu apsaimniekošanas veida, augšā minētie bruto ienākumi sadalās šādā kārtā:

	Lopkopības saimniecības Expl du bétail	Laukkopības saimniecības Expl des champ	Pārējās saimniecības Autres exploit
	(% no bruto ienākumu kopsummas)		
	(% des recettes brutes totales)		
Laukkopība Culture des champs	9,87	35,56	16,41
Lopkopība Elevage du bétail	51,74	27,06	39,33
Cūkkopība Elevage du porc.	11,08	12,01	13,33
Aitkopība Elevage du mouton	1,21	1,07	1,40
Putnkopība Elevage de la volaille	1,34	1,98	1,60
Biškopība Agriculture	0,10	0,55	0,45

Nobeidzot šo vispārējo pārskatu par (piensaimniecība) un laukkopības bruto ie-
lauksaimniecības bruto ienākumiem, vēl isu-
nākumā tuvāk atsevišķi apskatīsim divu galve-
nāko lauksaimniecības nozaru — lopkopības
nākumus.
Bruto ienākumi no lopkopības sav-
starpēji sadalās šādā kārtā:

Brutto ienākumi no lopkopības 1929./1930. s. g.
Rendement brut de l'élevage du bétail dans l'année agricole
1929/1930.

	Piena produkti Produits laitiers		Lopi un gaļa Bétail et viande		Citi ienākumi Recettes diverses		Kopā Total	
	Uz viena ha der. zemes		Uz viena ha der. zemes		Uz viena ha der. zemes		Uz viena ha der. zemes	
	Par ha de terre productive		Par ha de terre productive		Par ha de terre productive		Par ha de terre productive	
	%	Ls	%	Ls	%	Ls	%	Ls
Vidzeme	77,79	51,84	21,33	14,21	0,88	0,58	100,00	66,83
Kurzeme	74,38	36,88	25,33	12,51	0,29	0,13	100,00	49,32
Zemgale	83,16	72,04	16,49	14,29	0,35	0,31	100,00	86,64
Latgale	66,51	31,84	33,27	15,93	0,22	0,11	100,00	47,88
Latvija 1929./1930. s. g.	78,52	52,64	20,87	13,99	0,61	0,41	100,00	67,04
Lettonie 1928./1929. s. g.	78,09	45,79	20,56	12,05	1,35	0,79	100,00	58,63

Pievēstie skaitļi rāda, ka gandrīz četras piekdaļas (caurmērā visā valstī 78,52%) no visiem lopkopības bruto ienākumiem sastāda ieņēmumi par piena produktiem, pie kam procentuāli samērā visvairāk par minētiem piena produktiem 1929./1930. s. g. ieņemts Zemgales apgabālā. Ieņēmumi par pārdotiem lopiem un gaļu sastāda caurmērā visā valstī vairāk nekā piekto daļu (20,87%) no visiem lopkopības bruto ienākumiem. Relatīvi samērā visvairāk par pārdotiem lopiem un gaļu ieņemuši Latgales un Kurzemes apgabala lauksaimnieki.

Kas attiecas uz laukkopības bruto ienākumiem, tad tie savstarpēji atsevišķos valsts apgabalos procentuāli sadalās sekošā kārtā: (Sk. tabeļi 127. lap p.)

No pievestā pārskata redzams, ka 1929./1930. saimn. gadā pusi — 50,87% (1928./1929. s. g. — 66,23%) no visiem laukkopības bruto ienākumiem sastāda ieņēmumi par labībām. Atsevišķi ņemot, bruto ienākumi no rudziem sastāda 18,92% no visiem laukkopības bruto ienākumiem, no

kviešiem 13,18%, no miežiem 10,08%, no auzām 5,72%, no pārējām labībām 2,02%. No rudziem procentuāli samērā lielākie bruto ienākumi bijuši Latgales lauksaimniecībā, no kviešiem Kurzemē un Zemgalē, no miežiem Vidzemē, no auzām Kurzemē. Tālāk ievēribu pelna kartupeļu bruto ienākumi, kuŗi sastāda nepilnu piekto daļu no visiem laukkopības bruto ienākumiem, pie kam no kartupeļiem samērā lielākos ienākumus guvuši Kurzemes lauksaimnieki. Bruto ienākumi no lina šķiedras caurmērā visā valstī sastāda tikai 5,41% no kopējiem laukkopības bruto ienākumiem. Par liniem procentuāli samērā lielākos bruto ienākumus guvuši Latgales un Vidzemes lauksaimnieki.

Saimniekošanas un ražošanas izdevumi.

Saimniekošanas izdevumi sadalīti trīs galvenās sastāvdaļās: darba spēks, tekoši izdevumi, krājumu un ziemas sējas samazināšanās un amortizācija. Pieskaitot šiem izdevumiem vēl klāt ieguldītā kapitāla procentus, dabūjam saimniekošanas un ražošanas izdevumu kopsummu, kuŗa atsevišķos

Brutto ienākumi no laukkopības 1929./1930. s. g.
Rendement brut de la culture des champs dans l'année
agricole 1929/1930.

Latvija — Lettonie

	Vidzeme	Kurzeme	Zemgale	Latgale	1929./1930. s. g.		1928./1929. s. g.	
					Uz 1 ha der. zemes	Par ha de terre productive	Uz 1 ha der. zemes	Par ha de terre productive
	%	%	%	%	Ls	%	Ls	
Rudzi — Seigle	19,19	21,02	16,80	23,81	18,82	6,05	30,83	9,19
Kvieši — Froment	11,13	14,79	14,71	3,98	13,18	4,24	21,56	6,42
Mieži — Orge	15,91	6,50	7,18	9,62	10,09	3,22	8,81	2,47
Auzas — Avoine	7,26	9,72	2,22	0,42	5,72	1,84	3,02	1,17
Pārējā labība — Autres céréales	4,29	1,31	2,82	1,29	2,22	0,94	1,60	0,47
Kopā visas labības	58,98	53,84	43,76	39,22	50,87	16,29	66,23	19,72
Total des céréales								
Linsēklas — Graine de lin	2,19	0,72	0,60	3,80	1,27	0,41	0,34	0,11
Āboliņa sēklas — Graine de trèfle	2,24	3,79	14,69	1,85	7,51	2,41	5,99	1,76
Āboliņa siens — Foin de trèfle	1,80	5,41	0,48	5,62	2,28	0,74	3,22	0,97
Salmi — Paille	0,82	1,40	0,34	0,17	0,75	0,24	1,42	0,42
Saknauģi kopā	22,88	34,97	38,71	26,41	32,11	10,82	17,63	5,26
Total des tubercules								
No tiem kartupeļi	18,11	33,60	10,02	20,68	18,85	6,06	13,35	3,92
dont: pommes de terre								
cukurbietes	—	—	12,02	—	4,77	1,53	0,74	0,22
betteraves à sucre								
Linu šķiedra — Filasse	11,86	0,87	1,49	22,93	5,41	1,74	5,18	1,54
Pārējie laukauģi	—	—	—	—	—	—	0,04	0,02
Autres fruits des champs								
Pavisam — Total général	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	32,13	100,00	29,81

valsts apgabalos savstarpēji sadalās sekošā kārtā:

(Sk. tabeli 128. lap. p.)

Starp saimniekošanas izdevumiem samērā galvenāko lomu spēlē izdevumi par darba spēku, kas caurmērā visā valstī sastāda gandrīz pusi — 48,38% no visiem saimniekošanas un ražošanas izdevumiem. Procentuāli samērā visvairāk šādu izdevumu Latgales apgabala grāmatvedības saimniecībās, kurās izdevumi par darba spēku sastāda 1929./1930. saimn. gadā 57,00% no visas saimniekošanas un ražošanas izdevumu kopsummas. Dažādi tekoši izdevumi, pie kuriem pieskaitīti izdevumi par māksliem mēsliem, iepirkto spēkbarību un sēkļu, ēku un nedzīvā inventāra remontu, meliorācijas izdevumi, nodokļi un apdrošināšana

u. c. t. caurmērā visā valstī sastāda nepilnu ceturto daļu — 23,37% no saimniekošanas un ražošanas izdevumu kopsummas, pie kam samērā lielāko procentu starp šiem izdevumiem sastāda izdevumi par māksliem mēsliem — (5,35%), izdevumi par sēkļu (4,31%) un izdevumi par iepirkto spēkbarību (3,63%). Amortizācijas izdevumi sastāda caurmērā visā valstī nepilnu desmito daļu (9,00%) no saimniekošanas izdevumiem, pie kam procentuāli samērā visvairāk šādu izdevumu ir bijis Kurzemes apgabala grāmatvedības saimniecībām.

Dažāda lieluma grāmatvedības saimniecībās augšā minētie saimniekošanas un ražošanas izdevumi savstarpēji sadalās sekošā kārtā:

Saimniekošanas un ražošanas izdevumi 1929./1930. s. g.
Frais d'exploitation et coût de productions dans l'année agricole 1929/1930.

	Vidzeme	Kurzeme	Zemgale	Latgale	Latvija — Lettonie			
					1929./1930. s. g.		1928./1929. s. g.	
					Uz 1 ha der. zemes	Uz 1 ha der. zemes	Uz 1 ha der. zemes	Uz 1 ha der. zemes
	%	%	%	%	Ls	%	Ls	
Darba spēks — Main-d'oeuvre . . .	47,80	51,04	46,30	57,30	48,38	83,84	47,11	86,03
no tā algoti strādnieki	19,81	23,34	21,08	5,65	20,51	35,58	21,18	39,08
dont: ouvriers salariés								
Tekoši izdevumi — Frais courants .	24,14	16,88	27,09	17,55	23,27	40,55	20,68	38,47
Amortizācijas — Amortissement . .	9,81	11,22	8,91	9,78	9,66	16,70	10,34	19,09
Pārējie izdevumi	1,57	4,70	1,20	0,17	1,88	3,43	6,11	11,27
Autres dépenses								
Kopā saimniekošanas izdevumi . . .	83,02	83,04	83,08	85,17	83,30	144,68	84,42	155,76
Total des frais d'exploitation								
Ieguldītā kapitāla procenti	16,08	16,40	16,32	14,53	16,61	28,81	15,58	28,75
% des capitaux engagés								
Pavisam — Total général	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	173,49	100,00	184,51
Ražošanas izdevumi uz 1 000 ls ieguldītā kapitāla Ls	275,53	289,35	288,20	329,47	283,25			303,59
Coût de production sur 1000 ls du capital engagé								
Uz 1 ha lauks. izm. zemes . . . Ls	185,22	179,20	225,01	149,78	192,32			201,53
par ha de terre agricole								

Saimniecību lielums:
Classes de superficie.

	Līdz 20 ha		20—50 ha	pāri par 50 ha
	au-dessous de	dessus de		
(% no ražošanas un saimniekošanas izdevumu kopsummas)				
Darba spēks	52,73	50,07	46,23	
Main-d'oeuvre				
Tekošie izdevumi	20,28	22,70	24,38	
Dépenses courantes				
Krājumu samazin.	2,54	1,00	2,21	
Dim d. stocks				
Amortizācija	9,74	9,81	0,52	
Amortissements				
Ieguldīto kapitālu %	14,71	15,73	17,05	
% des cap. engagés				

Pievēstie skaitļi liecina, ka izdevumi par darba spēku procentuāli samērā lielāki ir mazākās — līdz 20 ha lielās saimniecībās, kurpretim tekošie izdevumi, kā arī ieguldītā kapitāla % savukārt lielāki ir saimniecībās ar zemes kopplatību lielāku par 50 ha.

Lauku iedzīvotāju uztura izdevumi. Sadalot visus lauku iedzīvotāju uztura izdevumus trīs galvenās šo izdevumu sastāvdaļās, un proti: produkti, darba spēks un dažādi pārējie izdevumi, dabūjam sekošu pārskatu:

Lauku iedzīvotāju uztura izdevumi 1929./30. s. g.
Frais d'entretien des habitants ruraux dans l'année agricole. 1929/30.

	Produkti uz 1 personu gadā		Darba spēks		Pārējie izdevumi		Kopā	
	Produits par personne et par an.		Main-d'oeuvre		Autres frais		Total	
	Ls	%	Ls	%	Ls	%	Ls	%
Vidzeme	314,07	76,08	66,17	16,15	29,36	7,17	409,60	100
Kurzeme	317,46	77,32	64,61	15,72	29,01	7,06	411,08	100
Zemgale	325,67	78,34	61,21	14,72	28,88	6,84	415,78	100
Latgale	223,94	77,39	42,75	14,77	22,88	7,84	289,37	100
Latvija 1929./1930. s. g.	312,10	77,32	62,86	15,57	28,71	7,11	403,67	100
Lettonie 1928./1929. s. g.	317,86	76,68	68,82	16,82	27,76	6,70	414,14	100

No pievestiem skaitļiem redzams, ka galveno lomu lauku iedzīvotāju uztura izdevumos spēlē dažādi pārtikas produkti, kuru vērtība sastāda caurmērā visā valstī vairāk nekā trīsčeturtdaļas no visiem iedzīvotāju uztura izdevumiem, pie kam procentuāli samērā visvairāk par uztura produktiem 1929./1930. saimn. gadā izdots Zemgales apgabala saimniecībās.

Izdevumi par darba spēku, kas patērēti uztura sagādāšanai un pagatavošanai, sastāda 15,67% (caurmērā visā valstī), pie kam šie izdevumi samērā vislielākie ir bijuši Kurzemes apgabala saimniecībās. Pārējie iedzīvotāju uztura izdevumi (amortizācija, ap-

kurināšana u. c. t.) ir samērā mazi, jo sastāda tikai 6,94% (Zemgalē) līdz 7,84% no visiem uztura kopizdevumiem.

Izdalot lauku iedzīvotāju uztura izdevumus uz uztura dienu skaitu, rezultātā dabūjam, ka viena lauku iedzīvotāja uztura diena ir 1929./1930. s. g. izmaksājusi (pašizmaksa) Vidzemes apgabalā Ls 1,07, Kurzemē — Ls 1,08, Zemgalē — Ls 1,10, Latgalē — Ls 0,78, bet caurmērā visā valstī Ls 1,08 (1928./1929. s. g. — Ls 1,06).

Ja tagad tālāk visus augšā minētos lauku iedzīvotāju uzturam patērētos produktus apskatām sīkāk, tad dabūjam sekošu pārskatu.

Lauku iedzīvotāju uzturam patērētie produkti 1929./1930. s. g.
Produits employés à l'entretien des habitants ruraux en 1929/30.

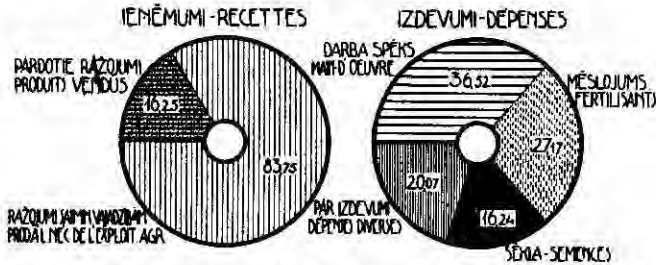
	Vidzeme Kurzeme Zemgale Latgale				Latvija — Lettonie			
	Uz 1 personu gadā — latos				1929./1930. s. g.		1928./1929. s. g.	
	Pour 1 personne par an — en lats				Uz 1 pers.		Uz 1 pers.	
					Pour 1 personne		Pour 1 personne	
					Ls	%	Ls	%
Graudu produkti Produits de céréales	77,56	71,27	62,41	49,77	70,09	22,46	80,34	25,30
Kartupelļ un saknes Pommers de terre et tubercules	21,03	20,92	18,70	22,33	20,43	6,36	16,61	5,24
Piena produkti, dažād. Produits de lait, div.	89,49	86,28	83,03	69,10	85,67	27,46	76,87	24,10
Gaļa, dažāda Viande, div.	72,73	91,00	95,00	55,82	81,89	26,27	85,07	26,79
Mājputnu olas un bišu medus Oeufs de la volaille de la basse-cour et miel d'abeilles	8,66	5,46	12,15	8,84	9,27	2,92	7,31	2,30
Koloniālpreces, augļi un ogas Denrées coloniales, fruits et baies	38,60	36,69	48,08	16,04	39,40	12,32	39,69	12,60
Pārējie produkti Autres produits	6,90	4,34	5,32	2,15	5,20	1,67	11,67	3,67
K o p ā	314,07	317,46	325,67	223,04	312,10	100,00	317,86	100,00
T o t a l								
Caurmērā 1 s-bā En moyenne par exploitation agricole	1 765,00	1 879,05	2 188,47	1 195,84	1 850,76			

Vairāk nekā piekto daļu (caurmērā visā valstī 22,36%) no lauku iedzīvotāju uzturam patērēto produktu kopvērtības sastāda graudu produktu vērtība, kuru starpā galveno lomu spēlē rudzi (13,47%). Dažādu

piena produktu (piņpiens, vājpiens, sviests) vērtība, kas patērēta lauku iedzīvotāju uzturam, sastāda vairāk nekā ceturto daļu (27,45%) no uztura produktu kopvērtības, pie kam procentuāli samērā visvairāk par piena

produktiem izdevušas Latgales apgabala lauksaimniecības. Vēl jāpiezīmē, ka caurmērā visā valstī 1929./1930. saimn. gadā viens lauku iedzīvotājs patērējis pilnpiena par Ls 42,¹⁰, vājpiena par Ls 11,⁷³ un sviesta par Ls 29,⁰¹.

Patērēto kartupeļu un dažādu sakņu vērtība sastāda 6,⁵⁰% no uztura kopvērtības. Līdzīgi piena produktiem, arī lauku iedzīvotāju uzturam patērēto gaļas produktu vērtība sastāda vairāk nekā ceturto daļu (caurmērā visā valstī 26,²⁷%),

Laukkopības ienēmumi un izdevumi 1929./1930. s. g. (%)
Recettes et dépenses de la culture des champs dans l'année agricole 1929/1930 (en %).

pie kam procentuāli (pēc vērtības) samērā visvairāk dažādi gaļas produkti patērēti Kurzēmē un Zemgalē. Galveno lomu uzturam patērēto gaļas produktu starpā spēlē cūkas gaļa (22,⁸³%). Caurmērā uz vienu lauku iedzīvotāju cūkas gaļas patērēts 1929./1930. saimn. gadā Vidzemē par Ls 60,⁰⁴, Kurzēmē par — Ls 81,²⁴, Zemgalē par Ls 85,⁴⁶ un Latgalē par Ls 49,³⁰. Lauku iedzīvotāju uzturam patērēto dažādu koloniālpreču vērtība

sastāda nedaudz vairāk kā desmito daļu (caurmērā visā valstī — 12,⁰²%) no visu uzturam patērēto produktu kopvērtības. Citu, šeit īpaši neminēto uzturam patērēto produktu vērtība samērā nav liela, kādēļ pie tiem šeit atsevišķi neapstāsimies.

Kas attiecas uz lauku iedzīvotāju uztura normām (uz iedzīvotāju patērēto produktu daudzumu), tad to raksturo sekošais pārskats.

Lauku iedzīvotāju uztura normas 1929./1930. s. g.
Normes d'entretien des habitants ruraux en 1929/30.

	Vidzeme	Kurzeme	Zemgale	Latgale	Latvija 1929./1930.	Lettonie 1928./1929.
Caurmērā uz vienu personu kilogramos En moyenne pour une personne en kg.						
Graudu produkti Produits de céréales	312,70	304,71	264,33	212,33	290,48	297,00
Kartupeli Pommes de terre	254,00	321,00	226,98	295,37	263,10	210,84
Pilnpiens un vājpiens Lait non écrémé et écrémé	826,03	574,23	726,06	583,33	735,77	619,81
Sviests Beurre	9,40	12,48	8,79	6,10	9,81	8,10
Gaļa, dažāda Viande, div.	56,08	69,44	70,28	44,89	62,44	73,00
Olas, gab. Oeufs, pièces	81	46	95	58	77	63
Medus, kg. Miel, kg.	0,90	1,41	1,66	3,00	1,37	1,00

No pievestiem skaitļiem redzams, ka kilogramos rēķinot, visvairāk viens lauku iedzīvotājs patērē pilnpiena un vāpiena, pie kam samērā visvairāk pienu patērē Vidzemes un pa daļai arī Zemgales apgabalu lauksaimniecību iedzīvotāji. Pēc piena patēriņa tūlīt seko graudu produktu patēriņš, kurš samērā vislielākais ir Vidzemes un Kurzemes apgabalos. Gaļas produktu patēriņš uz vienu lauku iedzīvotāju samērā vislielākais ir Zemgales un Kurzemes apgabalos. Sviestu samērā visvairāk patērē Kurzemes lau-

ku iedzīvotāji, olas Zemgales, bet medu Latgales lauku iedzīvotāji.

Laukstrādnieku alga un darba dienas pašizmaksa. Laukstrādnieku alga sastādās pirmkārt no algas, ko viņam izmaksā naudā, otrkārt uztura vērtība, treškārt laukstrādniekiem izsniegto produktu vērtība un ceturtkārt dažādi pārējie izdevumi. Pa atsevišķiem valsts apgabaliem minētie laukstrādnieku algas izdevumi savstarpēji sadalās sekošā kārtā:

**Laukstrādnieku alga un darba dienas pašizmaksas
1929./1930. s. g.**

**Salaire ouvrier et prix de revient d'une journée ouvrable en
1929/30.**

	Vidzeme	Kurzeme	Zemgale	Latgale	Latvija — Lettonie			
					1929./1930.		1928./1929.	
					1 saimniecībā p. expl. agr.		1 saimniecībā p. expl. agr.	
					Ls	%	Ls	%
Alga naudā Salaire en espèces	734,48	722,48	866,82	71,82	713,78	43,77	751,02	40,89
Uzturs Entretien	708,00	752,28	855,48	103,07	707,28	43,38	806,82	43,92
Izsniegtie produkti Rétribution en nature	102,88	158,18	139,81	31,95	117,42	7,20	169,08	9,20
Pārējie izdevumi Autres dépenses	98,08	99,98	99,11	14,16	92,10	5,88	110,27	6,00
Kopā Total	1 643,90	1 732,82	1 960,87	221,00	1 630,48	100,00	1 837,27	100,00
Darba dienas pašizmaksa: Prix de revient d'une journée ouvrable								
Viriešu diena d'homme	3,28	3,18	3,15	2,89	3,20		3,20	
Sieviešu diena de femme	2,44	2,81	2,85	1,82	2,31		2,82	

Kā redzams no pievestiem skaitļiem, lauku strādniekiem skaidrā naudā izmaksājamā algas daļa sastāda 43,77% no visas laukstrādniekiem izdotās algas kopsummas. Gandrīz tādu pašu procentu sastāda laukstrādnieku uztura izdevumi. Nepilnu desmito daļu sastāda laukstrādniekiem izsniegto produktu vērtība. Apkurināšanas un apgaismo-

šanas izdevumi laukstrādniekiem sastāda 2,95% no kopizdevumiem.

Aprēķinot laukstrādnieku darba dienas pašizmaksu, redzam, ka tā viriešiem ir Ls 3,20 liela, bet sievietēm Ls 2,82, pie kam samērā augstākā laukstrādnieku darba dienas pašizmaksa kā viriešiem, tā sievietēm ir Vidzemes apgabalā, bet zemākā Latgalē.

Laukaugu ražošanas izdevumi un pašizmaksa.

Pārejot pie atsevišķu laukaugu ražošanas izdevumu un pašizmaksas apskatīšanas, vispirms īsumā apskatīsim vispārējos laukropības ieņēmumus un izdevumus.

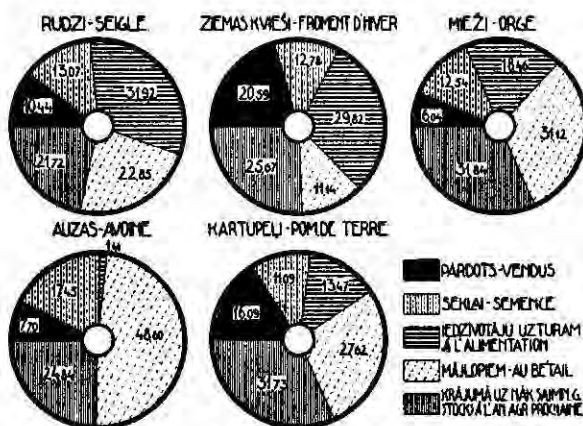
Sadalot visus laukropības ieņēmumus divās galvenās daļās, pārdotie lauksaimniecības ražojumi un ražojumi saimniecības vajadzībām, dabūjam šādus skaitļus.

No pievestiem skaitļiem redzams, ka lielākā daļa — caurmērā visā valstī 83,75% —

**Laukropības ieņēmumi 1929./30. s. g.
Recettes de la culture des champs dans l'année agricole 1929/30.**

	Vidzeme Kurzeme Zemgale Latgale				Latvija — Lettonie			
	Procentos en %				1929./30. s. g. Uz 1 ha arāmzemes par ha de terre labourable		1928./29. s. g. Uz 1 ha arāmzemes par ha de terre labourable	
					%	Ls	%	Ls
Pārdoti ražojumi Produits vendus	9,80	19,50	22,85	9,37	16,35	26,88	14,80	25,82
Ražojumi saimniecības vajadzībām Produits à la nécessité de l'exploit. agr.	90,40	80,50	77,15	90,72	83,75	188,84	85,03	148,63
Dažādi ieņēmumi Recettes diverses	—	—	—	—	—	—	0,17	0,64
Kopā Total	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	225,40	100,00	174,79

no laukropības ražojumiem (pēc vērtības) paliek tieši pašas saimniecības vajadzību apmierināšanai, un tikai samērā neliela daļa no šiem ražojumiem tiek pārdoti uz ārieni. Procentuāli samērā visvairāk laukropības ražojumus uz ārieni pārdevušas Zemgales un pa daļai arī Kurzemes apgabalu saimniecības (caurmērā 19,50% — 22,85%). Caurmērā

**Laukropības ražojumu izlietošana
1929./1930. s. g. (%).
Utilisation des produits de la culture des champs en 1929/1930 (%).**

uz vienu hektaru aramzemes iznāk laukkopības ieņēmumu Vidzemē Ls 212,85, Kurzemē — Ls 239,24, Zemgalē — Ls 239,00 un Latgalē — Ls 182,78.

Kas attiecas uz laukkopības izdevumiem, tad tie savukārt atsevišķos valsts apgabalos savstarpēji sadalās sekošā kārtā,

Laukkopības izdevumi 1929./30. s. g.
Dépenses de la culture des champs dans l'année agricole 1929/30.

	Vidzeme Kurzeme Zemgale Latgale				Latvija — Lettonie			
	Procentos en %				1929./30. s. g. Uz 1 ha aramzemes par ha de terre labourable		1928./29. s. g. Uz 1 ha aramzemes par ha de terre labourable	
					%	Ls	%	Ls
Darba spēks Main-d'oeuvre	35,22	35,79	38,84	39,61	36,52	73,68	35,11	66,82
Mēslojumi Fertilisants	30,52	24,28	24,28	27,28	27,17	54,61	24,81	46,88
Sēkla Semences	15,22	20,83	14,82	16,81	16,24	32,76	15,42	29,16
Dažādi un pārējie izdevumi Dépenses diverses, autres	18,94	19,80	22,40	16,80	20,07	40,40	24,65	46,88
Kopā Total	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	201,72	100,00	188,82

Vairāk nekā trešā daļa (caurmērā visā valstī 36,32%) no visiem laukkopības izdevumiem krīt uz darba spēku, pie kam procentuāli samērā visvairāk par darba spēku laukkopībā izdots Latgales un Zemgales apgabalos. Izdevumi par lauku mēslošanu sastāda vairāk nekā ceturto daļu no visiem laukkopības izdevumiem, pie kam vienīgi mākslīgā mēsli sastāda 8,21% no laukkopības izdevumiem. Sēklas izdevumi sastāda 16,24%, bet dažādi pārējie laukkopības

izdevumi — 20,07% no laukkopības kopizdevumiem.

Tagad tālāk atsevišķi apskatīsim mūsu galvenāko lauku ražošanas izdevumus un pašizmaksu.

Ziemas rudzu ražošana. Apskatot ziemas rudzu ražošanas pašizmaksu, īpaši apskatīsim minētā laukauga ražošanas izdevumus, tad ienākumus un beidzot ražu un ražošanas pašizmaksu.

Rudzu ražošana. — Production du seigle.

a) Izdevumi. — a) Dépenses.

	Vidzeme Kurzeme Zemgale Latgale				Latvija — Lettonie			
	Procentos — En %				1929./1930. s. g. Uz 1 ha Par ha		1928./1929. s. g. Uz 1 ha Par ha	
					%	Ls	%	Ls
Darba spēks Main-d'oeuvre	31,78	34,41	34,82	38,14	33,82	113,07	37,17	125,88
Mēslojumi Fertilisants	42,87	35,88	36,88	32,74	38,74	130,88	32,47	109,82
Sēkla Semences	11,88	13,09	12,17	13,78	12,88	42,80	12,74	42,88
Citi izdevumi Autres dépenses	13,37	15,72	16,88	15,88	15,04	50,88	17,82	59,48
Kopā izdevumi Total des dépenses	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	336,88	100,00	337,81

Ziemas rudzu ražošanas izdevumos, kā tas no pievestā pārskata redzams, galveno lomu spēlē izdevumi par darba spēku, kuri sastāda trešo daļu no visiem rudzu ražošanas izdevumiem, un izdevumi par mēslojumiem (38,7%). Samērā visvairāk pie ziemas

rudzu ražošanas par darba spēku izdots Latgales apgabala saimniecībās, bet par mēslojumiem Vidzemes apgabalā. Izdevumi par sēkļu pie ziemas rudziem sastāda caurmērā visā valstī 12,0% no visiem rudzu ražošanas izdevumiem.

b) Ieņēmumi. — b) Recettes.

	Vidzeme Kurzeme Zemgale Latgale				Latvija — Lettonie			
	Procentos — En %				1929./1930. s. g.		1928./1929. s. g.	
					Uz 1 ha Par ha %	Ls	Uz 1 ha Par ha %	Ls
Pārdotie graudi un salmi Céréales et paille vendues	5,71	17,00	26,27	0,82	16,88	40,83	13,88	39,48
Lauksaimniecībai graudi un salmi Céréales et paille à la nécessité de l'exploitation agr.	94,29	82,10	73,03	99,18	83,64	207,28	86,12	245,48
Kopā ieņēmumi Total des recettes	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	247,78	100,00	284,96

Kas attiecas uz ieņēmumiem no ziemas rudziem, tad 1929./1930. saimn. gadā no viena hektāra kopā bruto ieņēmums (latos) Vidzemē Ls 209,11, Kurzemē — Ls 265,00, Zemgalē — Ls 297,06, Latgalē — Ls 182,04, bet caurmērā visā valstī Ls 247,78. Ieņēmumi par no saimniecības uz ārieni pārdotiem ziemas rudziem sastāda caurmērā visā valstī

16,88% no visu rudzu ražošanas ieņēmumu kopsummas. Procentuāli samērā visvairāk par pārdotiem ziemas rudziem ieņēmuši Zemgales apgabala lauksaimnieki.

Ziemas rudzu graudu un salmu caurmēra ražu (no 1 ha kvintālos) un ražošanas pašizmaksu raksturo sekošie skaitļi.

c) Raža un ražošanas pašizmaksa.

c) Rendement et prix de revient de la production.

		Ražots no ha kvintālu Rendement en quint. par ha				Ražošanas pašizmaksa par kvintālu Ls	
		Graudu Céréales		Salmu Paille		Prix de revient par quintal en lats	
		Graudu Céréales	Salmu Paille	Graudu Céréales	Salmu Paille	Graudu Céréales	Salmu Paille
Vidzeme	1929./1930.	9,15	(9,86)*	23,50	(24,27)*	32,37	3,10
Kurzeme	1929./1930.	12,70	(11,03)*	27,45	(25,04)*	20,70	2,10
Zemgale	1929./1930.	14,06	(10,31)*	26,10	(23,34)*	18,47	1,06
Latgale	1929./1930.	8,04	(9,51)*	23,70	(19,21)*	23,14	2,58
Latvija	1929./1930.	11,03	(10,13)*	25,28	(22,10)*	23,81	2,43
Lettonie	1928./1929.	9,07	(8,37)*	23,24	(20,30)*	28,10	2,34

Samērā augstākā ziemas rudzu caurmēra raža 1929./1930. saimn. gadā ievākta Zemgales un pa daļai arī Kurzemes apgabalu grāmatvedības saimniecībās, bet zemākā Latgalē un Vidzemē. Tas pats sakāms arī par ziemas rudzu salmu ražu. Vēl jāpiezīmē, ka grāmatvedības saimniecībās rudzu caurmēra raža vispār ir augstāka par vidējo

* Skaitļi iekavās apzīmē vispārējo saimniecību caurmēra ražu.
Les chiffres en () indiquent la récolte moyenne générale.

visu saimniecību rudzu caurmēra ražu. Viena kvintāla ziemas rudzu ražošana ir samērā dārgāk izmaksājusi Vidzemes apgabala saimniecībām, bet lētāk Zemgales saimniecībām, kas izskaidrojams ar Vidzemes apgabala samērā vājāko un Zemgales apgabala labāko rudzu caurmēra ražu.

Ziemas kviešu ražošana. — Production du froment d'hiver.

a) Izdevumi. — a) Dépenses.

	Vidzeme Kurzeme Zemgale Latgale				Latvija — Lettonie			
	Procentos — En %				1929./1930. s. g.		1928./1929. s. g.	
					Uz 1 ha Par ha	Ls	Uz 1 ha Par ha	Ls
Darba spēks Main-d'oeuvre	27,22	31,11	32,22	31,46	31,00	109,52	38,12	135,22
Mēslojumi Fertilisants	46,17	34,71	38,22	45,52	39,22	138,22	29,10	103,22
Sēkla Semences	13,72	15,22	12,22	12,20	13,70	48,22	12,17	43,21
Citi izdevumi Autres dépenses	12,12	18,22	16,22	10,22	16,02	56,42	20,24	73,02
Kopā izdevumi Total des dépenses	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	352,72	100,00	355,22

Ziemas kviešu ražošana. Ziemas kviešu ražošanas izdevumos, kā tas no pievēstā pārskata redzams, pirmā vietā stāv izdevumi par mēslojumiem, kuri sastāda caurmērā visā valstī 39,22% no visiem ziemas kviešu ražošanas izdevumiem, pie kam 26,22% no šiem izdevumiem krit uz kūtsmēsliem un 12,72% uz māksliem mēsliem. Izdevumi

par darba spēku pie ziemas kviešu ražošanas sastāda 31,00% no visiem ražošanas kopizdevumiem. Procentuāli samērā visvairāk par darba spēku izdevuši Zemgales apgabala lauksaimnieki. Darba spēka izdevumi savukārt sadalās šādi: viriešu darba spēks 13,02%, sieviešu — 3,22%, bet zirgu — 13,76%.

b) Ieņēmumi. — b) Recettes.

	Vidzeme Kurzeme Zemgale Latgale				Latvija — Lettonie			
	Procentos — En %				1929./1930. s. g.		1928./1929. s. g.	
					Uz 1 ha Par ha	Ls	Uz 1 ha Par ha	Ls
Pārdoti graudi un salmi Céréales et paille vendues	11,21	32,27	46,22	—	36,72	110,27	29,72	113,22
Saimniecībai graudi un salmi . Céréales et paille à la nécessité de l'exploitation agr.	88,22	67,22	53,22	100,00	63,22	189,22	70,22	268,22
Kopā ieņēmumi Total des recettes	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	299,22	100,00	382,22

Kas attiecas uz bruto ienākumiem par ziemas kviešiem, tad tie atsevišķos valsts apgabalos caurmērā no viena hektara sastāda šādas summas (latos): Vidzemē Ls 231,14, Kurzēmē Ls 342,98, Zemgalē Ls 302,40 un Latgalē Ls 141,78. Iepēsumi par pārdotiem ziemas kviešu graudiem un salmiem sastāda caurmērā visā valstī 36,70% no visiem ziemas kviešu bruto iepēsumiem. Procentuāli samērā visvairāk par pārdotiem ziemas kviešiem saņēmuši Zemgales lauksaimnieki.

c) Raža un ražošanas pašizmaksa.

c) Rendement et prix de revient de la production.

	Vidzeme Kurzeme Zemgale Latgale				Latvija — Lettonie	
	Ražots no ha kvintālu Rendement en quint. par ha				Ražošanas pašizmaksa par kvintālu Ls Prix de revient de la production par quintal en lats	
	Graudu Céréales		Salmu Paille		Graudu Céréales	Salmu Paille
Vidzeme	7,81	(10,21)*	18,18	(21,24)*	43,78	2,82
Kurzeme	11,48	(12,08)*	24,20	(22,68)*	25,31	1,73
Zemgale	11,09	(10,87)*	18,05	(21,22)*	27,69	2,10
Latgale	5,17	(8,78)*	15,33	(17,88)*	44,00	3,87
Latvija 1929./30. s. g.	10,54	(10,88)*	20,09	(21,24)*	29,37	2,10
Lettonie 1928./29. s. g.	12,19	(11,38)*	23,28	(19,81)*	25,47	1,82

Kā no pieviestiem skaitļiem redzams, 1929./1930. saimn. gadā grāmatvedības saimniecībās ziemas kviešu caurmēra raža bijusi nedaudz vājāka nekā iepriekšējā 1928./1929. saimn. gadā. Tāpat tā arī ir nedaudz zemāka par vidējo visu saimniecību caurmēra ražu. Samērā augstākā ziemas kviešu caurmēra raža 1929./1930. saimn. gadā ievākta

Kurzemes un pa daļai arī Zemgales apgabalu grāmatvedības saimniecībās. Sakarā ar zemāku ziemas kviešu caurmēra ražu, arī to ražošanas pašizmaksa 1929./1930. saimn. gadā ir augstāka nekā iepriekšējā gadā. Samērā dārgāk ziemas kviešu ražošana izmaksājusī Latgalē un Vidzemē, kurpretim lētāk Kurzēmē un Zemgalē.

Miežu ražošana. — Production de l'orge.

a) Izdevumi. — a) Dépenses.

	Vidzeme Kurzeme Zemgale Latgale				Latvija — Lettonie			
	Procentos — En %				1929./1930. s. g.		1928./1929. s. g.	
					Uz 1 ha Par ha	Uz 1 ha Par ha	Uz 1 ha Par ha	Uz 1 ha Par ha
Darba spēks — Main-d'œuvre	32,88	33,78	36,88	33,88	34,39	76,68	33,43	68,00
Mēslojumi — Fertilisants	27,88	21,88	17,48	28,47	22,87	51,88	24,38	49,33
Sēkļa — Semences	17,87	21,48	20,58	20,18	19,41	43,68	19,87	39,81
Citi izdevumi	22,34	23,31	25,38	17,71	23,33	52,88	22,74	46,88
Autres dépenses								
Kopā izdevumi	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	224,28	100,00	203,40
Total des dépenses								

*) Skaitļi iekavās apzīmē vispārējo saimniecību caurmēra ražu.
Les chiffres en () indiquent la récolte moyenne générale.

Miežu ražošanas. Miežu ražošanas izdevumos pirmā vietā stāv izdevumi par darba spēku. Šie izdevumi 1929./1930. saimn. g. caurmērā visā valstī sastāda vairāk nekā trešo daļu no visu miežu ražošanas izdevumu kopsummas un ir samērā lielāki nekā pie ziemas rudzu un ziemas kviešu ražošanas. Procentuāli samērā visvairāk par darba spēku pie miežu ražošanas izdevuši Zemgales apgabala lauksaimnieki. Caurmērā uz vienu hektaru miežu platības izdots par vi-

riešu darba spēku Ls 37,81, par sieviešu — Ls 9,02 un par zirgu — Ls 30,05.

Izdevumi par mēslojumiem pie miežiem ir mazāki nekā pie rudziem un kviešiem, jo sastāda caurmērā visā valstī tikai 22,87% (kūts mēslojums 19,48%, mākslīgie mēsli 3,00%). Aprēķinot visus miežu ražošanas izdevumus uz vienu hektaru platības 1929./1930. saimn. g. Vidzemes apgabalā iznāk Ls 249,08, Kurzemē — Ls 211,30, Zemgalē — Ls 206,20 un Latgalē — Ls 212,16.

b) Ieņēmumi. — b) Recettes.

	Vidzeme Kurzeme Zemgale Latgale				Latvija — Lettonie			
	Procentos — En %				1929./1930. s. g.		1928./1929. s. g.	
					Uz 1 ha Par ha	Ls	Uz 1 ha Par ha	Ls
Pārdotie graudi un salmi Céréales et paille vendues	8,40	8,44	10,89	2,88	9,27	22,04	7,74	12,67
Saimniecībai graudi un salmi Céréales et paille à la nécessité de l'exploitation agr.	91,40	91,86	89,11	97,17	90,78	215,06	92,36	150,85
Kopā ieņēmumi Total des recettes	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	237,70	100,00	163,62

Brutto ieņēmumi no miežiem uz vienu hektaru apsētas platības iztaisa Vidzemes apgabalā — Ls 250,08, Kurzemē — Ls 241,57, Zemgalē — Ls 233,04 un Latgalē — Ls 159,88. Tādā kārtā pie miežu ražošanas 1929./1930. saimn. gadā Vidzemes, Kurzemes un Zemgales apgabalu saimniekošanas rezultātā konstatējams tirs ienākums, turpretim Latgales apgabalā zaudējums. Ienākumi par pār-

dotiem miežu graudiem sastāda nepilnu desmito daļu (caurmērā visā valstī 9,27%) no visiem miežu bruto ieņēmumiem, pie kam procentuāli samērā visvairāk miežu graudus uz ārieni pārdevuši Zemgales apgabala lauksaimnieki, kurpretim Latgales apgabalā mieži par lielākaj daļai patērēti tikai pašu saimniecību vajadzībām.

c) Raža un ražošanas pašizmaksa.

c) Rendement et prix de revient de la production.

		Ražots no ha kvintālu		Ražošanas pašizmaksa	
		Rendement en quint. par ha		par kvintālu Ls	
		Graudu Céréales	Salmu Paille	Graudu Céréales	Salmu Paille
Vidzeme	1929./1930.	11,84	(11,71)*	17,81	(19,80)*
Kurzeme	1929./1930.	12,41	(12,81)*	20,90	(20,06)*
Zemgale	1929./1930.	13,19	(13,10)*	19,13	(20,57)*
Latgale	1929./1930.	7,82	(9,18)*	16,29	(15,11)*
Latvija	1929./1930.	12,08	(11,38)*	18,41	(18,84)*
Lettonie	1928./1929.	5,47	(4,87)*	12,81	(11,40)*

*) Skaitļi iekavās apzīmē vispārējo saimniecību caurmēra ražu.
Les chiffres en () indiquent la récolte moyenne générale.

Ja apskatām miežu caurmēra ražas apmērus, no kuriem savukārt atkarājas miežu ražošanas pašizmaksa, tad redzams, ka 1929./1930. saimn. g. miežu raža caurmērā bijusi ļoti apmierinoša, pie kam samērā visvairāk miežu no viena hektara ievākts Zemgales un Kurzemes apgabala grāmatvedības saimniecībās. Reizē ar to vēl jāpie-

zīmē, ka minētā saimn. gadā grāmatvedības saimniecībās vispār miežu caurmēra raža (vidējā visā valstī) ir bijusi augstāka nekā vidējā visu saimniecību raža.

Kas attiecas uz miežu ražošanas pašizmaksu, tad tā svārstās no Ls 12,00 (Zemgalē) līdz Ls 19,85 (Latgalē) par ražoto kvintalu miežu.

Auzu ražošana. — Production de l'avoine.

a) Izdevumi. — a) Dépenses.

	Vidzeme Kurzeme Zemgale Latgale				Latvija — Lettonie			
	Procentos — En %				1929./1930. s. g.		1928./1929. s. g.	
					Uz 1 ha Par ha	Ls	Uz 1 ha Par ha	Ls
Darba spēks — Main-d'oeuvre	35,08	34,28	36,82	41,77	35,27	64,49	38,10	66,86
Mēslojumi — Fertilisants	10,48	12,44	5,75	6,82	10,12	18,51	9,02	15,70
Sēkla — Semences	27,75	26,20	28,00	26,18	27,30	49,92	24,82	42,88
Citi izdevumi	26,89	27,13	29,93	25,43	27,31	49,05	28,28	49,21
Autres dépenses								
Kopā izdevumi	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	182,87	100,00	174,16
Total des dépenses								

Auzu ražošana. Tāpat kā pie miežu ražošanas, arī auzu ražošanas izdevumu starpā pirmā vietā ir izdevumi par darba spēku, kuri 1929./1930. saimn. gadā caurmērā visā valstī sastāda vairāk nekā trešo daļu (35,27%) no visiem auzu ražošanas kopizdevumiem. Caurmērā uz vienu hektaru par

darba spēku 1929./1930. saimn. gadā izdots Vidzemes apgabalā Ls 66,75, Kurzemē — Ls 60,82, Zemgalē — Ls 63,90 un Latgalē — Ls 68,82. Apmēram puse no darba spēka izdevumiem² krit uz viriešu darba spēku (17,45%), kurpretim uz sieviešu darba spēku tikai 4,38%.

b) Ieņēmumi. — b) Recettes.

	Vidzeme Kurzeme Zemgale Latgale				Latvija — Lettonie			
	Procentos — En %				1929./1930. s. g.		1928./1929. s. g.	
					Uz 1 ha Par ha	Ls	Uz 1 ha Par ha	Ls
Pārdotie graudi un salmi	9,50	16,80	7,05	—	11,07	24,12	9,01	15,91
Céréales et paille vendues								
Saimniecībai graudi un salmi	90,50	83,61	92,03	100,00	88,93	193,78	90,99	160,73
Céréales et paille à la nécessité de l'exploitation agr.								
Kopā ieņēmumi	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	217,90	100,00	176,64
Total des recettes								

Brutto ieņēmumi pie auzu ražošanas uz vienu hektaru sastāda šādas summas: Vidzemes apgabalā — Ls 202,78, Kurzemē —

Ls 229,02, Zemgalē — Ls 257,27, Latgalē — Ls 152,50, bet caurmērā visā valstī — Ls 217,90. Ieņēmumi par pārdotām auzām sa-

stāda tikai nedaudz vairāk kā desmito daļu (11,07%) no visiem auzu brutto ienākumiem, uz ārieni pārdotas Kurzemes apgabala lauksaimniecības grāmatvedības saimniecībās. Pie kam procentuāli samērā visvairāk auzas

c) Raža un ražošanas pašizmaksa.

c) Rendement et prix de revient de la production.

		Ražots no ha kvintālu Rendement en quint. par ha				Ražošanas pašizmaksa par kvintālu Ls Prix de revient de la production par quintal en lats	
		Graudu Céréales		Salmu Paille		Graudu Céréales	Salmu Paille
			()		()		
Vidzeme	1929./1930.	9,06	(11,10)*	16,74	(21,02)*	15,56	2,61
Kurzeme	1929./1930.	12,16	(11,37)*	20,13	(22,05)*	11,36	1,87
Zemgale	1929./1930.	13,06	(12,37)*	21,77	(21,05)*	9,85	1,83
Latgale	1929./1930.	8,16	(10,16)*	15,02	(17,31)*	14,91	2,76
Latvija	1929./1930.	10,87	(11,26)*	18,63	(20,00)*	12,04	2,17
Lettonie	1928./1929.	5,93	(6,11)*	13,72	(13,04)*	21,07	3,13

Kas attiecas uz auzu caurmēra ražu un ražošanas pašizmaksu, tad kā tas redzams no pieveštiem skaitļiem, 1929./1930. saimn. gadā samērā augstākā auzu caurmēra raža ievākta Kurzemes un Zemgales apgabalu grāmatvedības saimniecībās. Jāpiezīmē, ka (caurmērā visā valstī) auzu caurmēra raža grāmatvedības saimniecībās ir nedaudz ze-

māka nekā vispārējo saimniecību auzu caurmēra raža.

Auzu ražošanas pašizmaksa samērā visaugstākā 1929./1930. saimn. gadā ir Vidzemes un Latgales apgabalos, kurpretim zemākā tā ir Zemgalē, kur arī ievākta visaugstākā auzu caurmēra raža.

Kartupeļu ražošana. — Production des pommes de terre.

a) Izdevumi. — a) Dépenses.

	Vidzeme	Kurzeme	Zemgale	Latgale	Latvija — Lettonie			
					1929./1930. s. g.		1928./1929. s. g.	
					Uz 1 ha Par ha		Uz 1 ha Par ha	
	Procentos — En %				%	Ls	%	Ls
Darba spēks — Main-d'oeuvre	46,76	39,81	47,02	48,04	44,71	250,48	41,33	199,32
Mēslojumi — Fertilisants	22,24	18,83	20,55	22,24	20,78	116,28	20,32	98,17
Sēklai — Semences	20,23	24,74	21,73	19,47	21,89	122,64	27,29	131,07
Citi izdevumi Autres dépenses	10,77	17,02	10,70	10,23	12,62	70,99	11,04	53,36
Kopā izdevumi Total des dépenses	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	560,16	100,00	483,51

* Skaitļi iekavās apzīmē vispārējo saimniecību caurmēra ražu.
Les chiffres en () indiquent la récolte moyenne générale.

b) Ieņēmumi. — b) Recettes.

	Vidzeme Kurzeme Zemgale Latgale				Latvija — Lettonie			
	Procentos — En %				1929./1930. s. g.		1928./1929. s. g.	
					Uz 1 ha Par ha	Uz 1 ha Par ha	Uz 1 ha Par ha	Uz 1 ha Par ha
					%	Ls	%	Ls
Pārdoti ražojumi	17,80	45,87	28,66	6,17	28,78	206,88	24,84	78,14
Produits vendus								
Ražojumi saimn. vajadz.	82,20	54,13	71,34	93,83	71,22	511,00	75,66	242,09
Produits à la nécessité de l'exploit. agr.								
Kopā ieņēmumi	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	718,78	100,00	321,06
Total des recettes								

Kartupeļu ražošana. Kartupeļu ražošanas izdevumus darba spēka izdevumi spēlē vēl redzamāku lomu nekā pie jau iepriekš apskatītiem laukaugiem, jo šie izdevumi pie kartupeļu ražošanas sastāda 44,71% no visiem kartupeļu ražošanas izdevumiem. Darba spēka izdevumi caurmērā uz vienu hektaru sastāda šādas summas: Vidzemes apgabalā — Ls 276,00, Kurzemē — Ls 204,21, Zemgalē — Ls 286,42, Latgalē — Ls 236,43, bet caurmērā visā valstī — Ls 250,45. Procentuāli darba spēka izdevumi pie kartupeļu ražošanas sastādās sekošā kārtā: viriešu darba spēks — 19,00%, sieviešu — 12,00%, zirgu — 12,00% (kopā — 44,71%). Izdevumi par mēslojumiem sastāda caurmērā piekto daļu (20,78%) no kartupeļu ražošanas kopizdevumiem, pie kam uz kūtsmēsliem krīt 14,03%, bet uz mākslīgiem mēsliem 6,15% izdevumu.

Kas attiecas uz kartupeļu ražošanas bruto ienākumiem, tad Vidzemes apgabalā no viena hektara ienēmti Ls 733,25, Kurzemē — Ls 713,48, Zemgalē — Ls 748,02, Latgalē — Ls 624,48, bet caurmērā visā valstī — Ls 718,78. Tādā kārtā kartupeļu ražošanas bruto ienēmumi pārsniedz izdevumus Vidzemes apgabalā par Ls 142,00, Kurzemē par Ls 197,07, Zemgalē par Ls 139,10, Latgalē par Ls 132,30, bet caurmērā visā valstī par Ls 158,02. Ieņēmumi par pārdotiem kartupeļiem sastāda caurmērā visā valstī 28,78% no visiem kartupeļu bruto ienākumiem, pie kam samērā visvairāk kartupeļi pārdoti Kurzemes apgabala grāmatvedības saimniecībās, kur ienēmumi par kartupeļiem sastāda gandrīz pusi no visiem bruto ienākumiem.

c) Raža un ražošanas pašizmaksa.

c) Rendement et prix de revient de la production.

	Ražots no ha kvintālu			Ražošanas pašizmaksa par kvintālu Ls
	Rendement en quint. par ha			
Vidzeme	1929./30.	151,70	(146,43)*	3,87
Kurzeme	1929./30.	122,01	(137,22)*	4,10
Zemgale	1929./30.	159,71	(137,34)*	3,81
Latgale	1929./30.	129,30	(106,41)*	3,80
Latvija	1929./30.	141,58	(130,72)*	3,94
Lettonie	1928./29.	55,20	(40,11)*	8,04

* Skaitļi iekavās apzīmē vispārējo saimniecību caurmēra ražu.
Les chiffres en () indiquent la récolte moyenne générale.

1929./1930. saimniecības gadā kartupeļu caurmēra raža vairāk nekā divkārtīgi pārsniedz iepriekšējā 1928./1929. s. g. ražu, pie kam grāmatvedības saimniecībās samērā augstākā kartupeļu caurmēra raža 1929./1930. saimn. gadā ievākta Zemgales un Vidzemes apgabalos. 1929./1930. saimn. g. grāmatvedības saimniecībās kartupeļu caurmēra raža ir bijusi samērā augstāka (caur-

mērā visā valstī) nekā vidējā kartupeļu raža visās saimniecībās.

Viena kvintāla kartupeļu ražošanas, kā tas no augšā pievestiem skaitļiem redzams samērā visdārgāk 1929./1930. saimn. gadā izmaksājusī Kurzemes apgabalā, kas izskaidrojams ar to, ka šini apgabalā bijusi samērā vājākā kartupeļu caurmēra raža.

Līnu ražošana. — Production du lin.

a) Izdevumi. — a) Dépenses.

	Vidzeme Kurzeme Zemgale Latgale				Latvija — Lettonie			
	Procentos — En %				1929./1930. s. g.		1928./1929. s. g.	
					Uz 1 ha Par ha	Ls	Uz 1 ha Par ha	Ls
Darba spēks — Main-d'oeuvre	55,16	67,06	58,05	78,04	58,48	180,70	57,10	140,87
Mēslojumi — Fertilisants . . .	2,11	3,59	5,70	0,00	2,02	8,11	3,54	8,74
Sēkla — Semences	19,02	10,01	13,05	8,04	16,53	51,08	14,85	36,54
Citi izdevumi Autres dépenses	23,08	19,34	23,20	13,92	22,38	69,10	24,44	60,16
Kopā izdevumi Total des dépenses	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	308,97	100,00	246,11

b) Ieņēmumi. — b) Recettes.

	Vidzeme Kurzeme Zemgale Latgale				Latvija — Lettonie			
	Procentos — En %				1929./1930. s. g.		1928./1929. s. g.	
					Uz 1 ha Par ha	Ls	Uz 1 ha Par ha	Ls
Pārdota sēkla un šķiedra . . . Graine et filasse vendues	68,89	36,69	45,16	74,15	64,33	204,28	74,87	131,60
Saimniecībai sēkla un šķiedra Graine et filasse à la nécessité de l'expl. agr.	31,11	63,31	54,84	25,85	35,76	113,70	25,13	44,17
Kopā ieņēmumi Total des recettes	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	318,08	100,00	175,78

Līnu šķiedras un sēklu ražošana. Līnu šķiedras ražošana prasa lielu darba spēka patēriņu, kādēļ arī izdevumi par darba spēku pie līnu ražošanas ir samērā lieli. Caurmērā uz vienu hektaru par darba spēku pie līnu ražošanas 1929./1930. saimn. g. izdots Vidzemes apgabalā — Ls 164,23, Kurzemē — Ls 227,00, Zemgalē — Ls 192,45, Latgalē — Ls 259,00, bet caurmērā visā valstī — Ls 180,70, kas sastāda vairāk nekā

pusi — 58,48% — no visiem līnu ražošanas izdevumiem, no kuriem 33,72% krīt uz izdevumiem par viriešu darba spēku, 11,04% uz sieviešu un 13,12% uz zirgu darba spēku.

Izdevumi par mēslojumiem pie līnu ražošanas ir samērā mazi, jo tie caurmērā visā valstī sastāda tikai 2,02% no visiem līnu ražošanas kopizdevumiem. Lielākā daļa no šiem mēslojumu izdevumiem krīt uz kūtsmēslojumiem (2,12%).

Kas attiecas uz līnu ražošanas bruto ienākumiem, tad tie no viena hektara caurmērā ir šādi: Vidzemes apgabalā — Ls 307,25, Kurzemes — Ls 217,07, Zemgales — Ls 348,85, Latgales — Ls 447,06, bet caurmērā visā valstī — Ls 318,06. Tādā kārtā 1929./1930. saimn. gadā saimniecības rezultāti pie līnu ražošanas Kurzemes apgabalā uzrāda zaudējumus, kurpretim pārējos valsts apgabalos tiru ienākumu.

Ieņēmumi par pārdoto līnu šķiedru un sēklu 1929./1930. saimn. gadā sastāda caurmērā visā valstī gandrīz divas trešdaļas (64,25%) no visiem līnu ražošanas bruto ienākumiem, pie kam samērā visvairāk līnu šķiedra un sēkla pārdota Latgales un Vidzemes apgabalu grāmatvedības saimniecībās.

c) Raža un ražošanas pašizmaksa.

c) Rendement et prix de revient de la production.

		Ražots no ha kvintālu Rendement en quint. par ha		Ražošanas pašizmaksa par kvintālu Ls Prix de revient de la production par quintal en lats	
		Sēkla Graine	Šķiedra Fibasse	Sēkla Graine	Šķiedra Fibasse
Vidzeme	1929./1930.	2,34 (4,14)*	1,34 (3,96)*	33,90	103,24
Kurzeme	1929./1930.	3,00 (4,66)*	0,98 (3,38)*	48,74	210,17
Zemgale	1929./1930.	3,05 (4,78)*	2,30 (4,06)*	35,03	84,00
Latgale	1929./1930.	3,11 (3,96)*	2,81 (3,91)*	23,32	91,78
Latvija	1929./1930.	2,54 (4,12)*	1,57 (3,88)*	33,84	102,83
Lettonie	1928./1929.	1,20 (1,52)*	1,80 (2,13)*	30,88	118,48

Aprēķinot līnu šķiedras un sēklu ražošanas pašizmaksu, krīt svarā šo ražojumu caurmēra ražas apmēri. 1929./1930. saimn. gadā šī līnu šķiedras un sēklu caurmēra raža grāmatvedības saimniecībās, salīdzinot šo ražu ar vispārējo rakstura saimniecībām, ir samērā zema, pie kam sacītais attiecas uz visiem valsts apgabaliem. Nemot vērā sacīto, arī līnu šķiedras un sēklu ražošanas pašizmaksa ir samērā augsta. Samērā augstākā līnu šķiedras pašizmaksa iznākusi 1929./1930. s. g. Kurzemes apgabalā, bet zemākā Vidzemē un Latgalē.

Sakņu ražošana. — Production des légumes.

a) Izdevumi. — a) Dépenses.

	Vidzeme Kurzeme Zemgale Latgale				Latvija — Lettonie			
	Procentos — En %				1929./1930. s. g.		1928./1929. s. g.	
					Uz 1 ha Par ha	Ls	Uz 1 ha Par ha	Ls
Darba spēks — Main-d'oeuvre .	52,58	53,24	53,39	50,88	52,87	376,17	51,20	288,67
Mēslojumi — Fertilisants	35,85	36,43	31,44	38,01	34,61	246,31	35,69	200,88
Sēkla — Semences	0,01	0,15	0,41	0,45	0,18	1,28	—	—
Citi izdevumi	11,58	10,18	14,76	10,87	12,34	87,82	13,01	73,21
Autres dépenses								
Kopā izdevumi	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	711,86	100,00	562,74
Total des dépenses								

*) Skaitļi iekavās apzīmē vispārējo saimniecību caurmēra ražu.
Les chiffres en () indiquent la récolte moyenne générale.

b) Ieņēmumi. — b) Recettes.

	Vidzeme Kurzeme Zemgale Latgale				Latvija — Lettonie			
					1929./1930. s. g.		1928./1929. s. g.	
	Procentos — En %		Procentos — En %		Uz 1 ha Par ha	Ls	Uz 1 ha Par ha	Ls
Pārdoti ražojumi Produits vendus	0,89	0,52	2,91	0,88	1,49	8,40	13,42	28,94
Ražojumi saimn. vajadz. Produits à la nécessité de l'exploit. agr.	99,11	99,48	97,09	99,37	98,51	554,26	86,58	186,71
Kopā ieņēmumi Total des recettes	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	562,88	100,00	215,65

Sakņaugu ražošana. Tāpat kā linu ražošana, arī sakņaugu ražošana prasa ievērojamu darba spēka patēriņu, kādēļ izdevumi par vienu (darba spēku), salīdzinot ar citiem sakņu ražošanas izdevumiem, ir samērā prāvi. Darba spēka izdevumi pie sakņaugu ražošanas 1929./1930. saimn. gadā caurmērā uz vienu hektaru iztāsa Vidzemes apgabalā Ls 407,45, Kurzemē — Ls 355,02, Zemgalē — Ls 354,22, Latgalē — Ls 306,03, bet caurmērā visā valstī — Ls 376,27, kas sastāda vairāk nekā pusi — 52,87% no visiem sakņaugu ražošanas izdevumiem, pie kam 23,83% no šiem darba spēka izdevumiem krīt uz sieviešu darba spēku, 19,20% uz vīriešu un 10,04% uz zirgu darba spēku.

Vairāk nekā trešo daļu — 34,81% no visiem sakņaugu ražošanas izdevumiem sastāda izdevumi par mēslošanu (25,17% kūtsmēslojumu un 9,31% mākslīgie mēsli), pie kam šie izdevumi par mēslojumiem samērā lielākie ir bijuši Latgales un pa daļai arī Kurzemes apgabalos.

Kas attiecas uz bruto ienākumiem pie sakņaugu ražošanas, tad tie caurmērā uz vienu hektaru sastāda šādas summas: Vidzemes apgabalā — Ls 644,28, Kurzemē — Ls 431,06, Zemgalē — Ls 536,43, Latgalē — Ls 439,30, bet caurmērā visā valstī — Ls 562,08. Sakarā ar šādiem bruto ienākumiem, saimniecības rezultātā visos valsts apgabalos sakņaugu ražošana uzrāda zaudējumu. Ģrāmatvedības saimniecības ražotie sakņaugi pa lielāku daļu un var teikt gandrīz vienīgi patērēti pašā saimniecībā, jo ienākumi par pārdotiem sakņaugiem caurmērā visā valstī sastāda tikai 1,80% no visas bruto ieņēmumu kopsummas.

1929./1930. saimniecības gadā caurmērā no viena hektara ražoti Vidzemes apgabalā 259,33 kvintāli dažādu sakņu, Kurzemē — 179,74 kv., Zemgalē — 249,08 kv., Latgalē — 169,10 kv., bet caurmērā visā valstī — 238,70 kvintāli. Viena kvintāla sakņaugu ražošanas pašizmaksa ir šāda: Vidzemes apgabalā — Ls 2,34, Kurzemē — Ls 2,02, Zemgalē — Ls 2,03, Latgalē — Ls 2,03, bet caurmērā visā valstī — Ls 2,31.

Ābolīņa ražošana. — Rendement du trèfle.

a) Izdevumi. — a) Dépenses.

	Vidzeme Kurzeme Zemgale Latgale				Latvija — Lettonie			
					1929./1930. s. g.		1928./1929. s. g.	
	Procentos — En %		Procentos — En %		Uz 1 ha Par ha	Ls	Uz 1 ha Par ha	Ls
Darba spēks — Main-d'oeuvre	21,09	19,80	23,00	22,86	21,75	23,32	20,11	21,47
Mēslojumi — Fertilisants	37,82	23,88	28,87	37,44	32,42	34,77	32,77	34,89
Sēkla — Semences	11,87	19,28	13,43	16,78	13,83	14,31	11,82	12,00
Citi izdevumi Autres dépenses	29,92	36,89	34,80	23,42	32,30	34,68	35,80	33,24
Kopā izdevumi Total des dépenses	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	107,25	100,00	106,79

b) Ieņēmumi. — b) Recettes.

	Vidzeme Kurzeme Zemgale Latgale				Latvija — Lettonie			
	Procentos — En %				1929./1930. s. g.		1928./1929. s. g.	
					Uz 1 ha Par ha	Ls	Uz 1 ha Par ha	Ls
Pārdota sēkla un barība Semence et fourrage vendus	3,21	14,71	17,87	8,47	10,22	18,14	10,28	16,15
Saimniecībai sēkla un barība Semence et fourrage à la nécessité de l'expl. agr.	96,79	85,29	82,12	91,53	89,05	147,55	89,72	140,21
Kopā ieņēmumi Total des recettes	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	165,62	100,00	157,06

Āboliņa siena ražošanas. Pie tīruma zālāju lauku apstrādāšanas, resp. āboliņa siena ražošanas, par galveniem izdevumiem uzskatāmi izdevumi par mēslojumiem un darba spēku. Izdevumi par mēslojumiem sastāda gandrīz trešo daļu — 32,42% no visiem āboliņa ražošanas izdevumiem, pie kam 18,37% sastāda izdevumi par kūtmēsliem un tikai 14,06% par mākslīgiem mēsliem. Par mēslojumiem pie āboliņa ražošanas samērā visvairāk izdots Vidzemes un Latgales apgabalu grāmatvedības saimniecībās.

Darba spēka izdevumi pie āboliņa ražošanas sastāda nedaudz vairāk kā piekto daļu — 21,72% no visiem āboliņa ražošanas izdevumiem, pie kam procentuāli samērā visvairāk par darba spēku izdots Zemga-

les un pa daļai Latgales apgabala saimniecībās.

Kas attiecas uz bruto ienākumiem no āboliņa laukiem, tad tie caurmērā no viena hektara ir šādi: Vidzemes apgabalā — Ls 155,17, Kurzemē — Ls 159,24, Zemgalē — Ls 181,55, Latgalē — Ls 172,35, bet caurmērā visā valstī — Ls 165,00, pie kam saimniecības rezultāti uzrāda šādu tīru ienākumu no viena hektara: Vidzemes apgabalā — Ls 39,86, Kurzemes apgabalā — Ls 55,24, Zemgalē — Ls 82,00, Latgalē — Ls 64,12, bet caurmērā visā valstī — Ls 58,66. Grāmatvedības saimniecībās ražotais āboliņa siens un sēklas galvenā kārtā paterēti pašu saimniecību vajadzībām, jo ienākumi par pārdoto āboliņa sienu sastāda caurmērā visā valstī 2,30%, bet par sēklām 8,56% no visiem āboliņa ražošanas bruto ienākumiem.

c) Raža un ražošanas pašizmaksa.
c) Rendement et prix de revient de la production.

		Ražots no ha kvintālu Rendement en quint. par ha			Ražošanas pašizmaksa par kvintālu Ls	
		Sēkla Semence	Barība (siens) Fourrage (Foin)		Prix de revient de la production par quintal en lats	
					Sēkla Semence	Barība (siens) Fourrage (Foin)
Vidzeme	1929./1930.	0,07	23,12	(28,31)*	116,75	4,00
Kurzeme	1929./1930.	0,15	21,77	(27,42)*	92,04	3,71
Zemgale	1929./1930.	0,37	22,03	(28,74)*	54,24	2,00
Latgale	1929./1930.	0,07	27,00	(28,16)*	68,79	3,41
Latvija	1929./1930.	0,19	22,03	(28,24)*	75,17	3,51
Lettonie	1928./1929.	0,01	19,10	(26,01)*	102,69	4,00

*) Skaitļi iekavās apzīmē vispārējo saimniecību caurmēra ražu.
Les chiffres en () indiquent la récolte moyenne générale.

Apskatot āboliņa siena caurmēra ražu, redzams, ka 1929./1930. saimniecības gadā samērā augstākā raža ievākta Latgales apgabala grāmatvedības saimniecībās, kurpretim zemākā Kurzemē un Zemgalē. Vispār tomēr āboliņa siena caurmēra raža 1929./1930. saimn. gadā grāmatvedības saim-

niecībās ir bijusi zemāka nekā vispārējā saimniecību raža.

Viena kvintāla āboliņa ražošanas pašizmaksa samērā augstākā ir Vidzemes un Kurzemes apgabalos, kas izskaidrojams ar minēto apgabalu samērā zemu āboliņa siena caurmēra ražu.

Pļavu siena ražošana. — Rendement du foin de prairies.

a) Izdevumi. — a) Dépenses.

	Vidzeme Kurzeme Zemgale Latgale				Latvija — Lettonie			
	Procentos — En %				1929./1930. s. g.		1928./1929. s. g.	
					Uz 1 ha Par ha	Ls	Uz 1 ha Par ha	Ls
Darba spēks — Main-d'oeuvre	50,88	55,02	52,20	68,24	52,47	18,24	50,81	17,84
Mēslojumi — Fertilisants	5,99	5,81	9,72	1,28	6,89	2,22	7,86	2,79
Citi izdevumi	43,68	39,17	38,07	30,60	41,14	14,20	41,53	14,72
Autres dépenses								
Kopā izdevumi	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	34,76	100,00	35,49
Total des dépenses								

b) Ieņēmumi. — b) Recettes.

	Vidzeme Kurzeme Zemgale Latgale				Latvija — Lettonie			
	Procentos — En %				1929./1930. s. g.		1928./1929. s. g.	
					Uz 1 ha Par ha	Ls	Uz 1 ha Par ha	Ls
Pārdotais siens un citi	5,21	2,94	0,86	1,02	3,71	1,74	4,88	2,42
Foin produit et autres four.								
Saimniecībai siens un citi	94,79	97,06	99,14	98,98	96,29	45,16	95,12	47,08
Poins et autres four. à la nécessité de l'expl. agr.								
Kopā ieņēmumi	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	46,90	100,00	49,48
Total des recettes								

Pļavu siena ražošana.

No pievestiem skaitļiem redzams, ka vairāk nekā pusi (caurmērā visā valstī 52,47%) no pļavu siena ražošanas izdevumiem sastāda izdevumi par darba spēku, pie kam 30,72% no šiem izdevumiem krīt uz vīriešu un 14,33% sievietu darba spēku, bet 7,42% uz zirgu darba spēku. Procentuāli samērā visvairāk par darba spēku pie pļavu siena ražošanas izdevuši Latgales apgabala lauksaimnieki. Caurmērā uz vienu hektaru pļavu platības

darba spēka izdevumi sastāda 1929./1930. saimn. gadā Vidzēmē — Ls 16,32, Kurzemē — Ls 18,37, Zemgalē — Ls 24,93, Latgalē — Ls 25,50, bet caurmērā visā valstī — Ls 18,24. Izdevumi par mēslojumiem pļavkopībā sastāda tikai 6,89% no visiem pļavu siena ražošanas izdevumiem.

Aprēķinot visus pļavkopības izdevumus caurmērā uz vienu hektaru pļavu platības, Vidzemes apgabalā iznāk Ls 32,38, Kurzemē — Ls 33,39, Zemgalē — Ls 47,57, Latgalē — Ls 37,37, bet caurmērā visā valstī — Ls 34,76.

Kas attiecas uz bruto ieņēmumiem plavkopībā, tad tie caurmērā uz vienu hektaru plavu platības sastāda šādas summas: Vidzemes apgabalā — Ls 43,10, Kurzemē — Ls 45,20, Zemgalē — Ls 63,07, Latgalē — Ls 61,01, caurmērā visā valstī — Ls 46,00. Tādā kārtā plavkopības saimniekošanas rezultāti uzrāda šādu tīru ieņēmumu no viena hektara: Vidzemes apgabalā — Ls 10,77, Kurzemē — Ls 11,81, Zemgalē — Ls 15,50, Latgalē — Ls 23,01, bet caurmērā visā valstī — Ls 12,14.

Plavu siena raža galvenā kārtā patērēta pašu saimniecību vajadzībām, jo ieņēmumi par pārdoto sienu grāmatvedības saim-

niecībās sastāda tikai 3,71% (caurmērā visā valstī) no visiem plavkopības bruto ieņēmumiem. Vēl jāatzīmē, ka 1929./1930. saimn. gadā grāmatvedības saimniecībās viena kvintala siena ražošanas izmaksājus (pašizmaksa) Vidzemes apgabalā — Ls 2,81, Kurzemē — Ls 2,80, Zemgalē — Ls 2,77, Latgalē — Ls 2,22, bet caurmērā visā valstī — Ls 2,77.

Lopkopības (piensaimniecības) izdevumi un ieņēmumi. Sadalot visus lopkopības izdevumus trīs galvenākās grupās un proti: barība, darba spēks un pārējie izdevumi, dabūjam sekošu pārskatu:

Lopkopības izdevumi 1929./1930. s. g.
Dépenses de l'élevage du bétail en 1929/30.

	Vidzeme Kurzeme Zemgale Latgale				Latvija — Lettonie			
	Procentos — En %				1929./1930. s. g.		1928./1929. s. g.	
					Uz 1 govslomu Par bovin		Uz 1 govslomu Par bovin	
					%	Ls	%	Ls
Barība — Fourrage	63,44	63,57	71,12	58,15	65,82	200,50	63,47	188,01
Darba spēks — Main-d'oeuvre	27,87	27,74	20,70	32,27	25,56	78,10	26,52	78,57
Pārējie izdevumi	9,11	8,69	8,18	9,60	8,82	26,94	10,01	29,86
Autres dépenses								
Kopā — Total	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	305,54	100,00	296,44
Piena pārdošanas izdevumi						24,44		23,17
Dépenses de la vente du lait.								
Pavisam kopā						329,98		319,61
Total général								

No pievestiem skaitļiem redzams, ka gandrīz divas trešdaļas (caurmērā visā valstī 65,02% no visiem lopkopības izdevumiem) krīt uz lopbarību. 1929./1930. saimn. gadā caurmērā uz vienu govslomu grāmatvedības saimniecībās par lopbarību izdots Vidzemes apgabalā Ls 196,10, Kurzemē — Ls 179,45, Zemgalē — Ls 237,30, Latgalē — Ls 122,87, bet caurmērā visā valstī — Ls 200,50. Tādā kārtā samērā visvairāk par lopbarību izdots Zemgalē un pa daļai arī Vidzemes apgabala saimniecībās.

Izdevumi par darba spēku sastāda apm. ceturto daļu no visiem lopkopības izdevumiem, pie kam procentuāli samērā vislielākie šie izdevumi 1929./1930. s. g. grāmatvedības saimniecībās ir bijuši Latgales apgabalā. Pavisam kopā dažādu lopkopības izdevumu caurmērā uz vienu govslomu 1929./1930. s. g. iznāk: Vidzemē Ls 333,84, Kurzemē — Ls 303,05, Zemgalē — Ls 361,72, Latgalē — Ls 225,81, bet caurmērā visā valstī — Ls 329,98.

Kas attiecas uz lopkopības ieņēmumiem, tad tie savstarpēji sadalās šādi:

(Skat. tab. 147. lpp.)

Pusi (caurmērā visā valstī 50,73%) no visiem lopkopības ieņēmumiem 1929./1930. s. g. sastāda ieņēmumi par pārdoto pienu bet apm. desmito daļu (9,21%) par pārdotiem lopiem. Procentuāli samērā visvairāk par pārdoto pienu ieņēmuši Zemgales apgabala lauksaimnieki, kurpretim par pārdotiem lopiem Latgales zemkopji. Pašā saimniecībā patērētie lopkopības ražojumi pēc to vērtības sastāda vairāk nekā piekto daļu (21,40%) no visiem lopkopības ieņēmumiem.

Pavisam caurmērā uz vienu govslomu 1929./1930. s. g. grāmatvedības saimniecībās iznāk bruto ieņēmumu: Vidzemes apgabalā Ls 377,43, Kurzemē — Ls 291,47, Zemgalē — Ls 375,56, Latgalē — Ls 236,86, bet caurmērā visā valstī — Ls 353,70.

**Lopkopības iepēmumi 1929./30. s. g.
Recettes de l'élevage du bétail en 1929/30.**

	Vidzeme Kurzeme Zemgale Latgale				Latvija — Lettonie			
					1929./30. s. g.	1928./29. s. g.		
	P r o c e n t o s				Uz 1 govslou Par bovin	Uz 1 govslou Par bovin		
					%	%	Ls	Ls
Pārdoti piena produkti Produits laitiers vendus	52,18	38,40	56,48	29,78	50,78	179,38	48,84	153,97
Pārdoti lopī Bétail vendu	8,88	12,77	8,14	13,60	9,21	32,52	9,90	31,09
Lopkopības ražoj. saimniecībai Produits de l'élevage du bétail à la nécessité de l'expl. agr.	19,82	29,27	19,25	33,84	21,36	75,94	22,41	70,88
Kūts mēsli — Fumier	14,38	17,85	13,57	18,88	14,78	52,30	17,82	54,88
Citi iepēmumi Autres recettes	5,08	1,71	2,61	3,90	3,82	13,50	1,58	4,78
Kopā — Total	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	353,79	100,00	313,98

Ja tagad tālāk aprēķinām lopkopības saimniekošanas rezultātus, tad iznāk, ka grāmatvedības saimniecības 1929./1930. saimn. gadā tīrs ienākums bijis Vidzemes (Ls 43,50 caurmērā uz vienu govslou), Zemgales (Ls 13,84) un Latgales (Ls 11,06) apgabalos, bet zaudējumus — Kurzemes (Ls 12,48) apgabalā.

Beidzot vēl jāpiezīmē, ka 1929./1930. saimn. gadā caurmērā no vienas slaucamas govs ražots piena Vidzemes apgabalā 2232 kgr., Kurzemē — 1779 kgr., Zemgalē — 2355 kgr., Latgalē — 1271 kgr., bet caurmērā visā valstī 2140 kgr.

Kas attiecas uz piena ražošanas pašizmaksu, tad tā ir atkarīga no slaucamo

govju ražības. 1929./1930. saimniecības gadā grāmatvedības saimniecības viena kilograma piena ražošana izmaksājusi (pašizmaks) Vidzemes apgabalā — 12,45 santimē, Kurzemē — 13,72 sant., Zemgalē — 13,28 sant., Latgalē — 12,09 sant., bet caurmērā visā valstī — 12,88 sant. (iepriekšējā 1928./1929. saimn. gadā — 15,15 sant.).

Govsloupiem patērētās barības vērtība.

Ja sadalām visu govsloupiem patērēto barību šādās sešās lielākās grupās: spēkbarība, rupjā barība, dažādi saknaugi, zaļbarība, piena produkti, pārējā barība un aprēķinām minētās barības vērtību, tad dabūjam šādu pārskatu:

**Govsloupiem patērētās barības vērtība 1929./30. s. g. (latos).
Valeur du fourrage consommé par les bovins en 1929/30. (en lats).**

	Vidzeme Kurzeme Zemgale Latgale				Latvija — Lettonie			
	Uz 1 govslou — Par bovin				Uz 1 govslou — Par bovin			
	Ls	Ls	Ls	Ls	%	Ls	%	Ls
Spēkbarība — Fourrage concentré	42,25	41,83	60,87	10,40	22,78	45,83	28,53	53,84
Rupjā barība un pakaiši Fourrage ordinaire et litière	94,18	96,12	107,81	76,80	48,44	97,12	52,04	97,88
Saknaugi — Tubercules	27,28	17,97	29,88	15,58	12,82	25,70	4,57	8,60
Zaļbarība — Fourrage vert.	15,11	10,98	21,18	10,58	7,88	15,81	8,82	15,44
Piena produkti — Produits laitiers	14,27	8,42	13,01	7,43	6,24	12,51	4,02	9,28
Pārējā barība — Autre fourrage	3,17	4,81	4,69	2,12	1,88	3,78	1,02	3,06
Kopā — Total	196,19	179,45	237,80	122,87	100,00	200,50	100,00	188,01

No pievestiem skaitļiem redzams, ka gandrīz pusi (caurmērā visā valstī 48,44%) no govslomiem patērētās barības kopvērtības sastāda rupjās barības un pakaišu vērtība. Par šo barību procentuāli samērā visvairāk ir izdots Latgales apgabalā, kurpretim vismazāk Zemgalē. Caurmērā uz vienu govslomu

1929./1930. saimn. gadā patērēts rupjās barības Vidzemes apgabalā par Ls 94,13, Kurzemē — par Ls 96,12, Zemgalē — par Ls 107,81, Latgalē par Ls 76,80, bet caurmērā visā valstī par Ls 97,12.

Atsevišķi ņemot, rupjās barības patēriņi savstarpēji sadalās šādi:

Rupjā barība un pakaiši. — Fourrage ordinaire et litière.

	Vidzeme	Kurzeme	Zemgale	Latgale	Latvija Lettonie
	Caurmērā uz vienu govslomu (latos). Moyenne par vache à lait. (en lats).				
Āboliņš	41,06	29,09	53,15	28,64	42,21
Trèfle					
Siens	27,13	28,20	14,50	24,84	23,61
Foin					
Vasarāju salmi	21,37	28,19	31,08	17,62	25,00
Paille d'été					
Ziemāju salmi	3,67	9,05	9,08	5,60	6,30
Paille d'hiver					
Kopā	94,13	96,12	107,81	76,80	97,12
Total					

Kā redzams, āboliņa sienu samērā visvairāk patērē Zemgales apgabala grāmatveidības saimniecības, kurpretim maz minēto sienu patērē Latgales apgabalā. Plavu sienu samērā vairāk patērē Kurzemē un Vidzemē, bet maz Zemgalē. Vasarāju labības salmus lopbarībai samērā visvairāk patērē Zemgalē, bet ziemāju labības salmus Kurzemes un Zemgales apgabalos.

Govslomiem patērētās spēkbarības vērtība sastāda vairāk nekā piekto daļu (caurmērā visā valstī — 22,76%) no visas govslomiem patērētās barības kopvērtības. Procentuāli samērā visvairāk spēkbarības patērēts (pēc vērtības) Zemgales apgabala saimniecībās, kurpretim vismazāk tās patērēts Latgales apgabalā.

Sadalot spēkbarību pēc viņas atsevišķām sastāvdaļām, dabūjam šādu pārskatu.

Spēkbarība. — Fourrage concentré.

	Vidzeme	Kurzeme	Zemgale	Latgale	Latvija Lettonie
	Caurmērā uz vienu govstopu (latos). Moyenne par vache à lait. (en lats)				
Iepirktā: — Acheté:					
Rauši	15,82	3,67	14,82	0,52	12,80
Tourteaux					
Klijas	5,89	1,19	2,82	2,06	4,05
Son					
Pārējā	2,83	1,88	3,01	1,00	2,81
Autre fourr.					
Pašražotā: Produit à l'expl.					
Rudzi	2,70	5,44	2,56	2,12	3,10
Seigle					
Kvieši	0,05	1,22	2,11	0,26	0,84
Froment					

Mieži	0,81	1,34	4,04	0,77	2,05
Orge					
Auzas un mistsrs	12,40	25,80	24,94	2,55	17,70
Avoine et méteil					
Pārējā	1,75	0,98	5,87	0,21	2,08
Autre fourrage					
Kopā	42,26	41,05	60,87	10,41	45,83
Total					

Pievēstie skaitļi liecina, ka lopbarības raušus samērā plašākos apmēros patērē Vidzemes un Zemgales grāmatvedības saimniecībās. Klijas visvairāk patērē Vidzemes saimniecībās. No labībām lopbarībai visvairāk tiek patērētas auzas un mistsrs, piekam samērā visvairāk šīs labības 1929./1930.

saimn. gadā patērētas Kurzemes un Zemgales apgabalu saimniecībās.

Kas attiecas uz govslōpu barības normām (barības patēriņš uz vienu govslōpu kilogramos), tad tās raksturo sekošais pārskats:

Govslōpu barības normas 1929./1930. s. g. (kilogramos).
Normes de fourrage des bovins en 1929/30. (en kg.).

	Vidzeme		Kurzeme		Zemgale		Latgale		Latvija — Lettonie	
	Uz 1 govslōpu kilogramos		Uz 1 govslōpu kilogramos		Uz 1 govslōpu kilogramos		Uz 1 govslōpu kilogramos		1929./1930. s. g.	1928./1929. s. g.
	Par bovin — en kg.		Par bovin — en kg.		Par bovin en kg.		Par bovin en kg.		Uz 1 govslōpu klgr.	Uz 1 govslōpu klgr.
Spēkbarība	211,19	258,97	351,57	60,83	250,52	204,59				
Fourrage concentré										
Rupjā barība un pakaiši	2 488,94	2 933,44	3 104,72	2 098,89	2 710,08	2 536,77				
Fourrage ordinaire et litière										
Sakņu augi	1 354,18	921,62	1 790,17	837,77	1 370,00	337,89				
Tubercules										

No pievēstiem skaitļiem redzams, ka samērā visvairāk spēkbarības iznāk Zemgales apgabala grāmatvedības saimniecībās, bet vismazāk Latgalē. Arī rupjās lopbarī-

bas norma samērā visaugstākā ir Zemgales apgabalā. Tas pats sakāms arī par lopbarības sakņu augu patēriņu.

Cūkkopības ieņēmumi un izdevumi 1929./1930. s. g.
Recettes et dépenses de l'élevage du porc en 1929/30.

a) Ieņēmumi. — a) Recettes.

	Vidzeme		Kurzeme		Zemgale		Latgale		Latvija — Lettonie			
	Uz 100 kg. ražotas gaļas.		Uz 100 kg. ražotas gaļas.		Uz 100 kg. ražotas gaļas.		Uz 100 kg. ražotas gaļas.		1929./1930. s. g.		1928./1929. s. g.	
	Par 100 kg. de viande prod.		Par 100 kg. de viande prod.		Par 100 kg. de viande prod.		Par 100 kg. de viande prod.		Caurm. 1 saimn.		Caurm. 1 saimn.	
	L a t o s		E n l a t s		L a t o s		E n l a t s		En moyenne par expl. agr.		En moyenne par expl. agr.	
									Ls	%	Ls	%
Pārdotas cūkas — Porcins vendus	106,74	78,44	86,77	33,95	445,57	45,16	398,29	45,12				
Ražojumi saimniecībai	72,87	94,84	91,06	117,18	409,78	41,58	404,48	45,83				
Produits à la nécessité de l'expl. agr.												
Citi ieņēmumi — Autres recettes	24,88	23,12	30,81	45,14	131,51	13,82	79,08	9,08				
Pavisam — Total général	203,97	196,10	208,64	196,28	986,86	100,00	882,75	100,00				

b) Izdevumi. — b) Dépenses.

Barība — Fourrage	130,91	123,15	122,05	132,52	613,75	66,89	671,20	65,09
Darba spēks — Main-d'oeuvre . . .	46,97	43,71	31,25	38,00	198,55	21,54	223,15	21,04
Citi izdevumi — Autres dépenses . .	22,57	23,38	22,85	18,10	109,57	11,87	136,84	13,27
Pavisam — Total général :	200,45	190,14	175,95	189,02	921,88	100,00	1031,19	100,00

c) Ražošanas pašizmaksa.

c) Prix de revient de la production.

Gaļa, kautā sv., kg. — Viande (poids mort) kg.	1,44	1,70
Gaļa, dzīvsv., kg. — Viande (poids vivant) kg.	—*)	1,40
Mēsli, par kvintālu — Fumier par quintal	0,78	0,97

Cūkkopības ieņēmumi un izdevumi.

Cūkkopības bruto ieņēmumi sastādās galvenā kārtā no ieņēmumiem par pārdotām cūkām un no cūkkopības ražoju vērības, kas patērēti pašas saimniecības vajadzībām. Bruto ieņēmumi par pārdotām cūkām, sīvēņiem un gaļu sastāda Vidzemes apgabala grāmatvedības saimniecībās 52,33% no visiem cūkkopības bruto ieņēmumiem, Kurzemē — 40,00%, Zemgalē — 41,01%, Latgalē — 17,29% bet caurmērā visā valstī — 45,15%, pie kam 34,00% sastāda bruto ieņēmumi par kautām cūkām, resp. gaļu, un 11,00% par pārdotiem sīvēņiem un vaislas cūkām.

Pašā saimniecībā patērēto cūkkopības ražoju vērība sastāda Vidzemes apgabalā 35,15%, Kurzemē — 48,21%, Zemgalē — 43,71%, Latgalē — 59,71%, bet caurmērā visā valstī — 41,53% no visu cūkkopības bruto ieņēmumu kopsummas.

Kas attiecas uz cūkkopības izdevumiem, tad, kā no pieviesiem skaitļiem redzams, divas trešdaļas (caurmērā visā valstī 66,50%) no visiem izdevumiem sastāda izdevumi par barību. Izdevumi par darba spēku pie cūkkopības sastāda Vidzemes apgabalā 23,43% no visiem cūkkopības kopizdevumiem, Kur-

zemē — 22,99%, Zemgalē — 17,70%, Latgalē — 20,42%, bet caurmērā visā valstī 21,54%.

Aprēķinot visus cūkkopības ieņēmumus un izdevumus uz 100 kg. ražotas gaļas, iznāk Vidzemē ieņēmumu Ls 203,97, izdevumu Ls 200,45; Kurzemē ieņēmumi Ls 196,10, izdevumi Ls 190,14; Zemgalē — ieņēmumi Ls 208,34, izdevumi Ls 175,93; Latgalē — ieņēmumi Ls 196,26, izdevumi Ls 189,02; caurmērā visā valstī — ieņēmumi Ls 203,52, izdevumi Ls 190,08. Tādā kārtā cūkkopībā saimniekošanas rezultāti uzrāda uz 100 kg. ražotas gaļas tiru ieņēmumu — Vidzemes apgabalā Ls 3,52, Kurzemē — Ls 5,90, Zemgalē — Ls 32,91, Latgalē — Ls 7,23, bet caurmērā visā valstī — Ls 13,44.

Vēl jāpiezīmē, ka viena kilograma cūkas gaļas ražošana 1929./1930. saimn. gadā izmaksājusī (pašizmaksa) Vidzemē Ls 1,30, Kurzemē — Ls 1,43, Zemgalē — Ls 1,37, Latgalē — Ls 1,33, bet caurmērā visā valstī — Ls 1,41.

Aitkopības ieņēmumi un izdevumi. Aitkopībai, kā tas jau agrāk norādīts, pie mums vēl līdz šim netiek piegriezta vajadzīgā ievēriba, kādēļ arī saimniekošanas rezultātiem pie aitkopības ir samērā maza nozīme valsts saimnieciskā dzīvē.

*) 1929./1930. s. g. dzīvsvārā pārdotās cūkas pārrēķinātas kautā svarā.

Pour l'année 1929/30 des porcins vendus le poids vivant et calculé en poids mort.

Aitkopības izdevumi un ieņēmumi 1929./1930. s. g.
Dépenses et recettes de l'élevage du mouton en 1929/30.

a) Ieņēmumi. — a) Recettes.

	Vidzeme Kurzeme Zemgale Latgale				Latvija — Lettonie			
	Uz 1 aitu — Par ovin				1929./1930. s. g.		1928./1929. s. g.	
	Ls	Ls	Ls	Ls	Ls	%	Ls	%
Pārdota viena un aitas Laine et ovins vendus	6,92	3,19	4,65	3,65	17,50	15,10	29,12	18,70
Ražojumi saimniecībai Produits à la nécessité de l'expl. agr.	19,17	17,70	22,32	18,58	67,08	57,85	95,48	61,29
Citi ieņēmumi — Autres recettes	9,89	5,47	14,24	6,88	31,87	27,05	31,18	20,01
Pavisam — Total général	35,98	26,36	41,21	28,91	115,95	100,00	155,78	100,00

b) Izdevumi. — b) Dépenses.

Barība — Fourrage	18,17	14,20	23,35	10,37	61,65	44,30	69,55	36,82
Darba spēks — Main-d'oeuvre	19,15	11,40	15,19	12,80	53,75	39,24	68,13	36,17
Citi izdevumi — Autres dépenses	7,24	6,80	6,65	4,97	21,60	15,77	50,87	27,01
Pavisam — Total général	44,54	32,40	45,17	28,14	136,98	100,00	188,55	100,00

Kā no pievestiem skaitļiem redzams, bruto ieņēmumi par pārdotām aitām un to vilnu sastāda: Vidzemes apgabalā tikai 19,23% no visu bruto ieņēmumu kopsummas, Kurzemē — 12,12%, Zemgalē — 11,26%, Latgalē — 10,77%, bet caurmērā visā valstī tikai 15,10%. Caurmērā uz vienu aitu, vecāku par vienu gadu, 1929./1930. saimn. gadā ieņemts (brutto) Vidzemes apgabalā Ls 35,98%, Kurzemē — Ls 26,36%, Zemgalē — Ls 41,21, Latgalē — Ls 28,91, bet caurmērā visā valstī — Ls 34,10.

Izdevumos galveno lomu spēlē izdevumi par aitu barību, kuri sastāda Vidzemes apgabalā 40,70% no visu aitkopības izdevumu kopsummas, Kurzemē — 43,84%, Zemgalē — 51,63%, Latgalē — 36,98%, bet caurmērā visā valstī — 44,90%. Izdevumi par darba spēku pie aitkopības sastāda 39,24% (caurmērā visā valstī) no visiem kopizdevumiem.

Aprēķinot visus aitkopības izdevumus caurmērā uz vienu pieaugušu aitu, redzams, ka Vidzemes apgabalā uz vienu aitu iznāk Ls 44,54 izdevumu, Kurzemē — Ls 32,40, Zemgalē — Ls 45,17, Latgalē — Ls 28,14, bet caurmērā visā valstī — Ls 40,29. Pievestie skaitļi liecina, ka saimniekošanas rezul-

tāti pie aitkopības 1929./1930. saimn. gadā Vidzemes, Kurzemes un Zemgales apgabalos uzrāda zaudējumu un tikai Latgales apgabalā nelielu tīru ieņēmumu.

Putnkopības ieņēmumi un izdevumi.

Putnkopība pie mums uzskatāma par vienu no nozīmīgākām lauksaimniecības blakus nozarēm, kurai pēdējā laikā vienā — otrā valsts apvidū tiek piegriezta arvienu lielāka ievēriba.

(Skat. tab. 152. lpp.)

Apskatot bruto ieņēmumus no putnkopības, redzam, ka gandrīz pusi (caurmērā visā valstī 47,31%) no viņiem sastāda ieņēmumi par pārdotiem putniem un olām, pie kam atsevišķos valsts apgabalos minētie putnkopības ieņēmumi sastāda šādus procentus: Vidzemes apgabalā 41,31%, Kurzemē — 58,40%, Zemgalē — 51,53%, bet Latgalē tikai 25,73%. Caurmērā vienā saimniecībā 1929./1930. saimn. gadā putnkopības ražojumi pārdoti Vidzemes apgabalā par Ls 43,44, Kurzemē — par Ls 46,08, Zemgalē — par — Ls 95,37, Latgalē — par Ls 11,22, bet

Putnkopības ieņēmumi un izdevumi 1929./1930. s. g.
Recettes et dépenses de l'élevage de la volaille en 1929/30.

a) Ieņēmumi. — a) Recettes.

	Vidzeme Kurzeme Zemgale Latgale				Latvija — Lettonie			
	Caurmērā 1 saimniecībā				1929./1930. s. g.		1928./1929. s. g.	
	En moyenne par expl. agr.				Caurm. 1 saimn.		Caurm. 1 saimn.	
	L a t o s — E n l a t s				En moyenne par expl. agr.		En moyenne par expl. agr.	
	L a t o s		E n l a t s		L s	%	L s	%
Pārdoti putni, olas u. c. ien.	43,44	46,05	95,27	11,22	54,68	47,81	47,51	44,91
Volaille, oeufs vendus et autres recettes								
Ražojumi saimniecībai	60,90	32,09	85,81	28,81	59,07	51,18	57,34	54,21
Produits à la nécessité de l'expl. agr.								
Citi ieņēmumi	0,82	0,78	3,80	4,08	1,81	1,66	0,98	0,88
Autres recettes								
Pavisam — Total général	105,16	78,90	185,08	43,61	115,54	100,00	105,78	100,00

b) Izdevumi. — b) Dépenses.

Barība — Fourrage	30,96	20,78	64,87	11,08	35,95	41,05	40,77	42,32
Darba spēks — Main-d'oeuvre	25,05	22,86	40,16	10,19	27,16	31,18	27,49	28,47
Citi izdevumi — Autres dépenses	24,24	21,22	29,82	15,94	24,87	27,82	28,81	29,91
Pavisam — Total général	80,25	64,86	134,85	37,16	87,98	100,00	96,87	100,00
Olu ražošanas pašizmaksa (sant.)	7,1	8,0	7,2	6,8	7,2	—	9,0	—
Prix de revient d'un oeuf								

caurmērā visā valstī par Ls 54,00. Tā tad, absolūtos skaitļos rēķinot, samērā visvairāk no putnkopības ieņēmumašas Zemgales apgabala grāmatvedības saimniecības.

Kas attiecas uz putnkopības izdevumiem, tad to starpā galveno lomu spēlē izdevumi par barību un darba spēku. Pirmie sastāda caurmērā visā valstī 41,05% no visu putnkopības izdevumu kopsummas, kurpretim otrie — 31,18%. Caurmērā vienā grāmatvedības saimniecībā putnkopības nozarē izdotš: Vidzemes apgabalā — Ls 80,25, Kurzemē — Ls 64,86, Zemgalē — Ls 134,85, Latgalē — Ls 37,16, bet caurmērā visā valstī — Ls 87,98.

Putnkopības saimniekošanas rezultāti 1929./1930. saimniecības gadā uzrāda visos valsts apgabalos tīru ienākumu, un proti, Vid-

zemes apgabalā Ls 24,01 (caurmērā uz vienu saimniecību). Kurzemē — Ls 14,80, Zemgalē — Ls 50,75, Latgalē — Ls 6,85, bet caurmērā visā valstī Ls 27,00. Caurmērā vienā saimniecībā 1929./1930. saimn. gadā ražotas 847 olas, no kurām pārdotas 357. Vienas olas ražošana caurmērā izmaksājusī Vidzemes apgabalā — 7,1 sant., Kurzemē — 8 sant., Zemgalē — 7,2 sant., Latgalē — 6,8 sant., bet caurmērā visā valstī — 7,2 sant.

Darba zirgu izdevumi un ienākumi.

Sadalot visus izdevumus par darba zirgu uzturēšanu trīs atsevišķās grupās: barība, darba spēks un pārējie izdevumi, dabūjam šādu pārskatu:

Darba zirgu izdevumi un ieņēmumi 1929./1930. s. g.
Dépenses et recettes des chevaux de labour en 1929/30.

a) Izdevumi. — a) Dépenses.

	Vidzeme Kurzeme Zemgale Latgale				Latvija Lettonie
	Uz 1 zirgu — Par cheval				
	Ls	Ls	Ls	Ls	Ls
Barība — Fourrage	249,86	255,38	306,82	203,80	271,85
Darba spēks — Main-d'oeuvre	63,44	60,65	54,77	68,71	61,88
Citi izdevumi — Autres dépenses . . .	52,42	49,48	79,71	31,84	60,17
Pavisam — Total général	365,81	365,50	441,40	304,15	394,01

b) Ieņēmumi. — b) Recettes.

Pārdoti zirgi u. c. ieņēm.	14,88	7,28	7,03	4,24	10,48
Chevaux vendus et autres recettes					
Darba spēks saimn. vajadzīb.	299,80	303,55	352,88	284,75	322,95
Main-d'oeuvre à la nécessité de l'expl. agr.					
Citi ieņēmumi — Autres recettes . . .	55,88	54,06	59,55	52,28	57,64
Pavisam — Total général	370,88	364,88	419,47	341,27	390,97

Izdevumi par zirgu barību sastāda Vidzemes apgabala grāmatvedības saimniecībā 68,30% no visu zirgkopības izdevumu kopsummas, Kurzemē — 69,87%, Zemgalē — 69,83%, Latgalē — 67,01%, bet caurmērā visā valstī — 69,02%. Izdevumi par darba spēku pie zirgkopības sastāda caurmērā visā valstī tikai 15,71% no visiem zirgkopības izdevumiem.

Aprēķinot visus zirgkopības izdevumus caurmērā uz vienu zirgu, dabūjam šādus skaitļus (latos): Vidzemes apgabalā — Ls 365,81, Kurzemē — Ls 365,50, Zemgalē — Ls 441,40, Latgalē — Ls 304,15, bet caurmērā visā valstī — 394,01.

Nobeidzot šo nodaļu ar lauksaimniecības grāmatvedības rezultātiem, vēl šeit īsumā pievedīsim dažus pārskatus par dažu galvenāko laukkopības ražojumu izlietošanu un krājumiem, kā arī datus par lauksaimniecības rentabilitāti.

Laukkopības ražojumu izlietošana.

Šeit īsumā apskatīsim rudzu, ziemas kviešu, miežu, auzu un kartupeļu izlietošanu 1929./1930. saimn. gadā relatīvu skaitļu veidā:

Rudzi. — Seigle.

	Pārdoti Vendu	Seklai Semences	Iedzīvotāju uzturam A l'entretien de la population	Mājlopiem Au bétail	Krājumā uz Stocks au 1./V. 1930. g.	Kopā Total
	P r o c e n t o s — e n %					
Vidzemē	2,71	14,08	38,00	24,84	19,78	100,00
Kurzemē	13,50	12,81	27,88	25,38	20,35	100,00
Zemgalē	17,48	10,78	27,80	18,74	25,19	100,00
Latgalē	0,40	15,78	39,84	23,82	20,05	100,00
Caurmērā						
Latvijā	10,44	13,07	31,82	22,88	21,72	100,00
Moyenne p. l. Lettonie						

No pievestiem skaitļiem redzams, ka procentuāli samērā visvairāk rudzus pārdevuši 1929./1930. s. g. Zemgales un pa daļai arī Kurzemes lauksaimnieki, kurpretim visai maz tie pārdoti Vidzemes saimniecībās, bet gandrīz nemaz Latgalē. Iedzīvotāju uz-

turam visvairāk rudzi patērēti Vidzemes un Latgales apgabalos. Mājlopiem rudzi patērēti visvairāk Kurzemes apgabalā. Procentuāli samērā vislielākie rudzu krājumi 1930. gada pavasarī bijuši Zemgales apgabala gramatvedības saimniecībās.

Ziemas kvieši. — Froment d'hiver.

	Pārdoti Vendus	Sēklai Semences	Iedzīvotāju uzturam A l'entretien de la population	Mājlopiem Au bétail	Krājumā uz Stocks au 1./V. 1930. g.	Kopā Total
	P r o c e n t o s — e n %					
Vidzemē . .	6,20	17,20	49,55	3,61	23,44	100,00
Kurzemē . .	16,73	12,00	28,88	7,92	34,47	100,00
Zemgalē . .	27,31	11,54	24,32	14,91	21,92	100,00
Latgalē . . .	—	39,35	19,78	35,22	5,67	100,00
Caurmērā						
Latvijā . .	20,59	12,78	29,82	11,14	25,67	100,00
Moyenne p. l. Lettonie						

Kā redzams, ziemas kvieši samērā plašākos apmēros pārdoti vienīgi Zemgales un pa daļai arī Kurzemes apgabalos, kurpretim pārējos apgabalos vai nu tie nemaz nav pārdoti (Latgalē), vai arī pārdoti visai niecīgos apmēros. Iedzīvotāju uzturam pro-

centuāli visvairāk ziemas kvieši patērēti Vidzemes apgabalā, bet mājlopiem, turpretim Latgales apgabalā. Samērā lielākie ziemas kviešu krājumi 1930. gada pavasarī bijuši Kurzemes apgabala saimniecībās.

Mieži. — Org e.

	Pārdoti Vendus	Sēklai Semences	Iedzīvotāju uzturam A l'entretien de la population	Mājlopiem Au bétail	Krājumā uz Stocks au 1./V. 1930. g.	Kopā Total
	P r o c e n t o s — e n %					
Vidzemē . .	6,28	13,35	28,81	18,73	32,83	100,00
Kurzemē . .	6,26	16,08	17,00	27,72	32,35	100,00
Zemgalē . .	6,08	9,84	9,78	43,08	30,25	100,00
Latgalē . . .	1,09	15,88	24,76	18,51	39,38	100,00
Caurmērā						
Latvijā . . .	6,04	12,53	18,46	31,12	31,54	100,00
Moyenne p. l. Lettonie						

Pievēstie skaitļi liecina, ka mieži pārdoti samērā vienādos apmēros (procentuāli) kā Vidzemē un Kurzemē, tā arī Zemgales apgabalā, kurpretim Latgalē tie pārdoti maz. Iedzīvotāju uzturam caurmērā visvairāk mieži patērēti Vidzemes un Latgales

apgabalos, kurpretim mājlopiem Zemgalē un arī pa daļai Kurzemes apgabalā. Procentuāli samērā lielākie miežu krājumi 1930. gada pavasarī atradušies Latgales apgabala grāmatvedības saimniecībās.

Auzas. — Avoine.

	Pārdotas Vendues	Sēklai Semences	Iedzīvotāju uzturam A l'entretien de la population	Mājlopiem Au bétail	Krājumā uz Stocks au 1./V. 1930. g.	Kopā Total
	P r o c e n t o s — e n %					
Vidzemē . . .	6,08	16,48	2,30	45,29	29,85	100,00
Kurzemē . . .	12,35	22,11	0,46	49,37	15,77	100,00
Zemgalē . . .	4,88	12,38	1,17	53,84	27,75	100,00
Latgalē . . .	—	17,14	1,14	51,43	30,29	100,00
Caurmērā						
Latvijā . . .	7,70	17,45	1,41	48,60	24,84	100,00
Moyenne						
p. l. Lettonie						

Gandrīz puse no visām auzām patērēta mājlopu barībai. Iedzīvotāju uzturam auzas lietotas visai niecīgos apmēros. Kas attiecas uz auzu pārdošanu, tad tās samērā plašākos apmēros pārdotas vienīgi Kurzemes apgabalā. Vidzemes un Zemgales ap-

gabalos auzas pārdotas samērā mazos apmēros, bet Latgales apgabala grāmatvedības saimniecības auzas nav nemaz pārdevušas. Samērā lielākie auzu krājumi 1930. gada pavasarī bijuši Latgales un Vidzemes apgabalu grāmatvedības saimniecībās.

Kartupeļi. — Pommes de terre.

	Pārdoti Vendues	Sēklai Semences	Iedzīvotāju uzturam A l'entretien de la population	Mājlopiem Au bétail	Krājuma uz Stocks au 1./V. 1930. g.	Kopā Total
	P r o c e n t o s — e n %					
Vidzemē . . .	11,89	10,11	13,53	32,08	32,39	100,00
Kurzemē . . .	26,91	13,93	11,70	21,29	26,17	100,00
Zemgalē . . .	12,43	9,50	13,43	27,47	37,14	100,00
Latgalē . . .	2,08	9,84	25,83	28,50	33,75	100,00
Caurmērā						
Latvijā . . .	16,00	11,00	13,47	27,82	31,73	100,00
Moyenne						
p. l. Lettonie						

Kartupeļus procentuāli samērā plašākos apmēros 1929./1930. s. g. pārdevušas Kurzemes apgabala saimniecības. Iedzīvotāju uzturam visvairāk kartupeļi patērēti Latgales apgabala lauksaimniecībās. Mājlopiem

kartupeļi visvairāk izbaroti Vidzemes un pa daļai arī Latgales apgabalu saimniecībās. 1930. gada pavasarī samērā lielākie kartupeļu krājumi atradušies Zemgales apgabala grāmatvedības saimniecībās.

Lauksaimniecības rentabilitāte. Lauksaimniecībā ieguldītā kapitāla rentēšanas noteic tā saucamais „netto ienākums”, kurš atspoguļo lauksaimniecību panākumus.

Vislabāk lauksaimniecību rentēšanās (atmaksāšanās) redzama tad, ja aprēķinām netto ienākumu procentos no ieguldītā kapitāla, ko raksturo šādi skaitļi:

Netto ienākums procentos no aktīvā kapitāla.
Rendements net en % du capital actif.

	1929./1930. s. g.	1928./1929. s. g.	1927./1928. s. g.
Vidzemē	+ 3,11	— 3,43	+ 2,57
Kurzemē	+ 2,50	+ 0,83	+ 3,76
Zemgalē	+ 6,30	— 0,35	+ 3,95
Latgalē	+ 3,07	— 0,49	+ 2,39
Caurmērā			
Latvijā	+ 3,97	— 1,59	+ 3,17
Moyenne p. l. Lettonie			

Augšā pievestie procentuālie skaitļi liecina par to, ka 1929./1930. saimniecības gads bijis priekš mūsu lauksaimniekiem viens no izdevīgākiem gadiem, jo visos valsts apgabalos netto ienākuma procents ir pozitīvs, pie kam samērā augstākais minētais procents ir bijis Zemgales apgabalā, kurpretim zemākais Kurzemē.

Aprēķinot netto ienākumu 1929./1930. saimn. g. latos caurmērā uz vienu saimniecību, atsevišķos valsts apgabalos dabūjam šādus skaitļus: Vidzemē — Ls 830,34, Kurzemē — Ls 646,33, Zemgalē — Ls 1739,03, Latgalē — Ls 313,65, bet caurmērā visā valstī — Ls 985,36.

8. 1929. gada lauksaimniecības skaitīšanas rezultāti.

Nemot vērā to, ka sistemātiska, sika un vispusīga lauksaimniecības skaitīšanas rezultātu publicēšana prasa samērā ilgāku laiku, bet prasības pēc šim ziņām no dažādu valsts, pašvaldības un sabiedrisko iestāžu un darbinieku puses neatlaidīgi pieaug, šeit tad arī ievietosim īsus iepriekšējos pārskatus ar tiem lauksaimniecības skaitīšanas rezultātiem, kuri vēl atsevišķās grāmatās nav publicēti, lai tādā kārtā apmierinātu augšā minēto iestāžu un darbinieku steidzamākās prasības pēc attiecīgām ziņām. Pie tādiem jautājumiem, kuri vēl pagaidām atsevišķos Valsts statistiskās pārvaldes izdevumos nav apskatīti, pieder: a) lauksaimniecību nedzīvais inventārs, b) lauksaimniecību ēkas un c) lauku iedzīvotāji. Šos trīs jautājumus tad arī turpmāk katru atsevišķi apskatīsim.

a) Lauksaimniecību nedzīvais inventārs.

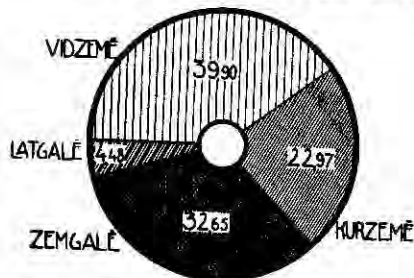
1929. gada vispārējā lauksaimniecības skaitīšanā lauksaimniecību nedzīvais inventārs, t. i. lauksaimniecības mašīnas un darba rīki, kā arī dažādi braucamie rīki, tika reģistrēti pēc iespējas sīki, sagrupējot viņus šādās lielākās grupās: spēkmašīnas un transporta līdzekļi; dažādi arkli, ecēšas, kultivātori un veltņi; sējmašīnas; ražas novācamās mašīnas un dažādas pārējās lauksaimniecības mašīnas un darba rīki.

Pie pirmās grupas — spēkmašīnas un transporta līdzekļi — pieskaitīts šāds nedzīvais lauksaimniecības inventārs:

Spēkmašīnas un transporta līdzekļi 1929. gadā.
Machines motrices et moyens de transport en 1929.

	Vidzeme	Kurzeme	Zemgale	Latgale	Latvija Lettonie
	S k a i t s — N o m b r e				
Tvaika mašīnas (lokomobiles) . . . Machines à vapeur (locomobiles)	891	513	729	100	2 233
Iekšdedzes motori Moteurs à combustion intérieure	571	165	196	234	1 166
Vēja motori Moteurs à vent.	66	33	38	42	179
Traktori Tracteurs	157	30	120	6	313
Darba rati, vienjūga (kokasu) . . . Chariots à un cheval (à essieux de bois)	16 252	9 415	38 782	65 871	130 320
Darba rati, vienjūga (dzelzasu) . . Chariots à un cheval (à essieux de fer)	77 757	23 561	29 745	25 152	156 215
Darba rati, divjūga (kokasu) . . . Chariots à 2 chevaux (à essieux de bois)	610	3 699	830	1 798	6 937
Darba rati, divjūga (dzelzasu) . . Chariots à 2 chevaux (à essieux de de fer)	1 318	16 441	2 518	705	20 982
Izbraucamie rati Voitures	27 382	6 363	7 271	23 720	64 736
Ragavas Traineux de paysans	83 678	59 483	66 207	81 285	290 653
Kamanas Traineaux, autres	22 613	10 530	11 368	31 078	75 589

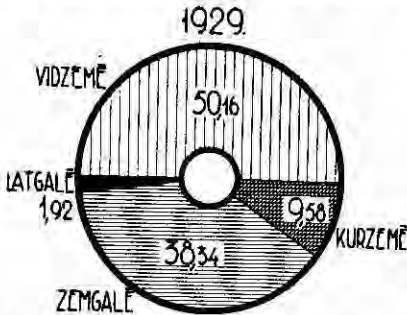
Atsevišķās lauksaimniecībā un mašīnu koplietošanas punktos 1929. gadā pavisam

Lokomobiļu skaits atsevišķos apgabalos 1929. g. (%)
Nombre des locomobiles par provinces en 1929 (en %).

reģistrētas 2233 (1923. gadā tikai 474) tvaika mašīnas (lokomobiles). No tām 39,00% atrodas Vidzemes apgabalā, 22,97% — Kurzemē, 32,65% — Zemgalē un tikai 4,44% — Latgalē. Dažādi iekšdedzes motori pavisam visā valstī saskaitīti 1166, no tiem gandrīz puse — 48,97% atrodas Vidzemes apgabalā, 14,15% — Kurzemē, 16,91% — Zemgalē un piektā daļa — 20,97% — Latgalē. Vēja motoru skaits pie mums vēl samērā ļoti mazs, jo visā valstī 1929. gadā saskaitīti tikai 179 vēja motori, no kuriem 36,97% atrodas Vidzemes apgabalā, 23,46% — Latgalē, 21,25% — Zemgalē un tikai 18,44% Kurzemē. Arī traktoru skaits pie mums vēl mazs — tikai 313 (1923. gadā 127). Puse — 50,16% no visa traktoru kopskaita valstī atrodas Vidzemes

apgabala aprinkos, 38,34% — Zemgalē, 9,58% — Kurzemē, bet Latgalē tikai 1,92%.

Traktoru skaits atsevišķos apgabalos 1929. g. (%)

Nombre des tracteurs par provinces en 1929 (en %).

Kas attiecas uz dažādiem braucamiem rīkiem, tad tie sadalās šādi. Vienjūga kokasu darba rāti pavisam visā valstī saskaitīti 130 320, no tiem Vidzemes apgabalā atrodas 12,47%, Kurzemē — 7,22%, Zemgalē — 29,76%, bet Latgalē puse — 50,55%. Vieņjūga dzelzasa darba rāti starp atsevišķiem valsts apgabaliem savstarpēji sadalās šādi: gandrīz puse — 49,76% no minēto darba ratu kopskaita valstī atrodas Vidzemes apgabalā, 15,08% — Kurzemē, 19,04% — Zemgalē un 16,10% — Latgalē. Divjūga kokasu

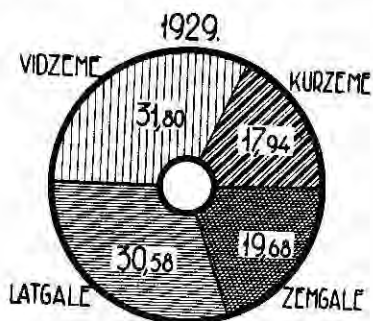
darba rāti galvenā kārtā sastopami Kurzemes apgabalā, jo tur atrodas vairāk nekā puse — 53,32% no visu minēto darba ratu kopskaita valstī. Vidzemes apgabalā atrodas tikai 8,79% no divjūgu kokasu darba ratu kopskaita, Zemgalē — 11,07%, bet Latgalē ceturtdaļa — 25,02%. Kas attiecas uz divjūga dzelzasa darba rātiem, tad tie galvenā kārtā atrodas Kurzemes apgabalā, jo tur atrodas vairāk nekā trīs ceturtdaļas — 78,36% no minēto darba ratu kopskaita valstī. Pārējos apgabalos divjūga dzelzasa darba ratu skaits niecīgs: Vidzemes apgabalā — 6,28%, Zemgalē — 12,00%, bet Latgalē tikai 3,36%. Tā saucamie izbraucamie (goda) rāti pa lielākai daļai sastopami Vidzemes (42,30% no kopskaita) un Latgales (36,64%) apgabalos, kurpretim Zemgalē (11,93%) un Kurzemē (9,93%) šie rāti sastopami samērā retāk. Darba ragavas samērā vienādi izplatītas visos valsts apgabalos, par ko liecina šādi procentuālie skaitļi: Vidzemes apgabalā atrodas 28,79% no visu ragavu kopskaita valstī, Kurzemē — 20,96%, Zemgalē — 22,78% un Latgalē — 27,97%. Kamanas starp atsevišķiem valsts apgabaliem sadalās samērā nevienmērīgi. Tā Latgales apgabalā atrodas 41,4% no kamanu kopskaita valstī, Vidzemē — 29,02%, bet Zemgalē tikai 15,04% un Kurzemē vēl mazāk — 13,98%.

Nākošā nedzīvā inventāra grupā ietilpst dažādi arkli, kuru starpā samērā visvairāk (39,51% no visu arklu kopskaita) ir spīļu arkli. Pa atsevišķiem valsts apgabaliem spīļu arkli savstarpēji sadalās šādi:

Arkli 1929. gadā. — Charrues en 1929.

	Vidzeme	Kurzeme	Zemgale	Latgale	Latvija Lettonie
	Skaits — Nombre				
Spīļu arkli	55 307	31 202	34 220	53 196	173 925
Araires					
Vienlemeša — vienzirga arkli	28 251	10 010	13 109	77 520	128 890
Araires à 1 soc (à un cheval)					
Vienlemeša — divzirgu arkli	37 919	26 315	34 911	18 492	117 637
Araires à 1 soc (à 2 chevaux)					
Divlemešu arkli	2 849	1 273	4 986	173	9 281
Charrues à 2 socs					
Vairāklemešu arkli	1 866	2 217	4 220	64	8 367
Charrues à plusieurs socs.					
Speciāli arkli	706	417	885	83	2 091
Charrues spéciales					

Gandrīz trešā daļa — 31,80% no spīļu arklu kopskaita valstī atrodas Vidzemes apgabalā, 30,58% — Latgalē, 19,68% — Zemgalē un tikai 17,94% — Kurzēmē. Arklus starpā pēc skaita nākošo vietu ieņem vienlemeša — vienzirga arkli, kuri sastāda caurmērā visā valstī 29,28% no

Spīļu arklus skaits atsevišķos apgabalos 1929. g. (%).
Nombre des araires par provinces en 1929 (en %).

arklu kopskaita. Lielākā daļa — 60,14% no minētiem vienlemeša arkliem atrodas Latgales apgabalā, 21,92% — Vidzemē,

10,17% — Zemgalē un tikai 7,77% — Kurzēmē. Vienlemeša — divzirgu arkli sastāda 26,72% no arklus kopskaita, pie kam šāda tipa arkli samērā plašākos apmēros sastopami Vidzemes (32,23% no kopskaita), Zemgales (29,68%) un Kurzemes (22,37%) apgabalos, bet maz to ir Latgales (15,72%) apgabalā. Divlemešu arkli (2,11% no arklus kopskaita) galvenā kārtā sastopami Zemgales apgabalā, kur atrodas vairāk nekā puse — 53,72% no šo arklus kopskaita valstī, kā arī Vidzemes apgabalā (30,70%), Kurzemes (13,72%) un Latgales (1,86%) apgabalā minētā tipa arklus skaits ir samērā mazs. Vairāk lemešu arkli sastopami jau retāk nekā pārējie arkli, jo to skaits sastāda tikai 1,90% no kopējā visu arklus skaita valstī. Puse — 50,31% no vairāk lemešu arklus kopskaita atrodas Zemgales apgabalā, 26,50% — Kurzemes apgabalā, 22,30% — Vidzemē un tikai 0,78% — Latgalē. Dažādi speciāliem nolūkiem konstruētie arkli sastopami vēl retāk, jo šādi arkli pavisam reģistrēti tikai 2091 (0,48% no arklus kopskaita), no kuriem 42,33% atrodas Zemgales apgabalā, 33,76% — Vidzemē, 19,04% — Kurzēmē un tikai 3,97% — Latgalē.

Nākošo vietu lauksaimniecības nedzīvā inventāra starpā ieņem ecēšas, kultivātori un veltņi, kuri pa atsevišķiem valsts apgabaliem savstarpēji sadalās šādā kārtā:

Ecēšas, kultivātori un veltņi 1929. gadā.
Herses, cultivateurs et rouleaux en 1929.

	Vidzeme	Kurzeme	Zemgale	Latgale	Latvija Lettonie
Koka ecēšas ar dzelzs tapām Herses en bois à dents en fer	81 960	43 223	65 838	96 546	287 567
Atspēru ecēšas Herses à ressorts	42 106	23 937	33 565	37 263	136 871
Dzelzs ecēšas (cik-cak) Herses en fer (zig-zag)	7 812	3 536	4 422	654	16 424
Ecēšas speciāliem nolūkiem Herses à buts spéciaux	1 998	687	1 741	40	4 466
Kultivātori Cultivateurs	1 634	683	1 445	151	3 913
Dzelzs-čuguna veltņi Rouleaux en fonte de fer	395	1 261	2 199	65	3 920
Sakņaugu rušinātāji un ravētāji Scarificateurs et extirpateurs	5 735	1 875	3 052	280	10 942

No pievestiem skaitļiem redzams, ka samērā visbiežāk mūsu lauksaimniecībā sastopamas koka ecēšas ar dzelzs tapām, kuŗu skaits sastāda caurmērā visā valstī — 64,56% no visu ecēšu kopskaita. Trešā daļa — 33,56% no minēto ecēšu kopskaita atrodas Latgales apgabalā, 28,50% — Vidzemē, 22,50% — Zemgalē un tikai 15,03% — Kurzemē. Atsperu ecēšas, kuŗas caurmērā visā valstī sastāda 30,73% no visu ecēšu kopskaita, pa atsevišķiem valsts apgabaliem savstarpēji sadalās šādi: 30,70% no minēto ecēšu kopskaita atrodas Vidzemes apgabalā, 27,23% — Latgalē, 24,52% — Zemgalē un 17,53% — Kurzemē. Dzelzs ecēšas (cik-cak) vispār sastāda tikai 3,00% no visu ecēšu kopskaita, pie kam samērā visvairāk šāda veida ecēšas ir Vidzemes apgabalā, kuŗa atrodas gandrīz puse — 47,50% no minēto ecēšu kopskaita, tad tālāk nāk Zemgale ar 26,03% dzelzsecēšu,

Kurzemē ar 21,03% un beidzot Latgale ar tikai 3,00%. Bez jau augšā minētām vispārējā rakstura ecēšām vēl 1929. gadā reģistrētas 4466 (1% no ecēšu kopskaita) ecēšas dažādiem speciāliem mērķiem. 44,74% no minēto ecēšu kopskaita atrodas Vidzemes apgabalā, 38,00% — Zemgalē, 15,03% — Kurzemē un tikai 0,00% Latgalē. Kultivātoru skaits mūsu lauksaimniecībā vēl samērā mazs, jo visā valstī 1929. gadā saskaitīti tikai 39,13% (1923. gadā 2659) kultivātori, no kuŗiem 41,70% atrodas Vidzemes apgabalā, 36,03% — Zemgales apgabalā, 17,46% — Kurzemē un tikai 3,00% — Latgalē. Beidzot vēl atsevišķi reģistrēti arī 3920 dzelzs vai čuguna veļtni. Vairāk nekā puse — 56,10% no šiem veļtniem atrodas Zemgales apgabalā, nepilna trešā daļa — 32,17% — Kurzemē, desmitā daļa — 10,07% — Vidzemē un tikai 1,00% — Latgalē.

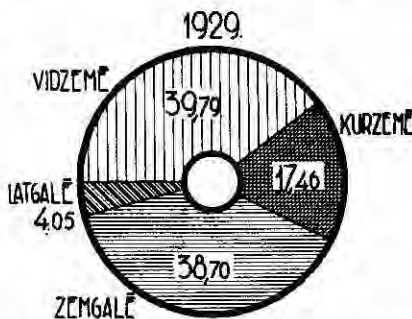
Sējmašīnas 1929. gadā. — Semoirs en 1929.

	Vidzeme	Kurzeme	Zemgale	Latgale	Latvija Lettonie
Platsējas	271	610	1 583	91	2 555
Semoirs en large					
Rindu sējas	1 062	466	1 033	108	2 669
Semoirs en lignes					
Mēslu sējmašīnas	443	130	464	31	1 068
Distributeurs d'engrais					
Āboliņa sējmašīnas	308	403	780	49	1 540
Semoirs à trefle					

No dažāda veida un sistēmas sējmašīnām mūsu lauksaimniecībā sastopamas šādas: platsējas, rindu sējas, mēslu sējmašīnas un āboliņa sējmašīnas.

Gandrīz trešo daļu (caurmērā visā valstī 32,02%) no visu sējmašīnu kopskaita sastāda platsējas sējmašīnas. Galvenā kārtā minētā veida sējmašīnas atrodas Zemgales apgabala lauksaimniecībā (61,00% no visu šo mašīnu kopskaita), Kurzemes apgabalā atrodas nepilna ceturrtā daļa — 23,07% no platsējas sējmašīnu kopskaita, Vidzemē — 10,01%, bet Latgalē tikai 3,00%. Rindu sējmašīnu skaits ir nedaudz lielāks kā platsējas mašīnu un to skaits sastāda caurmērā visā valstī vairāk nekā trešo daļu (34,00%) no visu sējmašīnu kopskaita. Samērā visvairāk rindu sējmašīnas sastopamas Vidzemes (39,70% no visu rindu sējmašīnu kopskaita) un Zemgales (38,70%) apgabalu lauksaimniecībā. Kurzemē atrodas 17,46%, bet Latgalē tikai 4,05%

no visu rindu sējmašīnu kopskaita valstī. Nepilnu piekto daļu — 19,00% no sējma-

Rindu sējmašīnu skaits atsevišķos apgabalos 1929. g. (%).

Nombre des semoirs en lignes par provinces en 1929 (en %).

šīnu kopskaita sastāda ābolīna sējmašīnas. Puse — 50,65% no ābolīna sējmašīnu kopskaita valstī atrodas Zemgales apgabalā, 26,17% — Kurzemē, 20,00% — Vidzemē un tikai 3,18% — Latgalē. Mēsļu sējmašīnas pie mums vēl pagaidām

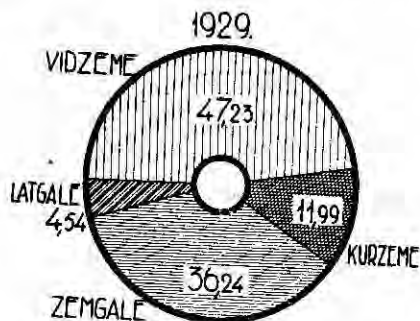
lieto samērā mazos apmēros, jo 1929. gadā visā valstī saskaitītas tikai 1068 mēsļu sējmašīnas, no kurām 43,45% atrodas Zemgales apgabalā, 41,48% — Vidzemē, 12,17% — Kurzemē un 2,90% — Latgalē.

Ražas novācamās mašīnas 1929. gadā.
Machines à ramasser la récolte en 1929.

	Vidzeme	Kurzeme	Zemgale	Latgale	Latvija Lettonie
Labības plaujmašīnas Moissonneuses à blé	9 156	2 324	7 025	880	19 385
Zāļu plāvēji bez labības aparāta . Faucheuses sans appareils p. blés.	10 810	3 287	7 331	1 235	22 663
Zāļu plāvēji ar labības aparātu . . Faucheuses avec appareils p. blés	3 822	855	813	543	6 033
Zirga grābekļi Râteaux à cheval	9 714	5 285	8 247	867	24 113
Kartupeļu racēji Arracheurs de pommes de terre	2 552	589	472	53	3 666

Dažādu ražas ievācamo lauksaimniecības mašīnu starpā galveno lomu pie mums spēlē zāļu plāvēji, labības plaujmašīnas un zirgu grābekļi. Labības plaujmašīnas pie mums samērā plašākos apmēros lieto Vidzemes apgabala lauksaimnieki, jo minētā apgabalā atrodas gandrīz puse — 47,23% no visu labības plaujmašīnu kop-

skaita valstī. Zemgalē atrodas vairāk nekā trešā daļa — 36,24%, Kurzemē — 11,99%, bet Latgalē tikai 4,54% no visu labības plaujmašīnu kopskaita. Arī zāļu plāvējus samērā plašākos apmēros lieto Vidzemes apgabala lauksaimnieki. Tā Vidzemes apgabalā atrodas 47,70% no zāļu plāvēju kopskaita bez labības aparāta un 63,35% no zāļu plāvēju kopskaita ar labības aparātu. Kurzemes apgabalā atrodas 14,50% no visiem zāļu plāvējiem bez labības aparāta un 14,17% no zāļu plāvējiem ar labības aparātiem, Zemgalē — 32,35% bez labības aparātiem un 13,85% ar labības aparātiem, Latgalē — 5,45% bez labības aparāta un 9,00% ar labības aparātu. Zirgu grābekļi mūsu lauksaimniecībā sastopami gandrīz tikpat bieži kā labības un zāļu plaujmašīnas. Caurmērā 40,20% no visu zirgu grābekļu kopskaita valstī atrodas Vidzemes apgabalā, 34,20% — Zemgalē, 21,02% — Kurzemē un tikai 3,50% — Latgalē. Arvien biežāk mūsu lauksaimnieki sāk lietot arī kartupeļu novācamās (rokamās) mašīnas. 1929. gadā visā valstī jau saskaitītas pavisam 3666 kartupeļu rokamās mašīnas, no kurām 69,01% atrodas Vidzemes apgabalā, 16,02% — Kurzemē, 12,88% — Zemgalē un tikai 1,44% Latgalē.

Labības plaujmašīnas atsevišķos apgabalos 1929. g. (%).
Nombre des moissonneuses par provinces en 1929 (en %).

Pārējās lauksaimniecības mašīnas un darba rīki 1929. gadā.
Autres machines agricoles et outillage en 1929.

	Vidzeme	Kurzeme	Zemgale	Latgale	Latvija Lettonie
Kuļmašīnas ar tvaiku dzītas Batteuses à vapeur	951	567	731	118	2 367
Kuļmašīnas ar citu mēchan, spēku nodarbin.	480	77	206	224	987
Batteuses avec autre forces mé- caniques					
Zirgu kūlēji (ģēpels) Machines à ménage (à cheval)	1 412	1 345	2 677	8 339	13 773
Vērtījamās mašīnas Tarares	15 347	3 225	5 567	14 376	38 515
Graudu škirotāji — triumfs Cribleurs	1 019	1 255	1 276	328	3 878
Graudu škirotāji — trijers Trieurs	297	288	249	151	985
Graudu škirot. — pārējie (sev. n.) Autres cribleurs	245	292	303	143	983
Linu sēklu tīrītājs (tarkšķis) Machines épuratoires p. graines de lin	185	22	33	176	416
Ruļļu mašīnas (linu apstr.) Broyeurs de lin	6 410	174	1 294	5 017	12 895
Tilta mašīnas (linu apstr.) Machines à travailler le lin	3 494	40	103	1 723	5 360
Ar kāju nodarb. kulstišanas rati Peignes à lin (à pied)	2 979	54	87	184	3 304
Ekseļu mašīnas Hache - paille	7 652	5 525	2 378	479	16 034
Raušu lauzēji Broyeurs de tourteaux	244	91	149	20	504
Sakņu griezēji Coupe - racines.	163	292	802	102	1 359
Piena separātori Séparateurs	39 044	23 052	25 029	18 366	105 491

Kas attiecas uz pārējām dažāda rakstura lauksaimniecības mašīnām un darba rīkiem, tad to skaits atsevišķos valsts apgabalos ir visai dažāds, kā to liecina arī augšā pievestais pārskats. Apskatot atsevišķi lauksaimniecības mašīnas un darba rīkus, redzam sekošo. Ar tvaika spēku dzītas kuļmašīnas pavisam 1929. gadā saskaitītas 2367, no kurām 40,18% atrodas Vidzemes apgabala lauksaimniecībā, 30,98% — Zemgalē, 23,95% — Kurzemē un tikai 4,98% — Latgalē. Visai maz pie mums ir tādu kuļmašīnu, kurās dzenamas ar kādu

citu mēchanisku dzinējspēku (ne tvaiku). Šādu kuļmašīnu samērā visvairāk ir Vidzemes apgabalā, kurā atrodas gandrīz puse — 48,93% no minēto kuļmašīnu kopskaita. Arī Latgales apgabalā minētā veida kuļmašīnas ir bieži sastopamas, kurpretim vismazāk to ir Kurzemes apgabalā. Zirgu kūlēju, resp. ģēpēļu skaits pie mums ir samērā diezgan prāvs, jo visā valstī saskaitīti 13 773 zirgu kūlēji, no kuriem lielākā daļa — 60,64% atrodas Latgalē, 19,66% — Zemgalē, 10,25% Vidzemē un 9,77% Kurzemē. Vērtījamās

mašīnas pieskaitāmas pie dažos valsts apgabalos samērā plašāk izplatītām lauksaimniecības mašīnām. Procentuāli samērā visvairāk vērtijamo mašīnu ir Vidzemes (39,85% no vērtijamo mašīnu kopskaita) un Latgales (37,33%) apgabalos. No dažādu sistēmu graudu šķīrotājiem samērā biežāk sastopami graudu šķīrotāji — triumfs. Procentuāli visvairāk šādas sistēmas graudu šķīrotāji ir Kurzemes (32,96%) un Zemgales (32,90%) apgabalos, kurpretim vismazāk to ir Latgales apgabalā. Dažādo līnu apstrādāšanas mašīnu starpā skaita ziņā ievēribu pelna tā saucamās ruļļu mašīnas, kuru 1929. gadā bijis pavisam 12 895, no tām puse — 49,71% atrodas Vidzemes apgabala lauksaimniecībā, 38,91% — Latgalē, 10,03% — Zemgalē un tikai — 1,35% — Kurzemē. Tālāk vēl īpaši atzīmējamas ekseļu ma-

šīnas, 47,72%, no kuru kopskaita atrodas Vidzemes apgabalā, 34,46% — Kurzemē, 14,83% — Zemgalē un 2,96% — Latgalē. Samērā plašāk mūsu lauksaimniecībā ir izplatīti piena separātori, jo visā valstī 1929. gadā saskaitīti pavisam 105 491 piena separātors, no kuriem 37,01% atrodas Vidzemes apgabalā, 23,73% — Zemgalē, 21,85% — Kurzemē un 17,41% — Latgalē.

b) Lauksaimniecību ēkas.

Apskatot 1929. gadā saskaitītās lauksaimniecības ēkas, šeit īpaši apskatīsim tikai galvenās saimniecību ēkas, un proti: dzīvojamās ēkas, kūtiņus un stallus, klētis, rījas, kaltes un labības šķūņus. Atsevišķos valsts apgabalos dažāda rakstura lauksaimniecību ēkas savstarpēji sadalās sekošā kārtā:

Lauksaimniecību ēkas 1929. gadā. — Bâtiments agricoles en 1929.

	Vidzeme		Kurzeme		Zemgale		Latgale		Latvija — Lettonie	
	Skaits Nombre	%	Skaits Nombre	%	Skaits Nombre	%	Skaits Nombre	%	Skaits Nombre	%
Dzīvojamās ēkas Maisons d'habitation	59 402	19,06	30 737	22,93	38 088	21,81	95 971	22,87	224 198	21,83
Kūtiņi, stalli Étables, écuries	63 521	21,02	31 341	23,33	40 297	22,75	95 338	22,52	230 497	22,34
Klētis Magasins	39 802	13,17	17 569	13,11	20 996	11,86	49 395	11,87	127 762	12,33
Rījas-piedarbi Granges-hangars	22 257	7,37	5 150	3,84	5 246	2,96	37 653	8,90	70 311	6,78
Kaltes Séchoirs	1 400	0,46	1 964	1,47	983	0,55	753	0,18	5 105	0,49
Labības šķūņi Gréniers à blé	19 529	6,46	20 627	15,39	24 377	13,77	30 652	7,34	95 185	9,18
Pārējie šķūņi Autres hangars	62 841	20,89	12 088	9,02	27 066	15,38	64 710	15,39	166 705	16,08
Ledus pagrabi Glacières	2 503	0,83	938	0,70	1 359	0,77	402	0,99	5 202	0,50
Pārējās ēkas Autres bâtimens	30 909	10,23	13 615	10,16	18 675	10,54	48 426	11,44	111 625	10,77
Ēku kopskaits Total des bâtimens	302 164	100,00	134 029	100,00	177 092	100,00	423 305	100,00	1 036 590	100,00

Kā redzams no pievestiem skaitļiem, vairāk nekā piekto daļu (caurmērā visā valstī 21,03%) sastāda dzīvojamās ēkas, no kurām 42,91% atrodas Latgales lauksaimniecībā, 26,40% — Vidzemes, 16,90% — Zemga-

les un 13,71% — Kurzemes. Arī kūtiņi un stalli sastāda vairāk nekā piekto daļu (22,29%) no visu lauksaimniecību ēku kopskaita, pie kam šo ēku procentuāli samērā visvairāk ir Latgalē

Kā redzams, visā valstī 1929. gadā saskaitītas 224 198 dzīvojamās ēkas, pret 174 822 — 1923. gadā. Caurmērā visā valstī — 89,32% no visām dzīvojamām ēkām ir no koka, 8,21% mūra un 2,47% jaukta materiāla mājas. Gandrīz puse — 47,30% no koka dzīvojamo ēku kopskaita atrodas Latgales lauksaimniecībās, 25,73% — Vidzemē, 14,00% — Zemgalē un 11,00% — Kurzemē.

Kaš attiecas uz mūra dzīvojamām ēkām, tad to visvairāk ir Zemgales apgabala lauksaimniecībās, kurās atrodas caurmērā 36,77% no visu mūra dzīvojamo ēku kopskaita val-

stī, Vidzemes apgabalā atrodas 29,81%, Kurzemē — 29,70%, bet Latgalē tikai 3,04% no visu lauksaimniecību mūra ēku kopskaita.

Jaukta materiāla dzīvojamo ēku skaits vispār nav liels, pie kam caurmērā 43,28% no šādām dzīvojamām ēkām atrodas Vidzemes apgabalā, 26,61% — Zemgalē, 22,70% — Kurzemē, bet Latgalē tikai 7,41%.

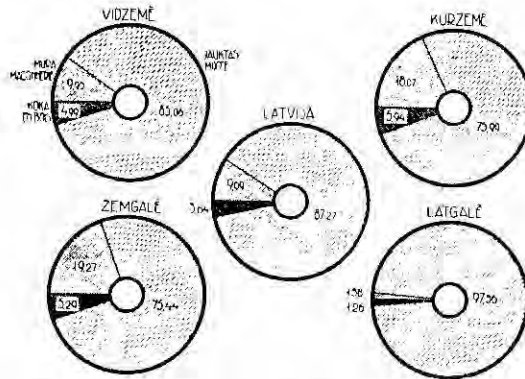
Vēl jāatzīmē, ka starp lauksaimniecību dzīvojamām ēkām, kurās uzceltas pēckara gados, mūra ēku skaits procentuāli ir mazāks nekā starp tām dzīvojamām ēkām, kas uzceltas pirkara gados.

Kūti un stalli. — Etables et écuries.

		Koka En bois		Mūra En maçonnerie		Jaukti Mixtes		Kopā Total	
		Skaits Nombre	%	Skaits Nombre	%	Skaits Nombre	%	Skaits Nombre	%
Vidzemē:	Līdz 1920. g. uzcelti Bâties avant 1920.	24 594	60,41	9 483	23,20	6 636	16,38	40 713	100,00
	1920.—1929. g. uzcelti Bâties de 1920 à 1929.	16 654	73,02	3 907	17,13	2 247	9,85	22 808	100,00
	Kopā — Total	41 248		13 390		8 883		63 521	
Kurzemē:	Līdz 1920. g. uzcelti Bâties avant 1920.	11 877	56,07	7 014	33,11	2 293	10,82	21 184	100,00
	1920.—1929. g. uzcelti Bâties de 1920 à 1929.	5 647	55,00	3 318	32,67	1 192	11,72	10 157	100,00
	Kopā — Total	17 524		10 332		3 485		31 341	
Zemgalē:	Līdz 1920. g. uzcelti Bâties avant 1920.	11 841	49,56	9 833	41,16	2 218	9,28	23 892	100,00
	1920.—1929. g. uzcelti Bâties de 1920 à 1929.	9 941	60,60	5 061	30,38	1 403	8,63	16 405	100,00
	Kopā — Total	21 782		14 894		3 621		40 297	
Latgalē:	Līdz 1920. g. uzcelti Bâties avant 1920.	61 157	92,05	2 642	3,98	2 636	3,97	66 435	100,00
	1920.—1929. g. uzcelti Bâties de 1920 à 1929.	27 199	94,10	728	2,62	976	3,56	28 903	100,00
	Kopā — Total	88 356		3 370		3 612		95 338	
Latvijā: Lettonie	Līdz 1920. g. uzcelti Bâties avant 1920.	109 469	71,01	28 972	19,03	13 783	9,06	152 224	100,00
	1920.—1929. g. uzcelti Bâties de 1920 à 1929.	59 441	75,04	13 014	16,63	5 818	7,43	78 273	100,00
	Kopā 1929. g. Total en 1929.	168 910	73,22	41 986	18,22	19 601	8,50	230 497	100,00

Kā jau agrāk aizrādīts, klētis sastāda nedaudz vairāk kā desmito daļu no visu lauksaimniecību ēku kopskaita. 1929. gadā pavisam saskaitītas 127 762 (1923. gadā 101 769) klētis, t. i. caurmērā par 25,54% vairāk nekā 1923. gadā. Caurmērā visā valstī 90,47% no klētim ir celtas no koka ma-

teriāla, pie kam šādu koka klēšu samērā visvairāk ir Latgales apgabala lauksaimniecībās, kur tās sastāda 42,31% no visu koka klēšu kopskaita valstī. Vidzemes apgabalā atrodas 31,72% no koka klēšu kopskaita, Kurzemē — 12,07% un Zemgalē — 13,90%.

Lauksaimniecības ēkas pēc materiāla no kura tās celtas (%).
Bâtiments agricoles par matériel de construction (en %).

Mūra klētis caurmērā visā valstī sastāda tikai 7,88% no visu klēšu kopskaita, pie kam procentuāli samērā visvairāk mūra klēšu ir Zemgales un Kurzemes apgabalos, kurpretim vismazāk to ir Latgalē. Vispār 1929. gadā 25,91% no visām mūra klētim atrodas Vidzemes apgabalā, 29,70% — Kurzemē,

41,34% — Zemgalē un tikai 3,01% — Latgalē.

Jaukta materiāla mūra klēšu skaits ir visai mazs, jo 1929. gadā visā valstī saskaitītas tikai 2102 (1,65%) jaukta materiāla klētis. Procentuāli samērā visvairāk šāda materiāla klēšu ir Zemgales un Kurzemes apgabalos, bet vismazāk Latgalē.

Rijas. — Granges.

		Koka En bois		Mūra En maçonnerie		Jauktas Mixtes		Kopā Total	
		Skaits Nombre	%	Skaits Nombre	%	Skaits Nombre	%	Skaits Nombre	%
Vidzemē:	Līdz 1920. g. uzceltas Bâties avant 1920.	17 557	92,16	458	2,43	912	4,82	18 927	100,00
	1920.—1929. g. uzceltas Bâties de 1920 à 1929.	3 209	96,17	37	1,11	84	2,52	3 330	100,00
	Kopā — Total	20 766		495		996		22 257	
Kurzemē:	Līdz 1920. g. uzceltas Bâties avant 1920.	3 117	64,82	979	20,10	750	15,44	4 846	100,00
	1920.—1929. g. uzceltas Bâties de 1920 à 1929.	255	83,68	24	7,89	25	8,22	304	100,00
	Kopā — Total	3 372		1 003		775		5 150	

Zemgalē:	{	Līdz 1920. g. uzceltas Bāties avant 1920.	3 454	73,00	775	16,51	464	9,88	4 693	100,00
		1920.—1929. g. uzceltas Bāties de 1920 à 1929.	482	87,10	46	8,82	25	4,82	553	100,00
		Kopā — Total	3 936		821		489		5 246	
Latgalē:	{	Līdz 1920. g. uzceltas Bāties avant 1920.	27 831	99,44	82	0,29	75	0,27	27 988	100,00
		1920.—1929. g. uzceltas Bāties de 1920 à 1929.	9 619	99,47	22	0,23	29	0,30	9 670	100,00
		Kopā — Total	37 450		104		104		37 658	
Latvijā: Lettonie	{	Līdz 1920. g. uzceltas Bāties avant 1920.	51 959	92,04	2 294	4,00	2 201	3,90	56 454	100,00
		1920.—1929. g. uzceltas Bāties de 1920 à 1929.	13 565	97,89	129	0,98	163	1,18	13 857	100,00
		Kopā 1929. g. Total en 1929.	65 524	93,10	2 423	3,48	2 364	3,88	70 311	100,00

Rijas pieder pie tām lauksaimniecības ēkām, kuru skaits pēdējo sešu gadu laikā maz ir pārmainījies. Tā 1923. gadā lauksaimniecības skaitīšanā reģistrētas pavisam visā valstī 68 293 rijas, bet 1929. gadā 70 311, tā tad minēto sešu gadu laikā riju skaits pieaudzis caurmērā tikai par 2,95%. Caurmērā visā valstī 93,10% no riju kopskaita ir celtas no koka materiāla. Procentuāli samērā visvairāk šādu riju ir Latgales un Vidzemes apgabalos. 1929. gadā Latgales apgabala lauksaimniecībā atrodas vairāk nekā puse — 57,15% no visu koka riju kopskaita valstī, Vidzemē — 31,06%, Zemgalē — 6,01%, bet Kurzemē — 5,15%.

Mūra riju skaits sastāda caurmērā visā valstī tikai 3,48% no visu riju kopskaita, pie kam procentuāli samērā visvairāk šādu mūra riju ir Zemgales un Kurzemes apgabalos. Kurzemes lauksaimniecībā 1929. gadā atradušies 41,40% no visu mūra riju kopskaita valstī, Zemgalē — 33,88%, Vidzemē — 20,43%, bet Latgalē tikai 4,38%.

Jaukta materiāla riju skaits ir gandrīz tāds pats kā mūra riju skaits, pie kam procentuāli samērā visvairāk jaukta materiāla riju ir Vidzemes apgabalā. Vispār 42,12% no jaukta materiāla rījām atrodas Vidzemes apgabalā, 32,78% — Kurzemē, 20,69% — Zemgalē un tikai 4,40% — Latgalē.

Kaltēs. — Séchoirs.

		Koka En bois		Mūra En maçonnerie		Jauktas Mixtes		Kopā Total		
		Skaits Nombre	%	Skaits Nombre	%	Skaits Nombre	%	Skaits Nombre	%	
Vidzemē:	{	Līdz 1920. g. uzceltas Bāties avant 1920.	530	61,08	276	31,80	62	7,14	868	100,00
		1920.—1929. g. uzceltas Bāties de 1920 à 1929.	398	74,81	90	16,92	44	8,27	532	100,00
		Kopā — Total	928		366		106		1 400	
Kurzemē:	{	Līdz 1920. g. uzceltas Bāties avant 1920.	620	46,72	606	45,07	101	7,81	1 327	100,00
		1920.—1929. g. uzceltas Bāties de 1920 à 1929.	435	68,20	140	21,88	62	9,78	637	100,00
		Kopā — Total	1 055		746		163		1 964	

Zemgalē:	Līdz 1920. g. uzceltas Bātis avant 1920.	186	27,11	459	66,91	41	5,98	686	100,00
		148	49,01	123	40,78	31	10,26	302	100,00
	1920.—1929. g. uzceltas Bātis de 1920 à 1929.								
Kopā — Total		334		582		72		988	
Latgalē:	Līdz 1920. g. uzceltas Bātis avant 1920.	490	90,24	17	3,13	36	6,83	543	100,00
		197	93,81	5	2,38	8	3,81	210	100,00
	1920.—1929. g. uzceltas Bātis de 1920 à 1929.								
Kopā — Total		687		22		44		753	
Latvijā: Lettonie	Līdz 1920. g. uzceltas Bātis avant 1920.	1 826	53,33	1 358	39,68	240	7,01	3 424	100,00
		1 178	70,08	358	21,80	145	8,62	1 681	100,00
	1920.—1929. g. uzceltas Bātis de 1920 à 1929.								
Kopā 1929. g. Total en 1929.		3 004	58,84	1 716	33,82	385	7,34	5 105	100,00

Kaltu skaits mūsu lauksaimniecībā vispār nav liels, jo 1929. gadā visā valstī saskaitītas tikai 5105 speciāli iekārtotas kaltes, kas sastāda tikai nepilnu vienu procentu (0,42%) no visu lauksaimniecības ēku kopskaita. Vairāk nekā puse (caurmērā visā valstī 58,84%) no visām kaltēm celtas no koka materiāla, pie kam šādu koka kalšu procentuāli samērā visvairāk ir Latgales apgabalā, kur apm. 90% kalšu ir celtas no koka materiāla. 1929. gadā caurmērā 30,89% no koka kaltēm atradās Vidzemes apgabala lauksaimniecībā, 35,12% — Kurzemē, — 11,12% — Zemgalē un 22,87% — Latgalē.

Trešā daļa (caurmērā visā valstī 33,82%) no visām kaltēm ir celtas no mūra materiāla. Procentuāli samērā visvairāk mūra kalšu ir Zemgales un Kurzemes apgabalos. Vispār Kurzemes lauksaimniecībā 1929. gadā atradušās 43,28% no visu mūra kalšu kopskaita valstī, Zemgalē — 33,91%, Vidzemē — 21,33%, bet Latgalē tikai 1,28%. No jaukta materiāla celto kalšu skaits nav liels, jo sastāda caurmērā visā valstī tikai 7,34% no visu kalšu kopskaita, pie kam procentuāli samērā visvairāk jaukta materiāla kalšu ir Kurzemes apgabalā.

Labības šķūņi. — Greniers à blé.

		Koka En bois		Mūra En maçonnerie		Jaukti Mixtes		Kopā Total	
		Skaits Nombre	%	Skaits Nombre	%	Skaits Nombre	%	Skaits Nombre	%
Vidzeme	Līdz 1920. g. uzcelti Bātis avant 1920.	6 303	86,78	470	6,47	490	6,75	7 263	100,00
		11 933	97,29	165	1,34	168	1,37	12 266	100,00
	1920.—1929. g. uzcelti Bātis de 1920 à 1929.								
Kopā — Total		18 236		635		658		19 529	
Kurzeme	Līdz 1920. g. uzcelti Bātis avant 1920.	8 491	82,92	842	8,22	907	8,88	10 240	100,00
		10 173	97,94	106	1,02	108	1,04	10 387	100,00
	1920.—1929. g. uzcelti Bātis de 1920 à 1929.								
Kopā — Total		18 664		948		1 015		20 627	
Zemgale	Līdz 1920. g. uzcelti Bātis avant 1920.	8 012	79,74	986	9,81	1 050	10,44	10 048	100,00
		13 843	96,81	221	1,54	265	1,85	14 329	100,00
	1920.—1929. g. uzcelti Bātis de 1920 à 1929.								
Kopā — Total		21 855		1 207		1 315		24 377	

Latgale	{	Līdz 1920. g. uzcelti	20 502	98,66	137	0,66	184	0,88	20 823	100,00	
		Bātis avant 1920.									
		1920.—1929. g. uzcelti	9 749	99,18	24	0,24	56	0,57	9 829	100,00	
		Bātis de 1920 à 1929.									
Kopā — Total			30 251		161		240		30 652		
Latvija Lettonie	{	Līdz 1920. g. uzcelti	43 308	89,68	2 435	5,08	2 631	5,41	48 347	100,00	
		Bātis avant 1920.									
		1920.—1929. g. uzcelti	45 698	97,62	516	1,10	597	1,28	46 811	100,00	
		Bātis de 1920 à 1929.									
Kopā 1929. g.			89 006	93,61	2 951	3,10	3 228	3,28	95 185	100,00	
Total en 1929.											

Labības šķūņi pieder pie tām lauksaimniecību ēkām, kuru skaits pēckara gados visai ievērojami pieaudzis. Tā laikā no 1920.—1929. gadam pavisam visā valstī uzcelti 46 811 labības šķūņi, bet 1920. gadā bijuši 48 374 labības šķūņi. Caurmērā 93,51% no visiem labības šķūņiem ir celti no koka materiāla, pie kam procentuāli samērā visvairāk šādu koka labības šķūņu ir Latgales apgabalā. Apmēram trešā daļa — 33,00% no koka labības šķūņiem atrodas Latgalē, 24,55% — Zemgalē, 20,07% — Kurzemē un 20,48% — Vidzemē.

Caurmērā visā valstī 3,10% no labības šķūņiem ir celti no mūra materiāla, pie kam procentuāli samērā visvairāk šādu labības šķūņu ir Zemgales un Kurzemes apgabalos. 40,00% no visiem mūra labības šķūņiem atrodas Zemgales apgabala lauksaimniecībās, 32,12% — Kurzemē, 21,52% — Vidzemē un tikai 5,40% — Latgalē.

No jaukta materiāla celto labības šķūņu skaits ir nedaudz lielāks nekā mūra šķūņu skaits. Pa atsevišķiem valsts apgabaliem jaukta materiāla labības šķūņi savstarpēji sadalās šādi: Vidzemes apgabalā atrodas 20,38% no visiem jaukta materiāla labības šķūņiem valstī, Kurzemē — 31,44%, Zemgalē — 40,74% un Latgalē — 7,44%.

c) Lauksaimniecību iedzīvotāji.

Pie 1929. gada vispārējās lauksaimniecības skaitīšanas sīki tika reģistrēti arī visu lauksaimniecību iedzīvotāji, sadalot tos (iedzīvotājus) trīs lielākās grupās un proti: saimnieka ģimenes locekļi, algots personāls un pārējie lauksaimniecību iedzīvotāji. Minētā 1929. gadā visās mūsu lauku saimniecībās pavisam reģistrēti 1 356 420 iedzīvotāji, kuri pēc augšā minētām grupām un apgabaliem savstarpēji sadalās sekošā kārtā:

Saimniecību iedzīvotāji 1929. gadā. Habitants des exploitations agricoles en 1929.

	Saimnieka ģimene Famille du propriétaire	Algots personāls Personnel salarié	Pārējie iedzīvotāji Autres habitants	Pavisam Total général		kopā Total
				vir. Sexe masc.	siev. Sexe fém.	
Vidzemē: saimn. liel. par 1 ha d. l. expl. agr. au-dessus de 1 ha	233 425	57 098	56 840	158 765	188 598	347 363
siksaimniecībās d. l. expl. de lot.	52 051	3 151	4 028	27 376	31 854	59 230
Kopā: Total	285 476	60 249	60 868	186 141	220 452	406 593
Kurzemē: saimn. liel. par 1 ha d. l. expl. agr. au-dessus de 1 ha	129 338	33 709	26 646	89 621	100 072	189 693
siksaimniecībās d. l. expl. de lot.	17 941	832	1 693	9 401	11 065	20 466
Kopā: Total	147 279	34 541	28 339	99 022	111 137	210 159

Zemgalē: saimn. liēl. par 1 ha . . .	153 637	45 207	29 262	108 046	120 060	228 106
d. l. expl. agr. au-dessus de 1 ha						
siksaimniecības	18 084	573	1 646	9 227	11 076	20 303
d. l. expl. de lot.						
Kopā:	171 721	45 780	30 908	117 273	131 136	248 409
Total						
Latgalē: saimn. liēl. par 1 ha . . .	437 443	17 016	4 907	222 362	237 004	459 366
d. l. expl. agr. au-dessus de 1 ha						
siksaimniecībās	29 892	813	1 188	14 715	17 178	31 893
d. l. expl. de lot.						
Kopā:	467 335	17 829	6 095	237 077	254 182	491 259
Total						
Latvijā: saimn. liēl. par 1 ha . . .	953 843	153 030	117 655	578 794	645 734	1 224 528
Lettonie: d. l. expl. agr. au-dessus de 1 ha						
siksaimniecības	117 968	5 369	8 555	60 719	71 173	131 892
d. l. expl. de lot.						
Kopā:	1 071 811	158 399	126 210	639 513	716 907	1 356 420
Total						

Pievēstie skaitļi rāda, ka vairāk nekā trešā daļa — 36,22% no visiem lauku saimniecību iedzīvotājiem atrodas Latgales apgabala lauksaimniecībās, 29,98% — Vidzemes, 18,31% — Zemgales un 15,96% — Kurzemes apgabalu saimniecībās. Caurmērā visā valstī 79,02% no visiem lauku iedzīvotājiem ir saimnieka ģimenes locekļi. Šis saimnieka ģimenes locekļu procents samērā vislielākais ir Latgales apgabalā (95,13%), bet vismazākais Zemgalē (69,13%). Vidzemes un Kurzemes apgabalos saimnieka ģimenes locekļu skaits procentuāli ir samērā vienāds (Vidzemē — 70,21%, Kurzemē — 70,03%).

Vairāk nekā desmito daļu (caurmērā visā valstī 11,08%) no lauku iedzīvotāju kopskaita sastāda algotā personāla skaits. Procentuāli samērā visvairāk algotā personāla ir Zemgales apgabala lauksaimniecībās, kur algotais personāls sastāda nepilnu piekto daļu (18,33%) no šā apgabala lauku iedzīvotāju kopskaita. Kurzemes apgabalā algotais personāls sastāda 16,44%, Vidzemē — 14,82%, bet Latgalē tikai 3,63% no visu lauku iedzīvotāju kopskaita. Vispār Vidzemes apgabalā atrodas

38,04%, Zemgalē — 28,00%, Kurzemē — 21,81%, bet Latgalē tikai 11,23% no visa algotā personāla kopskaita valstī.

Kas attiecas uz pārējiem lauksaimniecību iedzīvotājiem (valinieki, irnieki u. c. t.), tad to skaits caurmērā visā valstī sastāda gandrīz desmito daļu — 9,30% no visu lauku iedzīvotāju kopskaita. Procentuāli samērā visvairāk minēto kategoriju lauku iedzīvotāju ir Vidzemes (14,97%), Kurzemes (13,38%) un Zemgales (12,41%) apgabalos, kurpretim Latgales apgabala saimniecībās šādu iedzīvotāju ir visai maz (1,24%).

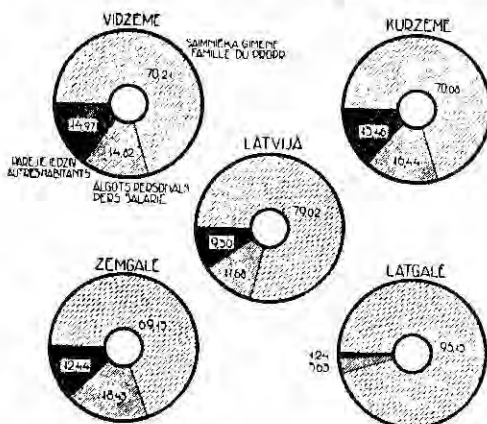
Pēc dzimuma visi augšā minētie lauku iedzīvotāji sadalās šādi: Vidzemes apgabalā — 45,78% vīrieši un 54,22% sievietes, Kurzemē — 47,12% — vīrieši un 52,88% — sievietes, Zemgalē 47,21% — vīrieši un 52,79% — sievietes, Latgalē 48,26% — vīrieši un 51,74% sievietes, caurmērā visā valstī 47,15% vīrieši un 52,85% sievietes.

Tālāk īpaši pēc vecuma un apgabaliem apskatīsim katru no galvenākām lauksaimniecību iedzīvotāju grupām, t. i. saimnieka ģimenes locekļus un algoto personālu.

Saimnieka ģimenes locekļu skaits 1929. gadā (saimn. liel. par 1 ha).
 Nombre des membres de famille en 1929 (d. l. expl. agr. au-dessus de 1 ha).

	Vidzeme	Kurzeme	Zemgale	Latgale	Latvija — Lettonie		
					vīrieši Sexe masc.	sievietes Sexe fém.	kopā Total
Saimniecībā pastāvīgi nodarbināti Occupées d'une manière permanente	181 603	98 704	118 284	349 980	359 022	389 549	748 571
Uz laiku nodarbināti Occupées temporairement	12 031	5 683	6 979	12 219	19 621	17 291	36 912
Nenodarbināti Non occupées	39 791	24 951	28 374	75 244	80 797	87 563	168 360
Kopā: līdz 15 g. veci Total: au-dessous de 15 ans	52 892	33 650	38 111	149 219	138 471	135 401	273 872
15—65 g. veci de 15 à 65 ans	157 505	83 523	101 185	262 651	289 869	314 995	604 864
vecāki par 65 g. au-dessus de 65 ans	23 028	12 165	14 341	25 573	31 100	44 007	75 107
Pavisam ģimenes locekļi Total général des membres de famille	233 425	129 338	153 637	437 443	459 440	494 403	953 843

Sadalot visus saimnieka ģimenes locekļus, kuri atrodas saimniecībās lielākās par vienu hektaru, trīs grupās: saimniecībās pastāvīgi nodarbinātos, uz laiku nodarbinātos un pavisam saimniecībās nenodarbinātos, redzam, ka saimniecībā pastāvīgi nodarbināto

Lauku iedzīvotāju skaits 1929. g. (%).
 Habitants ruraux en 1929 (en %).

saimnieka ģimenes locekļu skaits sastāda caurmērā visā valstī 78,88% no visu ģimenes locekļu kopskaita. Caurmērā 17,88% no ģimenes locekļiem pavisam nenodarbojas saimniecībā, bet 3,87% no tiem nodarbojas tikai uz laiku (periodiski). Starp saimniecībās pastāvīgi nodarbinātiem saimnieka ģimenes locekļiem 47,90% ir vīrieši un 52,04% sievietes, bet starp tikai uz laiku nodarbinātiem ģimenes locekļiem 53,16% vīrieši un 46,84% sievietes. Pēc vecuma saimnieka ģimenes locekļi sadalās šādi: caurmērā visā valstī 63,41% no saimnieka ģimenes locekļiem ir 15—65 gadus veci, 28,71% līdz 15 gadus veci un 7,88% vecāki par 65 gadiem.

**Algots personāls 1929. gadā (saimn. liel. par 1 ha).
Personnel salarié en 1929 (d. l. expl. agr. d'au-dessus de 1 ha).**

	Vidzeme	Kurzeme	Zemgale	Latgale	Latvija — Lettonie		
					virieši Sexe masc.	sievietes Sexe fém.	kopā Total
Pārvaldn. u. c. tehniskais personāls Régisseurs et autre personnel technique	1 815	782	1 106	546	2 366	1 883	4 249
Gada strādnieki Ouvriers à l'année	15 245	14 511	11 408	2 633	17 169	26 628	43 797
Vasaras strādnieki Ouvriers saisonniers	12 397	4 324	11 258	1 739	13 967	15 751	29 718
Gani Gardeurs de bétail	14 569	7 977	11 637	7 006	16 124	25 065	41 189
Mēneša strādnieki Ouvriers au mois	5 600	1 936	3 751	873	6 054	6 106	12 160
Dienas strādnieki Journaliers	7 472	4 179	6 047	4 219	11 305	10 612	21 917
Kopā līdz 15 g. veci Total: au-dessous de 15 ans	8 153	5 943	8 482	6 970	14 958	14 590	29 548
15—65 g. veci de 15 à 65 ans	47 959	27 353	36 279	9 885	51 137	70 339	121 476
vecāki par 65 g. au-dessus de 65 ans	986	413	446	161	890	1 116	2 006
Pavisam algots personāls Total général du personnel	57 098	33 709	45 207	17 016	66 985	86 045	153 030

Kas attiecas uz algoto personālu, kurš nodarbināts saimniecībās lielākās par vienu hektaru, tad tas sadalās šādi: caurmērā visā valstī 28,62% no visa algotā personāla kopskaita sastāda gada strādnieki, 19,42% — vasaras strādnieki, 26,91% — gani, 14,32% dienas strādnieki, 7,96% mēneša strādnieki un 2,78% tehniskais personāls un saimniecību vadītāji.

Pēc vecuma algotais personāls sadalās šādi: caurmērā visā valstī 79,38% no visa algotā personāla ir vecumā no 15—65 gadiem, 19,31% vecumā līdz 15 gadiem (gani) un 1,31% vecāki par 65 gadiem.

Vēl jāpiezīmē, ka caurmērā 43,77% no algotā personāla pieder pie vīriešu dzimuma, bet 56,23% pie sieviešu dzimuma.

9. Dažādas ziņas.

a) Lauksaimniecību zemes pārdošana un izrentēšana.

Pēdējos gados, sakarā ar vispārējo valsts saimniecisko stāvokli un lauksaimniecības krīzi, bij novērojama pastiprināta zemes īpašumu pirkšana un pārdošana. Diezgan daudz zemes īpašumu nākuši pārdošanā arī ūtrupēs parādu nenokārtošanas dēļ. Par

nozēlošanu, tiešu skaitlisku datu par to, cik un kādi īpašumi pirkti un pārdoti, Valsts statistiskās pārvaldes rīcībā vēl pagaidām nav. Lai tomēr kaut cik zemes īpašumu pārdošanas jautājumu noskaidrotu, statistiskā pārvalde caur saviem brīvprātīgiem lauksaimniecības korespondentiem ir ievākusi vispārējas ziņas par to, vai vispār zināmos apvidos zemes īpašumi ir tikuši pār-

doti, vai nav. Minētās korespondentu atbildes relatīvo skaitļu veidā sniedz sekošu pārskatu.

**Vai zeme tika pārdota.
Si de la terre a été vendue.**

Apgabali Provinces	Gadi Années	Jā — Oui Nē — Non	
		% no ziņojumu skaita % du nombre des rapports	
Vidzeme	1930.	21,34	78,56
	1929.	24,30	75,70
	1924.—1928.	33,19	66,81
Kurzeme	1930.	19,18	80,82
	1929.	28,76	71,24
	1924.—1928.	33,22	66,78
Zemgale	1930.	34,55	65,45
	1929.	36,79	63,21
	1924.—1928.	42,06	57,94

Latgale	1930.	37,10	62,90
	1929.	41,11	58,89
	1924.—1928.	54,13	45,87

Latvija — Lettonie			
	1930.	26,58	73,42
	1929.	30,48	69,52
	1924.—1928.	38,16	61,84

Pievēstie skaitļi liecina, ka 1930. gadā par zemes īpašumu pārdošanu ienākuši samērā mazāk ziņojumu nekā iepriekšējā 1929. gadā, pie kam sacītais vienādā mērā attiecas gandrīz uz visiem valsts apgabaliem. Procentuāli samērā visvairāk ziņojumi par zemes īpašumu pārdošanu iesūtīti no Latgales un daļai arī no Zemgales apgabala, kurpretim vismazāk šādu ziņojumu ienācis no Kurzemes apgabala apriņķiem.

Kas attiecas uz cenu, par kādu atsevišķi zemes īpašumi pārdoti tad tā pēc lauksaimniecības korespondentu ziņojumiem atsevišķos valsts apgabalos bijusi šāda:

**Viena pūrvietā pārdota par (latos).
Une pourvète est vendue par (Ls).**

Apgabali Provinces	Gadi Années	Vecsaimniecībā d. l'exploitation ancienne				Jaunsaimniecībā d. l'exploitation nouvelle			
		Ar ēkām Avec bâtiments		Bez ēkām Sans bâtiments		Ar ēkām Avec bâtiments		Bez ēkām Sans bâtiments	
		Ls	%	Ls	%	Ls	%	Ls	%
Vidzeme	1930.	132,00	129,03	95,00	148,07	127,00	150,47	75,00	163,28
	1929.	134,00	130,99	89,00	138,72	120,00	142,18	68,00	148,02
	1924.—1928.	102,30	100,00	64,18	100,00	84,40	100,00	45,04	100,00
Kurzeme	1930.	115,00	131,97	97,00	171,08	111,00	148,97	78,00	184,57
	1929.	127,00	145,74	70,00	123,46	108,00	144,95	66,00	156,13
	1924.—1928.	87,14	100,00	56,70	100,00	74,51	100,00	42,26	100,00
Zemgale	1930.	144,00	112,82	99,00	118,11	151,00	133,84	99,00	137,75
	1929.	166,00	130,05	102,00	121,89	142,00	125,86	93,00	129,40
	1924.—1928.	127,64	100,00	83,82	100,00	112,52	100,00	71,57	100,00
Latgale	1930.	173,00	111,48	128,00	108,50	147,00	119,04	105,00	129,01
	1929	161,00	103,75	131,00	111,05	123,00	99,80	102,00	125,32
	1924.—1928.	155,18	100,00	117,97	100,00	123,49	100,00	81,39	100,00
Latvija Lettonie	1930.	145,00	119,15	106,00	121,25	138,00	138,90	91,00	150,50
	1929.	149,00	122,43	103,00	117,82	126,00	126,52	83,00	137,35
	1924.—1928.	121,70	100,00	87,42	100,00	99,35	100,00	60,43	100,00

No pievēstiem skaitļiem redzams, ka vecsaimniecību zemes īpašumu cena, pārdodot tos ar ēkām, 1930. gadā caurmērā visā valstī ir nedaudz zemāka nekā iepriekšējā 1929. gadā. Sacītais attiecas uz visiem valsts apgabaliem, izņemot vienīgi Latgali, kur vec-

saimniecību zemes īpašumu cena 1930. gadā ir augstāka nekā 1929. gadā. Samērā visjūtāmāk vecsaimniecību zemes īpašumu cena 1930. g. samazinājusies Zemgales un Kurzemes apgabalos.

Kas attiecas uz jaunsaimniecību zemes īpašumiem, tad jāsaprāt, ka to cena 1930. gadā bez izņēmuma visos valsts apgabalos ir augstāka nekā 1929. gadā, pie kam samērā jūtāmāk minēto īpašumu cena pieaugusi Latgales apgabalā.

Sakarā ar jau iepriekš norādītām saimnieciskām grūtībām, daudzi no lauksaimniekiem pēdējos gados ceļš savus īpašumus izrentēt vai arī izgraudot. Pēc Valsts statistiskās pārvaldes brīvprātīgo korespondentu ziņojumiem, zemes nomas nauda bijusi šāda:

Apgabali Provinces	Nomas nauda par 1 pūrvietu Fermage par pūrvète				
	Zemes kopplatības de la superficie totale		Aramzemes de la terre labourable		
	Gadi Années	Ls	%	Ls	%
Vidzeme					
1930.	8,23	107,02	14,82	107,88	
1929.	7,92	102,09	13,98	101,75	
1924.—1928.	7,69	100,00	13,74	100,00	
Kurzeme					
1930.	9,03	120,56	15,27	132,78	
1929.	8,54	114,02	12,17	105,83	
1924.—1928.	7,40	100,00	11,50	100,00	
Zemgale					
1930.	10,88	116,49	14,17	103,88	
1929.	10,01	107,17	14,15	103,51	
1924.—1928.	9,34	100,00	13,87	100,00	

Latgale				
1930.	9,17	75,41	16,89	87,99
1929.	10,78	88,85	16,17	86,52
1924.—1928.	12,16	100,00	18,89	100,00
Latvija — Lettonie				
1930.	9,21	105,50	14,87	106,44
1929.	9,07	103,89	14,29	102,29
1924.—1928.	8,73	100,00	13,87	100,00

Pievēstie skaitļi liecina, ka 1930. gadā zemes nomas nauda, salīdzinot ar iepriekšējo 1929. gadu, nedaudz pieaugusi, pie kam sacītais attiecas uz visiem valsts apgabaliem. Samērā augstākā nomas nauda par aramzemi 1930. gadā maksāta Latgales un daļai arī Kurzemes apgabalos. Vidzemes un Zemgales apgabalos 1930. gadā par aramzemi maksāta samērā vienāda nomas nauda.

b) Lauku un sakņu dārzu stāvoklis.

Lai sekotu atsevišķu laukaugu attīstības gaitai, Valsts statistiskā pārvalde regulāri katru mēnesi, bet vajadzības gadījumos arī biežāk ievāc ar speciālām anketām caur saviem lauksaimniecības korespondentiem ziņas par dažādu laukaugu un sakņu augu stāvokli uz noteiktu mēneša dienu. Ziņojumus statistiskā pārvalde pārbauda un publicē pēc piecballu sistēmas, pie kurās „5” apzīmē teicams, „4” — labs, „3” — vidējs, „2” — zemāks par vidēju un „1” — slikts.

Tālāk atsevišķi apskatīsim katra laukauga stāvokli dažādos vasaras mēnešos.

Ziemāju labību stāvokļa un ražas raksturojums.

Caractéristique de l'état et de la récolte des céréales d'hiver.

(Apzīmējumi: 5 = teicams; 4 = labs; 3 = vidējs; 2 = zemāks par vidēju; 1 = slikts).

(Légende: 5 = excellent; 4 = bon; 3 = moyen; 2 = inférieur au moyen; 1 = mauvais).

Apgabali Provinces	1930. gadā					1929. gadā					1921.—1930. g.						
	Pārziemošana Hivernage		Raža — Récolte			Pārziemošana Hivernage		Raža — Récolte			Pārziemošana Hivernage		Raža — Récolte				
	Maijā	Mai	Jūnijā	Jūnij	Jūlijā	Jūliet	Maijā	Mai	Jūnijā	Jūnij	Jūlijā	Jūliet	Maijā	Mai	Jūnijā	Jūnij	Jūlijā
Vidzeme	3,90	3,94	4,14	4,02	3,88	2,83	2,85	2,75	2,98	2,88	3,33	3,01	3,02	3,06	2,88		
Kurzeme	4,13	3,95	4,19	4,04	4,01	3,16	2,77	2,86	3,12	3,11	3,42	2,96	3,14	3,24	3,25		
Zemgale	4,05	4,05	4,27	4,08	3,98	2,96	3,05	2,90	3,05	2,98	3,39	3,05	3,05	3,11	3,14		
Latgale	3,68	3,58	3,84	3,75	3,44	2,78	2,80	2,77	3,11	3,35	3,09	2,98	2,83	2,87	2,82		
Latvija Lettonie	3,98	3,91	4,13	4,00	3,86	2,92	2,90	2,83	3,04	3,00	3,34	2,98	3,03	3,08	3,01		

No pievestiem skaitļiem redzams, ka 1929./1930. gada ziemā ziemāju labības rudzi un kvieši pārziemojuši nesalīdzināmi labāk nekā iepriekšējā 1928./1929. gada ziemā, pie kam gandrīz vienādi labi minētās ziemāju labības pārziemojušas, bez izņēmuma, vi-

sos valsts apgabalos. Turpmākos 1930. gada vasaras mēnešos ziemāju labību stāvoklis nav pasliktinājies, bet gandrīz var teikt, ka vēl ir pat uzlabojies, caur ko tad arī 1930. gada rudenī ievākta ļoti apmierinoša ziemāju labību raža.

Vasarāju labību stāvokļa un ražas raksturojums.
Caractéristique de l'état et de la récolte des céréales d'été.

(Apzīmējumi: 5 = teicams; 4 = labs; 3 = vidējs; 2 = zemāks par vidēju; 1 = slikts).
 (Légende: 5 = excellent; 4 = bon; 2 = moyen; 2 = inférieur au moyen; 1 = mauvais).

Apgabali Provinces	1930. gadā				1929. gadā				1921.—1930. g.			
	Jūniā — Juin	Jūlijā — Juillet	Augustā — Août	Raža — Récolte	Jūniā — Juin	Jūlijā — Juillet	Augustā — Août	Raža — Récolte	Jūniā — Juin	Jūlijā — Juillet	Augustā — Août	Raža — Récolte
Vidzeme	3,46	3,28	3,40	3,55	3,09	3,45	3,68	3,51	2,92	3,10	3,22	2,98
Kurzeme	3,36	2,79	3,10	3,50	2,93	3,52	3,99	3,72	2,75	3,05	3,30	2,98
Zemgale	3,40	2,90	3,16	3,36	3,14	3,50	3,64	3,90	2,97	3,04	3,25	2,85
Latgale	2,59	2,76	3,13	3,24	2,84	3,40	3,44	3,67	2,35	2,88	3,08	2,69
Latvija Lettonie	3,31	3,01	3,26	3,45	3,03	3,48	3,64	3,79	2,75	3,05	3,23	2,86

Vasarāju labību stāvoklis 1930. gadā visos vasaras mēnešos bijis apmierinošs, pie kam samērā labākais tas bijis jūnijā un augusta mēnešos, kurpretim jūlijā tas ir bijis nedaudz sliktāks. Apskatot vasarāju labību

stāvokli atsevišķos valsts apgabalos, redzam, ka 1930. gadā minēto labību stāvoklis samērā labākais visos vasaras mēnešos ir bijis Vidzemes apgabala apriņķos, bet sliktākais Latgale.

Linu stāvoklis un ražas raksturojums.
Caractéristique de l'état et de la récolte du lin

(Apzīmējumi: 5 = teicams; 4 = labs; 3 = vidējs; 2 = zemāks par vidēju; 1 = slikts).
 (Légende: 5 = excellent; 4 = bon; 2 = moyen; 2 = inférieur au moyen; 1 = mauvais).

	1930. gadā			1929. gadā			1921.—1930. g.		
	Jūlijā — Juillet	Augustā — Août	Raža — Récolte	Jūlijā — Juillet	Augustā — Août	Raža — Récolte	Jūlijā — Juillet	Augustā — Août	Raža — Récolte
Vidzeme	3,28	3,41	3,17	3,04	3,36	3,10	2,90	3,05	2,93
Kurzeme	3,07	3,24	3,15	3,06	3,30	3,13	2,94	3,10	2,84
Zemgale	2,95	3,35	3,11	3,07	3,34	3,20	2,87	3,21	2,84
Latgale	2,73	3,16	2,83	2,98	3,07	3,29	2,72	2,99	2,87
Latvija Lettonie	3,08	3,33	3,10	3,04	3,30	3,21	2,88	3,11	2,90

Ari līnu lauku stāvoklis, līdzīgi vasarāju labību stāvoklim, galvenos līnu veģetācijas mēnešos ir 1930. gadā bijis apmierinošs un pie tam labāks nekā iepriekšējā 1929. gada vasarā. Salīdzinot savstarpēji līnu stāvokli atsevišķos 1930. gada vasaras mēnešos, redzam, ka samērā labākais līnu lauku stāvoklis bijis augusta mēnesī. Labākie līnu lauki 1930. gadā bijuši Vidzemes un pa daļai arī Kurzemes apgabalos.

Plāvu stāvokļa raksturojums.
 Caractéristique de l'état des prairies.

(Apzīmējumi: 4 = labs; 3 = vidējs; 2 = slikts).

(Légende: 4 = bon; 3 = moyen; 2 = mauvais).

Sakņaugu stāvokļa un ražas raksturojums
 Etat et rendement des tubercules.

(Apzīmējumi: 5 = teicams; 4 = labs; 3 = vidējs; 2 = zemāks par vidēju; 1 = slikts).

(Légende: 5 = excellent; 4 = bon; 2 = moyen; 2 = inférieur au moyen; 1 = mauvais).

	Stāvoklis jūnijā Etat au mois de juillet			Raža Récolte		
	1930. gadā	1929. gadā	1921.—1930. g.	1930. gadā	1929. gadā	1921.—1930. g.
Vidzeme	2,47	3,81	2,75	2,71	3,78	2,92
Kurzeme	2,18	3,01	2,71	2,93	3,48	2,94
Zemgale	2,09	3,38	2,78	3,02	3,78	2,98
Latgale	2,52	3,89	2,78	2,94	3,83	2,75
Latvija	2,34	3,45	2,75	2,88	3,70	2,92
Lettonie						

Laī gan vispār sakņaugu stāvoklis 1930. gada vasarā ir bijis puslīdz apmierinošs, tomēr tas, salīdzinot ar iepriekšējo 1929. gadu, ir nesalīdzināmi slikts, pie kam sacītais attiecas, bez izņēmuma, uz visiem valsts apgabaliem. Samērā labākais sakņaugu stāvoklis 1930. gada vasarā bijis Latgales un Vidzemes apgabalu apriņķos, kurpretim sliktākais Zemgalē un Kurzemē.

	Jūnijā — au mois de juin			Raža — Récolte		
	1930. gadā	1929. gadā	1921.—1930. g.	1930. gadā	1929. gadā	1921.—1930. g.
Vidzeme	3,02	2,73	2,91	2,74	3,88	3,27
Kurzeme	3,08	3,01	2,90	3,13	3,79	3,24
Zemgale	3,18	2,92	2,94	3,10	3,78	3,18
Latgale	2,50	2,93	2,83	2,71	3,78	3,10
Latvija	2,99	2,88	2,92	2,88	3,81	3,22
Lettonie						

Plāvu stāvoklis, resp. zāles augšanas apstākļi, 1930. gada jūnija mēnesī bijuši labāki nekā gadu iepriekš. Sacītais attiecas uz visiem valsts apgabaliem, izņemot vienīgi Latgales apgabalu, kur 1930. gadā plāvu stāvoklis jūnija mēnesī ir bijis samērā sliktāks nekā gadu iepriekš.

c) Augļu dārzu stāvoklis.

Pateicoties 1929. gadā izvestai vispārējai lauksaimniecības skaitīšanai, mūsu rīcībā ir dati kā par augļu un sakņu dārzu platību, tā arī par augļu koku skaitu dažāda rakstura un lieluma saimniecībās. Vienīgi par augļu koku un krūmu ražu nav vēl pagaidām pietiekoši noteiktu ziņu, kādēļ jāapmierinājas ar tām vispārējām ziņām par paredzamo augļu koku ražu, kuras Valsts statistiskai pārvaldei iesūta lauksaimniecības brīvprātīgie korespondenti. Pēc šīm ziņām paredzama augļu koku raža bijusi šāda:

**Paredzamā augļu koku raža, spriežot pēc to ziedēšanas.
Rendement des arbres fruitiers évalué d'après la floraison.**

Apgabali Provinces	Gadi Années	Ābelēm — Des pommiers			Kірšiem — Des cerisiers		
		Laba Bon	Vidēja Moyen.	Slikta Mauv.	Laba Bon	Vidēja Moyen.	Slikta Mauv.
		% no ziņojumu skaita — % du nombre des rapports					
Vidzeme	1930.	39,40	46,04	13,06	30,71	49,80	19,40
	1929.	0,72	12,30	86,98	0,43	5,88	93,71
	1921.—1930.	36,00	31,01	32,99	31,84	38,72	29,44
Kurzeme	1930.	32,01	52,90	14,10	28,07	54,82	17,11
	1929.	2,07	30,99	66,94	1,78	31,11	67,11
	1921.—1930.	36,98	45,93	17,71	34,27	46,44	19,29
Zemgale	1930.	32,01	55,49	12,50	29,43	55,70	14,87
	1929.	1,04	17,42	80,64	1,62	10,08	87,50
	1921.—1930.	35,11	41,95	22,04	31,97	42,19	25,84
Latgale	1930.	38,66	49,29	11,85	32,00	49,50	18,50
	1929.	4,72	27,36	67,92	1,97	18,33	80,00
	1921.—1930.	33,31	34,57	32,12	32,34	38,67	28,89
Latvija Lettonie	1930.	36,38	50,45	13,17	30,11	52,16	17,73
	1929.	1,00	19,38	78,74	1,15	14,07	84,78
	1921.—1930.	35,00	37,00	27,41	32,37	41,10	26,53

Pievestais pārskats rāda, ka 1930. gadā, spriežot pēc augļu koku ziedēšanas, bijusi paredzama pilnīgi apmierinoša ābolu un ķірšu raža, pie kam nesalīdzināmi labāka nekā iepriekšējā 1929. gadā. Samērā labāka ābolu raža bijusi paredzama 1930. gadā Vidzemes apgabalā, bet ķірšu raža Latgales apgabala apriņķos.

Lielā mērā augļu koku raža ir atkarīga no pavasara salnām augļu koku ziedu laikā, kad nereti salnas nomaitā lielākos vai mazākos apmēros augļu koku ziedus. Pēc korespondentu ziņojumiem pavasara salnas augļu koku ziedus maitājušas šādos apmēros.

Apgabali Provinces	Gadi Années	Val augļu koku ziedēšanas laikā ir bijušas salnas, kuras maitājušas ziedus		Ja salnas bijušas, tad cik lielā mērā ziedi maitāti Dégât causé par le gel aux fleurs							
		Jā Oui	Nē Non	Ābelēm — Des pommiers			Kірšiem — Des cerisiers				
				Nav maitāti Aucun	Maz — Peu	Vidēji Moyen	Pilnīgi nosaluši Complètement gelées	Nav maitāti Aucun	Maz — Peu	Vidēji Moyen	Pilnīgi nosaluši Complètement gelées
		% no ziņojumu skaita — % du nombre des rapports									
Vidzeme	1930.	59,40	40,60	3,02	52,71	40,36	3,31	5,61	45,99	41,68	6,03
	1929.	83,78	16,22	—	43,58	45,97	10,55	—	35,87	38,10	26,03
	1921.—1930.	54,98	45,02	2,23	66,02	26,97	3,88	2,51	57,48	32,09	7,32
Kurzeme	1930.	72,49	27,51	1,63	50,00	45,12	3,05	4,88	37,20	50,00	7,92
	1929.	82,38	17,62	—	35,26	54,21	10,63	—	31,84	48,05	20,11
	1921.—1930.	64,08	35,92	1,49	62,01	34,33	2,12	1,94	51,56	40,02	6,48

Zemgale	1930.	51,84	48,16	5,33	52,07	38,46	4,14	4,17	43,46	49,40	2,98
	1929.	82,45	17,55	—	45,26	41,36	13,30	—	32,76	39,18	28,07
	1921.—1930.	59,43	40,52	2,44	60,87	33,00	3,80	2,33	47,45	40,42	9,80
Latgale	1930.	47,20	52,80	2,97	38,61	53,47	4,95	3,08	38,78	51,02	7,14
	1929.	75,39	24,61	—	43,95	47,77	8,28	—	32,52	34,15	33,33
	1921.—1930.	48,64	51,36	3,24	59,28	31,07	6,41	2,66	56,08	33,31	7,97
Latvija Lettonie	1930.	57,85	42,15	3,52	50,13	42,69	3,68	4,77	42,43	46,52	6,28
	1929.	81,07	18,93	—	42,46	46,70	10,84	—	33,70	39,07	26,27
	1921.—1930.	57,13	42,82	2,08	63,30	31,06	3,58	2,26	53,27	36,64	7,83

Kā redzams no pievestiem skaitļiem, salnas arī 1930. gada pavasarī skārušas augļu koku ziedus, kaut gan daudz mazākos apmēros nekā iepriekšējā 1929. gadā, jo kamēr 1929. gadā par salnu postošo iespaidu uz augļu kokiem iesūtīti 81,97% ziņojumi no simta, tikmēr 1930. gadā tikai 57,86% (caurmērā visā valstī). 1930. gadā samērā visvairāk no salnām cietuši Kurzemes augļu dārzī, bet mazāk tie cietuši Latgales apgabala apri-

kos, pie kam ķiršu koki cietuši samērā mazāk nekā ābeles.

d) Lauksaimniecības darbību un dažādu dabas parādību kalendārs.

Arī ziņas par dažādu lauksaimniecības darbību sākumu un beigām un par dažādām dabas parādībām Valsts statistiskā pārvalde regulārā ievāc caur saviem brīvprātīgiem lauksaimniecības korespondentiem.

Pavasara sākums. — Commencement du printemps.

Gadi — Années	Kad atlaidās pirmie gāju putni Arrivée des			Kad uzdziedēja pirmās pavasara bukles Épanouissement d. premières fleurs de print.	Kad iesākās zem. uzars vasarāin sējai Commencement du labourage p. l. semailles	Kad izplauka lapas Commenc. du bourgeonnement.			Kad sāka ziedēt Commenc. de la floraison				
	Ciruli Alouettes	Strazdi Etourneaux				Ievām d. bourdaines	Bērziem des bouleaux	Liepām des tilleuls	Ievas d. bourdaines	Cerņi des lilas	Ābeles d. pommiers	Ķirši des cerisiers	
Vidzeme:													
1930.	15./III	19./III	13./IV	10./IV	4./V	8./V	14./V	13./V	22./V	20./V	16./V		
1929.	24./III	24./III	3./V	7./V	12./V	14./V	17./V	22./V	29./V	31./V	29./V		
1921.—1930.	19./III	21./III	23./IV	26./IV	10./V	13./V	17./V	21./V	1./VI	28./V	23./V		
Kurzeme:													
1930.	12./III	14./III	8./IV	2./IV	3./V	7./V	13./V	13./V	23./V	20./V	16./V		
1929.	20./III	20./III	30./IV	1./V	13./V	14./V	17./V	25./V	3./VI	4./VI	31./V		
1921.—1930.	12./III	16./III	17./IV	14./IV	9./V	13./V	16./V	21./V	1./VI	27./V	24./V		
Zemgale:													
1930.	12./III	17./III	10./IV	6./IV	30./IV	5./V	12./V	10./V	21./V	18./V	13./V		
1929.	23./III	23./III	30./IV	2./V	11./V	13./V	15./V	20./V	28./V	30./V	27./V		
1921.—1930.	13./III	18./III	20./IV	19./IV	7./V	11./V	15./V	18./V	28./V	24./V	19./V		
Latgale:													
1930.	11./III	18./III	14./IV	9./IV	1./V	6./V	12./V	12./V	21./V	19./V	16./V		
1929.	21./III	22./III	3./V	5./V	11./V	13./V	15./V	20./V	27./V	28./V	27./V		
1921.—1930.	19./III	21./III	24./IV	23./IV	7./V	11./V	14./V	19./V	29./V	24./V	21./V		
Latvija — Lettonie													
1930.	13./III	17./III	12./IV	7./IV	2./V	7./V	13./V	12./V	22./V	19./V	15./V		
1929.	22./III	23./III	2./V	5./V	12./V	13./V	16./V	21./V	29./V	31./V	29./V		
1921.—1930.	16./III	19./III	21./IV	21./IV	8./V	12./V	16./V	20./V	31./V	26./V	22./V		

Pavasara sākumu pie mums parasti izzi-
mē pirmie gāju putni — cīruļu un strazdu ie-
rašanās. 1930. gadā, kā tas redzams no augšā
pievestiem skaitļiem, cīruļi pie mums ieradū-
šies apm. desmit dienas agrāk nekā iepriekšē-
jā 1929. gadā, bet strazdi sešas dienas agrāk.
Turpmākie pavasara vēstneši ir pirmās pava-
sara puķes, kurās 1930. gadā uzdziedējušas
gandrīz trīs nedēļas agrāk nekā iepriekšējā
gadā. Zemes uzaļšana 1930. gadā sākusies
gandrīz veselu mēnesi agrāk nekā 1929. gadā,
1930. gadā apm. desmit dienas agrāk nekā

1929. gadā izplaukušas arī kokiem lapas. Arī
augļu koki 1930. gadā sākuši ziedēt 9—14
dienas agrāk nekā iepriekšējā 1929. gadā.
(Sk. tabuli 181. lap. p.)

Vasarāju labības — auzas un miežus mū-
su lauksaimnieki 1930. gada pavasarī sākuši
sēt 7—12 dienas agrāk nekā iepriekšējā gadā,
pie kam sējas laiks līdzis normālu laiku —
18—20 dienas. Auzu plauja 1930. gadā sāku-
šies caurmērā visā valstī par 11 dienām
agrāk nekā iepriekšējā 1929. gadā. Tas pats
sakāms arī par miežiem.

**Kāda bij zeme vasarāju labību sējas laikā.
Etat du sol au temps des semailles des céréales d'été.**

Apgabali Provinces	Sausa — Sec.			1930.	Slapja — Humide			Vidēja — Moyen		
	1930.	1929.	1921.—1930.		1929.	1921.—1930.	1930.	1929.	1921.—1930.	
	% no ziņojumu skaita				— % du nombre des rapports					
Vidzeme	36,53	10,43	24,42	1,11	8,44	36,19	62,96	81,13	39,30	
Kurzeme	36,21	19,84	23,15	1,72	10,83	31,86	62,07	69,23	44,99	
Zemgale	23,81	21,84	23,14	1,35	5,85	33,83	75,34	72,81	43,83	
Latgale	54,00	30,05	36,51	—	6,10	30,81	46,00	63,85	32,85	
Latvija	36,14	17,78	25,75	1,10	7,90	33,76	62,76	74,32	40,19	
Lettonie										

Nereti labības vegetācija un ražas apmēri
ir atkarīgi no tā, kādā zemē sēkla iesēta, kā-
dēļ šeit piedēdam dažus skaitļus par to, kāda
bijusi zeme vasarāju labību sējas laikā. Kā
redzams no pievestiem skaitļiem, 1930. ga-
dā vasarāju labību sējas laikā zeme bijusi
vidēja mitrums, pie kam drīzāk par sausu
nekā par slapju.

**Kā noritēja vasarāju labību
plauja.
Cours de la coupe des céréales
d'été.**

Apgabali Provinces	Sekmīgi — Propice			Nesekmīgi — Non propice		
	1930.	1929.	1921.—1930.	1930.	1929.	1921.—1930.
	% no ziņojumu skaita			— % du nombre des rapports		
Vidzeme	48,34	96,52	55,45	51,86	3,43	44,53
Kurzeme	59,01	90,87	63,60	40,89	9,13	36,40
Zemgale	53,81	96,75	54,79	46,48	3,26	45,21

Latgale 59,80 97,78 60,29 40,40 2,22 39,71
Latvija 53,21 95,81 57,49 46,79 4,19 42,51
Lettonie

Uz jautājumu, kā noritējusi vasarāju la-
bību novākšana, resp. plauja, no lauksaimnie-
cības korespondentiem saņemtas augšā mi-
nētās atbildes, pēc kurām var redzēt, ka
1930. gadā vasarāju labību novākšana no-
risinājusies puslīdz sekmīgi, tomēr vispār
nesekmīgāk nekā iepriekšējā 1929. gadā.
(Skat. tabuli 182. lap. p.)

Linu sēja 1930. gada pavasarī sākusies
apmēram nedēļu agrāk nekā iepriekšējā 1929.
gadā un turpinājusies nepilnas divas nedē-
ļas. Linu novākšana savukārt sākusies apm.
9—10 dienas agrāk nekā 1929. gadā un tur-
pinājusies vairāk nekā divas nedēļas. Kar-
tupelu stādīšana 1930. gadā uzsākta ap 10.
maiju, t. i. vairāk nekā nedēļu ātrāk kā ie-
priekšējā 1929. gadā. Tāpat 1930. gadā dažas
dienas agrāk sākusies arī kartupelu novāk-
šana, kura 1930. gadā turpinājusies vairā-
kā nekā trīs nedēļas.

Vasarāju labību veģetācija. — Végétation des céréales d'été.

Apgabali Provinces	Gadi — Années	Auzas — Avoine						Mieži — Orge							
		Sāka sēt Com. des semences	Beidza sēt Fin des semences	Sējas laika ilgums (dienas) Durée d. semences (jours)	Sāka plaut Com. du fauchage	Beidza plaut Fin du fauchage	Pļaušanas laika ilgums (dienas) Durée du fauchage (jours)	Sāka sēt Com. des semences	Beidza sēt Fin des semences	Sējas laika ilgums (dienas) Durée d. semences (jours)	Sāka plaut Com. du fauchage	Beidza plaut Fin du fauchage	Pļaušanas laika ilgums (dienas) Durée du fauchage (jours)	Dienus skaitis no sējas sākuma līdz pļaušanas sākumam N. de jours du com. des sement. jusqu'au com. du fauchage	
Vidzeme:	1930.	6./V	26./V	20	20./VIII	11./IX	22	106	17./V	2./VI	16	16./VIII	3./IX	18	91
	1929.	14./V	4./VI	21	1./IX	22./IX	21	110	23./V	9./VI	17	26./VIII	13./IX	18	95
	1921.—1930.	15./V	5./VI	21	2./IX	23./IX	21	110	26./V	10./VI	15	28./VIII	16./IX	19	94
Kurzeme:	1930.	20./IV.	10./V	20	12./VIII	2./IX	21	114	2./V	21./V	19	10./VIII	28./VIII	18	100
	1929.	8./V	25./V	17	29./VIII	19./IX	21	113	15./V	1./VI	17	26./VIII	12./IX	17	102
	1921.—1930.	30./IV	22./V	22	22./VIII	14./IX	23	114	11./V	31./V	20	20./VIII	8./IX	19	101
Zemgale:	1930.	26./IV	18./V	22	16./VIII	8./IX	23	112	11./V	29./V	18	14./VIII	4./IX	21	95
	1929.	9./V	28./V	19	27./VIII	20./IX	24	110	18./V	6./VI	19	25./VIII	15./IX	21	99
	1921.—1930.	7./V	29./V	22	27./VIII	21./IX	25	112	20./V	8./VI	19	26./VIII	18./IX	23	98
Latgale:	1930.	5./V	23./V	18	20./VIII	9./IX	20	107	16./V	4./VI	19	21./VIII	10./IX	20	97
	1929.	15./V	3./VI	19	28./VIII	17./IX	20	105	25./V	12./VI	18	26./VIII	16./IX	21	93
	1921.—1930.	14./V	2./VI	19	31./VIII	20./IX	20	109	26./V	12./VI	17	31./VIII	22./IX	22	97
Latvija:	1930.	30./IV	21./V	21	18./VIII	8./IX	21	110	13./V	30./V	17	15./VIII	3./IX	19	94
	1929.	12./V	1./VI	20	29./VIII	20./IX	22	109	20./V	7./VI	18	26./VIII	14./IX	19	98
	1921.—1930.	10./V	31./V	21	29./VIII	20./IX	22	111	21./V	7./VI	17	26./VIII	16./IX	21	97

	Linu — Lin										Kartupeļi — Pommes de terre									
Vidzeme:	1930.	20./V	1./VI	12	12./VIII	29./VIII	17	84	11./V	28./V	17	18./IX	12./X	24	130					
	1929.	25./V	7./VI	13	23./VIII	7./IX	15	90	19./V	3./VI	15	23./IX	12./X	19	127					
1921.—1930.	27./V	8./VI	12	22./VIII	9./IX	18	87	18./V	3./VI	16	23./IX	16./X	23	128						
Kurzeme:	1930.	11./V	22./V	11	17./VIII	30./VIII	13	98	9./V	22./V	13	18./IX	10./X	22	132					
	1929.	22./V	1./VI	10	25./VIII	13./IX	19	95	18./V	1./VI	14	27./IX	16./X	19	132					
1921.—1930.	19./V	31./V	12	24./VIII	8./IX	15	97	13./V	30./V	17	23./IX	15./X	22	133						
Zemgale:	1930.	20./V	2./VI	13	17./VIII	3./IX	17	89	9./V	28./V	19	19./IX	11./X	22	133					
	1929.	25./V	7./VI	13	26./VIII	12./IX	17	93	17./V	3./VI	17	23./IX	13./X	20	129					
1921.—1930.	28./V	9./VI	12	28./VIII	14./IX	17	92	17./V	4./VI	18	23./IX	16./X	23	129						
Latgale:	1930.	16./V	1./VI	16	15./VIII	4./IX	20	91	10./V	28./V	18	16./IX	10./X	24	129					
	1929.	25./V	10./VI	16	22./VIII	9./IX	18	89	20./V	6./VI	17	20./IX	8./X	18	123					
1921.—1930.	26./V	9./VI	14	24./VIII	13./IX	20	90	19./V	5./VI	17	21./IX	11./X	20	125						
Latvija:	1930.	18./V	30./V	13	15./VIII	31./VIII	16	89	10./V	27./V	17	19./IX	11./X	22	132					
	1929.	25./V	6./VI	12	24./VIII	9./IX	16	91	18./V	3./VI	16	24./IX	12./X	18	129					
1921.—1930.	26./V	7./VI	12	24./VIII	10./IX	17	90	17./V	3./VI	17	23./IX	15./X	22	129						

Sāka sēt
Com. des semaillesBeidza sēt
Fin des semaillesSējas laika ilgums (dienas)
Durée des semailles (jours)Sāka plūkt
Com. de l'arrachementBeidza plūkt
Fin de l'arrachementPlūšanas laika ilgums (dienas)
Durée d. l'arrachement (jours)Dienu skaits no sējas sākuma
līdz plūšanas sākumam
N. de jours du com. des semail.
jusqu'au com. d. l'arrachem.Sāka stādīt
Com. du plantageBeidza stādīt
Fin du plantageStādīšanas laika ilgums (dienas)
Durée du plantage (jours)Sāka novākt
Com. de l'arrachementBeidza novākt
Fin de l'arrachementNovākšanas laika ilgums (dienas)
Durée de l'arrachement (jours)Dienu skaits no stādīšan. sāk.
līdz novākšanas sākumam
N. de jours du com. du plantage
jusqu'au com. d. l'arrachem.

Ziemas rudzu veģetācija. — Végétation du seigle d'hiver.

Angabali Provinces	Gadi — Années	Kad sēja sākās Commenc. des semailles	Kad sēja beidzās Fin des semailles	Cik dienas sēja turpinājās Durée des semailles	Kad rudzi sāka ziedēt Commenc. de la fleurais. du seigle	Kad rudzu plauja sākās Commenc. de la coupe du seigle	Kad rudzu plauja beidzās Fin de la coupe du seigle	Cik dienas plauja turpinājās Durée de la coupe du seigle	Dienu skaits no rudzu sējas sak. līdz plaujas sākumam N. d. jours du com. des sem. jusqu'au com. de la coupe du seigle
Vidzeme	1929./30.	1./IX	21./IX	20	9./VI	27./VII	7./VIII	11	329
	1928./29.	7./IX	30./IX	23	23./VI	14./VIII	18./VIII	4	341
	1920./21.—1929./30.	30./VIII	17./IX	18	17./VI	7./VIII	17./VIII	10	342
Kurzeme	1929./30.	2./IX	21./IX	19	9./VI	27./VII	6./VIII	10	328
	1928./29.	11./IX	29./IX	18	23./VI	13./VIII	20./VIII	7	336
	1920./21.—1929./30.	1./IX	19./IX	18	15./VI	5./VIII	14./VIII	9	338
Zemgale	1929./30.	5./IX	23./IX	18	8./VI	24./VII	6./VIII	13	322
	1928./29.	12./IX	5./X	23	20./VI	10./VIII	17./VIII	7	332
	1920./21.—1929./30.	5./IX	23./IX	18	14./VI	2./VIII	13./VIII	11	331
Latgale	1929./30.	27./VIII	14./IX	18	8./VI	23./VII	4./VIII	12	330
	1928./29.	4./IX	26./IX	22	20./VI	8./VIII	15./VIII	7	338
	1920./21.—1929./30.	28./VIII	15./IX	18	15./VI	1./VIII	12./VIII	11	338
Latvija Lettonie	1929./30.	1./IX	20./IX	19	9./VI	27./VII	6./VIII	10	329
	1928./29.	9./IX	30./IX	21	22./VI	12./VIII	17./VIII	5	337
	1920./21.—1929./30.	31./VIII	19./IX	19	15./VI	5./VIII	15./VIII	10	339

Ziemāju labību veģetācija, kā zināms, sākas rudenī — augusta-septembra mēnešos. 1929./1930. gadā ziemas rudzu sēja sākusies apm. vienu nedēļu agrāk nekā iepriekšējā gadā un turpinājusies nepilnas trīs nedēļas. Ziemas rudzu plauja minētā gadā sākusies (caurmērā visā valstī) jūlija mēneša beigās un turpinājusies apm. desmit dienas.

Kas attiecas uz to, kāds bijis ziemas rudzu sējas laiks, izdevīgs vai neizdevīgs, tad to raksturo šādi lauksaimniecības korespondentu iesūtītie ziņojumi.

No pievestiem skaitļiem redzams, ka 1930. gadā ziemas rudzu sējas laiks bijis samērā neizdevīgāks nekā iepriekšējā 1929. gada rudenī, kas pa lielākai daļai izskaidrojams ar to, ka 1930. gadā ziemas rudzu sēju traucējis lietus, ko liecina arī tas apstāklis, ka zeme 1930. gada rudenī ziemas rudzu sējas laikā bijusi samērā slapja.

Kāds bij ziemas rudzu sējas laiks.
Conditions météorolog. au temps des semailles du seigle.

Angabali Provinces	Izdevīgs — Propice			Neizdevīgs — Non propice		
	1930./31.	1929./30.	1923./24.—1927./28.	1930./31.	1929./30.	1923./24.—1927./28.
% no ziņojumu skaita — % du nombre des rapports						
Vidzeme	26,62	95,68	70,14	73,98	4,17	29,96
Kurzeme	72,62	97,26	55,66	27,48	2,75	44,94
Zemgale	56,33	96,44	69,07	43,67	3,56	30,93
Latgale	38,66	94,24	68,64	61,34	5,76	31,46
Latvija Lettonie	43,47	95,68	66,68	56,63	4,02	33,02

**Kāda bij zeme ziemas rudzu sējas laikā.
Etat du sol au temps des semailles du seigle d'hiver.**

Apgabali Provinces	Sausa — Sec			Vidēja — Moyen			Slauja — Humide		
	1930./31.	1929./30.	1921./22.—1930./31.	1930./31.	1929./30.	1921./22.—1930./31.	1930./31.	1929./30.	1921./22.—1930./31.
	% no ziņojumu skaita — % du nombre des rapports								
Vidzeme	2,27	52,82	24,18	34,79	47,20	45,84	62,04	0,18	30,20
Kurzeme	14,83	39,17	25,13	62,29	60,37	45,59	22,88	0,48	29,28
Zemgale	10,68	55,34	23,50	53,72	44,34	50,80	35,60	0,32	25,70
Latgale	5,69	63,97	27,57	37,01	36,13	45,18	56,40	—	27,25
Latvija	7,00	52,68	24,76	44,68	47,00	46,60	48,42	0,23	28,55
Lettonie									

Kas attiecas uz jautājumu, kā noritējusi ziemas rudzu plauja — sekmīgi vai nesekmīgi, tad par to liecina šādi korespondentu ziņojumi:

**Kā noritēja ziemas labību plauja.
Cours de la coupe des céréales d'hiver.**

Apgabali Provinces	Sekmīgi — Propice			Nesekmīgi — Improv.		
	1929./30.	1928./29.	1920./21.—1929./30.	1929./30.	1928./29.	1920./21.—1929./30.
	% no ziņojumu skaita — % du nombre des rapports					
Vidzeme	36,56	97,53	70,82	63,44	2,47	29,18
Kurzeme	66,94	96,45	75,55	33,06	3,55	24,45
Zemgale	40,85	91,61	67,23	59,15	8,30	32,77
Latgale	62,14	96,07	56,41	77,08	3,41	43,59
Latvija	46,86	95,32	71,35	53,14	4,68	28,65
Lettonie						

Pievēstie skaitļi liecina, ka 1930. gada rudenī ziemāju labību novākšana noritējusi samērā nesekmīgāk nekā iepriekšējā gada rudenī. Samērā sekmīgāk 1930. gada rudenī ziemāju labību plauja noritējusi Kurzemes

un Latgales apgabalos, kurpretim visnesekmīgāk Vidzemē un pa daļai arī Zemgalē.

(Skat. tabeļi 185. lapp.)

Plauju siena un ābolīņa plaujas laiks parasti sākas jūlija mēneša pirmajās dienās, 1930. gadā siena plauja sākusies agrāk kā parasts, un proti, jau jūnija mēneša beigās un turpinājusies ar pārtraukumiem (sakarā ar nelabvēlīgiem laika apstākļiem) gandrīz divus mēnešus. Arī ābolīņa plauja 1930. gadā uzsākta aprn. kādas desmit dienas agrāk nekā parasts, un tā turpinājusies trīs nedēļas.

Uz jautājumu, kāds bijis siena novākšanas laiks, korespondenti devuši šādas atbildes.

**Siena novākšanas laiks bija:
Le temps du rendement du foin a été.**

Apgabali Provinces	Izdevīgs — Favorable			Neizdevīgs — Défavorable		
	1930.	1929.	1922.—1926.	1930.	1929.	1922.—1926.
	% no ziņojumu skaita — % du nombre des rapports					
Vidzeme	10,00	97,47	52,25	89,34	2,53	47,75
Kurzeme	41,86	97,61	61,28	58,14	2,19	38,72
Zemgale	39,00	99,86	54,00	60,31	0,31	46,00
Latgale	22,02	96,50	56,41	77,08	3,41	43,59
Latvija	24,00	97,98	55,68	75,21	2,07	44,62
Lettonie						

Siena un āboliņa plauja. — Fauchage du foin et du trèfle.

Apgabali Provinces	Gadi — Années	Siena — Foin			Āboliņa — Trèfle		
		Plauja sākās Commenc. de la fenaison	Plauja beidzās Fin de la fenaison	Cik dien. plauja turpinājās Durée de la fenaison (jours)	Plauja sākās Commenc. de la fenaison	Plauja beidzās Fin de la fenaison	Cik dien. plauja turpinājās Durée de la fenaison (jours)
Vidzeme	1930.	30./VI	1./IX	63	25./VI	17./VII	22
	1929.	5./VII	23./VII	18	6./VII	9./VIII	34
	1921.—1930.	4./VII	9./VIII	36	4./VII	23./VII	19
Kurzeme	1930.	29./VI	13./VIII	45	24./VI	13./VII	19
	1929.	5./VII	22./VII	17	5./VII	4./VIII	30
	1921.—1930.	1./VII	1./VIII	31	2./VII	20./VII	18
Zemgale	1930.	27./VI	16./VIII	50	22./VI	15./VII	23
	1929.	1./VII	22./VII	21	2./VII	2./VIII	31
	1921.—1930.	30./VI	2./VIII	33	30./VI	21./VII	21
Latgale	1930.	9./VII	6./IX	59	30./VI	20./VII	20
	1929.	6./VII	24./VII	18	10./VII	6./VIII	27
	1921.—1930.	10./VII	9./VIII	30	7./VII	24./VII	17
Latvija Lettonie	1930.	1./VII	23./VIII	53	25./VI	16./VII	21
	1929.	4./VII	23./VII	19	5./VII	6./VIII	32
	1921.—1930.	4./VII	5./VIII	32	3./VII	22./VII	19

Kā redzams, 1930. gadā caurmērā visā valstī trīs ceturtdaļas no korespondentu ziņojumiem vēsta, ka siena novākšanas laiks bijis neizdevīgs, kurpretim iepriekšējā 1929. gadā šādu ziņojumu bijis tikai 2,07%. Samērā izdevīgākie siena ievākšanas apstākļi 1930. gadā bijuši vienīgi Kurzemē un pa daļai arī Zemgalē, kurpretim Vidzemes apgabala apriņķos tie bijuši visneizdevīgākie.

Pērkoņa un krusas negaisi. Pērkoņa un krusas negaisi pieder pie tām dabas parādībām, kuras nereti nodara lauksaimniekiem lielākus vai mazākus zaudējumus, izpostot laukus, nodedzinot mājas un nogalinot pat cilvēkus. Skaitlisku datu par krusas un pērkoņa negaisa nodarītiem zaudējumiem šeit nevaram pievest, kādēļ pagaidām jāapmierinājas ar brīvprātīgo korespondentu vispārējiem ziņojumiem.

Kā redzams no pievestiem korespondentu ziņojumiem, pērkoņa negaisi 1930. gadā nodarījuši samērā lielāku postu nekā iepriekšējā 1929. gadā, jo kamēr 1929. gadā par pērkoņa negaisa postījumiem iesūtīti tikai 27,31% (caurmērā visā valstī) ziņojumu, tikmēr 1930. gadā 34,07%. Visvairāk 1930. gadā pērkoņa

Pērkoņa un krusas negaisi.
Orage et grêle.

Gadi — Années	Vai pērkoņa negaisis nodarījis kādu postu		Vai bijuši krusas kura nodarījuši zaudējumus	
	Si l'orage a causé de ravage	Jā Oui Nē Non	Si la grêle a causé de pertes	Jā Oui Nē Non

% no ziņojumu skaita — % du nombre des rapports

Vidzeme	1930.		1929.		1924.—1928.	
	26,01	73,08	23,08	76,02		
	12,09	87,01	4,40	95,60		
	18,31	81,00	21,01	78,19		
Kurzeme	1930.		1929.		1924.—1928.	
	29,03	70,07	15,03	84,07		
	25,03	74,47	5,20	94,74		
	16,00	83,01	15,41	84,00		
Zemgale	1930.		1929.		1924.—1928.	
	31,03	68,07	30,01	69,00		
	46,22	53,78	10,24	89,00		
	18,00	81,04	23,74	76,00		

Latgale					
1930.	75,00	25,00	39,34	60,00	
1929.	47,36	52,54	33,33	66,67	
1924.—1928.	29,81	70,19	34,81	65,19	

Latvija					
Lettonie					
1930.	34,67	65,33	25,40	74,60	
1929.	27,31	72,69	9,64	90,36	
1924.—1928.	20,70	79,30	23,04	76,00	

negaisi nodarījuši zaudējumus Latgales apgabalā, bet samērā mazāk Vidzemē.

Ari krusas negaisi 1930. gadā nodarījuši lielāku postu nekā iepriekšējā 1929. gadā, pie kam samērā lielāku postu krusas negaisi nodarījuši Latgales un pa daļai arī Zemgales apgabalos.

Mājlopu ganišana.

Mājlopu ganos laišana parasti ir atkarīga no diviem apstākļiem, un proti, no lopbarības krājumiem un laika apstākļiem. Pēc lauksaimniecības brīvprātīgo korespondentu iesūtītiem ziņojumiem, mājlopu ganišana sākusies un beigusies šādos termiņos.

Mājlopu ganišana. — Pacage du bétail de ferme.

Apgabali Provinces	Kad mājlopus pirmo reizi izlaida ganos Commencement du pacage			Kad mājlopus beidza laist ganos Fin du pacage			Cik dienas mājlopus laida ganībās Durée du pacage		
	1930.	1929.	1921.—1930.	1930.	1929.	1921.—1930.	1930.	1929.	1921.—1930.
Vidzeme	11./V	11./V	7./V	31./X	6./XI	30./X	173	179	176
Kurzeme	11./V	11./V	5./V	31./X	6./XI	29./X	173	179	177
Zemgale	11./V	10./V	6./V	1./XI	9./XI	2./XI	174	183	180
Latgale	6./V	9./V	2./V	2./XI	11./XI	1./XI	180	186	183
Latvija	10./V	10./V	5./V	31./X	7./XI	31./X	174	181	174
Lettonie									

Abos pēdējos divos gados (1930. un 1929. g.) mājlopi sākti ganos laist, kā to liecina pievestie skaitļi, vienādā laikā, ap 10. maiju. Mājlopu ganos laišana beigusies 1930. gadā oktobra mēneša beigās, kurpretim iepriekšējā 1929. gadā tā turpinājusies līdz pat novembra mēneša pirmajam dienām. Tādā kārtā mājlopu ganišana 1930. gadā turpinājusies caurmērā visā valstī 174 dienas, bet 1929. gadā 181 dienu.

Bišu saimju darbība.

Activité des ruches d'abeilles.

Bišu saimju darbība.

Reizē ar pirmiem samērā siltākiem pavasara saules stariem sākas bišu saimju darbība un pirmais izlidojums, kādēļ arī bišu saimju pirmo izlidojumu varam uzskatīt kā zināmu pavasara sākuma pazīmi. Pēdējos divos gados bišu saimes, pēc lauksaimniecības korespondentu ziņojumiem, pirmo reizi atstājušas stropus šādos termiņos.

No pievestiem skaitļiem redzams, ka 1930. gadā bites pirmo reizi izlidojušas apm. 18 dienas agrāk nekā iepriekšējā gadā, pie kam samērā visagrāk bites atstājušas stropus 1930. gadā Vidzemes un Zemgales apga-

		Kad bites pirmo reizi izlidoja uz zemes kulu Quand l. abeilles quittèrent p. la première fois les ruches			Kad bites notikta darbības sākums uz zemes kulu Quand l. abeilles furent enfermées			Cik dienas bites darbojās Comb. de jours les abeilles furent en miel		
		1930.	1929.	1921.—1930.	1930.	1929.	1921.—1930.	1930.	1929.	1921.—1930.
Vidzeme	1930.	29./III	12./X	197						
	1929.	17./IV	18./X	184						
	1921.—1930.	11./IV	6./X	178						
Kurzeme	1930.	2./IV	16./X	197						
	1929.	19./IV	22./X	186						
	1921.—1930.	7./IV	12./X	188						
Zemgale	1930.	29./III	18./X	203						
	1929.	15./IV	23./X	191						
	1921.—1930.	8./IV	10./X	185						
Latgale	1930.	10./IV	18./X	191						
	1929.	27./IV	25./X	181						
	1921.—1930.	20./IV	11./X	174						
Latvija	1930.	31./III	15./X	198						
Lettonie	1929.	18./IV	21./X	186						
	1921.—1930.	10./IV	9./X	182						

balos. Uz ziemas gulu bites noliktas 1930. gada oktobra vidū, t. i. par apmēram vienu nedēļu agrāk nekā iepriekšējā 1929. gadā. Tādā kārtā bišu saimes 1930. gadā darbojušās (caurmērā visā valstī) 198 dienas, kurpretim iepriekšējā gadā tikai 186 dienas, pie kam samērā visilgāk bišu saimes 1930. gadā darbojušās Zemgales apgabalā.

Sniega un ledus sega.

Parasti pie mums ziemas lestašanos iezīmē sniega uzkrāšana un zemes sasalšana, kā arī ledus segas parādīšanās uz upju un ezeru ūdeņiem. Pēc lauksaimniecības korespondentu ziņojumiem, sniega un ledus stāvokli raksturo apakšā pievestie pārskati.

Sniega sega. — Couche de neige.

Gadi — Années	Kad uzkrāta pirmais sniegs Quand tomba la première neige	Kad sniegs pilnīgi nokusa Dégelément complet	Dienu skaits no pirmā sniega uzkrāšanās līdz sniega pilnīgai nokūšanai Nombre de jours entre la prem. neige et le dégelément complet
1930./31.	12./XI	—	—
1929./30.	20./XI	17./III	118
1928./29.	8./XI	17./IV	160
1927./28.	4./XI	30./III	147
1926./27.	23./X	17./III	146
1921./22.—1925./26.	1./XI	1./IV	152

No pievestiem skaitļiem redzams, ka pirmais sniegs 1930. gada rudenī ir uzkrāts kādu nedēļu agrāk nekā iepriekšējā 1929. gada rudenī. Vispār pie mums parasti par normālu parādību uzskatāms tas, ja pirmais sniegs parādās novembra mēneša pirmajās dienās. Sniega segas nokūšana pie mums parasti norisinājas laikā no marta mēneša vidus līdz aprīļa mēneša pirmajām dienām. Dienu skaits ar sniega segu pie mums ir diezgan svārstīgs. Tā 1928./1929. gada ziemā sniega sega pastāvējusi 160 dienas, kurpretim nākošā 1929./1930. gada ziemā tikai 118 dienas.

Uz kādas zemes pastāvošais sniegs uzkrāta.

Etat du sol au temps de la tombée de la neige permanente.

Gadi — Années	% no ziņojumu skaita % du nombre des rapports		
	Labi sasalušas Bien gelé	Vidēji sasalušas Midiocrement gelé	Nesasalušas Pas gelé
1930./31.	45,72	50,01	3,27
1929./30.	14,21	74,26	11,53
1928./29.	20,22	57,46	22,32
1927./28.	22,24	16,33	61,33
1926./27.	13,04	74,42	11,04
1921./22.—1925./26.	16,00	27,76	56,24

Ledus sega. — Couche de glace.

Gadi — Années	Kad unes un ezeri aizsala Quand les fleuves et les lacs se couvrirent de glace	Kad sākas ledus iešana Commencement de la débâcle	Dienu skaits no unju aizsaiš. līdz ledus iešanai Nombre de jours entre le gel complet et la débâcle
1930./31.	18./XII	—	—
1929./30.	25./XII	18./III	84
1928./29.	17./XII	14./IV	118
1927./28.	3./XII	3./IV	122
1926./27.	16./XII	16./III	91
1921./22.—1925./26.	6./XII	3./IV	118

Kāds bij unju uzplūdums ledus iešanas laikā
Les crues des eaux pendant la débâcle

% no ziņojumu skaita
% du nombre des rapports

Liels Grandes	Vidējs Moyennes	Mazs Petites	Nemaz neuzplūda Nulles
—	—	—	—
0,10	8,42	56,75	35,03
5,03	33,98	47,69	12,41
20,01	54,68	24,71	—
0,12	17,83	82,05	—
29,41	23,43	38,84	8,89

Ziemāju labību veģetācijā nereti liela nozīme ir tam apstāklim, uz kādas zemes pastāvošais sniegs ir uzkrītis, uz sasalušas vai arī nesasalušas. 1930. gada rudenī, kā tas no pievestiem skaitļiem redzams, sniegs uzkrītis vai nu uz vidēji sasalušas zemes, vai arī uz labi sasalušas zemes.

Kas attiecas uz ledus segu, tad 1930. gada ziemā ledus sega pie mums parādījies decembra mēneša vidū, kurpretim iepriekšējā gadā — tikai ap ziemas svētkiem. 1930. gada pavasarī upes un ezeri no ledus segas atsvabinājušies marta mēneša vidū. 1929./1930. gada ziemā ledus sega upes un ezerus klājusī caurmērā 84 dienas.

Lauksaimniecības korespondenti iesūtījuši ziņojumus arī par upju uzplūdumu ledus tīšanas laikā. Spriežot pēc šiem ziņojumiem.

1930. gadā upes vai nu nemaz nav uzplūdušas vai arī ja ir uzplūdušas, tad šis uzplūdums bijis samērā mazs.

e) Meteoroloģiskās ziņas.

Kā jau to agrāk redzējām, pie laukuagu stāvokļa apskatīšanas, meteoroloģiskiem, resp. klimatiskiem apstākļiem, piekrit liela nozīme laukuagu veģetācijā un vispār lauksaimniecībā, kādēļ šo apstākļu pētīšanai piegriežama visnopietnākā ievēriba. Pie mums meteoroloģisko apstākļu pētīšanu izdara galvenā kārtā Zemkopības ministrijas meteoroloģiskais birojs un Universitātes meteoroloģiskā stacija. Šeit ievietotās meteoroloģiskās ziņas savācis zemkopības ministrijas meteoroloģiskais birojs.

Gaisa vidējā caurmēra temperatūra Latvijā 1922.—1930. g. Température atmosphérique moyenne en Lettonie de 1922 à 1930.

M ē n e š i — M o i s

	Janvāris Janvier	Februāris Février	Marts Mars	Aprīlis Avril	Maijs Mai	Jūnijs Jun	Jūlijs Juillet	Augusts Août	Septembris Septembre	Oktobris Octobre	Novembris Novembre	Decembris Décembre	Vid. gada temper. Tem. moyen. an.
Rīga													
1930.	0,1	-3,7	1,0	7,4	12,1	16,1	17,3	16,5	10,6	8,1	3,0	-3,8	7,1
1929.	-7,7	-13,8	-2,5	0,4	12,7	13,1	16,5	16,5	12,0	9,0	3,8	1,5	5,1
1928.	-2,9	-3,8	-2,3	4,6	10,4	11,3	15,0	14,8	11,8	7,1	5,5	-3,8	5,7
1922.—1926.	-4,7	-4,7	-1,6	4,1	11,9	14,1	17,9	15,7	12,1	6,2	2,3	-2,8	5,9
Priekulji													
1930.	-0,8	-5,4	-0,4	6,8	12,6	15,6	16,8	15,0	9,1	7,2	2,2	-5,3	6,2
1929.	-8,9	-15,5	-3,6	-0,6	13,3	12,7	16,1	16,0	11,3	8,0	3,0	0,7	4,4
1928.	-4,3	-5,1	-3,4	4,0	10,5	10,5	14,4	14,3	11,0	5,9	4,8	-4,8	4,8
1922.—1930.	-5,8	-5,7	-2,8	3,3	11,5	14,0	17,3	15,0	11,5	5,0	1,3	-3,9	5,1
Jaungulbene													
1930.	-1,4	-6,3	-0,4	6,7	12,4	15,7	16,8	15,9	8,8	6,8	1,7	-6,8	5,8
1929.	-10,3	-16,4	-3,9	-0,7	13,1	13,2	16,2	16,0	10,5	7,4	2,5	0,0	3,8
1928.	-5,2	-5,9	-4,8	3,4	10,9	10,8	14,9	14,4	10,7	5,2	4,3	-5,4	4,4
1926.—1930.	-7,1	-8,3	-2,2	3,1	11,2	14,0	17,1	15,6	10,4	5,3	1,8	-5,5	4,0
Lauteres-Viesienas „Gureļi“													
1930.	-1,0	-6,5	-1,2	6,2	11,8	14,7	15,8	15,0	8,5	6,1	1,1	-6,8	5,2
1929.	-10,2	-16,4	-4,3	-1,7	12,4	12,0	15,5	15,2	10,1	7,1	1,9	-0,8	3,4
1928.	-5,3	-6,2	-4,9	2,7	10,7	9,9	14,0	13,4	10,1	4,6	3,6	-5,9	3,9
1926.—1930.	-7,1	-8,6	-2,9	2,5	10,6	13,9	16,4	14,7	9,9	4,8	1,3	-5,8	4,1

Liepāja

1930.	1,9	-1,7	1,0	8,4	11,3	15,5	17,2	17,5	12,2	9,6	4,8	-1,4	8,1
1929.	-5,5	-11,0	-1,4	0,7	10,7	11,3	15,4	17,0	14,1	10,3	5,6	3,2	5,8
1928.	-1,0	-2,2	-0,4	4,0	8,4	9,1	13,6	14,6	12,5	8,1	6,6	-1,0	5,9
1922.—1926.	-2,5	-3,4	-0,1	4,1	10,0	13,2	17,2	16,5	13,5	7,9	3,9	-0,3	6,7

Kuldīga (Kurmales Pelči)

1930.	0,7	-3,0	0,8	7,3	11,9	15,0 (17,0)	16,4	10,0	8,1	3,0	-2,7	7,1	
1929.	-7,0	-13,7	-1,8	0,2	12,0	12,2	15,1	15,8	12,1	8,8	4,0	1,9	4,9
1928.	-2,2	-2,7	-1,0	4,4	9,5	10,4	14,3	14,2	11,2	7,0	5,3	-3,3	5,0
1922.—1926.	-4,0	-4,2	-0,7	4,0	11,2	13,9	17,8	15,4	12,1	6,1	2,5	-1,8	6,1

Ventspils

1930.	1,8	-2,2	1,2	6,9	10,8	14,9	17,2	16,5	11,1	8,9	4,3	-1,4	7,5
1929.	-5,1	-11,8	-1,8	0,0	9,5	10,8	14,5	15,9	12,7	9,5	5,1	2,8	5,2
1928.	-1,4	-2,0	-0,5	4,0	8,1	9,4	13,7	14,6	12,5	7,9	6,0	-0,9	5,9
1923.—1927.	-2,8	-3,0	-0,2	3,5	8,8	13,9	17,9	16,6	12,9	7,9	3,4	-1,3	6,4

Jaunpētermuiža

1930.	-0,2	-3,9	0,7	7,4	11,8	16,3	17,0	16,1	10,0	7,7	2,5	-4,0	6,8
1929.	-8,6	-15,2	-2,6	0,4	13,2	12,8	16,2	16,2	10,9	8,7	3,5	1,4	4,8
1928.	-3,1	-4,2	-2,8	4,5	10,2	11,2	15,3	14,2	11,0	6,8	5,4	-4,4	5,3
1925.—1929.	-4,7	-5,3	-1,1	4,1	11,4	13,8	17,8	15,8	11,1	6,1	2,2	-3,5	5,8

Daugavpils

1930.	-1,3	-5,2	0,5	9,3	12,6	15,7	18,2	17,7	11,1	7,8	2,1	-6,8	6,9
1929.	-10,4	-16,5	-3,4	0,8	15,9	15,1	18,6	18,8	12,4	9,1	2,9	-0,1	5,3
1928.	-5,1	-6,2	-5,3	3,8	11,6	11,2	15,8	14,3	11,1	5,4	4,4	-5,9	4,8
1926.—1930.	-6,5	-7,8	-1,8	4,9	12,9	15,3	19,1	17,1	12,0	6,8	2,6	-5,3	5,7

Malnava

1930.	-1,4	-6,4	0,2	8,4	14,4	17,2	18,0	17,3	10,1	6,8	1,7	-7,3	6,6
1929.	-10,7	-16,8	-4,1	-0,1	15,4	15,0	18,2	18,0	11,5	8,2	2,8	-0,2	4,8
1928.	-5,0	-7,0	-5,8	3,3	10,9	10,6	14,9	14,3	10,6	4,8	3,8	-6,1	4,9
1922.—1928.	-7,9	-8,3	-3,2	2,7	10,7	13,7	17,9	15,8	11,8	5,5	0,9	-5,7	4,5

Stende

1930.	0,6	-3,7	0,4	6,7	11,5	15,7	16,3	15,7	9,4	7,8	2,7	-2,8	6,7
1929.	-7,0	-13,8	-2,3	-0,2	12,3	12,2	15,3	15,3	11,8	8,3	3,9	1,7	4,8
1928.	-2,5	-3,5	-2,2	4,1	9,1	9,8	14,4	13,7	10,8	6,8	5,2	-3,0	5,2

Rūjiena

1930.	-0,5	-5,5	-0,6	6,6	12,4	15,4	16,0	15,8	8,9	6,8	2,1	-4,7	6,1
1929.	-8,7	-15,6	-3,7	-0,5	12,7	12,8	15,9	15,6	10,9	7,5	2,9	1,2	4,3
1928.	-5,1	-5,1	-3,6	3,5	10,5	10,8	14,3	14,6	10,7	5,9	4,2	-3,7	4,7

Vidsmuiža

1930.	-1,3	-6,1	-0,4	7,2	12,9	15,3	16,7	16,3	9,3	6,8	1,8	-6,5	6,0
1929.	-10,4	-17,1	-4,6	-0,8	13,5	13,3	16,3	16,5	10,9	8,2	2,8	-0,3	4,0
1928.	(-4,8)	(-5,9)	-5,4	3,4 (11,6)	11,0	15,2	14,3	10,9	5,8	4,7	-5,5	4,8	

Ziedoņi

1930.	(-0,2)	-3,3	0,7	(8,0)	12,4	16,9	17,5	16,8	10,4	8,1	2,9	-4,0	7,1
1929.	-8,9	-15,5	-2,7	0,7	13,8	13,5	16,5	16,5	11,9	9,0	3,4	1,3	5,0
1928.	-2,9	-3,9	-2,0	4,9	11,4	11,5	15,9	14,7	11,6	6,9	5,7	-4,0	5,8

No pievestā pārskata redzams, ka gaisa temperatūra 1930. gadā bijusi Vidzemes apgabala vidienā (Lauteres-Viesiena), bet augstākā Liepājā un Ventspilī, Rīgā maksimālā un minimālā gaisa temperatūra novērota šādos mēnešos un dienās.

Rīgā			
1922. gadā	maksimālā	temperatūra	novērota 7. jūlijā + 30,0°
1922. "	minimālā	" "	9. februārī — 23,0°
1923. "	maksimālā	" "	13. jūlijā + 30,3°
1923. "	minimālā	" "	21. februārī — 18,2°
1924. "	maksimālā	" "	20. jūnijā + 28,6°
1924. "	minimālā	" "	7. janvārī — 23,5°
1925. "	maksimālā	" "	27. jūlijā + 31,1°
1925. "	minimālā	" "	21. decembrī — 17,0°
1926. "	maksimālā	" "	6. jūnijā + 29,0°
1926. "	minimālā	" "	11. janvārī — 26,0°
1927. "	maksimālā	" "	2. jūnijā + 33,0°
1927. "	minimālā	" "	18. decembrī — 20,7°
1928. "	maksimālā	" "	14. jūlijā + 27,0°
1928. "	minimālā	" "	18. decembrī — 19,5°
1929. "	maksimālā	" "	21. jūnijā + 27,3°
1929. "	minimālā	" "	10. februārī — 28,3°
1930. "	maksimālā	" "	25. jūnijā + 28,2°
1930. "	minimālā	" "	28. decembrī — 20,0°

Kas attiecas uz nokrišņu daudzumu 1930. gadā, tad to raksturo sekošais pārskats.

Caurmēra gada nokrišņi 1927. 1930. g. m/m.

Moyenne annuelle des précipitations atmosphériques de 1927 à 1930.

Stacijas — Stations	1930.	1929.	1928.	1927.	Stacijas — Stations	1930.	1929.	1928.	1927.
Rīgas apriņķis					Priekulu maš.				
Rīga	767,0	551,0	830,1	573,0	izm. stacija	898,7	535,7	995,0	720,0
Aldari	967,0	659,3	1014,7	731,3	Ranka	893,3	528,5	881,3	—
Bulduri	769,0	515,3	761,5	615,0	Caurm. apriņķī	951,0	613,4	1041,8	810,8
Koknese	888,0	644,8	882,7	792,2	Moyenne p. distr.				
Krapes Padegās	864,0	441,0	868,4	663,3	Valmieras apr.				
Lēdurgas Kuguļi	960,0	663,8	1017,7	787,0	Aināzi (739,0)	579,1	751,0	773,1	
Mālpils	954,0	688,4	1089,0	890,7	Alojas Elbreti	1004,0	715,2	925,0	896,5
Ogre	801,2	674,5	1039,0	748,1	Duntes muiža	887,4	(617,6)	842,5	702,5
Rāmava	—	(499,0)	—	512,0	Katvare	1123,3	754,4	1082,9	982,8
Vec-Bebri	866,8	653,7	874,0	—	Koku muiža (957,0)	528,3	984,5	855,0	
Caurm. apriņķī	871,3	599,1	930,0	701,7	Rūjienes Jāņu m.	909,1	773,7	847,3	899,3
Moyenne p. distr.					Caurm. apriņķī	936,7	661,4	905,0	851,7
					Moyenne p. distr.				
Cēsu apr.					Valkas apr.				
Ieriķi	1005,0	657,5	1202,0	870,8	Valka	884,4	—	—	—
J.-Raunas Prikuļi	957,0	591,0	977,4	750,4	Alsviķu Ķemeri	1000,0	628,1	(927,2)	830,0
Kosa	1003,2	753,2	1152,6	900,4					

Stacijas — Stations	1930.	1929.	1928.	1927.	Stacijas — Stations	1930.	1929.	1928.	1927.
Jaunlaicene . . .	834,3	563,5	823,0	790,6	Mērsrags . . .	686,1	529,0	735,6	630,3
Jērcēnu Dadzīts	766,1	485,3	796,0	692,8	Stendes skola	804,8	606,0	858,2	829,6
Smiltene . . .	955,7	529,6	876,7	732,5	Stendes selekci-				
Vārnas miests					jas stacija . .	764,0	584,5	780,1	—
(Eveles pag.)	864,5	568,3	917,5	823,5	Caurm. apriņķī .	776,1	609,4	809,0	761,8
Ca. rm. apriņķī	884,3	555,1	868,1	774,0	Moyenne p. distr.				
Moyenne p. distr.					Tukuma apr.				
Madonas apr.					Bikstu muiža . .	542,7	494,6	639,2	571,9
Jaungulbene . .	761,0	538,3	810,1	728,4	Dzirciema				
Stāmer. Lubānieši	860,7	495,3	811,1	708,3	Dirmas	801,9	530,7	855,9	712,8
Lautere	—	671,9	977,7	815,7	Praviņu K.-Sausi	782,6	619,0	851,1	638,6
Laut.-Vies.					Pūre	762,5	565,7	824,1	657,6
„Gureli” . . .	1014,7	706,5	1032,8	790,6	Remtes Zilēni .	720,9	660,7	828,1	694,2
Meirāni	594,2	—	—	—	Caurm. apriņķī .	722,1	574,1	799,7	655,0
Vējavas „Ceļmi”	933,0	534,4	—	722,2	Moyenne p. distr.				
Saikavas Plēša .	841,1	598,6	730,9	—	Jelgavas apr.				
Caurm. apriņķī	834,1	590,8	872,5	753,0	Jelgavas lauks.				
Moyenne p. distr.					skola	624,1	545,0	767,1	608,2
Liepājas apr.					Jelgavas ūd. cel.				
Liepāja	679,3	593,8	779,5	721,5	post.	675,0	563,8	802,1	668,6
Paurupe	735,3	606,1	877,0	931,3	Jaunpētermuiža	669,0	500,9	734,3	351,1
Vainode	726,5	731,3	830,9	939,8	Ozoln. Jecēnu				
Caurm. apriņķī	713,7	643,7	829,1	864,2	Galiņi	646,8	473,1	690,8	555,3
Moyenne p. distr.					Zaļenieku				
Aizputes apr.					Jūrnieki	508,8	470,8	650,4	486,5
Aišvanga	878,9	685,6	774,4	—	Vecauce	501,7	592,0	(718,4)	610,9
Cīrava	767,6	658,3	810,4	843,8	Caurm. apriņķī .	604,4	524,4	727,1	546,3
Valtaiķi	900,7	819,4	933,1	980,2	Moyenne p. distr.				
Caurm. apriņķī	849,1	721,1	839,3	912,0	Bauskas apr.				
Moyenne p. distr.					Ziedoņa dārzko-				
Kuldīgas apr.					pības skola . .	577,0	491,4	(734,3)	—
Kabiles J.-Iskāņi	762,7	605,8	714,9	739,1	Ceraukstes				
Kurmales Pelči .	836,4	712,1	865,2	879,9	Podžumi	631,3	561,1	825,3	580,8
Pampalī	524,2	579,6	(625,9)	741,1	Klāva muiža . .	724,3	546,5	(857,2)	531,6
Caurm. apriņķī	707,8	632,5	735,3	786,8	Maz-Mežotne . .	684,9	553,0	827,5	592,7
Moyenne p. distr.					Bārbeles				
Ventspils apr.					Spriņģi	726,1	577,8	834,1	631,2
Ventspils	842,8	738,8	801,0	751,4	Caurm. apriņķī .	668,7	545,9	815,7	584,1
Dundaga	853,5	733,8	882,8	946,1	Moyenne p. distr.				
Kolkasrags . . .	729,8	604,0	740,4	837,0	Jēkabpils apr.				
Miķelbāka . . .	881,2	696,9	821,7	661,5	Krustpils	(655,9)	546,4	920,3	718,8
Piltene	768,7	588,1	708,0	663,6	Biržu Leimaņi .	788,1	555,3	—	592,3
Sarkanmuiža . .	817,8	722,3	717,9	761,5	Nereta	729,1	540,8	—	554,7
Užava	739,2	—	668,9	668,0	Saukas				
Caurm. apriņķī	804,7	680,7	762,3	755,6	L.-Kūleņi	848,5	637,7	929,9	721,4
Moyenne p. distr.					Sērenes Keikani	819,0	561,0	890,0	679,6
Talsu apr.					Caurm. apriņķī .	768,1	568,3	913,6	653,4
Ezermuiža	816,3	701,1	826,2	770,6	Moyenne p. distr.				
Lubezeres Bilavi	808,0	626,4	844,0	816,3	Hūkstes apr.				
					Subate	821,0	596,1	(803,4)	673,0
					Silenes Pupišķi .	—	(458,3)	719,7	667,3

Stacijas — Stations	1930.	1929.	1928.	1927.	Stacijas — Stations	1930.	1929.	1928.	1927.
Dunava	758,0	613,7	851,0	733,2	Bērzpiis Osas	764,3	435,7	—	—
Pilskalnes					Kacēnu Batvina	701,3	551,0	705,4	752,1
Vilcāni	766,0	528,0	712,0	580,0	Caurm. apriņķi	730,1	502,4	765,0	726,7
Caurm. apriņķi	781,7	549,3	771,0	663,0	Moyenne p. distr.				
Moyenne p. distr.					Vidzemē	891,0	604,0	924,1	778,2
Daugavpils apr.					Kurzemē	777,4	656,1	790,3	816,1
Preiļi	828,3	611,4	829,1	—	Zemgalē	698,0	551,4	794,3	620,0
Daugavpils	701,3	614,3	724,8	688,0	Latgalē	727,4	517,3	767,0	697,3
Dagda	—	(445,2)	759,4	—	Caurmērā				
Krāslava	751,7	538,1	—	—	Latvijā	709,1	587,1	834,0	728,0
Caurm. apriņķi	760,4	552,3	771,1	688,0	Moyenne p. la				
Moyenne p. distr.					Lettonie				
Rēzeknes apr.									
Rēzekne	608,4	475,7	699,7	—	No pievestiem skaitļiem redzams, ka 1930. gads ar nokrišņiem bijis bagātāks nekā iepriekšējais 1929. gads. Samērā visvairāk nokrišņu bijis Vidzemes apgabalā, kas it sevišķi sakāms par Cēsu un Valmieras apriņķiem. Samērā vismazāk savukārt nokrišņu 1930. gadā ir bijis Zemgales apgabala apriņķos (vismazāk Jelgavas un Bauskas apriņķos).				
Rudzētu Eglaine	1055,0	499,3	906,4	632,7					
Varakļāni	749,0	566,3	908,3	848,4					
Vidsmuiža	585,7	463,0	584,0	556,7					
Caurm. apriņķi	750,0	501,3	774,7	679,3					
Moyenne p. distr.									
Ludzas apr.									
Malnava	612,0	478,0	770,0	657,4					
Vec-Slabada	639,0	556,0	728,0	668,0					
Caurm. apriņķi	626,2	517,3	749,3	695,2					
Moyenne p. distr.									
Jaunlatgale apr.									
Kuprovas									
Tirdzen.	767,4	574,8	780,0	—					
Baltīnovas									
Stīglava	719,7	492,0	780,0	748,0					
Bērzpils Berži	697,7	457,8	794,0	679,2					

f) Augu slimības.

Nereti dažādas augu slimības nodara lauksaimniekiem diezgan ievērojamus zaudējumus, samazinot ražas apmērus, vai arī to pavisam iznīcinot. Pēc Valsts statistiskās pārvaldes lauksaimniecības korespondentu vispārēja rakstura ziņojumiem, dažādas augu slimības bijušas novērojamas šādos valsts apgabalos un apriņķos.

Augu slimības. — Maladies des fruits des champs.

Apriņķi un apgabali Districts et provinces	Vai mieži cieta no mušības, kuras kāpurī izēd lapas iekšējo saturu				Vai labība cieta no rūsas				Vai labība cieta no melnplaukām				Vai burkāni iznīka no lapu krokošanas			
	Est-ce que l'orge a souffert de la mouche				Est-ce que les céréales ont souffert de la rouille				Est-ce que les céréales ont souffert du charbon				Est-ce que les carottes ont souffert de la maladies des feuilles			
	Jā — Oui		NĒ — Non		Jā — Oui		NĒ — Non		Jā — Oui		NĒ — Non		Jā — Oui		NĒ — Non	
	1930.	1923—1928.	1930.	1923—1928.	1930.	1923—1928.	1930.	1923—1928.	1930.	1923—1928.	1930.	1923—1928.	1930.	1923—1928.	1930.	1923—1928.
	% no ziņojumu skaita — % du nombre des rapports															
Rīgas	29	33	71	67	36	54	64	46	52	44	48	56	89	46	11	54
Cēsu	18	26	82	74	21	49	79	51	42	56	58	44	100	40	—	60
Valmieras	17	33	83	67	23	50	77	50	42	46	58	54	98	32	2	68
Valkas	18	31	82	69	29	51	71	49	54	57	46	43	97	39	3	61
Madonas	36	27	64	73	46	56	54	44	43	54	57	46	99	43	1	57
Vidzeme	23	31	77	69	31	52	69	48	46	51	54	49	96	39	4	61

Liepājas . . .	18	29	82	71	14	40	86	60	55	52	45	48	34	7	66	93
Aizputes . . .	50	28	50	72	19	35	81	65	71	59	29	41	80	6	20	94
Kuldīgas . . .	15	31	85	69	24	38	76	62	64	50	36	50	89	26	11	74
Ventspils . . .	100	24	—	76	19	14	81	86	73	55	27	45	90	14	10	86
Talsu . . .	16	19	84	81	9	27	91	73	48	55	52	45	87	48	13	52
Kurzeme . . .	24	27	76	73	17	33	83	67	62	53	38	47	70	18	30	82
Tukuma . . .	14	24	86	76	26	45	74	55	49	54	51	46	38	43	62	57
Jelgavas . . .	16	24	84	76	19	53	81	47	79	66	21	34	51	34	49	66
Bauskas . . .	20	30	80	70	30	57	70	43	44	53	56	47	64	36	36	64
Jēkabpils . . .	67	40	33	60	49	54	51	46	56	60	44	40	92	37	8	63
Ilūkstes . . .	42	70	58	70	59	46	41	54	57	52	43	48	54	15	46	85
Zemgale . . .	29	29	71	71	34	51	66	49	59	58	41	42	58	34	42	66
Daugavpils . . .	28	31	72	69	29	30	71	70	45	47	55	53	41	23	59	77
Rēzeknes . . .	29	33	71	67	25	29	75	71	53	51	47	49	36	14	64	86
Ludzas . . .	31	25	69	75	38	26	62	74	44	33	56	67	8	8	92	92
Jaunlatgales . . .	36	38	64	62	42	37	58	63	71	54	29	46	51	13	49	87
Latgale . . .	30	32	70	68	32	31	68	69	52	47	48	53	37	16	63	84
Latvija . . .	26	30	74	70	29	45	71	55	53	53	47	47	74	31	26	69
Lettonie																

No augu slimībām, kuras samērā biežāk pievestiem skaitļiem redzams, labības 1930. gada cietušās no kāpurēm, kuri izēd lapu atsevišķi mināmi labību rūsa, n. ānplaukas un iekšējo saturu, kā arī no rūsas. Tāpat samērā plašos apmēros 1930. gadā bijusi novērojama burkānu lapu krokošanās.

Kāda daļa laukaugu cietusi no augu slimībām.
Quelle partie des fruits des champs à souffert.

	No rūsas De la rouille		No melnplauk. Du charbon		No mušīnas, kuras kāpuri izēd lapu saturu De la mouche		No burkānu lapu krokošanas De la maladie des feuilles	
	1930.	1924.—1928.	1930.	1924.—1928.	1930.	1924.—1928.	1930.	1924.—1928.
P r o c e n t o s — %								
Vidzeme . . .	20	34	9	12	24	23	85	28
Kurzeme . . .	12	25	11	11	22	20	59	40
Zemgale . . .	17	31	10	11	20	21	56	35
Latgale . . .	14	20	10	12	13	17	43	21
Latvija . . .	17	31	10	11	20	21	72	34
Lettonie								

g) Mājlopu slimības.

Ziņas par mājlopu saslimšanu ar lipīgām slimībām vāc un kopo zemkopības ministrijas veterinārā valde. Pēc šām ziņām ar lipīgām slimībām saslimušo mājlopu skaits bijis šāds:

Ar lipīgām slimībām saslimušo mājlopu skaits.
 Nombre du bétail de ferme tombé malade de maladies contagieuses.

	Gadi Années	Saslimuši Tombé malad.	Izveselojušies Rétabli	Nobeigušies Crévé	Iznicināti Anéanti
Vidzemē:	1930.	2 794	2 274	199	290
	1929.	1 448	1 032	167	241
	1928.	1 319	771	191	355
	1923.—1927.	1 614	1 003	329	348
Kurzemē:	1930.	1 991	1 664	202	120
	1929.	766	571	121	83
	1928.	656	404	142	100
	1923.—1927.	1 187	769	292	143
Zemgalē:	1930.	1 576	1 271	170	126
	1929.	940	698	128	124
	1928.	823	526	155	131
	1923.—1927.	1 294	853	275	167
Latgalē:	1930.	807	626	105	74
	1929.	397	301	62	40
	1928.	360	220	73	66
	1923.—1927.	632	394	171	67
Latvijā: Lettonie	1930.	7 168	5 835	676	610
	1929.	3 551	2 602	478	488
	1928.	3 158	1 921	561	652
	1923.—1927.	4 727	3 019	1 067	725

Ar kādām lipīgām slimībām mājlopi slimoiuši (skaits).
 Maladies contagieuses du bétail de ferme.

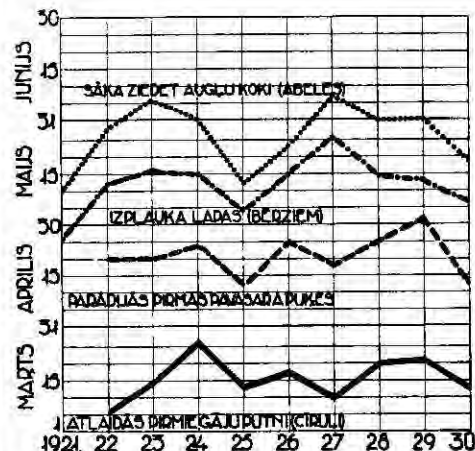
	1930.	1929.	1928.	1927.		1930.	1929.	1928.	1927.
Kašķis (Scabies)	91	87	83	67	Launais galvas karsonis (Coryza gangraenosa bovum)	447	395	411	353
Trakuma sērga (Lyssa)	131	85	179	403	Lipīgā pārmešanās (Abortus enzooticus)	139	74	43	32
Launie ienāši (Malleus)	—	7	14	10	Lipīgais maksta katars (Vaginitis infectiosa)	11	30	11	20
Influenca (Catarrhalis equorum)	38	20	8	28	Asins mīšana (Pyroplasmosis)	233	276	293	216
Liesas sērga (Anthrax)	1	—	—	28					
Kumelu ienāši (Adenitis equorum)	589	183	351	496					
Dilonis (Tuberculosis)	21	20	105	10					

	1930.	1929.	1928.	1927.
Sastinguma krampis (Tetanus)	22	20	27	26
Cūku roze (Erysipelrē suum)	5143	2197	1506	1890
Cūku sērga (Septicaemia haemorrhagica suum)	—	—	—	32
Lipīgā sivēņu aknu kaite (Hepatitis enzootica porcelorum)	176	68	65	91
Barības rīkles gļotādu iekaisums (Angina et parotitis)	61	45	11	4
Staru sēnišu granuloma (Aktinomycosis)	—	3	3	3
Plankuma drudzis (Morbus maculosus)	16	9	16	18
Lipīgais nagu kroniņu iekaisums (Panaritium)	3	8	8	23
Galvas un mugurkaula smadzeņu iekaisums (Meningitis cerebrospinalis)	2	8	4	10
Aitu blakšu kaite (Distomatosis)	—	—	—	—
Lipīgā caureja (Dysenteria)	7	10	5	6
Mutes un nagu sērga (Aphthae epizooticae)	19	—	—	299
Lipīgā mazasinība (Anaemia perniciosa)	—	5	6	4
Citas slimības — Autres maladies	18*)	1	9	86
Kopā — Total	7168	3551	3158	4155

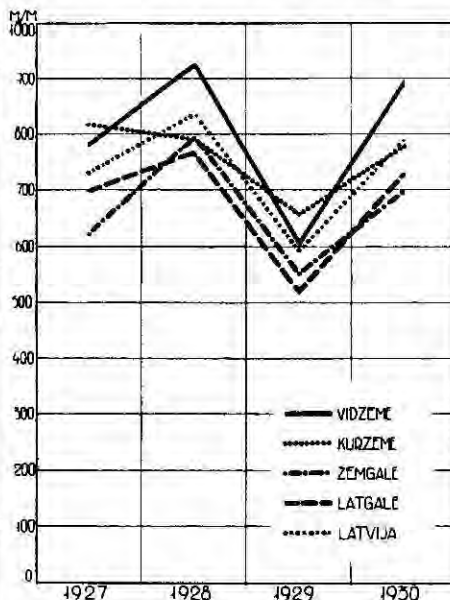
Pievēstie skaitli liecina, ka ar lipīgām slimībām saslimušo mājlopu skaits 1930. gadā ir divreiz lielāks nekā iepriekšējā 1929. gadā. Samērā visvairāk saslimšanas gadījumu bijis ar cūku rozi, kurpretim ar pārējām lipīgām slimībām saslimšanas gadījumi bijuši samērā retāki.

*) Šinīs skaitļos ieskaitīti daži saslimšanas gadījumi ar cholera gallinarum.

*) Y compris quelques cas de cholera gallinarum.

Pavasara sākums.
Commencement du printemps.

Nokrišņu daudzums.
Quantité des précipitations atmosphériques.

1. Zemes īpašumu skaits 1929. gadā

(pēc kategorijām)

Nombre des propriétés foncières en 1929 (par catégories).

Apriņķi un apgabali Districts et provinces	Vecsaimniecības pirk- šani (arī mant. vai dav. ceļa iegūti īpašumi) Expl. agr. achetées (in- heritées ou reçues en cadeau)	Vecsaimniecības bij- liggadīgas rentes mājas Expl. agr. anc.	Jaunsaimniecības Expl. agr. nouv. fond.	Citi dažāda rakstura īpašumi Autres propriétés foncières de différente nature			Īpašumu kopskaits Total des propriétés
				uz valsts zemes sur terres d' Etat	uz komunāl. vai sab. zemes sur terres com- munes	uz privātzemes sur terres pri- vées	
Rīgas	5 574	1 761	7 783	715	1 775	99	17 707
Cēsu	4 099	813	3 204	321	366	57	8 860
Valmieras	3 276	1 151	4 633	408	480	106	10 054
Valkas	4 686	894	3 945	447	263	53	10 288
Madonas	4 839	1 237	4 107	344	369	47	10 943
Vidzeme	22 474	5 856	23 672	2 235	3 253	362	57 852
Liepājas	4 441	169	4 384	437	365	77	9 873
Aizputes	1 821	96	2 956	265	129	27	5 294
Kuldīgas	2 838	121	3 573	511	259	66	7 368
Ventspils	2 180	307	2 405	388	168	345	5 793
Talsu	1 899	215	3 175	354	218	79	5 940
Kurzeme	13 179	908	16 493	1 955	1 139	594	34 268
Tukuma	2 361	241	3 078	355	318	60	6 413
Jelgavas	5 051	313	4 825	462	734	133	11 518
Bauskas	3 828	191	2 545	252	226	87	7 129
Jēkabpils	4 013	625	1 933	291	192	188	7 242
Ilūkstes	3 762	253	3 677	283	280	156	8 411
Zemgale	19 015	1 623	16 058	1 643	1 750	624	40 713
Daugavpils	27 913	235	3 526	456	263	213	32 606
Rēzeknes	22 804	110	3 543	355	310	151	27 273
Ludzas	15 540	37	2 049	105	110	137	17 978
Jaunlatgales . . .	16 068	153	3 546	284	236	78	20 365
Latgale	82 325	535	12 664	1 200	919	579	98 222
Latvija Lettonie	136 993	8 922	68 887	7 033	7 061	2 159	231 055

I-a Saimniecību skaits 1929. gadā

Nombre des exploitations agricoles en 1929.

Apriņķi un apgabali Districts et provinces	Vecsaimniecības Expl. agr. anc.	Jaunsaimniecības Expl. agr. nouv. fondées	Pārējās saimniec. Autres expl. agr.	Sīksaimniecības Expl. de lot.	Saimniecību kop- skaits Total des expl. agr.
Rīgas	8 948	6 490	1 285	11 574	28 297
Cēsu	5 480	3 010	718	1 120	10 328
Valmieras	5 883	4 392	1 234	2 825	14 334
Valkas	6 703	3 814	820	2 029	13 366
Madonas	6 566	3 940	672	1 444	12 622
Vidzeme	33 580	21 646	4 729	18 992	78 947
Liepājas	4 203	3 954	682	2 683	11 522
Aizputes	1 839	2 486	364	410	5 099
Kuldīgas	3 017	3 165	716	1 206	8 104
Ventspils	2 775	2 273	1 130	942	7 120
Talsu	2 287	2 867	867	1 288	7 309
Kurzeme	14 121	14 745	3 759	6 529	39 154
Tukuma	2 726	2 923	712	1 083	7 444
Jelgavas	5 394	4 431	1 048	1 875	12 748
Bauskas	4 214	2 315	538	814	7 881
Jēkabpils	4 969	1 869	458	1 326	8 622
Ilūkstes	4 420	3 248	556	2 054	10 278
Zemgale	21 723	14 786	3 312	7 152	46 973
Daugavpils	26 725	3 179	647	4 025	34 576
Rēzeknes	21 675	3 092	644	2 589	28 000
Ludzas	15 008	1 755	261	1 202	18 226
Jaunlatgales	15 895	2 953	435	954	20 237
Latgale	79 303	10 979	1 987	8 770	101 039
Latvija Lettonie	148 727	62 156	13 787	41 443	266 113

2. Zemes kultūras

Espèces de

Apriņņi un apgabali	Apmzeme (ieskaitot augļu un sakņu dārzus) Terres labourables (y compris vergers et potagers)		Pļavas Prairies		Ganības Pâturages		Kopā izlietotā Total des terres
	Kopā Total	Saimniecības Expl. agr.	Kopā Total	Saimniecības Expl. agr.	Kopā Total	Saimniecības Expl. agr.	
Districts et provinces							
Rīgas	128 832,47	128 346,91	91 192,66	88 744,48	85 240,62	85 301,97	305 265,74
Cēsu	90 447,69	90 281,05	50 095,32	48 946,60	57 574,34	57 438,42	198 117,26
Valmieras . .	129 775,78	129 254,76	74 084,87	73 664,73	71 225,29	69 914,27	275 085,94
Valkas	108 616,38	108 359,89	63 514,71	62 723,60	54 426,02	54 337,28	226 557,06
Madonas . . .	109 495,38	109 652,22	61 137,68	59 921,95	60 499,67	60 562,38	231 132,68
Vidzeme .	567 167,60	565 894,62	340 025,23	334 001,04	328 965,94	327 554,27	1 236 158,97
Liepājas . . .	95 437,14	95 063,51	41 220,02	39 880,12	28 387,38	28 439,78	165 044,68
Aizputes . . .	51 932,37	51 795,45	27 288,76	26 347,69	21 528,60	20 948,33	100 749,63
Kuldīgas . . .	91 891,58	91 711,65	39 220,62	37 714,60	44 747,60	44 131,62	175 859,65
Ventspils . . .	39 273,68	38 556,73	52 937,69	49 553,68	35 850,40	35 479,07	128 061,16
Talsu	55 790,05	55 640,48	32 334,24	31 353,32	27 877,78	27 585,09	116 002,05
Kurzeme .	334 324,75	332 767,62	193 000,63	184 849,61	158 391,84	156 584,69	685 717,22
Tukuma	91 884,84	91 564,34	30 453,43	28 807,28	24 414,94	24 167,64	146 753,21
Jelgavas . . .	177 505,05	177 005,97	32 218,69	30 762,06	22 363,63	22 345,63	232 087,77
Bauskas	96 001,83	95 896,39	27 237,34	26 826,13	24 712,74	24 489,07	147 951,91
Jēkabpils . . .	69 793,85	69 225,49	42 172,18	40 812,98	45 854,68	46 053,62	157 820,67
Ilūkstes	84 303,04	83 940,80	28 665,53	28 439,63	24 782,65	24 626,67	137 691,12
Zemgale .	519 488,81	517 632,99	160 687,33	155 648,14	142 128,72	141 682,29	822 304,68
Daugavpils . .	177 211,92	176 144,76	66 482,43	66 205,21	52 797,73	53 532,45	296 492,08
Rēzeknes . . .	137 342,85	136 566,74	57 142,09	55 924,74	50 586,99	50 350,26	245 071,83
Ludzas	88 606,63	89 007,06	37 097,71	37 092,77	29 389,95	29 809,26	155 094,29
Jaunlatgales .	123 733,44	123 550,19	35 583,73	34 887,79	66 009,10	64 812,73	225 326,27
Latgale . .	526 894,84	525 268,79	196 305,95	194 110,48	198 783,68	198 504,69	921 984,47
Latvija Lettonie	1 947 875,70	1 941 564,41	890 019,16	868 609,16	828 270,08	824 326,18	3 666 164,94

1929. gadā

terre en 1929.

Iauksalimn. zeme agricoles	Meži un parki Forêts et parcs		Purvi Marais		Nedēriģa un pār zeme Terres improd. et autres terres		Zemes kopplatība Superficie totale	
	Saimniecības Expl. agr.	Kopā Total	Saimniecības Expl. agr.	Kopā Total	Saimniecības Expl. agr.	Kopā Total	Saimniecības Expl. agr.	Kopā Total
302 393,34 196 665,97 272 833,76 225 420,64 230 136,48	198 966,50 75 166,93 98 286,46 155 060,63 101 073,21	35 513,43 25 838,68 21 852,56 27 360,55 23 464,39	60 344,04 27 316,19 44 218,63 46 116,14 29 632,00	22 545,35 18 873,90 19 047,24 20 136,00 14 133,87	40 135,27 15 857,61 18 499,35 27 647,07 19 224,15	25 505,28 13 320,69 15 655,30 22 384,00 16 731,69	604 712,45 316 458,29 436 090,48 455 380,30 381 061,94	385 957,40 254 699,34 329 388,87 295 302,69 284 466,38
1 227 450,13	628 553,13	134 029,61	207 627,80	94 736,38	121 363,95	93 597,78	2 193 703,45	1 549 814,08
163 383,41 99 091,37 173 558,07 123 590,68 114 578,86	74 209,54 52 058,04 91 249,59 154 124,34 77 372,21	5 375,98 4 174,05 5 695,43 3 893,20 5 708,21	12 497,45 4 432,43 15 445,16 25 738,42 7 332,34	5 699,54 2 639,84 5 112,82 2 432,19 2 868,04	19 439,43 9 018,25 12 401,87 11 550,95 7 468,38	15 058,18 7 809,30 10 792,66 7 125,17 6 173,88	271 190,96 166 258,37 294 956,47 319 474,89 208 174,98	189 517,09 113 715,18 195 158,68 137 041,14 129 329,00
674 202,32	449 013,72	24 847,45	65 445,82	18 752,13	59 878,91	46 959,17	1 260 055,67	764 761,07
144 539,16 230 113,56 147 211,99 156 092,00 137 007,05	69 991,03 86 650,11 59 288,02 92 191,78 44 648,45	6 678,01 5 814,38 4 174,23 2 985,01 6 420,82	8 165,95 15 249,39 10 733,06 26 596,22 12 427,56	1 911,00 4 114,58 4 734,31 7 470,72 7 017,71	10 191,61 16 463,34 9 234,95 15 367,47 15 007,94	8 054,61 14 372,30 8 441,25 11 072,48 13 811,95	235 101,80 350 450,61 227 208,84 291 976,14 209 775,07	161 182,78 254 414,82 164 561,83 177 620,18 164 257,33
814 963,36	352 769,39	26 072,25	73 173,08	25 248,32	66 265,31	55 752,56	1 314 512,46	922 036,49
295 882,45 242 841,75 155 909,08 223 250,68	58 303,26 51 612,56 34 264,64 84 705,92	17 040,54 17 439,49 9 994,13 19 168,99	46 195,45 48 917,55 23 967,41 57 031,82	26 573,07 21 128,61 13 040,75 20 319,72	31 579,47 31 555,81 13 430,29 19 730,75	30 419,00 21 650,77 13 096,61 17 573,66	432 570,26 377 157,75 226 756,63 386 794,58	369 915,08 303 060,82 192 040,77 280 312,75
917 883,98	228 886,38	63 642,86	176 112,05	81 062,35	96 296,32	82 740,24	1 423 279,20	1 145 329,40
3 634 499,77	1 659 222,82	248 592,38	522 358,73	219 799,18	343 804,48	279 049,73	6 191 550,78	4 381 941,04

3. Sējumu platība Sējumi (1000 hektaros)

Apriņķi un apgabal Districts et provinces	Rudzi — Seigle			Kvieši — Froment			Mieži — Orge			Auzas	
	1930.	1929.	1923.	1930.	1929.	1923.	1930.	1929.	1923.	1930.	1929.
Rīgas	16,3	12,7	15,2	4,5	4,1	4,5	7,4	8,1	8,8	22,8	20,7
Cēsu	9,8	8,4	10,8	2,6	2,1	2,2	8,3	8,2	8,8	18,6	17,2
Valmieras	17,4	10,0	19,5	3,6	3,2	2,8	11,7	12,3	13,5	22,7	22,3
Valkas	12,7	10,5	13,4	3,7	2,9	2,8	10,8	11,5	11,0	22,5	22,0
Madonas	10,8	9,2	11,4	2,5	2,0	2,7	10,8	11,5	11,0	21,1	19,7
Vidzeme	67,0	50,8	70,3	16,8	14,2	14,8	49,1	51,8	53,1	107,7	101,9
Liepājas	12,4	11,8	10,8	4,1	3,8	1,6	7,5	7,3	5,2	20,5	19,0
Aizputes	7,0	7,0	7,8	2,3	2,1	1,6	3,9	3,7	3,7	12,8	12,8
Kuldīgas	12,0	11,6	12,9	4,9	4,3	3,2	8,3	8,2	8,2	19,2	17,2
Ventspils	5,5	5,5	6,2	1,7	1,4	1,3	3,2	3,2	3,5	9,4	9,1
Talsu	6,7	6,4	7,7	2,9	2,4	1,8	5,3	5,7	5,7	10,6	10,5
Kurzeme	43,8	42,4	45,4	15,0	14,0	9,3	28,3	28,1	26,3	72,5	68,6
Tukuma	10,3	8,3	10,5	4,7	4,8	2,6	7,4	7,8	7,6	13,5	14,8
Jelgavas	14,8	12,0	15,9	13,7	10,8	6,7	17,1	20,1	18,7	17,8	17,5
Bauskas	9,9	7,8	12,0	6,4	4,0	3,8	7,8	9,1	8,6	10,1	11,5
Jēkabpils	9,8	8,9	9,3	3,4	2,6	1,3	4,6	4,6	5,0	10,6	11,4
Ilūkstes	14,4	14,0	13,7	3,2	2,9	1,3	3,7	4,3	4,2	15,1	14,4
Zemgale	59,2	51,1	61,4	31,4	24,9	15,7	40,4	45,9	44,1	67,2	69,7
Daugavpils	37,5	36,0	34,5	3,7	2,7	0,9	18,8	18,0	17,4	24,3	21,2
Rēzeknes	26,2	25,1	23,2	1,7	1,2	0,7	17,1	16,6	15,6	18,1	15,7
Ludzas	16,8	16,2	17,2	0,9	0,8	0,4	11,0	10,9	9,9	10,5	9,1
Jaunlatgales	16,8	16,0	14,6	1,8	1,2	1,2	12,5	12,1	12,0	19,5	16,9
Latgale	97,1	93,3	89,5	8,1	5,7	3,2	59,2	57,3	54,8	72,4	62,8
Latvija Lettonie	266,9	237,8	266,8	72,3	58,8	42,9	177,0	182,9	178,4	319,8	303,1

Superficie emblavée

(en 1000 d'hectares).

1933.	Mistris — Métell			Kartupej Pommes de terre			Lini — Lin			Zirni — Pois		
	1930.	1929.	1923.	1930.	1929.	1923.	1930.	1929.	1923.	1930.	1929.	1923.
26,0	3,0	2,4	4,1	9,7	6,8	7,8	1,6	2,0	3,3	1,3	0,6	1,2
18,1	1,9	1,7	3,4	4,5	3,1	3,5	1,1	1,6	2,6	1,4	0,8	1,3
25,9	5,4	3,8	6,5	7,5	4,7	6,6	3,6	5,2	6,7	0,7	0,4	0,4
21,0	2,2	2,0	3,4	5,6	3,9	4,3	2,1	2,8	3,2	1,2	0,6	1,0
20,7	2,2	1,8	3,0	5,2	3,4	3,9	3,0	3,6	4,6	1,7	0,6	1,2
111,7	14,7	11,7	20,4	32,5	21,9	26,1	11,4	15,2	20,4	6,3	3,3	5,2
18,8	2,6	2,0	1,8	5,2	4,4	4,5	0,5	0,4	0,6	1,1	0,4	1,1
12,9	0,9	0,7	1,3	2,4	2,2	2,4	0,2	0,2	0,5	0,5	0,1	0,8
17,5	2,3	2,1	4,7	3,4	2,7	2,8	0,5	0,4	0,9	1,0	0,6	1,7
7,2	0,5	0,4	0,9	3,2	2,8	3,0	0,2	0,1	0,4	0,3	0,2	0,4
9,5	1,3	0,8	1,9	3,8	3,1	3,3	0,2	0,1	0,4	0,5	0,2	0,8
66,0	7,8	5,8	10,6	18,0	15,2	16,1	1,6	1,2	2,8	3,4	1,5	4,3
13,4	4,9	3,9	6,2	2,9	2,3	2,4	0,2	0,2	0,8	1,7	0,9	2,0
22,4	16,2	12,3	15,7	5,4	3,6	4,0	0,5	0,8	1,4	4,6	2,3	3,9
15,7	10,3	6,5	8,0	3,1	1,9	2,5	1,3	2,2	2,5	2,4	0,8	1,8
12,5	4,3	2,8	2,8	3,2	2,1	2,0	1,1	1,4	1,1	1,4	0,8	1,4
13,0	2,2	1,6	2,5	3,5	2,9	2,9	1,3	1,5	1,2	2,7	1,7	2,4
77,0	37,9	27,1	35,2	18,1	12,8	13,8	4,4	5,9	6,7	12,8	6,3	11,0
18,2	2,0	1,0	3,5	10,2	7,8	9,4	6,4	6,2	5,5	6,7	2,9	4,9
12,8	1,2	0,6	2,8	6,8	5,1	6,4	8,0	8,1	7,3	5,3	2,9	5,0
7,0	0,7	0,3	1,5	3,8	2,8	3,8	6,0	6,2	4,7	4,8	2,7	4,7
16,7	0,6	0,3	0,6	4,2	3,1	4,1	13,4	13,1	9,1	2,3	1,4	1,7
54,7	4,5	2,2	8,4	25,0	18,0	23,5	33,8	33,6	26,8	19,1	9,9	16,2
309,4	64,7	46,8	74,6	93,6	68,8	79,5	51,2	55,9	56,5	41,8	21,0	37,2

Maļļopi (tukstošos)

Bétail de ferme (en milliers)

Apgabali un Districts et provinces	Zirgi — Chevaux			Liellopi — Espèce bovine			Aitas — Moutons			Cūkās — Porcs								
	1929.	Pārējās Autres chevaux	1923.	1929.	Pārējās Autres bovins	1923.	1929.	Pārējās Autres ovins	1923.	1929.	Pārējās Autres porcins	1923.						
													1930.	1929.	1923.	1929.	1923.	
Rīgas	28,6	21,1	25,0	27,7	16,1	21,1	101,0	71,3	24,3	88,2	45,1	24,6	25,1	99,2	42,0	21,6	12,5	36,0
	Cesu	15,6	1,7	14,0	16,1	14,0	59,1	41,7	15,3	58,3	46,0	23,7	23,7	25,1	83,2	25,5	14,8	6,3
Vaimieras Valkas	20,2	2,1	17,0	21,1	20,1	73,7	50,1	30,0	75,0	40,7	16,0	16,0	23,1	121,5	40,7	17,0	12,8	45,1
	19,0	2,1	16,7	17,0	17,0	65,2	46,7	13,0	63,1	58,1	27,6	26,6	31,1	87,1	33,1	17,2	10,2	33,8
Madoņas	20,7	2,1	18,0	20,3	18,0	76,5	51,2	8,1	69,0	50,1	26,6	28,1	28,1	92,5	31,0	16,2	6,3	26,1
	104,0	10,6	92,5	103,1	95,6	375,5	261,0	16,0	363,3	240,9	119,7	133,1	484,1	172,3	87,6	48,1	163,7	163,7
Vidzeme	19,3	2,3	16,6	15,2	9,2	52,3	35,0	10,8	32,0	47,7	26,7	25,0	66,6	35,0	15,3	10,8	22,1	22,1
	10,3	1,3	8,9	10,4	9,2	29,3	18,0	18,0	21,8	30,8	16,6	17,5	48,3	22,0	8,1	7,8	15,5	15,5
Kuldīgas Ventpils	16,5	2,0	14,5	15,8	8,4	45,0	30,0	13,0	39,5	48,3	26,6	27,1	75,5	26,7	12,0	7,7	21,7	21,7
	11,3	1,3	10,0	10,4	8,4	29,2	19,5	8,1	24,5	30,2	14,3	17,1	49,0	19,4	7,1	6,7	15,7	15,7
Talsu	10,3	1,2	9,7	10,0	7,1	28,7	20,7	7,1	23,5	28,9	16,6	17,0	53,8	17,1	8,1	5,1	14,0	14,0
	68,0	8,1	59,9	61,3	54,0	185,1	123,3	54,0	141,1	186,1	101,0	105,2	294,6	121,1	50,3	38,1	90,2	90,2
Kurzeme	13,3	1,2	12,3	12,3	10,8	44,0	30,0	10,8	33,0	40,0	24,1	20,0	65,0	21,0	9,3	5,2	17,0	17,0
	24,3	1,7	22,6	22,0	18,0	75,6	52,0	18,0	56,2	51,6	28,6	21,1	92,2	36,3	16,9	11,5	34,7	34,7
Bauskas Jekabpils	15,1	1,1	13,3	15,1	10,1	41,0	28,0	10,1	35,3	32,2	18,3	14,3	64,6	23,7	10,7	8,0	26,5	26,5
	12,6	1,2	11,7	12,7	11,3	42,1	29,3	11,3	37,9	37,9	21,2	19,9	55,6	18,6	8,5	5,9	16,0	16,0
Jūrkstes Zemgale	18,5	2,3	13,1	14,7	10,9	35,5	23,3	10,9	30,7	48,0	26,3	21,7	51,5	16,1	6,3	6,0	16,0	16,0
	84,3	8,0	73,1	77,3	61,3	239,1	164,0	61,3	191,3	210,1	118,6	97,0	329,3	116,1	51,7	37,2	111,1	111,1
Daugavpils Rēzeknes	36,7	3,0	32,1	35,7	14,2	69,1	53,0	14,2	66,6	91,3	47,3	46,3	127,0	44,2	11,9	13,1	40,2	40,2
	18,1	3,2	25,5	25,5	12,3	59,1	45,5	12,3	57,8	63,1	31,3	28,6	102,7	25,3	6,3	10,7	30,9	30,9
Ludzas Jauņatgales	21,7	2,2	19,1	20,1	6,9	37,0	28,3	6,9	38,5	26,2	11,3	13,1	59,1	17,3	3,0	7,1	22,0	22,0
	105,1	11,7	92,1	98,1	11,3	59,1	45,3	11,3	61,1	54,3	24,7	26,9	89,7	25,6	5,0	9,1	28,3	28,3
Latvija	361,0	38,1	317,0	341,2	257,3	910,0	721,2	257,3	910,0	872,0	454,1	451,1	1488,3	522,7	217,0	164,3	487,3	487,3
	105,1	11,7	92,1	98,1	45,2	224,3	172,1	45,2	224,3	235,0	114,3	114,0	379,7	112,3	27,7	40,0	122,3	122,3

5. Raža. — Rendement.

Rudzi, ziemas. — Seigle d'hiver.

Apriņķi un apgabali Districts et provinces	Caurmēra raža no 1 ha kv. Rendement moyen en quint. par ha				Kopražā 1 000 kvintalos Rendement total en 1 000 de quint.			
	1930. g.	1929. g.	1928. g.	1927. g.	1930. g.	1929. g.	1928. g.	1927. g.
Rīgas	15,01	10,21	8,08	11,10	241,7	124,6	132,5	167,6
Cēsu	14,54	9,60	7,27	11,14	141,0	77,9	73,4	114,7
Valmieras	18,24	8,98	8,01	11,16	315,9	86,9	144,2	201,2
Valkas	15,34	9,76	8,66	10,63	193,3	99,5	112,0	139,3
Madonas	12,63	10,70	7,17	9,70	135,1	96,3	78,9	106,7
Vidzeme	15,46	9,89	8,04	10,81	1 026,7	485,0	541,0	729,5
Liepājas	15,72	11,07	11,31	11,67	193,4	129,6	130,1	141,2
Aizputes	16,77	12,09	12,98	12,44	115,7	83,2	88,3	87,1
Kuldīgas	16,53	12,09	10,58	12,35	198,4	141,4	119,5	144,5
Ventspils	14,95	11,05	9,12	11,28	80,7	59,7	52,0	66,5
Talsu	16,58	11,80	9,62	10,97	109,4	72,3	66,4	77,9
Kurzeme	16,15	11,63	10,81	11,81	697,6	486,3	456,3	517,2
Tukuma	15,56	11,59	9,47	11,47	158,7	97,4	86,2	110,1
Jelgavas	18,09	12,35	10,66	12,22	265,9	145,7	151,4	182,1
Bauskas	16,13	9,46	8,21	11,25	158,1	72,0	86,2	126,0
Jēkabpils	14,40	9,28	8,35	9,70	139,7	80,3	82,0	95,1
Ilūkstes	11,33	8,61	8,59	8,18	160,9	122,1	119,4	110,1
Zemgale	15,07	10,31	9,13	10,57	883,3	517,5	525,8	623,4
Daugavpils	9,98	8,01	7,21	8,03	369,3	286,0	246,0	264,2
Rēzeknes	10,87	10,04	6,77	8,82	280,4	249,0	159,1	193,2
Ludzas	9,39	10,14	5,77	6,62	155,9	176,4	87,1	97,5
Jaunlatgales	12,93	11,31	7,80	10,14	213,3	182,1	119,9	146,0
Latgale	10,62	9,51	6,98	8,39	1 018,9	893,5	612,1	700,9
Latvija Lettonie	13,73	10,13	8,37	10,13	3 626,5	2 382,3	2 135,2	2 571,0

Rudzi, vasaras. — Seigle d'été.

Apriņķi un apgabali Districts et provinces	Caurmēra raža no 1 ha kv. Rendement moyen en quint. par ha				Kopraža 1 000 kvintalos Rendement total en 1 000 de quint.			
	1930. g.	1929. g.	1928. g.	1927. g.	1930. g.	1929. g.	1928. g.	1927. g.
	Rīgas	9,85	8,26	5,32	7,93	2,0	4,1	1,6
Cēsu	8,75	8,08	4,56	8,54	0,9	2,4	0,5	0,9
Valmieras	10,69	8,11	7,23	—	1,0	2,4	0,7	—
Valkas	9,90	8,89	5,04	7,09	1,0	1,8	0,5	0,7
Madonas	8,59	8,88	5,47	6,20	0,6	1,3	0,5	1,2
Vidzeme	9,81	8,38	5,47	7,40	5,3	12,6	3,3	5,2
Liepājas	12,40	10,55	8,18	8,29	1,2	1,1	0,3	0,3
Aizputes	12,95	10,14	9,97	11,26	1,2	1,0	1,0	1,1
Kuldīgas	—	—	—	—	—	—	—	—
Ventspils	9,32	9,81	5,69	8,44	0,9	0,9	0,5	0,9
Talsu	10,86	8,92	5,81	6,25	1,1	0,9	0,6	0,6
Kurzeme	11,11	9,83	7,41	8,56	4,4	3,9	2,9	3,4
Tukuma	9,81	9,51	—	7,32	1,0	0,9	—	0,7
Jelgavas	13,98	10,12	8,16	9,02	1,3	2,0	0,3	1,3
Bauskas	10,19	10,77	7,75	6,93	1,0	2,2	0,3	0,7
Jēkabpils	9,05	8,31	5,98	—	0,9	0,9	0,3	—
Ilūkstes	7,38	6,81	5,45	4,87	1,5	1,3	1,1	0,5
Zemgale	9,49	9,10	6,64	7,43	5,7	7,3	3,3	3,7
Daugavpils	7,40	7,93	4,88	4,85	3,7	3,2	1,5	1,5
Rēzeknes	8,27	7,65	4,52	4,69	3,3	2,3	0,9	1,4
Ludzas	7,62	6,91	3,65	6,53	1,5	1,4	1,1	1,3
Jaunlatgales	9,73	10,54	—	4,86	1,0	1,0	—	0,5
Latgale	7,92	7,00	4,33	5,18	9,5	7,9	3,5	4,7
Latvija Lettonie	9,07	8,58	5,63	6,79	25,4	31,6	13,5	17,0

Mieži. — Orge.

Apmērki un apgabali Districts et provinces	Caurmēra raža no 1 ha kv. Rendement moyen en quint. par ha				Kopraža 1 000 kvintalos Rendement total en 1 000 de quint.			
	1930.	1929.	1928.	1927.	1930.	1929.	1928.	1927.
	q.	q.	q.	q.	q.	q.	q.	q.
Rīgas	10,88	12,47	4,39	8,74	80,1	101,0	30,0	76,0
Cēsu	10,78	11,98	3,18	7,77	89,5	98,2	23,9	67,8
Valmieras	11,68	12,36	4,36	8,40	135,5	153,3	44,5	108,3
Valkas	11,31	11,19	4,94	6,73	122,1	128,7	49,9	78,1
Madonas	10,40	10,78	3,15	6,21	113,4	124,0	26,3	70,3
Vidzeme	11,01	11,71	4,04	7,52	540,5	605,2	175,0	400,3
Liepājas	11,92	12,58	10,44	9,29	90,6	91,3	66,3	60,4
Aizputes	11,68	12,33	11,22	8,52	45,6	45,3	34,3	27,2
Kuldīgas	10,90	12,93	7,24	8,33	88,7	106,0	57,2	67,9
Ventspils	10,70	10,81	7,29	9,63	34,3	34,6	23,3	32,4
Talsu	11,40	12,95	7,19	8,32	60,4	71,2	37,4	49,4
Kurzeme	11,29	12,51	8,31	8,96	319,5	348,9	219,5	237,3
Tukuma	10,61	13,95	7,05	8,82	78,5	108,5	51,5	71,5
Jelgavas	13,94	14,15	6,82	10,67	238,4	284,4	88,6	202,7
Bauskas	11,50	12,56	4,73	9,94	87,4	114,3	27,9	73,2
Jēkabpils	9,79	11,41	3,46	6,30	45,0	52,5	13,1	33,9
Ilūkstes	10,43	9,98	4,12	5,29	38,6	41,2	14,0	23,3
Zemgale	12,08	13,10	5,74	9,00	487,9	601,2	193,6	405,1
Daugavpils	8,39	8,41	2,88	4,24	156,1	151,4	41,5	83,5
Rēzeknes	8,98	9,05	2,97	4,19	152,7	148,4	38,6	73,3
Ludzas	8,14	8,64	2,86	4,39	89,5	91,8	22,9	47,4
Jaunlatgales . . .	10,17	10,33	2,71	4,37	127,1	132,1	21,7	52,9
Latgale	8,88	9,15	2,97	4,23	525,4	523,5	125,0	257,6
Latvija Lettonie	10,58	11,38	4,87	7,02	1 873,5	2 078,9	713,1	1 300,3

Auzas. — Avoine.

Aprinki un apgabali Districts et provinces	Caurmēra raža no 1 ha kv. Rendement moyen en quint. par ha				Kopraža 1 000 kvintalos Rendement total en 1 000 de quint.			
	1930. g.	1929. g.	1928. g.	1927. g.	1930. g.	1929. g.	1928. g.	1927. g.
	Rīgas	11,25	11,38	5,65	5,44	256,5	235,8	104,5
Cēsu	10,95	11,10	4,88	6,88	203,7	190,9	79,7	120,9
Valmieras	11,26	11,14	3,90	6,80	255,4	247,3	73,3	149,9
Valkas	10,39	10,42	6,44	5,73	233,8	228,2	130,1	126,8
Madonas	10,73	11,52	4,82	5,07	226,4	226,9	82,0	106,0
Vidzeme	10,92	11,10	5,17	5,88	1 175,8	1 128,9	469,6	628,0
Liepājas	11,02	11,26	9,67	7,42	225,9	213,9	166,5	149,0
Aizputes	11,50	11,58	10,03	8,82	147,2	147,1	124,6	106,7
Kuldīgas	11,33	11,80	7,20	7,06	217,5	204,1	100,1	115,8
Ventspils	10,97	11,17	7,82	9,14	102,2	101,7	59,4	74,9
Talsu	10,51	10,75	7,71	8,24	111,4	108,6	72,5	85,7
Kurzeme	11,09	11,37	8,72	7,92	804,2	775,4	523,1	533,0
Tukuma	11,17	12,66	7,25	6,70	150,8	186,1	81,9	95,8
Jelgavas	13,57	14,03	6,36	6,17	242,9	262,8	50,9	127,1
Bauskas	12,08	12,68	4,51	4,47	122,0	145,8	18,9	63,3
Jēkabpils	11,77	10,94	5,39	4,41	124,8	124,7	46,4	53,8
Ilūkstes	9,32	9,82	6,80	4,43	140,7	141,4	74,1	56,7
Zemgale	11,83	12,37	6,33	5,39	781,2	860,8	272,2	396,9
Daugavpils	8,58	9,48	4,24	3,53	208,5	201,0	70,0	69,2
Rēzeknes	9,03	10,25	4,33	3,70	163,4	160,9	46,8	51,0
Ludzas	8,11	9,06	3,65	2,89	85,2	81,6	21,5	21,7
Jaunlatgales . . .	10,16	11,47	4,67	4,63	198,1	192,7	53,7	71,8
Latvāle	9,05	10,15	4,20	3,79	655,2	636,3	192,0	213,7
Latvija Lettonie	10,88	11,26	6,11	5,80	3 416,4	3 401,3	1 456,9	1 771,8

Mītrība. — Métell.

Apriņķi un apgabali Districts et provinces	Caurmēra raža no 1 ha kv. Rendement moyen en quint. par ha				Kopraža 1 000 kvintalos Rendement total en 1 000 de quint.			
	1930. g.	1929. g.	1928. g.	1927. g.	1930. g.	1929. g.	1928. g.	1927. g.
Rīgas	12,20	12,33	5,64	7,76	36,6	29,6	21,4	31,0
Cēsu	11,32	11,06	4,82	7,94	21,5	18,7	14,0	26,2
Valmieras	12,41	12,44	4,47	8,00	67,0	47,3	22,4	52,5
Valkas	11,05	11,16	6,65	7,06	24,3	22,3	16,8	20,5
Madonas	11,07	11,47	4,61	5,82	24,4	20,6	12,0	19,2
Vidzeme	11,62	11,94	5,14	7,62	173,6	138,5	86,4	149,4
Liepājas	12,51	12,67	9,60	11,12	32,5	25,3	38,4	32,2
Aizputes	12,65	12,72	10,10	10,60	11,4	8,9	16,2	12,6
Kuldīgas	13,76	13,99	6,96	9,59	31,6	29,4	36,9	38,6
Ventspils	10,64	11,09	5,71	10,25	5,3	4,7	6,3	11,3
Talsu	10,88	11,91	7,98	10,58	14,2	7,1	12,0	12,7
Kurzeme	12,50	13,01	8,11	10,43	95,0	75,4	110,3	107,4
Tukuma	12,09	14,37	7,97	9,96	62,2	54,6	51,0	48,8
Jelgavas	15,33	15,65	7,85	10,09	248,7	192,5	122,4	138,2
Bauskas	13,66	14,69	5,69	9,10	140,7	95,5	34,1	61,0
Jēkabpils	11,56	11,66	5,46	6,24	49,7	32,6	26,2	18,7
Ilūkstes	10,66	11,25	6,55	5,46	23,5	18,0	16,4	11,5
Zemgale	13,86	14,56	7,01	9,16	524,8	393,2	250,1	278,2
Daugavpils	8,30	9,04	4,62	4,41	16,6	9,1	13,6	12,3
Rēzeknes	9,04	10,36	3,32	5,34	10,8	6,3	7,6	11,2
Ludzas	7,46	9,45	3,47	5,39	5,2	2,8	5,2	7,4
Jaunlatgales	10,11	11,23	4,26	4,64	6,1	3,4	4,3	4,6
Latgale	8,61	9,76	3,83	4,86	38,7	21,5	30,8	36,2
Latvija Lettonie	12,96	13,46	6,46	8,44	832,3	628,6	477,4	571,2

Zirņi. — Pils.

A p r i n ģ i u n a p g a b a l l	Caurmēra raža no 1 ha kv. Rendement moyen en quint. par ha				Kopražā 1 000 kvintālos Rendement total en 1 000 de quint.			
	Districts et provinces				1930. g.	1929. g.	1928. g.	1927. g.
	1930. g.	1929. g.	1928. g.	1927. g.	1930. g.	1929. g.	1928. g.	1927. g.
Rīgas	10,39	12,45	5,47	9,47	13,5	12,5	4,9	12,3
Cēsu	9,66	12,32	3,43	8,22	13,5	12,3	4,1	11,5
Valmieras	10,95	12,74	4,57	10,50	7,7	6,4	2,3	5,3
Valkas	9,41	10,89	5,57	7,40	11,3	7,6	5,0	7,4
Madonas	8,40	11,02	3,96	5,71	14,3	9,9	5,6	8,0
Vidzeme	9,57	11,87	4,47	7,84	60,3	48,7	21,9	44,5
Liepājas	11,09	10,39	6,57	8,80	12,2	7,3	5,9	8,8
Aizputes	11,74	11,76	6,50	9,33	5,9	2,3	3,3	7,5
Kuldīgas	12,54	12,99	6,10	9,08	12,5	8,8	7,9	13,6
Ventspils	10,55	12,24	4,01	8,34	3,2	3,7	2,0	4,2
Talsu	12,03	12,59	5,51	7,89	6,0	3,5	3,3	7,9
Kurzeme	11,71	11,77	6,04	8,73	39,8	25,9	22,4	41,9
Tukuma	11,39	13,79	5,98	8,92	19,2	13,8	8,9	19,6
Jelgavas	11,81	15,88	5,85	10,85	54,3	50,7	17,6	40,5
Bauskas	11,25	15,58	5,83	11,44	27,1	20,3	4,5	12,6
Jēkabpils	10,41	13,18	4,81	8,95	14,6	14,5	4,3	11,6
Ilūkstes	8,89	11,25	5,92	6,81	24,0	25,9	11,8	14,5
Zemgale	10,87	14,06	5,74	9,33	139,2	125,2	47,6	98,8
Daugavpils	9,14	9,88	2,87	5,12	61,2	44,5	13,2	24,6
Rēzeknes	8,89	10,89	4,42	4,81	47,1	37,6	16,4	22,6
Ludzas	7,48	9,48	4,99	5,25	35,9	30,3	18,5	23,1
Jaunlatgales	7,94	11,16	4,29	5,29	18,2	17,9	5,1	9,0
Latgale	8,51	10,12	4,08	5,08	162,4	130,5	53,2	79,3
Latvija Lettonie	9,66	11,75	4,82	7,23	401,7	330,3	145,1	264,5

Kartupeļi. — Pommes de terre.

Apriņķi un apgabali Districts et provinces	Caurmēra raža no 1 ha kv. Rendement moyen en quint. par ha				Kopraža 1 000 kvintālos Rendement total en 1 000 de quint.			
	1930. g.	1929. g.	1928. g.	1927. g.	1930. g.	1929. g.	1928. g.	1927. g.
	1930.	1929.	1928.	1927.	1930.	1929.	1928.	1927.
Rīgas	127,53	146,98	39,16	100,66	1 237,0	1 161,1	336,8	875,7
Cēsu	127,31	150,07	26,69	97,02	572,0	510,2	101,4	368,7
Valmieras	130,48	139,35	33,25	114,66	978,6	752,5	232,8	837,0
Valkas	126,41	140,36	35,63	93,49	707,9	603,6	172,0	439,4
Madonas	119,66	158,97	30,08	84,67	621,7	604,1	123,3	364,1
Vidzeme	126,71	146,43	34,14	100,17	4 118,1	3 631,5	966,3	2 884,0
Liepājas	137,78	138,87	79,36	97,76	716,5	652,7	365,0	459,5
Aizputes	126,30	128,66	78,79	104,91	303,1	283,1	181,2	230,9
Kuldīgas	141,49	144,76	55,80	94,61	481,1	419,6	155,7	274,6
Ventspils	121,20	123,42	50,80	101,43	387,3	357,9	157,5	324,0
Talsu	126,20	146,39	67,73	99,22	479,6	468,4	230,3	347,3
Kurzeme	131,66	137,22	67,27	99,22	2 368,1	2 181,7	1 089,7	1 637,1
Tukuma	132,26	153,17	65,26	97,34	383,6	382,9	163,2	243,3
Jelgavas	125,88	136,99	39,45	91,72	679,6	561,7	157,8	421,9
Bauskas	132,41	137,73	33,96	93,92	410,5	303,0	71,3	244,2
Jēkabpils	136,61	139,24	40,62	81,68	437,8	348,1	85,3	187,6
Ilūkstes	110,01	129,66	43,17	66,15	385,0	739,1	129,5	205,1
Zemgale	126,88	137,34	44,31	86,24	2 296,5	2 334,3	607,1	1 302,1
Daugavpils	82,20	98,26	25,35	57,33	838,5	1 031,7	207,9	596,2
Rēzeknes	101,77	107,20	18,41	52,92	692,0	632,5	101,2	344,0
Ludzas	81,68	104,60	24,85	48,51	309,9	366,1	72,1	174,6
Jaunlatgales	99,48	123,97	27,46	50,99	417,8	619,4	96,1	234,6
Latgale	90,33	106,41	23,75	53,76	2 258,2	2 649,7	477,3	1 349,5
Latvija	117,98	130,72	40,11	83,90	11 040,9	10 797,7	3 140,4	7 173,5
Lettonie								

Linu sēkla. — Graines de lin.

Aprinkļi un apgabali Districts et provinces	Caurmēra raža no 1 ha kv. Rendement moyen en quint. par ha				Kopraža 1 000 kvintalos Rendement total en 1 000 de quint.			
	1930. g.	1929. g.	1928. g.	1927. g.	1930. g.	1929. g.	1928. g.	1927. g.
	Rīgas	3,70	4,08	1,16	2,88	5,9	8,1	3,3
Cēsu	3,50	4,10	1,18	2,76	3,9	6,6	2,9	6,1
Valmieras	4,08	4,23	1,43	3,49	14,7	21,5	8,4	20,9
Valkas	3,83	4,01	1,51	2,29	7,6	11,2	5,8	7,6
Madonas	3,59	4,21	1,38	2,20	10,8	15,2	7,0	9,9
Vidzeme	3,78	4,14	1,38	2,80	42,9	62,6	27,2	53,1
Liepājas	4,39	4,68	3,53	4,30	2,2	1,9	1,7	2,6
Aizputes	4,41	4,85	3,97	3,73	0,9	0,9	1,2	1,5
Kuldīgas	4,79	5,06	3,28	3,81	2,4	1,5	2,3	3,0
Ventspils	3,92	3,97	2,62	3,94	0,8	0,8	0,8	1,2
Talsu	4,66	5,18	1,95	3,53	0,9	0,5	0,6	1,1
Kurzeme	4,49	4,68	3,15	3,99	7,2	5,8	6,9	9,4
Tukuma	4,57	5,24	2,98	3,98	0,9	1,0	0,9	1,6
Jelgavas	4,88	4,95	3,57	4,73	2,4	3,0	3,2	4,7
Bauskas	4,56	4,90	2,30	4,23	5,9	10,8	6,0	9,3
Jēkabpils	4,61	4,66	1,91	4,90	5,1	6,5	2,8	4,9
Ilūkstes	4,83	4,60	2,57	3,35	5,9	6,9	4,4	5,9
Zemgale	4,69	4,78	2,47	4,04	20,2	28,2	17,3	25,4
Daugavpils	3,72	3,89	1,69	2,70	23,8	24,5	13,7	20,9
Rēzeknes	4,09	4,34	1,43	2,43	32,7	35,1	14,3	22,3
Ludzas	2,73	3,49	1,19	2,13	16,7	21,3	8,8	14,5
Jaunlatgales . . .	3,18	3,99	1,17	1,79	42,6	52,3	16,4	21,7
Latgale	3,43	3,96	1,34	2,21	115,8	133,2	53,2	78,5
Latvija Lettonie	3,63	4,12	1,52	2,63	186,1	229,6	104,3	166,4

Linu šķiedra. — Filasse de lin.

Apriņķi un apgabali Districts et provinces	Caurmēra raža no 1 ha kv. Rendement moyen en quint. par ha				Kopražā 1 000 kvintālos Rendement total en 1 000 de quint.			
	1930. g.	1929. g.	1928. g.	1927. g.	1930. g.	1929. g.	1928. g.	1927. g.
	Rīgas	3,89	3,89	1,91	3,10	6,2	7,8	5,5
Cēsu	4,07	4,11	2,06	3,41	4,5	6,6	5,0	7,5
Valmieras	3,89	3,81	2,04	3,50	13,3	19,4	12,0	21,0
Valkas	3,89	3,89	2,30	2,91	7,7	10,9	8,5	9,9
Madonas	4,02	4,15	2,13	2,89	12,1	14,9	10,9	13,9
Vidzeme	3,84	3,85	2,09	3,18	43,8	59,6	41,9	60,4
Liepājas	3,33	3,36	2,73	3,85	1,7	1,4	1,4	2,3
Aizputes	3,12	3,03	2,34	2,87	0,8	0,6	0,7	1,1
Kuldīgas	3,23	3,51	3,04	3,32	1,6	1,1	2,1	2,7
Ventspils	3,02	3,16	2,87	2,94	0,9	0,6	0,9	0,9
Talsu	4,11	4,23	1,91	3,09	0,8	0,4	0,8	0,9
Kurzeme	3,33	3,38	2,71	3,30	5,3	4,1	5,7	7,9
Tukuma	4,94	4,11	3,31	3,82	1,0	0,8	1,0	1,4
Jelgavas	5,11	3,92	3,82	3,88	2,6	2,4	3,2	4,9
Bauskas	4,03	4,10	2,03	3,98	5,2	9,0	5,3	8,3
Jēkabpils	4,49	4,90	2,35	3,63	4,9	5,6	3,5	4,4
Ilūkstes	3,75	4,21	2,87	2,77	4,9	6,3	4,4	4,1
Zemgale	4,23	4,09	2,49	3,80	18,8	24,1	17,4	22,7
Daugavpils	3,54	3,55	2,14	2,99	22,7	22,5	17,3	22,1
Rēzeknes	3,74	3,74	2,43	2,88	29,9	30,3	24,3	26,5
Ludzas	3,04	4,27	1,85	2,59	18,2	26,0	12,8	17,6
Jaunlatgales . . .	4,01	4,03	1,94	2,35	53,8	52,8	27,2	28,5
Latgale	3,88	3,91	2,06	2,87	124,5	131,5	81,4	94,7
Latvija Lettonie	3,78	3,93	2,12	2,94	192,3	219,3	146,4	185,7

6. Laukstrādnieku algas.—Salaire des ouvriers agricoles.

Gada strādnieku algas (latos).
Salaires des ouvriers permanents (annuels) (en ls).

Apriņķi un apgabali Districts et provinces	Puišiem — Valeis									
	1930. g.	1929. g.	1928. g.	1927. g.	1926. g.	1925. g.	1924. g.	1923. g.	1922. g.	1921.
Rīgas	522	522	579	601	581	541	508	374	336	269
Cēsu	556	546	614	625	636	594	531	455	403	239
Valmieras	547	623	617	626	629	618	562	425	397	202
Valkas	524	548	566	565	554	547	493	368	377	215
Madonas	505	486	542	582	573	563	—	—	—	—
Vidzeme	531	546	586	601	597	577	527	411	381	234
Liepājas	457	489	509	511	507	453	398	275	261	155
Aizputes	486	465	484	525	495	437	422	280	269	163
Kuldīgas	531	546	597	594	592	536	500	378	344	219
Ventspils	544	555	551	563	532	476	466	365	345	207
Talsu	560	602	628	652	618	585	529	435	384	239
Kurzeme	506	524	547	558	546	493	462	347	320	197
Tukuma	533	547	607	654	674	632	590	447	395	340
Jelgavas	538	545	626	689	707	668	617	449	415	359
Bauskas	479	488	537	594	609	591	550	389	374	303
Jēkabpils	430	443	498	493	511	542	481	388	380	319
Ilūkstes	332	351	366	396	403	398	360	281	379	134
Zemgale	475	490	543	594	613	586	539	406	382	322
Daugavpils	386	338	375	395	396	372	336	317	307	172
Rēzeknes	391	337	400	418	458	390	370	312	277	167
Ludzas	293	324	383	350	365	345	342	284	254	177
Jaunlatgales	346	337	348	405	395	383	—	—	—	—
Latgale	365	336	377	397	408	376	349	304	283	172
Latvija Lettonie	487	498	542	563	569	537	488	385	359	236

Vasaras strādnieku algas (latos).
Salaires des ouvriers permanents (annuels) (en ls).

Apriņķi un apgabali Districts et provinces	Mēitām — Servantes									
	1930. g.	1929. g.	1928. g.	1927. g.	1926. g.	1925. g.	1924. g.	1923. g.	1922. g.	1921. g.
Rīgas	361	362	391	406	380	345	310	231	199	150
Cēsu	397	387	422	427	424	388	333	289	252	157
Valmieras	372	391	410	402	385	382	330	266	256	126
Valkas	366	371	373	370	358	337	293	226	235	133
Madonas	365	359	390	408	392	369	—	—	—	—
Vidzeme	372	374	398	402	386	366	319	257	238	144
Liepājas	315	332	342	338	320	284	238	168	160	102
Aizputes	316	311	298	332	283	264	244	162	158	91
Kuldīgas	348	358	366	361	359	309	279	215	201	131
Ventspils	344	354	344	346	308	260	254	198	190	127
Talsu	338	347	375	373	349	311	271	231	206	132
Kurzeme	330	339	345	348	325	287	257	195	183	114
Tukuma	352	357	399	421	425	379	367	259	218	190
Jelgavas	367	370	419	437	450	411	369	259	239	234
Bauskas	340	333	366	387	401	363	329	234	227	183
Jēkabpils	308	318	329	328	337	334	290	247	238	213
Ilūkstes	234	250	256	274	272	265	243	181	168	96
Zemgale	328	334	364	386	396	361	329	243	225	201
Daugavpils	263	237	255	260	284	257	226	199	220	115
Rēzeknes	279	234	286	278	322	256	247	193	178	112
Ludzas	224	217	274	229	255	220	229	186	162	128
Jaunlatgales	253	244	255	276	253	243	—	—	—	—
Latgale	260	235	266	265	283	250	233	192	191	116
Latvija Lettonie	336	338	364	369	364	334	295	233	216	146

Vasaras strādnieku algas (latos).
Salaires des ouvriers saisonniers (d'été — en ls).

Apriņķi un apgabali Districts et provinces	Puišiem — Valets									
	1930. g.	1929. g.	1928. g.	1927. g.	1926. g.	1925. g.	1924. g.	1923. g.	1922. g.	1921. g.
Rīgas	338	328	361	408	384	380	350	296	253	166
Cēsu	369	365	417	430	448	420	377	329	277	196
Valmieras	354	362	413	412	433	444	384	319	265	158
Valkas	335	340	370	374	381	368	341	282	239	167
Madonas	331	317	344	366	391	379	—	—	—	—
Vidzeme	346	344	382	400	408	404	365	309	261	173
Liepājas	302	314	320	343	331	315	285	224	170	122
Aizputes	323	314	357	358	343	305	319	220	173	131
Kuldīgas	338	363	397	419	376	371	349	277	229	188
Ventspils	332	355	351	344	363	346	324	268	222	220
Talsu	368	364	431	442	438	395	362	290	258	212
Kurzeme	328	339	366	378	367	344	329	255	212	173
Tukuma	367	370	405	450	461	452	434	328	268	215
Jelgavas	361	361	443	433	447	436	408	348	221	246
Bauskas	332	311	366	380	420	385	379	307	233	220
Jēkabpils	311	292	336	349	351	321	312	289	247	190
Ilūkstes	246	269	282	298	279	284	260	240	232	156
Zemgale	331	330	378	396	410	392	369	311	247	218
Daugavpils	283	259	280	303	299	303	265	237	208	155
Rēzeknes	272	246	282	299	286	310	271	246	178	145
Ludzas	218	220	278	265	316	275	244	223	215	167
Jaunlatgales	239	229	267	261	312	258	—	—	—	—
Latgale	262	245	278	290	301	292	261	235	203	153
Latvija Lettonie	328	325	364	379	388	376	343	290	243	182

Vasaras strādnieku algas (latos).
Salaire des ouvriers saisonniers (d'été — en ls).

Apriņķi un apgabali Districts et provinces	Meitām — Servantes									
	1930. g.	1929. g.	1928. g.	1927. g.	1926. g.	1925. g.	1924. g.	1923. g.	1922. g.	1921. g.
Rīgas	233	222	250	268	259	235	219	188	160	112
Cēsu	264	255	290	300	309	277	249	219	193	135
Valmieras	246	248	287	277	287	278	241	214	181	110
Valkas	238	244	262	262	259	243	217	177	159	119
Madonas	250	235	264	267	280	268	—	—	—	—
Vidzeme	245	241	271	275	279	262	234	202	176	120
Liepājas	211	214	221	231	219	205	174	151	139	80
Aizputes	226	219	246	233	207	180	178	133	107	78
Kuldīgas	235	237	267	267	229	214	203	163	148	113
Ventspils	216	231	234	219	237	191	190	155	140	142
Talsu	230	225	262	244	243	223	192	175	163	125
Kurzeme	223	224	245	240	226	205	186	155	139	106
Tukuma	240	235	255	278	285	286	264	183	158	127
Jelgavas	241	235	258	270	279	268	250	216	152	143
Bauskas	232	210	257	253	281	246	232	186	148	145
Jēkabpils	227	213	239	242	252	227	207	192	172	135
Ilūkstes	183	190	199	211	202	200	179	159	154	100
Zemgale	228	220	246	256	268	253	231	191	156	136
Daugavpils	204	183	201	216	204	213	175	160	142	107
Rēzeknes	197	180	197	205	197	224	188	168	117	93
Ludzas	153	162	206	181	217	164	161	161	139	128
Jaunlatgales	178	169	193	197	213	184	—	—	—	—
Latgale	190	177	199	205	206	204	175	163	135	104
Latvija Lettonie	229	224	250	255	258	241	214	195	160	119

Vasaras strādnieku algas (latos).
Salaires des ouvriers saisonniers (d'été — en ls).

Apriņķi un apgabali Districts et provinces	Ganiem — Gardeurs de bétail									
	1930. g.	1929. g.	1928. g.	1927. g.	1926. g.	1925. g.	1924. g.	1923. g.	1922. g.	1921. g.
Rīgas	178	179	205	206	209	192	170	149	129	93
Cēsu	197	192	224	225	240	219	187	163	150	108
Valmieras	210	212	243	242	247	245	210	177	158	92
Valkas	201	205	224	223	212	219	186	153	138	105
Madonas	182	171	198	200	206	198	—	—	—	—
Vidzeme	194	193	220	221	224	218	189	161	145	100
Liepājas	186	187	196	193	191	177	144	121	100	70
Aizputes	195	192	213	211	180	172	152	115	94	68
Kuldīgas	219	218	240	242	214	203	176	143	128	111
Ventspils	177	202	193	202	197	175	157	131	137	126
Talsu	205	203	236	241	216	203	183	148	138	108
Kurzeme	196	199	215	215	199	186	162	131	119	95
Tukuma	198	196	218	242	252	243	214	145	128	99
Jelgavas	197	188	210	220	219	217	189	160	123	107
Bauskas	183	172	208	210	222	196	177	153	117	99
Jēkabpils	186	179	205	214	212	194	182	163	146	114
Ilūkstes	142	146	157	161	153	155	140	123	118	73
Zemgale	184	180	202	214	217	208	186	152	127	102
Daugavpils	129	117	134	140	143	141	122	109	109	85
Rēzeknes	124	112	131	142	131	141	130	111	74	72
Ludzas	99	99	130	117	149	129	115	112	107	64
Jaunlatgales	136	112	143	142	158	140	—	—	—	—
Latgale	124	112	134	138	144	139	122	111	100	78
Latvija Lettonie	182	179	202	207	209	200	172	147	132	97

7. Lauksaimniecības ražojumu cenas.

Prix des produits agricoles.

Sviesta, gaļas un olu vidējās sīktirdzniecības cenas no 1921.—1930. g.)

Prix de détail moyens du beurre, de la viande et des oeufs de 1921 à 1930.

Vieta Endroits	Gads Années	Sviests Beurre par kg.		Svaiga cūkas gaļa — Viande de porc fraîche par kg.		Lielopu gaļa Viande de boeuf fraîche par kg.		Olas par gab. Oeufs pièce	
		Ls	0/0	Ls	0/0	Ls	0/0	Ls	0/0
Rīga . .	1930.	3,42	108	1,90	118	1,39	130	0,15	115
	1929.	4,07	128	2,25	146	1,46	136	0,16	123
	1928.	3,96	125	1,96	116	1,20	112	0,15	115
	1927.	3,56	112	1,60	99	1,14	107	0,13	100
	1921—1926.	3,15	100	1,61	100	1,07	100	0,13	100
Madona .	1930.	2,93	99	1,87	121	1,20	127	0,13	100
	1929.	3,46	117	2,17	140	1,17	124	0,15	115
	1928.	3,36	114	1,69	109	0,68	72	0,13	100
	1927.	3,13	106	1,78	115	0,60	64	0,12	92
	1921—1926.	2,96	100	1,55	100	0,94	100	0,12	100
Liepāja .	1930.	3,46	109	2,03	130	1,45	144	0,16	114
	1929.	3,97	125	2,26	144	1,40	148	0,18	129
	1928.	3,76	119	1,76	113	1,07	106	0,16	114
	1927.	3,46	110	1,71	110	1,13	112	0,15	107
	1921—1926.	3,15	100	1,56	100	1,01	100	0,14	100
Kuldīga .	1930.	3,10	113	1,86	136	1,26	152	0,13	108
	1929.	3,63	132	2,13	155	1,18	142	0,13	108
	1928.	3,43	125	1,62	133	0,87	105	0,12	100
	1927.	2,91	106	1,62	118	0,95	114	0,10	83
	1921—1926.	2,76	100	1,37	100	0,83	100	0,12	100
Jelgava .	1930.	3,20	107	1,85	123	1,30	127	0,13	108
	1929.	4,00	134	2,23	148	1,33	130	0,15	125
	1928.	3,90	117	1,73	115	1,02	100	0,13	108
	1927.	3,20	107	1,54	102	1,02	100	0,12	100
	1921—1926.	2,99	100	1,31	100	1,02	100	0,12	100
Daugavpils	1930.	2,94	93	1,71	136	1,15	137	0,12	109
	1929.	3,44	109	1,93	153	1,14	136	0,14	127
	1928.	3,22	102	1,57	125	0,81	96	0,11	100
	1927.	3,01	95	1,33	106	0,78	93	0,11	100
	1921—1926.	3,17	100	1,26	100	0,84	100	0,11	100
Rēzekne	1930.	2,86	93	1,87	130	1,22	147	0,11	100
	1929.	3,26	106	2,25	156	1,31	158	0,13	118
	1928.	3,11	101	1,33	92	0,80	96	0,12	109
	1927.	3,06	99	1,40	97	0,79	95	0,10	91
	1921—1926.	3,09	100	1,44	100	0,83	100	0,11	100

Labību gada vidējās caurmēra sīktirdzniecības cenas (Ls par kvintalu).
Prix de détail moyens annuels des céréales (en Ls par quintal).

Vieta Endroits	Gada Années	Rudzi Seigle		Kvieši Froment		Mieži Orge		Auzas Avoine		Zirņi Pois	
		Ls	0/0	Ls	0/0	Ls	0/0	Ls	0/0	Ls	0/0
Rīga . . .	1930.	18	62	30	71	19	76	16	67	57	133
	1929.	29	100	38	90	28	112	26	108	72	167
	1928.	34	117	43	102	34	136	29	121	72	167
	1921—1926.	29	100	42	100	25	100	24	100	43	100
Cēsis . . .	1930.	20	71	30	75	20	91	17	81	51	176
	1929.	31	111	42	105	31	141	27	129	75	259
	1928.	33	118	48	120	29	132	29	138	58	200
	1921—1926.	28	100	40	100	22	100	21	100	29	100
Madona . .	1930.	18	67	31	89	20	95	16	84	46	170
	1929.	25	93	32	91	27	129	26	137	59	219
	1928.	30	111	40	114	23	110	25	132	26	96
	1921—1926.	27	100	35	100	21	100	19	100	27	100
Valka . . .	1930.	18	69	30	86	20	87	17	77	56	165
	1929.	31	119	40	114	27	117	26	118	57	168
	1928.	32	123	45	129	33	143	30	136	52	153
	1921—1926.	26	100	35	100	23	100	22	100	34	100
Liepāja . .	1930.	17	65	27	73	17	71	14	64	57	163
	1929.	22	85	28	76	21	88	19	86	67	191
	1928.	26	100	32	86	27	113	26	118	67	191
	1921—1926.	26	100	37	100	24	100	22	100	35	100
Kuldīga . .	1930.	16	70	—	—	16	73	12	46	63	242
	1929.	21	91	27	82	20	91	21	81	77	296
	1928.	28	122	31	94	28	127	26	100	—	—
	1921—1926.	23	100	33	100	22	100	26	100	26	100
Ventspils .	1930.	16	59	27	71	16	67	15	65	51	150
	1929.	24	89	31	82	23	96	23	100	70	206
	1928.	29	107	33	87	29	121	29	126	59	174
	1921—1926.	27	100	38	100	24	100	23	100	34	100
Tukums . .	1930.	19	70	28	76	18	75	16	76	33	114
	1929.	33	122	30	81	27	113	28	133	47	162
	1928.	31	115	29	78	28	117	30	143	39	134
	1921—1926.	27	100	37	100	24	100	21	100	29	100
Jelgava . .	1930.	17	63	27	75	17	74	15	71	33	122
	1929.	22	81	26	72	22	96	21	100	55	204
	1928.	28	104	31	86	28	122	27	129	38	141
	1921—1926.	27	100	36	100	23	100	21	100	27	100
Daugavpils	1930.	15	60	25	81	16	76	13	65	42	168
	1929.	22	88	29	94	22	105	22	110	33	132
	1928.	28	112	32	103	28	133	26	130	36	144
	1921—1926.	25	100	31	100	21	100	20	100	25	100
Rēzekne . .	1930.	16	62	25	83	15	71	13	62	52	236
	1929.	22	85	25	83	23	110	22	105	59	268
	1928.	29	112	30	100	29	138	30	143	61	277
	1921—1926.	26	100	30	100	21	100	21	100	22	100
Ludza . . .	1930.	15	58	24	86	15	71	12	57	50	208
	1929.	24	92	25	89	23	110	24	114	64	267
	1928.	30	115	31	111	29	138	27	129	39	163
	1921—1926.	26	100	28	100	21	100	21	100	24	100

Rudzu vidējās caurmēra mēneša (siktīrdzniec.) cenas (Ls par kvintālu) no 1922—1930. g.
Prix moyens mensuels du selgje (prix de détail) (en Ls par quintal).

Vieta Endroits	Gads Années	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
Rīga . .	1930.	25	22	17	17	14	13	14	20	18	18	18	21
	1929.	32	31	32	33	29	27	32	32	31	27	26	23
	1928.	33	34	34	34	34	34	34	33	34	34	34	34
	1922—1926.	27	28	28	28	29	28	27	24	24	25	25	26
Cēsis . .	1930.	25	25	20	17	16	16	17	18	20	20	21	21
	1929.	32	34	34	34	33	31	31	30	30	30	30	30
	1928.	31	31	31	34	32	34	34	34	34	34	34	33
	1922—1926.	26	26	27	27	28	28	26	26	24	25	26	26
Madona	1930.	25	17	15	15	16	14	14	21	21	20	21	21
	1929.	26	26	26	27	26	26	26	24	24	24	24	25
	1928.	30	30	30	30	30	30	30	30	30	30	30	26
	1922—1926.	26	26	27	27	28	27	24	25	24	24	24	25
Valka . .	1930.	22	22	17	16	16	16	16	—	—	—	—	—
	1929.	35	35	35	35	37	37	37	—	23	22	22	22
	1928.	28	30	—	30	30	32	32	35	35	35	35	35
	1922—1926.	26	26	27	27	26	26	26	26	28	23	25	26
Liepāja .	1930.	22	21	17	17	17	12	12	17	16	17	19	21
	1929.	22	24	24	24	23	21	21	20	22	22	21	21
	1928.	24	25	26	30	30	30	30	30	23	25	22	22
	1922—1926.	25	25	25	25	25	23	24	20	21	23	23	24
Kuldīga .	1930.	·	·	18	15	15	·	·	15	15	14	18	19
	1929.	24	24	24	24	23	21	23	23	18	18	18	18
	1928.	—	26	26	—	—	—	—	33	—	32	24	24
	1922—1926.	25	24	21	22	27	20	—	20	17	21	21	18
Ventspils	1930.	19	19	15	15	15	14	13	18	18	17	17	17
	1929.	26	26	27	27	24	24	24	24	22	20	20	20
	1928.	26	26	28	29	29	31	32	32	30	26	26	26
	1922—1926.	25	27	27	26	26	26	25	23	24	24	24	24
Tukums .	1930.	20	20	18	17	17	19	14	19	25	24	19	19
	1929.	37	37	37	37	37	37	37	37	37	20	20	20
	1928.	24	24	24	24	24	24	37	38	38	38	38	38
	1922—1926.	24	27	27	27	28	28	26	24	22	21	22	23
Jelgava .	1930.	20	18	16	16	14	13	13	16	19	18	18	18
	1929.	23	23	24	24	23	21	21	23	21	20	20	20
	1928.	26	26	28	29	30	31	29	31	27	25	25	24
	1922—1926.	26	25	27	25	25	25	26	21	21	23	23	23
Daugavpils	1930.	19	17	15	14	12	11	12	15	14	15	16	16
	1929.	23	24	24	24	24	23	22	22	21	18	18	17
	1928.	24	27	27	31	32	31	32	30	24	24	24	24
	1922—1926.	23	27	21	25	24	24	23	25	22	23	25	25
Rēzekne	1930.	18	18	16	14	14	14	13	16	16	16	15	15
	1929.	24	24	26	26	25	22	22	19	22	20	21	19
	1928.	21	26	26	26	33	33	33	33	32	32	32	26
	1922—1926.	26	28	28	27	28	24	24	22	22	24	24	25
Ludza . .	1930.	17	14	14	14	15	14	13	15	17	17	17	17
	1929.	25	25	25	25	24	24	25	24	24	24	21	17
	1928.	28	27	31	31	33	35	32	32	27	27	26	26
	1922—1926.	26	27	27	26	24	24	24	24	23	23	25	25

**Kviešu vidējās caurmēra mēneša (siktīrdzniecības) cenas (Ls par kvintalu).
Prix moyens mensuels du froment (prix de détail) (en Ls par quintal).**

Vieta Endroits	Gads Années	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
Rīga . . .	1930.	33	32	32	32	32	30	30	30	30	28	24	25
	1929.	43	42	42	42	36	34	39	38	36	32	36	34
	1928.	42	43	41	40	40	38	45	46	46	44	44	43
	1922—1926.	39	39	45	40	44	44	43	41	37	38	36	37
Cēsis . . .	1930.	30	30	—	30	28	30	30	30	32	30	—	—
	1929.	50	50	50	50	49	35	35	38	38	38	37	38
	1928.	48	48	48	48	48	48	48	50	50	50	50	—
	1922—1926.	38	41	42	46	47	39	37	38	43	38	39	37
Madona . .	1930.	30	30	—	32	32	32	32	31	30	30	—	—
	1929.	32	32	32	32	30	33	32	32	32	32	32	32
	1928.	40	40	40	40	40	40	40	50	50	35	35	32
	1922—1926.	34	35	34	34	38	37	30	33	30	33	32	37
Valka . . .	1930.	29	29	30	30	30	30	30	—	—	—	—	—
	1929.	45	45	45	45	50	50	45	—	28	28	28	28
	1928.	43	44	—	44	44	46	46	45	45	45	45	45
	1922—1926.	34	36	37	34	34	38	34	40	40	35	38	41
Liepāja . .	1930.	30	30	30	28	28	27	29	28	24	24	24	23
	1929.	26	27	28	28	27	26	28	29	30	30	30	30
	1928.	32	32	32	33	33	33	33	33	32	32	29	28
	1922—1926.	38	35	35	34	37	35	37	36	34	32	32	33
Kuldīga . .	1930.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	1929.	28	28	28	27	25	24	26	26	26	29	29	30
	1928.	—	28	28	—	—	—	—	38	—	37	28	28
	1922—1926.	31	34	34	32	40	33	—	34	34	34	35	31
Ventspils .	1930.	29	29	28	28	27	26	24	27	28	27	25	25
	1929.	31	31	31	31	31	31	31	31	31	30	29	29
	1928.	34	34	34	34	34	34	34	34	33	31	31	31
	1922—1926.	37	37	37	37	37	38	36	36	36	36	36	36
Tukums . .	1930.	30	30	30	30	30	30	26	27	27	27	24	24
	1929.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	30	30	30
	1928.	29	29	29	29	29	29	—	—	—	—	—	—
	1922—1926.	32	33	36	36	38	38	37	32	31	28	29	30
Jelgava . .	1930.	29	28	28	27	27	26	26	28	27	25	25	24
	1929.	25	26	26	26	26	24	24	28	27	28	24	30
	1928.	29	29	31	32	33	35	34	35	30	28	27	25
	1922—1926.	35	33	37	36	36	38	35	33	31	31	31	31
Daugavpils	1930.	28	28	29	25	24	24	24	25	25	24	23	21
	1929.	28	28	30	30	30	28	28	30	29	28	29	29
	1928.	31	31	32	34	36	35	37	36	29	29	29	28
	1922—1926.	29	32	33	30	31	31	32	33	30	27	28	29
Rēzekne . .	1930.	26	24	24	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	1929.	—	—	—	—	—	—	—	23	29	23	26	25
	1928.	27	28	28	28	34	34	34	34	—	—	27	—
	1922—1926.	31	32	32	26	29	30	28	25	28	30	26	27
Ludza . . .	1930.	26	24	—	24	24	24	24	—	—	24	24	23
	1929.	—	—	—	—	—	—	—	25	25	25	25	23
	1928.	29	29	30	30	33	39	32	32	29	29	29	—
	1922—1926.	29	31	32	27	29	29	29	29	29	28	29	29

Miežu vidējās caurmēra mēneša (sīktirdzniecības) cenas (Ls par kvintalu).
Prix moyens mensuels de l'orge (prix de détail) (en Ls par quintal).

Vieta Endroits	Gads Années	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
Rīga . . .	1930.	22	21	18	18	18	19	18	18	18	18	17	17
	1929.	33	32	33	31	28	27	28	29	29	24	23	21
	1928.	31	31	32	33	36	34	35	35	34	34	34	34
	1922—1926.	21	22	24	24	26	26	25	24	24	22	22	21
Cēsis . . .	1930.	20	20	22	21	20	20	19	20	20	19	17	17
	1929.	30	32	32	32	31	31	31	30	30	30	29	30
	1928.	23	23	23	31	32	28	32	32	32	32	32	31
	1922—1926.	18	18	20	21	23	23	22	22	19	19	19	19
Madona . . .	1930.	26	21	21	21	21	21	21	21	19	19	18	17
	1929.	24	24	24	26	26	29	29	27	27	28	28	28
	1928.	19	19	19	19	19	19	24	35	35	24	24	24
	1922—1926.	20	20	21	21	22	22	18	19	18	20	17	18
Valka . . .	1930.	20	20	20	20	20	23	23	—	—	19	19	20
	1929.	35	35	35	35	35	35	35	—	20	20	20	20
	1928.	27	28	—	33	33	34	34	35	35	35	35	35
	1922—1926.	19	22	24	25	23	23	23	24	27	21	21	20
Liepāja . . .	1930.	17	17	18	18	18	16	16	16	16	15	15	14
	1929.	23	24	24	24	24	21	20	19	20	23	18	17
	1928.	25	27	27	29	29	29	29	28	28	25	23	23
	1922—1926.	20	23	21	22	24	22	23	22	24	21	21	20
Kuldīga . . .	1930.	—	—	—	17	17	17	17	17	—	13	16	16
	1929.	26	24	24	24	23	24	24	21	19	18	18	—
	1928.	—	26	26	—	—	—	—	33	—	32	25	26
	1922—1926.	18	18	20	19	22	20	—	18	17	20	17	18
Ventspils . . .	1930.	19	19	16	16	16	16	16	18	16	16	15	15
	1929.	26	26	26	26	26	23	23	23	22	20	19	19
	1928.	24	27	29	31	31	31	32	30	30	26	26	26
	1922—1926.	22	23	23	24	23	24	23	23	22	22	22	21
Tukums . . .	1930.	18	19	19	16	17	19	—	17	20	19	16	17
	1929.	30	30	30	30	30	30	30	30	30	20	18	18
	1928.	24	24	24	24	24	30	30	30	30	30	30	30
	1922—1926.	20	22	23	23	23	24	24	23	20	19	20	19
Jelgava . . .	1930.	18	17	17	17	17	16	16	17	17	16	16	14
	1929.	26	25	25	25	24	22	22	24	19	19	18	18
	1928.	26	26	28	30	30	31	31	31	29	28	25	26
	1922—1926.	20	21	22	22	22	22	23	22	20	22	20	19
Daugavpils . . .	1930.	19	19	16	16	14	14	16	15	15	15	15	14
	1929.	25	25	25	25	24	23	22	22	21	17	17	17
	1928.	24	25	26	32	32	30	33	32	26	26	26	25
	1922—1926.	16	20	21	21	21	24	21	22	20	18	19	18
Rēzekne . . .	1930.	19	17	16	15	15	15	14	15	14	14	13	13
	1929.	24	24	27	27	26	23	21	20	20	20	20	19
	1928.	24	27	28	28	33	33	33	33	—	27	27	25
	1922—1926.	18	22	22	21	22	21	22	20	19	18	18	18
Ludza . . .	1930.	17	15	15	15	15	15	15	17	—	14	13	13
	1929.	27	27	27	25	25	25	22	22	22	22	19	17
	1928.	26	26	28	28	31	34	32	32	30	30	24	28
	1922—1926.	17	18	20	21	20	23	23	22	19	19	18	18

Auzu vidējās caurmēra mēneša (sīktirdzniecības) cenas (Ls par kvintalu).
Prix moyens mensuels de l'avoine (prix de détail) (en Ls par quintal).

Vieta Endroits	Gads Années	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
Rīga . .	1930.	19	19	17	16	16	15	14	15	16	15	13	12
	1929.	29	29	30	30	27	27	27	27	27	21	20	18
	1928.	27	27	28	28	28	30	32	25	30	30	30	30
	1922—1926.	20	20	21	23	24	26	23	22	22	22	20	21
Cēsis . . .	1930.	19	19	20	18	17	18	17	17	17	15	14	13
	1929.	30	32	32	32	31	26	26	24	24	24	24	24
	1928.	23	23	23	31	32	32	30	32	32	32	32	31
	1922—1926.	18	17	19	20	21	23	21	21	20	19	20	20
Madona . .	1930.	17	17	15	16	16	16	16	17	17	16	15	14
	1929.	30	30	30	29	29	25	26	26	26	24	20	18
	1928.	19	19	19	19	19	19	28	33	33	30	30	30
	1922—1926.	16	17	17	17	20	22	20	20	19	19	17	16
Valka . . .	1930.	18	18	18	19	18	17	17	—	—	16	16	16
	1929.	30	30	30	30	30	30	30	—	20	20	19	18
	1928.	24	30	—	31	31	31	31	30	30	30	30	30
	1922—1926.	19	23	19	20	25	20	20	24	27	22	22	21
Liepāja . .	1930.	16	16	16	16	14	14	13	14	14	11	10	10
	1929.	20	19	22	22	21	20	19	18	19	19	17	16
	1928.	25	25	26	27	27	27	27	28	28	24	22	21
	1922—1926.	19	20	21	22	22	23	23	21	20	19	20	20
Kuldīga . .	1930.	—	—	—	14	14	14	14	14	—	8	—	8
	1929.	21	24	24	24	23	24	24	22	18	17	17	17
	1928.	—	26	26	—	—	—	—	31	—	30	21	21
	1922—1926.	15	15	17	18	19	17	—	16	16	19	17	16
Ventspils .	1930.	18	16	16	16	16	15	15	16	15	14	14	14
	1929.	26	26	26	26	26	24	24	24	24	20	19	18
	1928.	27	27	28	29	29	29	32	33	30	26	26	26
	1922—1926.	21	22	21	24	24	25	25	23	20	22	20	20
Tukums . .	1930.	18	15	15	16	18	18	13	16	19	17	13	13
	1929.	31	31	31	31	31	31	31	31	31	19	18	18
	1928.	25	27	27	27	27	32	32	32	32	32	32	32
	1922—1926.	17	18	19	20	22	23	22	21	19	17	18	17
Jelgava . .	1930.	17	17	16	16	16	16	14	15	15	14	14	13
	1929.	23	23	24	23	23	21	21	23	20	18	17	17
	1928.	25	26	27	28	29	29	28	30	28	26	24	23
	1922—1926.	18	19	21	22	22	22	24	22	19	19	19	18
Daugavpils	1930.	16	16	13	13	12	12	13	13	13	12	11	10
	1929.	24	25	26	25	25	24	23	23	21	18	15	15
	1928.	23	25	26	28	29	28	29	29	26	25	24	24
	1922—1926.	15	17	20	20	20	18	21	22	20	17	18	17
Rēzekne . .	1930.	16	14	14	14	14	13	13	13	13	13	12	12
	1929.	23	24	28	28	26	—	—	19	20	18	17	16
	1928.	24	28	30	31	33	33	33	33	33	30	27	19
	1922—1926.	17	21	22	21	23	22	21	21	20	19	17	17
Ludza . . .	1930.	13	13	13	13	13	13	12	13	13	12	11	10
	1929.	24	24	26	26	26	26	26	22	23	23	20	17
	1928.	26	25	29	28	30	30	26	26	26	26	24	24
	1922—1926.	17	18	20	22	22	23	22	22	19	20	18	18

Zirgu vidējās caurmēra mēneša (siktirdzniecības) cenas (Ls par kvintalu).
Prix moyens mensuels des poils (prix de détail) (en Ls par quintal).

Vieta Endroits	Gads Années	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
Rīga . .	1930.	62	62	63	55	55	55	57	55	53	55	54	56
	1929.	75	75	73	74	77	73	69	77	75	70	70	62
	1928.	61	64	69	67	71	72	71	72	72	84	83	78
	1922—1926.	37	38	42	41	48	48	45	34	40	40	39	44
Cēsis . .	1930.	65	65	65	55	50	50	50	40	40	45	45	43
	1929.	90	90	90	90	90	—	55	65	63	65	60	65
	1928.	40	40	40	40	40	40	40	—	90	90	90	90
	1922—1926.	23	23	24	26	28	28	26	26	30	31	25	27
Madona .	1930.	58	58	50	50	60	50	50	50	30	30	30	30
	1929.	60	60	60	60	58	58	58	58	58	58	58	58
	1928.	25	25	25	25	25	25	25	30	30	—	—	—
	1922—1926.	24	25	24	25	26	25	25	34	27	29	22	22
Valka . .	1930.	63	60	60	60	60	55	55	50	60	50	50	45
	1929.	60	60	60	60	65	60	60	60	52	52	52	54
	1928.	44	44	—	44	44	44	43	60	60	60	60	65
	1922—1926.	31	35	38	37	34	34	35	41	44	32	39	37
Liepāja .	1930.	50	60	60	60	60	60	60	60	58	52	50	50
	1929.	90	80	70	70	70	65	65	65	65	65	51	51
	1928.	63	65	68	70	70	70	70	42	45	65	82	90
	1922—1926.	31	33	35	34	34	34	36	32	33	36	39	37
Kuldīga .	1930.	70	70	75	75	—	—	—	—	—	50	50	50
	1929.	80	80	80	80	80	80	80	80	73	73	67	67
	1928.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	80	80
	1922—1926.	22	31	32	26	30	34	—	28	—	26	28	22
Ventspils	1930.	65	65	—	—	50	50	50	50	50	45	45	45
	1929.	70	70	70	70	70	70	70	70	70	70	70	70
	1928.	50	50	49	49	50	58	—	—	70	70	70	70
	1922—1926.	33	33	33	34	35	33	33	33	32	33	33	36
Tukums .	1930.	—	—	—	—	—	—	—	30	30	35	37	31
	1929.	43	43	43	43	43	47	50	50	50	50	50	50
	1928.	35	35	35	35	35	39	39	38	43	43	43	43
	1922—1926.	26	26	28	29	29	29	29	30	25	26	25	29
Jelgava .	1930.	46	—	—	—	—	—	—	30	32	30	30	30
	1929.	63	63	67	68	66	58	60	60	59	34	35	33
	1928.	40	40	40	36	38	37	37	32	35	35	34	48
	1922—1926.	25	25	25	25	26	26	26	24	24	26	28	25
Daugavpils	1930.	55	55	50	50	45	40	—	34	35	35	30	30
	1929.	30	30	31	—	—	—	40	40	40	30	30	30
	1928.	32	34	39	40	39	36	40	—	—	37	30	30
	1922—1926.	20	23	25	27	25	25	25	28	27	23	23	23
Rēzekne .	1930.	50	50	55	50	50	55	55	50	48	52	55	55
	1929.	60	60	60	60	60	60	60	60	58	58	58	53
	1928.	50	50	50	50	50	50	50	65	80	80	80	80
	1922—1926.	21	23	22	21	21	22	22	19	22	22	19	19
Ludza . .	1930.	59	59	59	59	59	59	55	55	38	35	31	31
	1929.	64	64	64	64	64	64	64	64	64	64	64	59
	1928.	33	33	35	35	35	35	40	40	40	40	39	64
	1922—1926.	19	19	21	22	22	23	23	29	25	22	23	23

Starptautiskie pārskati.

a) Galveno lauku augu sējumu platība pirms un pēc kara gados dažādās valstīs (ha)*.

Valstis	Gadi	Rudzī	Kvieši	Mieži	Auzas	Kartupeļi	Lini
Latvija	1930.	267 000	72 000	177 000	320 000	94 000	51 000
	1929.	238 900	58 700	182 700	302 200	82 600	55 800
	1928.	257 600	66 500	146 300	238 600	78 300	68 700
	1927.	256 300	58 700	185 300	305 200	85 500	63 200
	1926.	251 300	49 500	190 300	320 800	82 100	63 800
	1925.	266 580	48 100	176 600	329 600	79 100	78 100
	1924.	266 064	43 032	179 111	334 254	74 877	60 496
	1923.	266 504	42 828	178 315	309 289	79 469	56 508
	1909—1913.	350 732	32 593	190 974	305 938	79 565	69 619
Austrija	1930.	373 000	203 000	168 000	309 000	192 000	4 000
	1929.	374 000	208 000	158 000	297 000	190 000	5 000
	1928.	379 498	208 031	156 404	300 983	189 204	2 989
	1927.	383 490	204 449	147 957	311 190	183 284	2 833
	1926.	393 457	202 474	146 636	314 452	177 671	2 892
	1925.	383 969	195 933	140 824	307 654	176 165	3 809
	1924.	375 390	195 000	138 054	308 614	167 437	3 745
	1923.	373 027	192 241	134 974	324 457	150 855	2 972
	1909—1913.	418 644	197 665	136 181	344 337	155 345	5 004
Beļģija	1930.	228 000	168 000	30 000	274 000	162 000	23 000
	1929.	229 000	144 000	25 000	301 000	171 000	28 000
	1928.	231 634	172 113	31 269	269 908	166 339	23 804
	1927.	231 948	158 227	31 963	266 088	168 355	21 091
	1926.	225 751	143 434	35 195	270 332	160 514	23 678
	1925.	231 214	147 576	31 926	264 552	159 998	23 406
	1924.	226 717	137 518	31 531	264 682	158 797	20 040
	1923.	232 026	139 814	34 291	264 709	152 465	18 732
	1909—1913.	262 251	160 113	34 384	260 466	156 988	19 802
Lielbritānija ar Iriju	1930.	—	569 000	459 000	1 190 000	276 000	—
	1929.	—	560 000	495 000	1 237 000	330 000	—
	1928.	13 000	590 278	525 654	1 192 976	319 112	1 056
	1927.	16 376	691 379	472 584	1 196 900	329 518	1 024
	1926.	21 697	668 567	514 592	1 264 098	321 458	1 172
	1925.	22 702	627 963	596 014	1 260 848	319 608	1 502
	1924.	26 694	647 179	594 072	1 345 778	302 597	2 100
	1923.	32 488	730 849	602 004	1 333 849	310 061	3 581
	1909—1913.	21 961	749 520	680 845	1 351 959	302 024	197
Čehoslova- kija	1930.	1 083 000	855 000	740 000	866 000	708 000	18 000
	1929.	1 089 000	819 000	744 000	870 000	761 000	19 000
	1928.	1 003 604	747 698	718 394	837 465	727 667	20 308
	1927.	987 549	623 467	706 509	837 699	716 667	20 650
	1926.	831 384	623 467	708 605	842 836	627 796	21 908
	1925.	846 005	617 418	693 676	836 996	639 178	24 731
	1924.	837 532	605 776	678 289	845 735	634 140	21 886
	1923.	859 319	609 715	686 597	842 101	636 582	21 222
	1909—1913.	—	—	—	—	—	—

*) Tabele sastādīta pēc Romas „Annuaire international de statistique agricole 1928.—1929.” un 1929 gads pēc „Bulletin de statistique agricole et commerciale“, 1929. g. un 1930. g.

(Turpinājums.)

Valstis	Gadi	Rūdzi	Kvieši	Mieži	Auzas	Kartupeļi	Lini
Dānija*)	1930.	151 000	102 000	379 000	391 000	69 000	—
	1929.	152 000	104 000	368 000	392 000	64 000	—
	1928.	146 142	102 093	354 966	404 447	62 455	—
	1927.	183 324	110 929	332 847	409 443	71 710	—
	1926.	208 089	101 783	311 801	423 955	76 582	—
	1925.	214 518	80 049	301 275	444 960	75 368	—
	1924.	188 401	60 203	301 495	461 723	71 739	—
	1923.	232 483	82 934	279 091	453 897	82 582	—
	1917—1918.	246 860	50 462	241 339	407 361	60 058	—
Francija	1930.	760 000	5 343 000	728 000	3 474 000	1 413 000	30 000
	1929.	784 000	5 160 000	750 000	3 507 000	1 474 000	35 000
	1928.	769 050	5 243 330	710 530	3 503 360	1 472 500	33 874
	1927.	777 260	5 287 150	706 980	3 457 620	1 497 160	24 437
	1926.	792 530	5 249 350	690 540	3 511 530	1 461 190	26 865*)
	1925.	868 760	5 613 840	698 750	3 479 630	1 464 580	24 618*)
	1924.	888 840	5 511 910	714 370	3 494 810	1 463 110	19 630*)
	1923.	896 560	5 533 080	681 450	3 422 550	1 451 230	14 898*)
	1909—1913.	1 252 730	6 786 820	804 331	3 977 599	1 645 535	24 905*)
Holande	1930.	200 000	58 000	31 000	154 000	164 000	15 000
	1929.	197 000	45 000	31 000	160 000	182 000	19 000
	1928.	196 135	59 943	28 455	152 430	179 103	15 874
	1927.	197 247	61 869	26 528	148 829	172 938	10 811
	1926.	197 298	53 340	27 255	154 028	170 336	13 851
	1925.	200 704	53 435	29 698	148 012	170 333	15 177
	1924.	197 903	47 898	25 351	152 377	167 456	12 673
	1923.	210 128	62 183	23 781	154 024	161 107	10 083
	1909—1913.	225 519	55 711	27 607	139 864	166 440	13 377
Igaunija	1930.	148 000	37 000	112 000	149 000	68 000	33 000
	1929.	133 000	33 000	114 000	150 000	62 000	32 000
	1928.	144 373	28 463	106 308	129 676	64 595	33 541
	1927.	148 456	26 961	119 286	145 500	71 342	35 648
	1926.	136 111	23 919	121 381	146 499	69 532	33 765
	1925.	154 791	20 530	114 820	150 303	68 921	45 660
	1924.	159 534	17 912	124 327	166 099	67 307	30 721
	1923.	164 377	22 747	126 279	152 846	72 304	30 637
	1909—1913.	168 541	—	131 534	134 817	79 739	42 192
Itālija*)	1930.	122 000	4 820 000	236 000	511 000	349 000	15 000
	1929.	124 000	4 773 000	234 000	523 000	351 000	18 000
	1928.	125 700	4 962 800	226 700	521 000	354 000	17 670
	1927.	124 200	4 975 800	236 100	486 700	353 800	17 490
	1926.	120 800	4 915 100	237 400	498 000	352 260	22 190
	1925.	126 000	4 723 700	233 200	486 300	345 800	21 000
	1924.	125 400	4 566 300	231 600	447 700	348 000	20 800
	1923.	127 300	4 675 800	230 300	495 000	348 100	20 300
	1909—1913.	122 634	4 743 640	247 992	506 912	287 058	17 080

*) Vecās robežas.

(Turpinājums.)

Valstis	Gadi	Rudzī	Kvieši	Mieži	Auzas	Kartupeļi	Linī
Lietava .	1930.	484 000	213 000	214 000	346 000	163 000	83 000
	1929.	451 000	198 000	214 000	350 000	132 000	86 000
	1928.	469 700	159 200	169 200	288 300	122 000	95 300
	1927.	502 000	120 000	197 000	310 000	139 000	84 000
	1926.	448 600	122 500	215 100	381 500	146 600	81 100
	1925.	542 000	112 000	205 000	345 000	163 000	81 000
	1924.	537 600	84 900	196 000	325 000	176 400	61 500
	1923.	583 500	81 500	175 000	330 600	143 000	52 100
	1909—1913.	552 405	81 768	183 178	317 226	119 092	55 167
Norveģija .	1930.	8 000	12 000	54 000	97 000	47 000	—
	1929.	7 000	12 000	53 000	97 000	46 000	—
	1928.	7 424	11 483	60 157	99 527	50 450	—
	1927.	9 320	9 939	60 643	97 037	49 914	—
	1926.	9 461	8 927	57 926	97 601	48 180	—
	1925.	8 956	8 914	56 211	97 348	47 200	—
	1924.	10 272	8 646	55 133	93 089	47 255	—
	1923.	10 996	10 369	50 433	103 635	45 671	—
	1909—1913.	15 055	5 021	35 917	106 279	41 164	—
Polija .	1930.	5 872 000	1 611 000	1 236 000	2 193 000	2 636 000	115 000
	1929.	5 798 000	1 427 000	1 259 000	2 192 000	2 636 000	117 000
	1928.	5 340 600	1 289 586	1 156 047	2 038 159	2 504 674	114 079
	1927.	5 764 344	1 359 681	1 117 528	1 981 469	2 439 962	111 399
	1926.	5 687 261	1 313 587	1 112 988	1 971 765	2 394 441	109 728
	1925.	5 770 155	1 295 862	1 104 028	1 947 584	2 419 283	108 286
	1924.	4 417 148	1 072 949	1 218 391	2 585 038	2 331 098	106 013
	1923.	4 644 768	1 017 365	1 199 457	2 515 076	2 279 219	103 453
	1909—1913.	5 087 178	1 352 716	1 265 447	2 748 967	2 404 440	81 818
Rumānija*)	1930.	392 000	3 056 000	1 975 000	1 087 000	190 000	18 000
	1929.	313 000	2 737 000	2 054 000	1 213 000	208 000	17 000
	1928.	295 704	3 206 470	1 749 212	1 116 450	205 842	19 349
	1927.	281 255	3 101 153	1 764 260	1 084 408	197 685	19 749
	1926.	295 623	3 327 487	1 551 567	1 078 419	178 841	20 484
	1925.	270 481	3 300 887	1 704 061	1 184 847	186 005	25 164
	1924.	271 454	3 172 102	1 850 731	1 236 580	188 689	20 493
	1923.	270 456	2 690 341	1 878 391	1 345 402	173 868	13 442
	1909—1913.	128 010	1 851 990	533 640	447 323	10 623	21 152
Somija .	1930.	230 000	20 000	110 000	460 000	71 000	5 000
	1929.	228 000	19 000	110 000	461 000	72 000	5 000
	1928.	222 405	18 531	110 093	461 175	69 675	5 495
	1927.	229 415	17 918	108 047	449 912	70 538	5 396
	1926.	228 753	15 722	110 112	441 175	69 255	5 464
	1925.	234 256	15 317	109 910	434 004	67 492	5 452
	1924.	228 306	14 968	109 945	424 541	67 166	5 283
	1923.	234 363	15 305	110 618	431 403	67 470	5 873
	1909—1913.	238 393	3 325	112 432	404 270	73 487	—

*) Vecās robežas.

(Turpinājums.)

Valstis	Gadī	Rudzi	Kvieši	Mieži	Auzas	Kartupeļi	Lini
S. P. R. S.	1930.	—	23 832 000	—	—	5 330 000	2 090 000
	1929.	—	23 678 000	—	—	5 944 000	1 977 000
	1928.	25 736 100	27 587 900	6 966 100	16 979 800	5 653 300	1 756 800
	1927.	27 958 700	31 258 000	6 813 700	17 790 600	5 487 200	1 687 300
	1926.	28 342 500	29 192 100	7 108 500	15 573 500	5 231 700	1 672 700
	1925.	28 719 400	24 877 900	6 205 500	13 035 800	5 048 600	1 682 000
	1924.	27 841 700	21 338 300	7 317 300	12 783 100	4 671 900	1 339 300
	1923.	26 004 000	15 846 000	6 972 000	10 503 000	4 009 470	938 000
	1909—1913.	25 100 000	29 950 000	10 520 000	16 700 000	2 925 000	1 295 000
	Šveice	1930.	20 000	74 000	7 000	20 000	49 000
1929.		20 000	70 000	6 000	20 000	48 000	—
1928.		19 900	51 470	6 500	20 400	47 900	—
1927.		19 889	51 469	6 500	20 461	47 900	—
1926.		19 900	51 400	6 500	20 500	47 900	—
1925.		19 200	42 600	6 250	19 800	44 700	—
1924.		19 400	42 250	6 350	20 400	44 700	—
1923.		19 400	42 300	6 400	20 600	44 700	—
1909—1913.		24 270	42 373	5 153	32 698	46 500	—
Ungarija		1930.	636 000	1 647 000	457 000	258 000	276 000
	1929.	657 000	1 500 000	477 000	301 000	283 000	—
	1928.	650 778	1 677 066	412 836	263 878	264 961	—
	1927.	640 660	1 627 379	405 594	260 241	259 626	2 066
	1926.	699 659	1 499 887	425 099	274 791	250 700	2 861
	1925.	687 902	1 425 857	412 421	290 193	260 747	3 236
	1924.	663 036	1 415 956	407 767	286 703	247 617	2 198
	1923.	652 753	1 332 505	455 327	324 506	258 856	1 687
	1911—1915.	680 422	1 511 128	524 767	344 684	242 269	2 955
	Vācija	1930.	4 710 000	1 780 000	1 519 000	3 438 000	2 803 000
1929.		4 727 000	1 600 000	1 552 000	3 559 000	2 835 000	13 000
1928.		4 634 426	1 727 555	1 518 949	3 519 172	2 848 825	14 496
1927.		4 698 399	1 748 660	1 478 414	3 475 934	2 814 106	15 383
1926.		4 732 308	1 601 210	1 485 510	3 476 157	2 759 715	22 195
1925.		4 708 654	1 552 079	1 434 742	3 452 435	2 808 955	33 757
1924.		4 259 558	1 466 305	1 446 155	3 524 663	2 760 466	37 703
1923.		4 366 481	1 478 439	1 301 500	3 344 702	2 726 858	45 069
1911—1913.		5 163 518	1 657 309	1 398 832	3 883 568	2 757 629	15 311
Zviedrija		1930.	240 000	261 000	131 000	758 000	140 000
	1929.	255 000	232 000	124 000	706 000	141 000	—
	1928.	276 025	227 385	110 075	694 263	139 573	346
	1927.	276 288	227 388	122 386	697 132	139 573	346
	1926.	339 283	154 145	179 392	739 439	160 414	—
	1925.	352 418	146 789	166 795	729 811	158 703	2 049
	1924.	264 550	130 170	173 373	772 504	157 828	2 049
	1923.	351 676	146 520	154 765	718 467	158 648	2 204
	1909—1913.	395 296	103 375	181 248	791 644	152 492	1 555

(Belgas.)

Valstis	Gadi	Rudzī	Kvieši	Mieži	Auzas	Kartupeļi	Lini
Argentīna . . .	1930.	552 000	8 626 000	572 000	1 594 000	—	2 906 000
	1929.	522 000	8 285 000	587 000	1 511 000	—	2 869 000
	1928.	483 000	8 126 000	534 000	1 460 000	—	2 952 800
	1927.	216 479	7 509 941	316 574	705 450	125 830	2 740 750
	1926.	170 000	7 389 423	328 090	898 068	112 701	2 520 477
	1925.	144 092	7 129 570	290 530	906 417	106 400	2 453 150
	1924.	65 471	6 465 440	164 716	691 990	117 810	2 176 991
	1923.	154 505	6 896 595	226 978	864 096	162 760	2 169 437
	1910/11—1913/14.	30 753	6 022 833	47 202	798 925	87 835	1 537 352
Kanada . . .	1930.	584 000	10 075 000	2 249 000	5 351 000	233 000	235 000
	1929.	401 000	10 220 000	2 398 000	5 050 000	220 000	155 000
	1928.	339 755	9 760 534	1 975 138	5 316 085	242 429	155 753
	1927.	300 803	9 089 175	1 418 692	5 357 948	231 628	194 292
	1926.	305 042	9 265 411	1 476 055	5 156 165	211 693	300 443
	1925.	260 200	8 413 212	1 426 065	5 081 031	211 389	343 463
	1924.	360 495	8 925 505	1 378 923	5 864 335	227 280	518 973
	1923.	586 034	8 856 886	1 126 860	5 822 458	227 002	256 258
	1909—1913.	47 200	4 024 617	636 764	3 883 744	195 551	422 556
U. S. A. . . .	1930.	1 506 000	23 938 000	5 037 000	16 834 000	1 374 000	1 597 000
	1929.	1 348 000	24 873 000	5 288 000	16 205 000	1 351 000	1 234 000
	1928.	1 393 752	23 360 326	5 074 408	16 888 928	1 547 939	1 101 161
	1927.	1 476 309	23 789 287	3 834 842	16 973 103	1 406 702	1 148 106
	1926.	1 447 981	22 799 020	3 225 379	17 877 990	1 263 442	1 176 434
	1925.	1 608 238	21 147 075	3 236 306	18 159 250	1 251 301	1 245 636
	1924.	1 679 463	21 260 389	2 802 478	17 041 496	1 346 404	1 403 870
	1923.	2 092 652	24 139 354	3 170 746	16 584 601	1 544 297	815 046
	1909—1913	905 049	19 059 604	3 083 576	15 118 085	1 488 207	1 007 597

b) Mājlopi dažādās valstīs pirms un pēc kara gados*)

Valstis	Gadi	Zirgi	Liellopi	Aitas	Cūkas
Latvija . . .	1930.	356 300	978 400	905 500	382 200
	1929.	359 600	975 100	899 900	387 700
	1928.	365 200	960 600	1 090 400	535 000
	1927.	369 300	966 600	1 127 500	534 600
	1926.	365 000	955 000	1 152 000	521 000
	1925.	351 900	915 800	1 181 600	497 100
	1924.	340 200	905 000	1 235 000	458 000
	1923.	341 200	910 900	1 488 200	487 300
Austrija . . .	1913.	320 000	912 000	996 000	557 000
	1928.	—	—	—	—
	1923.	282 651	2 162 346	597 413	1 473 112
Belģija . . .	1910.	298 025	2 218 763	306 793	1 840 338
	1929.	249 014	1 738 348	—	1 237 002
Lielbritānija ar Īriju	1928.	253 314	1 750 541	—	1 139 131
	1927.	256 465	1 738 814	—	1 124 243
	1926.	250 287	1 711 702	—	1 143 860
	1925.	250 024	1 654 767	—	1 151 719
	1924.	252 314	1 627 655	—	1 139 073
	1923.	243 184	1 602 728	—	1 176 430
	1913.	267 160	1 849 484	185 373	1 412 293
Ķēkoslovā- kija	1929.	1 246 083	7 890 528	24 315 562	2 700 818
	1928.	1 291 376	7 978 286	24 602 398	3 395 675
	1927.	1 343 231	8 183 029	25 208 101	3 124 412
	1926.	1 403 240	8 117 315	24 591 508	2 503 762
	1925.	1 447 427	8 035 263	23 577 681	2 910 988
	1924.	1 529 305	7 794 348	22 238 752	3 566 944
	1923.	1 594 729	7 764 200	21 085 227	2 993 422
Dānija**)	1913.	1 735 840	7 726 132	24 279 383	2 399 690
	1929.	—	—	—	—
	1928.	—	—	—	—
	1927.	—	—	—	—
Dānija**)	1926.	—	—	—	—
	1925.	740 202	4 691 320	861 128	2 539 201
	1924.	—	—	—	—
	1923.	—	—	—	—
	1910.	692 041	4 595 614	1 322 342	2 515 782
	1930.	516 000	3 101 000	—	4 928 000
	1929.	521 000	3 030 500	190 984	3 616 000
Dānija**)	1928.	518 788	3 016 172	—	3 362 855
	1927.	524 725	2 912 636	—	3 730 730
	1926.	548 405	2 838 212	232 659	3 122 326
	1925.	536 335	2 758 194	260 670	2 517 087
	1924.	547 937	2 666 584	302 366	2 868 139
	1923.	561 949	2 523 080	373 684	2 854 854
	1909.	535 018	2 253 982	726 879	1 467 822

*) Tabele sastādīta pēc Romas „Annuaire international de statistique agricole 1928.—1929.” un 1929. gads pēc „Bulletin des statistique agricole et commerciale 1929. et 1930.”. **) Vecās robežas.

(Turpinājums.)

Valstis	Gadi	Zirgi	Liellopi	Aitas	Cūkas
Francija . .	1929.	—	—	—	—
	1928.	2 936 020	15 005 080	10 415 010	6 016 940
	1927.	2 927 230	14 940 960	10 693 120	6 019 450
	1926.	2 893 960	14 482 440	10 775 260	5 776 900
	1925.	2 880 380	14 372 980	10 537 020	5 792 860
	1924.	2 859 400	14 024 960	10 171 520	5 801 830
	1923.	2 847 970	13 749 290	9 925 310	5 405 840
	1912.	3 334 115	15 338 227	16 175 747	7 528 723
Holande . .	1930.	296 900	2 352 000	484 430	1 990 000
	1921.	363 668	2 062 771	668 211	1 519 245
	1913.	334 445	2 096 599	842 018	1 350 204
Igaunija . .	1930.	204 193	627 219	467 226	290 029
	1929.	205 448	603 949	475 935	279 080
	1928.	227 540	650 540	658 600	326 930
	1927.	229 530	633 870	666 650	354 360
	1926.	226 360	599 120	665 970	333 150
	1925.	223 747	555 322	719 785	338 648
	1924.	208 076	502 225	608 598	287 507
	1923.	209 815	512 625	665 938	338 366
	1913.	164 545	478 480	518 439	274 549
Italija**)	1926.	1 050 000	7 400 000	12 350 000	2 850 000
	1918.	989 786	6 239 741	11 753 910	2 338 926
	1908.	955 878	6 198 861	11 162 926	2 507 798
Lietava***)	1929.	588 300	1 160 100	1 125 300	943 600
	1928.	611 400	1 199 300	1 467 800	1 060 000
	1927.	617 200	1 128 200	1 409 500	1 010 000
	1926.	535 000	1 396 000	1 573 400	1 441 000
	1925.	497 000	1 339 000	1 455 000	1 488 000
	1924.	482 000	1 252 000	1 399 000	1 564 000
	1923.	505 000	1 285 000	1 413 000	1 697 000
	1913.	451 000	918 000	1 152 000	1 358 000
Norveģija .	1930.	176 898	1 250 672	1 588 186	338 859
	1929.	177 169	1 224 182	1 533 015	289 039
	1928.	182 401	1 220 875	1 654 448	282 709
	1927.	183 365	1 209 450	1 608 222	299 669
	1926.	183 342	1 200 279	1 595 237	303 412
	1925.	183 887	1 150 617	1 528 819	252 959
	1924.	185 935	1 114 433	1 506 850	249 022
	1923.	193 157	1 131 120	1 525 281	237 302
	1910.	167 714	1 133 613	1 398 383	333 709
Polija . .	1929.	4 046 734	9 056 749	2 523 493	4 828 641
	1928.	—	—	—	—
	1927.	4 126 936	8 601 796	1 917 837	6 333 456
	1921.	3 289 911	8 062 935	2 193 003	5 287 408
	1913.	3 495 685	8 663 734	4 472 591	5 486 635

***) Vecās robežas.

***) Aitas un kazas skaitītas kopā.

(Turpinājums.)

Valstis	Gadi	Zirgi	Liellopi	Aitas	Cūkas
Rumānija**)	1929.	1 958 509	4 334 441	12 406 428	2 412 498
	1928.	1 944 700	4 435 697	12 800 576	2 831 524
	1927.	1 941 508	4 552 679	12 941 090	3 075 752
	1926.	1 877 285	4 798 384	13 581 869	3 167 722
	1925.	1 814 804	5 049 078	12 950 212	3 087 869
	1924.	1 845 208	5 398 704	13 611 902	3 133 144
	1923.	1 828 129	5 548 590	12 480 967	2 924 603
	1911.	824 714	2 666 945	5 269 493	1 021 465
Somija . .	1929.	394 850	1 902 600	1 310 000	426 000
	1928.	393 746	1 916 610	1 319 070	434 838
	1927.	395 968	1 871 865	1 368 173	417 723
	1926.	399 998	1 860 479	1 413 697	390 536
	1925.	401 664	1 870 603	1 451 084	378 383
	1924.	402 963	1 864 469	1 484 529	375 681
	1923.	400 239	1 864 645	1 549 994	381 715
	1910.	366 009	1 606 087	1 329 692	422 284
U. R. S. S.	1929.	33 969 000	68 069 000	147 158 000	20 890 000
	1928.	33 205 000	69 762 000	123 809 600	25 619 000
	1927.	31 193 000	67 320 000	119 389 000	22 552 000
	1926.	28 428 000	63 274 000	113 865 400	21 027 000
	1925.	26 147 000	59 838 000	107 030 800	21 060 000
	1924.	24 980 400	57 689 900	91 564 700	19 254 100
	1923.	20 066 400	38 682 400	55 226 600	9 127 800
	1916.	35 522 000	60 280 000	111 051 000	20 337 000
Šveice . .	1928.	—	—	—	—
	1927.	—	—	—	—
	1926.	139 668	1 587 399	169 723	637 098
	1925.	—	—	—	—
	1924.	—	—	—	—
	1923.	—	—	—	—
	1921.	134 147	1 425 341	245 344	640 091
1911.	144 128	1 443 483	161 414	570 226	
Ungārija .	1930.	860 379	1 777 886	1 463 834	2 361 566
	1929.	892 131	1 812 376	1 573 180	2 582 255
	1928.	917 974	1 804 575	1 566 451	2 661 539
	1927.	903 326	1 798 551	1 610 716	2 386 664
	1926.	884 746	1 847 449	1 804 066	2 519 969
	1925.	875 768	1 920 026	1 890 511	2 632 966
	1924.	849 771	1 887 388	1 814 155	2 458 006
	1923.	814 851	1 819 221	1 587 357	2 133 133
	1911.	896 498	2 149 756	2 406 041	3 322 407
	Vācija . .	1929.	3 611 142	18 008 429	3 475 015
1928.		3 717 555	18 414 136	3 634 817	20 105 908
1927.		3 810 072	18 010 669	3 818 881	22 899 091
1926.		3 873 131	17 221 096	4 080 472	19 423 552
1925.		3 916 914	17 202 336	4 752 833	16 199 573
1924.		3 855 176	17 326 098	5 735 147	16 894 874
1923.		—	16 691 447	6 104 510	17 307 815
1913.		3 806 705	18 474 377	4 987 828	22 533 393

(Belgas.)

Valstis	Gadi	Zirgi	Liellopi	Aitas	Cūkas
Zviedrija .	1928.	627 503	2 897 717	805 867	1 368 898
	1920.	728 000	2 736 000	1 568 000	1 011 000
	1913.	596 188	2 722 646	972 394	977 612
Argentīna .	1930.	9 839 000	31 974 000	43 084 000	3 764 000
	1922.	9 432 421	37 064 850	36 208 981	1 436 638
	1914.	8 323 815	25 866 763	43 225 452	2 900 585
Kanada . .	1929.	3 376 487	8 930 988	3 728 309	4 381 725
	1928.	3 376 394	8 793 272	3 415 788	4 497 367
	1927.	3 421 857	9 172 238	3 263 706	4 694 789
	1926.	3 398 114	8 570 879	3 142 476	4 359 582
	1925.	3 554 041	9 307 298	2 755 556	4 426 148
	1924.	3 588 788	9 460 836	2 684 743	5 069 181
	1923.	3 530 641	9 246 231	2 753 860	4 405 316
	1913.	2 866 008	6 656 121	2 128 531	3 448 326
U. S. A. . .	1930.	13 440 000	57 967 000	48 913 000	—
	1929.	19 905 000	56 467 000	47 509 000	52 600 000
	1928.	14 495 000	55 676 000	44 795 000	56 880 000
	1927.	15 133 000	56 832 000	41 881 000	60 617 000
	1926.	15 830 000	59 122 000	39 730 000	54 788 000
	1925.	16 470 000	61 996 000	38 812 000	52 148 000
	1924.	17 222 000	64 507 000	36 876 000	—
	1923.	17 943 000	66 156 000	36 212 000	—
	1922.	18 564 000	67 264 000	36 186 000	—
	1921.	19 134 000	67 184 000	38 690 000	—
	1920.	21 472 772	68 764 086	35 483 558	61 984 000
	1910.	23 015 902	63 682 648	52 838 748	59 473 636

c) Caurmēra raža no 1 ha kvintalos pirms un pēcraža gados dažādās valstīs *)

Valstis	Gadi	Rudzi	Kvieši	Mieži	Auzas	Kartupeļi	Lini	
							sēklas	šķiedra
Latvija . .	1930.	13,7	15,3	10,6	10,7	117,0	3,6	3,8
	1929.	10,1	10,8	11,4	11,3	130,7	4,1	3,9
	1928.	8,4	11,4	4,8	6,1	40,1	1,5	2,1
	1927.	10,1	13,4	7,0	5,6	83,0	2,6	2,9
	1926.	6,2	10,8	9,9	8,6	123,4	3,0	4,0
	1925.	11,9	14,2	10,1	9,2	94,0	3,0	3,9
	1924.	7,5	10,6	9,0	8,1	90,2	4,1	4,3
	1923.	10,5	12,9	7,5	7,9	73,8	2,0	3,4
1909—1913.	9,3	12,4	9,1	9,1	80,3	3,7	4,3	
Austrija . .	1930.	14,0	15,3	14,7	12,8	129,1	3,4	15,0
	1929.	13,6	15,1	17,0	14,9	115,5	4,0	15,8
	1928.	13,3	16,9	18,0	15,4	131,5	3,7	15,8
	1927.	13,3	15,9	16,1	14,1	145,5	4,6	16,6
	1926.	12,1	12,7	13,5	13,8	73,0	3,7	9,0
	1925.	14,3	14,8	14,2	12,6	117,4	4,2	9,9
	1924.	11,0	11,8	11,4	10,7	98,4	4,4	9,3
	1923.	10,8	12,6	12,7	11,6	94,5	4,4	9,1
1909—1913.	13,6	13,7	12,4	11,8	83,4	5,6	6,4	
Beļģija . .	1930.	22,0	22,0	23,9	18,0	169,8	2,7	5,0
	1929.	24,5	25,0	24,3	24,0	180,4	6,5	6,8
	1928.	25,4	28,4	30,4	26,1	218,5	5,3	9,1
	1927.	23,9	28,0	28,4	25,1	196,6	4,9	15,7
	1926.	22,6	24,3	26,0	27,2	187,0	5,0	14,7
	1925.	23,8	26,7	28,4	23,3	193,8	5,3	10,0
	1924.	23,2	25,7	25,9	24,2	180,5	5,9	8,0
	1923.	22,8	26,0	26,6	25,8	185,1	5,8	14,8
1909—1913.	22,1	25,3	27,5	23,7	186,4	5,6	11,0	
Lielbritānija ar Iriju	1930.	—	20,2	18,5	19,0	165,6	—	—
	1929.	18,8	24,2	22,6	21,2	180,6	—	—
	1928.	17,8	22,9	21,7	20,6	181,4	—	—
	1927.	16,3	22,0	20,6	19,0	151,4	—	4,8
	1926.	16,4	20,8	20,3	20,4	149,5	—	—
	1925.	17,8	22,9	19,7	19,1	170,9	10,8	—
	1924.	17,1	22,2	19,6	18,6	146,7	—	—
	1923.	—	22,1	18,6	17,5	147,3	—	4,3
1909—1913.	—	21,2	18,5	17,4	156,4	—	—	

*) Tabele sastādīta pēc Romas „Annuaire international de statistique agricole 1928—1929” un 1929. gads pēc „Bulletin des statistique agricole et commerciale 1929. un 1930. g.”.

(Turpinājums.)

Valstis	Gadi	Rudzi	Kvieši	Mieži	Auzas	Kartupeļi	Lini	
							sēklas	šķiedra
Čehoslovākija	1929.	16,0	16,0	16,6	14,3	115,5	3,9	4,1
	1929.	16,9	17,8	18,8	15,7	121,7	4,2	5,0
	1928.	17,7	18,5	19,5	17,0	118,1	4,0	5,0
	1927.	14,4	17,2	18,1	17,1	140,8	4,3	5,3
	1926.	14,0	14,9	16,1	16,4	80,4	3,8	5,0
	1925.	17,4	17,3	18,0	15,8	117,3	4,3	5,4
	1924.	13,8	14,5	14,3	14,2	102,7	4,1	5,8
	1923.	15,3	16,2	17,4	15,8	97,8	4,3	6,1
1909—1913.	—	—	—	—	—	—	—	
Dānija	1930.	16,9	27,9	28,6	36,5	146,1	—	—
	1929.	17,4	30,8	30,3	26,3	160,9	—	—
	1928.	16,8	32,6	31,0	26,2	187,8	—	—
	1927.	14,4	23,1	23,6	21,6	78,7	—	—
	1926.	15,2	23,4	23,3	20,7	106,0	—	—
	1925.	16,3	33,1	26,4	21,5	173,9	—	—
	1924.	14,1	26,5	24,7	19,9	102,6	—	—
	1923.	16,5	29,1	25,3	20,2	149,9	—	—
1909—1913.	17,9	29,9	22,7	19,1	141,0	—	—	
Francija	1930.	9,8	11,8	13,6	12,7
	1929.	12,8	16,9	17,1	16,3	112,7	4,3	7,3
	1928.	11,3	14,6	15,8	14,1	76,6	5,7	9,7
	1927.	11,1	14,2	15,5	14,4	117,1	5,2	7,6
	1926.	9,6	12,0	14,5	15,1	76,2	5,8	8,3
	1925.	12,8	16,0	14,7	13,7	103,8	5,6	8,2
	1924.	11,5	13,9	14,6	12,7	104,9	5,4	7,8
	1923.	10,3	13,6	14,1	14,3	68,3	4,9	7,1
1909—1913.	10,6	13,1	14,3	13,4	87,1	5,4	7,4	
Holande	1930.	15,7	23,3	24,4	16,3	157,2	...	5,8
	1929.	23,6	32,7	34,7	23,1	183,3	...	8,0
	1928.	22,4	33,3	34,4	23,6	211,4	8,1	8,8
	1927.	17,4	27,1	27,4	20,6	142,4	4,8	6,3
	1926.	17,8	28,0	28,4	21,2	196,0	5,6	7,5
	1925.	20,9	29,2	26,1	19,9	210,9	9,2	7,2
	1924.	20,0	26,3	30,6	19,9	185,5	6,7	7,3
	1923.	17,3	26,8	27,3	19,6	180,2	6,3	7,1
1909—1913.	18,1	23,5	25,8	20,1	142,9	6,8	5,8	
Igaunija	1930.	14,0	9,3	11,1	10,4	120,1	3,6	3,3
	1929.	10,9	10,3	10,9	10,0	121,2	3,3	3,1
	1928.	9,7	9,9	8,6	7,8	77,6	1,7	2,3
	1927.	11,5	10,9	7,9	6,7	104,0	2,6	2,7
	1926.	8,4	10,0	10,5	9,1	133,2	3,6	2,7
	1925.	11,8	10,5	10,0	8,4	94,3	2,7	3,0
	1924.	8,7	8,2	9,7	8,5	100,3	3,8	3,6
	1923.	10,1	8,8	7,1	7,5	94,4	2,9	3,2
1909—1913.	11,0	—	10,2	9,2	104,6	3,9	4,0	

(Turpinājums.)

Valstis	Gadi	Rudzi	Kvieši	Mieži	Auzas	Kartupeļi	Lini	
							sēklas	šķiedra
Itālija	1930.	12,8	11,9	10,3	10,5	55,7	5,7	5,0
	1929.	14,1	14,5	11,2	13,0	57,1	5,8	5,0
	1928.	13,2	12,5	10,6	13,5	42,1	4,5	3,2
	1927.	12,1	10,8	8,7	9,2	55,0	4,3	3,0
	1926.	13,7	12,2	10,1	11,8	65,8	5,3	3,8
	1925.	13,5	13,0	12,0	14,2	63,3	6,1	3,2
	1924.	12,4	10,1	8,2	10,1	56,3	5,2	2,8
	1923.	12,9	13,1	9,9	11,7	51,8	5,0	3,0
1909—1913.	11,0	10,5	8,9	10,8	57,8	5,4	3,2	
Lietava	1930.	13,0	13,6	10,3	11,1	111,1	4,9	3,7
	1929.	12,4	12,8	12,5	12,4	148,6	5,1	4,0
	1928.	10,1	10,8	8,9	9,8	78,9	2,7	3,0
	1927.	10,7	12,0	9,5	7,8	90,9	4,2	4,0
	1926.	7,8	9,3	11,6	8,4	113,6	4,9	4,7
	1925.	12,2	12,8	11,9	8,2	97,0	5,2	5,1
	1924.	8,6	10,6	10,3	8,3	94,0	5,3	5,3
	1923.	10,4	9,9	9,9	10,0	114,0	5,1	5,8
1909—1913.	9,0	10,4	8,7	8,4	66,8	4,5	4,4	
Norveģija	1930.	18,6	17,0	20,3	21,0	163,0	—	—
	1929.	18,4	17,1	18,5	18,1	188,4	—	—
	1928.	17,0	18,9	18,6	18,5	188,4	—	—
	1927.	16,5	16,6	16,8	18,0	121,2	—	—
	1926.	17,4	17,0	19,3	19,8	185,7	—	—
	1925.	17,4	15,0	20,1	18,0	198,0	—	—
	1924.	15,7	15,5	18,5	16,6	123,9	—	—
	1923.	17,1	15,4	14,2	11,2	144,6	—	—
1909—1913.	16,4	16,6	18,3	16,3	151,0	—	—	
Polija	1930.	11,9	13,5	11,9	10,8	109,8
	1929.	12,1	12,8	11,8	12,5	120,4	6,7	5,6
	1928.	11,4	12,5	13,2	12,3	110,4	5,4	4,8
	1927.	10,2	12,2	11,4	10,8	109,7	6,4	5,2
	1926.	9,1	10,9	10,9	9,8	89,3	5,7	4,6
	1925.	11,7	13,4	11,5	10,7	102,2	5,3	5,0
	1924.	8,3	8,2	9,9	9,3	115,3	5,4	4,1
	1923.	12,8	13,3	13,8	14,0	116,2	5,7	3,8
1909—1913.	11,2	12,4	11,8	10,2	103,1	5,4	5,1	
Rumānija	1930.	11,8	11,6	12,0	10,0	91,4	3,8	...
	1929.	10,8	9,9	13,3	11,2	109,1	4,1	1,6
	1928.	9,9	9,8	8,6	8,8	93,3	3,2	0,9
	1927.	8,4	8,5	7,2	8,0	103,9	3,1	1,2
	1926.	9,7	9,1	10,9	10,7	99,5	3,0	1,0
	1925.	7,5	8,6	6,0	6,2	86,8	3,3	1,4
	1924.	5,6	6,0	3,8	4,9	81,9	2,8	3,1
	1923.	9,0	10,3	7,1	6,8	106,3	4,7	—
1909—1913.	9,2	12,9	10,2	9,4	86,1	5,5	1,0	

(Turpinājums.)

Valstis	Gadi	Rudzi	Kvieši	Mieži	Auzas	Kartupeļi	Lini	
							sēklas	šķiedra
Somija	1930.	15,6	16,2	12,3	13,1	110,8	—	3,2
	1929.	14,6	15,8	12,5	12,4	116,4	—	3,2
	1928.	12,6	14,7	11,4	12,4	98,8	—	2,0
	1927.	14,3	16,2	13,2	14,1	107,5	—	3,0
	1926.	13,2	16,0	14,2	13,4	122,0	—	2,8
	1925.	14,8	16,5	12,8	13,5	107,1	—	2,0
	1924.	12,5	14,4	11,8	11,6	94,4	—	2,4
	1923.	10,2	12,2	7,7	8,9	68,5	—	2,3
1909—1913.	11,2	11,2	9,3	8,9	62,0	—	—	
S. P. R. S.	1930.	81,1
	1929.	7,8	6,6	80,6	3,4	2,2
	1928.	7,3	7,4	7,7	9,3	70,6	3,3	2,0
	1927.	8,0	6,6	6,5	7,2	75,1	3,1	2,0
	1926.	8,3	8,3	7,4	9,7	82,1	3,2	1,8
	1925.	7,9	8,3	9,2	9,0	76,5	3,4	2,0
	1924.	6,7	6,0	5,4	6,9	77,0	3,2	2,2
	1923.	7,7	7,2	6,5	7,4	86,6	3,6	2,5
1909—1913.	7,5	6,9	8,0	8,0	69,1	3,8	4,0	
Šveice	1930.	19,2	19,6	16,0	18,3	127,0	—	—
	1929.	20,5	21,9	20,2	21,0	161,5	—	—
	1928.	21,9	22,5	19,1	20,8	139,9	—	—
	1927.	20,3	21,9	18,8	20,4	145,2	—	—
	1926.	20,2	21,3	18,9	22,0	127,3	—	—
	1925.	21,7	22,3	18,0	19,7	165,5	—	—
	1924.	18,8	20,0	17,8	19,2	120,5	—	—
	1923.	21,5	23,1	19,4	21,6	153,4	—	—
1909—1913.	19,4	21,3	18,8	21,3	145,0	—	—	
Ungarija	1930.	10,6	12,1	11,7	8,7	58,7
	1929.	12,2	13,6	14,0	13,0	85,1	5,0	7,1
	1928.	12,7	16,4	16,2	15,1	55,5	4,8	4,4
	1927.	8,9	12,9	12,7	12,6	77,2	4,1	8,6
	1926.	11,4	13,6	13,1	13,1	74,8	5,1	8,6
	1925.	12,0	13,7	13,4	12,8	88,6	4,4	8,3
	1924.	8,5	9,9	7,9	8,0	62,0	4,8	7,9
	1923.	12,2	13,8	13,0	12,3	51,5	4,5	8,9
1911—1915.	11,8	13,2	13,6	12,8	80,2	5,4	10,0	
Vācija	1930.	16,4	20,1	17,8	15,0	158,1	—	—
	1929.	17,3	20,9	20,5	20,7	141,4	—	—
	1928.	18,4	22,3	25,2	19,9	144,9	—	—
	1927.	14,5	18,8	23,1	18,3	133,4	—	—
	1926.	13,5	16,2	20,7	18,2	108,8	—	—
	1925.	17,1	20,7	24,9	16,2	148,5	—	—
	1924.	13,5	16,6	18,1	16,0	131,9	—	—
	1923.	15,3	19,8	19,8	18,3	119,5	—	—
1911.—1913.	18,6	22,7	21,2	19,8	137,7	—	—	

(Belgas.)

Valstis	Gadi	Rudzī	Kvieši	Mieži	Auzas	Kartupeļi	Lini	
							sēklas	šķiedra
Zviedrija	1930.	20,3	23,1	16,8	13,5	114,3
	1929.	16,2	22,3	20,2	18,1	118,6
	1928.	15,8	22,9	19,3	17,4	131,6	1,6	3,6
	1927.	13,8	19,0	16,2	15,7	67,7
	1926.	17,3	21,5	18,2	17,2	121,7
	1925.	19,2	24,8	18,8	16,1	132,7
	1924.	10,4	14,2	16,6	13,4	89,9	0,4	1,0
	1923.	16,9	20,4	16,1	14,6	102,8	0,5	1,3
	1909—1913.	15,5	21,3	18,1	15,6	102,8	2,2	3,2
Argentīna	1930.	—
	1929.	5,1	6,8	6,1	6,5	...	6,8	—
	1928.	6,5	10,3	6,9	6,5	...	7,5	—
	1927.	7,8	9,4	10,0	10,8	54,7	7,4	—
	1926.	7,9	8,2	12,2	10,7	92,7	7,0	—
	1925.	8,3	7,3	12,8	12,9	60,8	7,8	—
	1924.	5,7	8,0	9,2	11,2	58,6	5,3	—
	1910/11—1913/14.	6,4	9,8	11,4	12,9	59,0	6,8	—
Kanada	1930.	9,7	10,7	13,4	12,4	95,7	4,8	...
	1929.	8,3	8,0	9,1	8,8	92,1	3,4	16,1
	1928.	10,9	15,8	15,0	13,1	93,9	6,0	22,4
	1927.	12,6	14,4	14,9	12,7	91,0	6,4	22,4
	1926.	10,1	12,0	14,7	11,5	100,6	5,1	11,6
	1925.	8,8	12,8	13,3	12,2	86,3	4,8	2,6
	1924.	9,7	8,0	14,0	10,7	113,1	6,6	3,5
	1923.	10,1	14,6	14,9	14,9	110,9	7,1	0,9
	1909—1913.	11,2	13,3	15,3	13,9	107,9	7,4	3,2
U. S. A.	1930.	8,5	9,2	14,1	12,1	71,5	3,8	—
	1929.	7,9	8,8	12,5	11,0	71,3	3,5	—
	1928.	7,6	10,6	15,3	12,5	81,4	4,7	—
	1927.	10,0	10,0	15,1	10,1	77,9	5,7	—
	1926.	7,2	9,9	12,5	10,1	76,3	4,2	—
	1925.	7,3	8,7	14,4	11,9	70,4	4,6	—
	1924.	9,9	11,1	14,1	12,8	85,2	5,7	—
	1909—1913.	7,7	9,0	13,8	11,4	73,3	5,3	—

d) Galveno laukaugu kopražā pirms un pēcķaņa gados dažādās valstīs (1000 kv.).

Valstis	Gadi	Rudzi	Kvieši	Mieži	Auzas	Kartupeļi	Lini	
							sēklas	šķiedra
Latvija	1930.	3 518,0	1 000,0	1 773,0	3 401,0	10 068,0	192,0	194,0
	1929.	2 413,0	635,0	2 078,0	3 401,3	10 797,7	229,6	219,3
	1928.	2 148,7	680,1	713,1	1 456,0	3 140,4	104,3	146,3
	1927.	2 588,0	717,4	1 300,8	1 771,6	7 173,5	166,4	185,7
	1926.	1 554,4	506,1	1 885,8	2 759,2	10 134,8	246,7	253,2
	1925.	3 150,9	589,2	1 778,5	3 038,5	7 504,8	279,1	300,2
	1924.	1 993,7	430,5	1 619,2	2 709,0	6 750,0	249,0	261,8
	1923.	2 735,0	446,5	1 311,0	2 382,3	5 784,1	163,1	192,2
	1909—1913.	3 254,4	384,0	1 728,4	2 790,3	6 385,2	254,4	302,3
Austrija	1930.	5 236,0	3 098,0	2 463,0	3 873,0	24 779,0	11,0	60,0
	1929.	5 105,0	3 146,0	2 694,0	4 510,0	28 030,0	11,0	71,0
	1928.	5 060,1	3 515,5	2 819,0	4 621,7	24 883,1	11,2	74,6
	1927.	5 112,2	3 254,9	2 380,8	4 388,1	26 664,1	13,0	61,9
	1926.	4 753,2	2 568,8	1 975,5	4 348,0	16 977,8	10,8	33,7
	1925.	5 500,0	2 904,3	2 006,7	3 884,3	20 684,2	16,2	37,5
	1924.	4 112,4	2 310,7	1 569,4	3 315,7	16 472,2	16,4	35,0
	1923.	4 022,6	2 419,1	1 710,2	3 753,8	14 262,0	13,1	33,2
	1909—1913.	5 678,7	2 706,5	1 691,0	4 054,0	12 959,8	27,9	31,0
Beļģija	1930.	5 018,0	3 687,0	716,0	4 927,0	27 514,0	62,0	114,0
	1929.	5 629,0	3 599,0	617,0	7 473,0	39 080,0	180,0	187,0
	1928.	5 881,5	4 895,2	950,1	7 043,4	36 341,4	125,0	215,4
	1927.	5 551,1	4 429,0	907,8	6 691,7	33 091,7	103,4	330,2
	1926.	5 107,6	3 483,8	914,8	7 363,3	30 012,0	118,0	348,8
	1925.	5 513,2	3 940,1	906,8	6 169,1	31 008,7	124,0	232,9
	1924.	5 250,7	3 539,1	813,1	6 416,6	28 659,9	117,7	160,5
	1923.	5 280,2	3 640,3	910,5	6 830,3	28 222,1	105,0	271,2
	1909—1913.	5 803,4	4 053,6	945,3	6 182,7	29 251,4	119,0	235,4
Lielbritānija ar Iriju	1930.	...	11 451,0
	1929.	...	13 542,0	11 185,0	26 048,0	59 612,0
	1928.	161,0	13 542,9	11 419,7	24 624,2	57 895,7
	1927.	142,2	15 176,5	9 728,1	22 757,0	49 898,2
	1926.	243,0	13 879,0	10 430,1	25 733,8	48 067,2
	1925.	266,2	14 401,9	11 737,8	24 068,5	54 630,4	16,3	...
	1924.	312,0	14 389,4	11 633,7	25 075,7	44 399,0	...	59,1
	1923.	—	16 177,4	11 184,5	23 374,1	45 676,8	...	74,2
	1909—1913.	—	15 874,6	12 622,7	23 551,8	47 223,5
Čehoslovākija	1930.	17 285,0	14 446,0	12 296,0	12 401,0	81 782,0	70,0	73,0
	1929.	18 336,0	14 398,0	13 950,0	14 940,0	106 957,0	78,0	94,0
	1928.	17 792,7	14 016,0	14 020,7	14 232,8	85 926,2	82,1	100,8
	1927.	14 234,7	12 846,0	12 771,2	14 283,2	100 741,1	89,3	109,8
	1926.	11 661,4	9 288,0	11 430,0	13 798,0	50 466,8	84,0	110,4
	1925.	14 757,6	10 698,3	12 455,3	13 043,6	74 986,0	105,7	136,7
	1924.	11 363,2	8 773,8	9 707,0	12 041,0	65 143,3	90,4	122,7
	1923.	13 548,0	9 859,1	11 970,0	13 308,0	62 242,7	91,0	128,7
	1909—1913.	—	—	—	—	—	—	—

(Turplnājums.)

Valstis	Gadi	Rudzi	Kvieši	Mieži	Auzas	Kartupeļi	Lini	
							sēklas	šķiedra
Dānija	1930.	2 550,0	2 850,0	10 830,0	10 340,0	10 080,0	—	—
	1929.	2 644,0	3 204,0	11 124,0	10 346,0	10 720,0	—	—
	1928.	2 459,0	3 324,3	11 004,1	10 590,2	11 726,2	—	—
	1927.	2 632,7	2 560,5	7 856,0	8 834,3	5 646,1	—	—
	1926.	3 170,1	2 385,9	7 275,3	8 757,3	8 117,7	—	—
	1925.	3 491,8	2 652,0	7 963,3	9 556,3	13 109,0	—	—
	1924.	2 647,7	1 596,0	7 441,0	9 174,5	7 358,5	—	—
	1923.	3 847,1	2 410,7	7 066,8	9 159,6	12 382,3	—	—
1909—1913.	4 418,8	1 508,8	5 478,4	7 780,8	8 468,2	—	—	
Francija	1930.	7 431,0	62 901,0	9 871,0	43 944,0	166 181,0	151,0	255,0
	1929.	10 016,0	87 053,0	12 851,0	57 444,0	112 639,0	194,0	329,0
	1928.	8 656,7	76 554,0	11 072,7	49 387,0	175 269,2	127,0	186,0
	1927.	8 625,1	75 150,4	10 957,5	49 827,4	111 365,2	150,0	222,1
	1926.	7 639,7	63 077,4	9 983,8	52 852,4	151 950,4	135,0	201,7
	1925.	11 090,8	89 904,8	10 267,8	44 348,7	153 502,0	105,9	153,6
	1924.	10 221,8	76 525,1	10 462,0	48 907,8	99 186,0	73,1	105,1
	1923.	9 275,8	74 998,4	9 803,0	53 482,7	143 371,2	135,3	184,3
1909—1913.	13 335,9	88 626,7	11 501,0	2 820,0	23 833,0	92,7	78,4	
Holande	1930.	3 146,0	1 353,0	757,0	2 515,0	25 778,0	.. .	87,0
	1929.	4 648,0	1 488,0	1 091,0	3 741,0	40 967,0	.. .	154,0
	1928.	4 402,8	1 996,2	978,4	3 600,0	38 649,5	128,0	139,0
	1927.	3 426,3	1 675,5	727,4	3 069,0	25 251,7	52,0	68,0
	1926.	3 465,8	1 493,2	774,7	3 270,2	29 734,8	77,2	104,5
	1925.	4 164,8	1 562,0	774,3	2 948,8	31 570,0	139,1	108,5
	1924.	3 952,4	1 260,4	774,5	3 030,0	27 885,4	85,3	92,0
	1923.	3 645,7	1 663,5	648,8	3 021,5	25 422,3	63,5	72,0
1909—1913.	4 076,0	1 312,8	712,1	1 234,3	8 339,3	164,1	169,2	
Igaunija	1930.	2 067,0	344,0	1 243,0	1 549,0	8 161,0	120,0	108,0
	1929.	1 457,0	343,0	1 238,0	1 492,0	7 531,0	107,0	98,0
	1928.	1 406,4	282,3	916,7	989,4	6 011,1	58,3	78,0
	1927.	1 710,9	293,7	943,8	976,1	7 417,1	93,4	96,5
	1926.	1 140,5	238,5	1 314,7	1 331,1	9 259,0	120,7	92,0
	1925.	1 825,8	215,8	1 151,6	1 266,1	6 497,1	124,2	136,2
	1924.	1 384,7	147,7	1 206,0	1 404,0	6 754,1	116,0	107,3
	1923.	1 663,8	200,6	892,1	1 152,7	6 823,9	88,1	98,2
1909—1913.	1 851,7	—	1 348,1	1 234,3	8 339,3	164,1	169,2	
Itālija	1930.	1 555,0	57 375,0	2 431,0	5 348,0	19 452,0	57,0	25,0
	1929.	1 755,0	70 795,0	2 628,0	7 005,0	20 077,0	67,0	33,0
	1928.	1 660,0	62 214,5	2 400,2	7 027,1	14 898,5	77,0	21,0
	1927.	1 508,0	53 291,0	2 056,0	4 459,0	19 453,0	57,7	20,0
	1926.	1 650,0	60 050,0	2 400,0	5 900,0	23 110,0	116,8	25,0
	1925.	1 703,0	65 548,0	2 800,0	6 891,0	21 887,0	128,0	25,8
	1924.	1 553,0	46 306,0	1 891,0	4 833,0	19 580,0	107,2	20,6
	1923.	1 647,0	61 191,0	2 286,0	5 781,0	17 958,0	102,0	24,0
1909—1913.	1 353,5	49 895,8	2 200,0	5 362,6	16 548,8	83,5	28,6	

(Turpinājums.)

Valstis	Gadi	Rudzi	Kvieši	Mieži	Auzas	Kartupeļi	Lini	
							sēklas	šķiedra
Lietava	1930.	6 310,0	2 886,0	2 194,0	3 842,0	18 109,0	408,0	310,0
	1929.	5 596,0	2 539,0	2 675,0	4 389,0	18 529,0	436,0	340,0
	1928.	4 754,5	1 722,0	1 504,5	2 667,4	9 597,0	254,0	346,0
	1927.	5 382,0	1 435,0	1 879,0	2 430,0	12 640,0	357,0	335,0
	1926.	3 508,1	1 137,7	2 488,5	3 194,6	16 648,0	399,5	383,5
	1925.	6 633,8	1 438,5	2 449,8	2 846,3	15 811,0	420,5	413,6
	1924.	4 647,2	903,2	2 028,6	2 697,5	16 581,5	338,3	326,0
	1923.	6 053,8	807,0	1 732,5	3 306,0	16 302,0	268,3	302,2
	1909—1913.	4 966,6	853,1	1 588,3	2 659,4	7 958,5	248,0	241,6
Norveģija	1930.	149,0	211,0	1 097,0	2 039,0	7 687,0	—	—
	1929.	137,0	204,0	987,0	1 763,0	9 000,0	—	—
	1928.	126,3	217,3	1 117,7	1 840,5	9 503,2	—	—
	1927.	153,0	164,8	1 017,3	1 838,3	6 050,8	—	—
	1926.	164,3	159,6	1 115,3	1 935,1	8 945,0	—	—
	1925.	155,8	133,5	1 127,7	1 748,5	9 389,5	—	—
	1924.	161,7	134,3	1 021,6	1 544,5	5 856,1	—	—
	1923.	188,5	159,8	714,6	1 161,1	6 605,1	—	—
	1909—1913.	247,2	83,3	656,7	1 733,0	6 216,5	—	—
Polija	1930.	69 200,0	21 700,0	14 700,0	23 600,0	289 500,0
	1929.	70 098,0	17 925,0	16 598,0	29 531,0	317 498,0	...	657,0
	1928.	61 101,6	16 116,0	15 272,1	24 977,0	276 604,9	612,0	520,0
	1927.	58 870,9	16 626,0	12 759,2	21 389,5	267 709,9	708,8	577,8
	1926.	51 823,7	14 285,7	12 141,6	19 408,8	213 795,6	628,0	504,9
	1925.	67 406,2	17 384,3	13 007,2	20 929,5	247 287,6	571,5	542,4
	1924.	36 548,2	8 844,5	12 081,2	24 119,8	268 696,0	569,1	436,5
	1923.	59 623,8	13 535,7	16 555,1	35 224,0	264 942,5	593,0	408,3
	1909—1913.	57 111,6	16 782,7	14 890,0	28 143,4	247 899,2	441,6	420,3
Rumānija	1930.	4 645,0	35 590,0	23 713,0	11 565,0	17 370,0	99,0	...
	1929.	3 370,0	27 148,0	27 405,0	13 593,0	22 899,0	71,0	27,0
	1928.	2 916,9	31 446,4	15 110,4	9 804,4	19 197,1	61,3	18,0
	1927.	2 368,1	26 327,1	12 617,2	8 681,4	20 537,0	61,1	24,3
	1926.	2 855,7	30 177,6	16 849,5	11 590,5	27 798,5	62,0	21,5
	1925.	2 031,5	28 506,0	10 193,3	7 400,8	16 152,8	84,0	34,0
	1924.	1 514,7	19 165,4	6 697,0	6 098,2	15 462,7	56,6	63,7
	1923.	2 440,2	27 792,7	13 252,9	9 096,0	18 485,0	63,7	—
	1909—1913.	1 188,4	23 893,2	5 440,5	4 216,2	915,0	118,7	22,1
Somija	1930.	3 583,0	324,0	1 355,0	6 018,0	7 854,0	—	16,0
	1929.	3 335,0	298,0	1 343,0	5 511,0	7 854,0	—	16,0
	1928.	2 793,3	271,6	1 255,5	5 697,3	6 889,0	—	16,1
	1927.	3 274,7	289,5	1 430,7	6 329,9	7 580,1	—	16,1
	1926.	3 024,8	251,4	1 561,0	5 927,3	8 510,1	—	15,3
	1925.	3 475,3	252,9	1 408,0	5 865,0	7 231,4	—	16,0
	1924.	2 860,2	214,0	1 299,5	4 922,4	6 341,3	—	12,7
	1923.	2 392,0	187,0	847,6	3 818,1	4 623,1	—	13,3
	1909—1913.	2 661,6	37,1	1 046,0	3 592,3	4 549,5	—	19,2

(Turpinājums.)

Valstis	Gadi	Rudzi	Kvieši	Mieži	Auzas	Kartupeļi	Lini	
							sēklas	šķiedra
S. P. R. S.	1930.	478 500,0	...	4 277,0
	1929.
	1928.	191 991,0	213 160,8	53 345,8	158 432,9	455 800,0	5 775,4	3 042,0
	1927.	239 943,8	204 641,8	44 076,0	128 583,8	412 179,1	5 179,4	2 921,1
	1926.	235 104,6	242 063,8	52 447,2	150 998,2	429 693,9	5 356,4	3 153,8
	1925.	225 708,0	206 131,8	57 077,8	116 891,7	386 061,8	5 760,8	3 667,1
	1924.	187 212,0	128 537,0	39 329,0	87 570,0	362 385,0	4 308,0	3 030,0
	1923.	199 186,0	114 074,0	45 505,0	77 643,0	347 314,0	3 398,0	1 808,0
	1909—1913.	189 100,0	206 000,0	90 450,0	134 300,0	202 000,0	4 867,0	5 103,0
	Sveice	1930.	384,0	1 452,0	112,0	367,0	6 120,0	—
1929.		410,0	1 575,0	121,0	420,0	8 300,0	—	—
1928.		436,0	1 156,0	124,0	425,0	6 700,0	—	—
1927.		403,0	1 121,4	122,1	418,0	6 954,6	—	—
1926.		402,0	1 096,0	123,0	451,0	6 100,0	—	—
1925.		417,0	957,0	116,0	391,0	7 400,0	—	—
1924.		364,0	847,0	113,0	391,0	5 400,0	—	—
1923.		418,0	978,0	124,0	444,0	6 857,0	—	—
1909—1913.		471,2	938,0	96,0	694,4	6 712,5	—	—
Ungarija		1930.	6 713,0	19 959,0	5 355,0	2 234,0	16 190,0	...
	1929.	7 982,0	20 408,0	6 826,0	4 107,0	21 683,0
	1928.	8 277,6	27 001,2	6 678,0	3 995,0	14 705,1	13,8	12,6
	1927.	5 681,0	20 938,1	5 156,8	3 267,8	20 048,8	8,8	13,0
	1926.	7 980,0	20 386,8	5 553,0	3 600,1	18 746,2	8,8	14,8
	1925.	8 261,7	19 506,0	5 536,8	3 705,0	23 095,1	14,8	28,0
	1924.	5 614,5	14 034,8	3 203,1	2 280,7	15 351,5	10,0	17,4
	1923.	7 944,1	18 426,6	5 937,0	3 985,6	13 342,8	7,8	14,8
	1909—1913.	8 042,1	19 950,1	7 141,2	4 404,7	19 421,0	16,0	29,4
	Vācija	1930.	77 078,0	35 756,0	26 767,0	54 723,0	443 045,0	—
1929.		81 550,0	33 492,0	31 807,0	73 829,0	400 772,0	—	—
1928.		85 221,8	38 535,7	33 469,2	69 957,0	412 693,4	—	—
1927.		68 336,8	32 801,0	27 379,1	63 467,0	375 501,0	—	—
1926.		64 059,1	25 971,9	24 625,4	63 245,6	300 306,9	—	—
1925.		80 628,8	32 172,7	25 990,8	55 845,8	417 183,8	—	—
1924.		57 298,7	24 276,8	23 999,1	56 540,0	364 022,4	—	—
1923.		66 815,1	28 970,7	23 611,6	61 069,8	325 799,8	—	—
1909—1913.		95 850,8	37 650,8	28 701,8	76 803,6	379 621,8	—	—
Zviedrija		1930.	4 869,0	6 023,0	2 170,0	10 469,0	16 009,0	...
	1929.	4 136,0	5 180,0	2 501,0	12 808,0	19 281,0
	1928.	4 356,0	5 213,8	2 121,4	12 075,2	18 361,0
	1927.	3 846,8	4 309,8	1 982,7	10 945,0	9 449,1
	1926.	5 866,1	3 307,8	3 259,8	12 714,7	19 526,8	0,8	2,1
	1925.	6 760,8	3 635,0	3 141,0	11 758,8	21 060,7	1,0	2,8
	1924.	2 764,8	1 850,8	2 885,8	10 326,8	14 182,0	0,9	2,1
	1923.	5 935,8	2 995,0	2 488,8	10 522,8	16 306,9	1,1	2,8
	1909—1913.	6 121,8	2 205,8	3 273,4	12 490,2	15 671,1	3,8	5,1

(Beļģas.)

Valstis	Gadi	Rudzi	Kvieši	Mieži	Auzas	Kartupeļi	Lini	
							sēklas	šķiedra
Argentīna	1930.
	1929.	1 118,0	37 404,0	3 512,0	9 913,0	13 273,0	—
	1928.	1 947,2	83 651,0	3 660,0	9 459,7	21 034,0	—
	1927.	1 680,0	65 090,0	3 170,0	7 590,0	6 880,3	20 180,0	—
	1926.	1 322,4	60 100,0	4 000,0	9 620,0	10 446,1	17 550,0	—
	1925.	1 202,3	52 020,8	3 713,2	11 674,8	6 448,2	19 079,0	—
	1924.	370,2	52 019,6	1 518,3	7 759,2	6 904,0	11 451,0	—
	1923.	989,8	67 442,3	2 584,0	11 080,8	9 599,3	14 734,1	—
1909—1913.	162,6	40 023,4	359,0	7 875,0	8 305,0	7 904,1	—	
Kanāda	1930.	5 661,0	107 736,0	30 037,0	66 184,0	22 298,0	1 133,0
	1929.	3 343,0	82 878,0	22 276,0	43 619,0	18 112,0	523,0
	1928.	3 713,0	154 240,0	29 695,0	69 731,0	22 768,0	918,0
	1927.	3 797,4	130 545,8	21 105,3	67 812,4	21 072,0	1 249,0
	1926.	3 093,0	110 806,1	21 769,2	59 130,4	21 290,2	1 535,0
	1925.	2 326,4	107 632,7	18 967,4	62 042,1	18 242,0	1 601,8	6,8
	1924.	3 492,0	71 332,3	19 335,1	62 609,8	25 695,0	2 480,1	8,0
	1923.	5 901,1	129 058,0	16 764,0	86 979,7	25 172,0	1 813,5	1,2
1909—1913.	532,0	53 647,8	9 857,3	54 237,6	21 193,0	3 058,4	12,7	
U. S. A.	1930.	12 760,0	231 598,0	70 953,0	203 504,0	98 274,0	6 015,0	—
	1929.	10 646,0	220 225,0	65 946,0	178 298,0	97 719,0	4 331,0	—
	1928.	11 015,0	248 993,0	77 832,0	208 930,0	126 650,0	5 062,0	—
	1927.	14 774,2	239 058,3	57 887,3	171 653,3	109 610,0	6 565,4	—
	1926.	10 362,3	226 175,3	40 257,3	180 980,0	96 433,0	4 911,3	—
	1925.	11 800,3	184 096,0	46 562,3	215 917,9	88 034,2	5 695,0	—
	1924.	16 629,0	235 262,7	39 532,5	218 092,1	114 738,6	8 013,3	—
	1923.	16 022,2	217 018,8	43 041,3	189 548,0	113 247,1	4 333,4	—
1909—1913.	9 168,4	187 819,3	40 237,2	165 965,3	97 351,3	4 964,0	—	

**Pie iespēšanas ievērotās drukas kļūdas „Latvijas
lauksaimniecība 1930. gadā“.**

Lpp.		Iespēsts	Jābūt
2.	15. rindā no augšas I slejā	Vidzemes caurmērā	Vidzemes caurmērā
3.	5. rindā no augšas I slejā	kā no augšā	kā no zemāk
6.	21. rindā no augšas I slejā	valsi	valsi
16.	3. rindā no apakšas II slejā	vidējais 13,78 0/0	vidējais 13,78 kv.
27.	1. klīšeja	vidējais 17,04 0/0	vidējais 17,04 kv.
30.	klīšeja	(12,14 0/0)	(12,14 kv.)
32.	2. rindā no augšas II slejā tekstā		
33.	klīšeju nosaukumā I un II slejā	(1929.—1930. g. = 100)	(1920—1929. g.=100)
51.	3. rindā no augšas II slejā	Dānija 27,9 30,8 — 33,1	Dānija 16,9 17,1 — 16,8
53.	4. rindā no augšas II slejā tekstā	samērā	caurmērā
59.	klīšeja	Vidzeme 112,84	Vidzeme 112,84
65.	klīšeja	Rudzi ziemas 30,05	Rudzi ziemas 32,05
71.	14. rindā no augšas I slejā	Latgale	Latgale
72.	klīšeja	1927. g. Vidzeme 11,50	1927. g. Vidzeme 11,55
78.	7. rindā no augšas I slejā	38,40 0/0	38,46 0/0
89.	8. rindā no apakšas II slejā	41,41 0/0	41,45 0/0
91.	klīšejas nosaukumā	strādnieku	strādnieku
99.	2. rindā no augšas II slejā tekstā	1930. g.	1929. g.
109.	2. rindā no apakšas I slejā	nodrukāto teikumu izteikt šādi:	Savā otrajā — 1928/1929. s. darbības gadā grāmatvedī- bas birojs noslēdzis grāma- tas 132 saimn. un publicē- jis iepriekšētas statistiskās ziņas par 90 saimn., kur- pretim seš par 1928/29. s. g. ievietotas galīgās ziņas par 132 saimniecībām.
110.	tabele Vidzeme 1928/1929.	39, 33, 6, 3, 23, 13	59, 51, 8, 8, 30, 21.
"	" Kurzeme " "	22, 17, 5, 4, 10, 8.	28, 23, 5, 7, 11, 10.
"	" Zemgale " "	18, 13, 5, 3, 9, 6.	34, 27, 7, 6, 12, 16.
"	" Latgale " "	11, 10, 1, 1, 8, 2.	11, 11, — 1, 8, 2.
"	" Latvija " "	90, 73, 17, 11, 50, 29	132, 112, 20, 22, 61, 49
"	" Latvija 0/0 " "	81,11; 18,89; 12,22; 55,56; 32,22	84,85; 15,15; 16,67; 46,21; 37,12
118.	2. rindā no augšas I slejā tekstā	zemes	ziemas
126.	7. rindā no apakšas II slejā	trīs	četrās
129.	13. rindā no augšas I slejā	Kurzemes	Vidzemes
157.	1. rindā no augšas II slejā tekstā	(1923. gadā tikai 474)	(1923. gadā saskaitītas tikai 474 atsevišķas lokomobiles)
160.	20. rindā no augšas I slejā	— 47,50 0/0	— 47,56 0/0
160.	12. rindā no augšas II slejā	39,13 0/0	3 913
166.	12. rindā no augšas I slejā	12,99 0/0	12,90 0/0
215.	tabeles virsrakstā	Vasaras strādnieku algas	Gada strādnieku algas
236.	tabele 1 rindā	1929.	1930.